

Florina Mohanu

Viorela-Valentina Dima

coordonatoare

**COORDONATE MULTILINGVE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC**

Florina MOHANU
Viorela-Valentina DIMA
coordonatoare

Coordonate multilingve în învățământul românesc

ISBN 978-606-34-0392-7

București
2023

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Copyright © 2023, Editura ASE

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Editurii ASE.

Editura ASE

Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România

cod 010374

www.ase.ro

www.editura.ase.ro

editura@ase.ro

Editura ASE

Redactori: Simona Bușoi, Livia Radu

Tehnoredactor: Claudia-Marinela Dumitru

Autorii își asumă întreaga responsabilitate pentru ideile exprimate, corectitudinea științifică, originalitatea materialului și sursele bibliografice menționate.

Contribuția autorilor:

Florina MOHANU – coordonatoare volum, coautoare capitolele 1, 3, 4, 6, 7

Viorela-Valentina DIMA – coordonatoare volum, coautoare capitolele 1-7, coordonatoare secțiuni despre limba engleză și limba română ca limbă străină

Cornelia ANDREI – coautoare capitolul 2

Luana Audrey CHIRIȚĂ – coautoare capitolul 6

Magdalena CIUBĂNCAN – coautoare capitolele 1, 2

Lora-Dagmar CONSTANTINESCU – coautoare capitolele 3, 4

Alexandra COSTACHE-BABCINSCHI – coautoare capitolul 6

Irina DAVID – coautoare capitolul 1

Zinaida Tamara FEDOT – coautoare capitolele 2-4, 6, coordonatoare secțiuni despre limba rusă

Monica GOT – coautoare capitolul 6

Raluca Elena HURDUZEU – coautoare capitolul 4

Gabriela ILIE – coautoare capitolul 2

Nicoleta Silvia IOANA – coautoare capitolele 2, 3

Maria-Antoaneta LORENTZ – coautoare capitolele 3-6, coordonatoare secțiuni despre limba franceză

Marina-Luminița MILITARU – coautoare capitolul 4

Valentina MORMAN – coautoare capitolul 2

Eugen Dominic NEGRICI – coautor capitolul 3

Raluca Marina NICOLAE – coautoare capitolele 2-6, coordonatoare secțiuni despre limba japoneză

Nicoleta-Adina PANAIT – coautoare capitolul 3

Cornelia PĂTRU – coautoare capitolele 2, 6, coordonatoare secțiuni despre limba germană

Anca PECICAN – coautoare capitolele 2, 3, coordonatoare secțiuni despre limba spaniolă

Dana RADLER – coautoare capitolul 3

Olivia-Cristina RUSU – coautoare capitolul 2

Mariana SĂNDULESCU – coautoare capitolele 4, 6, coordonatoare secțiuni despre limba italiană

Adriana Elena STOICAN – coautoare capitolul 5

Mihai ȘERBAN – coautor capitolul 3

Raluca Nicoleta ȘERBAN – coautoare capitolul 3

Anca Teodora ȘERBAN-OPRESCU – coautoare capitolul 5

Monica Alina TOMA – coautoare capitolul 4

Simona-Luiza ȚIGRIȘ – coautoare capitolul 4

*Ceea ce pare armonios prin unitate
nu este decât rezultatul unei lungi și dureroase munci.*

Nicolae Iorga

Cuprins

Abstract	15
1. Introducere	17
1.1 Argument și structura lucrării <i>Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU</i>	18
1.2 Multilingvism și multiculturalism <i>Irina DAVID</i>	20
1.2.1 Concepte de bază ale comunicării la nivel global	20
1.2.2 Între deziderat și realitate	22
Bibliografie	25
1.3 Blended learning în învățământul superior românesc <i>Magdalena CIUBĂNCAN</i>	27
1.3.1 Blended learning - introducere, definire și delimitări teoretice	27
1.3.2 Blended learning în învățământul superior românesc	29
1.3.3 Blended learning în predarea limbii engleze în învățământul superior	32
1.3.4 Blended learning: de la opțiune la necesitate	33
Bibliografie	34
2. Pregătirea multilingvă la nivel preuniversitar în România <i>Cornelia ANDREI, Magdalena CIUBĂNCAN, Viorela-Valentina DIMA, Zinaida Tamara FEDOT, Gabriela ILIE, Nicoleta Silvia IOANA, Valentina MORMAN, Raluca Marina NICOLAE, Cornelia PĂTRU, Anca PECICAN, Olivia-Cristina RUSU</i>	36
2.1 Preliminarii <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	39
Bibliografie	51
2.2 Limba engleză <i>Gabriela ILIE</i>	54
2.2.1 Învățământ preuniversitar de stat și privat	54
2.2.2 Materiale didactice, auxiliare și platforme online	54
2.2.3 Experiențe multiculturale și multilingve	56
2.2.4 Certificarea cunoștințelor lingvistice ale elevilor	57
Bibliografie	58
2.3 Limba germană <i>Valentina MORMAN, Cornelia PĂTRU</i>	60
2.3.1 Aspecte generale	60
2.3.2 Limba germană ca limbă maternă	60
2.3.3 Limba germană ca limbă străină (L1 și L2)	60
2.3.4 Materiale didactice	61
2.3.5 Proiecte, programe și asociații	62

2.3.6	Diplome și certificate	63
	Bibliografie.....	64
2.4	Limba franceză	
	<i>Olivia-Cristina RUSU, Cornelia ANDREI</i>	65
2.4.1	De ce să învăț limba franceză?.....	65
2.4.2	Unde învăț limba franceză în România?.....	66
2.4.3	Ce materiale folosesc pentru a studia, preda sau învăța limba franceză?.....	67
2.4.4	Qu'est-ce que vous avez préparé pour aujourd'hui? Experițe francofone multiculturale și multilingve	70
2.4.5	Cum arăt tuturor cât de bine știu franceza?	72
2.4.6	Limba franceză în învățământul preuniversitar din România - încotro?.....	75
	Bibliografie.....	76
2.5	Limba italiană	
	<i>Nicoleta Silvia IOANA</i>	77
2.5.1	De ce aleg să studiez limba italiană?.....	77
2.5.2	Unde învăț limba italiană în România?	78
2.5.3	În ce context de învățare pot dobândi competențe lingvistice de limba italiană? ...	80
2.5.4	Experițe italofone multiculturale și multilingvistice	81
2.5.5	Cum îmi verific abilitățile și competențele de limbă italiană?.....	83
	Bibliografie.....	85
2.6	Limba spaniolă	
	<i>Anca PECICAN</i>	86
	Bibliografie.....	89
2.7	Limba română ca limbă străină	
	<i>Magdalena CIUBĂNCAN</i>	91
2.7.1	Introducere	91
2.7.2	Limba română pentru minorități.....	91
2.7.2.1	Programe școlare	91
2.7.2.2	Manuale școlare	92
2.7.2.3	Probleme, provocări, rezolvări	93
2.7.3	Limba română pentru elevii străini.....	95
2.7.3.1	Școlile de stat și școlile particulare care urmează curriculumul național	95
2.7.3.2	Școlile particulare care urmează curriculum străin.....	95
2.7.4	Concluzii.....	96
	Bibliografie.....	97
2.8	Limba rusă	
	<i>Zinaida Tamara FEDOT</i>	98
2.8.1	Introducere	98
2.8.2	Limba rusă în școlile și liceele din România.....	98
2.8.2.1	Limba rusă maternă	98

2.8.2.2	Limba rusă modernă	100
	Bibliografie	101
2.9	Limba japoneză	
	<i>Raluca Marina NICOLAE</i>	103
2.9.1	Privire generală asupra învățământului de limba japoneză	103
2.9.2	Limba japoneză în învățământul preuniversitar din România	104
2.9.3	Instituții de stat din învățământul preuniversitar în care se predă limba japoneză	106
2.9.3.1	Școala gimnazială nr. 93 „Emil Racoviță”	106
2.9.3.2	Colegiul Național „Ion Creangă”	107
2.9.4	Instituții particulare din învățământul preuniversitar în care se predă limba japoneză	110
2.9.4.1	Școala japoneză „Sakura”	110
2.9.4.2	Asociația Musashino Japonia (Brașov)	111
	Bibliografie	112
2.10	Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve la nivel preuniversitar în România	
	<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	114
	Bibliografie	118
3.	Pregătirea multilingvă la nivel universitar în România	
	<i>Lora Dagmar CONSTANTINESCU, Viorela-Valentina DIMA, Zinaida Tamara FEDOT,</i> <i>Nicoleta Silvia IOANA, Florina MOHANU, Maria Antoaneta LORENTZ,</i> <i>Eugen Dominic NEGRICI, Raluca Marina NICOLAE, Nicoleta-Adina PANAIT,</i> <i>Anca PECICAN, Dana RADLER, Mihai ȘERBAN, Raluca Nicoleta ȘERBAN</i>	121
3.1	Preliminarii	
	<i>Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU, Dana RADLER</i>	124
3.1.1	Limbi străine studiate la nivel universitar în România	
	<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	125
3.1.2	Programe de studii universitare de licență și masterat în domeniul filologic	
	<i>Dana RADLER</i>	136
3.1.3	Limbi străine studiate la Academia de Studii Economice din București	
	<i>Florina MOHANU</i>	144
	Bibliografie	162
3.2	Programe de specialitate predate în limba engleză (EMI - English as a Medium of Instruction)	
	<i>Nicoleta-Adina PANAIT</i>	167
3.2.1	Raționament – Importanța limbii engleze în contextul național și internațional... ..	167
3.2.2	Internaționalizarea instituțiilor de învățământ românești	168
3.2.3	Internaționalizare prin programele UE Erasmus+	172
3.2.4	Concluzii	173
	Bibliografie	174

3.3 Limba germană	
<i>Lora-Dagmar CONSTANTINESCU</i>	175
3.3.1 Limba germană la nivel universitar în România	
Dincolo de Germanistică	175
3.3.2 De la manuale la învățarea online	178
3.3.3 Forme și contexte ale experienței inter- și multiculturale europene	178
3.3.4 Certificări	179
Bibliografie	182
3.4 Limba franceză	
<i>Eugen Dominic NEGRICI</i>	184
3.4.1 Programe de studii de limbi străine	184
3.4.2 Certificate/atestate de limbi străine	186
3.4.3 Centre culturale și concursuri	188
3.4.4 Resurse didactice diverse	188
Bibliografie	190
3.5 Limba italiană	
<i>Nicoleta Silvia IOANA</i>	192
3.5.1 Scurt istoric al limbii italiene în învățământul superior românesc	192
3.5.2 De ce să aleg o specializare care include limba italiană?	193
3.5.3 În ce context de învățare pot opta pentru studiul limbii italiene?	194
3.5.3.1 Domenii de licență cu specializarea Limbă și literatură italiană (LL)	
și Limbi moderne aplicate (LMA) sunt incluse în oferta educațională	
a mai multor universități publice și private.	194
3.5.3.2 Studii universitare în cadrul diferitelor specializări din alte domenii decât	
Filologie în care limba italiană are statut de disciplină de studiu cu regim	
obligatoriu sau opțional/facultativ, de obicei a doua limbă modernă	198
3.5.4 Contexte de aplicare a competențelor lingvistice dobândite	200
3.5.5 Cum îmi verific competențele de limbă italiană?	200
3.5.6 Experiențe italofone multiculturale și multilingvistice	201
Bibliografie	202
3.6 Limba spaniolă	
<i>Anca PECICAN</i>	204
Bibliografie	206
3.7 Limba română ca limbă străină	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ,</i>	
<i>Mihai ȘERBAN, Raluca Nicoleta ȘERBAN</i>	207
3.7.1 Studenți străini în România - motivații	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	210

3.7.2	Limba română ca limbă străină în cadrul programului „Anul pregător de limba română pentru cetățenii străini” (APLR) <i>Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ, Mihai ȘERBAN, Raluca Nicoleta ȘERBAN</i>	212
3.7.3	Limba română ca limbă străină pe parcursul studiilor universitare <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	224
3.7.4	Cursuri și manuale de limba română ca limbă străină elaborate la nivel universitar <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	228
3.7.5	Limba română ca limbă străină la nivel universitar - rezumat <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	233
	Bibliografie	236
3.8	Limba rusă <i>Zinaida Tamara FEDOT</i>	248
	Bibliografie	251
3.9	Limba japoneză <i>Raluca Marina NICOLAE</i>	252
3.9.1	Universitatea din București	253
3.9.2	Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”	254
3.9.3	Academia de Studii Economice din București	255
3.9.4	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	257
	Bibliografie	258
3.10	Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve la nivel universitar în România <i>Florina MOHANU</i>	260
	Bibliografie	267
4.	Pregătirea multilingvă la nivel postuniversitar în România <i>Lora Dagmar CONSTANTINESCU, Viorela-Valentina DIMA, Zinaida Tamara FEDOT, Raluca Elena HURDUZEU, Maria Antoaneta LORENTZ, Marina-Luminița MILITARU, Florina MOHANU, Raluca Marina NICOLAE, Mariana SĂNDULESCU, Monica Alina TOMA, Simona-Luiza ȚIGRIȘ</i>	270
4.1	Preliminarii <i>Viorela-Valentina Dima, Raluca-Elena Hurduzeu, Marina-Luminița Militaru, Florina Mohanu</i>	272
4.1.1	Limbi străine studiate la nivel postuniversitar în România <i>Viorela-Valentina DIMA, Marina-Luminița MILITARU</i>	274
4.1.1.1	Studiile universitare de masterat <i>Marina-Luminița MILITARU</i>	274
4.1.1.2	Studiile universitare de doctorat <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	277
4.1.1.3	Cursuri postuniversitare <i>Marina-Luminița MILITARU</i>	282

4.1.1.4 Rezumat <i>Marina-Luminița MILITARU</i>	283
4.1.2 Învățământul postuniversitar în limbi străine la Academia de Studii Economice din București <i>Raluca-Elena HURDUZEU, Marina-Luminița MILITARU, Florina MOHANU</i>	284
4.1.2.1 Programe de studii universitare de masterat <i>Florina MOHANU</i>	284
4.1.2.2 Cercetarea doctorală <i>Raluca-Elena HURDUZEU</i>	286
4.1.2.3 Cursuri postuniversitare <i>Marina-Luminița MILITARU</i>	290
4.1.2.4 Rezumat <i>Florina MOHANU</i>	292
Bibliografie	292
4.2 Limba engleză <i>Viorela-Valentina DIMA, Marina-Luminița MILITARU</i>	299
4.2.1 Programele de studii universitare de master cu predare în limba engleză <i>Marina-Luminița MILITARU</i>	299
4.2.2 Programe universitare de doctorat în limba engleză <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	305
4.2.3 Programele postuniversitare în limba engleză <i>Marina-Luminița MILITARU</i>	308
4.2.4 Rezumat <i>Marina-Luminița MILITARU</i>	309
Bibliografie	310
4.3 Limba germană <i>Lora Dagmar CONSTANTINESCU</i>	312
Bibliografie	314
4.4 Limba franceză <i>Monica Alina TOMA</i>	315
Bibliografie	317
4.5 Limba italiană <i>Mariana SĂNDULESCU</i>	318
Bibliografie	319
4.6 Limba Spaniolă <i>Simona-Luiza ȚIGRIȘ</i>	321
Bibliografie	323
4.7 Limba română ca limbă străină <i>Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ</i>	325
Bibliografie	335

4.8 Limba rusă	
<i>Zinaida Tamara FEDOT</i>	338
Bibliografie	339
4.9 Limba japoneză	
<i>Raluca Marina NICOLAE</i>	340
4.9.1 Masteratul de Studii Asiatice de la Universitatea din București	340
4.9.2 Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	340
Bibliografie	341
4.10 Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve la nivel postuniversitar în România	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	342
Bibliografie	348
5. Pregătirea multilingvă în context extrașcolar în România	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ, Raluca Marina NICOLAE,</i> <i>Adriana Elena STOICAN, Anca Teodora ȘERBAN-OPRESCU</i>	350
5.1 Preliminarii	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	352
5.1.1 Precizări terminologice	352
5.1.2 Rolul institutelor/ centrelor culturale și de limbi străine	353
Bibliografie	355
5.2 Institute culturale pe piața educațională din România	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	357
Bibliografie	361
5.3 Centre de limbi străine din București	
<i>Adriana Elena STOICAN</i>	363
5.3.1 Oferta educațională: număr și public țintă	363
5.3.2 Niveluri și regim de predare	366
5.3.3 Cursuri pentru limbaje de specialitate	369
5.3.4 Tipuri de atestate și certificări	370
5.3.5 Concluzii: scurt raport statistic	376
Bibliografie	378
5.4 Centre universitare de limbi străine	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	379
Bibliografie	386
5.5 Centre culturale universitare	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ, Raluca Marina NICOLAE,</i> <i>Adriana Elena STOICAN, Anca Teodora ȘERBAN-OPRESCU</i>	387
5.5.1 Centre culturale universitare - prezentare generală	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	387

5.5.2 Centrul de Studii Americane din cadrul Academiei de Studii Economice din București <i>Anca Teodora ȘERBAN-OPRESCU</i>	394
5.5.3 Centrul de Reușită Universitară din cadrul Academiei de Studii Economice din București <i>Maria Antoaneta LORENTZ</i>	399
5.5.4 Centrele Culturale Japoneze din România <i>Raluca Marina NICOLAE</i>	407
5.5.4.1 Centrul de Studii Româno-Japoneze „Angela Hondru” (Universitatea Româno-Americană)	408
5.5.4.2 Centrul de Studii Japoneze (Universitatea din București)	410
5.5.4.3 Centrul de Studii Japoneze „Sembazuru” (Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca)	411
5.5.4.4 Centrul Cultural Japonez al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca ..	413
5.5.4.5 Centrul de Studii Japoneze (Academia de Studii Economice din București) ..	414
Bibliografie.....	418
5.6 Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve extrașcolare în România <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	421
Bibliografie.....	428
6. Competențele lingvistice și inserția pe piața muncii din România <i>Alexandra COSTACHE-BABCINSCHI, Luana Audrey CHIRIȚĂ, Viorela-Valentina DIMA,</i> <i>Zinaida Tamara FEDOT, Monica GOT, Maria Antoaneta LORENTZ, Florina MOHANU,</i> <i>Raluca Marina NICOLAE, Cornelia PĂTRU, Mariana SĂNDULESCU</i>	429
6.1 Preliminarii <i>Luana Audrey CHIRIȚĂ, Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU</i>	431
6.1.1 Competențe cerute de piața muncii în România <i>Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU</i>	431
6.1.1.1 Profesorul de limbi străine – profil profesional	431
6.1.1.2 Competențe cerute de angajatori, indiferent de domeniu	435
6.1.2 Limbile străine de pe piața muncii din România <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	442
6.1.2.1 Oportunități pentru absolvenți de programe de studii umaniste	442
6.1.2.2 Oportunități pentru cunoscătorii de limbi străine, indiferent de specializarea absolvită	454
6.1.2.3 Rezumat	467
6.1.3 Piața serviciilor de traducere și interpretariat din România <i>Luana-Audrey CHIRIȚĂ</i>	471
6.1.3.1 Furnizorii de servicii de traducere și interpretariat	471
6.1.3.2 Profilul traducătorului și interpretului de succes	472
6.1.3.3 Limbi străine / combinații de limbi cerute pe piața serviciilor de traducere și interpretariat din România	473

6.1.3.4 Activități subordonate activităților de traducere	473
6.1.3.5 Instrumente de lucru	475
6.1.3.6 Clienții furnizorilor de servicii de traducere și interpretariat	476
6.1.3.7 Tarifele practicate în domeniu	476
6.1.3.8 Câteva observații despre traducerea de filme, subtitrarea	477
6.1.3.9 Cadru legal (în loc de concluzii)	477
Bibliografie	481
6.2 Limba engleză pe piața muncii din România	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	490
6.2.1 Limba engleză - limba străină predominantă pe piața muncii din România	490
6.2.2 Investitori străini și camere de comerț bilaterale din România	492
6.2.3 Domenii de activitate, tipuri de joburi, exemple de companii / instituții în care se folosește limba engleză	496
6.2.4 Rezumat	505
Bibliografie	505
6.3 Limba germană pe piața muncii din România	
<i>Cornelia PĂTRU</i>	511
6.3.1 Introducere	511
6.3.2 Tipuri de joburi care necesită folosirea limbii germane	511
6.3.3 Domenii care implică folosirea limbii germane	513
6.3.4 Companii și parteneriate	513
6.3.5 Concluzii	514
Bibliografie	514
6.4 Limba franceză pe piața muncii din România	
<i>Alexandra COSTACHE-BABCINSCHI</i>	516
Bibliografie	529
6.5 Limba italiană pe piața muncii din România	
<i>Mariana SĂNDULESCU</i>	531
Bibliografie	533
6.6 Limba spaniolă pe piața muncii din România	
<i>Monica GOT</i>	534
Bibliografie	541
6.7 Limba română ca limbă străină pe piața muncii din România	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ</i>	542
6.7.1 Cetățenii străini veniți la studii care se integrează pe piața muncii din România	542
6.7.2 Cetățenii străini angajați în România fără a fi urmat în prealabil studii aici	543
6.7.3 Opțiuni de perfecționare a cunoștințelor de limba română ca limbă străină	545
Bibliografie	547

6.8 Limba rusă pe piața muncii din România	
<i>Zinaida Tamara FEDOT, Florina MOHANU</i>	551
Bibliografie	555
6.9 Limba japoneză pe piața muncii din România	
<i>Raluca Marina NICOLAE</i>	557
6.9.1 Relațiile comerciale ale Japoniei cu Uniunea Europeană și România	557
6.9.2 Companii japoneze în România și piața muncii	558
Bibliografie	560
6.10 Privire de ansamblu asupra inserției pe piața muncii din România a profesioniștilor cu competențe multilingve	
<i>Florina MOHANU</i>	561
Bibliografie	570
Concluzii	574
Anexa 1	
Instituții de învățământ superior care organizează programul de studii „Anul pregător de limba română pentru cetățenii străini” (APLR)	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	586
Anexa 2	
Bibliografia materialelor didactice de Limba română ca limbă străină (LRLS), pe centre universitare din România	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	592
Anexa 3	
Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	610
Anexa 4	
Studiul limbilor străine în cadrul programelor de studii universitare de licență nefilologice	
<i>Dana RADLER</i>	629
Anexa 5	
Programe de studii universitare de licență de specialitate cu predare în limbi străine	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	639
Anexa 6	
Programe de studii universitare de masterat cu predare în limba engleză	
<i>Marina-Luminița MILITARU</i>	656
Anexa 7	
Institute culturale străine în România	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	674
Date despre coordonatoare	675
Date despre autori	675

Abstract

The book entitled *Multilingual Matters in Romanian Education* (original title: *Coordonate multilingve în învățământul românesc*) aims at providing an overview of the Romanian education system from the perspective of the languages present in the curricula and of the opportunities for insertion on the labour market available for language proficient individuals. The volume is the result of the joint efforts undertaken between 2019-2021 by a team of 30 authors, all language teachers in higher education and preuniversity education institutions from Romania. The book is structured in 7 chapters focusing on the following issues:

- the legal framework governing the teaching of languages in preuniversity, undergraduate, graduate, postgraduate and extracurricular contexts;
- the identification of mother tongues and foreign languages taught in Romanian education institutions;
- the exemplification of teaching materials used (both print and digital resources);
- opportunities for testing/ certification of language competences;
- opportunities for use and development of multilingual and multicultural, as well as personal and professional, competences of students during extracurricular activities organized at local, county, national and international level (e.g. Among them, the most demanded foreign languages cultural and language activities, creativity workshops, reading clubs, contests, Olympiads, festivals, summer schools and camps organized by cultural institutes in partnerships with school inspectorates and/or student and teacher associations, participation in national and international projects, student exchange as part of Comenius, Erasmus + and other such international projects etc.);
- the role played by language competences in facilitating one's insertion on the Romanian labour market: emphasis on the fact that being proficient in at least one (if not two or three) foreign language(s) is a prerequisite for those who are looking for a job in both the educational and business domains of activity; the identification of languages demanded by employers in both domains.

The research undertaken for the writing of this book has uncovered the existence of more than 45 languages present on the Romanian labour market (demanded by employers from the state and private educational environment, as well as from the business environment): Albanian, Arabic, Armenian, Azerbaijani, Bosnian, Bulgarian, Catalan, Chinese, Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Finnish, French, German, Greek, Hebrew, Hindi, Hungarian, Icelandic, Indonesian, Irish, Italian, Japanese, Korean, Latvian, Lithuanian, Macedonian, Malay, Maltese, Norwegian, Persian, Polish, Portuguese, Romanian, Romani, Russian, Serbian, Slovak, Slovenian, Spanish, Swedish, Turkish, Turkmen and Ukrainian. Among them, the most demanded foreign languages in both the educational and business environments are: English, French, German, Italian and Spanish, to which we have dedicated separate sections in each chapter; moreover, each chapter contains sections dedicated to Romanian as a foreign language, Russian and Japanese.

This volume is unique both as it is the first such publication to offer an overall perspective of the presence of languages in the Romanian educational and business environments, and as it offers a cross-regional comparison in terms of opportunities for studying languages at university and extracurricular level, as well as it contains valuable appendices for those interested in quickly identifying aspects such as: the 27 higher education institutions that organize the Preparatory year of Romanian language for foreign citizens and the Bibliography of materials designed by universities for the teaching of Romanian as a foreign language (over 300 entries); the languages taught by each Romanian university (as part of programs specializing in Humanities and other domains, a total of over 30 languages); undergraduate and graduate programs taught in

foreign languages (English, French, German, Hungarian – a total of nearly 300 programmes) by Romanian universities; the 35 foreign language centers hosted by Romanian universities, the over 50 cultural studies centers hosted by Romanian universities, the 24 foreign cultural institutes in Romania.

Naturally, given the complexity of the topic tackled, the book is by no means a complete image of the topic, and many aspects are still open for further research. Nonetheless, the authors believe that the wealth of information presented successfully contributes to the clarification of many aspects in the field, and as such is genuinely useful not only to language teachers and employers from all domains, but also to all those interested in finding out thoroughly documented details on the presence of languages in the Romanian educational and business environments, in European and international context.

1. Introducere

Magdalena CIUBĂNCAN, Irina DAVID, Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU

1.1 Argument și structura lucrării	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU</i>	18
1.2 Multilingvism și multiculturalism	
<i>Irina DAVID</i>	20
1.2.1 Concepte de bază ale comunicării la nivel global	20
1.2.2 Între deziderat și realitate	22
Bibliografie.....	25
1.3 Blended learning în învățământul superior românesc	
<i>Magdalena CIUBĂNCAN</i>	27
1.3.1 Blended learning - introducere, definire și delimitări teoretice	27
1.3.2 Blended learning în învățământul superior românesc	29
1.3.3 Blended learning în predarea limbii engleze în învățământul superior	32
1.3.4 Blended learning: de la opțiune la necesitate	33
Bibliografie.....	34

1.1 Argument și structura lucrării

Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU

Volumul Coordonate multilingve în învățământul românesc își propune să facă o radiografie a învățământului românesc din perspectiva limbilor studiate și a oportunităților disponibile de găsimă a unui loc de muncă pentru cunoscătorii de limbi străine. Volumul s-a născut din îndelungata experiență didactică și de cercetare a coordonatoarelor; ipostaze în care au fost și sunt nevoite constant să găsească modalități cât mai bine documentate, clare, atrăgătoare, chiar persuasive de a dezvolta competențe lingvistice (generale și de specialitate, în domeniul economic) în acord cu cerințele pieței muncii, dar și cu necesitățile de dezvoltare (inter)personală a beneficiarilor. Lucrând în mediul universitar, cu studenți proveniți din multiple instituții de învățământ preuniversitar de pe aproape tot teritoriul țării, de-a lungul timpului am devenit conștiente atât de puncte comune, cât și de specificități regionale sau locale în predarea limbilor străine (i.e. „bagajul” de cunoștințe lingvistice și culturale acumulat), precum și în aspirațiile viitorilor absolvenți în ceea ce privește găsimă a unui loc de muncă. Aceste experiențe la catedră nu ne definesc doar pe noi, coordonatoarele acestui volum, ci pe o multitudine de colegi profesori de limbi străine, atât din mediul universitar, cât și din mediul preuniversitar. De aceea, am format o echipă de nu mai puțin de 30 de autori din ambele medii educaționale, cărora le mulțumim pentru contribuția la acest complex demers de cercetare, desfășurat în perioada 2019-2021.

Lucrarea este structurată în șapte capitole, cu sursele bibliografice indicate la sfârșitul fiecărei secțiuni din cadrul acestora.

Capitolul 1 este un capitol introductiv, cu secțiuni dedicate, pe de o parte, importanței multilingvistului și multiculturalismului în societatea contemporană și, pe de altă parte, nevoii de abordare a proceselor de predare-învățare (inclusiv în cazul limbilor străine) într-o viziune mixtă de tip blended learning, care să facă apel la o combinație de mijloace directe (i.e. în școală, față-către-față) și digitale. Ambele aspecte care fac obiectul acestui prim capitol sunt indispensabile pentru a putea învăța, trăi sau lucra în secolul XXI.

Capitolul 2 este dedicat învățării limbilor materne și moderne la nivel preuniversitar în România. Secțiunea introductivă face referire la cadrul legal de studiere a acestor limbi, cu precizări privind: inventarul de limbi predate în ciclurile antepreșcolar, primar, gimnazial, liceal, postliceal și profesional, modalitățile de testare a cunoștințelor lingvistice de-a lungul anilor de școală, precum și statisticile naționale și internaționale privitoare la studiul limbilor la nivel preuniversitar. Secțiunile următoare oferă detalii despre cele mai frecvent studiate limbi străine în instituțiile de învățământ preuniversitar din România (engleză, franceză, germană, spaniolă și italiană), dar și despre româna ca limbă străină, rusă și japoneză, cu referire la aspecte precum: școlile unde se predau limbile străine avute în vedere, exemple de materiale didactice folosite, activități extrașcolare, modalități de certificare a cunoștințelor lingvistice dobândite de elevi. Secțiunea finală a capitolului rezumă ideile principale și subliniază punctele comune în practica predării celor 8 limbi străine cărora le dedicăm secțiuni de sine stătătoare în cuprinsul capitolului.

Capitolul 3 este dedicat învățării limbilor moderne la nivel universitar în România. În preambul, facem referire la modul de organizare a învățământului universitar românesc – în studii de licență, masterat, doctorat – și dedicăm ample secțiuni identificării limbilor străine studiate la nivel universitar, programelor de studii universitare de licență în limbi străine (atât programe umaniste, cât și neumaniste) și exemplificării practicilor de predare a limbilor străine la nivel universitar (cu referire la Academia de Studii Economice din București), dar și la potențiala corelare a ofertei universitare de limbi străine și de programe cu predare în alte limbi decât româna cu poziționarea în clasamente academice naționale și internaționale și cu tendințele actuale în internaționalizarea universităților românești. Unul dintre aspectele inovatoare ale acestui capitol este încercarea de a oferi o privire de ansamblu asupra distribuției regionale a opțiunilor de studiere a limbilor străine, demers inițiat de Dana Radler. În secțiunile următoare ne axăm pe programele de studii universitare de licență, oferind detalii despre opțiunile de studiere a limbilor engleză, franceză, germană, spaniolă, româna ca limbă străină, rusă și japoneză, cu referire la aspecte precum: instituțiile de învățământ superior unde se predau limbile străine avute în vedere, exemple de materiale didactice folosite, activități

extrașcolare, modalități de certificare a cunoștințelor lingvistice dobândite de studenți. În secțiunea finală a capitolului reluăm ideile principale, insistând asupra punctelor comune din practica universitară a predării celor 8 limbi străine amintite.

Capitolul 4 continuă cercetarea privind studiere limbilor străine la nivel universitar (programe de masterat și doctorat) și la nivel postuniversitar. Secțiunea introductivă a capitolului prezintă cadrul legal de organizare a studiilor masterale, doctorale și postuniversitare, cu detalii despre opțiunile de aprofundare a cunoștințelor lingvistice la aceste niveluri: inventar de limbi străine disponibile la fiecare nivel, răspândire geografică a opțiunilor de studiere a limbilor străine, exemple din oferta educațională a Academiei de Studii Economice din București. Următoarele secțiuni oferă informații despre programele de masterat și doctorat organizate în limbile engleză, franceză, germană, spaniolă, rusă și japoneză, dar și despre programele de acest tip urmate de cei care studiază româna ca limbă străină. La finalul capitolului, reluăm ideile principale exprimate pe parcurs și evidențiem eterogenitatea ofertei de limbi străine la programele de studii masterale, doctorale și postuniversitare față de programele de studii de licență.

Capitolul 5 completează imaginea oportunităților de studiere a limbilor străine în învățământul românesc cu precizări privind oferta existentă în context extrașcolar. În preambul, ne referim la cadrul legal de funcționare, la rolul institutelor/centrelor culturale și de limbi străine, cu exemplificări de instituții de stat și private în care se predau limbi străine în context extrașcolar. Secțiunile capitolului sunt dedicate următoarelor tipuri de structuri: institute/centrele culturale străine (inventar și detalii privitoare la cele care oferă cursuri de engleză, franceză, germană, spaniolă, română ca limbă străină, rusă și japoneză), centre private de limbi străine (cu detalii despre oferta centrelor din București), centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare. Facem referire la aspecte precum: inventarul de limbi străine și spații lingvistice și culturale reprezentate, activități organizate, oportunități de certificare a cunoștințelor lingvistice dobândite de participanți. Păstrăm și în acest capitol viziunea de ansamblu referitoare la răspândirea geografică a opțiunilor de studiere a limbilor străine, precum și referirea la eventuala corelare dintre bogăția ofertei universitare de limbi străine și poziționarea în clasamente academice naționale și internaționale sau succesul în demersurile de internaționalizare academică. În încheierea capitolului, comparăm tipurile de limbi străine și spații lingvistice și culturale reprezentate de toate tipurile de structuri avute în vedere.

Capitolul 6 este un amplu capitol dedicat rolului competențelor lingvistice în inserția pe piața muncii din România. Cum era și firesc, capitolul debutează cu explorarea nevoilor pieței muncii, din perspectiva profilului angajatului de succes: pe de o parte, creionăm profilul profesional complex al profesorului de limbi străine, pe de altă parte, ne referim la competențelor cerute în alte domenii decât învățământul. Stăpânirea unei sau a mai multor limbi străine este doar una dintre cerințele angajatorilor din ambele categorii avute în vedere. Cercetarea continuă cu identificarea limbilor străine cerute de angajatori în mediul educațional și de afaceri, incluzând o secțiune dedicată meseriei de traducător/interpret. Capitolul continuă cu secțiuni dedicate oportunităților de angajare pe care le au cunoscătorii de limba engleză, franceză, germană, spaniolă și italiană, română ca limbă străină, rusă și japoneză. La finalul capitolului, reluăm principalele aspecte semnalate și subliniem stringenta nevoie de profesioniști care dețin cunoștințe multilingve, acestea fiind printre cele mai importante aspecte din profilul complex al angajatului de succes (și în sfera ocupațiilor umaniste și în alte domenii de activitate).

Capitolul 7 prezintă concluziile întregului volum. De asemenea, evidențiază unele dintre aspectele inovatoare ale demersului de cercetare întreprins, de la unicitatea sa în peisajul editorial românesc, la anexele elaborate pentru înlesnirea analizei și la profilul echipei de autori, formate din cadre didactice de la trei instituții de învățământ superior și patru instituții de învățământ preuniversitar din București.

Desigur, pe fondul complexității problematicii abordate în acest volum, el nu este unul exhaustiv, rămânând multe aspecte deschise pentru cercetarea ulterioară. Credem însă că bogăția informațiilor prezentate contribuie la clarificarea domeniului, acestea fiind extrem de utile nu doar profesorilor de limbi străine sau angajatorilor, ci și tuturor acelor care sunt interesați să afle detalii riguros documentate despre prezența limbilor materne și moderne în mediul educațional și profesional românesc, în context european și internațional.

Coordonatoarele,
București, august 2023

1.2 Multilingvism și multiculturalism

Irina DAVID

1.2.1 Concepte de bază ale comunicării la nivel global

Mulți dintre cititorii acestui volum s-ar putea întreba dacă este într-adevăr necesară prezența unei secțiuni dedicate definirii unor concepte precum multilingvismul și multiculturalismul, care au intrat deja în discursul uzual, majoritatea persoanelor care folosesc acești termeni înțelegând în mare măsură care sunt aspectele implicate și care este sensul lor. Explicațiile incluse în dicționare oferă și ele informații cunoscute deja, cel puțin la prima vedere. Astfel, dacă analizăm conceptul de multilingvism, acesta este definit în dicționarul explicativ online al limbii române drept „caracterul a ceea ce este multilingv” sau „folosire a mai multor limbi de către același individ sau grup social; plurilingvism”¹. În alte dicționare apar definiții mai restrictive, care stabilesc condiții suplimentare cu privire la calitatea multilingvă. În dicționarul Macmillan, multilingvismul este definit drept „utilizarea a mai mult de două limbi de către o persoană sau un grup”² (*tr. a.*), iar în dicționarul Oxford drept „abilitatea de a folosi trei sau mai multe limbi, fie separat, fie împreună, cu un anumit nivel de îmbinare a codurilor”³ (*tr. a.*). În afară de numărul de limbi care trebuie vorbite pentru ca o persoană sau un grup să fie recunoscute ca multilingve, apar în anumite definiții și variabile cu privire la nivelul de cunoaștere a limbilor respective. Astfel, în dicționarul Merriam-Webster se specifică faptul că o persoană este multilingvă dacă „folosește sau este capabilă să folosească mai multe limbi cu același nivel de fluentă”⁴ (*tr. a.*), în timp ce în dicționarul Oxford se menționează că nu există o viziune unitară cu privire la nivelul de fluentă sau la necesitatea ca toate limbile cunoscute să fie folosite cu aceeași frecvență și cu același grad de complexitate.

În timp ce experții care analizează multilingvismul încearcă să ajungă la un compromis, date fiind opiniile variate cu privire la aspectele menționate mai sus, sunt toți de acord că acest concept a devenit parte integrantă a vieții cotidiene. Aronin și Singleton (2012) consideră că multilingvismul este deja o „realitate contemporană” și „un domeniu de studiu de sine stătător” (p. 1, *tr. a.*). În studiul complex dedicat acestui fenomen, cei doi cercetători aduc în discuție diferitele percepții cu privire la definirea multilingvismului, încercând să găsească o cale de mijloc între viziunea conform căreia o persoană este multilingvă numai dacă are abilitatea de a se exprima în limbi străine la același nivel și cu aceeași frecvență cu care se exprimă în limba nativă, demonstrând același nivel de cunoaștere a tuturor limbilor respective (Bloomfield, 1933; Braun, 1937 citați în Aronin și Singleton, 2012) și interpretarea extrem de lejeră conform căreia este suficientă înțelegerea sensului anumitor termeni uzuali și o oarecare cunoaștere a modului în care funcționează gramatica unor alte limbi decât cea maternă pentru ca cineva să poată să spună că este multilingv (Hall, 1952; Edwards, 1994 citați în Aronin și Singleton, 2012). Autorii studiului propun adoptarea unei viziuni echilibrate, care să țină cont de faptul că, pe de o parte, solicitarea ca cineva să cunoască alte limbi la același nivel ca limba maternă nu este realistă și ar reduce drastic numărul de persoane multilingve, iar, pe de altă parte, acordarea etichetei de persoană multilingvă oricărui individ care poate recunoaște expresii uzuale și structuri gramaticale din alte limbi, fără să poată comunica în limbile respective, ar însemna că întreaga populație a planetei este multilingvă, dar această abilitate și-ar pierde caracterul practic (Aronin și Singleton, 2012: p. 3).

Aceeași abordare flexibilă, pe care o propunem ca metodă de lucru în acest volum, este adoptată de un număr din ce în ce mai mare de analiști ai fenomenului. Mehmedbegovic și Bak propun interpretarea multilingvismului ca „un spectru care include grade diferite de cunoaștere și utilizare a limbii” (2017: p. 151, *tr. a.*). Li, cadru didactic și cercetător la University College London, susține că o persoană este multilingvă

¹ <https://dexonline.ro/definitie/multilingvism>.

² <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/multilingualism>.

³ <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199661282.001.0001/acref-9780199661282-e-809>.

⁴ <https://www.merriam-webster.com/dictionary/multilingualism>.

dacă „poate comunica în mai mult de o limbă, fie în mod activ (prin vorbire și scriere), fie în mod pasiv (prin ascultare și citire)” (2008: p. 4, *tr. a.*). Cercetătorul spaniol Cenoz de la Universitatea din Țara Bascilor UPV/EHU este și el de acord cu faptul că termenii precum multilingvism și persoană multilingvă sunt fluizi și nu pot fi stabilite limite și condiții clare. În opinia lui, „vorbitorii multilingvi navighează prin diversele limbi și nu folosesc fiecare dintre aceste limbi pentru aceleași scopuri în toate situațiile de comunicare, în aceleași domenii sau cu aceleași persoane” (2013: p. 11, *tr. a.*), existând un proces continuu de adaptare a utilizării limbilor cunoscute în funcție de nevoile vorbitorilor și de diversele contexte în care aceștia se regăsesc.

În ceea ce privește distincția dintre concepte precum multilingvism, plurilingvism și bilingvism, propunem abordarea conform căreia multilingvismul le încorporează pe celelalte două concepte. Deși tendința generală este de a considera că multilingvismul și plurilingvismul sunt sinonime, există nuanțe în modul în care aceste concepte sunt utilizate. Capotă, împreună cu alte cadre didactice de la Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri din cadrul Academiei de Studii Economice din București analizează diferitele interpretări ale celor doi termeni în studiile de specialitate și în documentele Comisiei Europene și ajung la concluzia că, pentru cei interesați de o utilizare strictă, extrem de specializată, „multilingvismul se referă la prezența mai multor limbi în aceeași arie geografică, mai mică sau mai mare, fiind recunoscut formal sau nu, în timp ce plurilingvismul este repertoriul lingvistic folosit de mai multe persoane [...]. Vorbim de un spațiu multilingv (de exemplu, Europa) și de o persoană plurilingvă (care cunoaște mai multe limbi)” (2017: p. 651). Dar putem vorbi, așa cum vom arăta în secțiunea următoare, și despre universități sau instituții multilingve și putem vorbi, după cum se observă dintr-un număr mare de studii din domeniu, despre persoane multilingve. Prin urmare, în timp ce plurilingvismul are o utilizare strictă, referindu-se strict la abilitatea persoanelor sau a grupurilor de a comunica în mai multe limbi, multilingvismul are o acoperire mai mare, înglobând și abilitatea plurilingvă. În mod similar, în timp ce bilingvismul indică în mod clar numărul de limbi cunoscute de o persoană sau un grup, multilingvismul este un termen mai flexibil, care include în varietatea sa de sensuri și bilingvismul.

Un alt concept care ocupă un loc central în discuțiile contemporane este cel de multiculturalism. Ca și în cazul termenilor discutați mai sus, și în cazul multiculturalismului intervin numeroase elemente care necesită o discuție cu privire la modul de interpretare a fenomenului. În dicționarul online explicativ al limbii române, acesta este definit simplu drept „coexistență a mai multor culturi diferite, într-o societate” sau „calitatea de a fi multicultural”⁵. Totuși, alte dicționare oferă o perspectivă mult mai complexă și mai dificil de cuantificat, definind multiculturalismul ca „o situație în care toate grupurile culturale și rasiale dintr-o societate au drepturi și oportunități identice și niciunul nu este ignorat sau considerat neimportant”⁶ (Dicționarul Collins, *tr. a.*) sau ca „percepția conform căreia culturile, rasele și etnicitatea, în special ale grupurilor minoritare, merită să beneficieze de o recunoaștere specială a diferențelor lor într-o cultură politică dominantă”⁷ (Britannica, *tr. a.*).

Ambele viziuni se regăsesc în literatura de specialitate, în care sunt aduse în discuție atât dimensiunea descriptivă – simpla existență a mai multor identități culturale în același spațiu geografic, cât și cea normativă și prescriptivă – necesitatea de a respecta și de a acorda drepturi egale tuturor grupurilor culturale care conviețuiesc într-un anumit spațiu, care de cele mai multe ori se realizează prin promovarea de politici sociale. Deopotrivă aclamate și respinse, după cum demonstrează și Grosu (2012) în studiul dedicat acestui subiect, politicile multiculturale pot crea conflicte în cadrul anumitor societăți, ducând în unele cazuri la apariția unor situații în care diverse grupuri concurează unele împotriva celorlalte pentru a obține anumite drepturi. De altfel, în literatura de specialitate și în discursul public se discută deja despre eșecul multiculturalismului ca abordare politică și despre apariția unei ere a post-multiculturalismului, în care să se pună accentul pe comunicarea interculturală, pe înțelegere și integrare mai degrabă decât pe segregare și delimitare a grupurilor care fac notă discordantă (Garcia Agustin, 2012; Banting și Kymlicka, 2013; Gul-Rechlewicz, 2015).

⁵ <https://dexonline.ro/definitie/multiculturalism>.

⁶ <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/multiculturalism>.

⁷ <https://www.britannica.com/topic/multiculturalism>.

Fără a ignora rolul semnificativ al dimensiunii multiculturale și interculturale, în acest volum ne vom concentra în special asupra multilingvismului ca fenomen de sine stătător și în același timp ca posibil indicator al atitudinilor multiculturale și interculturale, dat fiind faptul că deschiderea față de comunicarea în limbi străine oferă indicii clare cu privire la disponibilitatea de a înțelege și de a accepta valorile culturale ale grupurilor naționale ale căror limbi le vorbim.

1.2.2 Între deziderat și realitate

Multilingvismul și multiculturalismul sunt definite de Comisia Europeană drept elemente-cheie care stau la baza comunicării și schimbului de idei între diversele națiuni, grupuri și indivizi care fac parte din Uniunea Europeană. Conform textului documentului *Promoting Language Learning and Linguistic Diversity: An Action Plan 2004-2006*, cetățenii Uniunii Europene sunt încurajați să accepte faptul că fac parte dintr-o comunitate care aduce împreună culturi, limbi și naționalități diferite, fiecare cu propria istorie, și că numai prin acceptarea acestei diversități este posibilă construirea unui viitor comun (Comisia Europeană, 2003: p. 3). Acceptarea diversității presupune abilitatea de a înțelege alte culturi, iar această competență devine posibilă prin comunicare, prin limbaj. Cunoașterea unei alte limbi decât cea nativă facilitează, conform documentului Comisiei Europene, dezvoltarea de abilități personale și le deschide orizonturi noi persoanelor interesate să studieze sau să găsească un loc de muncă în altă țară, ajutând în același timp schimbul de idei între reprezentanți ai unor culturi diferite și deschiderea față de alte percepții (p. 3). Aceeași idee este subliniată într-un alt document publicat de Comisia Europeană, *Special Eurobarometer 386. Europeans and their Languages*, în care este menționat sprijinul pe care Uniunea Europeană îl acordă pentru menținerea și promovarea diversității culturale și lingvistice, precum și pentru dezvoltarea competențelor multilingve, fără de care cetățenii europeni nu pot beneficia complet de avantajele pe care le au la dispoziție din perspectiva educațională, profesională și financiară (Comisia Europeană, 2012a: p. 2).

Sondajele efectuate în rândul cetățenilor europeni demonstrează faptul că un procent covârșitor dintre ei sunt conștienți de necesitatea dezvoltării abilității de a comunica în una sau mai multe limbi străine. Din păcate, în timp ce 84% dintre europenii care au participat la sondaj au fost de acord că multilingvismul este o caracteristică esențială și că cetățenii europeni ar trebui să cunoască cel puțin o limbă străină (Comisia Europeană, 2012a: p. 8), numai 54% dintre ei puteau comunica în altă limbă decât cea maternă (p. 15). Valorile înregistrate la nivel european au fost similare în rândul cetățenilor români. Astfel, 73% dintre participanții români au declarat că înțeleg avantajele promovării cunoașterii unei limbi străine, dar numai 48% dintre respondenți cunoșteau o limbă străină în momentul în care se derula sondajul (Comisia Europeană, 2012b: p. 1). Cercetări similare efectuate ulterior au demonstrat din păcate că și la nivelul Uniunii Europene, și la nivelul anumitor țări membre competențele multilingve sunt dobândite în continuare de mai puțin de jumătate dintre respondenți. Rezultatele unui sondaj efectuat de Eurostat în anul 2016 arată că 35,4% din numărul total de respondenți nu cunoșteau nicio limbă străină, procentul ajungând la nivelul de 64,2% în rândul respondenților români (Eurostat, 2018).

Dacă țara noastră se află în partea de jos a topului european din perspectiva abilității de a comunica în alte limbi, nu același lucru se întâmplă atunci când sunt analizate efectele promovării constante a valorilor multilingve în mediul academic românesc în ultimii ani. Conform unei analize efectuate de Eurostat, în anul 2018 România a ocupat primul loc între țările Uniunii Europene din perspectiva numărului de elevi din învățământul primar și gimnazial care studiază două sau mai multe limbi străine. 98% dintre elevii români au inclusă învățarea a cel puțin două limbi străine în planul de discipline studiate (Eurostat, 2020). De altfel, această poziție privilegiată nu este o întâmplare, dat fiind faptul că tendința de facilitare a accesului elevilor la instrumentele care să le permită să devină vorbitori multilingvi a fost la fel de vizibilă și în analizele anterioare. De exemplu, în anul 2015, România se afla pe locul 5 în topul țărilor ai căror elevi studiau cel puțin două limbi străine, cu un procent de 95,2% dintre elevi, după țări precum Luxembourg (100%), Finlanda (98,4%), Italia (95,8%) și Estonia (95,4%) (Eurostat, 2017).

În ceea ce privește multiculturalismul și promovarea acceptării altor culturi, europenii care au participat la sondaj în anul 2012 nu au răspuns cu la fel de mult entuziasm ca în cazul multilingvismului. Numai 38% dintre participanți au indicat abilitatea de a îi putea înțelege pe reprezentanții unui alt mediu cultural drept un posibil beneficiu al cunoașterii unei limbi străine și doar 29% au părut interesați să își folosească abilitățile multilingve pentru a intra în contact cu persoane de altă naționalitate. În cazul respondenților români, valorile au fost chiar mai scăzute: 19%, respectiv 17% (Comisia Europeană, 2012b: p. 4). Discrepanța este clară în momentul în care comparăm aceste cifre cu procentele de 61% la nivelul tuturor respondenților, respectiv 60% la nivelul respondenților români care au identificat oportunitatea de a lucra în altă țară drept un avantaj al abilității de a comunica în alte limbi. De altfel, în literatura de specialitate se menționează beneficiile clare profesionale ale multilingvismului. Edwards (2004) vorbește despre avantajul competitiv pe care îl au vorbitorii unor limbi străine în afară de limba engleză, iar Hogan-Brun (2017) dedică un volum integral discutării valorii de piață a multilingvismului, devenit un activ, un instrument care poate fi folosit pentru obținerea de beneficii economice.

Deși la prima vedere există sprijin public și instituțional pentru diversitatea culturală și lingvistică și pentru comunicare interculturală și multilingvă, la o analiză mai atentă pot fi observate limitări semnificative cu privire la modul în care recomandările sunt puse în aplicare. Din perspectiva scopurilor individuale ale cetățenilor Uniunii Europene, sondajele au demonstrat că există o preferință clară pentru studierea și învățarea anumitor limbi vorbite în Uniune în detrimentul celorlalte. Astfel, conform sondajului din 2012 efectuat de Comisia Europeană, limbile străine vorbite cel mai frecvent de europeni sunt limba engleză (38%), urmată de limba franceză (12%), germană (11%), spaniolă (7%) și rusă (5%) (2012a: p. 5), iar majoritatea respondenților – 67% – indicau în acea perioadă limba engleză ca fiind printre cele mai utile pentru viitorul lor (p. 7). Dacă analizăm și situația limbilor străine pe care le studiază elevii din școlile țărilor europene, se observă o tendință similară de concentrare a atenției către anumite limbi străine. Conform cifrelor Eurostat, în anul 2015 engleza era studiată ca limbă străină de 97,3% din elevii de gimnaziu, în timp ce numai 33,8% studiau limba franceză, 23,1% limba germană, 13,6% limba spaniolă, 2,7% limba rusă și 1,1% limba italiană (Eurostat, 2017). Aceeași ordine a limbilor studiate se păstrează în sondajul care prezintă situația din anul 2018 (Eurostat, 2020).

Și la nivelul instituțiilor Uniunii Europene au fost observate dificultăți în implementarea pe deplin a recomandărilor pentru facilitarea diseminării valorilor multilingve și multiculturale. Cercetătorii care au analizat modul de comunicare în întrunirile din cadrul comisiilor reprezentanților europeni au observat faptul că există un număr limitat de limbi de lucru preferate, engleza ocupând un loc central în marea majoritate a cazurilor, iar reprezentanții care nu stăpânesc bine una dintre limbile de lucru pot fi dezavantajați, deoarece pot participa la aceste sesiuni și își pot face auzite vocile doar prin intermediul traducătorilor specializați (Wright, 2009; Reithofer, 2018). De altfel, imposibilitatea de a pune în aplicare recomandările teoretice cu privire la comunicarea multilingvă – de cele mai multe ori din motive practice mai degrabă decât din dorința de a ignora o anumită cultură – se poate observa la nivelul majorității instituțiilor naționale și a companiilor. În majoritatea cazurilor, paginile de Internet ale grupurilor reprezentative la nivel național și local, precum și ale instituțiilor publice sau ale companiilor din diverse domenii de activitate le oferă vizitatorilor posibilitatea de a consulta informațiile afișate în limba națională sau în limba engleză, pornind de la premisa că aceasta este o limbă pe care o pot înțelege majoritatea cititorilor străini.

Este de apreciat totuși că în ciuda costurilor umane și financiare implicate se fac eforturi și la nivel instituțional și la nivel personal pentru îmbunătățirea comunicării cu vorbitorii unei alte limbi. Un exemplu care poate nu pare important, dar pe care îl considerăm relevant în calitate de indicator al eforturilor depuse de instituțiile publice din România în acest sens, se referă la mesajele transmise prin sistemul RO-ALERT, înființat în anul 2017 pentru a permite difuzarea de atenționări sub formă de mesaj text tuturor deținătorilor de telefoane mobile dintr-o anumită zonă atunci când apar situații de urgență în zona respectivă. În luna octombrie 2020, când locuitorii din București au fost anunțați cu privire la noile măsuri impuse în urma depășirii pragului

de infectări COVID-19 de 3 la mia de locuitori, mesajul în limba română a fost însoțit, pentru prima și sperăm nu și pentru ultima dată, de o variantă în limba engleză.

În condițiile în care educația formală reprezintă principalul instrument prin care o mare parte dintre europeni își dobândesc abilitățile și deprinderile, cel puțin până la un anumit nivel de cunoaștere a aspectelor studiate, putem spune că învățământul, atât cel preuniversitar, cât și cel universitar, joacă un rol important în promovarea multilingvismului. După cum am arătat mai sus, în cursul educației preuniversitare elevii din majoritatea țărilor europene sunt încurajați să comunice în cel puțin două limbi străine. Este evident că, în lipsa expunerii la situații în care să își poată utiliza competențele dobândite și a continuării aprofundării acestor competențe, studierea limbilor străine doar la nivelul educației preuniversitare nu poate aduce beneficii maxime. În consecință, considerăm că și universitățile joacă un rol important în promovarea multilingvismului și a comunicării multiculturale.

După cum subliniază cercetătorii olandezi Benedictus-van den Berg și Riemersma (2011), abilitățile de comunicare în limba națională și în alte limbi reprezintă un atu important pentru tinerii care își caută un loc de muncă și pentru companiile în care aceștia vor lucra. În lipsa acestor competențe, activitățile economice nu pot fi desfășurate la eficiență maximă, iar în timp pot apărea pierderi care ar fi putut fi evitate. De aceea, este important ca atât angajatorii, cât și educatorii să înțeleagă faptul că dezvoltarea abilităților de comunicare este un aspect care nu ar trebui să fie ignorat nici măcar în cazul disciplinelor care nu sunt din sfera lingvisticii (p. 135). Din această perspectivă, impactul universităților ca promotor al multilingvismului este unul relevant și depinde, pe de o parte, de calitatea activităților de predare și de locul ocupat de dezvoltarea abilităților de comunicare multilingvă în oferta educațională și, pe de altă parte, de politicile multilingve adoptate de universitate și de modul de punere în practică a acestor politici (p. 136).

Mediul universitar românesc pare să sprijine îmbinarea competențelor multilingve cu cele interculturale și să faciliteze studierea de limbi străine. În Academia de Studii Economice din București, universitate de prestigiu în domeniul studiilor economice atât la nivel național, cât și internațional în special datorită includerii în topuri pe baza cercetării efectuate de cadrele didactice și a sprijinului acordat studenților, majoritatea celor 11 facultăți propun în oferta educațională programe de studiu cu predare exclusivă în limba engleză pe lângă cele cu predare în limba română, iar Facultatea de Administrarea Afacerilor, cu predare în limbi străine, organizează și programe cu predare exclusivă în limba franceză sau germană. Chiar și în cadrul programelor cu predare în limba română sunt incluse în planul de învățământ discipline de comunicare în limbi străine. La majoritatea facultăților, se studiază câte o sigură limbă străină pentru unul sau mai multe semestre, iar la facultăți precum Facultatea de Relații Economice Internaționale toți studenții studiază obligatoriu două limbi străine. De asemenea, membrii Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri din cadrul acestei facultăți le oferă studenților o selecție de limbi străine care pot fi studiate ca discipline facultative. Lista propusă în toamna anului 2020 a inclus limba franceză, germană, italiană, spaniolă, rusă, japoneză, chineză, turcă și arabă. De asemenea, cadrele didactice din acest departament coordonează un program de un an de dezvoltare a abilităților de comunicare în limba română pentru studenți străini care vor să își continue studiile universitare în limba română în țara noastră.

În ceea ce privește modul de abordare a activităților didactice pentru dezvoltarea abilităților multilingve în cadrul universității, există un consens cu privire la aspectele multiple care trebuie avute în vedere. David (2013), David și Rotariu (2008), Marinescu (2011, 2018), Grosu (2013) consideră că rolul unui profesor de comunicare în limbi străine nu se limitează la facilitarea dezvoltării de abilități lingvistice. Scopul principal este acela de a îi ajuta pe studenți să capete încredere în capacitatea de a își exprima propriile opinii într-o altă limbă decât cea nativă fără să le fie teamă că vor fi judecați din cauza părerilor exprimate sau a modului în care acestea sunt prezentate, dar și de a deveni toleranți și conștienți de faptul că alte persoane din alte medii sociale și culturale au la rândul lor dreptul să fie ascultați și înțeleși. În ultimă instanță, principala funcție a activităților didactice ar trebui să fie oferirea de instrumente care să le permită celor prezenți să își depășească propriile limite și să devină cetățeni capabili să își exprime punctul de vedere și să accepte validitatea unor poziții diferite exprimate de alte persoane.

Este adevărat că și în cazul Academiei de Studii Economice din București există limite în punerea în practică a politicilor multilingve. Astfel, se observă în cazul candidaților și a studenților o preferință clară pentru studierea limbii engleze, considerată ca fiind cea mai utilă pentru asigurarea unui loc de muncă în țară sau în străinătate. Conform unui sondaj amplu efectuat în anul 2012 în rândul studenților universității, la care au răspuns peste 2000 de studenți de la toate facultățile, 99% dintre ei studiau limba engleză, în timp ce numai 21% studiau limba franceză, 11% limba spaniolă și 8% limba germană (Dima, 2013: p. 42). În ceea ce privește competențele de comunicare în limbi străine solicitate pentru dezvoltarea profesională, 71% dintre studenții care nu aveau un loc de muncă au afirmat că se așteaptă ca limba engleză să fie necesară, iar 91% dintre studenții care aveau deja un loc de muncă au menționat faptul că atunci când trebuie să comunice într-o limbă străină mediul de comunicare este limba engleză (p. 44-45). Această tendință se observă în fiecare an la admiterea la programele de licență și masterat, când o mare parte din candidați optează pentru limba engleză ca limbă străină pe care doresc să o studieze. Ca răspuns la cererea studenților și angajatorilor, universitatea propune în continuare programe cu predare exclusivă în limba română sau engleză, existând numai în cazul uneia din cele 11 facultăți programe cu predare exclusivă în limba franceză sau germană. De asemenea, dat fiind faptul că un număr covârșitor de studenți cunosc limba engleză, informațiile furnizate pentru studenții străini care apar pe pagina de Internet a universității sunt de cele mai multe ori traduse doar în această limbă. Totuși, aceste limitări nu ar trebui să arunce o lumină negativă asupra aspectelor pozitive care dovedesc că universitatea analizată depune eforturi constante pentru a se alinia la cerințele integrării într-o rețea internațională și pentru a răspunde la solicitările venite din partea studenților, a mediului de afaceri și a instituțiilor europene.

De altfel, după cum am arătat în paragrafele anterioare, considerăm că un număr din ce în ce mai mare de organizații din România și din întreaga lume, atât din mediul academic, cât și din cel instituțional public și privat, se îndreaptă în direcția unei perspective globale, în care multilingvismul și multiculturalismul sunt promovate în calitate de valori-cheie ale unei lumi globalizate, care încurajează diversitatea și în același timp construirea și menținerea unor relații strânse între culturi prin intermediul limbajului. De asemenea, subliniem din nou faptul că, dat fiind rolul educației formale, care reprezintă principalul instrument în dezvoltarea de abilități și dobândirea de cunoștințe în multe țări europene, învățământul pre-universitar și universitar ocupă un rol central în promovarea competențelor necesare și a unei atitudini generale care să favorizeze dialogul intercultural multilingv.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Aronin, L., D. Singleton. 2012. *Multilingualism*. Amsterdam și Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Banting, K., W. Kymlicka. 2013. „Is there really a retreat from multiculturalism policies? New evidence from the multiculturalism policy index”, în *Comparative European Politics*, 11: 577-598.
- Benedictus-van den Berg, S., A. Riemersma. 2011. „Higher education and research on multilingualism: challenge or opportunity?”, în *European Journal of Language Policy*, 3.2: 135-140.
- Bloomfield, L. 1933. *Language*. New York: Henry Holt.
- Braun, M. 1937. „Beobachtungen zur Frage der Mehrsprachigkeit”, în *Göttingische Gelehrte Anzeigen*, 119: 115-130.
- Capotă, R., David, I., Hurduzeu, R., Marinescu, R., Nicolae, M., Pătru, C., Rădulescu-Grosu, L.M., T. Șerban-Opreșcu. 2017. „Cap. 21. Comunicarea în relațiile economice internaționale”, în Hurduzeu, G., Nicolescu, L. (coord.), *Relații economice internaționale. Teorii, strategii, politici, instrumente și studii de caz*. București: Editura ASE: 648-665.
- Cenoz, J. 2013. „Defining Multilingualism”, în *Annual Review of Applied Linguistics*, 33: 3-8.
- David, I. 2013. *Enhancing Communication Skills in English*. București: Editura Universitară.
- David, I., R.E. Rotariu. 2008. „Dilemmas in International Business Communication”, în *The Knowledge-Based Organization. Conference Proceedings*, vol. 9. Sibiu: Editura Academiei de Forțe Terestre Nicolae Bălcescu: 366-372.
- Edwards, J. 1994. *Multilingualism*. London: Routledge.
- Edwards, V. 2004. *Multilingualism in the English-Speaking World*. Oxford: Blackwell.
- Dima, V.V. 2013. „Rolul limbilor străine în formarea economiștilor profesioniști”, în Nicolae, M. și M.M. Maftai (ed.), *Istoria limbilor moderne în ASE. O perspectivă centenară*. București: Editura ASE: 37-53.

- Grosu, L.M. 2013. „Improving Students’ Employability Chances – Foreign Language Trainers’ Role”, în *Diversité et identité culturelle en Europe*, 10(2): 67-74.
- Grosu, L.M. 2012. „Multiculturalism or Transculturalism? Views on Cultural Diversity”, în *Synergy*, 8(2): 102-111.
- Gul-Rechlewicz, V. 2015. „Are We Facing Post-Multiculturalism? An Attempt at an Analysis”, în *Politické vedy*, 18(4): 59-75.
- Hall, A.R. 1952. „Bilingualism and applied linguistics”, în *Zeitschrift für Phonetik und allgemeine Sprachwissenschaft*, 6: 13-30.
- Hogan-Brun, G. 2017. *Linguanomics. What is the market value of multilingualism?*. Londra și New York: Bloomsbury.
- Li, W. 2008. „Research perspectives on bilingualism and multilingualism”, în Li, W. și M. Moyer (ed.), *The Blackwell Handbook of Research Methods on Bilingualism and Multilingualism*. Oxford: Blackwell: 3-17.
- Marinescu, R.E. 2018. „Education for active democratic citizenship through English. A challenge for academia”, în Grosu-Rădulescu, L.M. (ed.), *Teaching Methods, Learning Outcomes. Foreign Language Teaching in Romanian Higher Education*, Springer Educational Publishing: 281-297.
- Marinescu, R.E. 2011. „English for Business and Economics: Challenges and Opportunities”, în *Proceedings of the 4th International Conference on Globalisation and Higher Education in Economics and Business Administration*, Iași: Editura Universității Alexandru Ioan Cuza: 77-81.
- Mehmedbegovic, D., T.H. Bak. 2017. „Towards an interdisciplinary lifetime approach to multilingualism. From implicit assumptions to current evidence”, în *European Journal of Language Policy*, 9.2: 149-167.
- Reithofer, K. 2018. „Interpreting and multilingualism in the EU: Leave or Remain?”, în *CLINA*, 4(1): 109-130.
- Wright, S. 2009. „The elephant in the room. Language issues in the European Union”, în *European Journal of Language Policy* 1.2: 93-120.

Dicționare online

- Dicționarul Collins. „Multiculturalism”, <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/multiculturalism>, accesat în octombrie 2020.
- Dicționarul Explicativ al Limbii Române. „Multilingvism”, <https://dexonline.ro/definitie/multilingvism>, accesat în octombrie 2020.
- Dicționarul Explicativ al Limbii Române. „Multiculturalism”, <https://dexonline.ro/definitie/multiculturalism>, accesat în octombrie 2020.
- Dicționarul Macmillan. „Multilingualism”, <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/multilingualism>, accesat în octombrie 2020.
- Dicționarul Merriam-Webster. „Multilingualism”, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/multilingualism>, accesat în octombrie 2020.
- Dicționarul Oxford. „Multilingualism”, <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199661282.001.0001/acref-9780199661282-e-809>, accesat în octombrie 2020.
- Encyclopedia Britannica. „Multiculturalism”, <https://www.britannica.com/topic/multiculturalism>, accesat în octombrie 2020.

Surse online

- Comisia Europeană. 2003. *Promoting Language Learning and Linguistic Diversity: An Action Plan 2004-2006*, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52003DC0449&from=EN>, accesat în octombrie 2020.
- Comisia Europeană. 2012a. *Special Eurobarometer 386. Europeans and Their Languages*. 2012, https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf, accesat în octombrie 2020.
- Comisia Europeană. 2012b. *Special Eurobarometer 386. Europeans and Their Languages. Factsheets. Romania*, https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_386_fact_ro_en.pdf, accesat în octombrie 2020.
- Eurostat. 2017. „60% of lower secondary level pupils studied more than one foreign language in 2015”, <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7879483/3-23022017-AP-EN.pdf/80715559-72ba-4c19-b341-7ddb42dd61a6>, accesat în octombrie 2020.
- Eurostat. 2018. „65% Know at Least One Foreign Language in the EU”, <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/-/EDN-20180926-1>, accesat în octombrie 2020.
- Eurostat. 2020. „What languages are studied the most in the EU?”, <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/-/EDN-20200925-1?inheritRedirect=true&redirect=/eurostat/en/news/whats-new>, accesat în octombrie 2020.
- Garcia Agustin, O. 2012. „Intercultural Dialogue: Visions of the Council of Europe and the European Commission for a Post-Multiculturalist Era”, în *Journal of Intercultural Communication*, 29, <https://immi.se/intercultural/nr29/garcia.html>, accesat în octombrie 2020.

1.3 Blended learning în învățământul superior românesc

Magdalena CIUBĂNCAN

1.3.1 Blended learning - introducere, definiție și delimitări teoretice

Dacă secolul al XV-lea, prin remarcabila invenție a lui Gutenberg, a reprezentat unul dintre momentele definitorii ale dezvoltării civilizației omenești, tiparul ducând la răspândirea științei în rândul oamenilor obișnuiți, secolul al XX-lea este, cu siguranță, o altă etapă fundamentală a acestei dezvoltări, prin apariția internetului și a consecințelor pe care facilitatea accesului la informație le aduce cu sine. Odată cu intrarea în secolul al XXI-lea, utilizarea internetului, pe de o parte, și a altor resurse electronice (aplicații, documente în format electronic etc.), pe de altă parte, au devenit o prezență constantă în aproape orice domeniu al vieții noastre. Educația nu putea face excepție, elementele digitale și online căpătând o pondere din ce în ce mai mare în predare și învățare, indiferent de domeniu.

În predarea limbilor străine, un rol important l-a jucat întotdeauna utilizarea materialelor autentice, iar accesul din ce în ce mai facil la acestea nu a făcut decât să confirme și să întărească o tendință deja existentă. Textelor literare folosite o lungă bucată de vreme ca material autentic al limbii țintă li s-au adăugat mai întâi alte resurse de tip text (materiale jurnalistice, bloguri), apoi materiale audio-video, pe măsură ce răspândirea internetului oferea din ce în ce mai multe oportunități de a intra în contact cu produse în limbile predate. Dacă la început materialul de tip electronic/digital se încadra într-o abordare pasivă din punctul de vedere al studentului, profesorul fiind cel care îl alegea și îl integra în predare, odată cu dezvoltarea amănunțită a serviciilor de tip mesagerie și a rețelelor sociale, expunerea la materialele în limba țintă și mai ales interacțiunea cu vorbitorii nativi sau cu alți utilizatori ai aceleiași limbi străine comune (de obicei engleza) a devenit posibilă în timp real, beneficiile acesteia nemaiputând fi trecute cu vederea în învățarea – și predarea – limbilor străine. Studentul devine un factor activ atât în utilizarea, cât și în selectarea materialului, ceea ce are implicații directe asupra creșterii gradului de motivație internă a procesului de studiu.

Utilizarea combinată a resurselor fizice din sala de curs și a celor aflate în afara acesteia este cea mai largă accepțiune a noțiunii de *blended learning*, aceasta fiind strâns legată de cea de *distance learning*, începuturile ei putând fi găsite în secolul al XIX-lea, când Sir Isaac Pitman introduce, în 1840, primul curs la distanță, într-un proces asemănător cu ceea ce numim astăzi „învățământ la distanță”⁸. Va mai dura însă aproape un secol și jumătate până când tehnologia să fie integrată pe deplin în procesul de predare/învățare, *blended learning* reprezentând astăzi tocmai combinația dintre educația față-în-față și cea bazată pe tehnologie. O discuție aprofundată despre *blended learning* va duce inevitabil la referiri și la alte concepte, așa încât propunem în continuare, pentru clarificare și delimitare teoretică, o scurtă analiză a conceptelor de *blended learning*, *e-learning*, *online learning*, *flipped learning*, *hybrid learning* și *emergency remote teaching*.⁹

În ghidul Comisiei Europene pentru începerea anului academic 2020/2021¹⁰, conceptul de *blended learning* este definit drept combinația dintre învățarea în școală și învățarea la distanță. Într-o accepțiune mai largă, *blended learning* acoperă combinații multiple de interacțiune directă și timp de studiu individual al studentului (Conrad & Donaldson, 2012; Rice, 2012). În această accepțiune, cele două părți implicate, studenți

⁸ Pappas. 2015. (Pappas, Christopher. 2015, „The History of Blended Learning”, <https://elearningindustry.com/history-of-blended-learning>).

⁹ Este interesant de notat faptul că denumirea acestor strategii include, cu o excepție, termenul de *learning* (învățare), ceea ce indică în mod clar natura procesului și gradul de importanță a beneficiarilor acestuia, studenții. *Emergency remote teaching* (predarea la distanță, în situații de urgență) este singurul caz dintre cele discutate în care accentul cade pe predare și pe profesor, ca elemente ale unui proces mult mai apropiat de predarea tradițională, al cărui scop este transmiterea de informații și nu centrarea pe student în procesul didactic.

¹⁰ Comisia Europeană. 2020. „Blended learning in school education: guidelines for the start of the academic year 2020/21”, Comisia Europeană, Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/publications/blended-learning-guidelines.htm>.

și profesori, nu trebuie să se mai afle fizic în aceeași sală de clasă, ci pot fi în interacțiune directă și prin intermediul unei platforme care oferă posibilitatea de interacțiune virtuală. Componenta „față-în-față” nu mai înseamnă astfel strict prezența celor două părți în același spațiu fizic, ci poate fi înțeleasă drept „co-prezență”, chiar și într-un mediu virtual (Friesen, 2012). *Blended learning* poate fi plasată așadar pe linia unui continuum între *e-learning* și *face-to-face-learning*, reușind astfel să elimine multe dintre dezavantajele atât ale predării/învățării tradiționale, cât și ale componentei digitale sau online a procesului didactic. Sentimentul de izolare resimțit de studenți, lipsa comunicării directe, dificultatea dezvoltării abilităților de vorbire, teama că profesorii își vor pierde locul de muncă sunt doar câteva exemple de dezavantaje ale *e-learning* (Grosu&David, 2013: 47-48) pe care o abordare mixtă de tip *blended learning* le anulează. Pe de altă parte, utilizarea tehnologiei facilitează desfășurarea unor activități sau ajută la evaluarea studenților, aducând un plus de valoare predării tradiționale.

O categorie specifică a procesului de tip *blended learning* o reprezintă așa-numita *flipped learning*. Dacă în procesul obișnuit de *blended learning*, studenților li se predă informația nouă în timpul interacțiunii cu profesorul (indiferent de metoda adoptată) urmând ca ulterior ei să aprofundeze materia prin studiu și activități individuale sau de grup, în procesul de tip *flipped learning*, studenții iau contact cu informația nouă singuri, de cele mai multe ori cu ajutorul unor instrumente de tip *e-learning*, urmând ca în timpul interacțiunii cu profesorul să aplice și să analizeze ceea ce au învățat în prealabil. Această strategie încurajează dezvoltarea gândirii critice și a creșterii motivației interioare a studenților, ceea ce conduce la un grad ridicat de autonomie în învățare.

Utilizat adesea ca substitut al termenului de *blended learning*, *hybrid learning* se referă la situația în care o parte dintre studenți sunt prezenți fizic în sala de clasă împreună cu profesorul, în timp ce o altă parte are acces la curs prin intermediul mijloacelor virtuale, putând învăța în mod sincron sau asincron. Deși pare relativ dificil de implementat, atunci când este bine planificat, sistemul hibrid aduce cu sine un mare grad de flexibilitate, atât din punctul de vedere al predării, cât și din acela al interacțiunii student-student sau student-profesor.

Un ultim concept asupra căruia ne vom concentra atenția este cel de *emergency remote teaching*. Spre deosebire de *blended learning*, unde întregul proces este bine gândit și planificat în prealabil, *emergency remote teaching* reprezintă o comutare temporară a procesului de predare către o modalitate alternativă, din cauza unei situații de criză. Strategiile utilizate vizează aceleași trei tipuri de interacțiuni ca și în cazul procesului didactic obișnuit, dar principala preocupare în această situație nu este crearea unui sistem solid al activităților didactice, ci asigurarea accesului temporar la educație:

- interacțiunea *profesor-student*: centrată pe 1. modul în care se va desfășura comunicarea în perioada de criză și pe principiile ce vor sta la baza acesteia: utilizarea emailului sau a forumurilor, informarea clară a studenților asupra detaliilor legate de comunicare, de exemplu frecvența cu care vor fi trimise mesajele etc.; 2. detalii legate de realizarea temelor și a proiectelor (formatul, dimensiunea etc.); 3. detalii legate de evaluare;
- interacțiunea *student-conținut*: conținutul le este pus la dispoziție studenților în general prin mijloace digitale și online;
- interacțiunea *student-student*: se încurajează comunicarea și colaborarea între studenți prin crearea de grupuri de lucru, discuții și dezbateri în direct, încurajarea studenților de a ține jurnale sau de a crea bloguri unde să înregistreze propriile reflecții asupra a ceea ce au învățat etc.¹¹

O privire asupra procesului didactic din țara noastră nu poate face abstracție de momentul pandemiei COVID-19, care forțează sistemul educațional să se redefiniească. Astfel, orice discuție despre strategiile utilizate în procesul didactic în România se va construi pe două coordonate: înainte și după pandemia

¹¹ Carroll Community College. 2020. „Emergency remote Teaching Guidelines”, <https://www.carrollcc.edu/Student-Services/Online-Learning/Emergency-Remote-Teaching-Guidelines/>.

COVID-19. Referindu-ne strict la conceptele prezentate mai sus, înainte de momentul COVID-19, utilizarea tehnologiei în procesul didactic (*e-learning* sau *online learning*) devine mai vizibilă în special după a doua jumătate a primului deceniu din anii 2000, când accesul la internet și la mijloacele digitale devine mai facil, atât din punctul de vedere al prezenței pe piață și în instituțiile de educație a aparaturii necesare, cât și din acela al costurilor implicate. Integrarea componentei digitale în predare/învățare, mai ales în cazul limbilor străine, este în general bine primită, beneficiile depășind în mod cert dezavantajele. Momentul stării de urgență din martie-mai 2020 generate de pandemia COVID-19 a impus un transfer brusc al tuturor activităților didactice din spațiul fizic în cel virtual, putându-se vorbi în acest caz despre implementarea pe scară largă a strategiei *emergency remote teaching*, cu toate coordonatele sale (timp foarte redus de pregătire, asigurarea accesului la educație în dauna construirii unui sistem alternativ). Vom reveni în secțiunea următoare la o discuție mai nuanțată asupra strategiilor folosite în timpul stării de urgență. Scenariile avute în vedere odată cu ieșirea din stare de urgență au în vedere implementarea strategiilor de predare/învățare tradițională (față-în-față), a celor de tip *hybrid learning*, a celor de tip *blended learning* (cu componenta interacțională activă, prin platforme care permit susținerea conferințelor video) sau a celor de tip exclusiv online, în funcție de evoluția situației epidemiologice.

1.3.2 Blended learning în învățământul superior românesc

În învățământul superior din România de dinainte de momentul martie 2020, conceptul de *blended learning* se regăsește în două ipostaze principale: 1. ca element constitutiv al cursurilor predate preponderent în mod tradițional; 2. ca strategie de predare/învățare de sine stătătoare.

Prima ipostază în care regăsim conceptul de *blended learning* reprezintă de fapt utilizarea strategiilor de predare/învățare bazate pe resurse digitale¹² în cadrul cursurilor tradiționale. În cazul specific al limbii engleze, îmbinarea celor două modalități de predare/învățare a reprezentat consecința firească a accesului din ce în ce mai larg la resursele electronice și digitale de limbă engleză, acestea fiind de un real folos atât pentru expunerea studenților la o limbă autentică, din afara manualului, cât și pentru creșterea motivației acestora de a studia utilizând materiale potrivite propriilor interese. Putem enumera aici utilizarea diverselor site-uri în limba engleză, a aplicațiilor pentru telefonul mobil, a jocurilor video etc.

Utilizarea *blended learning* ca sistem principal de predare/învățare în învățământul superior din România este legată într-o primă fază aproape exclusiv de programele de învățământ la distanță. M. Epure (Epure et al, 2015: 58-59) face referire la o serie de studii axate pe predarea prin *blended learning* în învățământul superior din România, din care aflăm că, în 2015, predarea prin *blended learning* ca strategie principală era deja implementată la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești, Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Mai mult, observații despre predarea limbilor străine folosind *blended learning* ca tehnică centrală de predare la Academia de Studii Economice din București se regăsesc, spre exemplu, în lucrarea Monicăi Condruz-Băcescu, care confirmă cele afirmate de noi mai sus, și anume faptul că între *blended learning* ca sistem și învățământul la distanță se pune aproape semnul egalității: „Academia de Studii Economice din București utilizează în prezent *blended learning*. Aici, studenții de la forma de învățământ la distanță au această oportunitate de predare și învățare față-în-față de pe platforma online creată special pentru ei [...] La fiecare materie, profesorii încarcă materialele necesare pentru studiu autonom. Studenții pot și să comunice cu profesorii și colegii lor prin intermediul platformei online.” (Condruz-Băcescu, 2012: 153 – tr. a).

Momentul stării de urgență din martie-aprilie 2020 forțează brusc trecerea la educația ‘în online’, aproape fără nicio pregătire prealabilă. Am vorbit mai sus despre *emergency remote teaching* ca strategie utilizată în această perioadă, dar dacă analizăm mai în profunzime modul în care s-au desfășurat orele în

¹² Pentru mai multe detalii, vezi Capitolul 4.3.1.1.2 – „Blended learning or combining e-learning techniques with the traditional ones” al volumului *Business English Course Design: A Teacher’s Perspective* (Dima et al., 2015).

perioada respectivă, trebuie să trasăm o linie de demarcație între situația din învățământul preuniversitar și cel universitar. Dacă la nivel preuniversitar, în multe cazuri, procesul didactic s-a încadrat mai degrabă în coordonatele *emergency remote teaching* (s-a asigurat accesul la educație și transmiterea de informații prin programe de tip *Teleşcoala* sau simpla trimitere de fișe de lucru și teme prin intermediul email-ului sau al platformelor de comunicare și socializare de tip Whatsapp sau Facebook), în predarea la nivel universitar considerăm că, cel puțin în cazul predării limbilor străine, s-a realizat o trecere de la *blended learning* cu componenta *față-în-față* cu prezență fizică la *blended learning* în care componenta *față-în-față* este realizată prin co-prezență virtuală. La Academia de Studii Economice din București, spre exemplu, trecerea s-a realizat în decurs de doar câteva zile (suspendarea cursurilor a avut loc pe 12 martie 2020, iar reluarea lor în sistem online a început de pe 15 martie 2020), fără a se înregistra probleme majore de transfer și adaptare. Platforma online.ase.ro a oferit studenților universității cadrul pentru învățarea asincronă, aici fiind încărcate materialele de studiu și tot aici având loc discuții în principal prin intermediul forumurilor. Situația este similară cu cea din alte universități mari din România, unde erau deja utilizate platforme sau soft-uri destinate învățământului la distanță, ceea ce a simplificat foarte mult segmentul dedicat învățării asincrone, întrucât materialele au putut fi încărcate cu ușurință pe platformele respective, iar studenții au avut acces la ele imediat. Componenta *față-în-față* din *blended learning* a fost realizată prin utilizarea unor platforme alternative (Zoom, Whatsapp, Cisco Webex, Google hangouts/meetings etc.), alegerea acestora fiind lăsată la latitudinea cadrului didactic. Platforma oportunitance.ase.ro, creată special pentru studiul limbilor străine, merită o mențiune aparte, fiind centrată pe o abordare orientată acțional (*action-oriented*), pentru dezvoltarea autonomiei în învățare, a auto-evaluării, trăsături esențiale în procesul de tip *blended learning*, după cum vom discuta mai jos.

Ne-am putea întreba de ce în sistemul universitar lucrurile au funcționat cu relativ puține piedici și probleme, spre deosebire de sistemul preuniversitar, unde cazurile în care s-a trecut la un autentic proces didactic de tip *blended learning* – cu integrarea componentei de interacțiune față-în-față – au fost în număr mult mai redus decât cele în care s-a preferat adoptarea exclusivă a unor strategii de învățare asincronă. Considerăm că un răspuns posibil pleacă de la două caracteristici majore ale *blended learning*:

1. Necesitatea unui grad de autonomie în învățare relativ ridicat al studenților (Astin, 1999; Kuh, 2009, citați în Johnson&Marsh, 2014). Și, am adăuga noi, și al profesorilor, în ceea ce privește gestionarea predării. Atât studenții, cât și profesorii trebuie să aibă o atitudine proactivă în ceea ce privește procesul didactic, acest aspect reprezentând însăși baza procesului didactic la nivel universitar, unde curiozitatea academică este factorul cheie pe care se construiește studiul.
2. Eficiența procesului de tip *blended learning* este dată într-o foarte mare măsură de abilitatea de a facilita crearea unei 'comunități de cercetare' / *community of inquiry* (Garrison & Kanuka, 2004; Garrison & Vaughan, 2008). Această comunitate se bazează pe ideea de prezență (în sensul de implicare conștientă și activă) văzută din trei perspective: socială, cognitivă și de predare. Prezența socială se referă la sentimentul studenților de apartenență la o anumită comunitate și este rezultatul formării de relații interpersonale (cu colegii și cu profesorul) prin exprimarea liberă a propriilor idei. Comunicarea deschisă, răspunsul prompt și coerent și legăturile afective sunt elemente de bază ale prezenței sociale. Prezența cognitivă are la bază ideea de explorare prin reflecție și interacțiune și reprezintă elementul de bază al comunității exploratorii. Prezența profesorului este, în fine, cea care asigură o structură coerentă a procesului, facilitând desfășurarea acestuia (Yuen, 2011: 6).

Provocările din sistemul preuniversitar – programa care trebuie urmată îndeaproape, lecțiile controlate în mare măsură de profesor, reticența sau chiar refuzul unor cadre didactice de a adopta un rol de facilitator mai degrabă decât unul de profesor – dublate de lipsa proceselor de reflecție din partea elevilor fac dificilă crearea acestei comunități de cercetare. Sistemul universitar lasă o mult mai mare libertate atât cadrului didactic, cât și studentului, iar criteriul explorării cognitive stă la însăși baza procesului educațional din mediul academic.

Maniera bruscă în care profesorii și elevii/studentii s-au văzut nevoiți să schimbe total sau să ajusteze abordarea procesului educațional a adus cu sine numeroase provocări și probleme, la a căror rezolvare încă se lucrează în momentul redactării prezentului studiu. Considerăm însă că este util să prezentăm concluziile sondajului privind învățarea online și la distanță realizat între 9 aprilie - 10 mai 2020 pe platforma School Education Gateway¹³. La chestionar au răspuns un număr de 4859 de persoane, dintre care 86% au fost profesori sau directori de școală din întreaga Europă¹⁴. Considerăm că principalele concluzii ale acestui sondaj european se aplică și în cazul României (vezi Tabelul 1.1).

Tabelul 1.1 Concluzii ale sondajului privind învățarea online și la distanță – selecție

Aspecte pozitive	Provocări	Cerințe, necesități
<ul style="list-style-type: none"> • inovația, libertatea de a experimenta noi strategii în predare • flexibilitatea • aria largă a resurselor tehnologice • creșterea gradului de autonomie și motivare în rândul elevilor 	<ul style="list-style-type: none"> • accesul la tehnologie (atât pentru profesori, cât și pentru elevi) • creșterea duratei și a cantității de muncă, precum și nivelul ridicat de stres cauzat de munca de acasă • menținerea unui grad ridicat de motivare și implicare a elevilor, mai ales a celor provenind din medii defavorizate 	<ul style="list-style-type: none"> • sprijin în ceea ce privește resursele educaționale • îndrumări clare de la Ministerul Educației • dezvoltare profesională (cursuri intensive axate pe predarea online și oportunități pentru profesori de a face schimb de idei și resurse)

Sursa: School Education Gateway. 2020. „Survey on online and distance learning – Results”, <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/viewpoints/surveys/survey-on-online-teaching.htm>

Un aspect important din cadrul cerințelor și necesităților indicate de participanții la sondajul citat îl reprezintă preocuparea pentru asigurarea oportunităților de dezvoltare profesională în contextul specific al predării online. În România, aceasta a devenit din ce în ce mai vizibilă după trecerea unei de șoc cauzate de schimbarea bruscă a strategiilor de predare. Numeroase resurse au fost puse la dispoziția cadrelor didactice, atât de către sau prin intermediul autorităților naționale (Ministerul Educației, inspectoratele școlare), cât și al unor instituții internaționale (Comisia Europeană, UNESCO), dar și de către universități sau chiar de simpli membri ai comunității educaționale. Prezentăm mai jos o selecție a resurselor adresate cadrelor didactice, pe care le-am identificat până în momentul finalizării studiului de față:

- Resurse puse la dispoziție de Ministerul Educației:
  - a) *digital.educared.ro* – un portal în sprijinul cadrelor didactice, în cadrul proiectului „Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți – CRED”, unde se găsesc resurse, idei și exemple concrete legate de învățarea la distanță, dar și resurse socio-emoționale, care vin în ajutorul cadrelor didactice, părinților și copiilor pentru parcurgerea mai ușoară a perioadelor de întrerupere a școlii tradiționale.
  - b) *Telescoala* (pentru elevi și pentru profesori) – program TV conținând lecții și tutoriale înregistrate și transmise pe canalul TVR 2. Lecțiile pentru elevi acoperă materiile cuprinse în programa pentru examenele naționale, iar formatul este în cea mai mare parte cel de prelegere însoțită de un suport vizual de tip Power Point. Din păcate, în ciuda potențialului mare de diseminare oferit de transmisia TV, formatul tradițional centrat exclusiv pe profesor și lipsa oricăror elemente de predare centrată pe elev transformă unul dintre proiectele ce ar fi putut aduce beneficii majore învățământului de tip *blended learning* într-o altă simplă sursă

¹³ Platforma School Education Gateway este o inițiativă a Uniunii Europene, fiind condusă de Comisia Europeană și gestionată de Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură (EACEA).

¹⁴ Comisia Europeană. 2020. „Survey on online and distance learning - Results”, Comisia Europeană, Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură, <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/viewpoints/surveys/survey-on-online-teaching.htm>.

de transmitere de informații. Telescoala pentru profesori, pe de altă parte, pune la dispoziția cadrelor didactice o serie de tutoriale care prezintă în detaliu platformele cu care Ministerul Educației a încheiat acorduri de utilizare.

- Resurse puse la dispoziție de universități:
  - a) *Academia de Studii Economice* pune la dispoziția cadrelor didactice materiale dedicate atât cadrelor didactice din învățământul universitar, cât și celor din sistemul preuniversitar (<https://www.ase.ro/?page=tutoriale-si-materiale-pentru-invatomantul-online>).
  - b) *Universitatea din București* oferă un ghid pentru acasă pentru profesori (<https://drive.google.com/file/d/1GxHTIDDNQvJ0V8MMSoTN-NUae6EDNLG4/view>) și cursuri pentru formarea profesorilor: <https://unibuc.ro/departamentul-pentru-formarea-profesorilor-a-ub-ofera-cursuri-online-gratuite-pentru-profesori/>).
- Resurse de învățare online (platforme online) sintetizate pe site-urile instituțiilor europene și internaționale:
  - a) *Comisia Europeană*: https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/coronavirus-online-learning-resources/online-platforms_ro.
  - b) *UNESCO*: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/solutions>.
- Resurse ale diverselor entități private, constând în traininguri, webinarii sau cursuri online, majoritatea axate pe metode și strategii de predare în mediul online și idei de activități concrete pentru predare. Educhance, UiPath Foundation, Edu Magic sunt doar câteva exemple de companii care oferă astfel de instrumente de formare.

Se observă așadar o dinamizare a sectorului învățământului digitalizat, multe dintre aspectele ce anterior fuseseră latente sau prezente doar în mod dispart devenind acum extrem de vizibile și mult mai concentrate. Dincolo de problemele încă existente legate de dificultatea accesului la tehnologie, considerăm că și în România învățământul de tip mixt va deveni parte integrantă a procesului educațional. O dovadă în acest sens o reprezintă proiectul de Ordonanță de Urgență privind luarea unor măsuri pentru buna funcționare a sistemului de învățământ și pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011¹⁵, care reglementează posibilitatea adoptării activității didactice prin intermediul tehnologiei și al internetului în situația în care prezența fizică a elevilor/studentilor nu poate fi posibilă. Învățământul online este așadar recunoscut oficial ca alternativă la sistemul tradițional, ceea ce ne face să putem afirma că învățământul de tip *blended learning* va deveni regula și nu excepția în condiții normale de predare/învățare.

1.3.3 *Blended learning în predarea limbii engleze în învățământul superior*

Concentrându-ne atenția exclusiv pe predarea limbii engleze în învățământul superior, așa cum am afirmat pe scurt mai sus, se poate remarca faptul că utilizarea tehnologiei în activitățile didactice s-a realizat în mod natural, odată cu rolul tot mai pregnant pe care aceasta a început să-l aibă în viața de zi cu zi atât a profesorilor, cât și a studenților. De la simpla trecere a suportului de curs de pe hârtie la formatul unei prezentări Power Point până la crearea, sub diverse forme, de conținut digital în cadrul procesului didactic, tehnologia a funcționat ca instrument complementar predării și învățării tradiționale. Unul dintre beneficiile majore ale acestui proces îl reprezintă faptul că studentului i se pot oferi mult mai ușor mai multe alternative în ceea ce privește tipul de material de învățare, acoperindu-se astfel o paletă mult mai largă de stiluri de învățare decât în cazul predării tradiționale. Astfel, materialele de tip text, de exemplu, pot fi însoțite – sau înlocuite – de

¹⁵ La data redactării articolului, proiectul de OUG se află în dezbatere publică (https://www.edu.ro/sites/default/files/proiect_OUG_august_2020.pdf).

materiale audio-video, grafice, animații etc., ceea ce permite studenților să acceseze conținutul adecvat propriului stil de învățare (vizual, auditiv, verbal, logic și chiar kinestetic).

Ușurința cu care s-a realizat integrarea componentei electronice/online în procesul didactic are cu siguranță legătură și cu gradul ridicat de autenticitate a materialelor și produselor pe care le oferă mediul digital și online, majoritatea în limba engleză. Folosind sau creând material autentic, adaptat și/sau adaptabil nevoilor și nivelului lor de studiu individual, studenții dezvoltă un grad ridicat de autonomie în învățare, ceea ce reprezintă unul dintre obiectivele majore ale oricărui proces didactic responsabil. Prin însăși natura sa duală, *blended learning* utilizează atât materiale didactice tradiționale (în format fizic sau electronic), cât și resurse exclusiv online. Ambele categorii cuprind, pe de o parte, material didactic conceput ca atare, cu scopul de a fi folosit în procesul de predare, și, pe de altă parte, materiale autentice, care nu au fost gândite în scop educațional. În cadrul acestei din urmă categorii, putem enumera rețelele de socializare, prezentările de tip TED, aplicațiile mobile¹⁶ sau orice alt material în limba engleză pe care îl întâlnim în viața de zi cu zi (muzică, filme, anunțuri, articole de presă etc.). Integrarea materialelor autentice în procesul didactic a fost facilitată și de faptul că multe dintre resursele deja folosite în predarea limbii engleze au migrat de pe suport fizic în format electronic (ziare, reviste, muzică și filme etc.), iar altele au apărut direct în mediul online (rețelele sociale, Youtube, prezentările de tip TED, aplicații pentru telefonul mobil etc.). Utilizarea materialelor autentice în predarea limbii engleze nu este așadar o noutate, însă caracteristica vremurilor noastre este aceea că studenții de astăzi, spre deosebire de generațiile anterioare, au acces la toate acestea de pe propriile instrumente (telefon, tabletă, laptop), în orice moment. Acest lucru atrage după sine un aspect care poate să constituie o provocare pentru profesor, și anume faptul că studentului i se cere să utilizeze în scop profesional (pentru studiu) un mediu și niște instrumente pe care de cele mai multe ori el le utilizează pentru recreere. Trecerea de la un nivel la altul nu este întotdeauna facilă și există riscul ca activitățile să devieze de la scopul propus, dacă nu sunt foarte bine gestionate de profesor. Pe de altă parte, nu trebuie minimalizat nici rolul învățării incidentale care apare odată cu expunerea studenților la o gamă din ce în ce mai diversificată de resurse.

În ceea ce privește metodele și tehnicile de predare utilizate în procesul de tip *blended learning* pentru limba engleză, și aici regăsim aceeași combinație de practici tradiționale și de elemente noi. Majoritatea tehnicilor de predare ce vizează limba engleză sunt însă centrate pe student, activitățile de tip prelegere – centrate pe profesor – fiind extrem de reduse. Accentul pus pe dezvoltarea competenței de comunicare (uneori fiind lăsat la o parte, cu intenție sau nu, aspectul corectitudinii gramaticale), tendința prezentă deja de ani buni și în predarea tradițională, face ca exercițiile și activitățile ce vizează aspecte gramaticale ale limbii să capete și ele de multe ori o formă interactivă, de tip quiz, cu răspunsul disponibil imediat și cu posibilitatea ca studentul să se autoevalueze, obținând acea gratificare imediată cu care este atât de obișnuit din interacțiunea online. Studenții sunt implicați în activități și proiecte utilizându-se adesea metoda *task-based learning*, în care se bucură de un grad ridicat de autonomie în ceea ce privește luarea deciziilor asupra modalității de învățare, a resurselor folosite sau a interacțiunii cu colegii. Prezentările de tip Power Point reprezintă o altă tehnică utilizată frecvent în *blended learning* pentru limba engleză, ele fiind adesea urmate de discuții sau dezbateri sau de activități de dezvoltare a abilităților de scriere.

1.3.4 Blended learning: de la opțiune la necesitate

Deși integrarea tehnologiei în procesul didactic are o istorie relativ îndelungată, în ultimii ani asistăm la o dinamizare fără precedent a acestei tendințe. Importanța mediului online în predare și învățare este în creștere, reflectând rolul din ce în ce mai pregnant pe care tehnologia îl are în viața noastră de zi cu zi. Evenimente precum pandemia COVID-19, care au forțat regândirea mersului multora dintre aspectele

¹⁶ Pentru o prezentare detaliată a aplicațiilor mobile în predarea englezei de afaceri, vezi Subcapitolul 6.7 – „Aplicațiile mobile de afaceri în limba engleză” al volumului *Comunicare 4.0. Tratat de comunicare în afaceri internaționale* (Marinescu, R.- E. et al, 2019).

considerate firești în societate, au avut și ele un rol major în adoptarea tehnologiei pe scară largă în activitatea profesională în general, și în activitatea didactică, în particular. Noțiunea de *blended learning*, înțeleasă inițial ca îmbinarea predării în clasă cu predarea/învățarea la distanță, suferă și ea modificări, ajungând să însemne în prezent combinația dintre interacțiunea directă (fizică sau virtuală) a profesorului cu studenții și lucrul individual sau în echipă a celor din urmă (în clasă sau în afara ei).

Toate aspectele de mai sus, combinate cu dezvoltarea de nestăvilit a tehnologiei, duc la concluzia că adoptarea acesteia în procesul didactic a trecut deja de stadiul de simplă opțiune adoptată pentru a face ora mai interesantă, a crește gradul de autenticitate sau a îmbunătăți motivația studenților. Utilizarea tehnologiei în predare/învățare este o necesitate fără de care procesul ar fi deja anacronic. Pe de altă parte, interacțiunea umană interpersonală este cea care stă la baza sistemului educațional și care ne definește ca ființe sociale. Îmbinarea celor două componente în procesul didactic de tip *blended learning* nu poate decât să aducă beneficii majore predării și învățării, aliniindu-se evoluției firești a societății omenești.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Astin, A. 1999. „Student involvement: A developmental theory for higher education”, *Journal of College Student Development*, 40(5), pp. 518-529.
- Condruz-Băcescu, M. 2012. „Blended Learning – The Future of Learning in Foreign Languages”, în *Synergy*, Vol. 8, Nr. 2/2012, pp. 151-160.
- Conrad, R. & Donaldson, J.A. 2012. *Continuing to engage the online learner: More activities and resources for creative instruction*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Dima, V.V., Hurduzeu, R.E., Militaru, M. 2015. *Business English Course Design. A Teacher's Perspective*. București: Editura Universitară.
- Epure, M., Baicu, C., Ștefănescu, R. 2015. „Blended Learning in Romanian Higher Education - Study case: ADAPT2JOBS Project”, în *Procedia of Economics and Business Administration*, http://icesba.eu/RePEc/icb/wpaper/ICESBA2015_7epure.baicu_p54-61.pdf, accesat pe 10.09.2020.
- Friesen M. 2012. „Report: Defining Blended Learning”, <http://blogs.ubc.ca/nfriesen/2012/09/01/where-does-blended-endvirtual-begin/>, accesat pe 17.03.2016.
- Garrison, D. R., & Kanuka, H. 2004. „Blended learning: Uncovering its transformative potential in higher education”, în *The Internet and Higher Education*, 7(2), pp. 95-105.
- Garrison, D. R., & Vaughan, N. D. 2008. *Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Grosu, L. & David, I. 2013. „E-Learning in Foreign Language Teaching: What Is Gained and What Is Lost”, în *JADLeT Journal of Advanced Distributed Learning Technology*, Vol. 1, Nr. 2/2013, pp. 44-51.
- Johnson, C.P., Marsh, D. 2014. „Blended Language Learning: An Effective Solution but not Without Its Challenges”, în *Higher Learning Research Communications*, 4(3), pp. 23-41, <https://scholarworks.waldenu.edu/hlrc/vol4/iss3/4/>, accesat pe 10.08.2020.
- Kuh, G. D. 2009. „The national survey of student engagement: Conceptual and empirical foundations”. *New Directions for Institutional Research*, 2009(141), pp. 5-20.
- Marinescu, R.-E., Nicolae, M., Șerban-Oprescu, A.-T. (eds.). 2019. *Comunicare 4.0. Tratat de comunicare în afaceri internaționale*. București: Editura ASE.
- Rice, K. 2012. *Making the move to K-12 online teaching: Research based strategies and practices*. Boston: Pearson Education, Inc.
- Yuen, A.H.K. 2011. „Exploring teaching approaches in blended learning”, în *Research and Practice in Technology Enhanced Learning* Vol. 6 No. 1/2011.

Surse online

- Bologa, R., Toma, A. 2020. „Tutoriale și materiale pentru învățământul online”, <https://www.ase.ro/?page=tutoriale-si-materiale-pentru-invatamantul-online>, accesat în august 2020.
- Carroll Community College. 2020. „Emergency Remote Teaching Guidelines”, <https://www.carrollcc.edu/Student-Services/Online-Learning/Emergency-Remote-Teaching-Guidelines/>, accesat în august 2020.

- Comisia Europeană. 2020. „Blended learning în educația școlară: ghid pentru începutul anului academic 2020-2021”, <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/publications/blended-learning-guidelines.htm>, accesat în septembrie 2020.
- Comisia Europeană. 2020. „Coronavirus: resurse de învățare online,” https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/coronavirus-online-learning-resources/online-platforms_ro, accesat în august 2020.
- Comisia Europeană. 2020. „Sondaj asupra predării online”, <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/viewpoints/surveys/survey-on-online-teaching.htm>, accesat în septembrie 2020.
- Pappas, C. 2015. „The History of Blended Learning”” <https://elearningindustry.com/history-of-blended-learning>, accesat în august 2020.
- Universitatea din București. 2020. „Lecția de acasă. Ghid practic pentru profesori (Universitatea din București)”, <https://drive.google.com/file/d/1GxHTIDDNQvJ0V8MMSoTN-NUae6EDNLG4/view>, accesat în august 2020.
- Universitatea din București. 2020. Curs online „Proiectarea și desfășurarea activităților de învățare cu suport digital”, <https://unibuc.ro/departamentul-pentru-formarea-profesorilor-a-ub-ofera-cursuri-online-gratu-ite-pentru-profesori/>, accesat în august 2020.
- UNESCO. 2020. „Distance learning solutions”, <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/solutions>, accesat în august 2020.

Legislație:

- * * * OUG nr. 141/ 2020, Ordonanță de Urgență nr. 141 din 19 august 2020 privind luarea unor măsuri pentru buna funcționare a sistemului de învățământ și pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 767 din 21 august 2020, https://www.edu.ro/sites/default/files/proiect_OUG_august_2020.pdf, accesat în august 2020.

2. Pregătirea multilingvă la nivel preuniversitar în România

Cornelia ANDREI, Magdalena CIUBĂNCAN, Viorela-Valentina DIMA, Zinaida Tamara FEDOT, Gabriela ILIE, Nicoleta Silvia IOANA, Valentina MORMAN, Raluca Marina NICOLAE, Cornelia PĂTRU, Anca PECICAN, Olivia-Cristina RUSU

2.1 Preliminarii	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	39
Bibliografie.....	51
2.2 Limba engleză	
<i>Gabriela ILIE</i>	54
2.2.1 Învățământ preuniversitar de stat și privat	54
2.2.2 Materiale didactice, auxiliare și platforme online	54
2.2.3 Experițe multiculturală și multilingve	56
2.2.4 Certificarea cunoștințelor lingvistice ale elevilor	57
Bibliografie.....	58
2.3 Limba germană	
<i>Valentina MORMAN, Cornelia PĂTRU</i>	60
2.3.1 Aspecte generale	60
2.3.2 Limba germană ca limbă maternă	60
2.3.3 Limba germană ca limbă străină (L1 și L2)	60
2.3.4 Materiale didactice	61
2.3.5 Proiecte, programe și asociații.....	62
2.3.6 Diplome și certificate	63
Bibliografie.....	64
2.4 Limba franceză	
<i>Olivia-Cristina RUSU, Cornelia ANDREI</i>	65
2.4.1 De ce să învăț limba franceză?.....	65
2.4.2 Unde învăț limba franceză în România?.....	66
2.4.3 Ce materiale folosesc pentru a studia, preda sau învăța limba franceză?.....	67
2.4.4 Qu'est-ce que vous avez préparé pour aujourd'hui? Experițe francophone multiculturală și multilingve	70
2.4.5 Cum arăt tuturor cât de bine știu franceza?	72
2.4.6 Limba franceză în învățământul preuniversitar din România - încotro?.....	75
Bibliografie.....	76

2.5 Limba italiană	
<i>Nicoleta Silvia IOANA</i>	77
2.5.1 De ce aleg să studiez limba italiană?	77
2.5.2 Unde învăț limba italiană în România?	78
2.5.3 În ce context de învățare pot dobândi competențe lingvistice de limba italiană? ...	80
2.5.4 Experiențe italofone multiculturale și multilingvistice	81
2.5.5 Cum îmi verific abilitățile și competențele de limbă italiană?	83
Bibliografie.....	85
2.6 Limba spaniolă	
<i>Anca PECICAN</i>	86
Bibliografie.....	89
2.7 Limba română ca limbă străină	
<i>Magdalena CIUBĂNCAN</i>	91
2.7.1 Introducere	91
2.7.2 Limba română pentru minorități.....	91
2.7.2.1 Programe școlare	91
2.7.2.2 Manuale școlare	92
2.7.2.3 Probleme, provocări, rezolvări	93
2.7.3 Limba română pentru elevii străini.....	95
2.7.3.1 Școlile de stat și școlile particulare care urmează curriculumul național.....	95
2.7.3.2 Școlile particulare care urmează curriculum străin.....	95
2.7.4 Concluzii.....	96
Bibliografie.....	97
2.8 Limba rusă	
<i>Zinaida Tamara FEDOT</i>	98
2.8.1 Introducere	98
2.8.2 Limba rusă în școlile și liceele din România.....	98
2.8.2.1 Limba rusă maternă	98
2.8.2.2 Limba rusă modernă.....	100
Bibliografie.....	101
2.9 Limba japoneză	
<i>Raluca Marina NICOLAE</i>	103
2.9.1 Privire generală asupra învățământului de limba japoneză.....	103
2.9.2 Limba japoneză în învățământul preuniversitar din România	104
2.9.3 Instituții de stat din învățământul preuniversitar	
în care se predă limba japoneză	106
2.9.3.1 Școala gimnazială nr. 93 „Emil Racoviță”	106
2.9.3.2 Colegiul Național „Ion Creangă”	107

2.9.4 Instituții particulare din învățământul preuniversitar în care se predă limba japoneză	110
2.9.4.1 Școala japoneză „Sakura”	110
2.9.4.2 Asociația Musashino Japonia (Brașov)	111
Bibliografie.....	112
2.10 Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve la nivel preuniversitar în România <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	114
Bibliografie.....	118

2.1 Preliminarii

Viorela-Valentina DIMA

Conform site-ului Ministerului Educației, învățământul preuniversitar se subîmparte în: învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal, postliceal, profesional, la care se adaugă învățământul dual, special și în limbile minorităților naționale.¹⁷

Pentru fiecare dintre aceste niveluri există regulamente și proceduri pentru buna desfășurare a activităților didactice, inclusiv cu precizări legate de studierea limbilor străine. În această secțiune, ne propunem să spicuiem din aceste regulamente și să oferim câteva statistici referitoare la limbile (materne și străine) studiate la nivel preuniversitar.

Ca regulă generală, conform Legii educației naționale nr. 1/2011, „[î]n România, învățământul este serviciu de interes public și se desfășoară, în condițiile prezentei legi, în limba română, precum și în limbile minorităților naționale și în limbi de circulație internațională” (Art. 10, alineatul 1).

Mai mult decât atât, „documentele școlare și universitare oficiale, nominalizate prin ordin al ministrului educației și cercetării se întocmesc numai în limba română. Celelalte înscrisuri școlare și universitare pot fi redactate în limba de predare” (Art. 10, alineatul 4). Cu alte cuvinte, dat fiind că limba română este limba oficială de stat, toți elevii trebuie să o cunoască (ea fiind deci predată ca limbă maternă sau ca limbă străină „după programe școlare și manuale elaborate în mod special pentru minoritatea respectivă” – Art. 46, alineatul 2, sau „prin excepție [...] după manualele utilizate în unitățile de învățământ cu predare în limba română” – Art. 46, alineatul 3).

Alături de limba română există o serie de limbi de predare (fie ele ale minorităților naționale¹⁸, fie ele limbi străine sau moderne) și o serie de limbi străine sau moderne pe care le învață elevii înscriși în învățământul preuniversitar, precum și limbile clasice (latină și greacă, predate la nivel gimnazial și/sau liceal, dar la care nu ne vom mai referi întrucât nu fac obiectul acestui studiu).

În Tabelul 2.1 redăm cele 22 de limbi studiate la nivel preuniversitar, cu precizarea categoriei în care se încadrează:

- limbă maternă (11 limbi: armeană, bulgară, cehă, croată, maghiară, polonă, rromani, sârbă, slovacă, turcă, ucraineană);
- limbă străină (7 limbi: chineză, engleză, franceză, japoneză, neogreacă, portugheză, spaniolă);
- limbă maternă și limbă străină (4 limbi: germană, italiană, română, rusă).

¹⁷ www.edu.ro

¹⁸ Conform Legii educației naționale nr. 1/2011, „[p]ersoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să studieze și să se instruiască în limba maternă, la toate nivelurile, tipurile și formele de învățământ preuniversitar, în condițiile legii” (Art. 45, alineatul 1).

Tabelul 2.1 Limbi studiate la nivel preuniversitar în România
conform Anexei la OMECTS nr. 5671/ 2012¹⁹, Anexei la OMEC nr. 3092/ 2020²⁰, INS (2017, 2018, 2019, 2020)²¹

Nr. crt.	limba	maternă	străină
1.	armeană	√	
2.	bulgară	√	
3.	cehă	√	
4.	chineză		√
5.	croată	√	
6.	engleză		√
7.	franceză		√
8.	germană	√	√
9.	italiană	√	√
10.	japoneză		√
11.	maghiară	√	
12.	neogreacă (elenă în Rapoartele INS)		√
13.	polonă	√	
14.	portugheză		√
15.	română	√	√
16.	rromani (romanes în Rapoartele INS)	√	
17.	rusă	√	√
18.	sârbă	√	
19.	slovacă	√	
20.	spaniolă		√
21.	turcă	√	
22.	ucraineană	√	

¹⁹ Conform Anexei la OMECTS nr. 5671/ 2012, „prin învățământ cu predare în limbile minorităților naționale se înțelege tipul de învățământ în cadrul căruia, potrivit Legii nr. 1/2011, toate disciplinele se studiază în limba maternă, cu excepția disciplinei Limba și literatura română, acest tip de învățământ funcționând, la data prezentei, în limbile: maghiară, germană, ucraineană, sârbă, slovacă, cehă, croată, bulgară, rromani, italiană” (Art. 3).

²⁰ Conform documentației pentru examenul de titularizare în învățământul preuniversitar, limbile minorităților sunt: bulgară, cehă, croată, germană, italiană, maghiară, polonă, rromani, rusă, sârbă, slovacă, turcă, ucraineană; iar limbile străine sunt: chineză, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, neogreacă, portugheză, rusă, spaniolă (Anexa la OMEC nr. 3092/ 2020).

²¹ Conform documentului intitulat „Nomenclatoare utilizate exclusiv în colectarea de date statistice din domeniul educației – Limba de predare, Limba modernă, Etnia” elaborat de Institutul Național de Statistică (INS, 2016), acesta folosește pentru raportări următoarele categorii de limbi: 19 limbi de predare (armeană, bulgară, cehă, croată, ebraică, elenă, engleză, franceză, germană, italiană, maghiară, română, rromanes, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, turcă, ucraineană) și 13 limbi moderne (chineză, ebraică, elenă, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, norvegiană, portugheză, rusă, spaniolă, turcă). Totuși, în documentul INS (2016) nu se precizează nivelul la care se studiază aceste limbi – preuniversitar sau universitar, așa încât am inclus în tabelul de mai sus doar limba armeană, întrucât este menționată în Rapoartele INS (2017, 2018, 2019, 2020), nu și limba ebraică (ea nefiind menționată în rapoartele INS menționate, nici în Anexa la OMECTS nr. 5671/ 2012 sau Anexa la OMEC nr. 3092/ 2020).

În continuare, prezentăm pe scurt prevederile referitoare la studiul limbilor (materne și străine) pentru fiecare nivel al învățământului preuniversitar.

Învățământul preșcolar

Conform Legii educației naționale nr. 1/2011, învățământul antepreșcolar (0-3 ani) și preșcolar (3-6 ani) se înscriu în categoria „educație timpurie (0-6 ani)” (Art. 23, alineatul 1). Standardele privitoare la educația timpurie prevăd atât aspecte legate de dezvoltarea abilităților de comunicare în limba maternă, cât și aspecte legate de receptarea diversității prin expunere la materiale în alte limbi (vezi Tabelul 2.2). În plus, Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului detaliază ce se înțelege prin dezvoltarea limbajului și a comunicării: „dezvoltarea limbajului (sub aspectele vocabularului, gramaticii, sintaxei, dar și a înțelegerii semnificației), a comunicării (cuprinzând abilități de ascultare, comunicare orală și scrisă, nonverbală și verbală) și preacizițiile pentru scris-citit” (OMECTS 3851/2010, Anexa 1, p. 11). Dezvoltarea limbajului vizează aspecte precum dezvoltarea capacității de ascultare și înțelegere, de vorbire și comunicare, de discriminare fonetică, de însușire a deprinderilor de scris etc. (vezi Figura 2.1). Se subliniază faptul că dezvoltarea limbajului „însoțește dezvoltarea în fiecare dintre celelalte domenii” (OMECTS 3851/2010, Anexa 1, p. 11)²².

Tabelul 2.2 Spicuiuri din Standardele privind materialele de predare învățare în educația timpurie, conform OMECTS Nr. 3850/ 2010, Anexa 1

Standarde	Indicatori
Materialele din sala de grupă reflectă cultura din care provin copiii	În Centrul Bibliotecă se găsesc cărți care reflectă identitatea, limba maternă, cultura din care provin copiii.
Utilizarea materialelor pentru acceptarea și respectarea diversității	Sala de clasă dispune de materiale care reflectă multiculturalitatea: cărți în limbile materne ale copiilor din grupă, [...] înregistrări cu diferite limbi/cântece [...].

Figura 2.1 Reper fundamentale în dezvoltarea limbajului la copii conform OMECTS 3851/2010, Anexa 1, p. 52

D. DEZVOLTAREA LIMBAJULUI, A COMUNICĂRII ȘI A PREMISELOR CITIRII ȘI SCRIERII

SUMAR

D.1. Subdomeniul: Dezvoltarea limbajului și a comunicării

D.1.1. Aspect specific: Dezvoltarea capacității de ascultare și înțelegere (comunicare receptivă)

Reper 2: Copilul ar trebui să fie capabil să înțeleagă semnificația limbajul vorbit.

D.1.2. Aspect specific: Dezvoltarea capacității de vorbire și comunicare (comunicare expresivă)

Reper 3: Copilul ar trebui să fie capabil să comunice eficient.

Reper 4: Copilul ar trebui să fie capabil să demonstreze capacitatea de a se exprima corect gramatical.

Reper 5: ar trebui să fie capabil să-și extindă progresiv vocabularul.

D.2. Subdomeniul: Premisele citirii și scrierii

D.2.1. Aspect specific: Participarea în experiențe cu cartea; cunoașterea și aprecierea cărții

Reper 6: Copilul ar trebui să manifeste interes pentru carte și tipărituri.

Reper 7: Copilul ar trebui să fie interesat de citit.

D.2.2. Aspect specific: Dezvoltarea capacității de discriminare fonetică; asocierea sunet-literă

Reper 8: Copilul ar trebui să fie capabil să identifice diferite sunete ale limbii.

Reper 9: Copilul ar trebui să fie capabil să pună în corespondență simboluri abstracte cu sunete.

D.2.3. Aspect specific: Conștientizarea mesajului scris/vorbit

Reper 10: Copilul ar trebui să fie capabil să aprecieze și să folosească limbajul scris și tipăritura în fiecare zi.

Reper 11: Copilul ar trebui să fie capabil să folosească mesajele scrise/vorbite pentru scopuri variate.

D.2.4. Aspect specific: Însușirea deprinderilor de scris; folosirea scrisului pentru transmiterea unui mesaj

Reper 12: Copilul ar trebui să fie capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare grafică.

²² Nu se precizează, dar se subînțelege că dezvoltarea limbajului prin aspectele menționate în Figura 2.1 se realizează în limba maternă.

Învățământul primar

În învățământul primar (clasa pregătitoare și clasele I-IV), elevii pot studia atât în limba română, cât și în limba maternă, dacă aparțin minorităților naționale, iar curricula cuprinde și discipline de limbi străine. Conform Legii educației naționale nr. 1/2011, dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română, limba maternă și limbi străine este vizată direct și explicit de curriculumul național pentru învățământul primar și gimnazial:

- (1) Curriculumul național pentru învățământul primar și gimnazial se axează pe 8 domenii de competențe-cheie care determină profilul de formare a elevului:
  - a) competențe de comunicare în limba română și în limba maternă, în cazul minorităților naționale;
  - b) competențe de comunicare în limbi străine;
  - c) competențe de bază de matematică, științe și tehnologie;
  - d) competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere;
  - e) competențe sociale și civice;
  - f) competențe antreprenoriale;
  - g) competențe de sensibilizare și de expresie culturală;
  - h) competența de a învăța să înveți (Legea educației naționale nr. 1/ 2011, Art. 68, Alineatul 1).

Pentru învățământul primar sunt disponibile manuale pentru următoarele limbi materne: germană, maghiară, rromani, rusă, sârbă, slovacă, turcă, ucraineană; și manuale pentru următoarele limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă (conform Listei de manuale digitale disponibile pe site-ul <https://www.manuale.edu.ro/>). Orele de limbi străine din cadrul acestui ciclu de învățământ pot fi predate fie de „profesorii pentru învățământul primar de la clasa respectivă, dacă fac dovada calificării prin diploma de studii sau prin certificatul de competență”, fie de „profesori cu studii superioare de specialitate, fiind incluse în norma acestora, sau prin plata cu ora” (Legea educației naționale nr. 1/ 2011, Art. 263, alineatul 5).

Evaluările naționale de la sfârșitul claselor a II-a și a IV-a constau în probe care evaluează competențele de limba română și limbă maternă (scris și citit) sau de limba română ca limbă străină pentru minoritățile naționale (scris și citit), precum și a cunoștințelor de matematică (acestea nu fac obiectul prezentei cărți, dar e de menționat că „[e]levilor aparținând minorităților naționale, care au urmat cursurile în limba maternă, li se asigură testele de matematică atât în limba în care au studiat, cât și în limba română” conform OMENCS nr. 3051/ 2016). Pentru evaluarea competențelor de comunicare în limba maternă, pe site-ul Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație – CNPEE se oferă modele de subiecte în limbile: cehă, croată, germană, italiană, maghiară, rromani, sârbă, slovacă, ucraineană.

Învățământul gimnazial

În învățământul gimnazial (clasele V-VIII)²³, elevii pot studia în limba română, în limba maternă, dacă aparțin minorităților naționale, iar curricula cuprinde și două limbi străine. De asemenea, elevii pot opta pentru clase „cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv” – conform OMEN nr. 4797/2017, Art. 3 (i.e. clasele cu regim intensiv sunt cele pentru care se alocă un „număr mai mare cu cel puțin 2 ore față de numărul de ore prevăzut în trunchiul comun” OMEN nr. 4797/2017, Anexă – Regulament Cadru, Art. 2, alineatul 1). Pentru a fi admiși la clasele cu predare în regim intensiv, elevii trebuie să promoveze „un test/ o probă de competență lingvistică conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)”, probă care „se organizează la nivelul unității de învățământ preuniversitar/al inspectoratului școlar județean/al municipiului București” sau care se echivalează cu rezultatele obținute la un examen

²³ Numit și „învățământul secundar inferior” în Legea educației naționale nr. 1/2011, Art. 23.

de competență lingvistică recunoscut internațional „la un nivel de competență egal sau superior nivelului A1 din CECRL” (OMEN nr. 4797/ 2017, Anexă – Regulament Cadru, Art. 6 și 7).

Pentru învățământul gimnazial sunt disponibile manuale pentru următoarele limbi materne: croată, germană, maghiară, rromani, rusă, sârbă, slovacă, turcă, ucraineană; și manuale pentru următoarele limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă (conform Listei de manuale digitale disponibile pe site-ul <https://www.manuale.edu.ro/>). Limbile străine pentru care se oferă clase în regim intensiv „pot fi oricare dintre limbile moderne studiate în școală, indiferent de nivelul de competență lingvistică a elevilor (începători sau avansați), în condițiile existenței resurselor umane și materiale necesare, răspunzând astfel intereselor de cunoaștere ale elevilor și nevoilor comunității locale” (OMEN nr. 4797/ 2017, Anexă – Regulament Cadru, Art. 40); totuși, în Lista de manuale digitale disponibile pentru învățământul gimnazial pe site-ul <https://www.manuale.edu.ro/> am găsit doar manuale pentru studiul intensiv al limbilor engleză și franceză.

La finalul clasei a VI-a, elevii susțin probe de evaluare națională la „Limbă și comunicare” și „Matematică și Științe ale naturii” (cu aceeași precizare ca la proba de matematică de la clasele a II-a și a IV-a). Proba „Limbă și comunicare” este o probă bilingvă, cu itemi atât în limba română, cât și în limba modernă 1 (engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă); un caz special este proba de „Limbă și comunicare” pentru elevii din clasele cu predare în limbile minorităților naționale întrucât pentru aceștia proba este trilingvă, cu itemi în limba română, limba maternă și limba modernă 1 (conform Legii educației naționale nr. 1/ 2011, Art. 74, alineatul 4). Limbile materne în care se poate da proba de evaluarea de la finalul clasei a VI-a sunt: cehă, croată, germană, italiană, maghiară, rromani, sârbă, slovacă, ucraineană (conform modelelor de subiecte postate pe site-ul CNPEE).

La finalul clasei a VIII-a, elevii susțin probe de evaluare națională la: „Limba română” (modele diferite de teste pentru nativi și pentru minoritatea maghiară), „Limba maternă” (croată, germană, italiană, maghiară, rromani, sârbă, slovacă, ucraineană) și la Matematică (la care nu ne mai referim de acum încolo) (vezi modele pe site-ul Centrului Național de Evaluare și Examinare – CNEE). Menționăm și faptul că Legea educației naționale nr. 1/ 2011 precizează și alte probe la sfârșitul clasei a VIII-a, între care și o probă scrisă la o limbă străină; totuși, modelele de subiecte de pe site-ul CNEE nu cuprind și un astfel de test:

„(5) La finalul clasei a VIII-a, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației și Cercetării, se realizează o evaluare națională obligatorie a tuturor absolvenților. Rezultatele evaluării se exprimă printr-un punctaj, similar testelor internaționale. Evaluarea se realizează prin următoarele probe:

- a) o probă scrisă la limba și literatura română;
- b) o probă scrisă la limba maternă;
- c) o probă scrisă transdisciplinară la matematică și științe;
- d) o probă scrisă la o limbă de circulație internațională;
- e) o probă practică de utilizare a calculatorului, susținută în timpul anului;
- f) o probă orală transdisciplinară de evaluare a competențelor civice și sociale, susținută în timpul anului.” (Legea educației naționale nr. 1/ 2011, Art. 74, alineatul 5)

Învățământul liceal

În învățământul liceal (clasele IX-XII/XIII)²⁴, elevii pot studia în limba română, în limba maternă, dacă aparțin minorităților naționale, iar curricula cuprinde și două limbi străine. De asemenea, elevii de liceu pot opta pentru clase „cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv” sau clase „cu predare a unei limbi moderne în regim bilingv” – conform OMEN nr. 4797/ 2017, Art. 3 și Art. 4 (i.e. clasele cu regim bilingv sunt cele pentru care se alocă un „număr mai mare cu cel puțin 3 ore față de numărul de ore prevăzut în trunchiul

²⁴ Încadrat în categoria „învățământ secundar superior” alături de învățământul profesional cu durata de minimum trei ani, în Legea educației naționale nr. 1/2011, Art. 23.

comun” și unde „se studiază cel puțin o disciplină nonlingvistică în limba modernă respectivă”, OMEN nr. 4797/ 2017, Anexă – Regulament Cadru, Art. 3, alineatele 1 și 2). Pentru a fi admiși la clasele cu predare în regim intensiv sau bilingv, elevii trebuie să promoveze „un test/o probă de competență lingvistică conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)”, probă care „se organizează la nivelul unității de învățământ preuniversitar/al inspectoratului școlar județean/al municipiului București” sau se echivalează cu rezultatele obținute la un examen de competență lingvistică recunoscut internațional „la un nivel de competență egal sau superior nivelului A2 corespunzător CECRL” (OMEN nr. 4797/ 2017, Anexă – Regulament Cadru, Art. 6 și Art. 10). Liceenii care au urmat clase cu regim intensiv sau bilingv susțin pe parcursul ultimului an de studii „proba pentru obținerea atestatului profesional la limba modernă studiată, pe baza unei tematici aprobate de comisia metodică a profesorilor de limbă modernă din unitatea de învățământ” (OMEN nr. 4797/ 2017, Anexă – Regulament Cadru, Art. 12).

Pentru învățământul liceal sunt disponibile manuale pentru următoarele limbi materne: croată, germană, maghiară, rromani, rusă, sârbă, slovacă, turcă, ucraineană; și manuale pentru următoarele limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă (conform Listei de manuale digitale disponibile pe site-ul <https://www.manuale.edu.ro/>). Limbile străine pentru care se oferă clase în regim intensiv sau bilingv „pot fi oricare dintre limbile moderne studiate în școală” (OMEN nr. 4797/ 2017, Anexă – Regulament Cadru, Art. 40); totuși, în Lista de manuale digitale disponibile pentru învățământul liceal pe site-ul <https://www.manuale.edu.ro/> nu am găsit manuale pentru studiul intensiv și bilingv al niciunei limbi străine. Pe site-ul Ministerului Educației, la secțiunea „Admitere în licee 2020 – Lista specializărilor din Municipiul București” regăsim o mare varietate de opțiuni pentru clasele cu regim bilingv: engleză, franceză, germană, italiană, portugheză, spaniolă. De asemenea, există varietate și cu privire la limba de predare, care poate fi: bulgară, germană, italiană, maghiară, neogreacă, rromani, română, rusă.

La sfârșitul clasei a XII-a/a XIII-a, elevii susțin examenul național de bacalaureat, care cuprinde 5 probe (vezi mai jos extras din Legea educației naționale nr. 1/2011, Art. 77, alineatul 4). Dintre aceste probe, subliniem existența probelor menite să facă dovada competențelor lingvistice în limbile: română (scris și oral), maternă (scris și oral), două limbi străine (probă la care se acceptă echivalarea cu rezultate obținute la examene cu recunoaștere internațională, nivel A2, B1, B2²⁵):

„(4) Examenul național de bacalaureat constă în susținerea următoarelor probe:

- proba A de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română;
- proba B de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare orală în limba maternă, pentru elevii care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale;
- proba C de evaluare a competenței lingvistice la două limbi de circulație internațională studiate pe parcursul învățământului liceal [...];
- proba D de evaluare a competențelor digitale.
- proba E scrisă de evaluare a competențelor formate pe durata învățământului liceal, după cum urmează:
  - a) probă scrisă la Limba și literatura română – probă comună pentru elevii de la toate filierele, profilurile și specializările;
  - b) probă scrisă la Limba și literatura maternă – probă comună pentru elevii de la toate filierele, profilurile și specializările, care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale;
  - c) două probe scrise, diferențiate după cum urmează:

25 Conform Anexei la OMEC Nr. 4341/ 2020, Art. 4:

- Nivelul unic de competență se acordă conform următoarei grile:
- calificativul A1 pentru media cuprinsă între 5 și 5,99;
  - calificativul A2 pentru media cuprinsă între 6 și 6,99;
  - calificativul B1 pentru media cuprinsă între 7 și 8,49;
  - calificativul B2 pentru media cuprinsă între 8,5 și 10.

1. pentru profilul real din filiera teoretică: (i) matematică; (ii) probă transdisciplinară din științe: fizică, chimie, biologie;
2. pentru profilul umanist din filiera teoretică: (i) o limbă de circulație internațională; (ii) probă transdisciplinară din geografie, istorie, științe socioumane;
3. pentru filiera tehnologică: (i) probă scrisă disciplinară specifică profilului; (ii) probă transdisciplinară specifică domeniului de pregătire;
4. pentru filiera vocațională: (i) probă practică sau scrisă, după caz, specifică profilului ori specializării; (ii) probă transdisciplinară specifică profilului sau specializării.” (Legea educației naționale nr. 1/ 2011, Art. 77, alineatul 4)

Învățământul postliceal

Învățământul postliceal are durata de 1-3 ani²⁶, fiind o opțiune de continuare a studiilor pentru „absolvenții de liceu, cu sau fără diplomă de bacalaureat” (Legea educației naționale nr. 1/2011, Art. 44, alineatul 9). În Legea educației se fac precizări privitoare la faptul că limba de predare poate fi și limba maternă pentru minoritățile naționale (cu necesitatea însușirii „terminologiei de specialitate și în limba română”, Art. 46, alineatul 11), dar nu se fac precizări referitoare la limbi străine. La absolvirea programului nu se organizează probe de limbă (fie ea română, maternă sau străină), doar examen de certificare a competențelor/calificării profesionale.

Învățământul profesional

Învățământul profesional se desfășoară „în școli profesionale care pot fi unități independente sau afiliate liceelor tehnologice, de stat sau particulare” (Legea educației naționale nr. 1/2011, Art. 33, alineatul 1) și se finalizează cu examen de certificare a calificării profesionale. Programele de studii din această categorie pot fi organizate în limba română sau limba maternă pentru minoritățile naționale, dar în Legea educației naționale nu se fac precizări referitoare la limbi străine.

Standardele de pregătire profesională aprobate prin OMENCȘ nr. 4121/2016 prevăd competențe lingvistice de tipul: „competențe de comunicare în limba română și în limba maternă” pentru „utilizarea corectă a vocabularului comun și a celui de specialitate” și „comunicarea/raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate”, dar și „competențe de comunicare în limbi străine” pentru „utilizarea dicționarului tehnic, într-o limbă străină pentru identificarea termenilor specifici”. De asemenea, cu referire la competențele de limba română se enumeră „construirea unui mesaj oral și scris pe o temă dată, înțelegerea unui text scris, pentru a extrage și/sau prelucra anumite informații”; cu referire la competențele de limbi străine se menționează „înțelegerea unui mesaj/text scris sau audiat” (vezi „Standard de pregătire profesională. Calificarea profesională: tricoter confecționar”, Anexa 2 la OMENCȘ nr. 4121/ 2016).

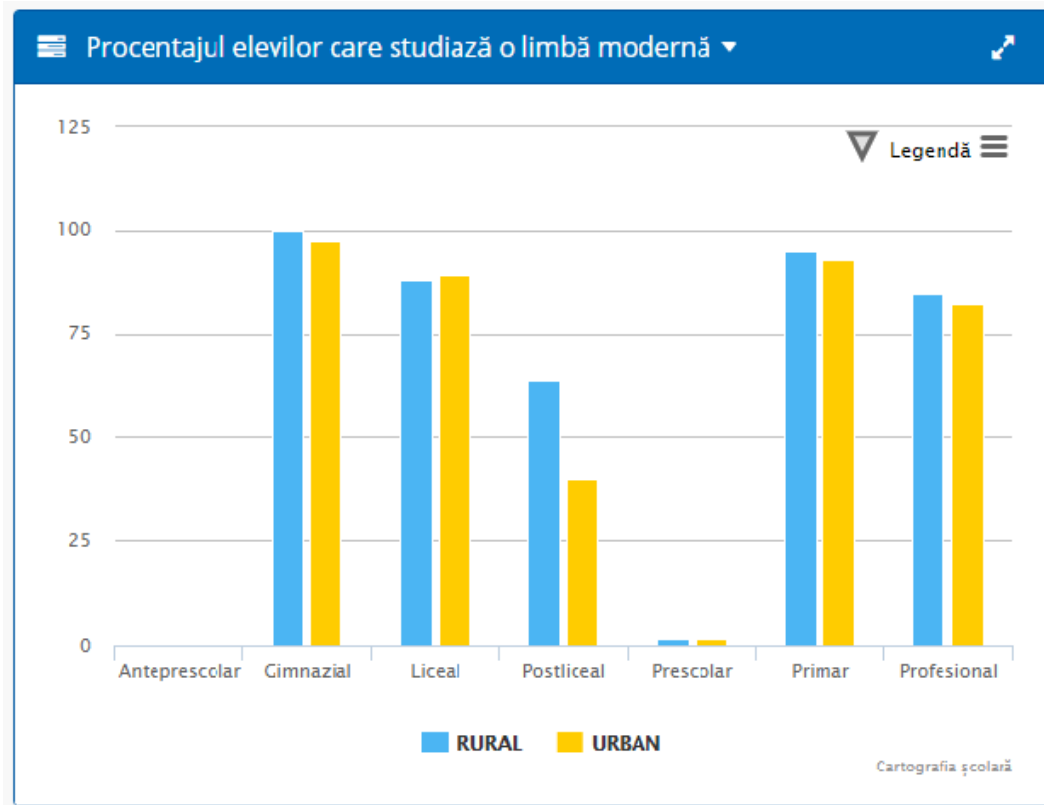
Statistici privind studiul limbilor străine în învățământul preuniversitar românesc

Pe site-ul Ministerului Educației, la secțiunea „Cartografia școlară – Statistici naționale” se oferă date privitoare la procentajul elevilor care studiază o limbă modernă (Figura 2.2), respectiv cel al elevilor care studiază două limbi moderne (Figura 2.3) la toate ciclurile de învățământ preuniversitar: antepreșcolar, preșcolar, primar, gimnazial, liceal, postliceal, profesional. La nivel antepreșcolar nu se studiază nicio limbă străină, la nivel preșcolar se studiază o singură limbă străină (1,5% din elevi), la nivel primar peste 90% din elevi studiază o limbă străină și circa 2% din elevi studiază două limbi străine. La nivel gimnazial peste 97% din elevi studiază o limbă străină și peste 60% din elevi studiază două limbi străine, la nivel liceal peste 88% din elevi studiază o limbă străină și peste 77% din elevi studiază două limbi străine. La nivel postliceal există diferențe mari între mediul urban și mediul rural: în mediul urban peste 63% din elevi studiază o limbă străină și peste 15% din elevi studiază două limbi străine, pe când în mediul rural cca 40% din elevi studiază o limbă străină și aproape 6% din elevi studiază două limbi străine. La nivel profesional peste 82% din elevi studiază o limbă străină și peste 70% din elevi studiază două limbi străine.

²⁶ Caz în care este numit și „învățământ terțiar nonuniversitar” în Legea educației naționale nr. 1/2011, Art. 23.

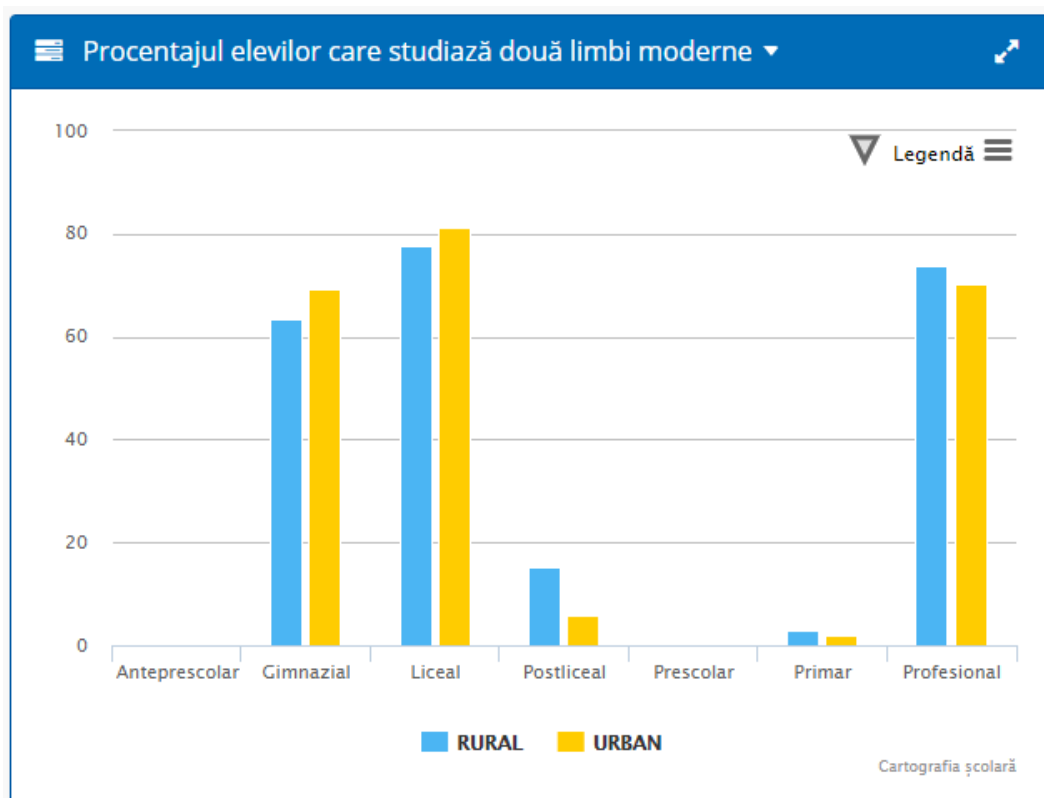

Figura 2.2 Procentajul elevilor care studiază o limbă modernă

Sursa: MENCȘ. nedat. „Cartografia școlară – Statistici naționale”, <https://www.siiir.edu.ro/carto/#/statistici>, accesat în ianuarie 2021.

Figura 2.3 Procentajul elevilor care studiază două limbi moderne

Sursa: MENCȘ. nedat. „Cartografia școlară - Statistici naționale”, <https://www.siiir.edu.ro/carto/#/statistici>, accesat în ianuarie 2021.

Tablelul 2.3 Limbi moderne studiate la nivel preuniversitar conform INS (2017, 2018, 2019, 2020)

Nivel de studii	INS (2017)	INS (2018)	INS (2019)	INS (2020)
Antepreșcolar	Majoritatea copiilor au fost înscriși în creșe cu predare în limba română 18,2 mii (97,0%) și 0,6 mii (3,0%) în creșe cu predare în limbile maghiară, germană sau engleză.	Majoritatea copiilor au fost înscriși în creșe cu predare în limba română 19,5 mii (96,8%) și 0,6 mii (3,2%) în creșe cu predare în limbile maghiară sau engleză.	Majoritatea copiilor au fost înscriși în creșe cu predare în limba română 20,1 mii (96,6%) și 0,7 mii (3,4%) în creșe cu predare în alte limbi (maghiară, engleză, germană sau franceză).	Majoritatea copiilor au fost înscriși în creșe cu predare în limba română 20,9 mii (95,7%) și aproximativ 1,0 mii (4,3%) în creșe cu predare în alte limbi (maghiară sau engleză).
Preșcolar	Majoritatea copiilor au fost înscriși în grădinițe cu predare în limba română 493,8 mii (92,3%), în timp ce aproximativ 34,0 mii (6,4%) în grădinițe cu predare în limba maghiară, 5,5 mii (1,0%) în limba germană și 1,4 mii (0,3%) în alte limbi (limba sârbă, ucraineană, slovacă, cehă, bulgară, croată, engleză și romanes).	Majoritatea copiilor au fost înscriși în grădinițe cu predare în limba română 481,4 mii (92,4%), în timp ce aproximativ 32,9 mii (6,3%) în grădinițe cu predare în limba maghiară, 5,4 mii (1,0%) în limba germană și 1,5 mii (0,3%) în alte limbi (limba sârbă, ucraineană, slovacă, cehă, bulgară, croată, engleză și romanes).	Majoritatea copiilor au fost înscriși în grădinițe cu predare în limba română 481,6 mii (92,4%), în timp ce aproximativ 32,7 mii (6,3%) în grădinițe cu predare în limba maghiară, 5,4 mii (1,0%) în limba germană și 1,5 mii (0,3%) în alte limbi (limba sârbă, ucraineană, slovacă, cehă, bulgară, croată, engleză și romanes).	Majoritatea copiilor au fost înscriși în grădinițe cu predare în limba română 486,1 mii (92,5%), în timp ce aproximativ 32,4 mii (6,2%) în grădinițe cu predare în limba maghiară, 5,4 mii (1,0%) în limba germană și 1,5 mii (0,3%) în alte limbi (sârbă, ucraineană, slovacă, cehă, bulgară, croată, engleză și romanes).
Primar și gimnazial	Limbi de predare: română, maghiară, germană, engleză, slovacă, turcă, romanes, sârbă, armeană, elenă, ucraineană Ierarhia limbilor studiate ca primă limbă: engleză (84,8% învățământ primar, 79,2% învățământ gimnazial), franceză (12,8% învățământ primar, 18,6% învățământ gimnazial), germană (2,1% învățământ primar, 1,9% învățământ gimnazial). Ierarhia limbilor studiate ca a doua limbă: franceză (67,6% învățământ gimnazial), germană (39,8% dintre elevii de gimnaziu care studiau trei limbi străine).	Limbi de predare: română, maghiară, germană, engleză, romanes, armeană, slovacă, ucraineană, sârbă, elenă, croată, turcă, cehă. Ierarhia limbilor studiate ca primă limbă: engleză (85,9% învățământ primar, 81,7% învățământ gimnazial), franceză (11,7% învățământ primar, 16,1% învățământ gimnazial), germană (2,2% învățământ primar, 2% învățământ gimnazial). Ierarhia limbilor studiate ca a doua limbă: franceză (69,6% învățământ gimnazial), germană (51,1% dintre elevii de gimnaziu care studiau trei limbi străine).	Limbi de predare: română, maghiară, germană, engleză, slovacă, ucraineană, armeană, romanes, turcă, sârbă, elenă, croată, cehă. Ierarhia limbilor studiate ca primă limbă: engleză (86,2% învățământ primar, 83,8% învățământ gimnazial), franceză (11,4% învățământ primar, 14,1% învățământ gimnazial), germană (2,1% învățământ primar, 1,8% învățământ gimnazial). Ierarhia limbilor studiate ca a doua limbă: franceză (71,3% învățământ gimnazial), germană (48% dintre elevii de gimnaziu care studiau trei limbi străine).	Limbi de predare: română, maghiară, germană, engleză, cehă, romanes, slovacă, ucraineană, armeană, sârbă, croată, turcă. Ierarhia limbilor studiate ca primă limbă: engleză (87,2% învățământ primar, 86% învățământ gimnazial), franceză (10,4% învățământ primar, 11,8% învățământ gimnazial), germană (2,1% învățământ primar, 1,9% învățământ gimnazial). Ierarhia limbilor studiate ca a doua limbă: franceză (73% învățământ gimnazial), germană (56,7% dintre elevii de gimnaziu care studiau trei limbi străine).

Nivel de studii	INS (2017)	INS (2018)	INS (2019)	INS (2020)
Liceal	Din numărul total al elevilor înscriși în învățământul liceal, 95,4% au studiat în limba română, 4,0% în limba maghiară, 0,5% în limba germană și 0,1% în alte limbi (sârbă, ucraineană, slovacă, croată, engleză). Dintre liceeni, 98,8% au studiat o a doua limbă modernă, iar 1,7% o a treia limbă modernă. Ierarhia limbilor studiate ca a doua limbă: franceză (72%), engleză (17,3%). Ierarhia limbilor studiate ca a treia limbă: spaniolă (44,4%), germană (19,9%), franceză (15,1%).	Din numărul total al elevilor înscriși în învățământul liceal, 95,3% au studiat în limba română, 4,0% în limba maghiară, 0,5% în limba germană și 0,2% în alte limbi (sârbă, ucraineană, slovacă, croată, engleză, franceză). Dintre liceeni, 98,9% au studiat o a doua limbă modernă, iar 1,2% o a treia limbă modernă. Ierarhia limbilor studiate ca a doua limbă: franceză (72,7%), engleză (16%). Ierarhia limbilor studiate ca a treia limbă: spaniolă (51,9%), italiană (20,4%), germană (17,9%).	Din numărul total al elevilor înscriși în învățământul liceal, 95,4% au studiat în limba română, 3,9% în limba maghiară, 0,5% în limba germană și 0,2% în alte limbi (sârbă, ucraineană, slovacă, croată, engleză, franceză). Dintre liceeni, 98,8% au studiat o a doua limbă modernă, iar 1,2% o a treia limbă modernă. Ierarhia limbilor studiate ca a doua limbă: franceză (74,6%), engleză (13,9%). Ierarhia limbilor studiate ca a treia limbă: spaniolă (51,9%), italiană (22,4%), germană (16,3%).	Din numărul total al elevilor înscriși în învățământul liceal, 95,4% au studiat în limba română, 3,8% în limba maghiară, 0,6% în limba germană și 0,2% în alte limbi (sârbă, ucraineană, slovacă, croată, engleză, franceză). Dintre liceeni, 98,9% au studiat o a doua limbă modernă, iar 1,2% o a treia limbă modernă. Ierarhia limbilor studiate ca a doua limbă: franceză (75,2%), engleză (12,6%). Ierarhia limbilor studiate ca a treia limbă: spaniolă (52,5%), italiană (24,4%), germană (12,6%).
Postliceal	Din totalul elevilor înscriși, 98,7% au studiat în limba română și 1,3% în limba maghiară.	Din totalul elevilor înscriși, 98,7% au studiat în limba română și 1,3% în limba maghiară.	Din totalul elevilor înscriși, 98,7% au studiat în limba română și 1,3% în limba maghiară.	Din totalul elevilor înscriși, 98,8% au studiat în limba română și 1,2% în limba maghiară.
Profesional	Majoritatea elevilor înscriși au studiat în limba română (93,2%), iar 6,8% în limba maghiară.	Majoritatea elevilor înscriși au studiat în limba română (93,0%), iar 7,0% în limba maghiară.	Majoritatea elevilor înscriși au studiat în limba română (93,3%), 6,7% în limba maghiară și o pondere nesemnificativă în limba germană.	Majoritatea elevilor înscriși au studiat în limba română (93,2%), iar 6,8% în limba maghiară.

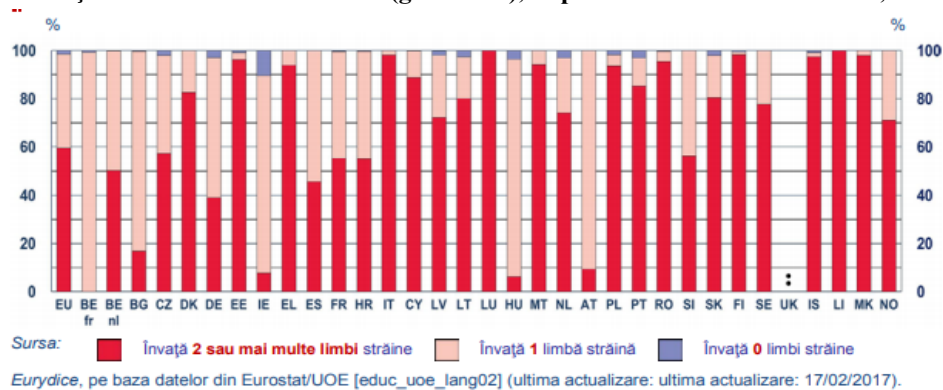
Pentru a vedea care sunt cel mai frecvent întâlnite limbi materne și străine în învățământul preuniversitar românesc, am consultat datele statistice privitoare la „Sistemul educațional în România” elaborate de Institutul Național de Statistică pentru anii școlari 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018 și 2018-2019 (INS, 2017, 2018, 2019, 2020), pe baza cărora am întocmit Tabelul 2.3 de mai sus. Observăm următoarele:

- *limbi materne*: limba română este folosită preponderent la toate ciclurile de studii, urmată de limba maghiară și de: engleză, germană, franceză (la nivel antepreșcolar); germană, sârbă, ucraineană, slovacă, cehă, bulgară, croată, engleză, romanes (la nivel preșcolar); germană, engleză, slovacă, turcă, romanes, sârbă, armeană, elenă, ucraineană, croată, cehă (la nivel primar și gimnazial); germană, sârbă, ucraineană, slovacă, croată, engleză, franceză (la nivel liceal); nicio altă limbă (la nivel postliceal); germană sporadic (la nivel profesional);
- *prima limbă străină/modernă*: engleza este cel mai des întâlnită, urmată de franceză și germană (la nivel primar și gimnazial);

- *a doua limbă străină/modernă*: franceza este cel mai des întâlnită, urmată de engleză (la nivel primar și gimnazial, precum și la nivel liceal) și germană (la nivel primar și gimnazial);
- *a treia limbă străină/modernă*: spaniola este cel mai des întâlnită, urmată de italiană, germană și franceză (la nivel liceal).

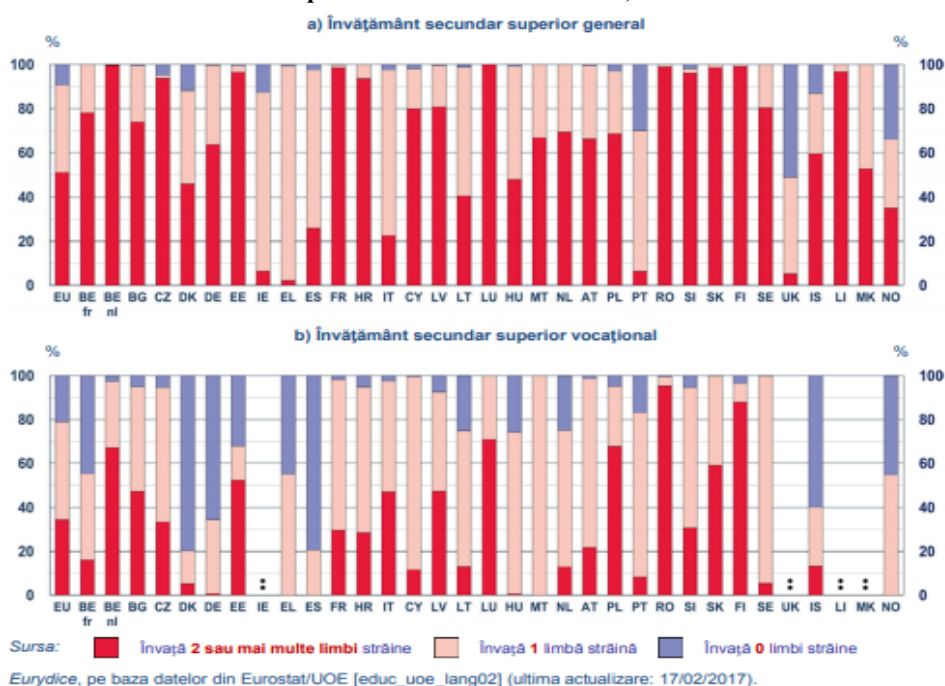
Dacă privim România în context internațional, datele furnizate de Comisia europeană sunt redată în Figura 2.4 pentru învățământul gimnazial și Figura 2.5 pentru învățământul liceal. Se observă că la nivel gimnazial, România se află printre cele 11 țări ai căror elevi studiază două sau mai multe limbi străine în proporție de cel puțin 90%: „Estonia, Grecia, Italia, Luxemburg, Malta, Polonia, România, Finlanda, Islanda, Liechtenstein și Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei” (Comisia Europeană/EACEA/Eurydice, 2017, p. 63). Și la nivel liceal general România se află printre cele 11 țări ai căror elevi studiază două sau mai multe limbi străine în proporție de cel puțin 90%: „Belgia (Comunitatea flamandă), Republica Cehă, Estonia, Franța, Croația, Luxemburg, România, Slovenia, Slovacia, Finlanda și Liechtenstein”, iar la nivel liceal vocațional, „[d]oar România înregistrează un procentaj atât de ridicat” – peste 95% (Comisia Europeană/EACEA/Eurydice, 2017, p. 67).

Figura 2.4 Ponderea elevilor care învață limbi străine în învățământul secundar inferior (gimnazial), după numărul de limbi străine, 2014

Sursa: Comisia Europeană/EACEA/Eurydice (2017, p. 64).

Figura 2.5 Ponderea elevilor care învață limbi străine în învățământul secundar superior (liceal), după numărul de limbi străine, 2014

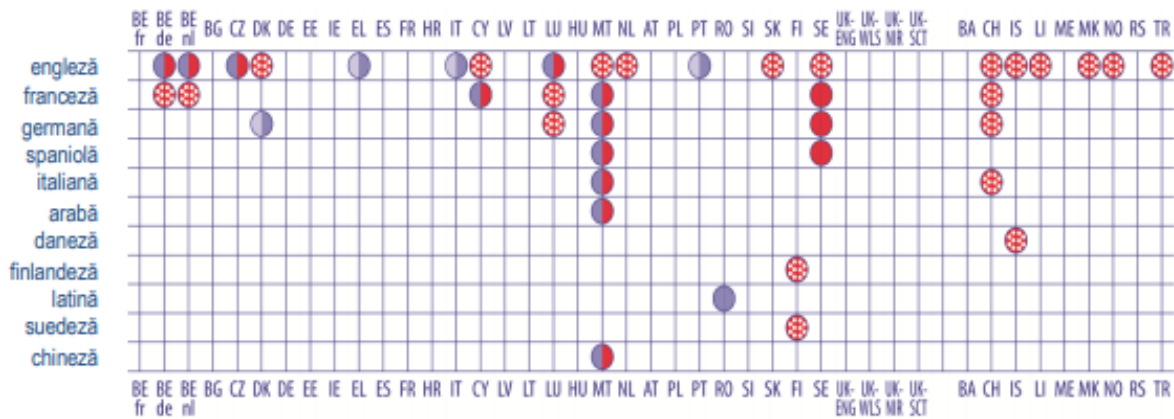

Sursa: Comisia Europeană/EACEA/Eurydice (2017, p. 66).

La nivel european, de regulă, prima limbă străină este introdusă „între 6 și 8 ani, [...] în primul an sau în primii anii ai învățământului primar” (dar există și țări unde prima limbă se introduce la nivel preprimar sau preșcolar), a doua limbă străină „între 11 și 13 ani [...]” la începutul ciclului secundar de învățământ, iar a treia limbă străină este introdusă pentru „unele parcursuri academice educaționale [...] din primul sau din primii ani ai învățământului gimnazial” (Comisia Europeană/EACEA/Eurydice, 2017, p. 29, 31 și 37). După cum am arătat mai sus, această stare de fapt se regăsește și în România, unde prima limbă străină este prezentă începând cu ciclul preșcolar, iar a doua limbă străină începând cu ciclul gimnazial, cu diferența că a treia limbă străină se oferă începând cu ciclul liceal.

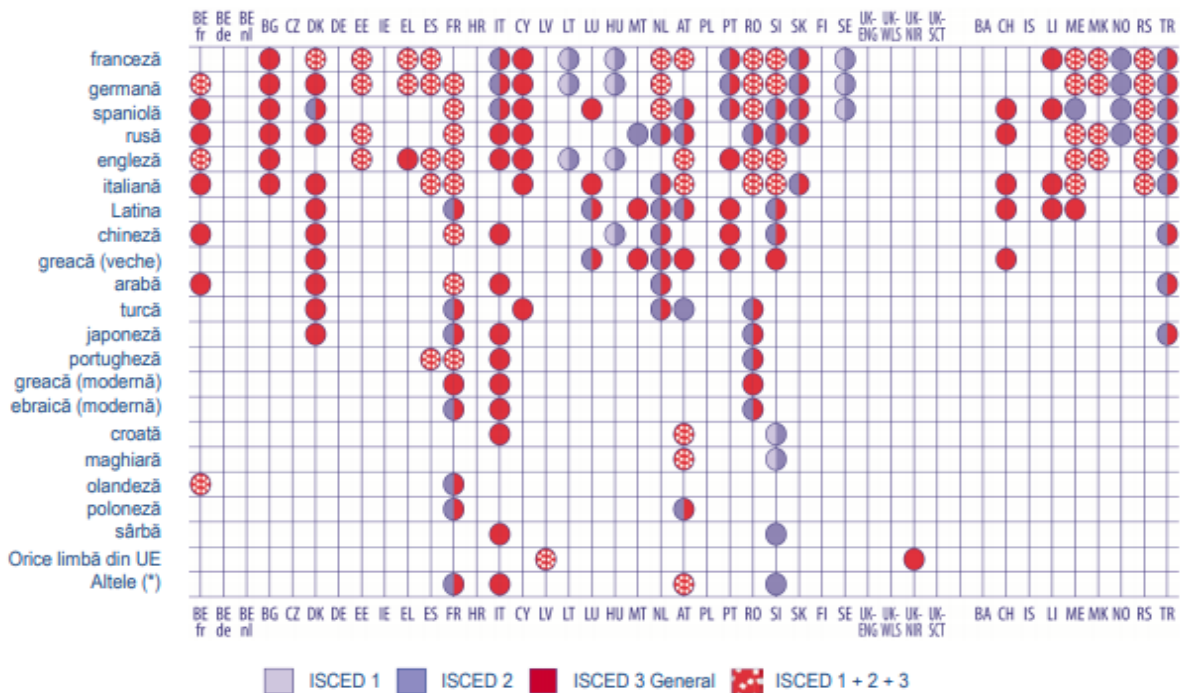
Pentru a vedea care sunt cel mai frecvent întâlnite limbi străine în învățământul preuniversitar european, redăm mai jos lista limbilor străine pe care trebuie să le ofere școlile din Uniunea Europeană (Figura 2.6) și lista limbilor străine pe care pot să le ofere aceste școli (Figura 2.7). Remarcăm faptul că, între limbile obligatorii la nivel european, engleza și franceza sunt cel mai des întâlnite, urmate de germană, spaniolă și italiană (fapt care coincide cu situația din România prezentată mai sus), iar dintre celelalte limbi care pot fi studiate la nivel european, cel mai des întâlnite sunt: rusa, chineza, araba, turca, japoneza, portugheza etc.

Figura 2.6 Limbile străine pe care trebuie să le ofere toate școlile europene

Sursa: Comisia Europeană/EACEA/Eurydice (2017, p. 47).

Figura 2.7 Limbile străine pe care pot să le ofere toate școlile europene

Sursa: Comisia Europeană/EACEA/Eurydice (2017, p. 47).

Pe scurt, în învățământul preuniversitar românesc se studiază 22 de limbi, după cum urmează: 11 limbi materne (armeană, bulgară, cehă, croată, maghiară, polonă, romani, sârbă, slovacă, turcă, ucraineană), 7 limbi străine denumite în legislație și limbi moderne sau limbi de circulație internațională (chineză, engleză, franceză, japoneză, neogreacă, portugheză, spaniolă) și 4 limbi studiate fie ca limbă maternă, fie ca limbă străină (germană, italiană, română, rusă). Evaluările naționale includ probe de limba română și limbi materne încă de la ciclul primar (începând cu clasa a II-a), evaluările la limbi străine se introduc la ciclul gimnazial (la finalul clasei a VI-a). De menționat posibilitatea ca elevii din România să urmeze clase cu predare în regim intensiv (începând cu ciclul gimnazial) și bilingv (începând cu ciclul liceal).

Prima limbă străină este prezentă în programele școlare începând cu ciclul preșcolar și a doua limbă străină începând cu ciclul gimnazial atât în România, cât și în Uniunea Europeană. A treia limbă străină este introdusă începând cu ciclul liceal în România, spre deosebire de alte țări din Uniunea Europeană, unde este introdusă începând cu ciclul gimnazial, pentru anumite filiere de studiu. Conform statisticilor românești și europene, cel mai frecvent studiate limbi străine sunt: engleza, franceza, germana, spaniola și italiana (conform INS, 2017, 2018, 2019, 2020 și Comisia Europeană/EACEA/Eurydice, 2017).

În secțiunile următoare, ne propunem să oferim informații detaliate despre cele mai frecvent studiate limbi străine în instituțiile de învățământ preuniversitar din România (engleză, franceză, germană, spaniolă și italiană), dar și despre româna ca limbă străină, rusă și japoneză. Vom face referire la aspecte precum: școlile unde se predau limbile străine avute în vedere, materialele didactice folosite, activități extrașcolare, modalități de certificare a cunoștințelor lingvistice dobândite de elevi.

Bibliografie

Surse online

- CNEE. nedat. „Subiecte examene naționale”, Centrul Național de Evaluare și Examinare – CNEE, <http://subiecte.edu.ro/2021/evaluarenationala/modeledesubiecte/>, accesat în ianuarie 2021.
- CNPEE. nedat. „Modele de subiecte”, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație – CNPEE, <https://rocnee.eu/modelesubiecte/01-11-2019.html>, accesat în ianuarie 2021.
- Comisia Europeană/EACEA/Eurydice. 2017. „Date cheie privind educația lingvistică în școlile din Europa – Ediția 2017. Raport Eurydice”. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, http://publications.europa.eu/resource/cellar/73ac5ebd-473e-11e7-aea8-01aa75ed71a1.0009.01/DOC_1, accesat în ianuarie 2021.
- INS. nedat. „Statistica educației”, <https://insse.ro/cms/ro/content/statistica-educa%C8%9Biei>, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2014. „Comunicat de presă - 1 iunie – Ziua Internațională a Copilului”, Institutul Național de Statistică, București, <https://insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/alte/2014/comunicat%201%20iunie%20ziua%20copilului.pdf>, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2016. „Nomenclatoare utilizate exclusiv în colectarea de date statistice din domeniul educației - Limba de predare, Limba moderna, Etnia”, Institutul Național de Statistică, https://insse.ro/cms/files/chestionare/invatamant/2016/Nomenclatoare%20limba%20predare-limba%20moderna_etnia_2016.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2017. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisică, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2015_2016.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2018. „Sistemul educațional în România. Anul școlar/ universitar 2016-2017”, Institutul Național de Statistică, București, https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2016_2017.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2019. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisică, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. Ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2017_2018_0.pdf, accesat în octombrie 2020.

- INS. 2020. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2018/2019”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisciă, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2018_2019_0.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- ISMB. nedatat. „Inspectori școlari”, Inspectoratul Școlar al Municipiului București, <http://ismb.edu.ro/index.php/component/content/article/9-organigrama/4-insp-spec>.
- MEC. nedatat. Manuale școlare în format digital, Ministerul Educației și Cercetării, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație – CNPEE, <https://www.manuale.edu.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- MEC. 2019-2020. „Limbi moderne. Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor din anul școlar 2019-2020”, Ministerul Educației și Cercetării, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație – CNPEE, https://drive.google.com/file/d/1cpYIZ1KegLHnHoEE5Ce_j0VLL4ZzAQ8Z/view, accesat în ianuarie 2021.
- MEC. 2020. „Admitere în licee 2020 – Lista specializărilor din Municipiul București”, Ministerul Educației, <http://static.admitere.edu.ro/2020/plan/B/>, accesat în ianuarie 2021.
- MEN. nedatat. „Învățământ preuniversitar”, <https://www.edu.ro/descriere>, accesat în ianuarie 2021.
- MENCȘ. nedatat. „Cartografia școlară - Statistici naționale”, <https://www.siiir.edu.ro/carto/#/statistici>, accesat în ianuarie 2021.

Legislație (în ordine cronologică)

- *** OMECTS nr. 3850/ 2010, Ordin nr. 3850 din 17.05.2010 pentru aprobarea standardelor privind materialele de predare învățare în educația timpurie și a Normativului de dotare minimală pentru serviciile de educație timpurie a copiilor de la 3 la 6/7 ani, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/prescolar/ORDIN%203850_2010_Standarde%20si%20normativ%20de%20dotare_inv.prescolar.pdf și Anexa 1 https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/prescolar/ORDIN%203850_2010_ANEXA_1_Standardele_privind_materia_lele_de_predare.pdf.
- *** OMECTS nr. 3851/ 2010, Ordin nr. 3851 din 17.05.2010 cu privire la aprobarea Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/prescolar/ORDIN%203851_2010_Repere%20Fundamentale%20in%20Invatarea%20si%20Dezvoltarea%20Timpurie_RFIDT.pdf și Anexa https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/prescolar/ORDIN%203851_2010_ANEXA_RFIDT.pdf.
- *** Legea educației naționale nr. 1/2011, Legea educației naționale nr. 1 din 5 ianuarie 2011, Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 18 din 10 ianuarie 2011, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/125150>.
- *** OMECTS nr. 5671/ 2012, Ordin nr. 5671 din 10 septembrie 2012 al Ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului pentru aprobarea Metodologiei privind studiul în limba maternă și al Limbii și literaturii materne, al Limbii și literaturii române, studiul Istoriei și tradițiilor minorităților naționale și al Educației muzicale în limba maternă, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/141310>.
- *** OMECTS nr. 5671/ 2012, Anexa Metodologie privind studiul în limba maternă și al Limbii și literaturii materne, al Limbii și literaturii române, studiul Istoriei și tradițiilor minorităților naționale și al Educației muzicale în limba maternă, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/141310>.
- *** OMENCȘ nr. 3051/ 2016. Ordin nr. 3051 din 12.01. 2016 privind aprobarea Metodologiei de organizare și desfășurare a Evaluărilor Naționale la finalul claselor a II-a, a IV-a și a VI-a, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Ordin%20%2B%20Anexa%201_Metodologie_EN.pdf.
- *** OMENCȘ nr. 4121/ 2016, Ordin nr. 4121 din 13.06.2016 privind aprobarea Standardelor de pregătire profesională pentru calificări profesionale de nivel 3 și 4 al Cadrului Național al Calificărilor, pentru care se asigură pregătirea prin învățământul profesional și tehnic, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/curriculum/Profesional/OMENCȘ%204121_2016_ordin_aprobare%20SPP%20si%20Anexa%201.pdf.
- *** Anexa 2 la OMENCȘ nr. 4121/ 2016, Anexa 2 „Standarde de pregătire profesională. Nivel 3” la Ordin nr. 4121 din 13.06.2016 privind aprobarea Standardelor de pregătire profesională pentru calificări profesionale de nivel 3 și 4

- al Cadrului Național al Calificărilor, pentru care se asigură pregătirea prin învățământul profesional și tehnic, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, <http://rotexplatform.ro/bibliografie>.
- *** Anexa 2 la OMENCȘ nr. 4121/ 2016, Anexa 2 „Standard de pregătire profesională. Calificarea profesională: tricoter confecționar”, <http://rotexplatform.ro/bibliografie>.
- *** Anexa 4 la OMENCȘ nr. 4121/ 2016, Anexa 4 „Standarde de pregătire profesională. Nivel 4” la Ordin nr. 4121 din 13.06.2016 privind aprobarea Standardelor de pregătire profesională pentru calificări profesionale de nivel 3 și 4 al Cadrului Național al Calificărilor, pentru care se asigură pregătirea prin învățământul profesional și tehnic, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, <http://rotexplatform.ro/bibliografie>.
- *** OMEN nr. 4797/ 2017, Ordin nr. 4797 din 31 august 2017 al ministrului educației naționale privind Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a claselor cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv, respectiv bilingv în unitățile de învățământ preuniversitar, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 759 din 22 septembrie 2017, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/193348>.
- *** OMEN nr. 4797/ 2017, Anexa Regulament cadru la Ordinul nr. 4797 din 31 august 2017 al ministrului educației naționale privind Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a claselor cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv, respectiv bilingv în unitățile de învățământ preuniversitar, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 759 din 22 septembrie 2017, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument Afis/193349>.
- *** OMEC nr. 3092/ 2020, Ordin nr. 3092 din 21 ianuarie 2020 pentru aprobarea Centralizatorului privind disciplinele din învățământul preuniversitar, domeniile și specializările absolvenților învățământului liceal pedagogic, postliceal și superior, probele de concurs valabile pentru încadrarea personalului didactic din învățământul preuniversitar, precum și disciplinele pentru examenul național de definitivare în învățământ 2020, Ministerul Educației și Cercetării, publicat în Monitorul Oficial nr. 91 din 7 februarie 2020, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Legislatie/2020/OMEC_3092.pdf.
- *** Anexa la OMEC nr. 3092/ 2020, „Centralizatorul privind disciplinele de învățământ, domeniile și specializarile, precum și probele de concurs valabil pentru încadrarea personalului didactic din învățământul preuniversitar 2020”, <http://static.titularizare.edu.ro/2020/>.
- *** OMEC nr. 4341/ 2020, Ordinul nr. 4341 din 27 mai 2020 privind aprobarea Metodologiei pentru echivalarea/recunoașterea nivelurilor de competență din cadrul probelor de evaluare a competențelor lingvistice și digitale - examenul de bacalaureat național 2020, Ministerul Educației și Cercetării, publicat în Monitorul Oficial nr. 450 din 28 mai 2020, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Legislatie/2020/ordin%20nr.%204341_27.05.2020%20metodologie%20echivalare%20recunoastere%20niveluri%20competenta%20pro be%20evaluare%20competente%20lingvistice%20si%20digitale.pdf.

2.2 Limba engleză

Gabriela ILIE

2.2.1 Învățământ preuniversitar de stat și privat

Pe teritoriul României, în învățământul preuniversitar, limba engleză se studiază atât în instituțiile de stat, cât și în cele private, începând de la grădinițe și creșe și până la nivel liceal, ca parte din curriculumul școlar sau ca activitate extra-școlară sau extra-curriculară, accentul punându-se în ambele sectoare pe înlesnirea pregătirii elevilor în vederea dobândirii competențelor de limbă, dar și în vederea obținerii unor rezultate satisfăcătoare la testările, certificările și examenele pe care le susțin elevii fie ca etapă obligatorie a parcursului școlar, fie ca o alegere individuală pentru dezvoltare personală.

Sectorul public pune la dispoziția elevilor peste 6000 de unități școlare cu personalitate juridică, plus alte peste 11000 de structuri arondate (MEN, 2019-2020), în care copiii au la dispoziție 1-3 ore de limbă engleză în trunchi comun, în funcție de vârstă și profilul clasei. La acestea se pot adăuga ore de CDȘ (Curriculum la Decizia Școlii) în funcție de specificul școlii și de regimul de studiu (intensiv/bilingv), prin care se poate ajunge la 5-7 ore de studiu în limba engleză. În paralel, elevii au acces la Cluburi/Palate pentru copii la nivel local, unde se desfășoară activități extrașcolare și extra-curriculare, printre care și cercuri de limbi străine.

Sectorul privat oferă același tip de structuri, dar într-un număr mai mic de unități școlare și un număr mai mare de centre de limbi străine în general sau de limba engleză în particular. Conform datelor existente în anul 2020, în România sunt 1560 de unități particulare de învățământ, dintre care 46% la nivel preșcolar (grădinițe și creșe), 14% la nivel primar și 11% la nivel liceal (Ziarul Financiar, 2020).

Printre acestea se remarcă, datorită vechimii, experienței și rezultatelor, școli precum *Mark Twain International School* sau *Shakespeare School*, dar și centre de limbi străine precum *Fides* sau *Lexis*, toate cu o prezență pe piața românească de aproape 20 de ani sau mai mult și, nu în ultimul rând, Consiliul Britanic, instituție deschisă în România încă din 1983.

Prin intermediul instituțiilor de genul celor menționate, copiii pot învăța limba engleză de la vârste mici și foarte mici, în unele cazuri chiar de la vârsta de 2-3 ani, în cadrul unor programe și activități dintre cele mai diverse, beneficiind atât de materiale, metode și tehnici de lucru moderne, adaptate fiecărei vârste și nevoilor individuale, cât și de profesori dedicați și bine pregătiți, din țară și din străinătate. Avantajele unor astfel de programe de învățare constau și în numărul mic de elevi într-o grupă de studiu, posibilitatea alegerii unor materiale de lucru cât mai potrivite unei grupe, înscrierea făcându-se în baza unui test inițial de stabilire a nivelului, ceea ce asigură un grup unitar, facilitează procesul de predare-învățare și face posibilă evoluția în același ritm a tuturor membrilor grupei.

2.2.2 Materiale didactice, auxiliare și platforme online

Materialele didactice utilizate în învățământul de stat includ manuale și caiete de lucru pentru elevi, alături de materiale auxiliare și resurse online.

Manualele folosite de cadrele didactice la clasă trebuie să se regăsească în lista manualelor aprobate de minister²⁷, listă care constituie o selecție din multitudinea de manuale publicate în România sau în străinătate, de autori români sau străini și care sunt considerate optime la nivel centralizat pentru fiecare grupă de vârstă, profil și specializare, luându-se în considerare un nivel mediu de cunoștințe și nevoi individuale ale fiecărui grup. Spre exemplu, la clasa a IX-a L1 (prima limbă străină studiată), profesorul poate alege între *English My Love* și *Going for Gold – Upper Intermediate*, iar la clasa a IX-a L2 (a doua limbă străină studiată), profesorul poate alege între manualele editurilor Corint, Niculescu ABC sau cel de la Editura Didactică și Pedagogică (Tabelul 2.4).

²⁷ Lista manualelor școlare aprobate de Ministerul Educației și Cercetării pentru învățământul preuniversitar în anul școlar 2020-2021 poate fi consultată pe site-ul Ministerului, <https://www.edu.ro/manuale-scolare>.

Tabelul 2.4 Lista manualelor aprobate pentru studiul limbii engleze pentru anul 2020-2021 la clasa a IX-a

Nr. crt.	Titlul manualului	Clasa	Autorii	Editura	Ordin/an	Mod de achiziție
1.	Limba engleză L1 English my love	a IX-a	R. Bălan, M. Carianopol, Ș. Colibaba, C. Coser, V. Focșeneanu, V. Stan, R. Vulcănescu	EDP	3886/ 2004	MECS
2.	Limba engleză L1 Going for Gold Upper Intermediate	a IX-a	Richard Acklam, Araminta Grace	Pearson Education Longman	4188/ 2004	MECS
3.	Limba engleză L2	a IX-a	Ecaterina Comișel, Ileana Pîrvu	Corint	3886/ 2004	MECS
4.	Limba engleză L2	a IX-a	R. Bălan, M. Carianopol, Ș. Colibaba, C. Coser, V. Focșeneanu, V. Stan, R. Vulcănescu	EDP	3886/ 2004	MECS
5.	Limba engleză L2	a IX-a	Gică Popescu, Viorica Cocheanu, Felicia Popescu	Niculescu ABC	3886/ 2004	MECS
6.	Limba engleză L3	a IX-a	Barbara Derkov, Diesselbeck, Allen J. Woopert, Laurence Harger	Bic All	3886/ 2004	MECS
7.	Limba engleză L3 Click on 2	a IX-a	Virginia Evans, Neil O'Sullivan	SC Uniscan Grup Educațional SRL	3886/ 2004	MECS
8.	Limba engleză L3 Enterprise 2 EleMECStary	a IX-a	Virginia Evans, Jenny Dooly	SC Uniscan Grup Educațional SRL	3886/ 2004	MECS

Sursa: Catalogul manualelor școlare pentru clasele IX-XII, valabil în învățământul preuniversitar în anul școlar 2020-2021, <https://www.edu.ro/manuale-scolare>.

Toate manualele aprobate au ca obiectiv pregătirea elevilor în concordanță cu cerințele examenelor de limbă existente de-a lungul parcursului școlar, care, la rândul lor, urmăresc criteriile nivelurilor de referință²⁸, așa cum sunt prevăzute în Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (Consiliul European, 2001).

Materialul didactic auxiliar a evoluat în timp, existând atât materiale tipărite, cât și resursă educațională în format electronic. Ambele formate vin în întâmpinarea nevoilor de învățare ale elevilor cu exerciții de gramatică sau de vocabular, sarcini de lucru pentru îmbunătățirea abilităților de producere a mesajelor scrise sau de înțelegere a textelor audiate, modele de teste pentru examene de limbă cu recunoaștere internațională sau beletristică și adaptări pe nivel de vârstă și cunoștințe ale unor opere literare clasice.

Toate aceste resurse variate sunt propuse de edituri din țară sau din străinătate, centre de pregătire sau comunități private, pentru consolidarea cunoștințelor sau în vederea pregătirii examenelor de certificare, iar printre cele mai utilizate pe piața românească sunt cele oferite de Cambridge University Press, Oxford University Press, Pearson Educational Ltd, National Geographic Learning-Cengage și nu numai.

²⁸ Nivelurile de referință (A1, A2, B1, B2, C1, C2) sunt definite în funcție de abilitățile de comunicare scrisă și orală într-o limbă străină și de înțelegere a textelor scrise sau audiate.

Figura 2.8 Modele de materiale auxiliare²⁹

În completarea materialelor didactice auxiliare menționate, în mediul online există o gamă variată de platforme educaționale care pun accentul pe instrumente colaborative de învățare pentru a permite interacțiunea între elevi sau între elevi și profesori. Această interacțiune este necesară în învățarea unei limbi străine, proces care are ca scop principal dezvoltarea abilităților de comunicare.

Platforme precum Edmodo, Google Classroom sau Zoom oferă elevilor posibilitatea de a accesa în mod organizat resurse scrise, video sau audio, de a lucra în ritmul propriu, dar și de a beneficia de îndrumarea unui profesor prin intermediul sesiunilor video sau a tablelor interactive, iar profesorilor le oferă posibilitatea de a accesa mai rapid produsul muncii elevilor și de a folosi metode de învățare și evaluare mai eficiente și mai atractive pentru noile generații. Prin astfel de platforme, elevii pot vedea ce lecție s-a predat, ce temă au de efectuat, pot posta teme sau adresa întrebări colegilor și profesorului, iar profesorii pot pune la dispoziția elevilor materiale suplimentare sau pot face trimiteri către resurse online verificate și de calitate.

2.2.3 Experiențe multiculturale și multilingve

Oportunitățile de interacțiune cu limba engleză ale elevilor din învățământul preuniversitar nu se limitează la cadrul școlar, aceștia putând accesa o gamă variată de activități propuse sau susținute de Ministerul Educației sau de alte instituții conexe spațiului socio-cultural anglo-american sau organizații non-guvernamentale care vizează alte domenii decât cel al învățării limbii engleze, dar care necesită interacțiunea între elevi de naționalități diferite prin intermediul acestei limbi de circulație internațională.

Un prim exemplu este cel al programelor din categoria Comenius prin care se desfășoară proiecte lingvistice sau legate de variate domenii de activitate, parteneriate școlare și schimburi de experiență pentru elevii din învățământul preuniversitar. Indiferent de tematica abordată de proiect, limba engleză este mediul principal de comunicare iar experiența lingvistică include interacțiuni formale și non-formale în cadrul activităților de proiect, dar și interacțiuni informale în timpul liber petrecut alături de ceilalți participanți în cadrul schimburilor de experiență.

Într-un alt context, prin activitățile organizate de Ambasada Americii și Consiliul Britanic din România, elevii pot participa la concursuri de eseuri sau de materiale video, cluburi de lectură sau concursuri

²⁹ Toate titlurile prezentate fac parte din biblioteca personală a autorului și datele acestora sunt menționate la bibliografie.

de oratorie, precum și la vizionări de documentare, urmate de discuții și dezbateri, unele dintre acestea desfășurându-se în cadrul programului Școala Altfel.

De asemenea, instituții precum *Shakespeare School* sau școala de limbi străine *Fides* organizează cursuri de limbă engleză în străinătate sau școli/tabere internaționale de vară în Anglia sau SUA, dar și în alte țări, în cadrul cărora elevii au ocazia să comunice în engleză cu elevi și profesori din țări diferite în contexte reale, de zi cu zi, în afara orelor de curs, în cadrul excursiilor, jocurilor sau activităților recreative care fac parte din programul respectiv.

Ministerul Educației și inspectoratele școlare, alături de Consiliul Britanic, susțin un număr considerabil de tabere de limba engleză prin acreditările și parteneriatele educaționale pe care le au cu instituții și organizații precum *Imalo Kinderklub*, *Mirunette Education* sau *Qdays Educational Holidays*.

Toate aceste experiențe și interacțiuni, desfășurate la nivel național și internațional, completează dezvoltarea competențelor lingvistice și culturale ale elevilor din învățământul preuniversitar deoarece le furnizează un mediu natural și confortabil în care pot utiliza în mod practic, aplicat cunoștințele teoretice dobândite în școală și le oferă, în plus, dovada utilității orelor de curs, încredere în forțele proprii și motivație.

2.2.4 Certificarea cunoștințelor lingvistice ale elevilor

În vederea certificării cunoștințelor lingvistice de limbă engleză, elevii din învățământul preuniversitar au la dispoziție mai multe concursuri școlare, testări și examene în școală sau în afara ei.

Olimpiadele școlare se organizează atât la nivel gimnazial, cât și liceal, în etape pe școală, locale, județene și naționale și constau, în funcție de nivel și etapă, în probe scrise și orale, dar și probe integrate care combină înțelegerea textului audiat și redactarea unui eseu. Punctajele de calificare diferă de la etapă la etapă, pornind de la 85 de puncte pentru calificarea la etapa locală și ajungând la 95 puncte pentru calificarea la proba orală a etapei județene și apoi 90 puncte pentru calificarea la etapa națională. Spre deosebire de gimnaziu, la nivel liceal olimpiada de limba engleză se organizează pe două secțiuni, în funcție de regimul de predare – normal sau intensiv/bilingv (MEC, 2019).

De asemenea, elevii pot participa la concursuri de cultură generală, oratorie sau ortografiere în limba engleză, cu finanțare de la MEC (MEC, 2020-a) sau organizate de alte instituții, precum Cangurul lingvist, organizat de *Institutul pentru Dezvoltarea Evaluării în Educație*, Campionatul de ortografiere (*Spelling Championship*) organizat de *Shakespeare School* sau Competiția de oratorie pentru juniori (*Junior Public Speaking Competition*) organizată de *The English Speaking Union Romania*.

Printre testările internaționale ce pot fi accesate de elevii din învățământul preuniversitar, sunt de menționat cele susținute la Consiliul Britanic sub autoritatea Cambridge ESOL, departament al Universității din Cambridge. Aceste testări urmăresc verificarea competențelor de scriere și vorbire, de înțelegere a unui text citit și a unui text ascultat, iar rezultatele obținute la examenele Cambridge și IELTS sunt corelate cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi și sunt recunoscute de către școli, universități și angajatori la nivel mondial. Totodată, acestea pot fi utilizate pentru echivalare la examenele de admitere în clasele cu regim de studiu intensiv sau bilingv, la început de ciclu gimnazial și liceal, sau pentru echivalarea probei de competențe lingvistice din cadrul examenului de bacalaureat.

Elevii care doresc să învețe limba engleză în regim intensiv sau bilingv, dar nu au susținut un examen internațional de certificare, pot susține examenele organizate de Ministerul Educației pentru admiterea la clasele a V-a și a IX-a cu predare intensivă sau bilingvă, la nivel de școală sau liceu, iar acestea constau atât într-o probă scrisă, cât și într-o probă orală (MEN, 2017). Admiterea într-o astfel de clasă le asigură elevilor un număr mai mare de ore de studiu în limba engleză, dar și posibilitatea de a susține un examen pentru obținerea atestatului de competență lingvistică (MEC, 2020-c), ce constă în elaborarea unui proiect scris pe o temă de cultură și civilizație și prezentarea acestuia într-o probă orală.

O ultimă verificare a cunoștințelor de limbă și a competențelor de comunicare în limba engleză în învățământul preuniversitar este proba de evaluare a competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională studiată pe parcursul învățământului liceal, care face parte din examenul de bacalaureat. Examinarea constă în trei probe: proba de înțelegere a unui text audiat, proba scrisă și proba orală, pe parcursul cărora sunt evaluate cinci competențe: înțelegerea unui text audiat, înțelegerea unui text scris, producerea de mesaje scrise, producerea de mesaje orale și interacțiunea orală, fiecare dintre acestea fiind exprimată prin unul dintre nivelurile de competență: „-”, A1, A2, B1, B2³⁰.

Figura 2.9 Niveluri de competență și punctaje aferente

Nivelul de competență se va acorda în funcție de punctajul obținut, după cum urmează:

- :	0-10	puncte
A1:	11 - 30	puncte
A2:	31 - 60	puncte
B1:	61 - 80	puncte
B2:	81 - 100	puncte

Sursa: Baremul de corectare a subiectelor din cadrul probelor prezentate (MEC, 2020-b)

Nivelurile C1 și C2 din Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi nu sunt prevăzute în grila de evaluare, chiar dacă lista manualelor aprobate de Minister propune pentru studiu elevilor din clasele a XI-a și a XII-a manuale de nivel avansat („Advanced”) și experimentat („Proficiency”).

În ceea ce privește studierea limbii engleze ca limbă străină în învățământul preuniversitar românesc, elevii beneficiază de numeroase oportunități de învățare și testare, atât în mediul privat, cât și în cel de stat. Prin acestea, ei pot experimenta situații de comunicare și interacțiune, necesare creșterii achizițiilor de limbă și pot opta pentru variante diferite de evaluare a competențelor dobândite, astfel încât să aibă o imagine cât mai clară și amplă a evoluției lor. De asemenea, elevii au acces la resurse educaționale diverse, care se pot adapta la nivelul individual de cunoștințe, la stilul de învățare predominant, dar și la interesele și nevoile personale, asigurându-se astfel succesul în pregătirea pentru etapele ulterioare, fie că își continuă studiile sau își caută un loc pe piața muncii.

Bibliografie

Manuale și auxiliare școlare

- Beare, Nicholas, Purdon, Ian, Wilkin, Jennifer, Bohlke, David. 2016. Time zones, ediția a 2-a, serie de manuale de limba engleză pentru învățământul gimnazial, Boston: National Geographic Learning-Cengage.
- Diaz Gonzales, C. 2019. The Red Umbrella/Umbrella Roșie. Trad. din lb. engleză de Daniela Fudulu - ediție bilingvă, București: Forteen.
- Dummett, Paul, Stephenson, Helen, Bohlke, David, Lansford, Lewis. 2017. *Keynote American English*, serie de manuale de limba engleză pentru învățământul liceal, Boston: National Geographic Learning-Cengage.
- Dummett, Paul, Stephenson, Helen, Bohlke, David, Lansford, Lewis. 2017. *Keynote British English*, serie de manuale de limba engleză pentru învățământul liceal, Boston: National Geographic Learning-Cengage.
- Elbaum, Sandra N. 2016. *Grammar în Context*, ediția a 6-a, serie de culegeri de exerciții de gramatică, Boston: National Geographic Learning-Cengage.
- Hashemi, L., B. Thomas. 2006. Grammar for PET – with answers, Cambridge: CUP.
- Heath, Jennifer, Crawford, Michele. 2016. *Hopscotch*, serie de manuale de limba engleză pentru învățământul primar, Boston: National Geographic Learning-Cengage.

³⁰ Anul 2020 a făcut excepție, iar nivelul de competență a fost stabilit în urma echivalărilor cu media aritmetică a mediilor anuale la limba străină din toți cei 4 ani de studii liceale.

- Howarth, P. 2020. *Limba modernă 2. Limba engleză. Manual pentru clasa a VIII-a*, București: Editura Litera.
- Ishiguro, K. 2008. *The Remains of the Day. Level 6 – Retold by Chris Rice*, Edinburgh: Pearson Education Ltd.
- Mircea, C. 2015. *English for Kids: caiet de lucru pentru clasa I (cu CD)*, București: Booklet.
- Obenda, Donna (series ed.). 2004. *Academic Word Power 1–4*, serie de culegeri de exerciții de vocabular, Boston: National Geographic Learning-Cengage.
- Peggy, A. 2019. *Writing Success*, Brighton: Global ELT.
- Thomson, A.J., A.V. Martinet. *A Practical English Grammar. Exercises 2*, Oxford: OUP.

Surse online

- Consiliul European. 2001. „Common European Framework Reference Languages”, Cambridge University Press, <https://rm.coe.int/1680459f97> la <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>, accesat septembrie 2020.
- Imalo Kinderklub. Nedat. <https://imalokinderklub.ro/tabara-internationala-de-limba-engleza/>, accesat septembrie 2020.
- MEC. 2019. „Regulament privind organizarea și desfășurarea olimpiadei naționale de limba engleză. Clasele VII – XII.”, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Regulament_Olimpiada%20nationala%20de%20limba%20engleza_2019.pdf, accesat septembrie 2020.
- MEC. 2020-a. Calendarul concursurilor naționale școlare finanțate de către MEC care se vor desfășura în anul școlar 2019-2020, aprobat cu nr. 41.852 / 10.12.2019, cu modificările și completările ulterioare, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2020/inv.preuniversitar/olimpiade%20concursuri/Anexa%204.Calendar_Concursuri%20finantate_2020%20modificat%2C%20modificat.pdf, accesat septembrie 2020.
- MEC. 2020-b. Examenul de bacalaureat național 2020 - Proba C - de evaluare a competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională studiată pe parcursul învățământului liceal - Proba scrisă la Limba engleză - Toate filierele, profilurile și specializările/calificările - BAREM DE EVALUARE, <http://subiecte.edu.ro/2020/bacalaureat/modeledesubiecte/certificarecompetente/>, accesat septembrie 2020.
- MEC. 2020-c. „OMEC 5460/2020 pentru aprobarea metodologiei de organizare și desfășurare a examenului pentru obținerea atestatului de competență lingvistică pentru absolvenții claselor cu studiu intensiv și bilingv al unei limbi moderne și pentru absolvenții claselor cu predare în limbile minorităților precum și a atestatului pentru predarea unei limbi moderne la grupe/clase din învățământul preșcolar și primar de către absolvenții claselor cu profil pedagogic, specializarea învățători – educatoare.”, în Monitorul Oficial, Partea I nr.875/25 septembrie 2020, <http://www.monitoruloficial.ro/emonitornew/emonviewmof.php?fid=MS44MTM1NTEyODA2MjY1RSszMA>, accesat septembrie 2020.
- MEC. 2021. „Catalogul manualelor școlare pentru clasele I-VII, valabil în învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2020-2021” și „Catalogul manualelor școlare pentru clasele IX-XII, valabil în învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2020-2021”, <https://www.edu.ro/manuale-scolare>, accesat august 2020.
- MEN. 2017. „OM 4797/2017 privind Regulamentul – cadru de organizare și funcționare a claselor cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv, respectiv bilingv în unitățile de învățământ preuniversitar.”, Ministerul Educației Naționale, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/OM%204797-%20Regulament%20%20intensive%20si%20bilingve%20publicat%20in%20MO%20579%20din%2022.09.2017.pdf>, accesat septembrie 2020.
- MEN. 2019-2020. „Anul școlar 2019-2020”, Ministerul Educației Naționale, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Anul%20S%CC%A6colar%202019-2020.pdf>, accesat august 2020.
- Mirunette Education. Nedat. <https://www.mirunette.ro/>, accesat septembrie 2020.
- Qdays Educational Holidays. Nedat. <https://www.qdays.ro/tabere-internationale/>, accesat septembrie 2020.
- Ziarul Financiar. 2020. „Școlile private, față în față cu cel mai dur test de până acum. Ce soluții propun pentru a continua să funcționeze.”, Ramona Cornea pentru Ziarul Financiar din 07.05.2020, <https://www.zf.ro/zf-24/scolile-private-fata-fata-cel-dur-test-pana-acum-solutii-propun-19117639>, accesat august 2020.

2.3 Limba germană

Valentina MORMAN, Cornelia PĂTRU

2.3.1 Aspecte generale

Limba germană se regăsește în topul limbilor moderne propuse spre studiu obligatoriu în învățământul preuniversitar din România. Locul pe care îl ocupă în acest demers educațional este câștigat prin faptul că situația geopolitică și economică în întreaga Europă determină cunoașterea și însușirea acestei limbi. Mobilitatea forței de muncă, oportunitățile de studiu și de formare universitară sau profesională, libertatea de tranzitare a spațiului germanofon sau de ședere temporară în scop turistic au generat decizii cu privire la studiul limbii germane încă de timpuriu, și anume, de la vârste foarte fragede. Introducerea limbii germane ca materie de studiu în școli reprezintă o șansă reală pentru ocuparea unui loc de muncă, atât în țară, cât și în străinătate, fapt confirmat de specialiști în resurse umane, asupra căruia ne vom opri în subcapitolul 6.3.

La nivel național limba germană este predată atât ca limbă străină, cât și ca limbă maternă, numărul școlilor și al elevilor nefiind unitar și diferind de la un județ la altul. Există la nivel național mai multe categorii de unități școlare (grădinițe, școli gimnaziale sau licee/colegii) în care limba germană constituie obiect de studiu sau este exclusiv mijloc pentru achiziționarea de cunoștințe și deprinderi pentru fiecare obiect de studiu în parte:

1. unități școlare (de stat sau particulare) unde limba germană este predată ca limbă străină, incluzând și program intensiv sau bilingv;
2. unități școlare (de stat sau particulare) unde predarea materiilor se face exclusiv în limba germană.

2.3.2 Limba germană ca limbă maternă

Analizând harta geografică a României, se observă o concentrare a unităților școlare cu predare în limba germană în regiunile populate de comunități germane (sași, respectiv șvabi), în județe precum Arad, Alba, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Caraș-Severin, Cluj, Maramureș, Sibiu, Mureș, Satu Mare, Timiș. La aceste județe se adaugă și municipiul București.

După cum rezultă din informațiile accesate pe pagina Forumului Democrat al Germanilor din România (FDGR), în anul școlar 2019-2020 se regăseau la nivel național nu mai puțin de 3511 elevi în ciclul liceal, 14989 în ciclul gimnazial și 5345 în învățământul preșcolar, totalizând 23845 (în acest număr sunt incluși și elevi care învață în școli private autorizate).

2.3.3 Limba germană ca limbă străină (L1 și L2)

În ceea ce privește limba germană ca limbă străină, regăsim la nivel național date din anul 2019 furnizate de Institutul Național de Statistică, reprezentând elevi care o învață ca L1, începând cu clasa a III-a (40.796 elevi) și elevi care o învață ca L2, începând cu clasa a V-a (159.805 elevi), iar dacă vom compara cu datele aferente anului 1996 se constată o diminuare drastică a numărului de elevi care învață limba germană ca L1, dar o creștere semnificativă a numărului de elevi care o învață ca L2. Întrebarea care ne apare spontan în minte este care ar fi justificarea acestui demers în condițiile în care pe piața muncii sunt căutați angajați cunoscători ai limbii germane. Un paradox!

Figura 2.10 Limba germană ca L1 și L2

The screenshot shows the TEMPO ONLINE interface with search results for 'SCL103J - Elevii înscriși în învățământul preuniversitar, după studiul limbilor moderne'. The table below summarizes the data presented in the image.

Niveluri de instruire	Prima / a doua limba studiată	Limbi moderne studiate	Ani	
			Anul 1996	Anul 2019
			UM: Numar persoane	
			Numar persoane	Numar persoane
Total	Prima limba moderna	Limba germana	127711	40796
-	A doua limba moderna	Limba germana	107739	159805

Legenda: '-' - date lipsa; 'c' - date confidentiale; 9999,00 - normal - date definitive; 9999,00 - ingrosat subliniat - date semidefinite; 9999,00 - ingrosat - date revizuite; 9999,00 - subliniat - date provizorii

Sursa: INS, <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>.

Ca limbă străină, germana are alocată în curriculum între 1 (opțional - CDș), 2 (Limba 1 sau 2 - L1 sau L2), 3-4 (în regim intensiv) sau maxim 6 ore pe săptămână, aici fiind vorba de clasele cu regim bilingv. La cele 6 ore alocate la programul bilingv se adaugă încă o oră cu specific pe fiecare clasă în parte, și anume: la clasa a IX-a Geografia Germaniei, la clasa a X-a Istoria Germaniei, iar la clasele terminale (a XI-a și a XII-a) Cultura și civilizație.

2.3.4 Materiale didactice

Manualele pe care Ministerul Educației și Cercetării (MEC) le aprobă anual ca suport de lucru în conformitate cu programele de curriculum adecvate fiecărei clase sau, mai nou, fiecărui nivel lingvistic (A1-B1) precum și cele pentru școlile cu predare în limba germană, pe discipline (matematică, fizică, chimie, biologie, geografie, istorie, logică și argumentare etc.) provin de la diverse edituri din România, dar și din străinătate.

În cazul limbii germane ca limbă străină există o multitudine de variante de la diferite edituri, centrate pe clase, dar, mai nou, și pe niveluri lingvistice. Manualele sunt alcătuite atât de autori germani, cât și de autori români.

Printre manualele aprobate de MEC (pentru anul școlar 2019-2020) se numără Berliner Platz, Em Neu Hauptkurs/Bruckenkurs/Abschlusskurs, Aspekte, Deutsch International, Passwort Deutsch redactate de autori germani și furnizate prin edituri din România, cum ar fi Educational Centre, Centrul de Carte străină Sitka Alaska, Editura All.

Manualele redactate de autori români apar îndeosebi la EDP, dar și la altele, ca de exemplu la Sigma, Logos, Bic All etc.

Ministerul Educației și Cercetării a pus la dispoziția elevilor și a profesorilor manuale în format digital care se regăsesc la adresa www.manuale.edu.ro și provin de la edituri precum Art Klett, Sitka, Grup Media Litera, Corint, EDP.

Există manuale de la edituri consacrate în Germania (Klett, Hueber) destinate nivelurilor de limbă conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi pe care referenți români de specialitate le-au adaptat particularităților naționale pentru a-i sensibiliza pe elevi asupra aspectelor interculturale.

Platformele educaționale pe care MEC le pune la dispoziția educabililor se regăsesc la adresa <https://digitaledu.ro/platforme-educationale/> și sunt centralizate în funcție de scopul propus:

- pentru activități de învățare la distanță (pentru profesori și elevii lor);
- platforme pentru elevi (și părinții lor);
- examenul de capacitate;
- examenul de bacalaureat;
- pregătire pentru admiterea la facultate;
- suport pedagogic și în domeniul de specialitate, pentru cadre didactice;

- suport tehnic pentru cadre didactice;
- alte platforme și produse românești pentru educație digitală;
- alte platforme semnificative cu RED (resurse educaționale deschise).

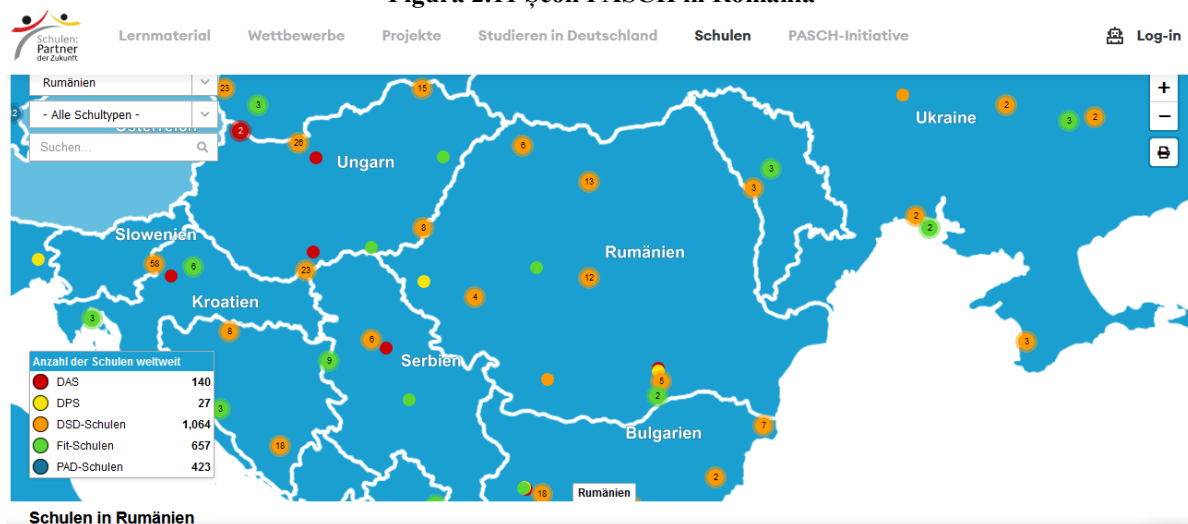
La rubrica resurse digitale există o bancă de date în continuă actualizare ce cuprinde exerciții, fișiere audio și video, imagini și jocuri didactice, software și aplicații care pot fi descărcate, fișe de lucru și teste. Aceste resurse pot fi căutate în funcție de nivel și disciplină.

2.3.5 Proiecte, programe și asociații

În ceea ce privește experiențele multiculturale și multilingvistice, elevii au posibilitatea de a participa la diferite proiecte și programe la nivel național și internațional. O astfel de rețea reunește peste două mii de școli la nivel mondial și numără între liniile sale directe largirea orizontului prin multilingvism și abordarea comună a problemelor viitorului din perspectiva unei comunități educaționale internaționale (<https://www.goethe.de/ins/ro/ro/spr/eng/pas.html>).

În România există școli unde limba germană reprezintă puntea de legătură dintre culturi, o listă de acest gen poate fi consultată la adresa <https://www.pasch-net.de/de/pasch-schulen/weltkarte.html>. Unitățile școlare de acest tip se împart în următoarele categorii: școală germană în străinătate (Deutsche Schule Bukarest – DSBU), școli cu predare exclusiv în limba germană (Colegiul Național Goethe din București și Liceul Nikolaus Lenau din Timișoara), școli cu program bilingv unde elevii pot susține examene de limbă (Deutsches Sprachdipom DSD I și DSD II – certificate lingvistice) recunoscute de statul german (la nivel național există un număr de 48 de școli), respectiv școli în care urmează să se implementeze și să se dezvolte ore de limba germană (2 școli).

Figura 2.11 Școli PASCH în România

Sursa: <https://www.pasch-net.de/de/pasch-schulen/weltkarte.html>.

În celelalte școli se organizează proiecte locale, județene, naționale și internaționale promovând astfel limba germană. Cel mai cunoscut program internațional este COMENIUS la care participă numeroase școli din România, iar temele proiectelor la care iau parte sunt din domenii din cele mai diversificate și de interes european sau global: educație și resurse educaționale, educație incluzivă, dezvoltare personală, corelarea educației cu piața muncii, ecologie, științe exacte și umaniste, domeniul artistic și jurnalistic etc.

Cel mai cunoscut partener de programe culturale, lingvistice, dar și de formare a profesorilor de limba germană rămâne Institutul Goethe din București, căruia i se alătură și centrele culturale germane zonale cu sediul în Timișoara, Sibiu, Brașov, Cluj-Napoca și Iași. Agenda acestor activități este comunicată lunar, semestrial sau anual pe site-urile lor oficiale.

Fiecare școală poate organiza în funcție de nevoi și dorințe numeroase activități pentru promovarea învățării limbii germane, iar în perioada vacanțelor elevii pot alege dintre numeroasele oferte de tabere organizate în țară și în străinătate, îmbinând astfel cursuri de limbă cu activități recreative.

Asociația studențească Gutenberg, înființată în anul 2009 la Cluj-Napoca, a dezvoltat proiecte la nivel național cu mii de participanți din școli unde se predă limba germană. Există centre ale asociației și la București, respectiv la Iași. An de an se organizează ateliere, școli de vară și tabere în limba germană pe diferite teme de interes la care participă elevii cu vârste cuprinse între 10-18 ani. Asociația deține în portofoliu și un serviciu de voluntariat în limba germană la care se pot înscrie elevii din învățământul preuniversitar cunoscători ai limbii germane. Conform unui raport al asociației din anul 2018, există la nivel național o rețea de 17 organizații de elevi din 17 orașe, cu mai mult de 300 de membri activi și cu peste 600 de participanți la proiecte.

Figura 2.12 Asociația Gutenberg în România

Sursa: <https://gutenberg.ro/wp-content/uploads/2019/03/Gutenberg-raport-anual-2018.pdf>.

2.3.6 Diplome și certificate

În învățământul preuniversitar elevii pot participa la diferite concursuri și olimpiade școlare. În România se organizează *Olimpiada de limba germană modernă* și *Olimpiada de limba germană maternă*, cu regulamente și conținuturi distincte. Spre deosebire de Olimpiada de limba germană maternă, la Olimpiada de limba germană modernă există două probe: proba individuală și proba proiect (bazat pe lecturarea unui roman). Acest proiect poartă denumirea de Biblioteca de rucsac (Rucksackbibliothek) și reprezintă piesa de rezistență a acestei olimpiade. Scopul acestui proiect este de a promova în rândul copiilor și adolescenților lectura, spiritul de echipă și, evident, învățarea limbii germane (<http://experti.crestere.org/>).

În ceea ce privește certificările referitoare la cunoștințele lingvistice ale elevilor, există mai multe variante. Școlile care sunt înscrise în programe DSD pot organiza examene în urma cărora elevii demonstrează achizițiile lingvistice. De asemenea, elevii au posibilitatea de a susține examenele de limba germană și de a obține certificatele Goethe-Zertifikat A1: Fit in Deutsch 1, Goethe-Zertifikat A2: Fit in Deutsch 2, Goethe-Zertifikat B1 și Goethe-Zertifikat B2 adresate tinerilor, atât în urma pregătirii în cadrul școlilor, cât și în urma pregătirii extrașcolare de care elevii pot beneficia în cadrul Institutului Goethe sau al altor centre specializare în predarea limbii germane ca limbă străină.

La Evaluarea Națională în limba germană participă doar elevii de clasa a VIII-a care o studiază ca limbă maternă, iar la bacalaureat găsim mai multe opțiuni:

- bacalaureat cu probă de limbă străină (nivel maxim B2);
- bacalaureat cu probă de limba germană maternă;
- bacalaureat româno-german (numai o secție specială din școlile cu predare în limba germană).

După clasa a VIII-a elevii pot opta la liceu pentru o clasă cu program bilingv, ceea ce presupune participarea la o probă de aptitudini lingvistice (scris și oral) sau, în cazul în care dețin certificate de limbă obținute prin parteneri agreați de MEC, atunci acest examen se poate echivala (nivel A2 sau superior A2). Certificatele cu care pot fi echivalate examenele naționale de bacalaureat pentru limba germană ca limbă străină sunt: DSD 1, DSD 2, ÖSD, Goethe-Zertifikat B1-C2, Test DaF, ECL, FEDE.

Putem conchide din cele anterior prezentate faptul că limba germană este reprezentată în mediul preuniversitar atât ca limbă maternă în unele zone ale țării, cât și ca limbă modernă ca prima sau a doua limbă (L1 sau L2) în școli cu predare în limba română, fapt îmbucurător și motivant pentru elevi și părinți, care speră ca prin învățarea limbii germane să aducă plusvaloare pregătirii lor pentru viitor. Din păcate, așa cum am constatat în urma analizei statisticilor, numărul de elevi care o învață ca prima limbă modernă în mediul preuniversitar este tot mai mic, dar crește numărul celor care o învață ca a doua limbă, lucru care ne poate îngrijora dacă ne gândim la lipsa de adaptare a sistemului la cerințele pieței muncii.

Bibliografie

Surse online

- Asociația Gutenberg. nedat. <https://tabaradegermana.ro/asociatia-gutenberg-si-tabaradegermana-ro/>, accesat în septembrie 2020.
- Forumul Democrat al Germanilor din România. 2019. „Licee cu secție în limba germană 2019-2020”, <http://www.fdgr.ro/ro/statistici/613>, accesat în septembrie 2020.
- Forumul Democrat al Germanilor din România. 2019. „Școli generale cu secție în limba germană 2019-2020”, <http://www.fdgr.ro/ro/statistici/612>, accesat în septembrie 2020.
- Forumul Democrat al Germanilor din România. 2019. „Grădinițe cu secție în limba germană 2019-2020”, <http://www.fdgr.ro/ro/statistici/611>, accesat în septembrie 2020.
- Goethe-Institut Rumänien. nedat. Inițiativa: „Școlile – un partener pentru viitor”, <https://www.goethe.de/ins/ro/ro/spr/eng/pas.html>, accesat în august 2020.
- INS. Nedat. „SCL103J - Elevii înscriși în învățământul preuniversitar, după studiul limbilor moderne”, <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>, accesat în august 2020.
- MEC. nedat. „Manuale școlare”, <https://www.edu.ro/manuale-scolare>, accesat în septembrie 2020.
- Reprezentanțele diplomatice ale Republicii Federale Germania în România. Nedat. <https://rumaenien.diplo.de/ro-de/themen/kultur>, accesat în august 2020.
- ***Weltkarte aller Pasch-Schulen, <https://www.pasch-net.de/de/pasch-schulen/weltkarte.html>, accesat în august 2020.

2.4 Limba franceză

Olivia-Cristina RUSU, Cornelia ANDREI

Predilecția și interesul pentru limba și cultura franceză s-a manifestat în mediul intelectual din România începând cu mai bine de două secole în urmă. Să ne amintim, de pildă, că în secolul al XIX-lea, tinerii își efectuau studiile în Franța sau frecventau cursuri în instituții de învățământ private și publice unde predau dascăli străini³¹. De menționat, bineînțeles, și contribuția importantă pe care a avut-o circulația intensă a cărților scrise de autori francezi, citite în original, sau în traducere, fapt care a contribuit în special și la răspândirea culturii franceze. Influență cu precădere în școli precum Colegiul Sfântul Sava, întemeiat în 1864, la București, sau la gimnaziul de la Iași condus de Gheorghe Asachi, înființat în 1828, franceza a avut, prin urmare, implicații nu numai în sfera culturii, ci și în mentalul vremii, cu implicații evidente până în zilele noastre. Cu alte cuvinte, prin intermediul limbii și culturii franceze, în Țările Române apare o nouă manieră de a gândi, occidentală³².

2.4.1 De ce să înveți limba franceză?

Sunt binecunoscute importanța și dominanța actuală a limbii engleze în întreaga lume, pe toate planurile. Dar cunoașterea limbii franceze ne face diferiți, oferindu-ne un plus de șic și de șarm. Cunoașterea limbii engleze, caracterizată încă din secolul al XX-lea de ubicuitate, este deja o necesitate în orice domeniu profesional. Dar, pe parcursul unui interviu de angajare, de exemplu, dacă un candidat vorbește franceza, chiar oricât de puțin, va fi cu siguranță mai apreciat și mai bine văzut de posibilul angajator. Acest fapt se datorează, în primul rând, faptului că franceza este o limbă extrem de folosită și folositoare în relațiile internaționale, în întreaga lume.

Cu toate acestea, conform Eurostat (sondaj ce oferă informații despre atitudinile cetățenilor față de limbile străine și multilingvism în Uniunea Europeană³³) doar 17% din populația României deține abilități lingvistice în franceză. O cauză ar putea fi faptul că șarmul și muzicalitatea limbii franceze au în profumzimea lor lingvistică o claritate, o structură și o precizie deosebite, care pot crea impresia că franceza este o limbă dificil de învățat. Toate acestea o fac să fie considerată una dintre cele mai răspândite limbi din lume, fiind vorbită de aproximativ 150 de milioane de vorbitori nativi și de încă aproape 200 de milioane de oameni care o folosesc ca limbă secundară. De asemenea, peste 200 de milioane de oameni o învață ca limbă străină, fiind predată în școli din multe țări din lume.³⁴

Stăpânirea francezei poate fi un avantaj real pentru profesioniștii din toate sectoarele (comerț, finanțe, afaceri, import/export etc.). Astfel, franceza poate deschide un număr mare de oportunități, atât la nivelul parteneriatelor comerciale, cât și la cel al evoluțiilor profesionale. Învățarea limbii franceze nu este ușoară și majoritatea studenților non-francofoni sunt de acord asupra acestui punct. Cunoașterea acesteia, pe de altă parte, poate ajuta la obținerea unei burse de studiu într-una din universitățile din Franța sau din alte țări francofone, multe universități de top din lume având ca cerință la admitere cunoașterea a cel puțin două limbi străine.

Instituțiile de învățământ pre-universitar de stat și privat din România conțin în programele curriculare limba franceză ca materie de studiu, pentru dobândirea și dezvoltarea competențelor de limbă, cultură și comunicare.

³¹ Să ne amintim că Vasile Alecsandri a început învățătura cu un dascăl grec și, mai apoi, la pensionul francez de băieți, al lui Victor Cuenim, din Iași. Sau de „Pensionatul domnesc de fete”, care a reprezentat vreme de 100 de ani o modalitate de educație pentru fetele „de familie bună” din București.

³² Eliade, P., în teza sa *De l'influence française sur l'esprit public en Roumanie*, Paris, Leroux, 1898, citat de V. Epure, în http://cclbsebes.ro/docs/Sebus_8_2016/12_VAEpure.pdf.

³³ https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf.

³⁴ https://ro.wikipedia.org/wiki/Limba_francez%C4%83.

2.4.2 Unde învăț limba franceză în România?

Limba franceză este inclusă în programa învățământului obligatoriu, atât în instituțiile de învățământ de stat, cât și în cele private din România, începând de la cele mai fragede vârste. Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică³⁵, limba franceză este, procentual, a doua limbă străină învățată în școlile de stat din România. Cu alte cuvinte, 65.2% din elevii români studiază franceza la gimnaziu și liceu.

Programele școlare pentru disciplina franceză, studiată la gimnaziu ca Limbă modernă 1, Limbă modernă 1 studiu intensiv sau bilingv și Limbă modernă 2 au fost realizate³⁶ pe baza a două documente europene ce fac referire la studiul limbilor străine, și anume *Key Competences for Lifelong Learning - a European Reference Framework, Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006*³⁷, (Recomandarea Parlamentului European vizând competențele cheie) în Official Journal of the EU, no. 394, 30 dec. 2006 și conform recomandărilor Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi³⁸, în funcție de nivelurile de referință. Competențele generale vizează, pentru situații de comunicare diverse, după caz, uzuale sau simple, receptarea de mesaje orale, exprimarea orală, receptarea de mesaje scrise și redactarea de mesaje. Pentru ciclul de studii liceale, programele școlare în vigoare³⁹ includ și materii precum „Elemente de cultură și civilizație franceză”, „Geografia și Istoria Franței”, pentru clasele în regim bilingv – limba franceză.

Școlile private, mai puțin numeroase decât cele de stat, propun același structuri, dar și programe suplimentare pentru și/sau în limbi străine, familiarizându-și elevii cu sistemul educativ național din Franța. De pildă, Școala Franceză Internațională din București este o instituție educațională franceză cu clase de la grădiniță până la liceu, din rețeaua școlară Odyssey, ce propune un învățământ trilingv, în franceză, engleză și română, elevii urmând să primească la sfârșitul studiilor diplome eliberate de statul francez⁴⁰. Liceul francez Anna de Noailles din București, recunoscut ARACIP, oferă o educație în stil francez, cu programe școlare aprobate de Ministerul Educației Naționale din Franța, promovând interculturalitatea și plurilingvismul, încă de la grădiniță și până la examenul de susținere a „Diplomei Naționale a Brevetului” (în ultimul an de gimnaziu, și anume, în clasa „3ème”) și a bacalaureatului francez.⁴¹

Asociațiile și institutele care, alături de Ministerul Educației și Cercetării din România, facilitează deschiderea spre limba și cultura franceză/francofonă sunt Federația Internațională a Profesorilor de Franceză (FIPF), Asociația Română a Profesorilor de Franceză (ARPF), Institutul Francez din România (IFR, București, dar și Centrele Culturale regionale de la Iași, Cluj, Timișoara), Agenția Universitară a Francofoniei (AUF) și Organizația Internațională a Francofoniei (OIF) prin Biroul său regional pentru țările Europei Centrale și de Est (BRECO). Calitatea activităților didactice desfășurate în instituțiile preuniversitare românești este recunoscută de către Ministerul francez al Afacerilor Externe, care a acordat în 2019 distincția „LabelFrancÉducation” (decernată școlilor care asigură, în afara granițelor Franței, un învățământ bilingv francofon de excelență) mai multor licee și colegii naționale de pe întreg teritoriul României (vezi Figura 2.13).

Cele 18 instituții românești de învățământ preuniversitar laureate plasează România pe primul loc în regiunea Europei Centrale și de Est sub acest aspect (conform Paginii oficiale de Facebook a Institutului Francez din România).

³⁵ <https://insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/alte/2014/comunicat%201%20iunie%20ziua%20copilului.pdf>.

³⁶ <http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/2017-progr/19-Limba%20moderna1.pdf>.

³⁷ <https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j9vvik7m1c3gyxp/vj3ecgdifyv4>.

³⁸ <https://europa.eu/europass/ro/common-european-framework-reference>.

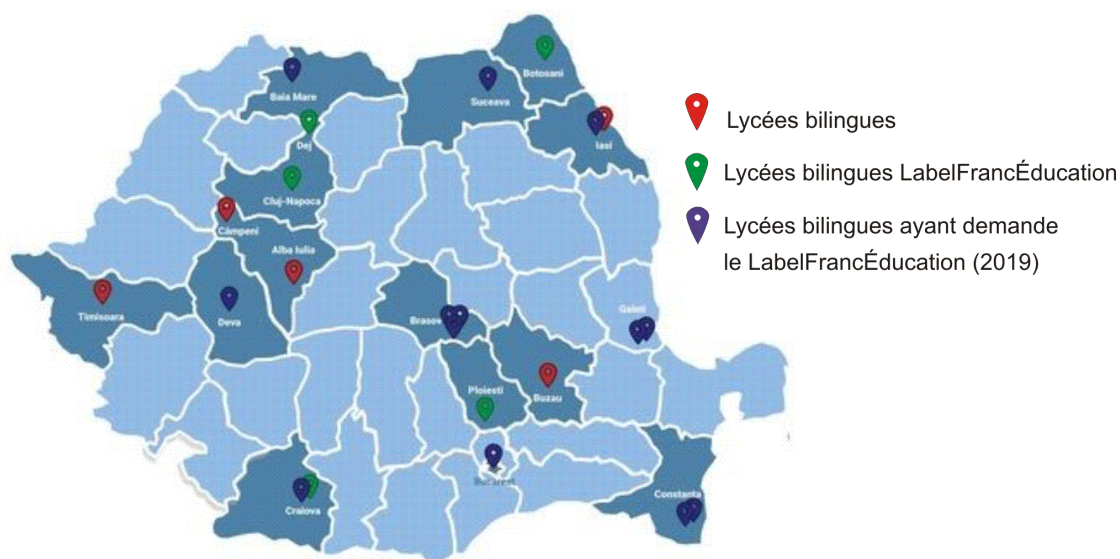
³⁹ <http://programe.ise.ro/>.

⁴⁰ <https://efibucarest.org/>.

⁴¹ <https://lyceefrançais.ro/>.

Figura 2.13 Distribuția liceelor și colegiilor naționale românești care au primit în 2019 distincția „LabelFrancÉducation”

Sursa: Institutul Francez din România, Pagina oficială de Facebook, <https://www.facebook.com/InstitutulFrancez/posts/2739542592730900>.

2.4.3 Ce materiale folosesc pentru a studia, preda sau învăța limba franceză?

Manualele și caietele de exerciții folosite în învățământul românesc actual sunt structurate pe niveluri de vârstă, profil, deprinderi și nevoi lingvistice în limba franceză și se regăsesc catalogate în lista manualelor aprobate de Ministerul Educației și Cercetării⁴². Din editurile din România care au publicat manuale concepute de autori români amintim Niculescu ABC, Humanitas Educational, RAO, Corint, Akademos Art și Sigma, iar dintre manualele publicate în Franța, cele mai folosite în România au fost publicate la editurile Hachette, Didier și CLE International.

Tabelul 2.5 Lista manualelor aprobate pentru studiul limbii franceze pentru anul 2020-2021 la clasa a XII-a

Nr. crt.	Titlul manualului	Clasa	Autorii	Editura	Ordin nr. / data	Mod de achiziție
1.	Limba franceză L1	a XII-a	Dan Ion Nasta	Corint	1342/ 2007	MEN
2.	Limba franceză L1	a XII-a	Mihaela Cosma, Eugenia Strătuță, Mihaela Grigore	Niculescu ABC	1262/ 2007	MEN
3.	Limba franceză L1	a XII-a	Mariana Popa	Humanitas Educational	1342/ 2007	MEN
4.	Limba franceză L1 Reflets	a XII-a	Catherine Dolley, Sylvie Pons	Hachette prin Sitka Alaska	1262/ 2007	MEN
5.	Limba franceză L1 Edito	a XII-a	Elodie Heu, Jean-Jacques Mabilat	Didier prin Sitka Alaska	1262/ 2007	MEN
6.	Limba franceză L1	a XII-a	Steluța Coculescu, Marioara Sima	RAO	1561/ 2007	piața liberă
7.	Limba franceză L1	a XII-a	Nicoleta Corina Ibram	Akademos Art	1561/ 2007	MEN
8.	Limba franceză L1 Tout va bien 4	a XII-a	H. Auge, C. Marlhens, D. Canada, L. Molinos	Cle International prin Fischer Educational	1561/ 2007	piața liberă

⁴² <https://www.edu.ro/manuale-scolare>.

PREGĂTIREA MULTILINGVĂ LA NIVEL PREUNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA

Nr. crt.	Titlul manualului	Clasa	Autorii	Editura	Ordin nr. / data	Mod de achiziție
9.	Limba franceză L1 Panorama 4	a XII-a	Jacky Girardet	Cle International prin Sitka Alaska	1561/ 2007	MEN
10.	Limba franceză L2	a XII-a	Doina Groza, Gina Belabed, Claudia Dobre, Diana Ionescu	Corint	1262/ 2007	MEN
11.	Limba franceză L2	a XII-a	Regine Merieux, Yves Loiseau, Beatrice Bouvier	Didier prin Sitka Alaska	1262/ 2007	MEN
12.	Limba franceză L2 Reflets	a XII-a	Guy Capelle, Noelle Gidon	Hachette prin Sitka Alaska	1262/ 2007	MEN
13.	Limba franceză L2 Tout va bien!	a XII-a	H. Auge, M.D. Canada Pujols, C. Marlhens, L. Martin	Cle International prin Sitka Alaska	1262/ 2007	MEN
14.	Limba franceză L2	a XII-a	Mariana Popa, Angela Soare	Humanitas Educational	1342/ 2007	MEN
15.	Limba franceză L2	a XII-a	Mihaela Cosma, Eugenia Strățulă, Mihaela Grigore	Niculescu ABC	1342/ 2007	MEN
16.	Limba franceză L2	a XII-a	Aura Viorica Păuș, Rodica Mladinescu	Sigma	1561/ 2007	MEN
17.	Limba franceză L2	a XII-a	Nicoleta Corina Ibram	Akados Art	1561/ 2007	MEN
18.	Limba franceză L2 Tout va bien 3	a XII-a	H. Auge, C. Marlhens, D. Canada, L. Molinos	Cle International prin Sitka Alaska	1561/ 2007	MEN
19.	Limba franceză L2 Le nouveau sans frontières 3	a XII-a	Jacky Girardet, Jean-Marie Cridlig, Philippe Dominique	Cle International prin Sitka Alaska	1561/ 2007	MEN
20.	Limba franceză L2 Campus 3	a XII-a	Jaques Pecheur, Edvige Constanzo, Muriel Molinie	Cle International prin Sitka Alaska	1561/ 2007	MEN
21.	Limba franceză L2 Festival 3	a XII-a	Sylvie Poisson-Quinton, Michel Maheo-Le-Coadic, Anne Vergne-Sirieys	Cle International prin Fischer Educational	1561/ 2007	MEN
22.	Limba franceză L2 Panorama 3	a XII-a	Jacky Girardet, Jean-Louis Frerot	Cle International prin Sitka Alaska	1561/ 2007	MEN
23.	Limba franceză L3 Connexions	a XII-a	Regine Merieux, Yves Loiseau	Didier prin Sitka Alaska	1262/ 2007	MEN
24.	Limba franceză L3 Tout va bien!	a XII-a	H. Auge, M.D. Canada Pujols, C. Marlhens, L. Martin	Cle International prin Sitka Alaska	1262/ 2007	MEN
25.	Limba franceză L3 Taxi	a XII-a	Anne-Marie Johnson, Robert Menand	Hachette prin Sitka Alaska	1262/ 2007	MEN
26.	Limba franceză L3 Bellville 3	a XII-a	Odile Grand-Clement, Aline Volte, Thierry Gallier, Vicki Moore	Cle International prin Sitka Alaska	1561/ 2007	MEN

Sursa: Catalogul manualelor școlare pentru clasele IX-XII, valabil în învățământul preuniversitar în anul școlar 2020-2021, <https://www.edu.ro/manuale-scolare>.

Materialele didactice adiționale sunt multiple și de valoare variată. În primul rând trebuie menționate aici cele specifice pregătirii pentru susținerea examenelor de certificare DELF (« Diplôme d'Etudes en Langue Française ») și DALF (« Diplôme Approfondi de Langue Française »)⁴³. Centrele de pregătire pentru susținerea acestor examene folosesc manuale publicate de case de editură precum Hachette FLE, Didier, CLE International sau Editions Maison de Langues.

Figura 2.14 Exemple de materiale auxiliare

Un progres remarcabil a fost înregistrat cu ajutorul noilor suporturi de învățare online. Valorizarea media cu suporturi pedagogice permite profesorilor de limbă franceză să îmbine metodele tradiționale cu cele moderne, trezind dorința elevilor de a învăța. Putem vorbi de o adaptare metodologică la diverse situații de învățare, aceasta constând în folosirea în continuare a resurselor clasice, pe de o parte manuale editate, caiete de exerciții, mijloace audio-vizuale, audio-linguale sau audio-orale (MAV, MAL sau MAO), metode structurale (MS), cărora li s-a opus ulterior abordarea comunicativă în predarea limbii franceze. Și, pe de altă parte, utilizarea tehnologiilor multimedia și a mijloacelor video asistate pe calculator (VAO sau S-VAO). În acest context, predarea și învățarea francezei uzuale sau pentru obiective specifice (Français sur Objectifs Spécifiques, FOS) ținesc optimizarea calității și a conținutului învățământului.

Începând cu deceniile 70-80, media a adus un progres pedagogic în învățarea limbii franceze. Mass-media devine principalul furnizor de documente autentice, ceea ce favorizează accesul la actualitate, ajutându-i pe elevi să-și dezvolte competențele necesare pentru a vorbi această limbă. Alegerea documentelor media pentru a fi exploatate în clasă depinde de mai multe criterii, dintre care nivelul, vârsta și nevoile de învățare ale elevilor, profesorul putând, astfel, ieși cu ușurință din sfera tradițională.

Cu apariția noilor tehnici informatice de comunicare (TICE) și prin diversificarea echipamentelor și a accesului la rețele, profesorii de franceză sunt obligați să accepte creativitatea, inovarea și antreprenoriatul. Formația lor integrează schimbările majore inerente contextului economic care evoluează rapid. Inovațiile în TICE conduc la regândirea viziunii asupra învățării, ba chiar la reconsiderarea modului de funcționare al instituțiilor educative. În acest sens, căile și soluțiile propuse vizează abordarea multimedia și dezvoltarea de produse interactive. Învățarea acum nu mai are loc doar în clasa tradițională, noi modalități inovante, precum *e-Learning*, *rapid-learning*, *mobile learning*, *social-learning*, *serious games*, devenind extrem de folosite. Încadrarea hibridă prezintă o serie de avantaje, precum: scăderea costului și ameliorarea calității și eficacității; mai multe ore de formare, ceea ce implică mai mulți cursanți; o mai bună adecvare a formațiilor și competențelor; o mai bună formare față în față.

Parcă anticipând pandemia actuală, *e-learning*-ul trece de la faza de descoperire, se dezvoltă și se generalizează (până nu se știe când!). Se ajunge astfel la o adevărată autonomie în dezvoltarea de produse și adaptarea de unelte de acompaniere cu avantaje dovedite: interes ridicat; performanță; acces liber pentru toți doritorii să învețe franceza; discurs unic; mod de recapitulare și productivitate.

⁴³ <https://delfdalf.org/>.

Canalele de difuzare colaborativă includ astăzi *mobile learning* (smartphone, tabletă) și *social learning* (platforme de învățare informală). O serie de soluții deja dezvoltate se bucură de mare succes. Vom reține, de exemplu, Formatul MOOC (Massive Open Online Course – Cursul online deschis și masiv), ITyPA („Internet tout y est pour apprendre”, i.e. „acces liber și gratuit pentru instituirea unui mediu de învățare personal”) la care modul de construire a cunoștințelor teoretice și practice se naște pe baza interacțiunilor participanților la curs, între aceștia și resursele puse la dispoziție, descoperite ad-hoc sau produse de ei, între participanți și facilitatori. Se pot întreprinde activități pedagogice care dezvoltă angajamentul studenților, cum ar fi, de exemplu, învățarea prin proiecte. Avantajele sunt reale și privesc emulația, viziunea de ansamblu, confruntarea cu elementele reale, locul individului în echipă (aici se poate folosi softul TRELLO). Alte activități pot include corectarea colegială sau scrierea colaborativă. Astfel, se favorizează sentimentul de apartenență la „învățarea împreună”, de exemplu prin lansarea simultană a unui proiect comun, prin videoconferințe sau prin conexiuni simultane la platforme precum Zoom sau Google Classroom.

Printre resursele online ce pot fi folosite pentru învățarea limbii franceze, amintim dicționarul *Larousse* pentru telefoane mobile, ce permite căutarea rapidă a oricărui aspect lingvistic al unui cuvânt sau al unei expresii. De asemenea, numeroase site-uri web conțin resurse specifice (conținut și elemente de gramatică) pentru îmbunătățirea abilităților de limbă franceză, în funcție de nivelul dorit. Site-uri precum *Bonjour de France* (www.bonjourdefrance.com) sau *Le Point du FLE: Apprendre et enseigner le français* (www.lepointdufle.net) oferă mii de linkuri utile cu exerciții, lecții și teste pentru a învăța sau preda limba franceză, printr-o ofertă de sute de teme. Site-ul *Le Conjuguer Le Figaro* (leconjugueur.lefigaro.fr), după cum sugerează și denumirea, permite căutarea rapidă și facilă a conjugărilor verbelor din limba franceză. Site-ul *Podcast français facile* (<https://www.podcastfrancaisfacile.com/>) este dinamic, bine organizat și foarte explicit în listarea noțiunilor de gramatică franceză, cu exerciții adaptate în funcție de nivelul de limbă dorit. Site-ul web al postului de televiziune BBC (<http://www.bbc.co.uk/languages/french/>) oferă acces la multe resurse, combinând plăcerea de a fi la curent cu știrile momentului cu îmbunătățirea abilităților de limbă franceză. Portalul TV5Monde (<https://parlons-francais.tv5monde.com/webdocumentaires-pour-apprendre-le-francais/p-1-lg0-Accueil.htm>) este una dintre cele mai bune resurse online pentru învățarea limbii franceze, conținând resurse scrise, interactive și videoclipuri ce abordează diverse teme. Pagina web *France culture* (<https://www.franceculture.fr/>) conține reportaje și emisiuni audio de actualitate, ce prezintă evenimente publice sociale, ce pot fi folosite pentru cei care învață franceza la un nivel avansat, la nivel profesional, de exemplu, în domeniul relațiilor diplomatice sau economice internaționale. YouTube este folosit ca o excelentă resursă pentru a învăța limba franceză, fiind ideal pentru cei care preferă explicațiile orale, cu exemple concrete de pronunție a cuvintelor și expresiilor în franceză. Site-ul *Français avec Pierre* (<https://www.francaisavec pierre.com/>) oferă, de pildă, înregistrări video online gratuite, existând bineînțeles și posibilitatea de a cumpăra cursurile în întregime. Nu în ultimul rând, trebuie subliniată funcționalitatea diverselor aplicații online, cum ar fi, de exemplu, *Memrise* (<https://app.memrise.com/home/>) sau *Duolingo* (<https://ro.duolingo.com/>), ce oferă conținut scris și audio pentru a învăța franceza, printr-o abordare ludică.

2.4.4 Qu'est-ce que vous avez préparé pour aujourd'hui? Experiențe francofone multiculturale și multilingve

Întrebarea „Qu'est-ce que vous avez préparé pour aujourd'hui?” a căpătat o încărcătură ludică în rândul românilor care învață limba franceză. Umorul întrebării se explică printr-o adresare repetitivă a aceleiași interogații, de către mulți profesori de limbă franceză, la începutul fiecărei ore, dar, probabil, și printr-o reacție de tip „bouche bée” a elevilor, la auzul acesteia. Cu toate acestea, considerăm întrebarea pertinentă deoarece prin adresarea ei se dorește re/activarea formală a experiențelor francofone de limbă, cultură și civilizație. Astfel, pe parcursul unei ore tip de limbă franceză, demersul pedagogic al unei secvențe didactice vizează atât dezvoltarea competențelor de gramatică, lexic și comunicare, cât și activități ce stimulează deschiderea

interesului elevilor spre multiculturalitate și plurilingvism, prin folosirea de documente didactice autentice de tip „realia” (e.g. broșuri, postere, fotografii, filme, clipuri video etc.).

În plus, experiențele multiculturale și multilingve promovate prin și cu ajutorul limbii și culturii franceze/francofone includ, în învățământul preuniversitar din România, și evenimente organizate în medii non-formale și informale, precum concursuri, festivaluri sau proiecte. Dintre acestea, amintim:

- *Ziua Internațională a Francofoniei / La Journée Internationale de la Francophonie*, sărbătorită prin diverse manifestări cultural-artistice și științifice încă din anul 1998, la data de 20 martie. În preajma acestei sărbători, Organizația Internațională a Francofoniei organizează „Săptămâna limbii franceze și a francofoniei”⁴⁴.
- *Ziua Europei / Journée de l'Europe* – 9 mai – sărbătorește data *Declarației Schuman*, care a pus Europa pe drumul către Uniunea Europeană de astăzi. Este o ocazie de a reflecta asupra solidarității pe care s-a construit Europa și asupra speranțelor pentru viitor.⁴⁵
- *Festivalul studenților francofoni din Europa Centrală și Orientală / Festival des étudiants francophones d'Europe centrale et orientale* (abordează teme diferite, precum: „Diversité et mobilité en Francophonie”; „Au fil du Danube”; „Francophonie en contexte européen”).⁴⁶
- Salonul *Studii și Cariere / Études et Carrières*, organizat în fiecare an de către Institutul Francez din București, având ca scop sprijinirea procesului de tranziție între lumea universitară și cea profesională a tinerilor români. În incinta Institutului se reunesc reprezentanți ai universităților și școlilor franceze și ai filialelor francofone din Universitățile din România și întreprinderi franceze prezente pe piața românească.⁴⁷
- *Festivalul Internațional de muzică francofonă / Le Festival International de musique francophone «Chants, Sons sur Scène»* – Elevi din toată țara se pot califica la acest concurs care se desfășoară în luna mai la Baia Mare. Evenimentul este organizat de Ambasada Franței, Asociația Română a Profesorilor de Limba Franceză, Federația Internațională a Profesorilor de Limbă Franceză, Asociația „Chants, Sons sur Scène”, Institutul Francez, Institutul Cultural Român și Inspectoratul Școlar Județean Maramureș.⁴⁸

De asemenea, elevii din învățământul preuniversitar pot participa la diverse proiecte și concursuri, precum:

- Proiectul educațional *Cangurul Lingvist*, organizat în fiecare an în România de Institutul pentru Dezvoltarea Evaluării în Educație, Editura Sigma Educațional și Editura Sigma, cu sprijinul următoarelor instituții: Ambasada Franței, Ambasada Elveției, Ambasada Canadei, Delegația Wallonie-Bruxelles, Institutul Francez din România și Organizația Internațională a Francofoniei.⁴⁹
- *Ziua Europeană a Limbilor / La Journée Européenne des Langues*, sărbătorită în fiecare an pe data de 26 septembrie, este o acțiune de sensibilizare a publicului față de importanța învățării limbilor străine și conservării patrimoniului lingvistic.⁵⁰
- Concursul școlar *Juvenes Translatores*, care le oferă tinerilor ocazia să vadă ce înseamnă să fie traducători profesioniști. Participanții trebuie să traducă ca și cum textul ar fi scris pentru tineri de vârsta lor, pentru a-i ajuta să înțeleagă un mesaj scris în altă limbă, și sunt apreciați pentru

⁴⁴ www.francophonie.org.

⁴⁵ https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day_ro.

⁴⁶ <http://ing.pub.ro/festivalul-studentilor-francofoni-editia-2020/>.

⁴⁷ <https://www.collegejuridique.ro/Salon-%C2%AB-Etudes-et-carrieres-de-l-etudiant-francophone-%C2%BB-Institut-francais-de-Bucarest-19-et-20-mai-2015-s28-a316-ro.htm>.

⁴⁸ <https://ziarmm.ro/baia-mare-festivalul-de-muzica-francofona-chants-sons-sur-scene-un-succes-pentru-organizatori/>.

⁴⁹ <https://concursurilecangurul.ro/mega/cangurul-lingvist-franceza>.

⁵⁰ <https://www.coe.int/fr/web/language-policy/european-day-of-languages>.

eforturile și abilitatea de a folosi corect termeni și a scrie fluent în limba aleasă, lizibilitatea generală a traducerii și creativitatea soluțiilor găsite.⁵¹

- Concursul de creație în limba franceză « *Plaisir d'écrire, plaisir de lire* ». ⁵²
- Concursul școlar « *Dis-moi dix mots* », pe parcursul căruia elevii sunt învățați să realizeze diferite creații numerice: proză, poezie, desene, benzi desenate, fișiere audio sau video, prezentări în Power Point cu 10 cuvinte reprezentative pentru Francofonie, cuvinte ce sunt alese în fiecare an de către organizatori. ⁵³
- Proiectul Educațional Interjudețean « *Passepartout* », organizat de Liceul Tehnologic „Anghel Saligny” din Fetești. Elevii pot participa la acest concurs, care cuprinde patru secțiuni: 1. Secțiunea „Teatru”, în care elevii prezintă o piesă de teatru în limba franceză; 2. Secțiunea „Muzică”, unde elevii vor interpreta o piesă în limba franceză; 3. Secțiunea „Dans”, pe parcursul căreia elevii prezintă un dans pe o melodie în limba franceză; 4. Secțiunea „Café littéraire”, unde elevii prezintă compoziții proprii pe tema „La fête du printemps”. ⁵⁴

Participarea elevilor la astfel de activități ajută la formarea unei atitudini pozitive față de învățare, la obținerea unor performanțe mai ridicate, la formarea unor abilități practice diversificate, dar și la strategii adecvate în rezolvarea unor probleme. Aceste activități acționează, de asemenea, și asupra stimei de sine, iar sentimentul de împlinire este mult mai ridicat.

2.4.5 Cum arăt tuturor cât de bine știu franceza?

Certificarea cunoștințelor lingvistice de limbă franceză se realizează prin susținerea unor evaluări formale, la diverse concursuri școlare, testări și examene.

Institutul Francez din România este principalul centru de eliberare a certificatelor și diplomelor de competențe lingvistice în limba franceză și dispune de o rețea de centre de examinare pe tot teritoriul țării. Diploma de Studii de Limbă Franceză (DELF – pentru validarea competențelor de nivel elementar sau intermediar) și Diploma Aprofundată de Limbă Franceză (DALF – pentru validarea competențelor de nivel avansat) sunt diplome oficiale eliberate de Ministerul Educației Naționale din Franța în vederea certificării cunoștințelor de limbă franceză ale candidaților străini. Aceste diplome sunt utile și studenților care doresc să obțină burse de studiu în țări francofone sau tuturor celor interesați să dobândească un plus în carieră. DELF Elev face parte din seria diplomelor DELF/DALF care valorizează competențele de limbă franceză ale adolescenților, din gimnaziu și liceu. Este recunoscută pe plan internațional și acceptată de universitățile și școlile superioare din țările francofone, precum și de angajatori. Diploma este recunoscută de Ministerul Educației din România, nivelurile B1 și B2 echivalând probele de la examenul de bacalaureat. Înscrierile au loc, în general, în perioadele ianuarie-februarie, martie-aprilie și septembrie-noiembrie, iar sesiunile se desfășoară în lunile februarie, mai și noiembrie. Coordonarea pedagogică și administrativă a acestor examene este asigurată de Centrul Internațional de Studii Pedagogice (CIEP), o instituție publică franceză. Examenele DELF cuprind patru niveluri: A1, A2, B1 și B2, care corespund Cadrelui European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL). Pentru fiecare nivel sunt evaluate următoarele patru competențe lingvistice: (1) înțelegere orală: se răspunde la întrebări pe baza unor documente audio; (2) înțelegere scrisă: se răspunde la întrebări referitoare la documente scrise (articole de ziar sau anunțuri); (3) exprimare scrisă: se redactează o scrisoare, se răspunde la un mesaj sau e-mail; (4) exprimare și interacțiune orală: interacțiunea cu un juriu format din doi examinatori. Fiecare din cele patru părți este notată cu 25 de puncte. Un total de 50 de puncte din 100 este

⁵¹ <https://www.eurodesk.ro/termen-eurodesk/vrs/IDed/204>.

⁵² <https://www.olimpiade.ro/stiri/concursul-de-creatie-in-limba-franceza-plaisir-d-ecrire-plaisir-de-lire>.

⁵³ <http://www.dismoidixmots.culture.fr/concours-pedagogiques/concours-des-dix-mots-scolaires>.

⁵⁴ http://www.scoalamovila.ro/z_Activitati%20Educativ%20PASSEPARTOUT/Proiect%20PASSEPARTOUT.pdf.

suficient pentru a obține diploma DELF. Probele sunt adaptate stilului de viață al adolescenților și corespund preocupărilor lor. Temele abordate privesc mediul familiar al adolescenților, precum familia, prietenii, activitățile din timpul liber, gimnaziu și liceu.

Figura 2.15 Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi – Grila de autoevaluare

	A1 Utilizator elementar	A2 Utilizator elementar	B1 Utilizator independent	B2 Utilizator independent	C1 Utilizator experimentat	C2 Utilizator experimentat
Înțelegere	 Ascultare Pot să înțeleg expresii cunoscute și propoziții foarte simple referitoare la mine, la familie și la înțelegerea concretă, când se vorbește rar și cu claritate.	Pot să înțeleg expresii și cuvinte uzuale frecvent întâlnite pe teme ce au relevanță imediată pentru mine personal (de ex., informații simple despre mine și familia mea, cumpărături, zona unde locuiesc, activitatea profesională). Pot să înțeleg punctele esențiale din anunțuri și mesaje scurte, simple și clare.	Pot să înțeleg punctele esențiale în vorbirea standard clară pe teme familiare referitoare la activitatea profesională, școală, petrecerea timpului liber etc. Pot să înțeleg ideea principală din multe programe radio sau TV pe teme de actualitate sau de interes personal sau profesional, dacă sunt prezentate într-o manieră relativ clară și lentă.	Pot să înțeleg conferințe și discursuri destul de lungi și să urmăresc chiar și o argumentare complexă, dacă subiectul îmi este relativ cunoscut. Pot să înțeleg majoritatea emisiunilor TV de știri și a programelor de actualitate. Pot să înțeleg majoritatea filmelor în limba standard.	Pot să înțeleg un discurs lung, chiar dacă nu este clar structural, iar conexiunile sunt numai implicite și nu semnalate în mod explicit. Pot să înțeleg programe de televiziune și filme fără prea mare efort.	Nu am nici o dificultate în a înțelegere limba vorbită, indiferent dacă este vorba despre comunicarea directă sau în transmisiuni radio, sau TV, chiar dacă ritmul este cel rapid al vorbitorilor nativi, cu condiția de a avea timp să mă familiarizez cu un anumit accent.
	 Citire Pot să înțeleg nume cunoscute, cuvinte și propoziții foarte simple, de exemplu, din anunțuri, afișe sau cataloge.	Pot să citesc texte foarte scurte și simple. Pot să găsesc anumite informații previzibile în diverse materiale colorate (de ex., reclame, prospecte, meniuri, onare) și pot să înțeleg scrisori personale scurte și simple.	Pot să înțeleg texte redactate, în principal, într-un limbaj uzual sau referitor la activitatea mea profesională. Pot să înțeleg descrierea evenimentelor, exprimarea sentimentelor și a unor din scrisori personale.	Pot să citesc articole și rapoarte pe teme contemporane, în care autorii adoptă anumite atitudini și puncte de vedere. Pot să înțeleg proză literară contemporană.	Pot să înțeleg texte factive și literare lungi și complexe, sesizând diferențele stilistice. Pot să înțeleg articolele specializate și instrucțiunile tehnice lungi, chiar dacă nu se referă la domeniul meu.	Pot să citesc cu ușurință orice tip de text, chiar dacă este abstract sau complex din punct de vedere lingvistic sau al structurii, de exemplu, manuale, articole specializate și opere literare.
	 Participare la conversație Pot să comunic în situații simple și uzuale care presupun un schimb de informații simplu și direct pe teme și descrieri activități familiare. Pot să particip la discuții foarte scurte, chiar dacă, în general, nu înțeleg suficient pentru a înțelege o conversație.	Pot să comunic în situații simple și uzuale care presupun un schimb de informații simplu și direct pe teme și descrieri activități familiare. Pot să particip la discuții foarte scurte, chiar dacă, în general, nu înțeleg suficient pentru a înțelege o conversație.	Pot să fac față în majoritatea situațiilor care pot să apară în cursul unei călătorii într-o regiune unde este vorbită limba. Pot să particip fără pregătire prealabilă la o conversație pe teme familiare, de interes personal sau referitoare la viața cotidiană (de ex. familie, petrecerea timpului liber, călătorii, activitatea profesională și actualități).	Pot să comunic cu un grad de spontaneitate și de fluiditate care fac posibilă participarea normală la o conversație cu interlocutor nativ. Pot să particip activ la conversație în situații familiare, exprimându-mi și susținându-mi opinia.	Pot să mă exprim fluent și spontan, fără a fi nevoit să-mi caut cuvintele în mod prea vizibil. Pot să utilizez limba în mod flexibil și eficient în relații sociale și în scopuri profesionale. Pot să-mi formulez ideile și punctele de vedere cu precizie și să-mi conectez cu ușurință intervențiile la cele ale interlocutorilor mei.	Pot să particip fără efort la orice conversație sau discuție și sunt familiarizat(i) cu expresiile idiomatice și colocuiale. Pot să mă exprim fluent și să exprim cu precizie nuanțe fine de sens. În caz de dificultate, pot să reiau ideea și să-mi restructuriez formularea cu abilitate. În așa fel încât dificultatea să nu fie sesizată.
Vorbire	 Discurs oral Pot să utilizez expresii și fraze simple pentru a descrie unde locuiesc și oamenii pe care îi cunosc.	Pot să utilizez o serie de expresii și fraze pentru a descrie simplă a familiei mele și a altor persoane, a condițiilor de viață, a studiilor și a activităților mele profesionale prezente sau recente.	Pot să leg expresii și să mă exprim coerent într-o manieră simplă pentru a descrie experiențe și evenimente, visele mele. Pot să-mi argumentez și să-mi explic pe scurt opiniile și planurile. Pot să povestesc o întâmplare sau să relatez intriga unei cărți sau a unui film și să-mi exprim reacțiile.	Pot să prezint descrieri clare și detaliate într-o gamă vastă de subiecte legate de domeniul meu de interes. Pot să dezvolt un punct de vedere pe o temă de actualitate, arătând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni.	Pot să prezint descrieri clare și detaliate pe teme complexe, integrând subtemele, dezvoltând anumite puncte și lămurindu-mi intervenția cu o concluzie adecvată.	Pot să prezint o descriere sau o argumentație cu claritate și fluiditate, într-un stil adecvat contextului, cu o structură logică eficientă, care să ajute auditorul să sesizeze și să rețină punctele semnificative.
	 Scritere Pot să scriu o carte poștală scurtă și simplă, de exemplu, cu salutări din vacanță. Pot să completez formulare cu detalii personale, de exemplu, numele, naționalitatea și adresa, pe un formular de hotel.	Pot să scriu mesaje scurte și simple. Pot să scriu o scrisoare personală foarte simplă, de exemplu, de mulțumire.	Pot să scriu un text simplu și coerent pe teme familiare sau de interes personal. Pot să scriu scrisori personale descriind experiențe și impresii.	Pot să scriu texte clare și detaliate într-o gamă vastă de subiecte legate de domeniul meu de interes. Pot să scriu un eseu sau un raport, transmitând informații sau argumentând în favoarea sau împotriva unui punct de vedere. Pot să scriu scrisori subliniind semnificația pe care o atribui personal evenimentelor sau experiențelor.	Pot să mă exprim prin texte clare, bine structurale, având puncte de vedere. Pot să tratez subiecte complexe într-o scrisoare, un eseu sau un raport, subliniind aspectele pe care le consider importante. Pot să selectez un stil adecvat destinaționarului.	Pot să scriu texte clare, cursive, având stilistic, conținutul. Pot să redactez scrisori, rapoarte sau articole complexe, cu o structură logică clară, care să ajute pe cititor să sesizeze și să rețină aspectele semnificative. Pot să redactez rezumate sau recenzii ale unor lucrări de specialitate sau opere literare.

Sursa: <https://europa.eu/europass/ro/common-european-framework-reference>.

O altă formă de certificare a cunoștințelor lingvistice de limbă franceză o reprezintă olimpiadele, organizate în fiecare an de către Ministerul Educației și Cercetării prin ISJ/ISMB sau unități școlare subordonate, în parteneriat cu instituții de învățământ superior și de cercetare din țară sau din afara țării, organizații nonguvernamentale, structuri asociative locale/naționale, instituții de cultură etc. Olimpiada se adresează atât elevilor din învățământul public, cât și celor din învățământul particular și confesional, care au aptitudini deosebite în domeniul limbilor de circulație internațională, indiferent de clasă și de regimul de studiu al limbii – normal, intensiv sau bilingv.⁵⁵

Standardele de performanță ale olimpiadei reflectă standardele Uniunii Europene, înscrise în Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL), după cum urmează:

- clasa a VII-a – nivelul A1+/A2
- clasa a VIII-a – nivelul A2/A2+
- clasa a IX-a – nivelul A2+/B1
- clasa a X-a – nivelul B1/B1+
- clasa a XI-a – nivelul B1+/B2
- clasa a XII-a/a XIII-a – nivelul B2/B2+

Olimpiada urmărește să evalueze competențele de comunicare, de receptare și de producere a mesajelor scrise și orale ale elevilor care au studiat aceste limbi moderne în cadrul sistemului formal de învățământ din România. La această competiție pot participa elevi de la toate formele de învățământ, la clasa la care sunt înscriși în anul de desfășurare a olimpiadei, conform regimului de studiu al limbii:⁵⁶

- ciclul gimnazial – clasele a VII-a și a VIII-a;
- ciclul liceal – clasele a IX-a – a XII-a/a XIII-a.

⁵⁵ [http://www.isj.gl.edu.ro/html/LEN2019/Regulament%20Olimpiada%20limbi%20romanic%202019%20\(1\).pdf](http://www.isj.gl.edu.ro/html/LEN2019/Regulament%20Olimpiada%20limbi%20romanic%202019%20(1).pdf).

⁵⁶ idem.

Etaple de desfășurare a Olimpiadei sunt: pe școală, locală, județeană/a sectoarelor municipiului București, națională și internațională. La ciclul liceal, clasele a IX-a – a XII-a/a XIII-a, fiecare secțiune cuprinde două categorii – regim de studiu normal, respectiv regim de studiu intensiv/bilingv. La etapele premergătoare etapei județene/a sectoarelor municipiului București, calificarea elevilor este condiționată de obținerea unui punctaj minim de 80 de puncte. Calificarea elevilor la etapa națională a Olimpiadei este condiționată de obținerea unui punctaj minim de 85 de puncte.

Probe susținute de concurenți în cadrul Olimpiadei sunt probe individuale, obligatorii, indiferent de regimul de studiu al limbii. Proba A (proba scrisă), susținută la etapele pe școală, locală, județeană/a sectoarelor municipiului București și națională, în cadrul căreia se evaluează competențele privind receptarea textului citit și producerea de mesaje scrise (adecvate funcțional și comunicativ); Proba B (proba orală), în cadrul căreia se evaluează competențele de receptare, de producere de mesaje orale și de interacțiune orală, susținută după cum urmează:

- numai la etapele județeană/a sectoarelor municipiului București și națională de către elevii claselor a IX-a – XII-a/a XIII-a;
- numai la etapa națională de către elevii claselor a VII-a și a VIII-a.

Timpul de lucru este: la Proba A – 120 minute (clasele a VII-a și a VIII-a) și 180 minute (clasele a IX-a – a XII-a/a XIII-a); la Proba B se desfășoară în două etape: 1. proba de înțelegere a unui document audio în limba modernă studiată; 2. exprimarea orală, cuprinzând atât producerea de mesaje orale, cât și interacțiunea orală.

Particularitățile probei de înțelegere a documentului audio sunt următoarele: documentul audio are o durată diferită în funcție de clasă, ea poate varia între 1 minut și 4 minute. Proba de înțelegere orală decurge după cum urmează: documentul audio este ascultat de două ori; indiferent de regimul de studiu al limbii (normal/intensiv/bilingv), candidații au la dispoziție, înaintea primei ascultări a documentului audio, 5 minute pentru citirea itemilor; între cele două ascultări, candidații au la dispoziție 4 minute pentru completarea răspunsurilor/alegerea variantelor de răspuns corecte; după cea de-a doua ascultare a documentului audio, candidații mai au la dispoziție 5 minute pentru completarea, alegerea variantelor de răspuns și finalizarea acestora.

Particularitățile probei de producere de mesaje orale/interacțiunea orală includ: la clasele a IX-a, a X-a, timpul de reflecție premergător evaluării/examinării este de 10 minute, iar evaluarea/examinarea producției/interacțiunii orale este de 10 minute; la clasele a XI-a, a XII-a, timpul de reflecție premergător evaluării/examinării este de 15 minute, iar evaluarea/examinarea producției/interacțiunii orale este de 15 minute.

Premiile speciale se acordă conform prevederilor din Metodologia-cadru. Premiile speciale pot fi în bani, cărți, obiecte de birotică și papetărie, excursii, tabere, atât în țară, cât și în străinătate etc. și sunt însoțite de diplome acordate de societăți științifice, asociații profesionale, universități, autorități locale sau alți sponsori. Premiile speciale pot fi acordate independent sau împreună cu premiile și mențiunile acordate de MEN.

Un alt mod de evaluare a cunoștințelor lingvistice de limbă franceză este proba de evaluare a competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională, susținută la sfârșitul clasei a XII-a, în cadrul examenului de bacalaureat – proba C.⁵⁷ La aceasta probă de evaluare a competențelor lingvistice, elevii pot alege oricare limbă modernă studiată în liceu, indiferent dacă a fost studiată drept prima limbă, limba a doua sau limba a treia de studiu, dacă a fost studiată în regim normal, intensiv, bilingv ori dacă a fost disciplină obligatorie sau opțională. Evaluarea competențelor lingvistice pentru limba franceză se face, pentru fiecare candidat, de către doi profesori, dintre care unul este cadrul didactic care a predat disciplina la clasă, iar al doilea este un cadru didactic de aceeași specialitate, din aceeași unitate de învățământ sau din alta, ales din lista profesorilor din unitățile de învățământ implicate în proiectul bilingv francofon „De la învățământul bilingv către filierele francofone”. Cel puțin unul dintre cei doi evaluatori trebuie să fie evaluator DELF.

⁵⁷ <https://www.edu.ro/bacalaureat>.

Evaluarea competențelor lingvistice în limba franceză se face prin trei tipuri de probe: a) probă scrisă, cu durată de 120 de minute; b) probă orală, cu durată de 20 de minute; c) probă de înțelegere a unui text audiat, cu durată de 30 de minute. Pentru proba orală, fiecare elev va avea la dispoziție 30 de minute pentru pregătirea răspunsului. Subiectele pentru probele de evaluare a competențelor lingvistice în limba franceză sunt elaborate de Centrul Național de Evaluare și Examinare, în colaborare cu Institutul Francez din România al Ambasadei Franței la București, astfel încât să permită stabilirea, pentru fiecare candidat, a nivelului corespunzător Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL).

În urma susținerii probei pentru evaluarea competențelor lingvistice în limba franceză se obține un certificat de competență în care se menționează nivelul de limbă corespunzător CECRL. Pentru obținerea mențiunii speciale „secție bilingvă francofonă” pe diploma de bacalaureat, candidatul trebuie să obțină nivelul B2.

Proba de evaluare a competențelor lingvistice în limba franceză, susținută de elevii secțiilor bilingve francofone, reprezintă pentru acești elevi proba de evaluare a competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională studiată pe parcursul învățământului liceal, prevăzută de metodologia de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat – proba C. La proba C de evaluare a competențelor lingvistice în limba franceză, elevii secțiilor bilingve francofone obțin, potrivit baremului, un unic nivel conform CECRL, care se va trece în borderoul final de evaluare la fiecare dintre cele cinci competențe din CECRL. Candidații cărora li se recunosc și li se echivalează, conform prevederilor metodologiei elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, rezultatele obținute la examene cu recunoaștere internațională pentru certificarea competențelor lingvistice în limba franceză nu mai susțin proba C din cadrul examenului de bacalaureat la limba franceză.

Pentru candidații proveniți de la secțiile bilingve francofone, recunoașterea rezultatelor obținute la examene conduce și la obținerea mențiunii speciale pe diploma de bacalaureat „secție bilingvă francofonă” numai dacă aceștia au obținut cel puțin nivelul B2 la examenul cu recunoaștere internațională pentru certificarea competențelor lingvistice în limba franceză. Pentru candidații proveniți de la secțiile bilingve francofone, recunoașterea menționată mai sus conduce și la posibilitatea de a susține proba C de evaluare a competențelor lingvistice în cea de-a doua limbă de circulație internațională studiată în liceu.

Elevii care promovează, pe parcursul învățământului preuniversitar, examene cu recunoaștere internațională pentru certificarea competențelor lingvistice în limbi străine au dreptul la recunoașterea și echivalarea rezultatelor obținute la aceste examene, la cerere și conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației și cercetării.

2.4.6 Limba franceză în învățământul preuniversitar din România - încotro?

Drept concluzie a ideilor și datelor de mai sus, limba franceză are un statut important în învățământul preuniversitar din România și îndrăznim să credem, cu convingere, că și-l va păstra. Cu certitudine, pentru păstrarea acestei deschideri pentru limba, cultura și civilizația franceză este nevoie de dascăli dedicați, care să îi motiveze, să îi impulsioneze și să îi convingă pe elevi, pe tot parcursul studiilor, despre cât de important și de frumos este să fie „șic”.

Prin urmare, oferta de predare/învățare în ciclul preuniversitar trebuie să vizeze și o educație la cele mai ridicate standarde, prin implicarea entuziastă a echipei didactice superior calificate, ceea ce nu exclude niciun o educație plurilingvă și multiculturală, cu o asiduă continuitate de la preșcolari până la ultima clasă de liceu. Prin încurajarea autonomiei elevului, prin stimularea plăcerii lui de a învăța, se va garanta dezvoltarea personală și impulsivitatea gândirii critice și creative, pentru a-l pregăti să fie cetățean al lumii.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Eliade, P. 1988. *De l'influence française sur l'esprit public en Roumanie*, Paris, Leroux.
- Epure, Violeta Anca. 2016. „Instrucția și educația în Principatele Române prepașoptiste. Observatori și aporturi franceze de la 1821 până în ajunul revoluției de la 1848 (II)”, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 8, pp. 279-295, http://cclbsebes.ro/docs/sebus_8_2016/12_vaepure.pdf, accesat septembrie 2020.

Surse online

- Consiliul European. 2020. „Journée européenne des langues”, *Politiques Linguistiques*, Consiliul European, <https://www.coe.int/fr/web/language-policy/european-day-of-languages>, accesat septembrie 2020.
- Collège Juridique. 2015. „Etudes et carrières de l'étudiant francophone”, Collège Juridique franco-roumain d'études européennes, <https://www.collegejuridique.ro/Salon-%C2%AB-Etudes-et-carrieres-de-l-etudiant-francophone-%C2%BB-Institut-francais-de-Bucarest-19-et-20-mai-2015-s28-a316-ro.htm>, accesat septembrie 2020.
- Comisia Europeană. 2012. „Europeans and their languages”, Comisia Europeană, https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf, accesat septembrie 2020.
- Concursurile Cangurul. 2019. „Cangurul Lingvist Franceză”, <https://concursurilecangurul.ro/mega/cangurul-lingvist-franceza>, accesat septembrie 2020.
- EFI. 2019. École Française Internationale de Bucarest, <https://efibucarest.org/>, accesat septembrie 2020.
- EU Monitor. 2020, „Regulation 2006/394 - Amendment of and updating Regulation (EC) No 1334/2000 setting up a Community regime for the control of exports of dual-use items and technology”, <https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j9vvik7m1c3gyxp/vj3ecgdifyv4>, accesat septembrie 2020.
- Europass Uniunea Europeană. 2020. „Commun European Framework of Reference”, Europass Uniunea Europeană, <https://europa.eu/europass/ro/common-european-framework-reference>, accesat septembrie 2020.
- EuroDesk România, 2020, ANPCDEFP, „Juvenes Translatores - concurs de traducere pentru școli”, <https://www.eurodesk.ro/termen-eurodesk/vrs/IDed/204>, accesat septembrie 2020.
- Europa.eu. 2020. „Ziua Europei”, Uniunea Europeană, https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day_ro, accesat septembrie 2020.
- FEI. 2020. „What is DELF DALF?”, France Éducation International Delf/Dalf, <https://delfdalf.org/>, accesat septembrie 2020.
- INS. 2014. „1 iunie – Ziua Internațională a Copilului”, Institutul Național de Statistică, Comunicat de presă, <https://insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/alte/2014/comunicat%201%20iunie%20ziua%20copilului.pdf>, accesat septembrie 2020.
- Institutul Francez din România, Pagina oficială de Facebook. 2019. <https://www.facebook.com/InstitutulFrancez/posts/2739542592730900>, accesat în septembrie 2020.
- ISE. 2017. „Programe școlare în vigoare”, Institutul de Științe ale Educației, <http://programe.ise.ro/>, accesat septembrie 2020.
- Lycée Français. 2020. „Lycée Français Anna de Noailles”, <https://lyceefrancais.ro/>, accesat septembrie 2020.
- MDLC. 2020. „Concours des dix mots (scolaires)”, Ministère de la Culture, <http://www.dismoidixmots.culture.fr/concours-pedagogiques/concours-des-dix-mots-scolaires>, accesat septembrie 2020.
- MEC. 2020, „Manuale școlare” Învățământ preuniversitar, <https://www.edu.ro/manuale-scolare>, accesat septembrie 2020.
- MEN. 2017. „Programa școlară pentru disciplina Limba Modernă 1”, <http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/2017-progr/19-Limba%20moderna1.pdf>, accesat septembrie 2020.
- OIF. nedat. „Éducation”, L'Organisation internationale de la Francophonie (OIF), www.francophonie.org, accesat septembrie 2020.
- Olimpiade.ro. 2014. Concursul de creație în limba franceză „Plaisir d'écrire, plaisir de lire”, <https://www.olimpiade.ro/stiri/concursul-de-creatie-in-limba-franceza-plaisir-d-ecrire-plaisir-de-lire>
- Scoalamovila.ro. 2017. „Proiect Educațional Passepartout”, http://www.scoalamovila.ro/z_Activitati%20Educativ/Proiect%20PASSEPARTOUT/Proiect%20PASSEPARTOUT.pdf, accesat septembrie 2020.
- Universitatea Politehnică din București, FILS. 2020. „Festivalul studenților francofoni”, Facultatea de Inginerie în Limbi Străine, <http://ing.pub.ro/festivalul-studentilor-francofoni-editia-2020/>, accesat septembrie 2020.
- Ziar MM. 2019. Baia Mare: Festivalul de muzica francofona „Chants, Sons sur Scène”, un succes pentru organizatori, <https://ziarmm.ro/baia-mare-festivalul-de-muzica-francofona-chants-sons-sur-scene-un-succes-pentru-organizatori/>, accesat septembrie 2020.

2.5 Limba italiană

Nicoleta Silvia IOANA

Asemănarea⁵⁸ dintre cele două „limbi surori”, provenite din cadrul aceleiași familii a limbilor romanice sau neolatine, precum și dintre culturile celor două popoare a facilitat cunoașterea limbii italiene la nivelul societății românești încă din sec. XVII - XVIII. În acest context italiana, alături de franceză, germană, latină și greacă, a devenit limbă de studiu în primele decenii ale secolului al XIX-lea, atât în școlile particulare, cât și în cele de stat⁵⁹ și tradiția continuă până în zilele noastre.

Prima instituție în care limba italiană a fost introdusă ca disciplină de studiu în învățământul românesc, a fost Academia Domnească din București, structură de învățământ superior și cultură înființată în 1689. În această instituție, italiana era predată, în principal, de profesori nativi, dar și de profesori greci, francezi și evident români.

Astfel, alături de germană și franceză, limba italiană era considerată una dintre cele trei limbi moderne, cele mai studiate în școlile din România.⁶⁰

De exemplu, în două dintre gimnaziile din București, devenite ulterior licee și astăzi colegii, „Matei Basarab”, înființat în septembrie 1860 și „Sfântul Sava”, fondat în 1864, predarea limbii italiene era adesea în sarcina profesorilor italieni. De la „Sf. Sava” se remarcă Orazio Spinazzola, profesor și autor al manualului *Gramatica italiană* și G. Bonifacio (1878), în timp ce dintre profesori de seamă de la „Matei Basarab”, de la clasele V-VII, trebuie menționați Gian Luigi Frollo (1869-1878), Luigi Cazzavillan și Ramiro Ortiz. Din iulie 1920 catedra de limbă italiană de la „Matei Basarab” este încredințată tânărului profesor bucovinean Claudiu Isopescu, admis primul dintre toți ceilalți candidați și numit prin decretul nr. 81745/28.09.1920 profesor titular.⁶¹

2.5.1 De ce aleg să studiez limba italiană?

Anual, circa două milioane de studenții de toate vârstele și din toată lumea aleg să frecventeze cursuri de limbă italiană în afara granițelor Italiei⁶². Este evident faptul că motivele care stau la baza unei astfel de opțiuni sunt multiple și într-o strânsă interdependență cu trăsăturile limbii italiene, care se definește ca fiind o **limbă a culturii**, gratificându-și cunoscătorii cu un patrimoniu literar, artistic, științific, cultural inestimabil, dar și o **limbă de studiu** care deschide porțile ateneelor și bibliotecilor celor interesați, și chiar o **limbă a pieței muncii**⁶³. Nu se poate să nu reiterăm faptul că italiana este o **limbă de destinație turistică** preferată și, în același timp, o **limbă accesibilă** cursanților de diferite vârste și pregătiri datorită similitudinilor lexicale pe

⁵⁸ Limba româna este limba neolatină cea mai apropiată de limba italiană prin structura sa gramaticală (conservă declinațiile latine ale genitivului și dativului singular feminin, vocativ, gen neutru și cele 4 conjugari) și prin asemănarea sistemelor fonetice. Pentru aceste motive au existat literați care au susținut abolirea alfabetului chirilic, epurarea limbii de elemente non latine și înlocuirea acestora cu cuvinte italiene. În același timp, au teoretizat o italianizare masivă a lexicului și chiar au adus în discuție crearea unei limbi italo-române. (Heliade Radulescu „Paralelism între limba română și italiană”)

⁵⁹ Școlile italiene de pe teritoriul nostru erau școli guvernamentale, cu finanțare integrală de la Guvernul italian sau școli particulare, laice sau confesionale, finanțate parțial, care urmau programa și metodele didactice ale școlii italiene. Școlile finanțate în parte de guvernul italian erau supuse unei atente monitorizări permanente de către consuli responsabili și periodic evaluate printr-o inspecție ministerială.

⁶⁰ Prieur de Sombreuil care în secolul XIX se afla în călătorie pe meleaguri românești afirma despre valahi că „cei care aparțin claselor înalte au o predilecție pentru limba italiană. Unii dintre ei își trimit copiii să studieze la Padova, dar cei mai mulți se mulțumesc cu liceul din București, unde dobândesc cunoștințe despre religia lor (...) și despre limba italiană.”

<https://www.scribd.com/document/400400170/L-emigrazione-italiana-nelle-terre-romene-1861-1916-pdf>.

⁶¹ „Claudiu Isopescu. Monografie”, Nicoleta Silvia Ioana teză de doctorat, Universitatea din București, 2011.

⁶² https://www.esteri.it/mae/resource/doc/2018/10/rapporto_2018_li.pdf.

⁶³ Conform unei inițiative din 2020 limba italiană urmează a fi recunoscută ca limbă de lucru în Uniunea Europeană.

care le are cu limbile romanice în diferite procente (de exemplu cu româna în procent de 77%, cu franceză de 89% sau spaniola de 82%), este **limba lui „Made in Italy”** și **„Vivere all’ italiana”**.⁶⁴

2.5.2 Unde învăț limba italiană în România?

Răspunsul la această întrebare este unul extrem de generos, întrucât oferta de cursuri de limbă italiană în România este variată, iar alegerea depinde de interesul fiecărui cursant, de nivelul de studiu și, nu în ultimul rând, de vârsta acestuia și de timpul avut la dispoziție pentru atingerea obiectivelor dorite. În această lucrare vor fi evidențiate oportunitățile, la nivel național, pentru ciclul preuniversitar, pentru elevi cu vârste cuprinse între 7 și 18 ani, puse la dispoziția acestora atât de instituțiile de stat, cât și private. Acești furnizori de educație și de formare cuprind în programele lor curriculare disciplina limba italiană ca materie de studiu, pentru dobândirea și dezvoltarea competențelor de limbă, cultură și comunicare de diferite niveluri, în special A2-B1 sau B2, în cazul unui profil bilingv.

Discutând despre nivelul de competență lingvistică, trebuie menționat faptul că încadrarea într-un anumit tip de clasă este dată de regimul de predare, respectiv de alocarea orară, care este reglementată atât pentru gimnaziu, cât și pentru liceu prin așa-numitele „planuri cadru”, documente aprobate prin Ordinul ministrului educației⁶⁵. Acestea reglementează, de exemplu, statul disciplinei de tipul „Limbă modernă 1”, „Limbă modernă 2” sau „Limbă modernă 3”, precum și numărul de ore alocate în trunchiul comun (TC) și/sau în curriculum diferențiat (CD), aria curriculară în care se încadrează, respectiv „Limbă și comunicare”, dar și filiera liceului (teoretică, vocațională etc.), profilul (umanist, militar etc.) și specializarea (filologie, matematică-informatică, științe sociale etc.). În același Ordin sunt precizări cu privire la posibilitatea de organizare a unor clase cu program de studiu intensiv al unei limbi moderne, în care se alocă 4 ore de studiu săptămânal în favoarea limbii străine considerate L1, sau clase cu program bilingv, în care se alocă câte 5 ore pe săptămână, ore prevăzute în trunchiul comun (TC) și, după caz, în curriculumul diferențiat (CD), iar predarea disciplinei „Limba modernă 1- Limba italiană” pentru clasele cu program de studiu în regim bilingv se organizează pe grupe, cu respectarea prevederilor legale.

De asemenea, la clasele cu program de studiu în regim bilingv italian, pe lângă numărul săptămânal de ore destinate limbii italiene, se alocă și ore pentru studiul unor informații specifice spațiului lingvistic, respectiv altor discipline complementare și esențiale pentru elevi în cunoașterea și aprofundarea contextului, fapt care, pe de o parte facilitează dobândirea competențelor lingvistice, iar pe de altă parte îi pregătește pentru o mai bună inserție ulterioară în ateneele italiene sau în piața muncii. Astfel, este prevăzută „Geografia Italiei” la clasa a IX-a, „Istoria Italiei” la clasa a X-a, iar la clasele a XI-a și a XII-a „Elemente de cultură și civilizație ale Italiei”. Orele pentru studiul acestor discipline sunt alocate din numărul de ore prevăzut pentru curriculumul la decizia școlii (CDS).

În același timp, cadrul legislativ pentru profilul bilingv italian din învățământul românesc este completat de un alt document extrem de relevant prin instrucțiunile pe care le alocă, și anume de Memorandumul de înțelegere⁶⁶, bazat pe un acord cultural bilateral stabilit și asumat la București de cele două guverne în data de 8 august 1967.

⁶⁴ În ultimii ani este tot mai evidentă existența unei puternice legături între limba italiană și brandul *Made in Italy*. De altfel limba italiană este a doua cea mai folosită limbă în reclamele publicitare din întreaga lume, chiar și în sectoare de activitate economice netradiționale, întrucât este asociată în imagină colectivă cu multe produse de excelență de proveniență italiană.

https://www.esteri.it/mae/it/politica_estera/cultura/promozionelinguaitaliana/portale-della-lingua-italiana.html

⁶⁵ Pentru gimnaziu prin Ordinul nr. 5086 din 30 august 2019 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 3.590/2016 și prin Ordinul nr. 3410/16.03.2009 pentru clasele a IX-a – a XII-a, filierele teoretică și vocațională cursuri de zi.

⁶⁶ În M. Of. nr. 533/22 iul. 2002 se publică „Memorandum de înțelegere” între Guvernul României și Guvernul Republicii Italiene privind funcționarea secțiilor școlare bilingve româno-italiene, document în care sunt menționate cele patru școli din România considerate bilingve italiene: Colegiul Național „Ion Neculce” din București, Liceul

În baza regimului de predare a limbilor străine (moderne) în ciclul superior al liceului, detaliat mai sus, trebuie menționat faptul că este elaborat și aprobat curriculum pentru clasele a XI-a și a XII-a și că acesta este format din diferite titluri de programe care corespund încadrării disciplinei în statutul reglementat prin Ordin; astfel există „Programa pentru limba modernă 1” pentru elevii care au început studiul limbii italiene în clasa a III-a; „Programa pentru limba modernă 2”, adresată elevilor care au început studiul limbii italiene în clasa a V-a; „Programa pentru limba modernă 3” pentru acei elevi care au început studiul limbii italiene în clasa a IX-a, optând pentru această limbă în defavoarea uneia dintre limbile studiate în gimnaziu sau pentru elevii din învățământul în limbile minorităților naționale, care au început studiul celei de a doua limbi moderne în clasa a IX-a.

În octombrie 2020, conform Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR), situația predării limbii italiene ca limbă maternă, limbă italiană profil bilingv, limbă străină 1, 2 sau 3⁶⁷ în învățământul de stat preuniversitar din România se prezintă conform tabelelor 2.6 și 2.7.

Tabelul 2.6 Situația claselor în care se studiază limba italiană ca limbă maternă⁶⁸

Județ / Denumire unitate de învățământ	Limba italiană	
	Nr. clase	Nr. elevi
București		
Liceul Teoretic „Dante Alighieri”	1	29
Total	1	29

Tabelul 2.7 Situația claselor în care se studiază limba italiană în regim bilingv⁶⁹

Județ / Denumire unitate de învățământ	Limba italiană	
	Nr. clase	Nr. elevi
București	10	336
Colegiul Național „Ion Neculce”	5	167
Liceul Teoretic „Dante Alighieri”	5	169
Cluj	4	115
Colegiul Național „George Barițiu” Cluj-Napoca	4	115
Hunedoara	2	49
Liceul Tehnologic „Transilvania” Deva	2	49
Maramureș	1	30
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Baia Mare	1	30
Timiș	4	118
Liceul Teoretic „Jean Louis Calderon” Timișoara	4	118
Vaslui	0,5	14
Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Vaslui	0,5	14
Total	21,5	662

Așadar, în baza datelor prezentate mai sus, putem rezuma afirmând următoarele:

- numărul elevilor care studiază **limba italiană ca limbă modernă 1** este de **1967 elevi**, din care de nivel *preșcolar* – **trei** elevi, *primar* – **415** elevi, *gimnazial* – **554** elevi, *liceal* – **995** elevi, în următoarele județe: **Arad, Argeș, București, Bihor, Caraș-Severin, Cluj,**

Teoretic „Dante Alighieri” din București, Liceul „George Barițiu” din Cluj-Napoca și Liceul „Grup Școlar Transilvania” din Deva.

Textul în totalitate poate fi aprofundat aici http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.http_act_text?id=36979.

⁶⁷ OMECI nr. 3410/16.03.2009, <https://programe.ise.ro/Actuale.aspx>.

⁶⁸ Din anul 2005 prin Legea națională privind statutul minorităților limba italiană este recunoscută ca limbă maternă a unei minorități lingvistice.

⁶⁹ Textul în totalitate poate fi aprofundat aici: http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.http_act_text?id=36979.

Constanța, Dâmbovița, Hunedoara, Ialomița, Maramureș, Mehedinți, Mureș, Timiș, Vaslui;

- numărul elevilor care studiază **limba italiană ca limba modernă 2** este de **5855 elevi**, din care de nivel *gimnazial* – **1489** elevi, *liceal* – **4231** elevi, *postliceal* – **34** elevi, *profesional* – **101** elevi, în următoarele județe: **Alba, Argeș, București, Bacău, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Cluj, Călărași, Constanța, Covasna, Dâmbovița, Dolj, Harghita, Hunedoara, Ialomița, Iași, Ilfov, Maramureș, Mehedinți, Mureș, Neamț, Prahova, Satu Mare, Suceava, Timiș, Vaslui, Vrancea.**

De menționat că în afara școlilor din sistemul de stat există și școli private în România unde se predă limba italiană și chiar școli italiene, precum **Aldo Moro** din București.

La acestea se adaugă cursurile de limbă italiană susținute de **Institutul Italian de Cultură**⁷⁰, dar și de furnizori privați care au limba italiană în oferta lor de cursuri.

2.5.3 În ce context de învățare pot dobândi competențe lingvistice de limba italiană?

Răspunsul vizează cel puțin două direcții, din care una se referă strict la contextul formal, instituțional, iar cea de-a doua la contextul informal și non formal în care elevii au posibilitatea să dobândească abilități de comunicare în limba italiană și competențe lingvistice de diferite niveluri.

În ceea ce privește activitatea didactică în context formal trebuie menționat că aceasta se bazează pe un curriculum vertical, care are în vedere structura sistemului de învățământ din România, curriculumul adaptat în baza parcursului făcut de elev de când a început studiul acestei discipline și până în clasa pentru care se întocmește programa. În elaborarea acesteia se au în vedere reperele impuse privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru ciclul gimnazial sau inferior/superior al liceului,⁷¹ dar și alte documente complementare, precum Memorandumul pentru funcționarea claselor cu regim bilingv italian sau cadrul legislativ pentru programa de italiană ca limbă maternă. În ceea ce privește grupul țintă al programei de italiană ca limbă maternă, acesta este format din acei elevi care aparțin minorității italiene și vizează, pe de o parte, dezvoltarea progresivă a competențelor lingvistice, iar, pe de altă parte, cunoașterea patrimoniului spiritual și cultural al minorității italiene, din perspectivă interculturală, în scopul unei mai bune „cunoașteri reciproce între populația majoritară și minoritățile naționale din spațiul geografic românesc.”⁷²

Se poate afirma că procesul de învățare are la bază un model personalizat de proiectare care îmbină competențe generale și specifice, forme de prezentare a conținuturilor (teme, elemente de construcția comunicării, funcții comunicative ale limbii), precum și sugestii metodologice oferite ca sprijin pentru proiectarea și realizarea demersului didactic. Personalizarea este făcută de profesorul de limbă italiană care, în procesul de proiectare didactică, trebuie să coreleze într-o deplină armonie conținuturile tematice, lingvistice și funcționale recomandate în programa școlară, dar și evaluarea acestora astfel încât prin activitatea sa să contribuie la obiectivul fundamental⁷³ al disciplinei predate.

⁷⁰ https://iicbucarest.esteri.it/iic_bucarest/it/imparare_italiano/i_corsi_di_lingua.

⁷¹ <http://oldsite.edu.ro/index.php/articles/curriculum/c555+++681/>.

⁷² Ordinul nr. 5867/2012 privind aprobarea Programei școlare de Limba și literatura italiană maternă pentru clasa a VIII-a, completat cu Anexa nr. 2 la Ordinul ministrului educației naționale nr. 3393 / 28.02.2017 privind aprobarea Programei școlare pentru disciplina LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ ITALIANĂ Clasele a V-a – a VIII-a.

⁷³ „achiziționarea și dezvoltarea de către elevi a competențelor de comunicare necesare pentru o comunicare adecvată situațional/acceptată social prin însușirea de cunoștințe, deprinderi și atitudini specifice, în conformitate cu IMPLEMENTATION OF EDUCATION & TRAINING 2010 PROGRAMME (2003) la niveluri echivalente cu cele prevăzute în Cadrul European Comun de Referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare publicat de Consiliul Europei în 1998 și revizuit în 2000.” (Anexa nr. 1 la Ordinul Ministrului nr. 5023/ 12.09.2013).

În activitatea sa profesorul poate folosi manuale școlare (al căror regim este aprobat de Ministerul Educației prin Ordinul nr. 3.103/2019) și/sau alte materiale didactice auxiliare, elaborate pe baza programelor școlare întocmite de ISE și aprobate de Ministerul Educației.

Pentru disciplina Limbă italiană există pentru fiecare nivel de predare al limbii italiene, respectiv pentru limba italiană ca limbă maternă și pentru clasele cu profil bilingv, L1, L2 și L3, un curriculum la nivel național și programe aprobate de către minister pentru fiecare an de studiu în parte și, în consecință, și un tip de manual care corespunde cerințelor și condițiilor nivelului utilizatorilor, manuale dintre care unele se găsesc pe site-ul ministerului în format digital⁷⁴.

Dar cum manualul este doar o resursă din cele utilizate de profesor în activitatea sa, nu o normă didactică, acesta se poate simți liber să integreze, în funcție de provocările oferite de elevii săi – *nivel de limbă, vârstă, interes personal etc.* – și cu respectarea conținuturilor recomandate prin programe, texte autentice sau alte resurse oferite prin intermediul cărților editate în Italia. De asemenea profesorul are la dispoziție resurse didactice oferite prin intermediul unor site-uri gratuite⁷⁵, unde pot fi accesate metode interactive de predare, materiale de învățare, teste de evaluare a competențelor de limbă italiană pentru toate nivelurile, conform CECRL.

Pentru promovarea limbii italiene la nivel internațional a fost realizată de Ministerul Italian de Afaceri și de Cooperare Internațională (MAECI) și dezvoltată în colaborare cu Istituto Europeo di Design aplicația ItaliAmo. Prin intermediul unei călătorii cu doi ghizi de excepție Leo (Leonardo da Vinci) și Lisa (Monna Lisa) cursantul poate descoperi frumusețile Italiei și brandul *Made in Italy*, îmbunătățindu-și în același timp și competențele lingvistice, în special cele de înțelegere orală. Traseul parcurs de cei doi protagoniști cuprinde 10 etape în patru secvențe bazate pe dialoguri, expresii de uz comun, exerciții lingvistice și curiozități culturale și etnogastronomice. Această aplicație, precum și toate celelalte inițiative promovate și de Institutul Italian de Cultură au rolul de a susține activitatea didactică a profesorilor de limbă italiană, în calitatea lor de promotori și propagatori ai limbii și culturii italiene în România.

2.5.4 Experiențe italofone multiculturale și multilingvistice

Este deja de notorietate faptul că Uniunea Europeană a considerat întotdeauna marea sa diversitate culturală și lingvistică drept un avantaj, un patrimoniu la dispoziția tuturor cetățenilor săi. Multilingvismul recunoscut și reglementat prin tratatele europene legitimează și promovează această diversitate culturală și lingvistică, asigurând astfel o mai mare transparență a instituțiilor europene, care își deschid porțile către toți cetățenii Uniunii Europene, și nu doar acestora.⁷⁶

Pe măsură ce un nou stat aderă la UE, numărul limbilor oficiale se îmbogățește cu o nouă achiziție⁷⁷ și sunt revizuite și actualizate regulamentele care legitimează statul dobândit de limba respectivă prin integrarea sa în marea familiei a limbilor „europene”, astfel încât toate limbile oficiale să aibă un statut egal, ca de altfel și toate statele membre.

⁷⁴ <https://www.manuale.edu.ro/>.

⁷⁵ <http://www.oneworlditaliano.com/index.htm>, <https://caffescuola.com/>, <http://www.lezionidiitaliano.altervista.org/>, <https://italianoxstranieri.com/esercizi-italiano-per-stranieri/>, <https://onlineitalianclub.com/>, <https://www.unlearningitalian.org/index.html>, <http://www.italiano.rai.it/>, <https://www.zanichelli.it/>, <http://www.impariamoitaliano.com/>, <http://nonparloitaliano.com/>, <http://www.parliamoitaliano.altervista.org/>, <https://parliamoitaliano.tumblr.com/>, <https://www.loecsen.com/it/corso-italiano>, <https://italianoxstranieri.com/come-si-fa/>, <http://www.locuta.com/cdarte.htm>. Siti per verificare il tuo italiano: <http://radiodante.it/>,

Tv per imparare la lingua e la cultura italiana: <https://www.almaedizioni.it/it/almatv/>.

⁷⁶ <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/organisation-and-rules/multilingualism>.

⁷⁷ olandeză, franceză, germană, italiană 1958, daneză, engleză 1973, greacă 1981, portugheză, spaniolă 1986, finlandeză, suedeză 1995, cehă, estonă, maghiară, letonă, lituaniană, malteză, polonă, slovacă, slovenă 2004, bulgară, irlandeză, română 2007, croată 2013.

În ceea ce privește contextul multicultural și multilingvistic în care limba și cultura italiană conviețuiește armonios oferind oportunități de dezvoltare elevilor care au ales studiul acesteia, putem exemplifica o serie de inițiative și evenimente, organizate în medii non-formale și informale, precum concursuri, festivaluri sau proiecte:

- Evenimentele promovate și/sau organizate de Institutul Italian de Cultură care se desfășoară în format online sau fizic conform calendarului de pe site-ul instituției (lansări de carte, expoziții, serile filmului italian etc.)⁷⁸;
- **Dantedi**⁷⁹ – 25 martie – ziua națională dedicată poetului de excelență Dante Alighieri, în care elevi din întreaga lume se reunesc prin intermediul activităților în celebrarea celui considerat *il Sommo Poeta*, „il padre della lingua italiana”;
- **Ziua Europei/La Festa dell’Europa** – 9 mai – ocazie cu care este sărbătorită anual pacea și unitatea în Europa, marcând ziua istorică în care a fost pronunțată declarația Schuman; elevii sunt invitați la reflecție asupra solidarității care a stat la baza constituirii Uniunii Europene și asupra speranțelor pentru viitor⁸⁰;
- **Ziua Națională a Italiei**, cunoscută sub numele de **La Festa della Repubblica**, sărbătorită în fiecare an pe data de 2 iunie pentru păstrarea în memoria colectivă a zilei de 2 iunie 1946, în care poporul italian a ales, prin referendum, ca formă de guvernare republica, creând astfel premisele Italiei moderne;
- **Ziua europeană a limbilor**, sărbătorită în fiecare an pe data de 26 septembrie cu scopul de a sensibiliza oamenii, în special tinerii, în legătură cu importanța cunoașterii și învățării limbilor străine și conservării patrimoniului lingvistic⁸¹;
- **Săptămâna internațională a limbii italiene**⁸², manifestare culturală organizată anual în cea de-a treia săptămână a lunii octombrie, pe o temă în jurul căreia este stabilit un vast program cultural al cărui scop este promovarea studiului limbii și culturii italiene; în 2020 evenimentul a ajuns la cea de-a XX-a ediție și a avut ca temă „L’italiano tra parola e immagine: graffiti, illustrazioni, fumetti”;
- **Săptămâna bucătăriei italiene**⁸³, inițiativă promovată de Ministerul Afacerilor Externe din cadrul guvernului italian în vederea promovării și valorificării tradiției culinare naționale ca semn distinctiv al identității și culturii italiene, cu această ocazie având loc o serie de evenimente concentrate pe calitatea și pe caracteristicile admirabile ale produselor *Made in Italy* în sectorul agroalimentar.
- **Festlettura**⁸⁴ – un festival care aduce mai aproape de elevii și studenții italieni cultura și literatura din Peninsulă, propunându-le spre lectură și/sau traducere și recenzare titluri din literatura italiană contemporană, dar și din cea clasică;

⁷⁸ <http://www.iicbucarest.esteri.it/> sau <https://www.facebook.com/IstitutoItalianoDiCulturaBucarest/>.

⁷⁹ <https://accademiadellacrusca.it/it/contenuti/lacruscaacasa-25-marzo-2020-il-primodanted/7906>.

⁸⁰ https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day_ro.

⁸¹ <https://www.coe.int/fr/web/language-policy/european-day-of-languages>.

⁸² Inițiativa a luat naștere în 2001 prin colaborarea Ministerului Afacerilor Externe al Italiei cu Accademia della Crusca. https://www.esteri.it/mae/it/politica_estera/cultura/promozionelinguaitaliana/settimanalinguaitaliana/iniziativa-nel-mondo-2020.html.

⁸³ https://www.esteri.it/mae/en/sala_stampa/archivionotizie/approfondimenti/2020/11/settimana-della-cucina-italiana-nel-mondo.html.

⁸⁴ „Festivalul se desfășoară în fiecare an prin concursul Tinerii citesc Italia, ajuns în 2020 la ediția a IX cu tema „Rendiamo virale la lettura!” . Evenimentul se desfășoară sub patronajul AMBASADEI ITALIEI ÎN ROMÂNIA și cu sprijinul editurilor: *MARSILIO* EDITORI, *EDIZIONI PIEMME gruppo MONDADORI*, *GIUNTI EDITORE*, *EINAUDI RAGAZZI*, *OLTRE EDIZIONI* și își propune să promoveze limba și cultura italiană în România prin lectura de cărți aparținând unor scriitori italieni, educând tinerii în spiritul lecturii și, sub îndrumarea profesorilor lor, de a-i sprijini în dezvoltarea judecății critice și a capacității de interpretare. ”Concursul cuprinde trei secțiuni dedicate uni nivel de vârstă și de pregătire diferit: - Secțiunea Gimnaziu: adresată elevilor din România înscriși la gimnaziu în care se predă limba italiană. - Secțiunea Liceu: se adresează elevilor din toate liceele și tinerilor sub 20 de ani din institutele de cultură unde se predă limba italiană. - Secțiunea Universitate: dedicată studenților.”, https://www.facebook.com/Festlettura-302094239932069/about/?ref=page_internal.

- „**Libriamoci. Giornate di lettura nelle scuole**”⁸⁵ – o campanie națională a statului italian adresată școlilor din Italia și din străinătate cu scopul de a propaga interesul și dragostea față de cărți și de lectură printr-o serie de evenimente precum: maraton literar în clasă, interpretarea unor opere teatrale, realizare de cărți audio, întâlniri cu autori⁸⁶ care să citească propriile cărți etc.;
- „**Io parlo italiano**”⁸⁷ – un concurs organizat de Asociația Italienilor din România (RO.AS.IT) care urmărește încurajarea vorbitorilor de limbă italiană ca limbă maternă; acesta se adresează elevilor vorbitori nativi de limbă italiană, elevilor care studiază limba italiană ca limbă maternă, elevilor cu origini italiene care cunosc limba italiană din familie, elevilor care provin din familii mixte și cunosc limba italiană fără a o fi studiat în cadru instituțional.

De asemenea, elevii din învățământul preuniversitar pot participa la diverse **proiecte de tip Erasmus+**, acțiunea **KA201 Parteneriat strategic școlar și KA229 Parteneriate de schimb interșcolar**, în cadrul cărora școlile pot fi aplicant sau partener și de cele mai multe ori unul dintre partenerii consorțiului este o școală din Italia, la proiecte de **gemelaggio**, la alte inițiative naționale și/sau ale Camerei de Comerț Italiene sau ale unor asociații sau la concursuri organizate direct de Comisia Europeană, precum concursul școlar **Juvenes Translatores**⁸⁸, care le oferă tinerilor ocazia să înțeleagă ce înseamnă să fii traducător profesionist – participanții trebuie să traducă ca și cum textul ar fi scris pentru tineri de vârsta lor, pentru a-i ajuta să înțeleagă un mesaj scris în altă limbă și vor fi apreciați pentru competența lingvistică și pentru creativitatea soluțiilor găsite.⁸⁹

2.5.5 Cum îmi verific abilitățile și competențele de limbă italiană?

Recunoașterea cunoștințelor de limbă italiană se realizează în cadru formal în școli prin intermediul **Olimpiadei de limbi romnice**, care se organizează anual, în baza unui Regulament, de către Ministerul Educației și Cercetării, prin inspectoratele școlare sau unități școlare subordonate. Aceasta se adresează elevilor care au aptitudini deosebite în domeniul limbii italiene, indiferent de clasă și de regimul de studiu al limbii – normal, intensiv sau bilingv⁹⁰ și limbă maternă – și urmărește prin probe scrise și/sau orale să evalueze competențele de comunicare, de receptare și de producere a mesajelor scrise și orale, conform programei de studiu și nivelului candidatului. Sunt prevăzute diferite etape de desfășurare, începând cu cea pe școală, continuând cu o etapă intermediară județeană sau a sectoarelor municipiului București și finalizând cu etapa națională și/sau internațională. Calificarea elevilor de la o etapă la alta este condiționată de obținerea unui punctaj minim de 80 de puncte pentru faza pe școală și minim 85 de puncte pentru calificarea la faza națională.

La ciclul liceal, clasele a IX-a – a XII-a/a XIII-a olimpiada este organizată pentru limba italiană în regim de studiu normal și, respectiv, în regim de studiu intensiv/bilingv. Odată cu apariția programelor pentru limba italiană studiată ca limbă maternă, se poate organiza olimpiadă, dar doar la nivel local, întrucât pentru nivel național sunt necesare cel puțin trei unități în cadrul cărora să se studieze italiana maternă.

Cât privește standardele de performanță ale olimpiadei, acestea reflectă standardele Uniunii Europene, înscrise în Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)⁹¹.

⁸⁵ <https://www.libriamociascuola.it/II/#>.

⁸⁶ În cadrul Libriamoci 2020, în săptămâna 16-21 noiembrie elevii Colegiului Național Ion Neculce s-au întâlnit virtual prin intermediul platformei Google Suite for Education cu autorii **Anna Folli, Lorenzo della Fonte și Katia Ceccarelli**.

⁸⁷ <https://roasit.ro/concurs-eu-vorbesc-italiana/>.

⁸⁸ https://ec.europa.eu/info/education/skills-and-qualifications/develop-your-skills/language-skills/juvenes-translatores/2020-contest/list-selected-schools_ro.

⁸⁹ <https://www.eurodesk.ro/termen-eurodesk/vrs/IDed/204>.

⁹⁰ [http://www.isj.gl.edu.ro/html/Len2019/Regulament%20Olimpiada%20limbi%20romnice%202019%20\(1\).pdf](http://www.isj.gl.edu.ro/html/Len2019/Regulament%20Olimpiada%20limbi%20romnice%202019%20(1).pdf).

⁹¹ Fiecărei clase îi corespunde un nivel: Clasa a VII-a – nivelul A1+/A2, clasa a VIII-a – nivelul A2/A2+, clasa a IX-a – nivelul A2+/B1, clasa a X-a – nivelul B1/B1+, clasa a XI-a – nivelul B1+/B2, clasa a XII-a/a XIII-a – nivelul B2/B2+.

Certificarea competențelor lingvistice de limbă italiană are loc de asemenea în cadrul **examenului de bacalaureat** prin intermediul **probei de evaluare a competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională (proba C)**⁹². Această probă structurată în trei părți (orală, audio și scrisă) dă posibilitatea absolventului să primească un certificat de competență lingvistică cu nivelul aferent punctajului obținut A1/A2/B1/B2.⁹³

În conformitate cu O.M.E.N. nr. 4950/27.08.2019 privind organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat național și cu Memorandumul de înțelegere care reglementează funcționarea secțiilor cu regim bilingv italian, absolvenții acestor secții **redactează în limba italiană proba E d)** – i.e. proba scrisă, la alegere, a profilului și specializării, la o disciplină studiată în limba italiană.

De asemenea, elevii absolvenți ai acestor secții au oportunitatea să obțină un Atestat de competențe de limbă italiană, document recunoscut în activitatea lor profesională ulterioară.

Certificarea competențelor de limbă italiană poate avea loc și în alte contexte decât cele prezentate mai sus, iar certificatele obținute sunt documente de studiu care atestă gradul de competență comunicativă în italiană ca limbă străină.⁹⁴

Pentru organizarea acestor examene în București, Institutul Italian de Cultură, pe baza convențiilor încheiate cu Università per Stranieri di Perugia și cu Università per Stranieri di Siena, a primit recunoaștere pentru organizarea examenelor de tip CELI⁹⁵ – CIC și CILS⁹⁶, cu o corespondență bine definită între nivelurile de certificare recunoscute de acestea și cele stabilite prin Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi.⁹⁷

În afară de Institutul Italian de Cultură, pe teritoriul României mai există și alte centre autorizate în care se pot susține examene de certificare lingvistică a competențelor de limbă italiană, organizate în cadrul universităților, centrelor culturale, la sediul furnizorilor privați sau chiar în Italia.

Putem concluziona cu faptul că în România „la lingua del sì, che si suona non si canta”⁹⁸ se bucură de un statut privilegiat pentru toată valoarea adăugată pe care ne-o aduce cunoașterea ei și de o lungă tradiție pe care avem datoria de a o menține la aceleași standarde profesionale ridicate. Din păcate, în ultimul deceniu s-a constatat un număr în descreștere al celor care aleg studiul limbii italiene în cadrul pregătirii preuniversitare. Un viitor sustenabil depinde fără îndoială de efortul comun al tuturor celor implicați în promovarea și învățarea limbii italiene în țara noastră.

⁹² Prin O.M. nr. 5905/2016, examenul ECL este recunoscut oficial pentru echivalarea rezultatelor probei C la bacalaureat (evaluarea competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională) în cinci limbi, inclusiv italiana. <https://ecl.org.ro/ro/despre-ecl/9-ro/ecl-ro/86-certificarea-ecl-echivaleaza-proba-c-la-bac-in-cinci-limbi-de-circulatie-europeana>.

⁹³ Conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi.

⁹⁴ https://iicbucarest.esteri.it/iic_bucarest/ro/imparare_italiano/certificazioni/.

⁹⁵ Examenul de Certificare a cunoștințelor de limbă italiană (CELI) este organizat în colaborare cu Universitatea pentru Străini din Perugia în luna iunie a fiecărui an. Obținerea certificatului CELI 3 sau superior este echivalent cu examenul de limbă italiană pentru înscrierea la universitățile din Italia.

⁹⁶ Examenul de Certificare a cunoștințelor de limbă italiană (CILS) este organizat în colaborare cu Universitatea pentru Străini din Siena la începutul lunii decembrie.

⁹⁷

	Università per Stranieri di Perugia	Università per Stranieri di Siena
NIVEL C2 / Excelență	CELI 5	CILS Quattro-C2
NIVEL C1 / Fluentă	CELI 4	CILS Tre-C1
NIVEL B2 / Progres	CELI 3*	CILS Due B2
NIVEL B1 / Bază	CELI 2	CILS Uno B1
NIVEL A2 / Supraviețuire	CELI 1	CILS A2
NIVEL A1 / Contact	CELI 1	CILS A1

⁹⁸ «del bel paese là dove 'l sì suona», (*Inferno*, C. XXXIII, v. 80).

Bibliografie

Cărți

- Dorojan, A., „L’emigrazione italiana nelle terre romene (1861-1916)”, teză de doctorat, 2013, Universita Roma Tre, Roma.
- Ioana, N., „Claudiu Isopescu. Monografie”, teză de doctorat, 2011, Universitatea din București, București.

Surse online

- ACCADEMIA DELLA CRUSCA, 2020 Dantedi: <https://accademiadellacrusca.it/it/contenuti/lacruscaacasa-25-marzo-2020-il-primo-danted/7906>, accesat noiembrie 2020.
- ALDO MORO: 2020: Școala italiană Aldo Moro: <https://scuolaitalianabucarest.com/it/>, accesat noiembrie 2020.
- ALMAEDIZIONI: 2020: Tv per imparare la lingua e la cultura italiana: <https://www.almaedizioni.it/it/almatv/>, accesat decembrie 2020.
- Camera Deputaților, 2002: MEMORANDUM DE ÎNȚELEGERE între Guvernul României și Guvernul Republicii Italiene privind funcționarea secțiilor școlare bilingve româno: www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act_text?id=36979, accesat noiembrie 2020.
- ECL, 2020: <https://ecl.org.ro/ro/despre-ecl/9-ro/ecl-ro/86-certificarea-ecl-echivaleaza-proba-c-la-bac-in-cinci-limbi-de-circulatie-europeana>; accesat decembrie 2020.
- EU, 2020: Ziua limbilor europene: Ziua 1 https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day_ro, <https://www.coe.int/fr/web/language-policy/european-day-of-languages>, accesat decembrie 2020.
- EU, 2020: Certificarea limbii italiene: CECRL Grila de autoevaluare a competențelor de limbă italiană, accesat decembrie 2020.
- Institutul italian de cultură, 2020: https://iicbucarest.esteri.it/iic_bucarest/it/imparare_italiano/i_corsi_di_lingua, accesat decembrie 2020.
- https://iicbucarest.esteri.it/iic_bucarest/ro/imparare_italiano/certificazioni/, accesat decembrie 2020.
- Institut de Științe al Educației, 2020: <https://www.edu.ro/Institutul%20de%20C8%98tiin%C8%9Be%20ale%20Educa%C8%9Biei%20%28ISE%29>, accesat decembrie 2020.
- ISJ GL, 2020: accesat noiembrie 2020.
- [http://www.isj.gl.edu.ro/html/LEN2019/Regulament%20Olimpiada%20limbi%20romanice%202019%20\(1\).pdf](http://www.isj.gl.edu.ro/html/LEN2019/Regulament%20Olimpiada%20limbi%20romanice%202019%20(1).pdf), accesat decembrie 2020.
- Libriamoci, 2020: <https://www.libriamociascuola.it/II/#>, accesat decembrie 2020.
- MAE/MAECI 2020: ”L’ITALIANO NEL MONDO CHE CAMBIA” – 2018, raport prezentat la Palazz.
- Madama, Roma, în data de 22.10.2018 cu ocazia reuniunii de lucru ”Gli Stati Generali della Lingua italiana nel mondo”; https://www.esteri.it/mae/resource/doc/2018/10/rapporto_2018_li.pdf, accesat noiembrie/decembrie 2020
- MAE/MAECI, 2020: La promozione della lingua italiana: https://www.esteri.it/mae/it/politica_estera/cultura/promozionelinguaitaliana/portale-della-lingua-italiana.html, accesat noiembrie/decembrie 2020.
- MEC, 2020 - Curriculum: <http://oldsite.edu.ro/index.php/articles/curriculum/c555+++681/>, accesat noiembrie 2020.
- MEC, 2020 Programe școlare: <http://programe.ise.ro/Attuale/Programeinvigoare.aspx>; <http://programe.ise.ro/>, accesat noiembrie 2020.
- MEC. 2020, „Manuale școlare” Învățământ preuniversitar, <https://www.edu.ro/manuale-scolare>, accesat septembrie 2020.
- Alte resurse cu situri gratis pentru studiul limbii italiene, accesate decembrie 2020.
- <http://www.oneworlditaliano.com/index.htm>, <https://caffescuola.com/>, <http://nonparloitaliano.com/>, <http://www.lezioni-diitaliano.altervista.org/>, <https://italianoxstranieri.com/esercizi-italiano-per-stranieri/>, <https://onlineitalianclub.com/>, <https://www.unlearningitalian.org/index.html>, <http://www.italiano.rai.it/>, <https://www.zanichelli.it/>, <http://www.impariamoitaliano.com/>, <http://www.locuta.com/cdarte.htm>, <https://parliamoitaliano.tumblr.com/>, <https://www.loecsen.com/it/corso-italiano>, <http://www.parliamoitaliano.altervista.org/>, <https://italianoxstranieri.com/come-si-fa/>, Siti per verificare il tuo italiano: <http://radiodante.it/>, accesat decembrie 2020.
- MEC, 2020: Olimpiada limbi romanice: <https://www.edu.ro/olimpiade-si-concursuri>
- MAE/MAECI, 2020: Săptămâna limbii italiene în lume: https://www.esteri.it/mae/it/politica_estera/cultura/promozionelinguaitaliana/settimanalinguaitaliana/iniziativa-nel-mondo-2020.html, accesat decembrie 2020.
- MAECI, 2020 https://www.esteri.it/mae/it/politica_estera/cultura/promozionelinguaitaliana/portale-della-lingua-italiana.html.
- Parlamentul Europei: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/organisation-and-rules/multilingualism>, accesat decembrie 2020.
- RO.AS.IT, 2020: ”Io parlo italiano”: <https://roasit.ro/concurs-eu-vorbesc-italiana/>, accesat decembrie 2020.
- Università per Stranieri Perugia, 2020: <https://www.unistrapg.it/it/certificati-di-conoscenza-della-lingua-italiana/celi-certificati-di-lingua-italiana>.
- Università per Stranieri Siena, 2020: https://cils.unistrasi.it/6/Centro_CILS.htm.

2.6 Limba spaniolă

Anca PECICAN

În învățământul preuniversitar, deși predarea limbii spaniole nu cunoaște extinderea altor limbi moderne precum engleza și franceza, există aproape în fiecare județ cel puțin o școală sau liceu unde elevii învață această limbă.

În privința ciclului primar și a celui gimnazial, pe de-o parte există școli gimnaziale (Ș. G.) unde elevii învață spaniola începând de la clasa pregătitoare până la clasa a VIII-a. În aceste școli de obicei spaniola are statut de limbă străină principală (sau limba modernă 1), având un număr de ore de predare cel puțin egal cu acela al limbii engleze. În București există patru astfel de școli: Ș. G. Nr. 56 „José Martí”, Ș. G. „Federico García Lorca”, Ș. G. Mexic și Ș. G. Uruguay. În țară, între școlile în care se învață limba spaniolă pot fi amintite Ș. G. „Ion Creangă” din Suceava, Ș. G. Nr. 12 „B. P. Hasdeu” din Constanța, Ș. G. Nr. 1 Pușcași din Vaslui. Pe de altă parte, mult mai numeroase sunt liceele teoretice (L. T.) sau colegiile naționale (C. N.) care au în componență învățământ primar și gimnazial. Acestea au fost special concepute pentru a le oferi elevilor continuitate în studiul limbii străine și posibilitatea de a-și dezvolta competențele de comunicare în spaniolă și de a aprofunda cunoștințele referitoare la cultura și civilizația spaniolă. De exemplu, la L. T. Bilingv „Miguel de Cervantes” din capitală, pentru a intra în clase în care se pune accent pe învățarea spaniolei, elevii trebuie să susțină probă de admitere la această limbă atât la înscrierea în clasa a V-a, cât și în clasa a IX-a. În acest fel se urmărește o predare diferențiată în funcție de nivelul de competență dobândit de către elev, asigurându-se un progres constant. De altfel, începând cu ciclul gimnazial în anumite școli (în București Ș.G. Nr. 56 „José Martí” și Ș. G. „Federico Garcia Lorca”) și licee (L. T. Bilingv „Miguel de Cervantes” din București, L. T. „Jean Louis Calderon” din Timișoara, C. N. „Elena Cuza” din Craiova) se organizează clase de predare a limbii spaniole în regim intensiv. Potrivit legii⁹⁹, studiul limbilor moderne în acest caz se face într-un număr de ore mai mare față de cel prevăzut în trunchiul comun, cu posibilitatea diversificării curriculumului și în grupe de maximum 16 elevi. De cele mai multe ori, pentru a face parte din aceste clase, elevii sunt nevoiți să susțină probă de admitere la limba spaniolă.

În ceea ce privește învățământul liceal, în funcție de numărul de ore didactice alocate limbii spaniole și de diversitatea curriculumului, există trei regimuri de predare: normal, intensiv și bilingv. Regimul normal de predare cuprinde numărul de ore de studiu al limbii străine prevăzut în trunchiul comun prin Planul-cadru de învățământ. În cazul în care spaniola figurează ca limba modernă 1, elevii studiază două ore pe săptămână. Dacă în cazul clasei cu predare în regim intensiv spaniola se studiază cu cel puțin două ore mai mult decât în clasa cu regim normal, regimul bilingv de predare/învățare prevede un număr minim de 3 ore în plus față de cel normal. Aceste ore suplimentare permit aprofundarea cunoștințelor lingvistice și o mai eficientă dezvoltare a competenței comunicative, precum și diversificarea curriculumului în direcția predării unor discipline precum „Istoria Spaniei”, „Geografia Spaniei”, „Cultură și civilizație spaniolă”, „Pregătire pentru examenul DELE”, „Limbaj comercial” etc. La decizia unității de învățământ se pot propune o serie de discipline opționale de acest fel care oferă elevilor oportunități variate de îmbogățire a cunoștințelor referitoare la limba și cultura spaniolă.

Din perspectiva numărului de ore alocate limbii spaniole, a participării la programe internaționale în spaniolă sau în colaborare cu școli din Spania, precum și prin prisma rezultatelor obținute de elevi la concursuri și olimpiade de profil, se remarcă o serie de licee. Liceul cu cea mai lungă tradiție în predarea spaniolei este L. T. Bilingv „Miguel de Cervantes” din București. Acesta s-a creat în 1990 și, potrivit doamnei directoare Camelia Rădulescu, a întâmpinat greutăți la început: „Neîncrederea elevilor și a părinților cu privire la limba spaniolă, ideea de bilingv română-spaniolă suna exotic și atât... Cu timpul, decizia luată s-a dovedit a fi una

⁹⁹ <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/OM%204797-%20Regulament%20%20intensive%20si%20bilingve%20publicat%20in%20MO%20579%20din%202022.09.2017.pdf>.

foarte bună, pentru că s-au creat un colectiv de profesori și un colectiv de elevi care au crescut în fiecare an și performanțele se văd astăzi foarte bine.”¹⁰⁰ Între liceele din capitală unde limba spaniolă ocupă un loc de cinstă între limbile moderne se numără de asemenea C. N. „Iulia Hasdeu”, unde există clase de spaniolă în regim bilingv și normal și C. Economic „A. D. Xenopol”, unde spaniola se studiază în regim normal și intensiv. În aceste trei licee elevii beneficiază și de cursuri predate de profesor spaniol nativ. De exemplu, L. T. B. „Miguel de Cervantes” face parte dintr-un program al Ministerului Educației din Spania ce include licee bilingve din Europa Centrală și de Sud-est în virtutea căruia anual beneficiază de cadru didactic din Spania¹⁰¹. La C. N. „Mihai Viteazul” și la C. N. „Spiru Haret” din capitală predarea/învățarea limbii spaniole se desfășoară în regim normal, ca a doua limbă modernă de studiu.

Printre liceele cu renume în studiul spaniolei se numără de asemenea C. N. Pedagogic „Regina Maria” din Ploiești, cunoscut și după fosta denumire de L. Pedagogic „Jean Monnet”. Aici spaniola se învață în regim bilingv sau intensiv încă din 2003. L. T. „Eugen Pora” și L. T. „Mihai Eminescu” din Cluj, C. N. „Carol I” și C. N. „Elena Cuza” din Craiova, L. T. „Emil Racoviță” din Vaslui, C. N. „Unirea” din Brașov, C. N. „Mihai Eminescu” din Baia Mare, L. T. „Jean Louis Calderon” din Timișoara sunt alte câteva exemple de licee unde spaniola se învață atât în regim normal, cât și în regim bilingv și/sau intensiv. Licee precum C. N. „Petru Rareș” din Suceava, L. T. „Dimitrie Cantemir” din Iași, L. T. „George Călinescu” din Constanța au inclus în oferta educațională pentru anul școlar 2020-2021 clase de spaniolă cu predare în regim normal ca a doua limbă modernă.

Dintre materialele didactice folosite pentru predarea/învățarea limbii spaniole, amintim atât manualele editate în România la Editurile Didactică și Pedagogică, Logos sau publicate în străinătate (și aprobate de Ministerul Educației, MEC, nedatat, vezi lista bibliografică de la sfârșitul secțiunii), manuale în format digital postate pe site-ul manuale.edu.ro, cât și auxiliare didactice (caiete de exerciții de gramatică și vocabular, culegeri de teste). De asemenea, se folosesc și resurse electronice cu materiale de învățare sau teste de evaluare a competențelor de limbă spaniolă, ca de exemplu (conform Institutul Cervantes, nedatat):

- Centrul Virtual Cervantes (materiale și activități online);
- Mi mundo en palabras (activități interactive pentru copii cu vârste cuprinse între 7 și 9 ani);
- Pasatiempos de Rayuela (activități interactive pentru profesori și elevi);
- Actividades del AVE (activități interactive pe baza materialelor Aulei Virtuale de Spaniolă – AVE);
- Lecturas paso a paso (colecție de lectură pe trei niveluri de competență – începător, intermediar și avansat).

În special în liceele cu regim intensiv și/sau bilingv se organizează o serie de activități, proiecte și manifestări extrașcolare în limba spaniolă. De exemplu, Ziua Hispanității (*Día de la Hispanidad*) este sărbătorită în fiecare an prin manifestări artistice, concursuri, ateliere de creație, cluburi de lectură etc. L. T. B. „Miguel de Cervantes” dispune de trupă de teatru care joacă în limba spaniolă, iar L. T. „Emil Racoviță” din Vaslui a primit vizita poetului chilian Mario Castro Navarrete¹⁰². O echipă de profesori dedicați și foști „cervantiști” au creat blogul El Maestro¹⁰³ ca o metodă alternativă de învățare a limbii spaniole și un spațiu de exprimare liberă. De asemenea, C. Economic „A. D. Xenopol” sărbătorește începând din anul 2018 „Ziua Multiculturalității” (31 octombrie) prin manifestări artistice susținute de către elevi. În cadrul acestora cultura hispanică își are locul său specific.

Un loc aparte în rândul activităților extra curriculare le revine proiectelor educaționale internaționale în care sunt implicate instituțiile de învățământ liceal. În ultimii ani aceste proiecte internaționale au fost de tip

¹⁰⁰ <http://opinionationala.ro/o-sansa-la-performanta-pentru-fiecare/>.

¹⁰¹ Idem.

¹⁰² <http://lervs.ro/educationale/>.

¹⁰³ <https://www.blogelmaestro.com/>.

Erasmus+. Un astfel de proiect a fost *Radio, adolescentes y noticias. Un proyecto para la educación inclusiva en Europa*, coordonat de C. N. „Iulia Hașdeu” din capitală în perioada 2017-2019. Alături de acesta au participat alte patru licee din Spania, Bulgaria, Ungaria și Franța pentru a promova valorile europene și, nu în ultimul rând, în scopul dezvoltării competenței comunicative a elevilor în limba spaniolă¹⁰⁴. L. T. Bilingv „Miguel de Cervantes” a participat în perioada 2016-2018 la proiectul *Laboratorios de humanidad*¹⁰⁵ alături de licee din Spania, Italia și Polonia; în 2017 la proiectele E-twinning *Todo sobre ellas, Nuestros Mitos y Héroes, Jugando se entiende la gente* și în 2020 *Viaje educativo*. De asemenea, a făcut parte din proiectul de schimb școlar cu IES Salvador Gadea din Valencia, Spania, în 2017¹⁰⁶. În cadrul proiectelor de acest fel desfășurate numai în limba spaniolă, atât elevii, cât și cadrele didactice au beneficiat de mobilități prin intermediul cărora și-au îmbogățit experiențele multiculturale și multilingvistice.

În privința certificării nivelului de competență de comunicare în limba spaniolă, elevii au posibilitatea să își confirme abilitățile prin obținerea Diplomei de Spaniolă ca Limbă Străină sau DELE (*Diploma de Español como Lengua Extranjera*). Acest certificat este eliberat de către Ministerul Educației din Spania și acreditează cunoștințele de spaniolă la nivel internațional. Se obține în urma susținerii examenului cu același nume organizat de către Institutul Cervantes din București. Elevii din liceele unde se predă limba spaniolă sunt încurajați și, în unele cazuri, pregătiți în mod special pentru a se înscrie la aceste examene. De asemenea, ei beneficiază de o reducere de 30% din taxa de înscriere și echivalarea diplomei de nivel minim B1 cu proba la limba modernă de la examenul de bacalaureat¹⁰⁷. Examenul se organizează și în licee din țară precum L.T. „George Călinescu” din Constanța.

Pe de altă parte, anual, ca secțiune a Olimpiadei de limbi romanice, se organizează Olimpiada la limba spaniolă care se bucură de o largă participare a elevilor atât de la clasele cu predare în regim normal, cât și de la clase cu predare bilingvă sau intensivă. Regulamentul olimpiadei stabilit de către Ministerul Educației prevede și corespondența dintre clasele din sistemul de învățământ gimnazial și liceal și nivelurile de competență în limba spaniolă din *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi* (Figura 2.16). Printre școlile și liceele cu cele mai bune rezultate se numără Ș. G. Nr. 56 și Ș. G. „Federico García Lorca” din București, L. T. B. „Miguel de Cervantes”, C. N. „Iulia Hasdeu” și C. N. „Mihai Viteazul” din București, Liceele „Jean Louis Calderon” din Timișoara și „Eugen Pora” din Cluj, „Jean Monnet” din Ploiești ș. a. Din păcate, ultimele informații privitoare la rezultatele participării la secțiunea de spaniolă a Olimpiadei de limbi romanice care pot fi accesate datează din 2015¹⁰⁸. Este regretabil faptul că pagina web a Ministerului Educației Naționale pune la dispoziție numai regulamente și aspecte de tip organizatoric, dar nu face cunoscute performanțele elevilor români.

Figura 2.16 Corespondența dintre standardele de performanță ale olimpiadei și nivelurile de competență din Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)

Clasa a VII-a – nivelul A1+/A2 Clasa a VIII-a – nivelul A2/A2+ Clasa a IX-a – nivelul A2+/B1 Clasa a X-a – nivelul B1/B1+ Clasa a XI-a – nivelul B1+/B2 Clasa a XII-a/a XIII-a – nivelul B2/B2+
--

Sursa: MEN (2019), Art. 1 (4): p. 1.

¹⁰⁴ <https://www.cnih.ro/about/erasmus.html>.

¹⁰⁵ <https://www.liceulcervantes.ro/2017/05/09/laboratorios-de-humanidad-proiect-erasmus/>.

¹⁰⁶ <https://www.liceulcervantes.ro/category/activitati-si-proiecte/>.

¹⁰⁷ <http://www.eminescucj.ro/pages/opportunitati-dezvoltare-pentru-elevi.htm>.

¹⁰⁸ <https://www.olimpiade.ro/materiale?q=rezultate&tab=materiale&page=2>.

Bibliografie

Manuale

- *** *¡A BORDO!*, Recanati: Eli Publishing.
- *** *Agencia ELE*, serie de manuale și caiete de exerciții, Algeciras: Sgel.
- *** *Aprende Gramatica y Vocabulario Basico*, serie de culegeri de gramatică și vocabular, Algeciras: Sgel.
- *** *Chicos Chicas*, serie de manuale și caiete de exerciții, Madrid: Edelsa.
- *** *Código ELE*, serie de manuale și caiete de exerciții, Madrid: Edelsa.
- *** *Colega*, serie de manuale și caiete de exerciții, Madrid: Edelsa.
- *** *Companeros*, serie de manuale și caiete de exerciții, Algeciras: Sgel.
- *** *Competencia Gramatical En Uso*, serie de culegeri de teste, Madrid: Edelsa.
- *** *DELE*, serie de culegeri de teste, Madrid: Edelsa.
- *** *DELE Activo*, serie de culegeri de teste, Recanati: Eli Publishing.
- *** *DELE Escolar*, serie de culegeri de teste, Madrid: Edelsa.
- *** *Diverso*, serie de manuale și caiete de exerciții, Algeciras: Sgel.
- *** *El Español En Crucigramas*, serie de caiete de exerciții, Recanati: Eli Publishing.
- *** *Embarque*, serie de manuale și caiete de exerciții, Madrid: Edelsa.
- *** *¿Español? ¡Por Supuesto!*, serie de manuale și caiete de exerciții, Madrid: Edelsa.
- *** *Gramática De Español Lengua Extranjera*, Madrid: Edelsa.
- *** *Gramática En Contexto*, Madrid: Edelsa.
- *** *Gramática Práctica*, serie de culegeri de exerciții de gramatică, Recanati: Eli Publishing.
- *** *Joven.Es*, serie de manuale și caiete de exerciții, Madrid: Edelsa.
- *** *La Pandilla*, serie de manuale și caiete de exerciții, Madrid: Edelsa.
- *** *Meta ELE*, serie de manuale și caiete de exerciții, Madrid: Edelsa.
- *** *Nuevo Avance*, serie de manuale și caiete de exerciții, Algeciras: Sgel.
- *** *Nuevo Espanol en Marcha*, serie de manuale și caiete de exerciții, Algeciras: Sgel.
- *** *Nuevo Ven*, serie de manuale și caiete de exerciții, Madrid: Edelsa.
- *** *Objetivo DELE*, serie de culegeri de teste, Algeciras: Sgel.
- *** *Objetivo DELE Escolar*, culegere de teste, Algeciras: Sgel.
- *** *Superdrago*, serie de manuale și caiete de exerciții, Algeciras: Sgel.
- *** *Temas de Gramática*, Algeciras: Sgel.
- *** *Uso Escolar - Aula de Gramática*, serie de culegeri de teste, Madrid: Edelsa.
- *** *¡VALE!*, Recanati: Eli Publishing.
- *** *Vente*, serie de manuale și caiete de exerciții, Madrid: Edelsa.
- Angelescu, Flavia, Rădulescu, Camelia. 2001. *Limba spaniolă. Manual pentru clasa a VI-a, limba a II-a*, București: Editura Logos.
- Bunoro, Aura Cristina, Dragnea, Monica, Drăgan, Daniela, Ciobanu, Mihaela. 2020. *Comunicare în limba modernă (spaniolă). Clasa 1*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Ilegitim, Irina. 2002. *Limba spaniolă. Manual pentru clasa a XII-a, limba a II-a*, București: Editura Logos.
- Institutul Cervantes. Nedat. „Materiale didactice pe internet”, https://bucarest.cervantes.es/ro/cursuri_spaniola/materiale_didactice.htm, accesat în noiembrie 2020.
- Lupu, Carmen. 2006. *Gramatica limbii spaniole*, București: Editura Logos.
- MEC. nedat. „Manuale școlare”, <https://www.edu.ro/manuale-scolare>, accesat în noiembrie 2020.
- MEC. nedat. *Manuale școlare în format digital*, Ministerul Educației și Cercetării, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație – CNPEE, <https://www.manuale.edu.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Poloni, Victoria, Georgescu, Monica. 2005. *Limba spaniolă. Manual pentru clasa a III-a*, București: Editura Logos.
- Poloni, Victoria, Georgescu, Monica. 2006. *Limba spaniolă. Manual pentru clasa a IV-a*, București: Editura Logos.
- Radu, Ines, Gavrilă, Adelina Mihaela. 2006. *Limba spaniolă. Manual pentru clasa a X-a, limba a II-a*, București: Editura Logos.
- Radu, Ines, Gavrilă, Adelina Mihaela. 2004. *Limba spaniolă. Manual pentru clasa a IX-a liceu, limba a II-a*, București: Editura Logos.

- Rădulescu, Cornelia, Angelescu Sima, Flavia. 2004. Limba spaniolă L3. Clasa a IX-a, București: Editura Logos.
- Rădulescu, Cornelia, Angelescu Sima, Flavia. 2004. Limba spaniolă L3. Clasa a IX-a și a X-a, Școala de arte și meserii, București: Editura Logos.
- Rădulescu, Cornelia, Angelescu Sima, Flavia. 2005. Limba spaniolă L3. Clasa a X-a, limba a III-a, București: Editura Logos.
- Rădulescu, Cornelia, Angelescu Sima, Flavia. 2006. Limba spaniolă L3. Clasa a XI-a, limba a III-a, București: Editura Logos.
- Rădulescu, Cornelia, Angelescu Sima, Flavia. 2006. Limba spaniolă L1. Clasa a IX-a, București: Editura Logos.
- Simion, Sorina, Toader, Simona. 2006. Limba spaniolă, manual pentru clasa a VI-a, limba I, București: Editura Logos.
- Vasile, Claudia. 2007. Limba spaniolă. Manual pentru clasa a XII-a, limba a III-a, București: Editura Logos.

Surse online

- Blog El Maestro. nedatat. <https://www.blogelmaestro.com/> , accesat în noiembrie 2020.
- C. Economic „A. D. Xenopol”. nedatat. <https://colegiulxenopol.ro/despre/limbi-straine-studiate/>, accesat în noiembrie 2020.
- C. N. „Carol I”. nedatat. <http://www.cnc.ro/> , accesat în noiembrie 2020.
- C. N. „Elena Cuza”. nedatat <http://elenacuza.ro/wp/> , accesat în noiembrie 2020.
- C. N. „Iulia Hasdeu”. nedatat. <https://www.cnih.ro/about/erasmus.html> , accesat în noiembrie 2020.
- C. N. „Mihai Eminescu” din Baia Mare. nedatat. <https://www.eminescubm.ro/examene/admitere/> , accesat în noiembrie 2020.
- C. N. Pedagogic „Regina Maria”. nedatat. <http://www.pedagogic.ro/> , accesat în noiembrie 2020.
- C. N. „Petru Rareș” din Suceava. nedatat. http://cnprsv.ro/?page_id=286 , accesat în noiembrie 2020.
- C. N. „Unirea” din Brașov. nedatat. <https://cnunirea.ro/prezentare/oferta-educationala/> , accesat în noiembrie 2020.
- L. T. Bilingv „Miguel de Cervantes” . nedatat. <https://www.liceulcervantes.ro/> , accesat în noiembrie 2020.
- L. T. Bilingv „Miguel de Cervantes”. nedatat. <https://www.liceulcervantes.ro/category/activitati-si-proiecte/> , accesat în noiembrie 2020.
- L. T. Bilingv „Miguel de Cervantes”. nedatat. <https://www.liceulcervantes.ro/2017/05/09/laboratorios-de-humanidad-proiect-erasmus/> , accesat în noiembrie 2020.
- L. T. „Dimitrie Cantemir” din Iași. nedatat. <http://www.ltdc.ro/resurse/resurse-umane/limbi-moderne>, accesat în noiembrie 2020.
- L. T. „Jean Louis Calderon” din Timișoara. nedatat. <https://jlcalderson.ro/plan-scolarizare/> , accesat în noiembrie 2020.
- L. T. „George Călinescu” din Constanța. nedatat. <http://georgecalinescu.ro/>, accesat în noiembrie 2020.
- L. T. „Eugen Pora” Cluj-Napoca. nedatat. <https://www.liceuleugenporacluj.ro/> , accesat în noiembrie 2020.
- L. T. „Mihai Eminescu” Cluj-Napoca. nedatat. <http://www.eminescucj.ro/> , accesat în noiembrie 2020.
- L. T. „Emil Racoviță” din Vaslui. nedatat. <http://lervs.ro/educationale/> , accesat în noiembrie 2020.
- L. T. „Emil Racoviță” din Vaslui. nedatat. <http://lervs.ro/2020/06/09/oferta-educationala-ler-2020-2021/>, accesat în noiembrie 2020.
- MEN. 2019. „Regulament specific privind organizarea și desfășurarea Olimpiadei de limbi romanice (franceză, spaniolă, italiană, portugheză)”, nr. crt. 24714/16.01.2019, http://www.isjtr.ro/mat/curriculum/limbi_moderne/Regulament_Olimpiada_limbi_romanice_2019.pdf , accesat în noiembrie 2020.
- Opinia națională. 2020. „O șansă la performanță pentru fiecare” articol publicat la 30 ianuarie 2020, <http://opinia-nationala.ro/o-sansa-la-performanta-pentru-fiecare/> , accesat în noiembrie 2020.
- Olimpiade.ro. nedatat. <https://www.olimpiade.ro/materiale?q=rezultate&tab=materiale&page=2> , accesat în noiembrie 2020.

Legislație

- *** OMEN nr. 4797/ 2017, Ordinul 4797 din 31 august 2017 privind Regulamentul – cadru de organizare și funcționare a claselor cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv, respectiv bilingv în unitățile de învățământ preuniversitar, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 579 din 22.09.2017, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/OM%204797-%20Regulament%20intensive%20si%20bilingve%20publicat%20in%20MO%20579%20din%2022.09.2017.pdf> , accesat în noiembrie 2020.

2.7 Limba română ca limbă străină

Magdalena CIUBĂNCAN

2.7.1 Introducere

Predarea limbii române în sistemul preuniversitar reprezintă o coordonată de bază a educației din țara noastră. Cu toate acestea, predarea limbii române elevilor a căror limbă maternă nu este româna ridică încă numeroase probleme. Mai mult, dacă la nivel universitar limba română pentru străini are un statut bine definit, atât din punctul de vedere al conținutului predat, cât și din acela al modalităților de evaluare sau al activităților conexe care pot fi desfășurate de către studenți folosind limba țintă, în sistemul preuniversitar, situația nu mai este atât de clar definită. În această lucrare, ne propunem să prezentăm o radiografie a situației predării limbii române ca limbă nematernă și ca limbă străină în momentul actual, referindu-ne în principal la statutul disciplinei în planurile de învățământ, la statutul și pregătirea cadrelor didactice implicate și la materialele didactice utilizate.

2.7.2 Limba română pentru minorități

Conform Legii Educației, „Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să studieze și să se instruiască în limba maternă la toate nivelurile, tipurile și formele de învățământ preuniversitar, în condițiile legii.” (Legea educației naționale nr. 1/2011, Art. 45 Par. 1). Mai mult, drepturile lingvistice ale minorităților naționale sunt garantate de Constituția României în comunitățile lingvistice locale care reprezintă cel puțin 20% din totalul populației din unitatea administrativă locală, acest fapt însemnând că limba de redactare a documentelor oficiale și limba de comunicare în instituțiile statului poate fi limba minorității, în condițiile legii. Pe de altă parte, Legea educației naționale stipulează, în Art. 46, Par. 2, că „Limba și literatura română se predă pe tot parcursul învățământului preuniversitar după programe școlare și manuale elaborate în mod special pentru minoritatea respectivă”, iar evaluările naționale de la finalul claselor a VIII-a și a XII-a (evaluarea națională, respectiv bacalaureatul) includ în mod obligatoriu o probă de limbă și literatură română, inclusiv pentru elevii aparținând minorităților naționale. Astfel, limba oficială a statului român capătă o pondere mare în rândul materiilor studiate în învățământul preuniversitar, în ciuda faptului că elevii aparținând minorităților naționale își pot efectua studiile în totalitate în limba maternă și pot activa în mod eficient ca membri ai societății folosind doar limba maternă, acolo unde situația se încadrează în prevederile legii. Conform celui de-al doilea raport periodic prezentat de Guvernul României către Secretarul General al Consiliului Europei în baza Articolului 15 al Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare, în 2011 existau 29 de localități în România unde ponderea populației minoritare depășea 20% din populația localității, limbile minorităților în cauză fiind maghiară, rromani, ucraineană și turcă, dintr-un total de 20 de minorități naționale¹⁰⁹.

2.7.2.1 Programe școlare

Începând cu anul 2011, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.1/2011, disciplina Limba și literatura română se studiază pe tot parcursul învățământului preuniversitar, „după programe școlare și manuale elaborate în mod specific și adaptate pentru minoritatea națională respectivă” (Art. 8). Dacă în învățământul preșcolar accentul este pus în special pe aspecte legate de pronunție și vocabular, odată cu clasa pregătitoare, nivelul elevilor este evaluat în funcție de standardele din Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (Art. 50). Pe tot parcursul învățământului primar și gimnazial, noțiunile gramaticale sunt introduse în corelare

¹⁰⁹ <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806c8e6a>.

cu programele pentru disciplina Limba și literatura maternă (Art. 56). În învățământul liceal, se studiază „opere din literatura română, caracteristicile socio-culturale și artistice ale epocilor în care au fost scrise aceste opere” (Art. 57).

O scurtă documentare referitoare la programele școlare pentru limba română pentru minorități ne arată că, dacă pentru învățământul primar sunt disponibile programe școlare pentru predarea limbii române pentru mai multe minorități naționale (germană, maghiară, rromani, sârbă, slovacă, cehă), începând cu ciclul gimnazial singurele programe pe care le-am putut identifica sunt cele pentru minoritatea maghiară (programe.ise.ro), în vreme ce în învățământul liceal nu mai există diferențierea dintre programele pentru vorbitorii nativi de limbă română și cei aparținând minorităților naționale.

Programele ce vizează predarea limbii române minorităților în învățământul primar sunt în cea mai mare parte identice, puținele elemente particularizatoare – acolo unde ele există – fiind întâlnite fie în Nota de prezentare a programei, fie în secțiunea dedicată sugestiilor metodologice, în vreme ce competențele generale, competențele specifice și conținuturile sunt, firește, identice. O notă importantă inclusă în programele aferente ciclului primar o reprezintă menționarea faptului că ceea ce se urmărește este realizarea unui demers didactic *personalizat* (s.n.), cadrul didactic având libertatea de a modifica, de a completa sau de a înlocui activitățile de învățare. La nivel gimnazial, această prevedere dispare. Privind mai în detaliu programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară (clasele V-VIII), observăm că aceasta prevede că numărul de ore alocat pentru Limba și literatura maternă este același cu cel alocat pentru Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, adică 4 ore/săptămână, iar competențele de comunicare în limba română sunt corelate cu Portofoliul European al Limbilor. Disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară cuprinde trei componente, și anume: componenta lingvistică, componenta interrelațională și componenta estetică și culturală, iar modelul pe care se bazează programa școlară aferentă acestei discipline este cel comunicativ-funcțional, accentul fiind pus pe studiul integrat al limbii¹¹⁰.

2.7.2.2 Manuale școlare

În ceea ce privește manualele aprobate de Ministerul Educației pentru anul școlar 2020-2021, acestea acoperă următoarele niveluri și discipline de studiu:

- Clasa I: Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba germană și Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară;
- Clasa a II-a: Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba germană și Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară;
- Clasa a III-a: Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maternă maghiară;
- Clasa a IV-a: Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maternă maghiară;
- Clasa a V-a: Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maternă maghiară;
- Clasa a VI-a: Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maternă maghiară;
- Clasa a VII-a: nu apar referiri la niciun manual de Limba și literatura română pentru minorități;
- Clasa a VIII-a: apare o referire la un manual de Limba și literatura română pentru minorități în catalogul manualelor școlare pentru anul 2019-2020.

¹¹⁰ <http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/2017-progr/02-Limba%20si%20literatura%20romana%20pentru%20minoritatea%20maghiara.pdf>.

În ceea ce privește manualele digitale aprobate de Ministerul Educației pentru limba română pentru minorități – fie că este vorba despre comunicare (ciclul primar), fie că este vorba despre limbă și literatură (ciclul gimnazial) –, acestea pot fi consultate și descărcate de pe platforma dedicată, manuale.edu.ro, cele disponibile în momentul redactării acestei lucrări fiind cele pentru următoarele discipline și niveluri de studiu:

- Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară clasa I – editurile Norand, Corvin și Kreativ;
- Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba germană – clasa I, clasa a II-a – Editura Didactică și Pedagogică (EDP), Editura Litera;
- Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba slovacă – clasa a IV-a – EDP;
- Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba sârbă – clasa a II-a – EDP;
- Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară – clasa a III-a, clasa a IV-a, clasele V-VIII – editurile Corvin, EDP, ART Klett;
- Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba slovacă – clasa a IV-a – EDP;
- Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba germană – clasa a IV-a – EDP.

O privire succintă asupra manualelor disponibile pentru limba română pentru minorități relevă faptul că acestea, indiferent dacă vorbim despre forma tipărită sau cea digitală, nu acoperă toate nivelurile de studiu, iar cele existente sunt adresate unui număr restrâns de minorități.

2.7.2.3 Probleme, provocări, rezolvări

O privire succintă asupra conținutului manualelor dedicate predării ne dezvăluie nu o dată conținuturi similare cu cele din manualele pentru vorbitorii nativi de limbă română, ceea ce ridică o serie de întrebări și probleme privind relevanța și adecvarea la context a informației incluse în materialele de studiu pentru minorități. Limba română pentru minorități nu este, în mod evident, limbă maternă pentru acești elevi, dar ea nu are nici statut de limbă străină, acoperind, de fapt, teritoriul dintre limba maternă și limba străină. În această ipostază, limba română pentru minorități poate fi subsumată noțiunii de „limbă a doua”, așa cum este ea definită în literatura de specialitate. Limba a doua este o limbă achiziționată sau învățată după limba maternă și care are de obicei o valoare funcțională în familia elevului sau în cercul său social (Punchihetti, 2013: 420). Ea este fie limba folosită în procesul educațional, fie limba comună a unor vorbitori ai unor limbi diferite care trăiesc în aceeași comunitate politică/istorică (așa cum este, spre exemplu, cazul limbii engleze în India). Limba străină, pe de altă parte, nu are, în general, nicio legătură directă cu mediul social sau personal imediat al persoanei respective (Punchihetti, 2013: 421).

În lucrarea sa din anul 1998, „De ce nu-și pot însuși copiii maghiari limba română în școală?”¹¹¹, profesorul Sandor Szilagi de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca începe prin a ridica tocmai această problemă a inadecvării etichetării limbii române predate în școli minorității maghiare atât ca limbă maternă, cât și ca limbă străină și propune încadrarea limbii române pentru minorități în categoria „limba a doua”, „o limbă diferită de cea maternă, o limbă pe care o înveți de regulă mai târziu (după ce ți-ai format deprinderea vorbirii în limba maternă), dar care se deosebește de limbile străine prin rolul ei social, și anume prin faptul că după ce ți-ai însușit-o, o folosești nu numai în cazuri și cu scopuri mai mult excepționale, ci are

¹¹¹ Unul dintre motivele principale pentru care autorul se oprește la a analiza doar situația minorității maghiare este acela că „procesul însușirii limbii române de către maghiari prezintă anumite trăsături specifice față de situația celorlalte minorități tocmai datorită ponderii relativ mari în rândul maghiarilor a acelor persoane, care trăiesc în zone sau localități cu o populație maghiară compactă” (Szilagi, 1998).

o utilitate reală în viața ta de toate zilele, datorită faptului că în jurul tău trăiesc numeroși oameni, a căror limbă maternă este tocmai limba respectivă. În cazul maghiarilor din România, româna este deci limba a doua, așa cum și maghiara poate fi limba a doua pentru românii din zonele în care trăiesc și maghiari.” (Szilagi, 1998) Lucrarea profesorului Szilagi este relevantă pentru studiul de față și din perspectiva analizei pe care acesta o realizează motivelor care duc la rezultate slabe atunci când vine vorba despre însușirea limbii române în școală de către minoritatea maghiară. Pe scurt, în anul 1998, acestea erau: 1) lipsa materialelor adecvate, întrucât la momentul respectiv legea stipula necesitatea elaborării unor programe și manuale speciale pentru minoritatea respectivă doar pentru ciclul primar; 2) necunoașterea de către profesorii de română a limbii comunității respective; 3) lipsa pregătirii profesionale a cadrelor didactice pentru a preda limba a doua.

După mai bine de douăzeci de ani de la publicarea acestei lucrări, situația predării limbii române pentru minorități a cunoscut o serie de schimbări, deși o parte dintre probleme rămân încă nerezolvate. Cel mai vizibil pas înainte îl reprezintă elaborarea programelor școlare și a manualelor speciale pentru minoritățile cu o pondere semnificativă în populația țării. În ceea ce privește cunoașterea de către profesorii de română a limbii minorității în cauză, situația a rămas în mare parte aceeași, neexistând un cadru legal care să impună necesitatea ca profesorul să cunoască și limba minorității, fapt care împiedică sau chiar anulează, în multe cazuri, posibilitatea ca procesul didactic să fie unul eficient, mai ales la grupele mici de vârstă. Lipsa pregătirii profesionale a cadrelor didactice pentru a preda limba română ca limba a doua – dar și ca limbă străină – rămâne una dintre principalele dificultăți cu care se confruntă întregul proces didactic. Rezultatele slabe obținute la examenele naționale, în special la bacalaureat¹¹², confirmă faptul că problemele din sistemul de învățământ preuniversitar în ceea ce privește predarea limbii române pentru minorități sunt încă departe de a-și fi găsit rezolvarea, iar soluțiile propuse de partidele politice ale minorităților, spre exemplu, merg până la eliminarea de la examenele naționale a probei de limba română pentru minorități¹¹³.

La polul opus, există și concursuri școlare menite să încurajeze performanța. Olimpiada de Limba și literatura română pentru minoritățile naționale și pentru românii din diaspora este un astfel de exemplu. În 2020, aceasta a cuprins două secțiuni, una pentru școli/secții cu predare în limba maghiară și una pentru școli/secții cu predare în limbile altor minorități și pentru românii din diaspora și a constat în susținerea unei probe scrise, timp de 3 ore. Concursul de competențe lingvistice în limba română pentru minorități *Carte frumoasă, cinste cui te-a scris! s-a aflat*, în 2019, la a XVII-a ediție, fiind un alt exemplu de eveniment școlar la care pot participa elevi aparținând minorităților naționale. Avizat de Ministerul Educației Naționale, acesta se adresează elevilor din clasele V-XII de la școlile cu predare în limba maghiară sau de la secția maghiară a altor școli din județele Brașov, Covasna, Harghita și Mureș¹¹⁴. Pe plan local, întâlnim și alte asemenea evenimente, precum Concursul județean al elevilor din clasele a V-a și a VI-a, secția maghiară – *Ascultă, citește, scrie, vorbește românește!* (Ediția I, 2020), organizat de Inspectoratul Școlar Județean Covasna. În Argumentul ce însoțește Regulamentul concursului, limba română este explicit numită limba a doua de comunicare: „Această competiție își propune să stimuleze interesul elevilor de etnie maghiară din județul Covasna pentru învățarea limbii române ca a doua limbă de comunicare [...]”¹¹⁵.

¹¹² Ne referim aici doar la rezultatele pentru minoritatea maghiară, pentru care am avut date disponibile. Astfel, în 2019, 47% din elevii din Harghita de la secțiile maghiare au picat Bacalaureatul la limba română; în 2018, procentul celor care nu au promovat a fost de 44% (<https://www.ebhoreanul.ro/stiri/fuga-de-romana-adolescentii-maghiari-din-bihor-invata-tot-mai-greu-limba-romana-si-prefera-sa-si-dea-bacalaureatul-in-ungaria-143943.html>).

¹¹³ Există în acest sens o propunere legislativă a Partidului Popular Maghiar ca examenul de limbă română pentru elevii maghiari să nu mai fie obligatoriu la examenele naționale, întrucât acesta ar reprezenta o discriminare a elevilor maghiari cărora li se impune prin obligația de a susține un examen suplimentar în comparație cu elevii români (<https://www.edupedu.ro/eliminarea-probei-de-limba-romana-de-la-examene-pentru-elevii-maghiari-propunere-legislativa-anuntata-de-partidul-popular-maghiar/>).

¹¹⁴ <https://isj2.educv.ro/sites/default/files/Regulament-Carte%20frumoas%C4%83...PDF>.

¹¹⁵ https://isj.educv.ro/sites/default/files/Regulament_Concurs%20judetean.pdf.

2.7.3 Limba română pentru elevii străini

2.7.3.1 Școlile de stat și școlile particulare care urmează curriculumul național

Conform prevederilor legale în vigoare, admiterea cetățenilor străini care doresc să urmeze studiile în școli din sistemul de învățământ românesc la programele de studii în care procesul de învățământ se desfășoară în limba română este condiționată de dobândirea cunoștințelor necesare de limba română¹¹⁶. În cazul concret al învățământului preuniversitar, elevii străini pot fi înscriși la cursul de inițiere în limba română în unitățile școlare care vor fi nominalizate de inspectoratele școlare județene sau Inspectoratul Școlar al Municipiului București, durata cursului de inițiere fiind de un an școlar. În anul școlar 2020-2021, cursurile pentru învățarea limbii române de către străini/refugiați/străini minori și adulți care au obținut o formă de protecție pe teritoriul României au început pe 6 octombrie 2020 și s-au desfășurat în sistem hibrid, o jumătate de grupă fiind prezentă la școală, iar cealaltă, online. Fiecărei grupe i-au fost alocate 4 ore/săptămână¹¹⁷.

Spre deosebire de sistemul universitar, unde numărul de studenți străini este mai ridicat și, astfel, există și formele instituționale dedicate exclusiv acestui grup țintă (catedre și departamente de limba română pentru studenți străini, manuale și materiale de studiu elaborate conform specificului specializărilor universitare etc.), în sistemul preuniversitar de stat numărul elevilor străini care învață limba română este redus. În rapoartele anuale privind starea învățământului preuniversitar din România întocmite de Ministerul Educației Naționale, se specifică explicit că la calcularea diversilor indicatori nu se ia în considerare numărul de elevi străini¹¹⁸. Din comunicarea personală cu cadre didactice implicate în procesul educațional din unități de învățământ de stat unde există elevi străini, rezultă că, în numeroase cazuri, conținutul orelor de limbă română care le sunt dedicate elevilor străini fie oglindește, într-o oarecare măsură, conținutul orelor de limba română pentru nativi, fie este lăsat la latitudinea profesorului. În cele mai multe cazuri însă limba română este învățată de către elevi în mod nestructurat, prin interacțiune cu colegii și, eventual, prin ore suplimentare ținute, în afara cursurilor, de către profesorii de limbă și literatură română din școlile respective.

2.7.3.2 Școlile particulare care urmează curriculum străin

Situația limbii române în școlile internaționale care funcționează după curriculum străin cunoaște un grad mai mare de structurare, limba română fiind inclusă în curriculum fie ca disciplină de bază, fie ca disciplină opțională sau facultativă, specificându-se clar dacă este vorba de predarea limbii române ca limbă maternă sau pentru străini, precum și numărul de ore alocate fiecărei categorii în parte.

Comisia Europeană, prin inițiativa EURAXXES, include în lista școlilor internaționale din România următoarele unități: American International School of Bucharest, Mark Twain International School, Genesis School, Cambridge School of Bucharest, Little London School, The European School of Bucharest, „Anna de Noailles” French High School. Lista nu este una exhaustivă, existând și alte asemenea școli internaționale, unde predarea urmează curriculumul din țara de origine. Școala Japoneză, Școala Germană, British International School of Timișoara sunt doar câteva exemple de unități de acest fel.

Oferta școlilor internaționale în ceea ce privește limba română este diferită de la caz la caz. American International School of Bucharest, spre exemplu, oferă cursuri de limbă română ca limbă maternă, pentru elevii din ciclul primar. Liceul francez „Anna de Noailles” oferă cursuri distincte, pentru vorbitorii nativi și pentru străini, cu un număr de ore săptămânal egal. British International School of Timișoara include limba română ca disciplină de specialitate până în clasa a IX-a, aceasta devenind ulterior materie opțională. La Școala

¹¹⁶ Ordinul Nr. 3473/2017 din 17 martie 2017 privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini începând cu anul școlar/universitar 2017-2018.

¹¹⁷ http://ismb.edu.ro/documente/diverse/2020/SScanner_IS20100708530.pdf.

¹¹⁸ <https://www.edu.ro/rapoarte-publice-periodice>.

Germană, sunt predate săptămânal două ore de limbă română pentru străini și patru ore de limbă română pentru vorbitorii nativi. La Școala Japoneză, sunt oferite două ședințe de câte 30 de minute pe săptămână, după orele de curs, grupele de elevi fiind diferențiate între nativi și non-nativi. Tot aici se organizează și evenimente extracurriculare, cum ar fi „Prezentări în limba română” sau un moment special în cadrul serbării anuale a școlii, însă predarea limbii române este privită mai degrabă ca un gest de curtoazie față de țara în care locuiesc elevii decât ca o obligație sau un drept al lor de a studia limba oficială a statului român.

În ceea ce privește manualele și materialele utilizate, acestea sunt fie manualele de limbă română pentru străini existente pe piață, fie materiale dedicate elevilor nativi, adaptate nivelului elevilor străini, fie materiale autentice.

În ciuda gradului mai mare de structurare decât în școlile de stat sau în cele private care urmează curriculumul național, situația predării limbii române în școlile internaționale nu este una unitară, fiecare școală adaptându-și curriculumul nevoilor și specificului elevilor proprii. Un rol important îl joacă aici imersiunea elevilor străini în cultura și societatea românească și învățarea incidentală, prin contactul cu elevii vorbitori nativi.

2.7.4 Concluzii

Privind în ansamblu situația predării limbii române pentru non-nativi în sistemul de învățământ preuniversitar, putem afirma că aceasta este încă o arie insuficient reglementată, căreia încă îi lipsesc atât profesori specializați în predarea, pentru acest segment de vârstă, a limbii române ca limbă nematernă, cât și materiale didactice specifice nevoilor elevilor a căror limbă maternă nu este româna. Dacă în cazul limbii române pentru minorități putem puncta o serie de pași înainte față de anii 1990 – apariția programelor școlare specifice, apariția unei game mai largi de manuale –, în cazul limbii române pentru străini constatăm lipsa unor reglementări clare și unitare.

Includerea, în cadrul departamentelor care acoperă studiul limbii și literaturii române în universități, a unor cursuri sau specializări de predare a limbii române ca limbă nematernă ar fi de un real folos atât studenților care își doresc o carieră în acest domeniu, cât și elevilor și cursanților care nu vorbesc limba română ca limbă maternă. Există instituții care au început să facă pași mici în acest sens, la Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Departamentul de Limbă, Cultură și Civilizație Românească organizându-se, de exemplu, în cadrul cursurilor de perfecționare pentru profesorii din învățământul preuniversitar, cursul „Perfecționarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar care predau limba română minorităților naționale”, iar Institutul Limbii Române ca Limbă Europeană, afiliat departamentului menționat mai sus, are cuprinse în activitățile sale formarea și perfecționarea profesorilor de română ca limbă străină și română ca limbă nematernă¹¹⁹.

Lucrarea de față a prezentat o privire de ansamblu asupra situației predării limbii române ca limbă nematernă și ca limbă străină în învățământul preuniversitar românesc. Datele la care am avut acces nu au fost întotdeauna suficiente și astfel nu ne asumăm meritul de a fi oferit o analiză exhaustivă a chestiunii în cauză, ci mai degrabă o scanare la suprafață a aspectelor implicate în predarea limbii române ca limbă nematernă și străină în sistemul preuniversitar. Dincolo de elementele lipsă sau analizate insuficient în această lucrare, considerăm că pentru o îmbunătățire considerabilă a calității predării limbii române ca limbă nematernă și străină în sistemul preuniversitar sunt necesare: 1) formarea de profesori specializați pentru a preda limba română ca limbă nematernă/limba a doua/limbă străină copiilor și adolescenților; 2) elaborarea de materiale didactice corespunzătoare nivelului învățământului primar-gimnazial-liceal; 3) clarificarea conceptuală și terminologică a statutului limbii române pentru minoritățile naționale, în special pentru minoritatea maghiară.

¹¹⁹ https://lett.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2018/05/prezentare_DLCCR_RO.pdf.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Punchihetti, S. 2013. "First, second and foreign language learning: how distinctive are they from one another?", în *The European Conference on Language Learning 2013 Official Conference Proceedings*, http://papers.iafor.org/wp-content/uploads/conference-proceedings/ECLL/ECLL2013_proceedings.pdf, accesat în noiembrie 2020.
- Szilagi, S. 1998. „De ce nu-și pot însuși copiii maghiari limba română în școală?”, în *Altera* 1998/7 p. 131-148, <http://www.altera.adatbank.transindex.ro/pdf/7/010.pdf>, accesat în noiembrie 2020.

Surse online

- Guvernul României. 2013. „Al doilea raport periodic prezentat de Guvernul României către Secretarul General al Consiliului Europei în baza Articolului 15 al Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare”, <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806c8e6a>, accesat în noiembrie 2020.
- Ministerul Educației Naționale. 2017. „Programa Școlară pentru disciplina Limba și Literatura Română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, clasele a V-a – a VIII-a”. <http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/2017-progr/02-Limba%20si%20literatura%20romana%20pentru%20minoritatea%20maghiara.pdf>, accesat în noiembrie 2020.
- Ministerul Educației Naționale. 2018. „Raport privind starea învățământului preuniversitar din România”, <https://www.edu.ro/rapoarte-publice-periodice>, accesat în noiembrie 2020.
- Colegiul Național Márton Áron. 2019. „Regulament al concursului de de competențe lingvistice în limba română pentru minorități Carte frumoasă, cinste cui te-a scris!. ediția a XVII-a”, <https://isj2.educv.ro/sites/default/files/Regulament-Carte%20frumoasa%20C4%83....PDF>, accesat în noiembrie 2020.
- Inspectoratul Școlar Județean Covasna. 2020. „Regulamentul concursul județean al elevilor din clasele a V-a și a VI-a, secția maghiară – Ascultă, citește, scrie, vorbește românește! (Ediția I, 2020)”, https://isj.educv.ro/sites/default/files/Regulament_Concurs%20judetean.pdf, accesat în noiembrie 2020.
- Inspectoratul Școlar al Municipiului București. 2020. Orarul cursurilor pentru învățarea limbii române de către străini/refugiați/străini minori și adulți care au obținut o formă de protecție pe teritoriul României, http://ismb.edu.ro/documente/diverse/2020/Sscanner_IS20100708530.pdf, accesat în noiembrie 2020.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. nedatat. „Departamentul de Limbă, Cultură și Civilizație Românească”, https://lett.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2018/05/prezentare_DLCCR_RO.pdf, accesat în noiembrie 2020.

Articole de presă

- EBihoreanul. 2018. „Fuga de română! Adolescenții maghiari din Bihor învață tot mai greu limba română și preferă să-și dea Bacalaureatul în... Ungaria”, articol redactat de Gal, Laura, 11 septembrie 2018, <https://www.ebihoreanul.ro/stiri/fuga-de-romana-adolescentii-maghiari-din-bihor-invata-tot-mai-greu-limba-romana-si-prefera-sa-si-dea-bacalaureatul-in-ungaria-143943.html>, accesat în noiembrie 2020.
- EduPedu. 2019. „Eliminarea probei de limbă română de la examene, pentru elevii maghiari – propunere legislativă anunțată de Partidul Popular Maghiar”, <https://www.edupedu.ro/eliminarea-probei-de-limba-romana-de-la-examene-pentru-elevii-maghiari-propunere-legislativa-anuntata-de-partidul-popular-maghiar>, accesat în noiembrie 2020.

Legislație

- *** Legea educației naționale nr. 1/2011, Legea educației naționale Nr. 1 din 5 ianuarie 2011, Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial Nr. 18 din 10 ianuarie 2011, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/125150>.
- *** OMEN nr. 3473/2017, Ordinul nr. 3473/2017 din 17 martie 2017 privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini începând cu anul școlar/universitar 2017-2018, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 233 din 5 aprilie 2017, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN%203473-2017.pdf>.

2.8 Limba rusă

Zinaida Tamara FEDOT

2.8.1 Introducere

Este cunoscut faptul că, în România, printre limbile de studiu în școală, fie ca limbă modernă (L1, L2 sau L3), fie ca limbă maternă, se numără și limba rusă. Dacă înainte de evenimentele din 1989 limba rusă era intens studiată în școli, alături de limbile engleză și franceză, anul '89 aduce un declin al limbii în ce privește studiarea acesteia în școlile din România. Cel mai probabil din cauza asocierii limbii ruse cu perioada comunistă, studiul limbii ruse dispare aproape în totalitate din școli. Însă limba unui mare popor („vorbită de aproximativ 167 de milioane de oameni ca limbă maternă”. conform Wikipedia, nedatat), a unei culturi și literaturi impresionante, nu are cum dispărea. Iar dacă Revoluția din 1989 aduce declinul acestei limbi, tot datorită drepturilor și libertăților câștigate atunci, sunt recunoscute minoritățile conclocluitoare din România. În anul 1990 ia ființă Comunitatea Rușilor Lipoveni din România (CRLR) în temeiul Legii nr. 21/1924, fiind recunoscută ulterior ca persoană juridică prin sentința civilă nr. 181 din 12 februarie 1990 a Judecătorei Sectorului 1 București. În prezent, conform Statutului, Comunitatea își desfășoară activitatea în conformitate cu dispozițiile O.G. nr 26/2000 cu privire la asociații și fundații, a Legii nr. 246/2005 pentru aprobarea O.G. nr. 26/2000 și a art. 62 alin (2) din Constituția României. Printre scopurile sale se numără și păstrarea și promovarea limbii ruse, iar data de 12 februarie, când a fost pronunțată sentința de recunoaștere a organizației, a fost declarată oficial „Ziua CRLR”, precum și „Ziua limbii ruse materne în România” (conform site-ului asociației CLRL).

2.8.2 Limba rusă în școlile și liceele din România

2.8.2.1 Limba rusă maternă

În urma eforturilor și demersurilor făcute de către reprezentanții CRLR la Ministerul Educației Naționale de atunci, începând cu anul școlar 1990-1991 a fost introdus studiul limbii ruse ca limbă maternă, în special în școlile unde învață copiii ruși lipoveni. Începând cu anul 1992 au fost elaborate și aprobate de Ministerul Educației (denumirea oficială de azi) primele programe școlare pentru disciplinele: Limbă și literatură maternă rusă, Comunicare în limba maternă rusă și Istoria și tradițiile minorității rușilor lipoveni. Pe baza acestora au fost elaborate și primele manuale de studiu a limbii ruse ca limbă maternă, manuale care acoperă toate ciclurile de studiu din învățământul preuniversitar: primar, gimnazial și liceal. Manualele au fost tipărite la Editura Didactică și Pedagogică, fiind o premieră la acea vreme. Conform informațiilor de pe site-ul Ministerului Educației (www.edu.ro), disciplinele studiate sunt următoarele: ciclul preșcolar – Comunicare în limba maternă rusă; ciclul primar – Comunicare în limba maternă rusă (pentru clasele pregătitoare, I și a II-a), Limba și literatura maternă rusă (pentru clasele a III-a și a IV-a); la gimnaziu – Limba și literatura maternă rusă (pentru clasele V-VIII), Istoria și tradițiile minorității rușilor lipoveni (pentru clasele a VII-a și a VIII-a); la liceu – Limba și literatura maternă rusă (pentru clasele a IX-a și a X-a), Limba și literatura rusă (pentru clasele a XI-a și a XII-a) Pentru exemple de manuale, vezi Figurile 2.17-2.19 de mai jos.

Figura 2.17 Manual de limba rusă pentru clasa I

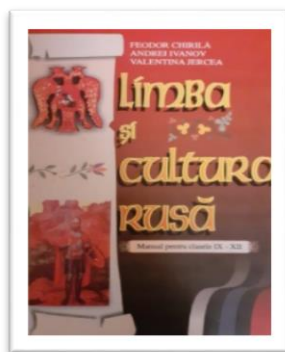
Sursa: Neculai, 2018, EDP, <https://www.edituradp.ro/carte/comunicare-in-limba-materna-rusa-manual-pentru-clasa-i--i1282>.

Figura 2.18 Manual de limba rusă pentru clasa a VI-a

Sursa: Neculai, Ștefan, 2018, EDP, <https://www.edituradp.ro/carte/comunicare-in-limba-materna-rusa-manual-pentru-clasa-i--i1282>.

Figura 2.19 Manual de limba rusă pentru clasele IX-XII

Sursa: arhiva personală.

Școlile unde se studiază limba rusă ca limbă maternă sunt în județele Tulcea, Constanța, Iași, Suceava, Botoșani, Brăila, Ialomița, județe unde întâlnim populație minoritară vorbitoare de limba rusă, și în municipiul București (conform site-ului asociației CLRL). De altfel, au fost și două generații de elevi de la Școala normală din Tulcea și din Suceava care au susținut bacalaureatul la limba rusă maternă, deoarece au absolvit clasele speciale pentru etnicii ruși, promoțiile 1990-1995 și 19991-1996, având prioritate la ocuparea posturilor didactice din localitățile cu populație preponderent minoritară, vorbitori de limbă rusă ca limbă maternă. Și în cadrul Seminarului teologic „Sf. Vasile cel Mare” din Iași a fost aprobată o clasă de religie ortodoxă de rit vechi pentru formarea viitorului personal didactic necesar pentru predarea religiei ortodoxe de rit vechi în limba maternă în școlile din localitățile cu populație vorbitoare de rusă și, de ce nu, chiar pregătirea viitorilor

duhovnici din aceste localități. O grupă de elevi studiază limba maternă rusă în cadrul liceului bulgar din București „Hristo Botev”. Tot la nivel de liceu se mai studiază la Colegiul Tehnic „Mihai Băcescu” din Fălticeni, jud. Suceava.

Îată și o statistică oferită de către doamna Livia Neculai, expert în cadrul Ministerului Educației, privind studiul limbii ruse ca limbă maternă, pe grupe și județe, așa cum au fost ele transmise la momentul în care a fost contactată.

Tabelul 2.8 Studierea limbii ruse ca limbă maternă în anul școlar 2019-2020

Nr. crt.	Județul	Nr. elevi	Cadre didactice care predau limba rusă maternă	Nr. școli
1.	Brăila	104+50 (preșcolari)	3	1
2.	Botoșani	15	1	1
3.	București	23	2	1
4.	Constanța	239	7	8
5.	Iași	211	5	5
6.	Tulcea	568+ 132 (preșcolari)	20	17
7.	Suceava	152	5	6
	Total	1494	42	39

Începând cu anul 1995 de organizează anual Olimpiada de limbă rusă maternă, unde elevii au obținut rezultate remarcabile. Conform Regulamentului de desfășurare a Olimpiadei, se pot înscrie elevii de clasele VII -XII, care susțin probe scrise (cu cerințe privitoare la lexic, morfologie și redactare de text) și probe orale (conform MEN, 2019).

2.8.2.2 Limba rusă modernă

Ca limbă modernă, studiul limbii ruse se regăsește sporadic în școlile din România, inclusiv în unele școli și licee din București. Astfel, limba rusă a fost introdusă în programa Colegiului Economic „Virgil Madgearu” din București. În țară se mai studiază la diferite școli și licee¹²⁰, așa cum rezultă din tabelul de mai jos, date oferite de către doamna Livia Neculai, expert în cadrul Ministerului Educației.

Tabelul 2.9 Studierea limbii ruse ca limbă modernă în anul școlar 2019-2020

Nr.crt.	Județul	Nr. elevi	Cadre didactice care predau limba rusă modernă	Nr. școli
1.	Argeș	38	1	1
2.	Brăila	91	2	1
3.	București	277	4	3
4.	Iași	317	4	4
5.	Maramureș	873	8	9
6.	Suceava	22	1	1
7.	Tulcea	16	2	3
8.	Timiș	48	1	1
9.	Vaslui	80	1	1
	Total	1762	24	27

¹²⁰ Pentru exemple de licee în care se studiază limba rusă, vezi Capitolul 3, secțiunea intitulată „Limbi străine studiate la Academia de Studii Economice din București”, unde se menționează câteva licee de proveniență (din județele Alba, Argeș, Brăila, București și Ilfov, Călărași, Gorj, Olt și Tulcea) ale celor care au studiat limba rusă înainte de a deveni studenți la ASE.

Cu privire la alocarea orară pentru disciplina Limba rusă, în conformitate cu planurile cadru aprobate prin OMECT 5723/ 2003, disciplina are următorul regim de predare la clasele de liceu, în trunchiul comun:

- ca Limbă modernă 1 (anul VIII de studiu) – cu o alocare orară de 2 ore la toate filierele, profilurile și specializările;
- ca Limbă modernă 2 (anul VI de studiu) – cu o alocare orară de 2 ore la toate filierele, profilurile și specializările (cu excepția școlilor/claselor cu predare în limbile minorităților naționale);
- ca Limbă modernă 3 (anul II de studiu) – posibil a fi studiată la toate filierele, profilurile și specializările prin înlocuirea uneia dintre limbile moderne (L1 sau L2) studiate în gimnaziu (cu aceeași alocare orară ca cea înlocuită) (conform CNPEE, nedatat, <http://programe.ise.ro>).

Olimpiada Națională de limba rusă modernă, organizată de Ministerul Educației, în colaborare cu Asociația Profesorilor de Limba și Literatura Rusă – (APLLR) și CRLR se desfășoară anual, iar cea internațională o dată la patru ani, la Moscova. Pot participa elevii de clasele VII-XII, care susțin probe scrise (menite să evalueze înțelegerea textului citit, redactarea de text și cunoștințele de gramatică) și probe orale (monolog și dialog, la etapele naționale) (conform MEN, 2017). La fiecare participare, echipa României a obținut numeroase medalii și premii speciale, rezultatele elevilor fiind evidențiate în presa de specialitate și răsplătite de Ministerul Educației.

Bibliografie

Manuale

- Chirilă, Feodor, Ivanov, Andrei, Jercea, Valentina. 2002. *Limba și cultura rusă – Manual pentru clasele IX-XII*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Neculai, Livia. 2018. *COMUNICARE ÎN LIMBA MATERNĂ RUSĂ-Manual pentru clasa I*, București: Editura Didactică și Pedagogică, <https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20I/Comunicare%20in%20limba%20materna%20rusa/EDP/A718.pdf>.
- Neculai, Livia, Ștefan, Olga. 2018. *LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ RUSĂ-Manual pentru clasa a III-a*, București: Editura Didactică și Pedagogică, <https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20III-a/Limba%20si%20literatura%20materna%20rusa/EDP/A720.pdf>.
- Neculai, Livia, Ștefan, Olga. 2018. *LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ RUSĂ-Manual pentru clasa a V-a*, București: Editura Didactică și Pedagogică, <https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20V-a/Limba%20si%20literatura%20materna%20rusa/EDP/A710.pdf>.
- Neculai, Livia, Ștefan, Olga. 2018. *LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ RUSĂ -Manual pentru clasa a VI-a*, București: Editura Didactică și Pedagogică, <https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20VI-a/Limba%20si%20literatura%20materna%20rusa/EDP/A711.pdf>.
- Savin, Liliana Olea, Pavlov, Natalia, Cuprian, Claudia, Poliect, Ana. 2018. *COMUNICARE ÎN LIMBA MATERNĂ RUSĂ-Manual pentru clasa a II-a*, București: Editura Didactică și Pedagogică, <https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20II-a/Comunicare%20in%20limba%20materna%20rusa/EDP/A719.pdf>.
- Tacu, Claudia, Demid, Anfisa. 2018. *LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ RUSĂ -Manual pentru clasa a IV-a*, București: Editura Didactică și Pedagogică, <https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20IV-a/Limba%20si%20literatura%20materna%20rusa/EDP/A709.pdf>.

Surse online

- CLRL. nedatat. Comunitatea Rușilor Lipoveni din România, <https://www.crlr.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- CNPEE. nedatat. „Programe școlare în vigoare”, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, <http://programe.ise.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- MEC. nedatat. „Manuale digitale”, Ministerului Educației și Cercetării, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, <https://www.manuale.edu.ro/>, accesat în octombrie 2020.

- MEN. 2017. „Regulamentul specific de organizare și desfășurare a Olimpiadei de limba rusă modernă”, Ministerul Educației Naționale, Direcția Generală Învățământ Preuniversitar, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/170216_Regulamentul%20de%20org%20si%20desf%20olimpiada%20de%20rusa%20%283%29.pdf.
- MEN. 2019. „Regulamentul specific privind organizarea și desfășurarea Olimpiadei de limba maternă rusă”, Ministerul Educației Naționale, Direcția Generală Minorități și Relația cu Parlamentul, https://www.edu.ro/sites/default/files/Regulamentul%20specific_olimpiada%20de%20limba%20materna%20rusa_%202019.pdf.
- Wikipedia. nedatat. „Limba rusă”, https://ro.wikipedia.org/wiki/Limba_rus%C4%83, accesat în octombrie 2020.

Legislație (în ordine cronologică)

- * * * Legea nr. 21/ 1924, Lege nr. 21 din 6 februarie 1924 pentru persoanele juridice (Asociații și fundații), Parlamentul României, Publicat în Monitorul Oficial nr. 27 din 6 februarie 1924, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/8>.
- * * * Constituția României 1991, Constituție din 21 noiembrie 1991, Parlamentul României, republicată în Monitorul Oficial nr. 767 din 31 octombrie 2003, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/47355>.
- * * * O.G. nr 26 /2000, Ordonanță nr. 26 din 30 ianuarie 2000 cu privire la asociații și fundații, Parlamentul României, Publicat în Monitorul Oficial nr. 39 din 31 ianuarie 2000, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/20740>.
- * * * OMECT 5723/ 2003, ORDIN nr. 5723/23.12.2003 cu privire la aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a, Ministerul Educației Cercetării Tineretului și Sporturilor, <http://oldsite.edu.ro/index.php/articles/310>.
- * * * Legea nr. 246/2005, Lege nr. 246 din 18 iulie 2005 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, Parlamentul României, Publicat în Monitorul Oficial nr. 656/25 iul. 2005, http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.http_act_text?id=65255.

2.9 Limba japoneză

Raluca Marina NICOLAE

2.9.1 Privire generală asupra învățământului de limba japoneză

Într-o lume a globalizării, relațiile economice, politice și culturale nu se pot rezuma la contexte restrânse, fără amplitudine, motiv pentru care este imperios necesară lărgirea zonei de interes și către Asia, al cărei potențial este încă insuficient exploatat. Merită reținut faptul că dintre primele trei super-puteri economice internaționale, două sunt de extracție asiatică.

În cadrul continentului asiatic, Japonia rămâne un stat care a știut să își depășească rapid poziția de țară învinsă după cel de-al Doilea Război Mondial, profitând de ceea ce inițial părea un dezavantaj și reușind să își dezvolte capacitățile economice și tehnologice, astfel ca în prezent să fie considerată atât o putere regională, cât și internațională, datorită factorilor culturali, economici, educaționali și politici.

De-a lungul timpului, Japonia a impus un model economic asiatic rapid împrumutat la nivel global, bazat pe „complementaritatea între economii”, propunând o serie de termeni de specialitate tipic japonezi care s-au impus în peisajul economic mondial, ca, de exemplu, *zaibatsu* (trust) sau *kaizen* (îmbunătățire continuă), și aducând în prim-plan firme de renume, recunoscute pentru profesionalismul și calitatea produselor și serviciilor oferite: Toyota, Mitsubishi, NTT etc.

Japonia, în general, și limba japoneză în particular continuă să capteze atenția a tot mai multe persoane interesate să acumuleze cunoștințe despre o zonă insuficient explorată din punct de vedere informațional și catalogată ani la rând drept „exotică”.

În acest context, în anul 1972 a fost înființată Fundația Japonia (Japan Foundation), organizație care își propune să implementeze pe scară largă proiecte internaționale de schimb cultural în toate regiunile lumii. În 2003 Fundația Japonia devine o instituție administrativă independentă sub coordonarea Ministerului Afacerilor Externe. În prezent are sediul în Tokyo, un birou în Kyoto și două institute afiliate de limba japoneză (unul la Urawa și celălalt în zona Kansai), precum și 25 de birouri în străinătate în 24 de țări. Fundația Japonia colaborează cu organizații externe pentru activități în trei domenii: schimb de artă și cultural; educație în limba japoneză în străinătate și studii japoneze și schimb intelectual în străinătate.

În domeniul predării limbii japoneze în străinătate, Fundația Japonia cooperează cu instituțiile naționale relevante, guvernele țărilor țintă și instituțiile de învățământ în limba japoneză din fiecare țară și regiune, dezvoltând în același timp mediul educațional de predarea a limbii japoneze în străinătate prin trimiterea specialiștilor de limba japoneză (vorbitori nativi), formarea profesorilor de limbă japoneză din diverse țări și crearea de rețele în instituțiile de învățământ în limba japoneză prin proiecte pe care le (co)organizează sau subvenționează. Fundația Japonia contribuie, de asemenea, la construirea unei infrastructuri comune care poate fi utilizată de cursanții din întreaga lume prin furnizarea de metode de predare în limba japoneză și materiale de învățare în străinătate¹²¹.

Conform unui studiu realizat de Fundația Japonia pentru anul 2018 și publicat în 2020¹²², numărul de instituții, de profesori și de cursanți la limba japoneză este în ușoară tendință crescătoare față de anul 2015.

¹²¹ <https://www.jpf.go.jp/e/about/index.html>.

¹²² https://www.jpf.go.jp/j/project/japanese/survey/result/dl/survey2018/Report_all_e.pdf.

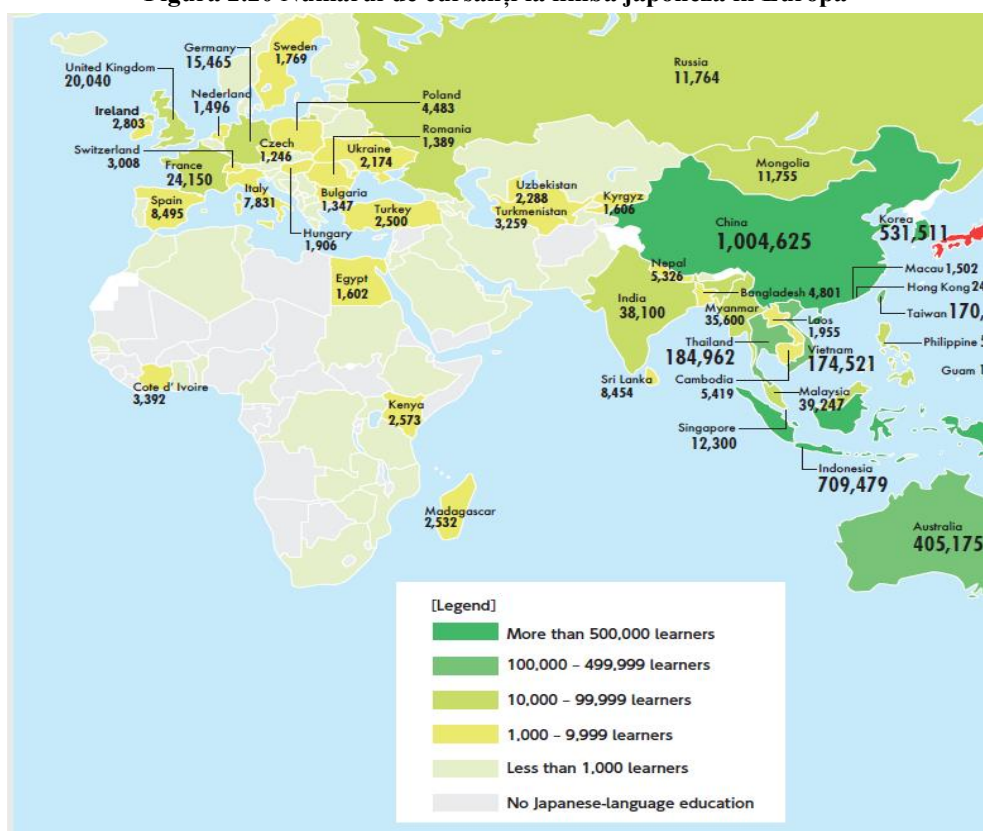
Tabelul 2.10 Numărul de instituții, profesori și cursanți de limba japoneză la nivel mondial

An	2018	2015
Instituții	18.661	16.179
Nr. de profesori	77.323	64.108
Nr. de cursanți	3.851.774	3.655.024

Sursa: https://www.jpff.go.jp/j/project/japanese/survey/result/dl/survey2018/Report_all_e.pdf.

În ceea ce privește numărul de cursanți, clasamentul se prezintă în felul următor: China cu 1.004.625 de persoane; urmată de Indonezia, cu 709.479 de persoane; Coreea de Sud, cu 531.511 persoane și Australia, cu 405.175 persoane. În Europa Occidentală, Franța este țara cu cel mai mare număr de cursanți (24.150 de persoane), urmată de Marea Britanie și Germania, pe când în Europa de Est, locul întâi din punctul de vedere al numărului de cursanți îi revine Poloniei (4.483 de persoane), urmată de Ucraina și Ungaria, și abia pe locul al IV-lea de România (1.389 de persoane), la strânsă concurență cu Bulgaria.

Figura 2.20 Numărul de cursanți la limba japoneză în Europa

Sursa: https://www.jpff.go.jp/j/project/japanese/survey/result/dl/survey2018/Report_all_e.pdf.

2.9.2 Limba japoneză în învățământul preuniversitar din România

Limba japoneză a început să se predea în învățământul preuniversitar în perioada post-comunistă¹²³, mai exact după anul 1995, când remarcăm apariția atât a instituțiilor de stat, a căror programă școlară este monitorizată de Ministerul Educației (educație academică), cât și a celor particulare, cu programe de studiu gândite de fiecare organizație în parte (educație non-academică). De asemenea, unele cursuri oferite

¹²³ La Universitatea Populară „Ioan Dalles” se făceau cursuri de limba japoneză și în perioada comunistă, dar, din păcate, în prezent aceste cursuri nu mai există.

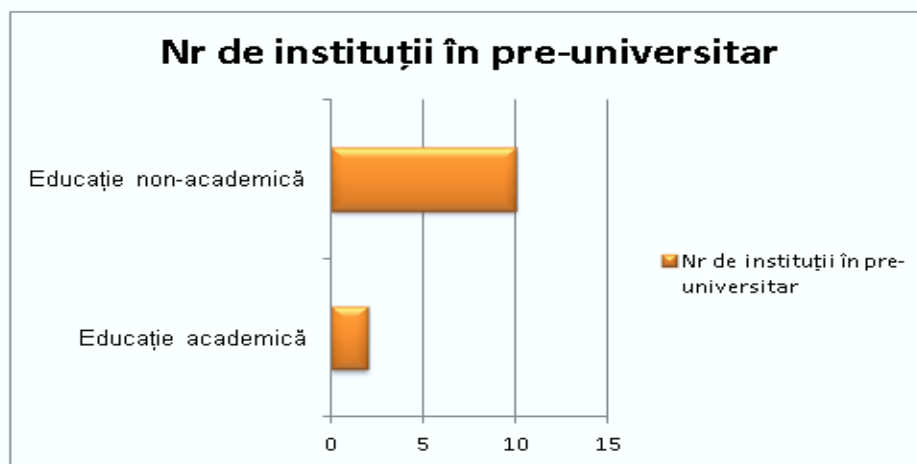
ani la rând de instituții precum Casa de Cultură a Studenților din București nu mai există pe harta educațională de limbă japoneză.

Tabelul 2.11 Instituții din învățământul preuniversitar în care se predă limba japoneză

Instituții de stat (educație academică)	Instituții private (educație non-academică)
Școala gimnazială nr. 93 „Emil Racoviță” Colegiul Național „Ion Creangă”	Școala japoneză Sakura ¹²⁴ Centrul de limba japoneză Nihongo Mirai ¹²⁵ Nobori Japanese Cultural Center ¹²⁶ International House ¹²⁷ Centrul Japonez Akino ¹²⁸ Asociația Musashino Japonia ¹²⁹ (Brașov) Asociația Româno-Japoneză Himawari ¹³⁰ (Iași) Asociația Sakuranbo ¹³¹ (Constanța) Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” ¹³² (Baia Mare) Simone Educational Center ¹³³ (Craiova) ¹³⁴

Din tabelul de mai sus, reiese o diferență covârșitoare în ceea ce privește numărul mic al instituțiilor de stat în raport cu cele particulare.

Figura 2.21 Raportul dintre numărul instituțiilor de stat și cele particulare din învățământul preuniversitar în care se predă limba japoneză

¹²⁴ <https://japoneza.com/ro/prima-pagina>.

¹²⁵ <http://www.limbajaponeza.ro/?fbclid=IwAR3aA50d-KYf1VOIf3CGWLbm4a3oZPRtuld2COW5v4bbLrSt8cWPT6O2cmI>.

¹²⁶ <https://www.nobori-dojro.ro/>.

¹²⁷ <https://www.englezacopii.ro/proiecte-speciale/cursuri-de-limba-japoneza-pentru-copii/>.

¹²⁸ <http://www.akino.ro/>.

¹²⁹ <https://www.musashino.ro/>.

¹³⁰ https://asociatihimawari.wordpress.com/?fbclid=IwAR0FLFM2xMxllwDUWOIZzK1Fd4rBf_ve3wRc0sR9Mdm3bO6oQr9Fw1qKKD0.

¹³¹ <http://www.sakuranbo.ro/index.htm>.

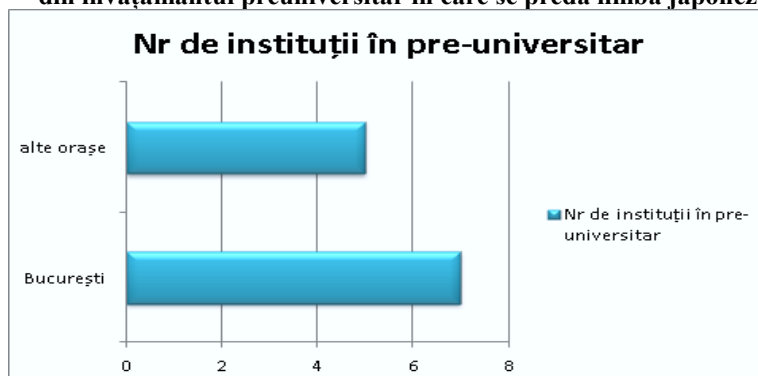
¹³² <https://sectiacopiiibd.wordpress.com/2019/10/03/deschiderea-cercurilor-de-limba-germana-si-limba-japoneza-2/>.

¹³³ <https://www.simone-educational.ro/>.

¹³⁴ Conform sondajului Fundației Japonia încă mai exista în anul 2018.

O altă diferență este ponderea semnificativă a instituțiilor din București față de cele din alte orașe din România.

Figura 2.22 Raportul dintre numărul instituțiilor din București și cele din alte orașe din învățământul preuniversitar în care se predă limba japoneză

Întrucât există 12 instituții la care se predă limba japoneză la nivel preuniversitar pe care nu le putem cuprinde în acest studiu, am ales spre exemplificare două instituții de stat (Școala gimnazială nr. 93 „Emil Racoviță” și Colegiul Național „Ion Creangă”) și două instituții particulare, una în București (Școala japoneză Sakura) și alta în provincie (Asociația Musashino Japonia).

2.9.3 Instituții de stat din învățământul preuniversitar în care se predă limba japoneză

2.9.3.1 Școala gimnazială nr. 93 „Emil Racoviță”

Cursul opțional de limba japoneză de la Școala Gimnazială nr. 93 „Emil Racoviță” (București) a luat ființă în anul 2000. Frecvența cursurilor este de o oră pe săptămână (pentru fiecare clasă care a ales acest opțional), iar durata lui este de 50 de minute. De obicei, programa școlară și clasele care urmează să studieze limba japoneză în regim opțional¹³⁵ sunt trimise spre aprobare Inspectoratului Școlar în luna mai, iar decizia (aprobarea) pentru constituirea lor sosește în luna iunie. În general, clasele care se orientează către acest curs opțional sunt cele de a V-a, a VI-a și a VII-a¹³⁶, și, în unele cazuri, clase de a IV-a sau chiar mai mici. În anul școlar 2020-2021, din cauza epidemiei de Coronavirus, Inspectoratul Școlar a vrut să evite o supraîncărcare a programei școlare și nu a mai aprobat clase noi pentru cursul opțional de limba japoneză, deși elevii dintr-a IV-a și a V-a își exprimaseră dorința în acest sens. Date fiind aceste circumstanțe, în acest an școlar există doar o clasă de a VII-a care și-a continuat opționalul de limba japoneză început în anii anteriori. Inițial cursul pune accent pe aspecte legate de cultura și civilizația japoneză, apoi se abordează și elemente de limbă.

Cursul opțional este predat încă din anul înființării de doamna profesoară Lavinia Barbu, cea care a conceput programa de limba japoneză pentru gimnaziu și a decis asupra materialelor didactice, în mare parte publicate în Japonia, cu excepția manualului Hondru, A., 2000. *Curs practic de limba japoneză*, Iași: Polirom. Principalele materiale didactice sunt:

- 2012. *Japanese for Young People – Student Book* (2 vol.), Tokyo: Kodansha;
- 1990. *Japanese Step by Step with Pictures*, Tokyo Taishūkan;
- reviste din seria „Nipponica”.

¹³⁵ Printre elementele care i-au atras către studiul limbii japoneze, elevii au menționat interesul pentru cultură, tradiție și tehnologie avansată, dar și dorința de a se stabili în Japonia sau de a merge să studieze acolo.

¹³⁶ Întrucât elevii din clasa a VIII-a se pregătesc pentru examenul de capacitate, se preferă opționalele de limba română sau de matematică în locul celui de limba japoneză.

Figura 2.23 Școala gimnazială nr. 93 „Emil Racoviță”, clasa a VII-a, anul școlar 2020-2021

La acestea se adaugă platforma online Google Classroom, utilizată cu preponderență în perioada declanșării pandemiei de Covid.

În afara cursului opțional propriu-zis au existat și inițiative de a pune bazele unor cluburi în timpul cărora elevii au putut face *origami*, au învățat să folosească bețișoarele sau au cântat cântece japoneze.

În perioada 2000-2011 a existat un parteneriat cu Școala Japoneză din București, proiect sprijinit de Japan Overseas Cooperation Volunteers (JOVC), iar între anii 2003-2005 voluntara japoneză Yumiko Matsumoto a ajutat ca vorbitor nativ la desfășurarea orelor de limba japoneză. În anul 2008 patru elevi din clasa a VII-a au participat la un schimb de experiență prin programul Fundației Hakuho¹³⁷, iar între anii 2003-2005 elevii cu rezultate deosebite au participat la Concursul de discursuri în limba japoneză.

2.9.3.2 Colegiul Național „Ion Creangă”

Clasele de japoneză ale Colegiului Național „Ion Creangă” (București) se numără printre cele mai longevive din învățământul preuniversitar, fiind fondate în anul 1996. Deși au mai existat și alte inițiative de înființare a unor cursuri opționale de limba japoneză la Școala generală nr. 195, Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza” și Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”, ulterior clasele s-au desființat din lipsă de personal didactic (Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza” și Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”) sau s-a dorit reprofilarea școlii pe alte coordonate geografice (Școala generală nr. 195 – Hamburg).

În prezent la Colegiul Național „Ion Creangă” își desfășoară activitatea cinci clase dedicate studiului limbii și culturii japoneze: două clase de a IX-a (filologie propriu-zis și filologie cu japoneză în regim intensiv) și câte o clasă de a X-a, a XI-a și a XII-a. Elevii care s-au înscris la orele de japoneză au devenit interesați de cultura și limba japoneză pe de o parte, deoarece erau pasionați de *anime* (animația niponă), *manga* (benzile desenate), J-pop (muzica pop japoneză) sau de documentarele Netflix despre Japonia și, pe de altă parte, pentru că își doresc să devină profesori de limba japoneză, să lucreze într-o firmă din Japonia sau să întrețină o conversație cu un vorbitor nativ.

Ponderea orelor pentru fiecare clasă este de o oră de cultură pe săptămână și respectiv trei ore de limbă japoneză pe săptămână, iar durata unui curs este de 50 de minute. În anul 2020 secția japoneză a funcționat sub îndrumarea doamnelor profesoare Mariana Lungu și Ioana Banner, evaluatori în comisia de evaluare a competențelor lingvistice din cadrul examenului de bacalaureat, precum și în comisia de evaluare a atestatorilor

¹³⁷ De la înființarea sa în 1970, Fundația Hakuodo a activat pentru a ajuta copiii să crească și să-și dezvolte abilitățile de comunicare, care ajută tinerii la îmbunătățirea capacității de a simți, a gândi, și de a se exprima liber. Fundația sprijină crearea de forumuri în care copiii pot folosi puterea limbajului pentru a se implica în viața comunității și a crea conexiuni unii cu ceilalți (<https://www.hakuodofoundation.or.jp/en/about/>).

în limba japoneză obținute pe baza unei lucrări de aproximativ 10 pagini în limba japoneză pe o temă culturală de interes. În prezent nu există profesori nativi de limba japoneză, dar în trecut, înainte de aderarea României la Uniunea Europeană, la orele de limba japoneză au predat voluntari de la Japan Overseas Cooperation Volunteers (JOCV), coordonați de JICA¹³⁸ (Japan International Cooperation Agency).

În perioada pandemiei de Covid elevii din clasa a XII-a au venit fizic la școală, pe când la celelalte clase (IX-XI) s-a impus sistemul hibrid prin rotație, strict alfabetic (prima jumătate a catalogului în prima săptămână, a doua jumătate, în următoarea săptămână ș.a.m.d.). Platforma folosită pentru cursurile online a fost Cisco Webex.

Baza materială a secției este asigurată de o bibliotecă îmbogățită an de an de donații generoase, în care se găsesc un număr impresionant de manuale, materiale didactice pentru studiul intensiv al limbii, reviste, dicționare sau romane. Pe lângă publicații, elevii interesați de cultura și civilizația niponă pot utiliza și seturi de caligrafie, *yukata* (*kimono*-uri de vară), hârtie de *origami* sau instrumente muzicale precum *koto*, *shamisen*, flaut și tobe¹³⁹.

Materialele didactice folosite sunt publicate cu preponderență în străinătate¹⁴⁰:

- 2014. *Marugoto Starter A1 – Katsudō*, Urawa: Japan Foundation;
- 2014. *Marugoto Starter A1 – Rikai*, Urawa: Japan Foundation;
- 2014. *Marugoto A2 – Katsudō*, Urawa: Japan Foundation;
- 2014. *Marugoto A2 – Rikai*, Urawa: Japan Foundation;
- 1998. *Minna no nihongo* (vol. 1), Tokyo: Surī Ē;
- 1998. *Minna no nihongo* (vol. 2), Tokyo: Surī Ē.

La acestea se adaugă câteva site-uri cu ajutorul cărora elevii pot învăța vocabular (<https://jisho.org/>) sau studia ideograme (<https://kanjialive.com/>), precum și site-uri cu lecții de limba japoneză concepute de Fundația Japonia (<https://www.erin.jp.go.jp/>).

Colegiul Național „Ion Creangă” s-a preocupat activ de componenta culturală, motiv pentru care secția de limba japoneză a polarizat de-a lungul anilor o serie de burse și programe culturale. De exemplu, în prezent este încă în vigoare un parteneriat cu liceul afiliat Universității Ehime, parteneriat care are ca scop promovarea schimburilor culturale, materializate prin deplasări anuale ale elevilor în Japonia cu participarea la ore și la programe turistice și invers, a liceenilor japonezi în România, precum și duplexuri pe Skype care încurajează schimburile de păreri. Un alt program frecvent accesat de elevii colegiului, mai ales între anii 2014-2017, este *Training Program in Japan for Overseas Children*, gestionat de Fundația Hakuho.

Competențele lingvistice ale elevilor sunt valorificate în cadrul examenului „Nihongo Nōryoku Shiken” (examenul de competență lingvistică la limba japoneză) care se susține în România în fiecare an, la începutul lunii decembrie și este organizat pe cinci niveluri în ordine descrescătoare (N5 – începători [A1] → N1 avansat [C2]). Se pare că anual aproximativ 80 de elevi se înscriu la acest examen și cam 60% dintre ei reușesc să obțină atestatul de nivel N5 până în clasa a XII-a. Elevilor cu rezultate foarte bune, care au dobândit nivelul N3 de competență lingvistică, li se echivalează proba de limba japoneză de la examenul de bacalaureat. Pentru elevii care doresc să se pregătească pentru Nihongo Nōryoku Shiken s-au efectuat ore suplimentare de două ori pe săptămână în lunile octombrie și noiembrie în anii 2018 și 2019.

De asemenea, în fiecare an elevii Colegiului Național „Ion Creangă” au participat la *Concursul de discursuri în limba japoneză (Speech Contest)*, organizat cu sprijinul Ambasadei Japoniei în România

¹³⁸ JICA este o agenție guvernamentală înființată în anul 2003 care furnizează cea mai mare parte a asistenței oficiale pentru dezvoltare oferite de guvernul japonez. Agenția are drept scop sprijinirea creșterii economice în țările în curs de dezvoltare și promovarea cooperării internaționale (<https://www.jica.go.jp/english/>).

¹³⁹ <http://www.cnion-creanga.ro/comisii-metodice/46-sectia-de-japoneza>.

¹⁴⁰ Cu excepția manualului Nicolae, R. 2005. *Limba japoneză: introducere în scrierea kana*, București: Editura Fundației România de Măine.

și a Asociației Profesorilor de Limba Japoneză din România¹⁴¹ (A.P.J.R.) și transformat, din 2017, în *Concursul de prezentări în limba japoneză (Presentation Contest)*.

Lista premiilor din ultimii cinci ani cuprinde:

- martie 2015, *Concursul de discursuri în limba japoneză*, Merlan Laura premiul I, secțiunea A (nivel de începător);
- martie 2015, *Concursul de discursuri în limba japoneză*, Manea Claudia premiul al II-lea, secțiunea B (nivel mediu);
- martie 2016, *Concursul de discursuri în limba japoneză*, Frâncu Ana, premiul al II-lea, secțiunea A (nivel de începător);
- martie 2017, *Concursul de discursuri în limba japoneză*, Rotari Iurie, premiul al II-lea, secțiunea B (nivel mediu);
- martie 2018, *Concursul de prezentări în limba japoneză*, Bulumac Adela, locul al IV-lea;
- martie 2019, *Concursul de prezentări în limba japoneză*, Andrei Karla, premiul I;
- martie 2019, *Concursul de prezentări în limba japoneză*, Pălan Andreea, premiul al III-lea.

În plus, elevii și profesorii acestei secții se implică într-un număr mare de activități extra-școlare, fie ca parteneri, fie ca participanți la Nijikon, Convenția fanilor de *anime* și *manga*; Festivalul Otaku; luna culturii japoneze (coordonată de Ambasada Japoniei în România); festivalul de film japonez, săptămâna „Școala Altfel” etc.

Printre cele mai însemnate și mai mult așteptate evenimente culturale inițiate de clasele de limba japoneză ale Colegiului Național „Ion Creangă” este festivalul dedicat culturii japoneze, demarat în 2007 și denumit ulterior, în anul 2012, „Taiju Matsuri” (Festivalul „Marelui Copac”).

Figura 2.24 Taiju Matsuri, ediția 2019, Colegiul Național „Ion Creangă”

¹⁴¹ APJR (Asociația Profesorilor de Limba Japoneză din România) este o asociație înființată în anul 2005 de profesori de limba japoneză din diferite instituții din toată țara. Din 2007, APJR are statut legal de organizație non-guvernamentală (ONG). Scopurile APJR, potrivit statutului, sunt:

- îmbunătățirea învățămîntului în limba japoneză în România, prin introducerea de metode noi, editarea și publicarea de materiale didactice specifice și perfecționarea continuă a profesorilor;
- organizarea de întâlniri de studiu, grupuri de lectură și simpozioane;
- prezentarea de lucrări științifice și publicarea lor în volum;
- colaborarea cu asociații similare din alte țări;
- organizarea concursului de discursuri în limba japoneză;
- organizarea examenului de competență lingvistică la limba japoneză (<https://apjr.wordpress.com/prezentar/>).

Festivalul se desfășoară în fiecare primăvară pe parcursul a două zile și aduce în prim plan un număr impresionant de cântece japoneze, dansuri tradiționale, demonstrații de arte marțiale, momente comice, precum și piese de teatru din cultura și tradițiile nipone. Pregătirile pentru festival sunt realizate de echipele de lucru, sub îndrumarea profesorilor coordonatori. De exemplu, elevii cu înclinații artistice optează pentru împodobirea claselor, pictarea planșelor tematice, ori realizarea figurinelor din hârtie pliată sau cei cu predispoziții antreprenoriale aleg să își promoveze propriile produse gastronomice inspirate din bucătăria japoneză. Pe lângă spectacolul artistic, vizitatorii externi pot participa la diverse ateliere care răspund intereselor tinerilor, precum caligrafie, *origami*, preparare *sushi*, ceremonia ceaiului, arta aranjamentului floral, dansuri japoneze, costumații japoneze, ateliere de *maid tradițional* și *maid café* etc. (Lungu, 2019).

2.9.4 Instituții particulare din învățământul preuniversitar în care se predă limba japoneză

2.9.4.1 Școala japoneză „Sakura”

Școala japoneză „Sakura” a fost înființată în anul 2011 în București, bucurându-se de o mare popularitate atât în rândul copiilor, cât și în cel al adulților. Cursurile sunt gândite pe module în regim individual sau în grup. Fiecare modul se întinde pe parcursul a 12 săptămâni, iar durata unui curs este de 90 de minute. În perioada pandemiei de Covid, școala japoneză „Sakura” a gestionat cursurile exclusiv online, cu ajutorul platformei Zoom. La școala japoneză „Sakura” predau cinci profesori români și doi profesori japonezi (Shūjiro Onizawa și Yoshinori Osozawa), existența vorbitorilor nativi fiind unul dintre atuurile care au dus la atragerea unui număr mare de cursanți.

Figura 2.25 Captură de ecran de pe site-ul oficial al Școlii japoneze „Sakura”

Sursa: https://japoneza.com/ro/prima-pagina?gclid=Cj0KCQjwt4X8BRCPARIsABmcnOogxAgt1mr-tjiNKyrPI7oEAILkQRoc7YgwRwURSDsizCeQtagrpscaArH2EALw_wcB

Motivațiile celor aproximativ 100 de cursanți sunt foarte diferite: unii au fost interesați de cultura de masă, particularizată prin *anime* și *manga*, alții au venit la cursuri din simplă curiozitate sau din nevoia de a fi diferit.

Școala japoneză „Sakura” folosește o paletă diversificată de materiale didactice japoneze, precum:

- 2014. *Marugoto Starter A1 – Katsudō*, Urawa: Japan Foundation;
- 2014. *Marugoto Starter A1 – Rikai*, Urawa: Japan Foundation;
- 2014. *Marugoto A2 – Katsudō*, Urawa: Japan Foundation;
- 2014. *Marugoto A2 – Rikai*, Urawa: Japan Foundation;
- 1998. *Minna no nihongo* (2 vol.), Tokyo: Surī Ē;

- 2011. *Genki. An Integrated Course Book into Elementary Japanese* (2 vol.), Tokyo: Japan Times;
- 2011. *Genki. An Integrated Course Book into Elementary Japanese – Workbook* (2 vol.), Tokyo: Japan Times;
- Pentru deprinderea abilității de scriere, la modulul de începători cursanții mai utilizează și manualul în limba română Nicolae, R. 2005. *Limba japoneză: introducere în scrierea kana*, București: Editura Fundației România de Măine.

În afara modulelor propriu-zise, Școala japoneză „Sakura” a mai organizat și cluburi de conversație sau școli de vară (desfășurate în edițiile dintre anii 2014-2019), precum și excursii în Japonia, vizându-se atât obiectivele turistice, cât și școli din Japonia în vederea încheierii unor parteneriate.

Deși heterogeni ca nivel de cunoștințe, cursanții și-au dovedit disponibilitatea de a participa la Concursul de discursuri în limba japoneză sau la Concursul de prezentări în limba japoneză – unde, la ultimele trei ediții, au obținut două premii II. Un alt pol important al validării cunoștințelor de limba japoneză l-a constituit Nihongo Nōryoku Shiken (examenul de competență lingvistică la limba japoneză) la care participă anual mai mult de jumătate din numărul de cursanți (60 de persoane) și aproximativ 90% dintre ei iau cu succes nivelul N5.

2.9.4.2 Asociația Musashino Japonia (Brașov)

Asociația Musashino Japonia s-a înființat în anul 2003 în Brașov, municipiu înfrățit cu orașul japonez omonim. Grupele de cursanți au fost organizate pe niveluri de dificultate (începător, mediu și avansat), suplimentate cu câteva clase de recuperare pentru cei care rămâneau în urmă cu materia predată. Grupele sunt denumite „levels” (niveluri), primind indicative variind de la L1 (Level 1 = începător) până la L5 (Level 5 = avansat). Cursurile se desfășoară în funcție de anul calendaristic, astfel, înscrierile se fac în luna octombrie sau noiembrie, urmând ca orele să înceapă în ianuarie și să se termine la început de decembrie, cu întreruperi pe parcursul vacanței de Paște sau a vacanței de vară. Săptămânal, fiecare nivel are la dispoziție două ore. La cursuri se are în vedere, pe lângă predarea limbii japoneze, și componenta culturală. La Asociația Musashino Japonia își desfășoară activitatea un instructor japonez, secondat, ocazional, de colaboratori români.

În 2019 numărul de cursanți a fost de aproximativ 70 de persoane (vârsta minimă fiind de 10 ani). Cifra celor care continuă studiul limbii japoneze este de aproximativ o treime din numărul celor înscriși la cursul pentru începători. Printre motivațiile cursanților se numără pasiunea pentru *anime*, *manga*, *karate*, curiozitatea sau planurile de viitor legate de Japonia. În anul 2020, din cauza epidemiei de Coronavirus, cursurile au fost sistate.

Principalul manual folosit este 1998. *Minna no nihongo* (2 vol.), Tokyo: Surī Ē, completat de seria 2011. *Genki. An Integrated Course Book into Elementary Japanese* (2 vol.), Tokyo: Japan Times, precum și de numeroase materiale pentru studiul ideogramelor (1994. *Kanji in Context* (2 vol.), Tokyo: Japan Times ș.a.) sau pentru Nihongo Nōryoku Shiken (examenul de competență lingvistică la limba japoneză) întrucât aproximativ 10-15 cursanți participă anual la acest examen.

În cei peste 15 ani de existență, Asociației Musashino Japonia i-au fost donate numeroase cărți și materiale didactice, gestionate împreună cu Biblioteca Județeană. Cursanții cei mai buni și mai motivați au fost răsplătiți cu o bursă de o lună în orașul Musashino. În anii 2018 și 2019 au existat două burse de stagiu în Japonia, timp de două săptămâni. De asemenea, în anii aniversari s-a suplimentat numărul de burse: la 10 ani de la instaurarea relațiilor dintre primăria Brașov și primăria Musashino au plecat în Japonia trei cursanți (câte două săptămâni fiecare), iar la aniversarea a 20 de ani de la demararea relațiilor dintre cele două primării au mers în Țara Soarelui Răsare patru studenți (câte două săptămâni fiecare). De asemenea, cursanții care au participat la Concursul de prezentări în limba japoneză au avut rezultate remarcabile, ca de pildă, cele două premii obținute în 2018 la diverse secțiuni.

Pe lângă cursurile de limba japoneză, s-au organizat clase culturale de caligrafie (până în anul 2018), *kimono*, ceremonia ceaiului sau desene *manga* (cu un instructor român). Câțiva ani la rând au avut loc școli de vară pentru copii sau o Școală de vară pentru japonezii care doreau să învețe limba română. În 2018, Asociația a organizat la Biblioteca județeană o demonstrație de *ikebana* – foarte bine primită de publicul brașovean. În paralel, au existat colaborări cu diverse ONG-uri (Alianța Franceză etc.) și, în anul 2016, s-au accesat fonduri de la Consiliul Județean pentru copiii cu nevoi speciale în vederea integrării lor în societate. În 2017 s-a publicat o broșură *manga* finanțată din fonduri nerambursabile.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

Lungu, M. 2019. „Festivalul japonez de la Colegiul Național «Ion Creangă»”, în *Tribuna Învățământului – revistă națională de educație și cultură*, nr. 1489, p. 10.

Manuale

- ***. 2011. *Genki. An Integrated Course Book into Elementary Japanese* (2 vol.), Tokyo: Japan Times.
  - ***. 2011. *Genki. An Integrated Course Book into Elementary Japanese – Workbook* (2 vol.), Tokyo: Japan Times.
  - ***. 2012. *Japanese for Young People – Student Book* (2 vol.), Tokyo: Kodansha.
  - ***. 1990. *Japanese Step by Step with Pictures*, Tokyo Taishūkan.
  - ***. 1994. *Kanji in Context* (2 vol.), Tokyo: Japan Times.
  - ***. 2014. *Marugoto Starter A1 – Katsudō*, Urawa: Japan Foundation.
  - ***. 2014. *Marugoto Starter A1 – Rikai*, Urawa: Japan Foundation.
  - ***. 2014. *Marugoto A2 – Katsudō*, Urawa: Japan Foundation.
  - ***. 2014. *Marugoto A2 – Rikai*, Urawa: Japan Foundation.
  - ***. 1998. *Minna no nihongo* (vol. 1), Tokyo: Surī Ē.
  - ***. 1998. *Minna no nihongo* (vol. 2), Tokyo: Surī Ē.
- Hondru, A. 2000. *Curs practic de limba japoneză*, Iași: Polirom.
- Japan Foundation. nedat. Lecții de limba japoneză, <https://www.erin.jp.go.jp/>.
- KanjiAlive. nedat. *Kanji alive*, web application, <https://kanjialive.com/>.
- Nicolae, R. 2005. *Limba japoneză: introducere în scrierea kana*, București: Editura Fundației României de Mâine.
- Revista „Nipponica”. https://web-japan.org/nipponica/index_en.html.

Dicționare

Jisho.org. nedat. „Japanese Dictionary”, <https://jisho.org/>

Surse online

- Asociația Musashino Brașov. nedat. <https://www.musashino.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Asociația Profesorilor de Limba Japoneză din România. nedat. <https://apjr.wordpress.com/prezentar/>, accesat în octombrie 2020.
- Asociația Româno-Japoneză Himawari. nedat. https://asociatiahimawari.wordpress.com/?fbclid=IwAR0FLFM2xMxllwDUWOIZzK1Fd4rBf_ve3wRc0sR9Mdm3bO6oQr9Fw1qKKD0, accesat în octombrie 2020.
- Asociația Sakuranbo. Nedat. <http://www.sakuranbo.ro/index.htm>, accesat în octombrie 2020.
- Biblioteca județeană „Petre Dulfu” Baia Mare, nedat. „Secția pentru copii a Bibliotecii” <https://sectiacopiibpd.wordpress.com/2019/10/03/deschiderea-cercurilor-de-limba-germana-si-limba-japoneza-2/>, accesat în octombrie 2020.
- Centrul Japonez Akino. nedat. <http://www.akino.ro/>, accesat în octombrie 2020.

- Colegiul Național „Ion Creangă” București. nedatat. „Secția de japoneză a Colegiului Național «Ion Creangă»”, <http://www.cnion-creanga.ro/comisii-metodice/46-sectia-de-japoneza>, accesat în octombrie 2020.
- EnglishKidsAcademy. nedatat. „Cursuri de limba japoneză pentru copii”, <https://www.englezacopii.ro/proiecte-speciale/cursuri-de-limba-japoneza-pentru-copii/>, accesat în octombrie 2020.
- Hakuhodo Foundation. nedatat. <https://www.hakuhodofoundation.or.jp/en/about/>, accesat în octombrie 2020.
- Japan Foundation. nedatat. <https://www.jpff.go.jp/e/about/index.html>, accesat în octombrie 2020.
- Japan Foundation. 2018. „Survey Report on Japanese Language Education Abroad”, https://www.jpff.go.jp/j/project/japanese/survey/result/dl/survey2018/Report_all_e.pdf, accesat în octombrie 2020.
- Japan International Cooperation Agency. nedatat. <https://www.jica.go.jp/english/>, accesat în octombrie 2020.
- Nihongo Mirai. Nedatat. „Cursuri de limba japoneză”, <http://www.limbajaponeza.ro/?fbclid=IwAR3aA50d-KYf1VOIf3CGWLbm4a3oZPRtuld2COW5v4bbLrSt8cWPT6O2cmI>, accesat în octombrie 2020.
- Nobori Dojo/ Centrul Cultural Japonez. nedatat. <https://www.nobori-dojro.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Simone Educational Center Craiova. nedatat. <https://www.simone-educational.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Școala Japoneză Sakura. nedatat. <https://japoneza.com/ro/prima-pagina>, accesat în octombrie 2020.

2.10 Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve la nivel preuniversitar în România

Viorela-Valentina DIMA

În capitolul intitulat „Pregătirea multilingvă la nivel preuniversitar în România” am prezentat posibilitățile de învățare a limbilor în context școlar obligatoriu. Capitolul a debutat cu o prezentare generală a categoriilor de limbi disponibile: un total de 22 de limbi, dintre care limba română este limba oficială de stat (studiată atât ca limbă maternă, cât și ca limbă străină de elevii aparținând minorităților naționale), 11 limbi materne studiate de elevii aparținând minorităților naționale (armeană, bulgară, cehă, croată, maghiară, polonă, rromani, sârbă, slovacă, turcă, ucraineană), 7 limbi străine denumite în legislație și limbi moderne sau limbi de circulație internațională (chineză, engleză, franceză, japoneză, neogreacă, portugheză, spaniolă) și alte 3 limbi studiate fie ca limbă maternă, fie ca limbă străină (germană, italiană, rusă) (conform Anexa la OMECTS nr. 5671/ 2012, Anexa la OMEC nr. 3092/ 2020, INS, 2017, 2018, 2019, 2020).

Pe cicluri de studii, am arătat că în învățământul antepreșcolar și preșcolar elevii studiază în limba română sau maternă, prima limbă străină se introduce la nivel primar (mai rar la nivel preșcolar), a doua limbă străină se introduce în învățământul gimnazial, iar a treia limbă străină se introduce (mai rar) începând cu ciclul liceal (conform Legea educației naționale nr. 1/ 2011, Ministerul Educației, nedatată, „Cartografia școlară – Statistici naționale”). Alături de orele de limbi străine din trunchiul comun, se organizează și clase cu predare în regim intensiv – cu cel puțin 2 ore în plus față de trunchiul comun (începând cu ciclul gimnazial) și bilingv – cu cel puțin 3 ore în plus față de trunchiul comun și cel puțin o disciplină nonlingvistică în limba modernă respectivă (începând cu ciclul liceal) (OMEN nr. 4797/ 2017). Pentru aceste clase, există probe de admitere care pot fi echivalate cu certificate de competență lingvistică de nivel cel puțin A1 corespunzător Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL) pentru clasele cu regim intensiv și cel puțin A2 corespunzător CECRL pentru clasele cu regim bilingv. Clase cu predare a limbilor străine în regim intensiv și bilingv se pot organiza pentru oricare dintre limbile moderne studiate în școala respectivă (OMEN nr. 4797/ 2017), cel mai frecvent fiind întâlnite limbile engleză, franceză, germană, italiană, portugheză, spaniolă (Ministerul Educației, 2020, „Admitere în licee 2020 – Lista specializărilor din Municipiul București”).

Evaluările naționale includ probe de limba română și limbi materne încă de la ciclul primar (începând cu clasa a II-a) și apoi la toate ciclurile de studii; evaluările la limbi străine se introduc la ciclul gimnazial (la finalul clasei a VI-a: probă bilingvă la limba română și limba modernă 1, sau probă trilingvă la limba română, limba maternă și limba modernă 1 pentru elevii aparținând minorităților naționale). La bacalaureat (la finalul clasei a XII-a/XIII-a), probele de limbi străine sunt probe distincte și pot fi echivalate cu certificate de competență lingvistică de nivel A2, B1, B2 corespunzător CECRL. În plus, absolvenții de clase cu regim bilingv trebuie să susțină o probă pentru obținerea atestatului profesional la limba modernă studiată (Legea educației naționale nr. 1/ 2011, OMENCȘ Nr. 3051/ 2016, Anexa la OMEC nr. 4341/ 2020).

Conform statisticilor românești și europene, cele mai frecvent studiate limbi străine sunt: engleza, franceza, germana, spaniola și italiana (conform INS, 2017, 2018, 2019, 2020 și Comisia Europeană/EACEA/Eurydice, 2017). Acestor limbi, precum și limbilor română ca limbă străină, rusă și japoneză le-am dedicat secțiuni separate, unde am analizat aspecte precum: școlile unde se predau limbile străine avute în vedere, materialele didactice folosite, activități extrașcolare, modalități de certificare a cunoștințelor lingvistice dobândite de elevi.

Limba engleză se studiază atât în instituții de învățământ preuniversitar de stat, cât și particulare, încă de la nivel antepreșcolar (începând cu vârsta de 2-3 ani), fie ca parte din curriculumul școlar, fie ca parte a curriculumului extrașcolar; în general, engleza este prima limbă străină, dar se poate întâlni și ca a doua limbă străină în școlile unde prima limbă străină este franceza, germana etc. La ciclul gimnazial și liceal există și clase cu predare în regim intensiv și bilingv a limbii engleze. Materialele didactice folosite sunt dintre cele mai diverse și atractive, fiind editate de edituri din țară și din străinătate – lista de manuale de limba engleză folosite

în învățământul de stat fiind aprobată de Ministerul Educației. Materialele didactice tipărite sau în format electronic includ manuale, culegeri de exerciții de gramatică sau de vocabular, caiete de lucru pentru îmbunătățirea abilităților de producere a mesajelor scrise sau de înțelegere a textelor audiate, modele de teste pentru examene de limbă cu recunoaștere internațională sau beletristică și adaptări pe nivel de vârstă și cunoștințe ale unor opere literare clasice, platforme educaționale care pun accentul pe instrumente colaborative de învățare. Elevii își pot exersa și dezvolta abilitățile de comunicare în limba engleză printr-o serie de activități extrașcolare, precum: activități organizate de Ambasada Americii și Consiliul Britanic din România (cluburi de lectură sau dezbateri, concursuri de eseuri), activități organizate de centre particulare de limbi străine (cursuri de limbă engleză în țară sau în străinătate, concursuri de eseuri sau oratorie, excursii sau școli/tabere internaționale de vară în Anglia sau SUA etc.), proiecte lingvistice internaționale și schimburi de experiență cu elevi din alte țări (prin programe de tip Comenius). Pentru certificarea cunoștințelor lingvistice de limbă engleză, elevii au la dispoziție concursuri școlare (olimpiade organizate începând cu nivelul gimnazial, concursuri de cultură generală, oratorie sau ortografiere în limba engleză organizate de Ministerul Educației sau de organizații private), testări (probele de admitere la clase cu regim intensiv/bilingv organizate la nivel de școală, inspectorat școlar etc.) și examene cu recunoaștere internațională corelate cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (Cambridge ESOL, IELTS etc.), care pot fi utilizate pentru echivalare la examenele de admitere în clasele cu regim de studiu intensiv sau bilingv, sau pentru echivalarea probei de competențe lingvistice din cadrul examenului de bacalaureat.

Limba germană se studiază în instituții de învățământ preuniversitar atât ca limbă maternă, cât și ca limbă străină. Ca limbă maternă, germana se studiază încă de la nivel preșcolar în regiunile populate de comunități germane (sași, respectiv șvabi), în județe precum Arad, Alba, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Caraș-Severin, Cluj, Maramureș, Sibiu, Mureș, Satu Mare, Timiș, dar și în municipiul București. În anul școlar 2019-2020, germana ca limbă maternă era studiată de aproape 24000 de elevi din instituții de învățământ preșcolar (Forumul Democrat al Germanilor din România, 2019). Ca limbă străină, germana se studiază ca limba întâi începând cu ciclul primar, ca limba a doua începând cu ciclul gimnazial sau ca limba a treia începând cu ciclul liceal. În ciclurile gimnazial și liceal există și clase cu regim intensiv și bilingv de predare a limbii germane. Materialele didactice publicate de edituri din țară și din străinătate (Germania) sunt supuse aprobării de către Ministerul Educației, fiind suplimentate de resurse educaționale în format electronic (exerciții, fișiere audio și video, imagini și jocuri didactice, software și aplicații care pot fi descărcate, fișe de lucru și teste). Activitățile extrașcolare includ: diferite proiecte și programe la nivel local, județean, național și internațional: activități culturale și lingvistice, ateliere, școli de vară și tabere organizate de Institutul Goethe din București, precum și de centrele culturale germane zonale cu sediul în Timișoara, Sibiu, Brașov, Cluj-Napoca și Iași, sau de Asociația studentăscă Gutenberg, cu sedii la Cluj-Napoca, București sau Iași, schimburi de elevi cu școli din străinătate prin programul Comenius. Pentru certificarea cunoștințelor lingvistice, elevii pot participa la concursuri și olimpiade școlare (cu secțiuni diferite pentru vorbitorii de limba germană maternă și străină), sesiuni de testare internaționale (DSD, ÖSD, Goethe-Zertifikat, Test DaF, ECL, FEDE), probe de aptitudini lingvistice (scris și oral) organizate la nivel de școală/ inspectorat școlar pentru admiterea la clase cu regim intensiv/bilingv, probele de competențe lingvistice din cadrul examenului de bacalaureat.

Limba franceză se studiază încă din ciclul primar în instituții de învățământ preuniversitar de stat și particulare, atât ca prima limbă străină (mai rar, întrucât majoritatea elevilor de școală primară învață limba engleză ca prima limbă străină), cât mai ales ca a doua limbă străină începând cu ciclul gimnazial (unde este studiată ca a doua limbă de aproape 70% din elevi), dar este studiată și ca limba a treia începând cu ciclul liceal (conform INS, 207, 2018, 2019, 2020). La ciclul gimnazial și liceal există și clase cu predare în regim intensiv și bilingv a limbii franceze. Materialele didactice folosite pentru limba franceză 1 și 2 sunt aprobate de către Ministerul Educației: manuale și caietele de exerciții publicate de edituri din țară (cu autori români) și din străinătate (Franța), materiale pentru pregătirea pentru examenele de certificare DELF («Diplôme d'Etudes en Langue Française») și DALF («Diplôme Approfondi de Langue Française»), suporturi de învățare online (lecții

și exerciții de gramatică și vocabular, teste de limbă, reportaje și emisiuni audio de actualitate) etc. Dintre activități extrașcolare de învățare și exersare a cunoștințelor de limba franceză amintim: evenimente organizate în medii non-formale și informale, precum concursuri, festivaluri sau proiecte organizate de Organizația Internațională a Francofoniei, Comisia Europeană, Institutul Francez din București, Ambasada Franței, Asociația Română a Profesorilor de Limba Franceză, Federația Internațională a Profesorilor de Limbă Franceză etc.; concursuri școlare organizate la nivel județean/municipal sau național de Ministerul Educației, Inspectorate școlare, organizații private. Certificarea cunoștințelor lingvistice de limbă franceză se realizează prin susținerea unor evaluări formale, la diverse concursuri școlare (olimpiade școlare organizate începând cu ciclul gimnazial – clasa a VII-a), testări (la admiterea în clasele cu regim intensiv și bilingv sau la finalizarea ciclului liceal, în cadrul examenului de bacalaureat) și examene cu recunoaștere internațională (DELTA și DALF).

Limba italiană se studiază în instituții de învățământ preuniversitar atât ca limbă maternă, cât și ca limbă străină. Ca limbă maternă, italiana se studiază încă de la ciclul primar și se testează cu prilejul evaluărilor naționale începând cu clasa a II-a; ca limbă străină, italiana se studiază ca limba 1 (sporadic, la toate ciclurile de studii, mai ales liceal), limba 2 (începând cu ciclul gimnazial) sau limba 3 (fiind în topul celor mai studiate patru limbi 3 la nivel liceal, conform INS, 2018, 2019, 2020). Elevii de ciclu gimnazial și liceal pot opta pentru clase cu regim intensiv sau bilingv de limbă italiană, pentru care dau probe de cunoștințe lingvistice la admitere. Materialele didactice includ: manuale editate în România sau în Italia, aprobate de Ministerul Educației, materiale didactice auxiliare, resurse electronice cu materiale de învățare, teste de evaluare competențe de limbă italiană pentru toate nivelurile conform CECRL. Dintre activitățile extrașcolare de învățare și exersare a cunoștințelor de limba italiană, menționăm: activități și evenimente organizate de Institutul Italian de cultură, Comisia Europeană, Ambasada Italiei, Camera de Comerț Italiană pentru România, schimburi de elevi prin programul Erasmus+. Cunoștințele lingvistice de limba italiană dobândite de elevi pot fi dovedite prin: olimpiada de limbi romanice organizată de Ministerul Educației, proba de limba italiană de la admiterea la clasele cu regim intensiv sau bilingv și de la examenul de bacalaureat, examene internaționale (CELI, CILS).

Limba spaniolă se studiază începând cu ciclul primar (mai rar) sau cu ciclul gimnazial (cel mai adesea), ca limba 1, limba 2 sau limba 3 (fiind prima în topul celor mai studiate patru limbi 3 la nivel liceal, conform INS, 2018, 2019, 2020). Elevii de ciclu gimnazial și liceal se pot înscrie la clase cu regim intensiv sau bilingv de limbă spaniolă, pentru care dau probe de cunoștințe lingvistice la admitere. Materialele didactice pentru limba spaniolă includ: manuale editate în România sau în Spania, aprobate de Ministerul Educației, materiale didactice auxiliare (caiete de exerciții de gramatică și vocabular, publicații pentru studiul literaturii și civilizației spaniole etc.), resurse electronice cu materiale de învățare, teste de evaluare competențe de limbă spaniolă pentru toate nivelurile conform CECRL (dintre care unele special concepute pentru uz școlar). Activitățile extrașcolare menite să creeze contexte de exersare și dezvoltare a competențelor de limba spaniolă sunt reprezentate de: manifestări artistice, concursuri, ateliere de creație, cluburi de lectură, proiecte educaționale internaționale (în cadrul programului Erasmus+) etc. Pentru certificarea cunoștințelor lingvistice de limbă spaniolă dobândite de elevi, au loc: olimpiada de limbi romanice, teste la admiterea în clasele cu profil intensiv sau bilingv, examene de certificare internațională pentru obținerea Diplomei de Spaniolă ca Limbă Străină (DELE).

În calitatea sa de limbă de stat, *limba română* este predată în instituțiile de învățământ preuniversitar în triplă ipostază: ca limbă maternă pentru elevii de naționalitate română, ca limbă nematernă pentru elevii aparținând minorităților naționale și ca limbă străină pentru elevii de naționalitate străină (copiii cetățenilor străini care locuiesc și muncesc pe teritoriul României). În acest capitol ne-am referit cu precădere la limba română ca limbă nematernă și am arătat că: se predă la toate ciclurile de învățământ preuniversitar, după materiale didactice special elaborate (conform Legii educației naționale nr. 1/ 2011); deși există programe școlare diferențiate față de vorbitorii nativi (în ciclurile primar și gimnazial), conținutul manualelor este de

multe ori similar cu cel al manualelor pentru vorbitorii nativi și nu există diferențiere pe nivel de competență lingvistică în raport cu CECRL; cunoștințele de limba română se verifică la toate evaluările naționale, începând cu clasa a II-a, dar și prin intermediul unor concursuri locale și regionale (e.g. „Carte frumoasă, cinste cui te-a scris!” sau „Ascultă, citește, scrie, vorbește românește!”) sau al Olimpiadei de Limba și literatura română pentru minoritățile naționale și pentru românii din diaspora. În ceea ce privește studierea limbii române de către elevii străini, aceștia trebuie să urmeze un curs de inițiere în limba română cu durata de un an (și o programă care conține 4 ore pe săptămână) înainte de a se înscrie la programe de studii desfășurate în limba română, iar odată înscriși la aceste programe studierea limbii române se face în mod nestructurat, la latitudinea profesorului de română din școala respectivă; pentru elevii străini înscriși la școlile internaționale de pe cuprinsul țării, există ore de limba română ca limbă străină și ca limbă maternă, fiecare școală internațională adaptându-și curriculumul nevoilor și specificului elevilor proprii. Ca observație generală, nu există un cadru care să reglementeze formarea cadrelor didactice pentru predarea limbii române ca limbă nematernă sau străină (deși am putut identifica unele cursuri și materiale de perfecționare în acest sens organizate, spre exemplu, de Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca: Platon, Burlacu & Sonea (coord.), 2011, Tódor, 2009, 2020, de Ministerul Educației: Norel & Pop, 2005, sau de Institutul Intercultural Timișoara, 2019), materialele de studiu sunt insuficient adaptate nevoilor elevilor pentru care limba română nu este limba maternă.

Limba rusă se studiază în instituții de învățământ preuniversitar atât ca limbă maternă, cât și ca limbă străină. Ca limbă maternă, rusa este studiată de elevii ruși lipoveni în București și câteva județe din țară (Botoșani, Brăila, Constanța, Ialomița, Iași, Suceava, Tulcea). În anul școlar 2019-2020, rusa ca limbă maternă era studiată de aproape 1500 de elevi din cca 40 de instituții de învățământ preuniversitar. Ca limbă străină, rusa se studiază în București și câteva județe din țară (Argeș, Brăila, Iași, Maramureș, Suceava, Tulcea, Timiș, Vaslui). În anul școlar 2019-2020, rusa ca limbă străină (fie limba 1, fie limba 2) era studiată de mai puțin de 1800 de elevi din mai puțin de 30 de instituții de învățământ preuniversitar. Materialele didactice folosite cu aprobarea Ministerului Educației sunt, în principal, manuale elaborate de autori români și publicate la edituri din România. Pentru certificarea cunoștințelor lingvistice (conform CECRL), Ministerul Educației organizează Olimpiada de limba rusă modernă, cu secțiuni diferite pentru elevii care studiază rusa ca limbă străină și elevii care studiază rusa ca limbă maternă sau o altă limbă slavă, atât la nivel gimnazial, cât și la nivel liceal. De asemenea, elevii care studiază limba rusă pot, în principiu, participa la evaluări naționale: la limba rusă ca limbă maternă (clasele a II-a, a IV-a, a VI-a, a VIII-a și a XII-a) și la limba rusă modernă (clasa a XII-a). Totuși, pe pagina „Subiecte examene naționale, evaluări naționale și concursuri” a Centrului Național de Evaluare și Examinare din cadrul Ministerului Educației, nu am regăsit subiecte pentru limba rusă în cadrul evaluărilor naționale din ciclul primar și gimnazial în ultimii trei ani școlari (conform MEN. CNEE, nedat).

Limba japoneză se studiază în instituții de învățământ preuniversitar de stat (mai rar, în ciclul gimnazial și liceal), dar mai ales în organizații particulare (școli de limbi străine, asociații și institute culturale). Cu referire la predarea limbii japoneze în învățământul de stat, ea are statut de limba a 3-a la ciclul gimnazial (fiind studiată în cadrul unui curs opțional la Școala gimnazială nr. 93 „Emil Racoviță” din București) și statut de limba a 2-a la ciclul liceal (fie în trunchiul comun, fie la clase cu regim intensiv, la Colegiul Național „Ion Creangă” din București). Materialele didactice folosite sunt cu precădere publicate de edituri din Japonia (cu serii adaptate nivelurilor de competență lingvistică specifice CECRL), dar există și manuale elaborate de profesori români (Hondru, 2000, și Nicolae, 2005); de asemenea, se utilizează și resurse electronice pentru diverse activități de învățare și exersare a cunoștințelor de limbă japoneză (ideograme, vocabular etc.). Este de menționat efortul de a aduce la clasă profesori nativi invitați, cu sprijinul asociației Japan Overseas Cooperation Volunteers. Dintre activitățile extrașcolare organizate pentru elevii care învață limba japoneză în instituții de stat, amintim: Festivalul „Marelui Copac”/„Taiju Matsuri” organizat de C.N. „Ion Creangă” (cântece japoneze, dansuri tradiționale, demonstrații de arte marțiale, momente comice, piese de teatru din cultura și tradițiile nipone, ateliere de caligrafie, *origami*, preparare *sushi*, ceremonia ceaiului, arta

aranjamentului floral, costumații japoneze etc.), concursuri de limba japoneză, schimburi de experiență cu elevi din Japonia (prin programul Fundației Hakuho sau în parteneriat cu Universitatea Ehime din Japonia). Pentru certificarea cunoștințelor de limba japoneză dobândite de elevi, aceștia pot participa la sesiuni de testare în cadrul examenului cu recunoaștere internațională „Nihongo Nōryoku Shiken”, organizat pe niveluri de competență lingvistică conform CECRL; rezultatele obținute la acest examen pot fi echivalate cu proba de limba japoneză de la examenul de bacalaureat.

În concluzie, în instituțiile de învățământ preuniversitar din România se studiază limba română ca limbă oficială de stat (maternă, nematernă pentru minorități și străină), precum și o multitudine de limbi (materne sau/și străine). Studiul limbilor străine debutează cel mai adesea la nivel primar (prima limbă străină) și gimnazial (a doua limbă străină); mai rar se introduc limbile străine la nivel antepreșcolar sau se introduce a treia limbă străină la nivel liceal. Ca regulă generală, limbile străine se studiază în trunchiul comun, dar există numeroase clase cu regim de predare intensiv (începând cu ciclul gimnazial) și bilingv (începând cu ciclul liceal) pentru care elevii trebuie să susțină probe de competență lingvistică la admitere și probe pentru obținerea unor certificate lingvistice la finalul studiilor (în cazul claselor liceale cu regim bilingv). Materialele didactice folosite sunt publicate atât de autori români la edituri din România, cât și de autori străini la edituri din străinătate, fiind supuse aprobării de către Ministerul Educației. Alături de manuale, se folosesc auxiliare didactice foarte variate (culegeri de exerciții de gramatică și vocabular, serii de adaptări ale unor opere literare de referință în literatura țării respective, culegeri de teste de competență lingvistică etc.), în format tipărit sau electronic (existând o mare varietate de platforme online pentru studiul fiecăreia dintre limbile analizate în acest volum). La nivel preuniversitar, studiul limbilor străine la clasă este permanent corelat cu organizarea de activități extrașcolare organizate în parteneriat cu instituții publice (e.g. inspectoratele școlare), institute culturale, ambasade, asociații ale profesorilor de limbă străină etc., elevii români participând și la proiecte multilingve internaționale de tipul Comenius sau Erasmus +. Pentru verificarea și certificarea cunoștințelor de limbă străină se organizează testări la nivel școlar/județean/ municipal, evaluări naționale începând cu clasa a II-a pentru limba română și limbile materne și cu clasa a VI-a pentru limba străină 1, olimpiade naționale, examene de certificare lingvistică recunoscute internațional (ale căror rezultate sunt recunoscute pentru echivalarea probelor de admitere la clasele cu regim intensiv sau bilingv, precum și a probelor de competență lingvistică din cadrul examenului național de bacalaureat).

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Norel, Mariana, Pop, Liana. 2005. *Limba română ca a doua limbă. Module pentru dezvoltarea profesională a personalului didactic*, Proiectul pentru învățământul rural, București: Ministerul Educației și Cercetării.
- Platon, Elena, Burlacu, Diana Viorela, Sonea, Ioana Silvia. 2011. Procesul de predare-învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul gimnazial, Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, http://video.elearning.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2016/08/P2_editura.pdf.
- Tódor, Erika. 2009. Predarea-învățarea limbii române ca ne-maternă: o alternativă a lingvisticii aplicate, Cluj-Napoca: Editura Scientia.
- Tódor, Erika. 2020. Predarea-învățarea limbii române ca ne-maternă: o alternativă a lingvisticii aplicate, ed. a II-a completată și revizuită, Cluj-Napoca: Editura Scientia.

Manuale

- Hondru, A. 2000. Curs practic de limba japoneză, Iași: Polirom.
- Nicolae, R. 2005. Limba japoneză: introducere în scrierea kana, București: Editura Fundației România de Măine.

Surse online

- Comisia Europeană/EACEA/Eurydice. 2017. „Date cheie privind educația lingvistică în școlile din Europa – Ediția 2017. Raport Eurydice”. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, http://publications.europa.eu/resource/cellar/73ac5ebd-473e-11e7-aea8-01aa75ed71a1.0009.01/DOC_1, accesat în ianuarie 2021.
- Forumul Democrat al Germanilor din România. 2019. „Licee cu secție în limba germană 2019-2020”, <http://www.fdgr.ro/ro/statistici/613>, accesat în septembrie 2020.
- Forumul Democrat al Germanilor din România. 2019. „Școli generale cu secție în limba germană 2019-2020”, <http://www.fdgr.ro/ro/statistici/612>, accesat în septembrie 2020.
- Forumul Democrat al Germanilor din România. 2019. „Grădinițe cu secție în limba germană 2019-2020”, <http://www.fdgr.ro/ro/statistici/611>, accesat în septembrie 2020.
- INS. 2017. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pistică, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2015_2016.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2018. „Sistemul educațional în România. Anul școlar/ universitar 2016-2017”, Institutul Național de Statistică, București, https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2016_2017.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2019. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pistică, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. Ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2017_2018_0.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2020. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2018/2019”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pistică, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2018_2019_0.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Institutul Intercultural Timișoara. 2019. „Ghidul profesorului. Resursă pentru personalul didactic implicat în predarea limbii române ca limbă străină pentru beneficiarii unei forme de protecție internațională și străinii din afara Uniunii Europene cu ședere legală în România”, Material realizat de: Barbu, Ioana, Floari, Andreea, Muntean, Daniela, Stoicescu, Daniela, în cadrul Proiectului REACT_RO: „Resurse educaționale pentru învățarea limbii române și acomodarea culturală a beneficiarilor de protecție internațională (BPI) și a resortisanților țărilor terțe (RTT) în România”, finanțat prin Programul Național – Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare, beneficiar: Institutul Intercultural Timișoara, Parteneri: Fundația Schottener Servicii Sociale, București, Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), Biroul din România, <https://www.romaniaeacasa.ro/wp-content/uploads/2019/02/Ghidul-Profesorului-de-limba-romana.pdf>, accesat în ianuarie 2021.
- MEC. 2020. „Admitere în licee 2020 – Lista specializărilor din Municipiul București”, Ministerul Educației, <http://static.admitere.edu.ro/2020/plan/B/>, accesat în ianuarie 2021.
- MEN. CNEE. nedat. „Subiecte examene naționale, evaluări naționale și concursuri”, Ministerul Educației Naționale, Centrul Național de Evaluare și Examinare, <http://subiecte.edu.ro/>, accesat în iunie 2021.
- MENCȘ. nedat. „Cartografia școlară - Statistici naționale”, <https://www.siiir.edu.ro/carto/#/statistici>, accesat în ianuarie 2021.
- Norel, Mariana, Pop, Liana. 2005. Limba română ca a doua limbă. Module pentru dezvoltarea profesională a personalului didactic, Proiectul pentru învățământul rural, București: Ministerul Educației și Cercetării.
- Platon, Elena, Burlacu, Diana Viorela, Sonea, Ioana Silvia. 2011. Procesul de predare-învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul gimnazial, Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, http://video.elearning.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2016/08/P2_editura.pdf.

Legislație

- *** Legea educației naționale nr. 1/2011, Legea educației naționale nr. 1 din 5 ianuarie 2011, Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 18 din 10 ianuarie 2011, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/125150>.
- *** OMECTS nr. 5671/ 2012, Ordin nr. 5671 din 10 septembrie 2012 al Ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului pentru aprobarea Metodologiei privind studiul în limba maternă și al Limbii și literaturii materne,

- al Limbii și literaturii române, studiul Istoriei și tradițiilor minorităților naționale și al Educației muzicale în limba maternă, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/141310>.
- *** OMECTS nr. 5671/ 2012, Anexa Metodologie privind studiul în limba maternă și al Limbii și literaturii materne, al Limbii și literaturii române, studiul Istoriei și tradițiilor minorităților naționale și al Educației muzicale în limba maternă, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/141310>.
- *** OMENCȘ nr. 3051/ 2016. Ordin nr. 3051 din 12.01. 2016 privind aprobarea Metodologiei de organizare și desfășurare a Evaluărilor Naționale la finalul claselor a II-a, a IV-a și a VI-a, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Ordin%20%2B%20Anexa%201_Metodologie_EN.pdf.
- *** OMEN nr. 4797/ 2017, Ordin nr. 4797 din 31 august 2017 al ministrului educației naționale privind Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a claselor cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv, respectiv bilingv în unitățile de învățământ preuniversitar, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 759 din 22 septembrie 2017, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/193348>.
- *** OMEC nr. 3092/ 2020, Ordin nr. 3092 din 21 ianuarie 2020 pentru aprobarea Centralizatorului privind disciplinele din învățământul preuniversitar, domeniile și specializările absolvenților învățământului liceal pedagogic, postliceal și superior, probele de concurs valabile pentru încadrarea personalului didactic din învățământul preuniversitar, precum și disciplinele pentru examenul național de definitivare în învățământ 2020, Ministerul Educației și Cercetării, publicat în Monitorul Oficial nr. 91 din 7 februarie 2020, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Legislatie/2020/OMEC_3092.pdf.
- *** Anexa la OMEC nr. 3092/ 2020, „Centralizatorul privind disciplinele de învățământ, domeniile și specializarile, precum și probele de concurs valabil pentru încadrarea personalului didactic din învățământul preuniversitar 2020”, <http://static.titularizare.edu.ro/2020/>.
- *** OMEC nr. 4341/ 2020, Ordinul nr. 4341 din 27 mai 2020 privind aprobarea Metodologiei pentru echivalarea/recunoașterea nivelurilor de competență din cadrul probelor de evaluare a competențelor lingvistice și digitale - examenul de bacalaureat național 2020, Ministerul Educației și Cercetării, publicat în Monitorul Oficial nr. 450 din 28 mai 2020, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Legislatie/2020/ordin%20nr.%204341_27.05.2020%20metodologie%20echivalare%20recunoastere%20niveluri%20competenta%20probe%20evaluare%20competente%20lingvistice%20si%20digitale.pdf.

3. Pregătirea multilingvă la nivel universitar în România

*Lora Dagmar CONSTANTINESCU, Viorela-Valentina DIMA, Zinaida Tamara FEDOT,
Nicoleta Silvia IOANA, Florina MOHANU, Maria Antoaneta LORENTZ,
Eugen Dominic NEGRICI, Raluca Marina NICOLAE, Nicoleta-Adina PANAIT, Anca PECICAN,
Dana RADLER, Mihai ȘERBAN, Raluca Nicoleta ȘERBAN*

3.1 Preliminarii	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU, Dana RADLER</i>	124
3.1.1 Limbi străine studiate la nivel universitar în România	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	125
3.1.2 Programe de studii universitare de licență și masterat în domeniul filologic	
<i>Dana RADLER</i>	136
3.1.3 Limbi străine studiate la Academia de Studii Economice din București	
<i>Florina MOHANU</i>	144
Bibliografie.....	162
3.2 Programe de specialitate predate în limba engleză (EMI - English as a Medium of Instruction)	
<i>Nicoleta-Adina PANAIT</i>	167
3.2.1 Raționament – Importanța limbii engleze în contextul național și internațional...	167
3.2.2 Internaționalizarea instituțiilor de învățământ românești	168
3.2.3 Internaționalizare prin programele UE Erasmus+.....	172
3.2.4 Concluzii.....	173
Bibliografie.....	174
3.3 Limba germană	
<i>Lora-Dagmar CONSTANTINESCU</i>	175
3.3.1 Limba germană la nivel universitar în România	
Dincolo de Germanistică	175
3.3.2 De la manuale la învățarea online	178
3.3.3 Forme și contexte ale experienței inter- și multiculturale europene	178
3.3.4 Certificări	179
Bibliografie.....	182
3.4 Limba franceză	
<i>Eugen Dominic NEGRICI</i>	184
3.4.1 Programe de studii de limbi străine	184
3.4.2 Certificate/atestate de limbi străine	186
3.4.3 Centre culturale și concursuri.....	188
3.4.4 Resurse didactice diverse	188
Bibliografie.....	190

3.5 Limba italiană	
<i>Nicoleta Silvia IOANA</i>	192
3.5.1 Scurt istoric al limbii italiene în învățământul superior românesc.....	192
3.5.2 De ce să aleg o specializare care include limba italiană?	193
3.5.3 În ce context de învățare pot opta pentru studiul limbii italiene?	194
3.5.3.1 Domenii de licență cu specializarea Limbă și literatură italiană (LL) și Limbi moderne aplicate (LMA) sunt incluse în oferta educațională a mai multor universități publice și private.	194
3.5.3.2 Studii universitare în cadrul diferitelor specializări din alte domenii decât Filologie în care limba italiană are statut de disciplină de studiu cu regim obligatoriu sau opțional/facultativ, de obicei a doua limbă modernă	198
3.5.4 Contexte de aplicare a competențelor lingvistice dobândite	200
3.5.5 Cum îmi verific competențele de limbă italiană?	200
3.5.6 Experițe italofone multiculturale și multilingvistice.....	201
Bibliografie.....	202
3.6 Limba spaniolă	
<i>Anca PECICAN</i>	204
Bibliografie.....	206
3.7 Limba română ca limbă străină	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ,</i> <i>Mihai ȘERBAN, Raluca Nicoleta ȘERBAN</i>	207
3.7.1 Studenți străini în România - motivații <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	210
3.7.2 Limba română ca limbă străină în cadrul programului „Anul pregător de limba română pentru cetățenii străini” (APLR) <i>Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ,</i> <i>Mihai ȘERBAN, Raluca Nicoleta ȘERBAN</i>	212
3.7.3 Limba română ca limbă străină pe parcursul studiilor universitare <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	224
3.7.4 Cursuri și manuale de limba română ca limbă străină elaborate la nivel universitar <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	228
3.7.5 Limba română ca limbă străină la nivel universitar - rezumat <i>Viorela-Valentina DIMA</i>	233
Bibliografie.....	236
3.8 Limba rusă	
<i>Zinaida Tamara FEDOT</i>	248
Bibliografie.....	251

3.9 Limba japoneză	
<i>Raluca Marina NICOLAE</i>	252
3.9.1 Universitatea din București.....	253
3.9.2 Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”	254
3.9.3 Academia de Studii Economice din București	255
3.9.4 Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	257
Bibliografie.....	258
3.10 Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve la nivel universitar în România	
<i>Florina MOHANU</i>	260
Bibliografie.....	267

3.1 Preliminarii

Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU, Dana RADLER

Conform site-ului Ministerului Educației, învățământul superior este organizat în „universități, academii de studii, institute, școli de studii superioare, denumite [...] instituții de învățământ superior sau universități” (MEC, nedatat). Aceste instituții se supun proceselor de evaluare externă în vederea autorizării provizorii și acreditării și oferă programe de studii universitare de licență, masterat, doctorat, precum și programe de studii postuniversitare (vezi Figura 3.1). Programele de studii de licență intră în categoria ciclului I de studii universitare, programele de studii de masterat intră în categoria ciclului II de studii universitare, programele de studii de doctorat intră în categoria ciclului III de studii universitare, iar programele de studii postuniversitare cuprind o multitudine de categorii (programe postdoctorale, programe de formare și dezvoltare profesională continuă, programe de perfecționare). În acest capitol vom prezenta date despre limbile (străine) studiate mai ales la nivelul ciclurilor I și II de studii universitare.

Figura 3.1 Învățământul superior în România

Sursa: MEC, nedatat, <https://www.edu.ro/>.

Ca regulă generală, conform Legii educației naționale nr. 1/2011, studiile universitare de licență se pot desfășura în limba română (ca limbă oficială de stat), în limbile minorităților naționale¹⁴² sau în limbi străine.

¹⁴² Prin Legea învățământului nr. 84/1995, se acorda minorităților naționale dreptul de a urma studii universitare fie în cadrul universităților de stat (la „grupe, secții, colegii și facultăți cu predare în limbile minorităților naționale. În acest caz se va asigura însușirea terminologiei de specialitate în limba română” sau la „instituții de învățământ superior multicultural”, Art. 123, alineatul 1), fie în cadrul unor universități particulare proprii (Art. 123, alineatul 2).

Conform Legii educației naționale nr. 1/2011, Art. 363, „instituțiile de învățământ superior de stat având activități de predare în limba minorităților naționale [...] sunt:

1. Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca – în limbile română, maghiară și germană;
2. Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș – în limbile română și maghiară;
3. Universitatea de Artă Teatrală din Târgu Mureș – în limbile română și maghiară.

Conform studiului realizat de Saramanu & Nevaci (2019), studii universitare în limbile minorităților naționale se desfășoară la Universitatea particulară „Sapientia”, cu filiale în Miercurea Ciuc și Târgu Mureș (p. 83); în plus,

Universitățile din România sunt încurajate să întreprindă măsuri pentru organizarea de linii de studiu și de specializare în limbile și literaturile minorităților naționale, după cum urmează:

- Universitatea București – maghiară, slovacă, germană, turcă, rusă, ucraineană, bulgară, rromani;
- Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca – maghiară, germană, rromani, idiș;
- Academia de Artă Teatrală „Szentgyörgyi István” din Târgu Mureș – maghiară;
- Academia de Artă Teatrală Timișoara – germană;
- Universitatea „L. Blaga” Sibiu, secție de artă teatrală – germană;
- Universitatea de Medicină și Farmacie din Tg. Mureș – secție limba maghiară;
- Universitatea „Politehnica” București – germană;

În următoarele secțiuni ne vom referi la limbile străine studiate la nivel universitar, programele de studii universitare de licență de Limbi și literaturi străine și Limbi moderne aplicate, precum și la limbile străine studiate la Academia de Studii Economice din București.

3.1.1 Limbi străine studiate la nivel universitar în România

Viorela-Valentina DIMA

Pentru a vedea ce limbi se studiază în instituțiile de învățământ superior din România, am consultat atât legislația în vigoare, cât și site-urile oficiale ale universităților românești de stat și private acreditate și autorizate conform listei aflate pe site-ul Ministerului Educației Naționale (<https://www.edu.ro>)¹⁴³, pe baza cărora am alcătuit anexa „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”. În cele ce urmează ne referim la: limbile aflate în curricula universităților românești (listă completă și topul celor mai studiate limbi), considerații despre tipul de programe (filologice sau nefilologice) oferite de universitățile românești și oferta de limbi străine, distribuția geografică a ofertei de limbi străine la nivel universitar, distribuția geografică a programelor de licență în limbi străine, posibila corelare între oferta multilingvă și vizibilitatea națională și internațională a universităților românești; de asemenea, vom aborda și tema participării universităților românești la schimburile academice prin Programul Erasmus+ al Comisiei Europene.

Limbile aflate în curricula universităților românești

În cercetarea întreprinsă în perioada octombrie-noiembrie 2020, pe site-urile oficiale ale instituțiilor de învățământ superior acreditate și autorizate să funcționeze provizoriu de către MEC (nedatat), am identificat 35 de limbi materne și străine, pe care le redăm în Tabelul 3.1. La acestea se adaugă limbile clasice (latină, greacă veche sau elină/elenă, ebraică biblică și slavonă), la care nu ne vom mai referi decât tangențial, întrucât nu fac obiectul acestui studiu.

Tabelul 3.1 Limbi studiate la nivelul universitar în România

Nr. crt.	Limba	maternă	străină
1	Arabă		√
2	Armeană	√	
3	Bulgară	√	
4	Catalană		√
5	Cehă	√	
6	Chineză		√
7	Coreeană		√
8	Croată	√	
9	Daneză		√
10	Ebraică	√	√
11	Engleză		√

- Universitatea „Politehnica” Timișoara – germană;
- Academia de Studii Economice București – germană;
- Universitatea de Vest din Timișoara – cehă și sârbă;
- Universitatea din Suceava – ucraineană și polonă;
- Universitatea „Ovidius” din Constanța – turcă. (Saramanu & Nevaci, 2019, p. 84).

¹⁴³ În perioada octombrie-noiembrie 2020, când am întreprins cercetarea, lista disponibilă pe site-ul MEC era cea din HG nr. 692/ 2018, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 786/13 septembrie 2018, respectiv HG nr. 735/ 2018.

Nr. crt.	Limba	maternă	străină
12	Finlandeză		√
13	Franceză		√
14	Germană	√	√
15	Hindi		√
16	Italiană	√	√
17	Japoneză		√
18	Macedoneană		√
19	Maghiară	√	
20	neerlandeză (olandeză)		√
21	neogreacă/greacă (elenă în Rapoartele INS)		√
22	Norvegiană		√
23	Persană		√
24	Polonă	√	
25	Portugheză		√
26	Română	√	√
27	rromani (rromanes în Rapoartele INS)	√	
28	Rusă	√	√
29	Sârbă	√	
30	Slovacă	√	
31	Slovenă		√
32	Spaniolă		√
33	Suedeză		√
34	Turcă	√	√
35	Ucraineană	√	

Sursa: INS (2016) și site-urile oficiale ale universităților românești, vezi anexa „Limbi străine predate la nivel universitar în România, Centre universitare de limbi străine și Centre culturale universitare”.

Pentru a vedea câte opțiuni de limbi (materne și străine) se regăsesc în oferta fiecărui tip de universitate acreditată sau autorizată din România, am realizat graficul din Figura 3.2.

Se observă că la nivelul învățământului universitar românesc există un număr de 312 opțiuni de limbi (materne și străine), dintre care:

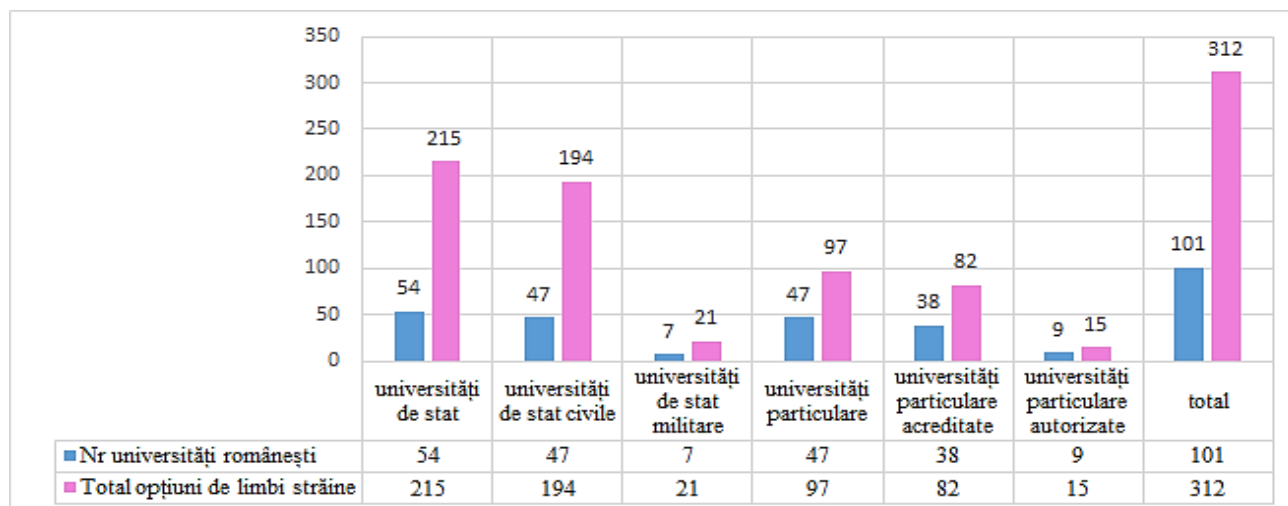
- 215 opțiuni (69%) sunt oferite de *universitățile de stat* (193 de opțiuni – 62% sunt oferite de către universitățile civile și 21 de opțiuni – 7% de către universitățile militare);
- 97 de opțiuni (31%) sunt oferite de *universitățile particulare* (82 de opțiuni – 26% sunt oferite de către universitățile acreditate și 15 opțiuni – 5% de către universitățile autorizate).

Ca medie națională, există 3 opțiuni de limbi străine per instituție de învățământ superior, universitățile cu cele mai multe opțiuni fiind:

- Universitatea din București (33 de opțiuni);
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj Napoca (15 opțiuni);
- Academia de Studii Economice din București;
- Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București (câte 11 opțiuni).

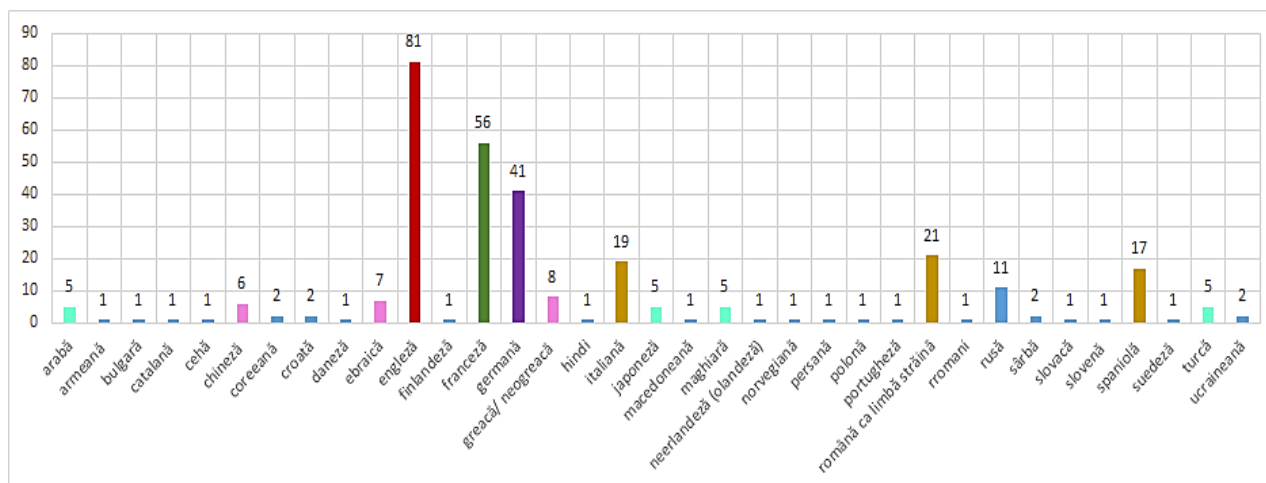
Figura 3.2 Număr de opțiuni de limbi străine oferite la nivel universitar, per tip de universitate

Sursa: Analiza proprie.

Pentru a oferi o imagine a celor mai frecvent întâlnite limbi în curricula universităților românești, am realizat graficul din Figura 3.3 pe baza anexei „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”. Constatăm că primele în topul celor mai frecvent studiate limbi în mediul universitar românesc sunt limbile: engleză (81 de opțiuni – 26% din totalul de opțiuni, oferite de 80% dintre universitățile românești), franceză (56 de opțiuni – 18% din totalul de opțiuni, oferite de 55% dintre universitățile românești), germană (41 de opțiuni – 13% din totalul de opțiuni, oferite de 41% dintre universitățile românești), româna ca limbă străină (21 de opțiuni – 7% din totalul de opțiuni, oferite de 21% dintre universitățile românești), italiană (19 opțiuni – 6% din totalul de opțiuni, oferite de 19% dintre universitățile românești) și spaniolă (17 opțiuni – 5% din totalul de opțiuni, oferite de 17% dintre universitățile românești).

Figura 3.3 Frecvența limbilor oferite de universitățile din România

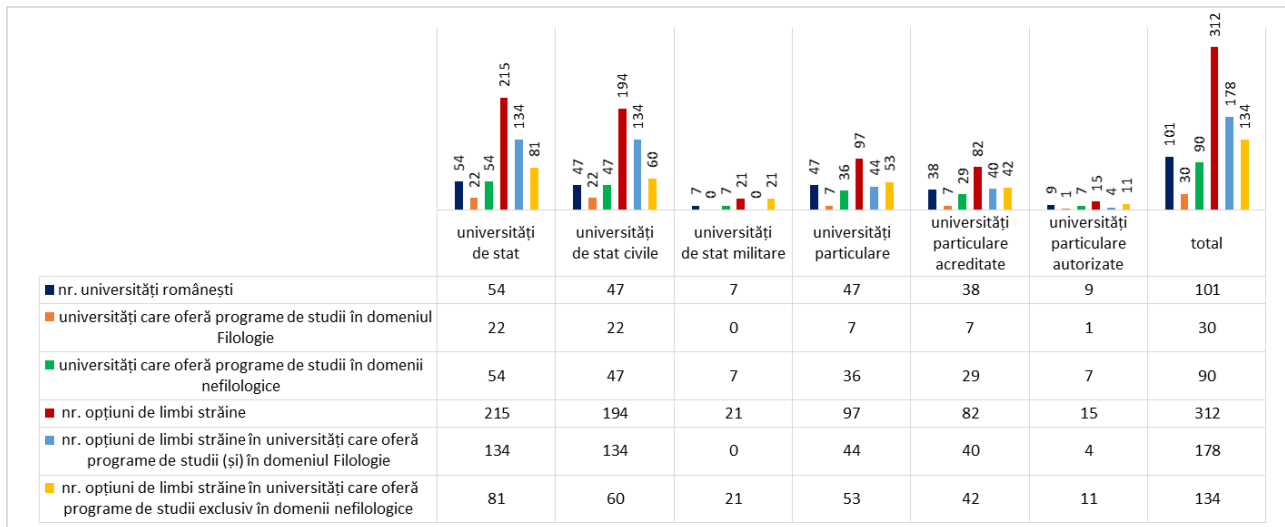
Sursa: Date extrase de autore pe baza anexei „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”.

Menționăm că în Rapoartele Institutului Național de Statistică referitoare la anii școlari/universitari se oferă doar date despre limbile studiate la nivelul învățământului preuniversitar, nu și despre cele studiate în învățământul universitar (conform INS, 2017, 2018, 2019, 2020). În acest context, considerăm extrem de binevenită privirea cantitativă pe care o oferim în acest capitol.

Tipul de programe (filologice sau nefilologice) oferite de universitățile românești și oferta de limbi străine

În Figura 3.4 arătăm ponderea numărului de opțiuni de limbi străine aflate în oferta universităților românești, corelată cu tipul de domeniu de studiu. Din totalul de 101 universități, 90 oferă programe de studiu în domenii exclusiv nefilologice, iar 30 oferă programe în ambele tipuri de domenii – și filologice, și nefilologice. În ceea ce privește oferta de limbi străine, cele 90 de universități cu programe nefilologice oferă 134 de opțiuni (43% din totalul de opțiuni de limbi străine), iar cele 30 de universități care organizează și programe filologice oferă 178 de opțiuni (57% din totalul de opțiuni de limbi străine).

Figura 3.4 Tipul de programe oferite de universitățile românești și oferta de limbi străine

Sursa: Analiza proprie.

De asemenea, este interesant de menționat care sunt limbile străine studiate în universitățile care oferă exclusiv programe nefilologice. Am redat aceste informații în Tabelul 3.2, pe tipuri de universități. Se observă că din totalul de 35 de limbi studiate la nivel universitar în România, universitățile cu programe exclusiv în domenii nefilologice oferă doar 12 limbi (34% din total), cel mai frecvent întâlnite fiind: engleza (la 49 din cele 90 de universități), franceza (la 27 din cele 90 de universități), germana (la 17 din cele 90 de universități) și româna ca limbă străină (la 10 din cele 90 de universități).

Tabelul 3.2 Limbi studiate la universitățile românești care oferă doar programe de studii în domenii nefilologice

Nr. crt.	Limba	Universități de stat	Universități de stat civile	Universități de stat militare	Universități particulare	Universități particulare acreditate	Universități particulare autorizate	Total
1	Arabă	1	0	1	0	0	0	1
2	Ebraică	0	0	0	5	3	2	5
3	Engleză	25	18	7	24	20	4	49
4	Franceză	20	14	6	7	6	1	27
5	Germană	14	11	3	3	2	1	17
6	Italiană	5	5	0	3	2	1	8
7	Maghiară	0	0	0	1	1	0	1

Nr. crt.	Limba	Universități de stat	Universități de stat civile	Universități de stat militare	Universități particulare	Universități particulare acreditate	Universități particulare autorizate	Total
8	Neogreacă/greacă (elenă în Rapoartele INS)	1	0	1	5	3	2	6
9	Română	7	7	0	3	3	0	10
10	Rusă	4	1	3	0	0	0	4
11	Spaniolă	3	3	0	2	2	0	5
12	Turcă	1	1	0	0	0	0	1

Sursa: Date extrase de autoare pe baza anexei „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”.

În ceea ce privește prevederile legale pentru certificarea competențelor lingvistice pe durata studiilor universitare, ne referim pe scurt la prevederile regulamentare pentru admitere, durata studiilor și finalizarea studiilor. Pentru admiterea studenților la programe de studii în limbi străine, fie ele în domenii filologice, fie în domenii nefilologice, Legea educației naționale nr. 1/2011 stipulează faptul că „Ministerul Educației și Cercetării elaborează anual o metodologie-cadru privind organizarea admiterii în instituțiile de învățământ superior de stat și particulare din România” (Art. 142, alineatul 1). Potrivit OMENCȘ nr. 6102/2016, Metodologia-cadru pentru admiterea în învățământul superior prevede ca admiterea să se desfășoare în limba română pentru programe predate în limba română și în limba maternă/străină pentru programe predate în limbi materne/străine; de asemenea, metodologiile proprii de admitere ale universităților trebuie să specifice modalități de certificare a competențelor de limba română/maternă/străină, după caz (Art. 5). De exemplu, certificarea competențelor lingvistice la admiterea în universități se poate face prin susținerea unei probe de competență lingvistică sau echivalarea acesteia cu rezultatele obținute la examene cu recunoaștere internațională (conform Academia de Studii Economice din București, 2021); pentru admiterea la programe de limbă și literatură în mod obișnuit se susține examen de admitere la limbile avute în vedere, dar în contextul pandemiei de COVID-19, probele de examen se pot echivala cu rezultate obținute în timpul studiilor liceale și/sau la examenul de bacalaureat (conform Universitatea din București, 2021). Pe parcursul studiilor universitare, studenții susțin probe de verificare sau examene la limba/limbile aflate în curriculum. La sfârșitul studiilor de licență, universitățile pot solicita studenților să depună un certificat de competență lingvistică în dosarul de înscriere la examenul de finalizare a studiilor, deși acest lucru nu este prevăzut expres în Metodologia-cadru de organizare și desfășurare a examenelor de licență/diplomă și disertație (OMENCȘ nr. 6125/2016).

Distribuția geografică a ofertei de limbi străine la nivel universitar

În Figura 3.5 redăm oferta de limbi străine a universităților românești, pe regiuni geografice. Se observă că regiunea cu cea mai bogată ofertă lingvistică este Regiunea Sud și București (cu 34 din cele 35 de limbi – 97%), urmată de Regiunea Nord-Vest (cu 17 din cele 35 de limbi – 49%), Regiunea Vest (cu 11 din cele 35 de limbi – 31%). Regiunile cu cea mai restrânsă ofertă de limbi străine sunt: Regiunea Nord-Est (cu 7 din cele 35 de limbi – 20%), Regiunea Sud-Est și Regiunea Sud-Vest (cu câte 6 din cele 35 de limbi – 17%) și Regiunea Centru (cu 5 din cele 35 de limbi – 14%).

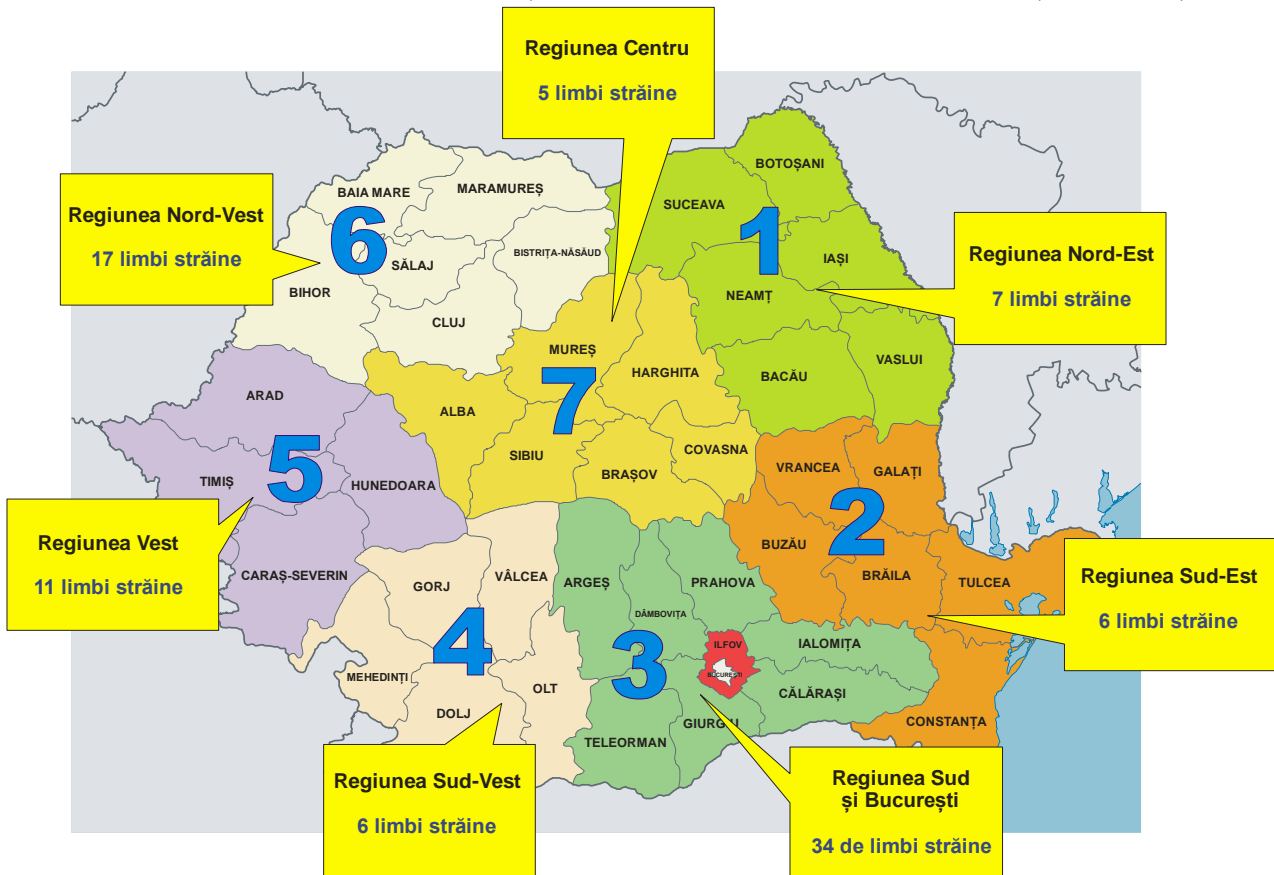
În legenda Figurii 3.5 am enumerat și limbile oferite de universitățile românești din fiecare regiune.

Potrivit datelor preluate de pe site-urile universităților în perioada octombrie-noiembrie 2020, observăm următoarele:

- în toate cele 7 regiuni se oferă limbile engleză, franceză, germană și română ca limbă străină;
- în 6 regiuni se oferă și limba italiană;
- în 5 regiuni se oferă și limba spaniolă;

- în 4 regiuni se oferă și limbile chineză și rusă;
- în 3 regiuni se oferă și limba turcă;
- în 2 regiuni se oferă și limbile coreeană, croată, ebraică, japoneză, maghiară, neogreacă, sârbă, ucraineană;
- într-o singură regiune se oferă limbile arabă, bulgară, cehă, catalană, hindi, macedoneană, neerlandeză, persană, polonă, portugheză, rromani, slovacă, slovenă, suedeză (în Regiunea Sud și București), daneză, finlandeză, norvegiană (în Regiunea Nord-Vest).

Figura 3.5 Răspândirea geografică a opțiunilor de limbi străine din oferta universităților românești

Legendă:

- 1 Regiunea Nord-Est:** 7 limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă stăină, rusă, spaniolă
- 2 Regiunea Sud-Est:** 6 limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, turcă
- 3 Regiunea Sud și București¹⁴⁴:** 34 de limbi străine: arabă, armeană, bulgară, cehă, catalană, chineză, coreeană, croată, ebraică, engleză, franceză, germană, hindi, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neerlandeză, neogreacă, persană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană
- 4 Regiunea Sud-Vest:** 6 limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, spaniolă
- 5 Regiunea Vest:** 11 limbi străine: chineză, croată, engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, rusă, sârbă, spaniolă, turcă
- 6 Regiunea Nord-Vest:** 17 limbi străine: chineză, coreeană, daneză, ebraică, engleză, franceză, germană, finlandeză, italiană, japoneză, neogreacă, maghiară, norvegiană, română ca limbă străină, rusă, spaniolă, ucraineană
- 7 Regiunea Centru:** 5 limbi străine: chineză, engleză, franceză, germană, română ca limbă străină

Sursa: analiză proprie.

¹⁴⁴ În anexa „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare” am arătat că pe site-ul Universității din București se menționează faptul că aici se studiază 33 de limbi străine, dar nu sunt toate enumerate pe site. La acestea am adăugat ebraica studiată la Institutele Teologic Baptist și Penticostal din București.

Distribuția geografică a programelor de licență în limbi străine

În Figura 3.6 redăm sinoptic oferta de programe de studii universitare de licență cu predare în alte limbi decât româna organizate de universitățile românești, pe regiuni geografice, așa cum se regăsesc în H.G. nr. 297/2020. Se observă următoarea ierarhizare a ofertei de programe în limbi străine, pe regiuni: regiunea cu cea mai bogată ofertă de astfel de programe este Regiunea Sud și București (cu programe de licență în 27 de limbi), urmată de Regiunea Nord-Vest (cu programe de licență în 14 limbi), Regiunea Vest (cu programe de licență în 9 limbi) și Regiunea Nord-Est (programe de licență în 7 limbi); universitățile din restul regiunilor oferă programe de licență în doar 5 limbi – Regiunea Sud-Est, Regiunea Sud-Vest și Regiunea Centru.

Așadar, potrivit H.G. nr. 297/2020:

- în toate cele 7 regiuni se organizează programe de licență în limbile engleză, franceză, germană;
- în 6 regiuni se organizează programe de licență în limba italiană;
- în 5 regiuni se organizează programe de licență în limba spaniolă;
- în 4 regiuni se organizează programe de licență în limbile chineză, rusă;
- în 3 regiuni se organizează programe de licență în limbile maghiară, ucraineană;
- în două regiuni se organizează programe de licență în limbile coreeană, croată, japoneză, sârbă, turcă;
- într-o singură regiune se organizează programe de licență în limbile arabă, bulgară, catalană, cehă, hindi, neerlandeză/olandeză, neogrecă, persană, polonă, portugheză, rromani, slovacă, suedeză (în Regiunea Sud și București), ebraică, finlandeză, norvegiană (în Regiunea Nord-Vest).

Figura 3.6 Răspândirea geografică a programelor de licență în limbi străine în anul universitar 2020-2021

Legendă:

- Regiunea Nord-Est:** programe de licență în 7 limbi: engleză, franceză, germană, italiană, rusă, spaniolă, ucraineană
Bacău: Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău: programe de licență în engleză, franceză;
Iași: Universitatea „Gheorghe Asachi” din Iași: programe de licență în engleză; Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” din Iași: programe de licență în engleză; Universitatea

„Alexandru Ioan Cuza” din Iași: programe de licență în engleză, franceză, germană, italiană, rusă, spaniolă; Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași: programe de licență în engleză, franceză; Suceava: Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava: programe de licență în engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, ucraineană;

2. **Regiunea Sud-Est:** programe de licență în 5 limbi: engleză, franceză, italiană, germană, turcă
Constanța: Universitatea „Ovidius” din Constanța: programe de licență în engleză, franceză, italiană, germană, turcă; Universitatea Maritimă din Constanța: programe de licență în engleză;
Galați: Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați: programe de licență în engleză, franceză;
3. **Regiunea Sud și București:** programe de licență în 27 de limbi: arabă, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, engleză, franceză, germană, hindi, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/olandeză, neogreacă, persană, polonă, portugheză, romei, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană
București: Universitatea Politehnică din București: programe de licență în engleză, franceză, germană; Universitatea Tehnică de Construcții din București: programe de licență în engleză, franceză, germană, spaniolă; Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București: programe de licență în engleză; Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din București: programe de licență în engleză, franceză; Universitatea din București: programe de licență în arabă, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, engleză, franceză, germană, hindi, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/olandeză, neogreacă, persană, polonă, portugheză, romei, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană; Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București: programe de licență în engleză; Academia de Studii Economice din București: programe de licență în engleză, franceză, germană; Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport: programe de licență în engleză, franceză; Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București: programe de licență în engleză; Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București: programe de licență în arabă, chineză, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, rusă, spaniolă, turcă; Universitatea „Titu Maiorescu” din București: programe de licență în engleză; Universitatea Româno-Americană din București: programe de licență în engleză; Universitatea „Hyperion” din București: programe de licență în engleză, japoneză; Universitatea „Spiru Haret” din București: programe de licență în engleză, franceză, germană, italiană, rusă, spaniolă; Universitatea „Bioterra” din București: programe de licență în engleză; Fundația „Universitatea Europei de Sud-Est Lumina”: programe de licență în engleză;
Argeș: Universitatea din Pitești: programe de licență în engleză, franceză, germană, spaniolă;
Dâmbovița: Universitatea „Valahia” din Târgoviște: programe de licență în engleză, franceză;
4. **Regiunea Sud-Vest:** programe de licență în 5 limbi: engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă
Dolj: Universitatea din Craiova: programe de licență în engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă; Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova: programe de licență în engleză;
Gorj: Universitatea „Constantin Brâncuș” din Târgu-Jiu: programe de licență în engleză;
5. **Regiunea Vest:** programe de licență în 9 limbi: chineză, croată, engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, rusă, sârbă
Arad: Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad: programe de licență în engleză; Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad: programe de licență în chineză, engleză, franceză, germană;
Timiș: Universitatea Politehnică din Timișoara: programe de licență în engleză, germană; Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” din Timișoara: programe de licență în engleză, franceză; Universitatea de Vest din Timișoara: programe de licență în croată, engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, rusă, sârbă; Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara: programe de licență în engleză, franceză;
6. **Regiunea Nord-Vest:** programe de licență în 14 limbi: chineză, coreeană, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, norvegiană, rusă, spaniolă, ucraineană
Bihor: Universitatea din Oradea: programe de licență în engleză, franceză, germană; Universitatea „Emanuel” din Oradea: programe de licență în engleză; Universitatea „Partium” din Oradea: programe de licență în engleză, germană, maghiară;
Cluj: Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca: programe de licență în engleză, franceză, germană; Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca: programe de licență în engleză, franceză; Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca: programe de licență în chineză, coreeană, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, norvegiană, rusă, spaniolă, ucraineană; Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca: programe de licență în engleză, franceză; Institutul Teologic Protestant din

Cluj-Napoca: programe de licență în maghiară; Universitatea „Sapientia” din Cluj-Napoca: programe de licență în engleză, maghiară;

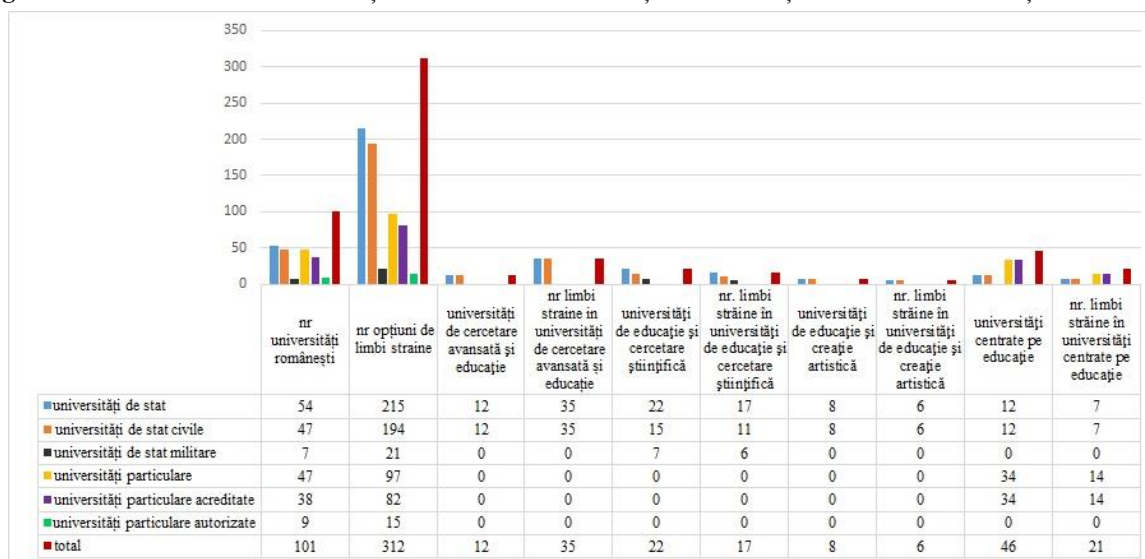
7. **Regiunea Centru:** programe de licență în 5 limbi: chineză, engleză, franceză, germană, maghiară
Alba: Universitatea „1 Decembrie” din Alba Iulia: programe de licență în engleză, franceză;
Brașov: Universitatea „Transilvania” din Brașov: programe de licență în engleză, franceză, germană;
Mureș: Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „Emil Palade” din Târgu Mureș: programe de licență în engleză, franceză, maghiară; Universitatea de Arte din Târgu Mureș: programe de licență în maghiară; Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș: programe de licență în engleză;
Sibiu: Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu: programe de licență în chineză, engleză, franceză, germană.
Sursa: Date extrase de autoare din H.G. nr. 297/2020.

Oferta multilingvă și vizibilitatea națională și internațională a universităților românești

Pentru a vedea în ce măsură oferta de limbi străine este corelată cu poziționarea universităților românești în clasamente naționale și internaționale, am analizat două clasamente – clasificarea universităților realizată prin OMECTS nr. 5262/2011 și clasamentul intitulat „Metarankingului Universitar 2019” (David et al., 2019). În cele ce urmează, prezentăm pe scurt datele identificate.

Potrivit OMECTS nr. 5262/2011, în România există patru categorii de universități: universități de cercetare avansată și educație, universități de educație și cercetare științifică, universități de educație și creație artistică și universități centrate pe educație. Am redat în Figura 3.7 numărul de limbi străine disponibile în fiecare dintre aceste categorii de universități – observăm că cele 12 universități de cercetare avansată și educație oferă 35 din cele 35 de limbi posibile (100%, cu o medie de 2,9 limbi străine), cele 22 de universități de educație și cercetare științifică oferă 17 din cele 35 de limbi posibile (49%, cu o medie de 0,8 limbi străine per universitate), cele 8 universități de educație și creație artistică oferă 6 din cele 35 de limbi posibile (17%, cu o medie de 0,8 limbi străine per universitate), iar cele 46 de universități centrate pe educație oferă 21 din cele 35 de limbi posibile (60%, cu o medie de 0,5 limbi străine per universitate). Prin urmare, atât cel mai mare număr, cât și cea mai mare densitate de limbi străine se regăsește în oferta universităților de cercetare avansată și educație. Limbile străine care se regăsesc în oferta tuturor categoriilor de universități amintite sunt: engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină și spaniolă.

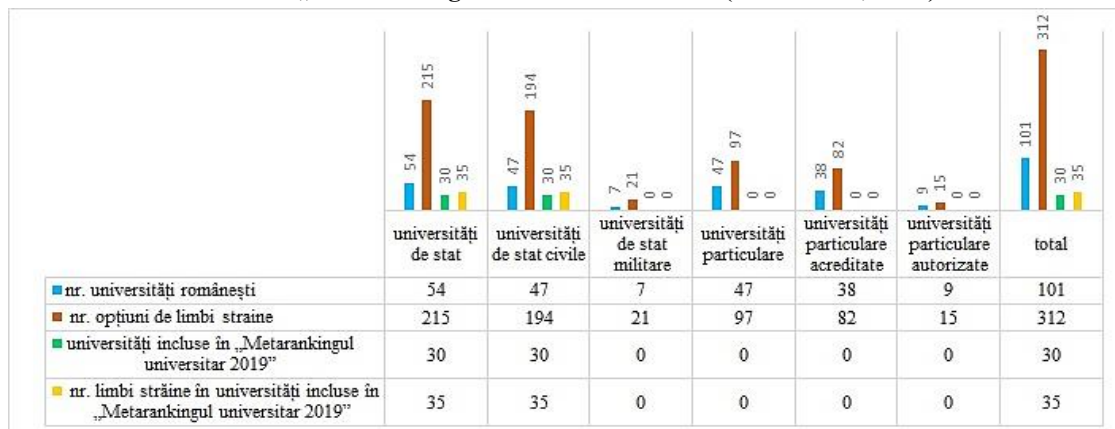
Figura 3.7 Oferta de limbi străine și clasificarea universităților românești conform OMECTS nr. 5262/2011

Sursa: Date extrase de autoare pe baza anexei „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”.

Potrivit „Metarankingului Universitar 2019” realizat de David et al., există 30 de universități românești cu „o minimă vizibilitate internațională în rankingurile majore ale universităților”: „Academic Ranking of World Universities/ARWU” (cunoscut și ca „Top Shanghai”), „QS-Top Universities Ranking/QS” sau „Times Higher Education–World University Rankings/THE” (conform David et al., 2019, pp. 1-2). În Figura 3.8 arătăm că toate aceste 30 de universități sunt universități de stat civile, care oferă posibilitatea de a studia toate cele 35 de limbi oferite la nivel universitar în România. Cele mai multe limbi străine se studiază la Universitatea din București (33 de opțiuni – Poziția 2 în „Metaranking”), Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj Napoca (15 opțiuni – Poziția 1 în „Metaranking”) și Academia de Studii Economice din București (11 opțiuni – Poziția 10 în „Metaranking”). Dintre cele 30 de universități prezente în „Metarankingul universitar”, 16 instituții nu oferă programe de studii în domeniul filologie, subdomeniul „Limbă și literatură”; dintre acestea, 3 universități oferă programe de studii în domeniul filologie, subdomeniul „Limbi moderne aplicate”: Universitatea Tehnică de Construcții din București, Academia de Studii Economice din București și Universitatea Politehnică din Timișoara. Dintre cele trei instituții de învățământ superior enumerate anterior, Academia de Studii Economice din București este singura universitate unde se studiază mai mult de 4 limbi străine. Pentru lista limbilor străine oferite de fiecare dintre cele 30 de universități incluse în „Metarankingul Universitar 2019”, vezi anexa „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”.

Figura 3.8 Oferta de limbi străine și clasificarea universităților românești conform „Metarankingului Universitar 2019” (David et al., 2019)

Sursa: Date extrase de autoare pe baza anexei „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”.

Schimburile academice prin Programul Erasmus+

Conform paginii dedicate Programului Erasmus+ de pe site-ul Comisiei Europene, programul reunește 34 de țări participante (27 de țări membre ale Uniunii Europene, inclusiv România, și 7 țări nemembre UE) și alte peste 165 de țări partenere de pe glob. Programul este unul complex, cu acțiuni menite să sprijine mobilitatea în scopuri educaționale și profesionale pentru o mare varietate de participanți; dintre aceștia, dorim să ne referim doar la studenți, care pot efectua o perioadă de studiu (între 3 și 12 luni) și/sau o perioadă de practică (între 2 și 12 luni) în străinătate (conform Comisia Europeană, 2020).

Pentru efectuarea acestor tipuri de mobilități, participanții au nevoie, desigur, de competențe lingvistice, iar „[p]romovarea învățării limbilor străine și a diversității lingvistice este unul dintre obiectivele specifice ale programului” (Comisia Europeană, 2020, p. 10). Pentru a accede la mobilități, doritorii trec printr-o „evaluare obligatorie a competențelor lingvistice” la universitatea-mamă (numită și „universitate de trimitere”), iar „[n]ivelul recomandat de competențe lingvistice este indicat în acordurile interinstituționale și acordurile de învățare” (*idem*, pp. 32 și 281). De asemenea, studenții participanți la program pot beneficia

și de „un serviciu online european de sprijin lingvistic [... care] oferă participanților la activitățile de mobilitate pe termen lung posibilitatea de a-și evalua cunoștințele privind limba pe care o vor folosi pentru a studia sau pentru a lucra în străinătate, precum și de a urma un curs de limbă online pentru a-și îmbunătăți competențele” (*idem*, pp. 32-33); de menționat că „[p]latforma de sprijin lingvistic on-line este disponibilă pentru toate limbile oficiale ale UE” (Comisia Europeană, nedatată).

Evaluarea competențelor lingvistice a studenților candidați la programul Erasmus+ se realizează la universitatea de trimitere fie prin intermediul unui test scris, fie prin echivalarea cu rezultatele obținute la examene de certificare a competențelor lingvistice cu recunoaștere internațională, fie cu alte documente (de exemplu, notele la limba străină vizată înscrise în foaia matricolă din liceu sau din facultate – pentru „studenții care au limba de studiu de la universitatea partener ca specializare în cadrul studiilor universitare”, conform Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2020-2021).

- După ce sunt selectați pentru program, toți studenții (cu excepția vorbitorilor nativi și a cazurilor justificate în mod corespunzător) care beneficiază de serviciul online trebuie să susțină un test online de evaluare a competențelor în limba principală pe care o vor folosi pentru a studia sau în care se va desfășura stagiul în străinătate. Aceasta este o condiție prealabilă înainte de a pleca în mobilitate. Rezultatele acestui test vor fi comunicate studentului și instituției de învățământ superior de trimitere. Acest lucru va permite instituției de învățământ superior de trimitere să cuantifice numărul de studenți care ar putea avea nevoie de un curs de limbă online.
- La sfârșitul perioadei de mobilitate, studentul va fi supus unei a doua evaluări care va măsura progresele înregistrate în limba străină. Rezultatele vor fi comunicate studentului și instituției de învățământ superior de trimitere (Comisia Europeană, 2020, p. 281).
- La finalul perioadei de mobilitate, rezultatele evaluării lingvistice și ale cursurilor de limbi străine online vor fi raportate la nivel central, dar nu vor conferi nicio calificare oficială (*idem*, p. 283).

Limbile pe care trebuie să le cunoască studenții români care doresc să participe la un stagiul în străinătate sunt limbile de studiu ale programelor pe care doresc să le urmeze în străinătate, acestea nefiind neapărat limbile care se vorbesc în țara de destinație – de exemplu, se pot înscrie la un program în limba engleză organizat în Danemarca, Franța, Țările de Jos etc. Ca exemplificare, studenții ASE care doresc să efectueze un stagiul de formare în străinătate pot opta pentru programe desfășurate în limbile: engleză (în 33 de țări), franceză (în 4 țări), germană (în 3 țări), italiană și spaniolă (în câte o țară) (vezi Academia de Studii Economice din București, 2020-2021). Referitor la nivelul de competență lingvistică solicitat de universitățile de trimitere, acesta este minim B1 sau mediu (conform Academia de Studii Economice din București, 2017, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2020-2021).

În ceea ce privește numărul de studenți (și cadre didactice) participanți la schimburi academice cu România, se înregistrează o tendință constant crescătoare – vezi Tabelul 3.3. Subliniem faptul că, dacă în 2015 erau 406 studenți și cadre didactice din România care plecau în străinătate, în 2018 erau 1058 (un număr mai mult decât dublu!). Acest interes crescând al studenților români pentru completarea studiilor universitare prin intermediul unui stagiul Erasmus presupune, desigur, că din ce în ce mai mulți studenți români trebuie să stăpânească cel puțin o limbă străină la un nivel care să le permită participarea cu succes la cursuri în străinătate.

Tabelul 3.3 Date privitoare la implicarea României în programul Erasmus+

	Total	2018	2017	2016	2015
Propuneri primite implicând România	168	49	41	43	35
Proiecte selectate implicând România	157	47	38	43	29
Studenți și personal care vin în România	4632	1311	1248	1074	999
Studenți și personal care pleacă din România	3285	1058	1024	797	406
% fonduri acordate României	4,1	4,1	4,2	4,0	4,0

Sursa: Comisia Europeană (2018, p. 1).

Pe scurt, în secțiunea de față am identificat 35 de limbi materne și străine aflate în oferta instituțiilor de învățământ superior din România: arabă, armeană, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, greacă/neogreacă, hindi, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neerlandeză (olandeză), norvegiană, persană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană. Dintre acestea, cel mai frecvent întâlnite sunt: engleza, franceza, germana, româna ca limbă străină, italiana și spaniola. Majoritatea limbilor străine sunt oferite de universitățile cu programe de studiu atât în domeniul filologic, cât și în domeniul nefilologic, iar universitățile care au exclusiv programe de studiu în domeniul nefilologic oferă doar 12 din cele 35 de limbi disponibile. Ca distribuție geografică, regiunile cu cea mai bogată ofertă lingvistică sunt: Regiunea Sud și București, Regiunea Nord-Vest și Regiunea Vest, iar regiunea cu oferta cea mai săracă este Regiunea Centru. Sub aspectul vizibilității naționale și internaționale a universităților, am observat că cea mai mare varietate de limbi străine se regăsește în oferta universităților de cercetare avansată și educație (primele în topul național), precum și în oferta universităților incluse în „Metarankingul Universitar 2019” (David et al., 2019). Sub aspectul participării studenților români la perioade de studii în străinătate prin Programul Erasmus+, am constatat o creștere constantă a interesului pentru aceste stagii, pentru efectuarea cărora studenții români trebuie să facă dovada cunoașterii limbii străine în care se desfășoară programul ales (cel puțin la un nivel B1).

3.1.2 Programe de studii universitare de licență și masterat în domeniul filologic

Dana RADLER

Programele de studiu din România sunt reglementate de ARACIS prin Standardele specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și masterat aferente Comisiei de specialitate nr. 2 – Științe umaniste și teologie (2017).

Studiul limbilor străine la nivelul licență acoperă în domeniile filologice patru categorii de programe:

1.1. *Limba și literatură*, cu cinci opțiuni privind programele de studii, și anume:

1.1.1 Limba și literatura română – o limbă și literatură modernă/clasică/literatură universală și comparată;

1.1.2 Limba și literatura maghiară – limba și literatura română/o limbă și literatură modernă/clasică/literatură universală și comparată;

1.1.3 Limba și literatura modernă – o altă limbă și literatură modernă/clasică/limba și literatura română/clasică/literatură universală și comparată;

1.1.4 Literatură universală și comparată – o limbă și literatură modernă/clasică/limba și literatura română;

1.1.5 Filologie clasică (limba și literatura latină – limba și literatura greacă veche).

1.2 *Limbi moderne aplicate*, cu două variante de programe de studii:

1.2.1 Traducere și interpretare;

1.2.2 Limbi moderne aplicate.

1.3 *Studii culturale*, având șase opțiuni, din care două interesează aria limbilor străine, și anume programele „Studii iudaice”, respectiv „Studii americane”.

1.4 *Teologie*, programul teologie pastorală și teologie didactică, în cadrul căruia se studiază limbile clasice (greacă, latină), precum și limba slavonă ca discipline de specialitate.

În afara acestora, și alte programe de licență includ studiul limbilor moderne ca domenii complementare obligatorii. În domeniul istoriei apare disciplina „Limba izvoarelor istorice” (latină, slavă, maghiară, germană) în programa obligatorie, în timp ce latina este menționată la materiile de specialitate în domeniul arheologiei și studiului patrimoniului. Limba ebraică biblică, precum și cea modernă, sunt incluse în programul de studii iudaice.

Standardele ARACIS precizează în ce domeniu profesional se încadrează absolvenții fiecărui program, indică cerințele personalului didactic implicat, documentul elaborat în 2017 conținând informații concrete privind durata programului, numărul de credite, numărul de studenți dintr-o grupă și raportul studenți-cadre didactice. În plus, sunt enumerate disciplinele fundamentale, apoi cele de specialitate, respectiv complementare, practica de specialitate, evaluarea și modul de finalizare a studiilor de licență și masterat.

Pentru anul universitar 2020-2021, programele de studii la nivel de licență au fost aprobate prin Hotărârea de Guvern nr. 299/2020, publicată în Monitorul Oficial nr. 375 bis din 11 mai 2020 (cu anexele 1-6). Acest document cuprinde Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/programele de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior. Din Anexa nr. 2 reies următoarele date sintetice:

Tabloul 3.4 Studiul limbilor străine la nivelul licență

Nr. crt.	Item	Număr	Procent (%)
1	Instituții de învățământ superior românești, din care:	30	100
	- de stat	22	73,33
	- particulare	8	26,67
2	Programe specifice limbilor pe domeniile:	132	100
	a) Limbi și literaturi (specialitățile A și B de obicei)	106	80,31
	b) Limbi moderne aplicate	19	14,40
	c) Studii Culturale	7	5,30
3	Tip acreditare:		
	1. Programe acreditate	122	92,42
	2. Programe autorizate provizoriu	10	7,58
4	Formă de învățământ:		
	1. Învățământ cu frecvență (IF)	127	96,21
	2. Învățământ cu frecvență redusă (IFR)	4	3,03
	3. Învățământ la distanță (ID)	1	0,76
5	Cifra plan școlarizare (număr studenți):	10.851	

Sursa: analiză proprie.

În privința instituțiilor de învățământ care le gestionează, datele statistice arată o variație semnificativă: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca conduce în ce privește numărul programelor acreditate (16), fiind urmată îndeaproape de Universitatea din București cu 12 programe. Există și universități cu un singur asemenea program, atât în cadrul celor de stat, cât și al celor particulare, de exemplu Universitatea Tehnică de Construcții din București, Academia de Studii Economice din București sau Universitatea Hyperion. Cu un număr mare de programe apar Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Universitatea de Vest din Timișoara, având câte 9 programe, pe locul următor plasându-se Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați (8) și Universitatea Transilvania din Brașov (6). Un număr mediu spre semnificativ înregistrează Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, la egalitate cu Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (6 programe), fiind urmate de Universitatea „Ovidius” din Constanța (5 programe).

Conform Nomenclatorului, studiul limbilor străine vizează combinații lingvistice și culturale semnificative pentru situația învățământului românesc actual prin ponderea acordată specializărilor A și B în totalul celor 132 de programe. Specializarea A cea mai frecventă este Limba și literatura română. Universitatea din București școlarizează studenți interesați de limbile moderne cele mai cunoscute la nivel internațional: engleza pe primul rând, cu o pondere de 12% din total, urmată de franceză cu 8% și o limbă modernă cu 5% (fiecare universitate afișează propriile variante disponibile), dar și limbi din spații culturale diverse, precum chineza, coreeana, neogreaca, rromani sau suedeza. Universitatea „Babeș-Bolyai” include în oferta sa pentru specializarea A: chineza, coreeana, finlandeza, japoneza, maghiara, norvegiana și ucraineana. Lipsesc, însă, în toate universitățile de stat și particulare limbi specifice spațiului african, atât de bogat cultural sau limbile altor regiuni din Asia în afara celor menționate în această secțiune. Limba chineză poate fi studiată într-unul din cele patru programe disponibile, același număr de programe înregistrându-l studiile americane, precum și

filologia clasică sau literatura universală și comparată. Limbile coreeană, finlandeză, japoneză, neogreacă, norvegiană, rromani, rusă, sârbă și croată și suedeză ca specialități A reprezintă fiecare un procent rotunjit de doar 1% din totalul programelor, valoare atinsă de alte 2 programe de studiu care nu au o specializare B în componență, și anume Limba și literatura română (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca), respectiv Limba și literatura engleză (Universitatea Creștină „Partium” din Oradea). Limbile incluse în specializarea B acoperă o gamă mult mai variată decât cele incluse pentru prima specializare, universitățile oferind, de pildă, arabă, bulgară, catalană, cehă, croată, ebraică, hindi, latină și greacă veche, neerlandeză, persană, polonă, portugheză, rusă, slovacă și ucraineană. Acestea sunt adăugate specializărilor B care au deja tradiție în instituțiile românești, adică engleza, franceza, germana, italiana, spaniola sau maghiara.

În afara specializărilor de tip Limbă și cultură A - Limbă și cultură B, programele de studii oferă opțiuni cu foarte bun potențial profesional, precum limbi moderne aplicate (nu mai puțin de 13 programe), concepute tot pe principiul a două limbi de studiu alese din cele moderne. În plus, există câteva specializări concentrate pe traducere și interpretariat (6 programe), urmate de studii americane (4 programe), două opțiuni de studii culturale și un singur program dedicat studiilor iudaice.

Tabelul 3.5 Opțiuni programe limbi străine la nivelul licență

Nr. crt.	Program	Nr. programe	Procentaj (%)
1.	Limba română A - Altă limbă străină/Literatură universală/Clasică	36	27
2.	Limba engleză A - Altă limbă străină și literatură B	16	12
3.	Limbi moderne aplicate	13	10
4.	Limba franceză A - Altă limbă străină și literatură B	10	8
5.	O limbă modernă A - Altă limbă modernă B	7	5
6.	Traducere și interpretare	6	4
7.	Limba germană A - Altă limbă străină și literatură B	5	4
8.	Limba maghiară A - Altă limbă străină și literatură B	5	4
9.	Limba chineză A - Altă limbă străină și literatură B	4	4
10.	Filologie clasică (latină, greacă veche)	4	3
11.	Literatură universală și comparată A + Altă limbă străină și literatură B	4	3
12.	Studii americane	4	3
13.	Limba engleză/franceză A - Altă limbă străină B	2	1
14.	Limba ucraineană A - Altă limbă străină și literatură B	2	1
15.	Studii culturale 2%	2	1
16.	Limba finlandeză A - Altă limbă străină și literatură B	1	1
17.	Limba coreeană A - Altă limbă străină și literatură B	1	1
18.	Limba suedeză A - Altă limbă străină și literatură B	1	1
19.	Limba rromani A - Altă limbă străină și literatură B	1	1
20.	Limba rusă A - Altă limbă străină și literatură B	1	1
21.	Limba neogreacă A - Altă limbă străină și literatură B	1	1
22.	Limba sârbă și croată A - Altă limbă străină și literatură B	1	1
23.	Limba japoneză A - Altă limbă străină și literatură B	1	1
24.	Limba norvegiană A - Altă limbă străină și literatură B	1	1
25.	Limbă și literatură engleză	1	1
26.	Limba și literatura română	1	1
27.	Studii iudaice	1	1
	Total programe	132	100%

Sursa: Date extrase din Nomenclatorul domeniilor și specializărilor, H.G. nr. 299/2020.

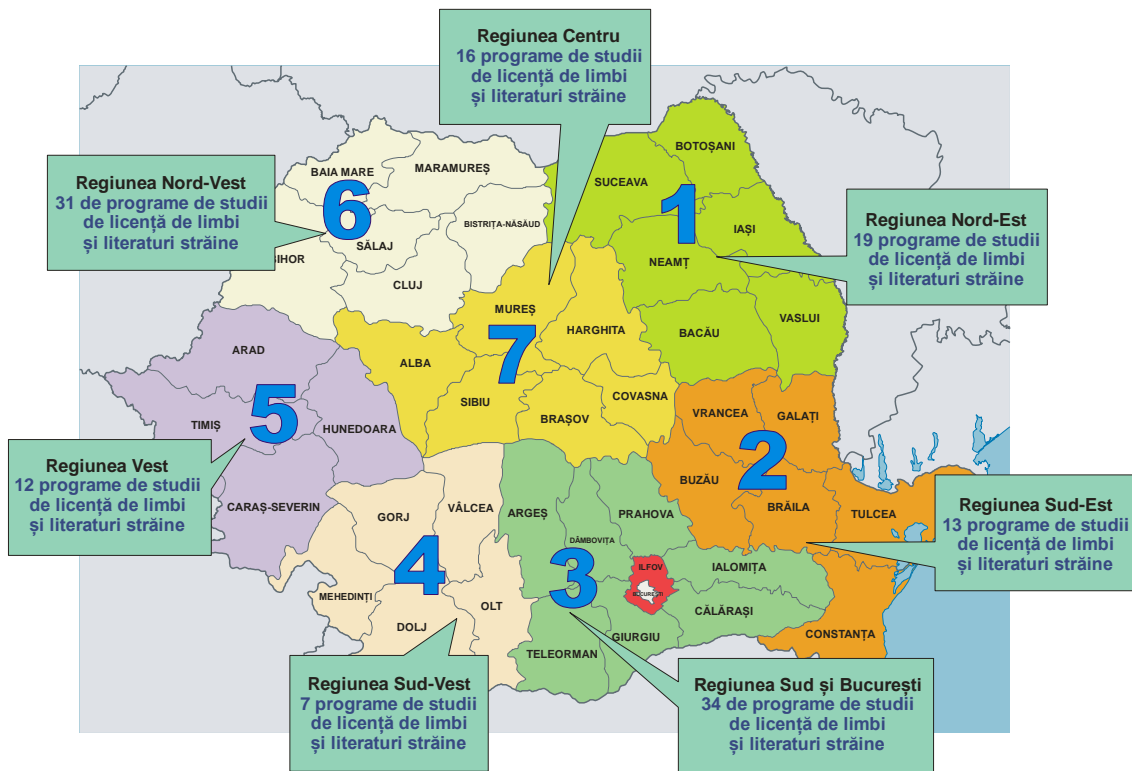
Anexa 6 din Nomenclator sugerează mici fluctuații ale programelor de studii, menționând programele care intră în lichidare începând cu acest an universitar, de exemplu specializarea Limbă și literatură franceză – Limbă și literatură engleză, respectiv Limba și literatura română – Limba și literatura franceză (Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia).

Studiul limbii și literaturii române, respectiv al limbilor străine nu este acoperit exclusiv de programele din aria extinsă a filologiei. Multe programe de licență includ studiul acestora ca discipline fundamentale (DF), discipline de specialitate (DS) sau discipline complementare (DC), cu mențiunea că standardele ARACIS specifică că lista materiilor complementare este „orientativă și deschisă”. Anexa intitulată „Studiul limbilor străine în cadrul programelor de studii universitare de licență nefilologice” (extrasă din Standardele ARACIS) prezintă situația pe domenii nefilologice, detaliind tipul de limbi străine studiate și statutul disciplinelor de limbi străine (e.g. discipline fundamentale, de specialitate, complementare etc.). În afara mențiunilor explicite privind limbile străine, standardele din aria științelor militare ale Comisiei nr. 4 includ Nomenclatorul de referință al disciplinelor de pregătire militară din care universitățile pot opta să includă discipline precum: „Limba engleză – terminologie militară”, „Limba engleză – terminologie de specialitate” sau „Limbi moderne – engleză” (p. 96). Comisia nr. 8 care a revizuit în 2018 standardele privind domeniile arte, arhitectură, urbanism educație fizică și sport indică în domeniul arhitecturii limbile străine drept discipline complementare obligatorii (p.13).

La nivelul Comisiei reunite pentru domeniile 6 și 7 care a stabilit standardele pentru științele economice I și II, studiul limbilor străine apare menționat în categoria disciplinelor fundamentale (generale), discipline orientative pentru planul de învățământ, dar și în categoria discipline complementare (pp. 10, 14). Deoarece Comisia arată că lista disciplinelor este orientativă, domeniul de licență „Economie și afaceri internaționale” prevede posibilități multiple: astfel, limba străină apare în categoria disciplinelor fundamentale (DF) (p. 90), apoi la disciplinele de domeniu (DD). Standardele indică atât limba engleză, cât și „a doua limbă străină” (p. 90), iar lista disciplinelor complementare cuprinde, ca și la alte domenii ale aceleiași comisii, „Limbă străină/Comunicare în afaceri în limbă străină/Limbă străină pentru afaceri” (pp. 91-92). Uneori apar și mențiuni privind limba română, de exemplu Comisia 12 indică în cadrul standardelor științelor medicale că limba română este obligatorie pentru programul de medicină dentară, specificând faptul că „activitățile care implică relația directă cu pacientul se desfășoară în limba română” (p. 14). La programul de studii farmacie, Comisia 12 adaugă în categoria „Alte discipline obligatorii” că limba română este necesară „pentru programele de studii în limbă străină” (p. 143). Pentru programul de studiu medicină dentară, disciplinele complementare precizează „limbi moderne/limba română” (p.108), iar la tehnică dentară, limbile moderne apar în lista disciplinelor de specialitate (p.118), dar și în categoria celor complementare (p. 120), a căror succesiune și tip este indicat ca fiind orientativ.

O situație destul de inegală se înregistrează în privința modului în care programele sunt distribuite geografic în regiunile de dezvoltare ale țării. Regiunea Sud, în care sunt *de facto* cuprinse și universitățile din București, numără 10 instituții de învățământ superior, cu o paletă totală de 34 de programe (adică 25,76%), fiind secondată îndeaproape de Regiunea Nord-Vest unde apar 31 de programe (23,48%). Valori medii înregistrează Regiunea Nord-Est a țării, în care sunt cuprinse cele 19 programe (aproape 15%) puse la dispoziție de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava și Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău. Distribuția regională include și două valori medii apropiate, prin cele 13 programe (aproape 10%) oferite de Universitatea „Ovidius” din Constanța și Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați (doar 6%). Universitatea de Vest Timișoara, Universitatea „Vasile Goldiș” din Arad și Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad acoperă la rândul lor un număr de 12 programe (9%). Valorile cele mai scăzute ca număr de programe apar în Regiunea Sud-Vest a țării, Universitatea din Craiova și Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu întrunind doar 7 opțiuni în total, adică 5,30%.

Figura 3.9 Distribuția geografică a programelor de studii de licență de limbi și literaturi străine în anul universitar 2020-2021

Legendă:

- Regiunea Nord-Est:** Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași; Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava; Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău;
- Regiunea Sud-Est:** Universitatea „Ovidius” din Constanța; Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați;
- Regiunea Sud și București:** Academia de Studii Economice din București; Universitatea din București; Universitatea din Pitești; Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești; Universitatea Tehnică de Construcții București; Universitatea „Valahia” din Târgoviște; Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București; Universitatea „Hyperion” din București; Universitatea „Spiru Haret” din București; Fundația „Lumina” - Instituții de Învățământ Universitatea Europei de Sud;
- Regiunea Sud-Vest:** Universitatea din Craiova; Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu;
- Regiunea Vest:** Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad; Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad; Universitatea de Vest din Timișoara;
- Regiunea Nord-Vest:** Universitatea din Oradea; Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca; Universitatea „Sapientia” din Cluj-Napoca; Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca; Universitatea Creștină „Partium” din Oradea; Universitatea „Emanuel” din Oradea;
- Regiunea Centru:** Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia; Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș; Universitatea „Transilvania” din Brașov; Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu.

Sursa: Date extrase de autoare din Nomenclatorul domeniilor și specializărilor, H.G. nr. 299/2020.

Programele de masterat sunt reglementate de Comisia de specialitate ARACIS nr. 2 – Științe umaniste și teologie (2017), precum și prin H.G. nr. 297/2020. Standardele elaborate de ARACIS prevăd la nivelul masteratului cinci opțiuni de studii pentru disciplinele umaniste (filologie, filosofie, istorie, teologie și studii culturale), din care două vizează limbile străine, și anume filologie, respectiv studii culturale. Interesant este însă că, pentru anul universitar 2020-2021, apar și patru programe parțial incluse în alte domenii, reprezentând 3% din total: două de studii culturale (latino-americane) înscrise în aria Relații internaționale (SNSPA), respectiv două de comunicare de afaceri în limba engleză (ASE).

Există trei categorii de masterat: primul, de tip *profesional*, al doilea vizând *cercetarea științifică*, iar al treilea, de tip *didactic*. Normele ARACIS precizează că un masterat de tip profesional poate avea în vedere aprofundarea cunoștințelor dobândite în cadrul unui program precum cel de Limbi moderne aplicate, dar poate include și absolvenți ai programului de licență Limbă și literatură, care își desfășoară activitatea profesională fie în învățământ, fie în instituții unde își perfecționează abilitățile acumulate anterior.

Tabelul 3.6 Studiul limbilor străine la nivel de masterat

Nr. crt.	Item	Număr	Procentaj (%)
1	Instituții de învățământ superior românești, din care:		
	- de stat	23	82,14
	- particulare	5	17,86
	Total	28	100
2	Formă de învățământ:		
	a) învățământ cu frecvență	131	98,50
	b) învățământ cu frecvență redusă	2	1,50
	Total programe	133	100

Sursa: Date extrase de autoare din H.G. nr. 297/2020.

Întrucât cele mai multe universități oferă un anumit număr de locuri pentru mai multe programe simultan, tabelul centralizator cuprins în Hotărârea de Guvern din 9 aprilie 2020 nu indică cu precizie locurile alocate fiecărui program în parte. Cu toate că titlurile programelor de masterat variază semnificativ mai mult față de cele ale programelor de licență, în mod sintetic, tematica poate fi încadrată în categoriile prezentate în Tabelul 3.7.

Tabelul 3.7 Tematica programelor de masterat aferente limbilor străine

Tematica programelor	Nr. programe
Cultură și civilizație/studii culturale (iudaice, americane, anglo-americane, balcanice, est-asiatice, francofone, hispanice/latino-americane)	38
Traduceri și interpretariat	30
Limbă, cultură și literatură	26
Comunicare (interculturală, de afaceri, limbi moderne aplicate)	19
Lingvistică/multilingvism	16
Didactica disciplinelor filologice	3
Digitalizare în discipline umaniste	1
Total	133

Sursa: Date extrase de autoare din H.G. nr. 297/2020.

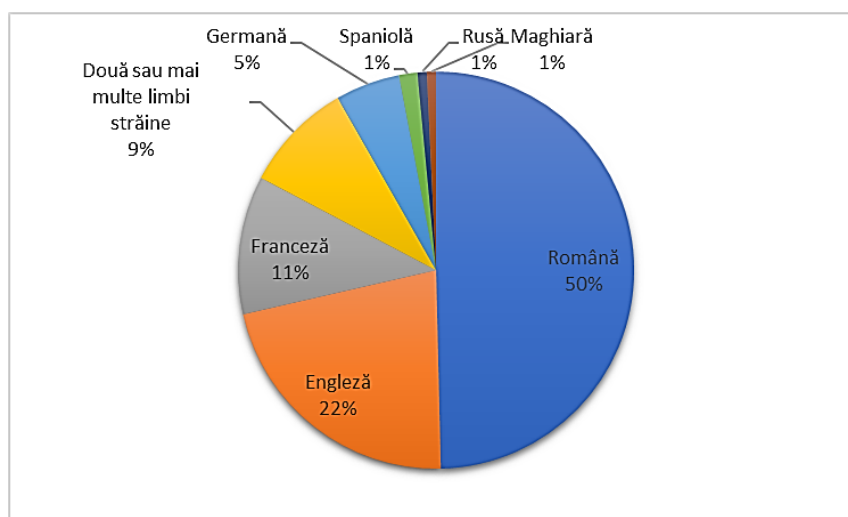
Există o paletă largă de variante de programe de masterat incluse în prima categorie tematică prezentată în Tabelul 3.7, atât din punctul de vedere al zonelor culturale pe care le acoperă programele respective (comunități iudaice, spațiul american, zonele balcanice, est-asiatice, dar și cele francofone, anglofone sau latino-americane). La nivelul nuanțelor tematice, denumirea programelor menționează concepte precum identitatea, interculturalitatea, contextul european sau global, sugerând gama disciplinelor cuprinse în fiecare program. Titlurile variază mai puțin atunci când e vorba de traduceri și interpretariat sau lingvistică, dar există o mare diversitate la programele care acoperă aria limbă și literatură sau literatură și teorie/critică literară. Această categorie – a treia în tabelul de mai sus – cuprinde programe destinate limbii și literaturii române, deși există și unele destinate spațiului francofon sau anglofon. Puține programe includ elemente

specifice analizei discursului, acestea intrând mai degrabă în aria largă a comunicării, arie care acoperă și comunicarea de afaceri, de exemplu, inclusiv un program de limbi moderne aplicate. Oferta înregistrează în prezent doar două programe care par să cupleze rolul informaticii cu domeniul limbilor străine (digitalizare, respectiv traducere asistată de calculator), cifră aflată la egalitate cu două programe centrate pe didactica limbilor străine.

Față de programele de licență, unde standardele descrise de comisiile de specialitate ARACIS includ precizări asupra disciplinelor fundamentale, de specialitate și complementare, la nivelul programelor de masterat aceste informații nu apar la fel de detaliat.

În funcție de limbile utilizate în cadrul programelor de masterat, un număr de 66 de programe se desfășoară în limba română (50%), cele în engleză ajungând la 29 de programe (22%), respectiv 15 în franceză (adică 11%). Pe locul următor se clasează grupul celor 12 programe în mai multe limbi (9%), existând doar câteva opțiuni oferite în germană, maghiară, rusă și spaniolă. Nu există programe desfășurate direct în limbile vorbite pe continentul asiatic, dar apare un program în română dedicat studiilor est-asiatice.

Figura 3.10 Ponderea limbilor străine folosite în programele de masterat 2020-2021 (Filologie, Studii culturale, Relații internaționale, Economie și Afaceri internaționale)

Sursa: Date extrase de autoare din H.G nr. 297/2020.

Distribuția geografică a programelor de masterat prezintă în mare parte valori apropiate față de cele ale programelor de licență, în regiunile: Nord-Est (17 programe de masterat față de 19 de licență), Sud-Est (15 programe de masterat față de 13 de licență), Sud și București (36 de programe de masterat comparativ cu 34 la licență) și o mică scădere în Sud-Vest (6 programe de masterat față de 7 la licență) și Vest (11 programe de masterat în comparație cu 12 de licență). În regiunea Centru, apar 10 programe în plus față de numărul celor oferite la licență, în schimb în Nord-Vest numărul programelor de masterat scade dramatic cu 11 programe, ajungând la doar 20. În ceea ce privește instituțiile care oferă programe de masterat, peste 85% dintre acestea se regăsesc în aceleași instituții, cu excepția Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, a Universității Creștine „Partium” din Oradea, a Universității „Emanuel” din același municipiu și a Fundației Lumina.

Figura 3.11 Distribuția geografică a programelor de studii de masterat de limbi și literaturi străine pentru anul universitar 2020-2021

Legendă:

- Regiunea Nord-Est:** Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași; Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava; Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău;
- Regiunea Sud-Est:** Universitatea „Ovidius” din Constanța; Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați;
- Regiunea Sud și București:** Academia de Studii Economice din București; Universitatea din București; Universitatea din Pitești; Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești; Universitatea Tehnică de Construcții București; Universitatea „Valahia” din Târgoviște; Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București; Universitatea Hyperion din București; Universitatea „Spiru Haret” din București;
- Regiunea Sud-Vest:** Universitatea din Craiova;
- Regiunea Vest:** Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad; Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad; Universitatea de Vest din Timișoara;
- Regiunea Nord-Vest:** Universitatea din Oradea; Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca; Universitatea „Sapientia” din Cluj-Napoca; Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca;
- Regiunea Centru:** Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia; Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș; Universitatea „Transilvania” din Brașov; Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu.

Sursa: Date extrase din Nomenclatorul domeniilor și specializărilor, H.G. nr. 297/2020.

În total, pentru anul universitar 2020-2021, au existat un număr de 132 de programe de licență pentru studiu limbii și literaturii române (totalizând 10.851 de locuri), precum și al limbilor străine (moderne) puse la dispoziție de 30 de instituții de învățământ superior, dar limbile străine pot fi incluse în programele de studiu (Anexa 4) ca discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate sau complementare. La nivel de masterat, 28 universități românești au oferit un număr de 133 de programe, din care jumătate s-au desfășurat în limba română. Gama specializărilor este foarte variată, iar distribuția geografică la nivelul întregii țări prezintă diferențe notabile.

3.1.3 Limbi străine studiate la Academia de Studii Economice din București

Florina MOHANU

În secțiunea de față vom prezenta oferta de limbi străine pe care Academia de Studii Economice din București o pune la dispoziția studenților săi. Avem în vedere atât limbile moderne studiate ca parte din *curricula*, cât și pe cele folosite ca limbi de predare a programelor de studii universitare, cu referire la aspecte precum: planurile de învățământ (limbi de predare la programele de studii universitare de licență și masterat, cursurile obligatorii și facultative de limbă străină), schimburi academice internaționale, vizibilitatea ASE în clasamentele academice naționale și internaționale. Înainte de prezentarea acestor aspecte, dorim să facem o scurtă incursiune în istoria predării limbilor străine la ASE și să oferim o imagine a bagajului de cunoștințe multilingve dobândite la nivel preuniversitar de studenții ASE.

Limbi străine la Academia de Studii Economice din București – scurt istoric

Încă de la înființarea Academiei de Studii Economice din București, limbile străine au constituit o componentă deosebit de importantă în formarea specialiștilor în economie. Korka (2019, pp. 33-34) subliniază:

„[p]reocuparea pentru dezvoltarea competențelor de comunicare verbală și scrisă de specialitate în limba română și în alte patru limbi (trei obligatorii și una opțională). Selectarea limbilor pentru oferta educațională inițială a AISCI¹⁴⁵ reflectă atât afinitățile Regatului României în contextul Europei începutului de secol XX, cât și interesele pentru impulsivitatea comerțului subcontinental ca platformă pentru apropierea țărilor din zonă și coagularea unui centru de influență politică în relațiile internaționale.”

Data fiind menirea asumată, studenții ASE au urmat cursuri obligatorii de mai multe limbi străine (discipline denumite „limbă și corespondență comercială”, „corespondență și convorbire” etc.), la alegere dintr-o mare varietate de opțiuni, dar și cursuri de limba română, „stenografie” și „corespondență comercială română” (ca limbă maternă pentru nativi și ca limbă străină pentru străini) sau chiar cursuri de „limba și literatura română”. În Tabelul 3.8 am inclus toate limbile străine identificate în publicațiile dedicate istoriei ASE (vezi sursele citate la sfârșitul tabelului), arătând și anii în care au fost introduse în planurile de învățământ; acolo unde anul nu este indicat, este vorba de limbi străine predate încă din anul 1913, de la înființarea universității; de asemenea, am precizat și datele de înființare a centrelor culturale din cadrul ASE.

Tabelul 3.8 Limbi studiate la ASE București

Nr. crt.	Limba	Limbă de predare	Limbă străină
Limbi străine în planurile de învățământ ale ASE de-a lungul timpului, începând cu 1913			
1.	bulgară		√
2.	chineză		√ introdusă în 2015; (în 2019 s-a înființat Centrul de Studii Chineze)
3.	engleză	√ din anii 1990 la o facultate, iar din anul 2014 la alte opt facultăți; din anul 2013 se organizează programul „Limbi moderne aplicate (engleză, franceză)”	√ în 2017 s-a înființat Centrul de Studii Americane
4.	franceză	√ din anii 1990	√ în 1992 s-a înființat Lectoratul francez,

¹⁴⁵ Academia de Studii Economice din București a fost înființată prin Decret Regal în 1913, cu denumirea de Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale – AISCI.

PREGĂTIREA MULTILINGVĂ LA NIVEL UNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA

Nr. crt.	Limba	Limbă de predare	Limbă străină
			în 2012 a devenit Campus Numérique Francophone Partenaire, iar în 2015 a devenit Centre de Réussite Universitaire
5.	germană	√ din anii 1990	√
6.	greacă modernă		√
7.	italiană		√
8.	japoneză		√ introdusă în 2015; în 2018 s-a înființat Centrul de Studii Japoneze
9.	portugheză		√ introdusă la începutul anilor 2000; în 2003 a luat ființă Centrul de Studii Braziliene „Celso Furtado”
10.	româna ca limbă maternă și limbă străină	√	√
11.	rusă		√ Centrul Cultural Rus a funcționat în perioada 2009-2021
12.	sârbă		√
13.	spaniolă		√ introdusă în 1995
14.	turcă		√ introdusă în anii 1930
Limbi străine în planurile de învățământ ale ASE aferente anului universitar 2020-2021			
1.	arabă		√
2.	chineză		√
3.	engleză	√	√
4.	franceză	√	√
5.	germană	√	√
6.	italiană		√
7.	japoneză		√
8.	română	√	√
9.	rusă		√
10.	spaniolă		√
11.	turcă		√

Sursa: Date extrase de autoare din: Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București (1933), Istudor (2019), Istudor (coord.) (2020, 2021), Korca (2019), Năstase & Roșca (coord.) (2013), Nicolae & Maftei (ed.) (2013), Roșca (2013), Vorovenci (2010).

Încă de la început, predarea limbilor străine s-a făcut pe clase de nivel de competență, iar printre materialele de studiu s-au aflat suporturi de curs (exerciții, modele de corespondență comercială etc.) publicate în „Revista Cursurilor Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale”. Astfel,

„[[l]imbile puteau fi alese de către studenți în anul întâi, iar gradul de complexitate al formării progrese de la nivelul începător spre dezvoltarea treptată de competențe de comunicare orală de specialitate și de redactare a corespondenței comerciale.” (Korka, 2019, pp. 37-38)

Disciplinele de limbi străine s-au trecut dintotdeauna pe foile matricole, inclusiv disciplinele facultative, conform legii de înființare a universității:

„Se vor menționa în diplomă¹⁴⁶ cursurile facultative asupra cărora studentul a trecut examenul, cât și cealaltă limbă străină, în afară de franceză, germană și italiană, pe care studentul a trebuit să o aleagă în mod obligatoriu [...]. (Legea privind înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale, publicată în Monitorul Oficial nr. 12 din 13 aprilie 1913, *apud* Roșca, 2013, p. 223)

Pentru a accede la studii doctorale, absolvenții programelor de licență susțineau atât probe scrise, cât și examene orale în limbi străine. Până în anii 2000, candidații la studii doctorale susțineau probe de competență lingvistică la engleză, franceză, germană, italiană, rusă sau spaniolă, iar după anul 2006 la engleză, franceză sau germană (Roșca, 2013).

De-a lungul timpului, limbile străine au avut un statut important nu doar în planurile de învățământ, ci și în activitatea administrativă din cadrul Academiei de Studii Economice din București. De exemplu, încă din 1913, Raportul Anual al Rectorului privitor la starea universității trebuia tradus integral sau parțial în limbi de circulație internațională și făcut cunoscut pe scară largă:

„Această dare de seamă, sau extracte dintr’ânsa, se va traduce în una sau mai multe limbi streine și va fi răspândită în cercuri cât mai întinse.” („Regulament pentru organizarea și administrarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale” din 1 septembrie 1913, *apud* Istudor (coord.), 2020, p. 35).

Tot din categoria documentelor de management apărute și în limbi străine, menționăm și traducerea în limba engleză a „Cartei ASE”, începând cu anul 2016.

Din anul 2007, instituția are un website instituțional în limba engleză actualizat permanent, cu informații relevante pentru publicul țintă din străinătate (e.g. studenți, cadre didactice, cercetători, parteneri din mediul academic și de afaceri etc.).

De asemenea, limbile străine au avut o pondere însemnată în activitatea de cercetare, nu doar la nivelul programelor universitare de doctorat, ci și pentru diseminarea rezultatelor cercetării prin intermediul publicațiilor universitare. Prima revistă științifică în limbi străine a apărut în anii 1960: *Economic Computation and Economic Cybernetic Studies and Research* (înființată în anul 1966) (conform Istudor (coord.), 2020, p. 62). De atunci, au fost înființate și editate constant o serie de reviste cu articole în limbi străine, pe care le enumerăm în ordine cronologică (vezi Istudor (coord.), 2020, site-ul Editurii ASE și site-ul Direcției Managementul Cercetării și Inovării din cadrul ASE):

1. *Economic Computation and Economic Cybernetic Studies and Research* (1966 – în limba engleză);
2. *Economica* (1990 – în limba engleză);
3. *Amfiteatru Economic* (1994 – în limba engleză);
4. *Informatică Economică* (1997 – în limba engleză);

¹⁴⁶ Este vorba despre diploma de licență.

5. *Romanian Economic Journal* (1998 – în limba engleză);
6. *Dialogos* (2000, cu articole în limbile franceză, germană, italiană și spaniolă);
7. *Revista de Management Comparat Internațional / Review of International Comparative Management* (2000 – în limba engleză);
8. *Economy Informatics* (2001 – în limba engleză);
9. *Contabilitate și Informatică de Gestiune / Accounting and Management Information Systems* (2002 – în limba engleză);
10. *Administrație și Management Public* (2003 – în limba engleză);
11. *Synergy* (2005, cu articole în limbile engleză, franceză, germană, italiană și spaniolă);
12. *Theoretical and Empirical Researches in Urban Management (TERUM)* (2006 – în limba engleză);
13. *The Journal of Philosophical Economics (JPhilEcon)* (2007 – în limba engleză);
14. *European Journal of Interdisciplinary Studies* (2009 – în limba engleză);
15. *Management Research and Practice* (2009 – în limba engleză);
16. *The Review of Finance and Banking* (2009 – în limba engleză);
17. *Marathon – Revista științelor motricității umane* (2009 – în limba engleză);
18. *CACTUS Journal of tourism for research, education, culture and soul* (2010 – în limba engleză);
19. *Database Systems Journal* (2010 – în limba engleză);
20. *Journal of Social and Economic Statistics* (2010 – în limba engleză);
21. *Tribuna Juridică / Juridical Tribune* (publicată inițial în 1919, reluată în ASE din 2011, – în limba engleză);
22. *Business Excellence and Management* (2011 – în limba engleză);
23. *CCREI Working Papers Series* (2012 – cu articole în română și engleză);
24. *Management and Economics Review* (2016 – în limba engleză);
25. *Romanian Construction Law Review* (2016 – în limba engleză);
26. *Applied Research in Administrative Sciences (ARAS)* (2020 – în limba engleză);
27. *European Business Law Journal* (2022 – în limba engleză).

În prezent toate cele 27 de reviste publicate de Academia de Studii Economice din București conțin articole în limbi străine.

Revistele științifice de mai sus, cu articole în limbi de circulație internațională, sunt prezente în numeroase baze de date internaționale. Majoritatea revistelor amintite publică articole în limba engleză pe teme economice și doar două dintre acestea – *Dialogos* și *Synergy* –, editate de Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri, publică articole și în alte limbi străine (franceză, germană, italiană, spaniolă) pe teme de lingvistică teoretică și aplicată (predarea limbilor străine pentru scopuri specifice, comunicarea profesională în limbi străine), studii literare și culturale, traductologie, schimburi de bune practici prin proiecte multilingve internaționale etc.

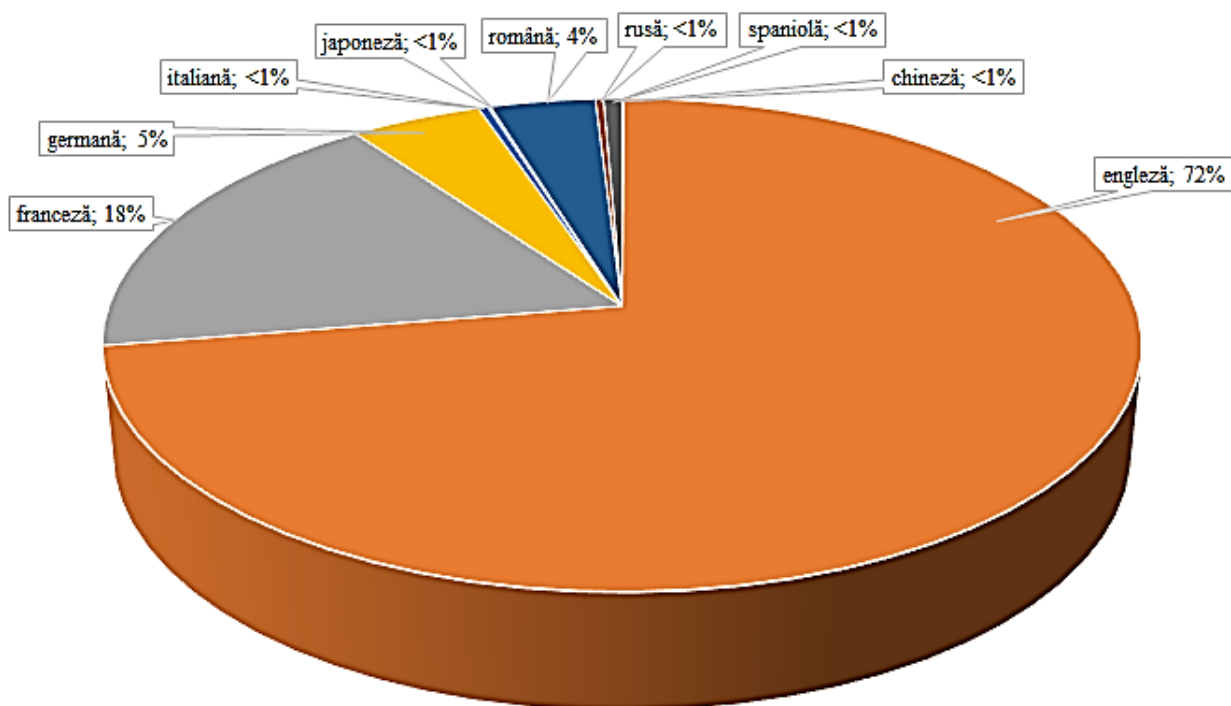
Așadar, la Academia de Studii Economice din București există o îndelungată tradiție de predare a limbilor străine, dar și de folosire a acestora pentru activități de cercetare sau de diseminare a rezultatelor științifice, precum și de comunicare instituțională cu diverse categorii de public țintă din străinătate.

Limbi străine studiate la nivel preuniversitar de candidații admiși la programele universitare de licență ale ASE

Pentru a vedea care sunt limbile străine pe care studenții ASE le cunosc de dinainte de a deveni studenți, am analizat datele colectate cu prilejul concursului de admitere la programele universitare de licență¹⁴⁷. În cadrul acestui concurs, prin formularul de înscriere se colectează date referitoare la limbile străine studiate la liceu, date folosite după admitere pentru alcătuirea grupelor de limbi străine din anul I licență.

În Figura 3.12 redăm cele 9 limbi străine studiate în liceu de candidații admiși la programele universitare de licență ale ASE în perioada 2016-2019. Se observă că majoritatea studenților ASE au studiat în liceu limba engleză (72%), urmată de limbile franceză (18%), germană (5%) și română ca limbă străină (4%); limbile chineză, italiană, japoneză și spaniolă au fost studiate în liceu de mai puțin de 1% dintre studenți.

Figura 3.12 Limbi străine studiate în liceu de studenții ASE, date colectate în perioada 2016-2019

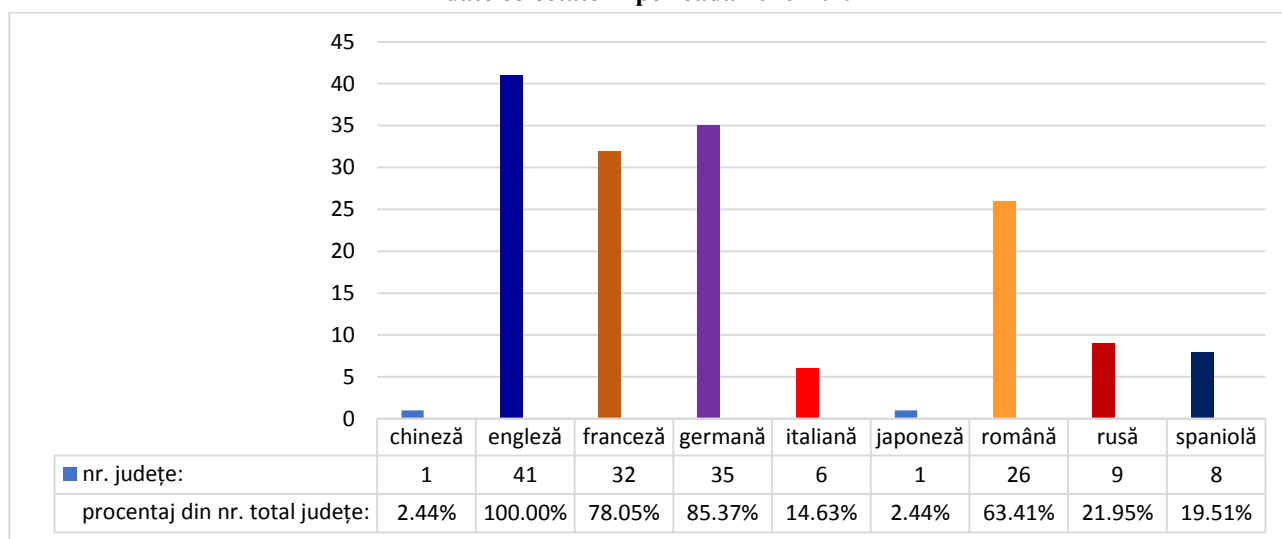

Sursa: Date colectate de autoare din baza de date Admitere ASE.

În continuare, prezentăm limbile străine studiate în liceu de studenții ASE, din perspectiva județelor de proveniență. În Figura 3.13 am redat numărul de județe în care studenții ASE au studiat limbile străine la nivel de liceu. Se observă faptul că engleza a fost studiată în toate cele 41 de județe de proveniență ale studenților ASE, franceza în 32 de județe, germana în 35 de județe, iar româna ca limbă străină în 26 de județe; limbile studiate în liceu în cele mai puține județe sunt: rusa (în 9 județe), spaniola (în 8 județe), italiana (în 6 județe) și chineza și japoneza (în câte un județ).

¹⁴⁷ Mulțumim echipei de la Direcția TIC a Academiei de Studii Economice din București, în special domnului Răzvan Petrescu, pentru sprijinul acordat.

Figura 3.13 Limbi străine studiate în liceu de studenții ASE, per număr de județe de proveniență, date colectate în perioada 2016-2019

Sursa: date colectate de autoare din baza de date Admitere ASE.

Pe de altă parte, în Tabelul 3.9 am dat detalii despre limbile străine studiate în fiecare județ la nivel de liceu de către cei care au devenit studenții ASE în perioada 2016-2019; am marcat în culori căsuțele unde procentajul studenților ASE este mai mare de 0%, pentru ca datele să poată fi urmărite mai ușor.

Analizând Tabelul 3.9, putem trage câteva concluzii referitoare strict la limbile străine studiate în liceu de cei care au devenit studenții ASE în perioada 2016-2019, rămânând ca posibilă direcție de cercetare ulterioară compararea acestor date cu situația educației multilingve la nivel preuniversitar în România în general. Desigur, conștientizăm faptul că aceste date nu sunt reprezentative pentru situația la nivel național, dat fiind că ponderea studenților ASE per județ nu este una reprezentativă, ea fiind influențată de diverși factori (de exemplu, existența unui alt centru universitar cu programe de studii similare în județ sau în apropiere, costul vieții în județul de proveniență și în județul unde candidații decid să urmeze studii universitare de licență, oportunitățile de angajare după terminarea facultății etc.). Ținând cont de aceste limitări, referindu-ne la limbile străine identificate în fișele de înscriere de la Admiterea la programele de licență ale ASE în perioada 2016-2019, situația ofertei multilingve la nivel preuniversitar per județ este următoarea:

- liceele din București și Ilfov oferă toate cele nouă limbi străine identificate;
- liceele din județele Bacău, Constanța și Tulcea oferă șase din cele nouă limbi străine;
- liceele din județele Argeș, Brăila, Brașov, Dolj, Gorj, Olt, Prahova, Suceava și Vrancea oferă cinci din cele nouă limbi străine;
- liceele din județele Alba, Buzău, Cluj, Călărași, Dâmbovița, Galați, Giurgiu., Iași, Mehedinți, Teleorman, Vaslui și Vâlcea oferă patru din cele nouă limbi străine;
- liceele din județele Bistrița-Năsăud, Botoșani, Covasna, Hunedoara, Ialomița, Neamț și Sibiu oferă trei din cele nouă limbi străine;
- liceele din județele Arad, Bihor, Caraș-Severin, Harghita, Maramureș, Mureș, Satu Mare, Sălaj și Timiș oferă două din cele nouă limbi străine.

Tabelul 3.9 Limbi străine studiate în liceu de studenții ASE, detalii pe județe de proveniență, date colectate în perioada 2016-2019

Limba Județul	Chineză	Engleză	Franceză	Germană	Italiană	Japoneză	Română	Rusă	Spaniolă
Alba	0.00%	86.36%	4.55%	4.55%	0.00%	0.00%	0.00%	4.55%	0.00%
Arad	0.00%	88.89%	0.00%	11.11%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Argeș	0.00%	63.36%	24.14%	8.62%	0.00%	0.00%	3.45%	0.43%	0.00%
Bacău	0.00%	79.26%	9.63%	4.44%	0.74%	0.00%	4.44%	0.00%	1.48%
Bihor	0.00%	92.31%	0.00%	7.69%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Bistrița- Năsăud	0.00%	66.67%	0.00%	11.11%	0.00%	0.00%	22.22%	0.00%	0.00%
Botoșani	0.00%	81.36%	16.95%	0.00%	0.00%	0.00%	1.69%	0.00%	0.00%
Brașov	0.00%	70.24%	13.10%	13.10%	0.00%	0.00%	2.38%	1.19%	0.00%
Brăila	0.00%	74.53%	18.87%	3.77%	0.00%	0.00%	1.89%	0.94%	0.00%
București și Ilfov	0.26%	69.06%	16.29%	5.72%	1.21%	0.35%	5.20%	0.69%	1.21%
Buzău	0.00%	73.46%	21.80%	2.37%	0.00%	0.00%	2.37%	0.00%	0.00%
Caraș- Severin	0.00%	85.71%	0.00%	14.29%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Cluj	0.00%	64.71%	23.53%	5.88%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	5.88%
Constanța	0.00%	65.93%	19.91%	7.52%	0.88%	0.00%	4.42%	0.00%	1.33%
Covasna	0.00%	90.00%	5.00%	5.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Călărași	0.00%	68.93%	24.27%	0.00%	0.00%	0.00%	4.85%	1.94%	0.00%
Dolj	0.00%	60.00%	25.00%	8.00%	0.00%	0.00%	3.00%	0.00%	4.00%
Dâmbovița	0.00%	77.27%	15.34%	0.00%	0.57%	0.00%	6.82%	0.00%	0.00%
Galați	0.00%	74.71%	21.76%	1.18%	0.00%	0.00%	2.35%	0.00%	0.00%
Giurgiu	0.00%	80.00%	14.00%	4.00%	0.00%	0.00%	2.00%	0.00%	0.00%
Gorj	0.00%	65.35%	27.72%	1.98%	0.00%	0.00%	3.96%	0.99%	0.00%
Harghita	0.00%	90.48%	0.00%	9.52%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Hunedoara	0.00%	90.10%	6.93%	2.97%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Ialomița	0.00%	74.59%	23.77%	0.00%	0.00%	0.00%	1.64%	0.00%	0.00%
Iași	0.00%	80.30%	9.09%	7.58%	0.00%	0.00%	3.03%	0.00%	0.00%
Maramureș	0.00%	92.59%	0.00%	7.41%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Mehedinți	0.00%	71.93%	17.54%	3.51%	0.00%	0.00%	7.02%	0.00%	0.00%
Mureș	0.00%	73.53%	0.00%	26.47%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Neamț	0.00%	79.56%	18.78%	0.00%	0.00%	0.00%	1.66%	0.00%	0.00%
Olt	0.00%	70.80%	18.98%	2.19%	0.00%	0.00%	6.57%	1.46%	0.00%
Prahova	0.00%	70.69%	18.13%	6.34%	0.00%	0.00%	3.02%	0.00%	1.81%
Satu Mare	0.00%	90.91%	0.00%	9.09%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Sibiu	0.00%	58.97%	2.56%	38.46%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Suceava	0.00%	65.69%	17.65%	8.82%	0.00%	0.00%	6.86%	0.00%	0.98%
Sălaj	0.00%	71.43%	28.57%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Teleorman	0.00%	75.00%	20.31%	1.56%	0.00%	0.00%	3.13%	0.00%	0.00%
Timiș	0.00%	85.71%	0.00%	14.29%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Tulcea	0.00%	85.94%	7.81%	1.56%	1.56%	0.00%	1.56%	1.56%	0.00%
Vaslui	0.00%	77.19%	19.30%	1.75%	1.75%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Vrancea	0.00%	67.24%	18.97%	1.72%	0.00%	0.00%	11.21%	0.00%	0.86%
Vâlcea	0.00%	72.22%	23.81%	2.38%	0.00%	0.00%	1.59%	0.00%	0.00%
TOTAL	0.06%	72.13%	17.51%	4.91%	0.42%	0.08%	3.83%	0.38%	0.67%

Sursa: Date colectate de autoare din baza de date Admitere ASE.

Credem că este de interes să menționăm și câteva dintre liceele de proveniență ale studenților ASE unde aceștia au studiat limbile străine mai rar întâlnite care fac obiectul acestui volum, precum și româna ca limbă străină (vezi Tabelul 3.10); în felul acesta, putem completa informațiile oferite în Capitolul 2 despre studierea acestor limbi în mediul preuniversitar. Pe baza datelor din Tabelul 3.10 putem observa că fiecare dintre limbile străine avute în vedere se studiază într-o varietate de instituții de învățământ liceal: colegii naționale și economice, licee teoretice, de arte sau tehnologice, atât de stat, cât și particulare.

Tabelul 3.10 Exemple de colegii/licee unde se studiază limbile germană, italiană, japoneză, română ca limbă străină¹⁴⁸, rusă și spaniolă

Limba străină	Colegiu Național/Liceu	Județ
Limba germană	Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”, Alba Iulia	Alba
	Liceul Teoretic „Adam Muller Guttenbrunn”, Arad	Arad
	Colegiul Economic „Maria Teiuleanu”, Pitești Colegiul Național „Alexandru Odobescu” Colegiul Național „Dinicu Golescu” Colegiul Național „Ion C. Brătianu” Colegiul Național „Vlaicu Vodă” Colegiul Național „Zinca Golescu”	Argeș
	Colegiul Național „Gheorghe Vrânceanu”, Bacău Colegiul Național „Vasile Alecsandri”, Bacău	Bacău
	Colegiul Național „Liviu Rebreanu”, Bistrița	Bistrița-Năsăud
	Colegiul Național „Andrei Șaguna”, Brașov Colegiul Național „Doamna Stanca”, Făgăraș Colegiul Național „Dr. Ioan Meșotă”, Brașov Liceul Teoretic „Johannes Honterus”, Brașov	Brașov
	Colegiul Național „Nicolae Bălcescu”, Brăila Liceul Teoretic „Nicolae Iorga”, Brăila	Brăila
	Colegiul Economic „A.D. Xenopol” Colegiul Economic „V. Madgearu” Colegiul German „Goethe” Colegiul Național „Aurel Vlaicu” Colegiul Național Bilingv „George Coșbuc” Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu” Colegiul Național „Emil Racoviță” Colegiul Național „Ion Creangă” Colegiul Național „Ion Neculce” Colegiul Național „Cantemir Vodă” Colegiul Național „Gheorghe Lazăr” Colegiul Național „I.L. Caragiale” Colegiul Național „Iulia Hașdeu” Colegiul Național „Mihai Eminescu” Colegiul Național „Mihai Viteazul” Colegiul Național „Sfântul Sava” Colegiul Național „Spiru Haret” Colegiul Romano-Catolic „Sf. Iosif” Colegiul Tehnic de Poștă și Telecomunicații „Gheorghe Airinei” Colegiul Tehnic „Petru Maior” Complexul Educațional „Lauder Reut” Liceul Teoretic „Alexandru Vlahuță”	București și Ilfov

¹⁴⁸ În Tabelul 3.10 am inclus doar unități de învățământ preuniversitar unde studenții ASE au studiat româna ca limbă străină. Menționăm, de asemenea, că există și multe cazuri de studenți străini admiși la programe de licență care au studiat româna ca limbă străină în cadrul programului „An pregătitor” la universități (e.g. la Academia de Studii Economice din București).

PREGĂTIREA MULTILINGVĂ LA NIVEL UNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA

Limba străină	Colegiu Național/Liceu	Județ
	Liceul Teoretic Bilingv „Ita Wegman” Liceul Teoretic „C.A. Rosetti” Liceul Teoretic „Eugen Lovinescu” Liceul Teoretic „Grigore Moisil” Liceul Teoretic „Mark Twain International” Școala Centrală Școala Superioară Comercială „Nicolae Kretzulescu”	
	Colegiul Național „B.P. Hașdeu”, Buzău Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Buzău	Buzău
	Colegiul Național „Constantin Diaconovici Loga”, Caransebeș	Caras-Severin
	Colegiul Comercial „Carol I” Colegiul Național „Mihai Eminescu” Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” Grupul Școlar „Dimitrie Leonida” Liceul Teoretic „George Călinescu” Liceul Teoretic „Ovidius” Liceul Teoretic „Traian”	Constanța
	Liceul Teoretic „Székely Mikó”, Sfântu Gheorghe	Covasna
	Colegiul Național „Carol I”, Craiova Colegiul Național „Elena Cuza”, Craiova Colegiul Național „Frații Buzești”, Craiova	Dolj
	Colegiul Național „Costache Negri”, Galați Colegiul Național „Vasile Alecsandri”, Galați	Galați
	Colegiul Național „Ion Măiorescu”	Giurgiu
	Colegiul Național „Spiru Haret”, Tg-Jiu	Gorj
	Liceul Teoretic „Márton Áron”, Miercurea Ciuc	Harghita
	Colegiul Național „Decebal”, Deva Liceul Tehnologic „Grigore Moisil”, Deva	Hunedoara
	Colegiul „Costache Negruzzi”, Iași Colegiul Național „Emil Racoviță”, Iași Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri”, Iași	Iași
	Colegiul Național „Vasile Lucaciu” Liceul Teoretic „Bogdan Vodă”, Vișeu de Sus	Maramureș
	Liceul Teoretic „Traian Lalescu”	Mehedinți
	Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian”, Târgu Mureș Colegiul Național „Mircea Eliade”, Sighișoara Liceul Tehnologic Nr. 1 Sighișoara Liceul Teoretic „Joseph Haltrich”, Sighișoara	Mureș
	Colegiul Național „Ion Minulescu”, Slatina Colegiul Național „Radu Greceanu”, Slatina	Olt
	Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Ploiești Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”, Ploiești Colegiul Național „Jean Monnet”, Ploiești	Prahova

PREGĂTIREA MULTILINGVĂ LA NIVEL UNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA

Limba străină	Colegiu Național/Liceu	Județ	
	Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Ploiești Colegiul Național „Nichita Stănescu”, Ploiești Colegiul Național „Nicolae Grigorescu”, Câmpina Liceul „Simion Stolnicu”, Comarnic		
	Colegiul Național „Doamna Stanca”, Satu Mare	Satu Mare	
	Colegiul Național „Gh. Lazăr”, Sibiu Colegiul Național Pedagogic „A. Șaguna”, Sibiu Colegiul Național „Samuel Von Brukenthal”, Sibiu Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu”, Sibiu	Sibiu	
	Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi”, Rădăuți Colegiul Național „Petru Rareș”, Suceava Colegiul Național „Ștefan cel Mare”, Suceava	Suceava	
	Colegiul Național „Anastasescu”, Roșiori de Vede	Teleorman	
	Liceul Teoretic „J.L. Calderon”	Timiș	
	Colegiul Dobrogean „Spiru Haret”, Tulcea	Tulcea	
	Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Vaslui	Vaslui	
	Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”	Vâlcea	
	Limba italiană	Colegiul „Henri Coandă”, Bacău	Bacău
Colegiul Național „Ion Creangă” Colegiul Național „Ion Neculce” Colegiul Tehnic „Iuliu Maniu” Liceul Teoretic „Dante Alighieri” Liceul Teoretic Național Școala Superioară Comercială „Nicolae Kretzulescu”		București și Ilfov	
Colegiul Național de Arte „Regina Maria”, Constanța Liceul Teoretic „George Călinescu”, Constanța		Constanța	
Colegiul Național „Nicolae Titulescu”		Dâmbovița	
Colegiul Economic „Delta Dunării”, Tulcea		Tulcea	
Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Mun. Vaslui		Vaslui	
Limba japoneză		Colegiul Național „Ion Creangă”	București și Ilfov
Limba română ca limbă străină		Colegiul Economic „Maria Teiuleanu” Colegiul Național „Dinicu Golescu” Colegiul Național „Ion C. Brătianu” Liceul Tehnologic „Constantin Dobrescu” Liceul Teoretic „Ion Barbu”	Argeș
	Colegiul „Henri Coandă”, Bacău Colegiul Național „Gr. Moisiu”, Onești Colegiul Tehnic „Gr. Cobălcescu”	Bacău	
	Colegiul Economic Năsăud	Bistrița-Năsăud	
	Colegiul Național „A.T. Laurian”, Botoșani	Botoșani	

Limba străină	Colegiu Național/Liceu	Județ
	Colegiul Național de Informatică „Grigore Moisil”, Brașov	Brașov
	Liceul de Arte „Hariclea Darclee”, Brăila Liceul Teoretic „Panait Cerna”, Brăila	Brăila
	Colegiul Economic „A.D. Xenopol” Colegiul Economic „Costin C. Kirițescu” Colegiul Economic „Hermes” Colegiul Economic „Viilor” Colegiul Economic „V. Madgearu” Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu” Colegiul Național „Elena Cuza” Colegiul Național „Emil Racoviță” Colegiul Național „Grigore Moisil” Colegiul Național „I.L. Caragiale” Colegiul Național „Ion Neculce” Colegiul Național „Julia Hașdeu” Colegiul Național „Matei Basarab” Colegiul Național „Octav Onicescu” Colegiul Național „Victor Babeș” Colegiul Romano-Catolic „Sf. Iosif” Colegiul Tehnic „Costin D. Nenițescu” Liceul Internațional de Informatică Liceul Tehnologic „Mircea Vulcănescu” Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza” Liceul Teoretic „Alexandru Vlahuță” Liceul Teoretic „Constantin Brâncoveanu” Liceul Teoretic „Decebal” Liceul Teoretic „Eugen Lovinescu” Liceul Teoretic „Mark Twain International” Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu” Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” Liceul Teoretic „Școala Europeană” Liceul Teoretic „Ștefan Odobleja” Liceul Teoretic „Traian” Liceul Teoretic „Waldorf” Școala Centrală Școala Superioară Comercială „Nicolae Kretzulescu”	București și Ilfov
	Colegiul Economic, Buzău Colegiul Național „Alexandru Vlahuță”, Râmnicu Sărat Liceul Teoretic „Ștefan Cel Mare”, Râmnicu Sărat	Buzău
	Colegiul Economic, Călărași Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu”, Oltenița Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Călărași	Călărași
	Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Constanța Grupul Școlar Industrial Energetic, Cernavodă Liceul Teoretic Internațional de Informatică, Constanța Liceul Teoretic „Ioan Cotovu”, Hârșova Liceul Teoretic „Ovidius”, Constanța Liceul Teoretic „Traian”, Constanța	Constanța

PREGĂTIREA MULTILINGVĂ LA NIVEL UNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA

Limba străină	Colegiu Național/Liceu	Județ
	Colegiul Economic „Ion Ghica”, Târgoviște Colegiul Național „Constantin Cantacuzino”, Târgoviște Colegiul Național „Constantin Carabella”, Târgoviște	Dâmbovița
	Colegiul Național „Carol I”, Craiova	Dolj
	Colegiul Național „Costache Negri”, Galați Colegiul Național „Spiru Haret”, Tecuci Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Galați	Galați
	Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Tg-Jiu Colegiul Național „George Coșbuc”, Motru	Gorj
	Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu”	Giurgiu
	Colegiul Național „Grigore Moisi”, Urziceni Liceul de Arte „Ionel Perlea”, Slobozia Liceul Teoretic „I.L. Caragiale”, Moreni Liceul Teoretic „Mihai Viteazul”, Vișina	Ialomița
	Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă”, Iași	Iași
	Colegiul Național Economic „Theodor Costescu” Colegiul Național „Gheorghe Țițeica”	Mehedinți
	Colegiul Național „Calistrat Hogaș”	Neamț
	Colegiul Economic „P.S. Aurelian”, Slatina Colegiul Național „Ion Minulescu”, Slatina Liceul Tehnologic „Constantin Brâncoveanu”, Scornicești Liceul Teoretic „Mihai Viteazul”, Caracal	Olt
	Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”, Ploiești Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Ploiești Colegiul Național „Nichita Stănescu”, Ploiești Colegiul Național „Nicolae Grigorescu”, Câmpina Colegiul Tehnic Forestier, Câmpina Liceul Teoretic „Grigore Tocilescu”, Orașul Mizil	Prahova
	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava Colegiul Național „Ștefan Cel Mare”, Suceava Colegiul „Vasile Lovinescu”, Fălticeni Liceul Teoretic „Ion Luca”, Vatra Dornei Liceul Teoretic „Filadelfia”, Suceava	Suceava
	Colegiul Național „Al.D. Ghica”, Alexandria Liceul Teoretic „Al.I. Cuza”, Alexandria	Teleorman
	Colegiul Dobrogean „Spiru Haret”, Tulcea	Tulcea
	Colegiul Economic „Mihail Kogălniceanu”, Focșani Colegiul Național „Unirea”, Focșani Liceul Teoretic „Emil Botta”, Adjud Liceul Teoretic „Ioan Slavici”, Panciu	Vrancea
	Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea Liceul „Antim Ivireanu”, Râmnicu Vâlcea Liceul „Constantin Brâncoveanu”, Horezu	Vâlcea

PREGĂTIREA MULTILINGVĂ LA NIVEL UNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA

Limba străină	Colegiu Național/Liceu	Județ
Limba rusă	Colegiul Național „Titu Maiorescu”, Aiud	Alba
	Colegiul Național „Dinicu Golescu” Liceul Tehnologic „Ferdinand I”	Argeș
	Colegiul Economic „Ion Ghica”, Brăila	Brăila
	Colegiul Economic „V. Madgearu” Colegiul Național „Ion Creangă” Colegiul Național „Matei Basarab” Liceul Tehnologic „Dumitru Dumitrescu” Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza” Liceul Teoretic Național	București și Ilfov
	Colegiul Economic, Călărași	Călărași
	Colegiul Național „George Coșbuc”, Motru	Gorj
	Liceul Teoretic „Mihai Viteazul”, Caracal Liceul Teoretic „Tudor Vladimirescu”, Drăgănești-Olt	Olt
	Colegiul Economic „Delta Dunării”	Tulcea
	Limba spaniolă	Colegiul Național „Ferdinand I”
Colegiul Economic „A.D. Xenopol” Colegiul Național „Elena Cuza” Colegiul Național „Julia Hașdeu” Colegiul Tehnic de Poștă și Telecomunicații „Gheorghe Airinei” Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza” Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes” Liceul Tehnologic „Doamna Chiajna”		București și Ilfov
Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca		Cluj
Liceul Teoretic „George Călinescu”, Constanța Liceul Teoretic „Traian”, Constanța		Constanța
Colegiul Național „Carol I”, Craiova Colegiul Național „Elena Cuza”, Craiova		Dolj
Colegiul Național „Jean Monnet”, Ploiești Colegiul Tehnic „Lazăr Edeleanu”, Ploiești Liceul Tehnologic de Transporturi, Ploiești		Prahova
Colegiul Național „Ștefan cel Mare”, Suceava		Suceava
Liceul Pedagogic „Spiru Haret”, Focșani		Vrancea

Sursa: Date colectate de autoare din baza de date Admitere ASE.

Datele prezentate până acum se referă la limbile străine studiate în liceu de cei care au devenit studenți în anii 2016-2019 la programele de licență oferite de ASE. Este vorba de ambele limbi străine incluse în trunchiul comun – așa cum s-a precizat în Capitolul 2, la nivel liceal în România se studiază două limbi străine (uneori chiar trei limbi străine). În ceea ce privește frecvența cu care se studiază respectivele limbi străine ca primă limbă străină și ca a doua limbă străină, într-un articol anterior (Dima et al., 2018), am precizat următoarele:

- prima limbă străină studiată în liceu de cei care au devenit studenți ai ASE este, de regulă, engleza, urmată de franceză; mult mai puțini studenți ASE au studiat în liceu ca primă limbă germană, italiană, spaniolă, rusă și japoneză;
- a doua limbă străină studiată în liceu de cei care au devenit studenți ai ASE este, de regulă, franceza, urmată de germană și engleză; mult mai puțini studenți ASE au studiat în liceu ca a doua limbă spaniolă, italiană, rusă, chineză sau japoneză;
- prin urmare, cel mai frecvent, la nivel liceal, se întâlnește combinația engleză-franceză.

Pentru a vedea în ce măsură cei care devin studenți ai ASE au oportunitatea de a continua să își perfecționeze cunoștințele lingvistice deja acumulate sau de a dobândi cunoștințe într-o nouă limbă străină, ne referim în continuare la planurile de învățământ ale ASE.

Planuri de învățământ – limbi de predare la programele de studii universitare de licență și masterat

În prezent, Academia de Studii Economice din București organizează peste 100 de programe de studii universitare de licență și masterat, desfășurate în limbile română, engleză, franceză și germană. Numărul de astfel de programe per ciclu de studii universitare este redat în Tabelul 3.11 de mai jos, iar ponderea fiecărei limbi de predare în totalul programelor de licență și masterat reiese din Figura 3.14.

La nivelul programelor universitare de licență (incluzând toate programele, și pe cele organizate cu frecvență – IF –, și pe cele organizate la distanță – ID – sau cu frecvență redusă – IFR), programele desfășurate în limba română au o pondere de 69% (24 din 35 de programe de licență), programele desfășurate în limba engleză au o pondere de 23% (8 din 35 de programe de licență), iar programele desfășurate în limbile franceză sau germană au cea mai mică pondere – câte 3% (câte 1 din 35 de programe de licență); există un singur program de licență desfășurat atât în limba engleză, cât și în limba franceză (3% din total programe de licență), și anume programul de „Limbi moderne aplicate” organizat de către Departamentul Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri din cadrul Facultății de Relații Economice Internaționale. La nivelul programelor universitare de masterat, programele desfășurate în limba română au o pondere de 78% (57 din 73 de programe de masterat), programele desfășurate în limba engleză au o pondere de 19% (14 din 73 de programe de masterat), iar programele desfășurate în limbile franceză sau germană au și aici cea mai mică pondere – câte 1% (câte 1 din 73 de programe de masterat).

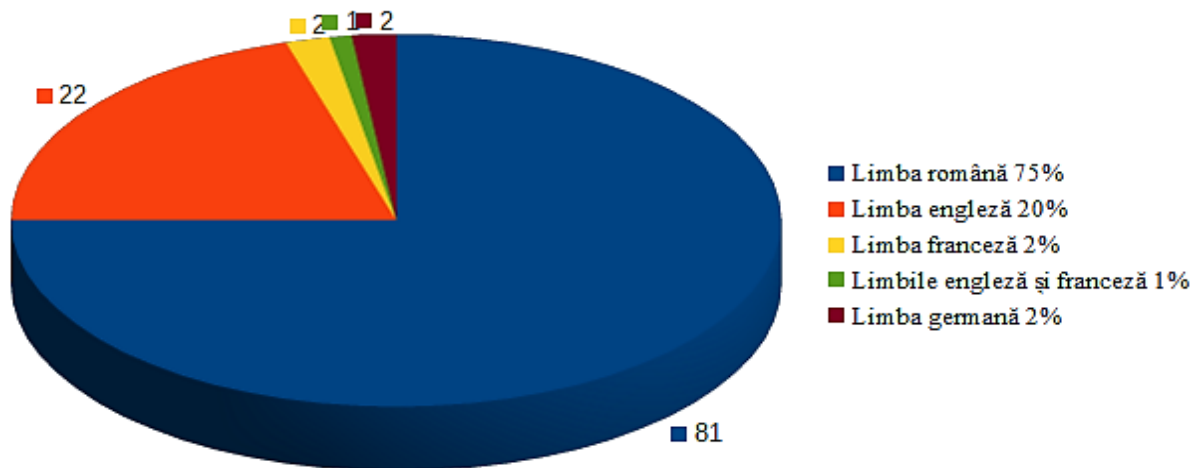
Tabelul 3.11 ASE București – Oferta educațională 2021-2022, licență și masterat

Tip de program	Limba română	Limba engleză	Limba franceză	Limba germană	Total programe
Studii universitare de licență	24 din care: 14 la IF 10 la ID și IFR	8 la IF	1 la IF	1 la IF	35
		Limbi moderne aplicate (engleză, franceză) 1 la IF			
Studii universitare de masterat	57 din care: 53 masterate profesionale 4 masterate de cercetare	14 masterate profesionale	1 masterat profesional	1 masterat profesional	73 din care: 69 masterate profesionale 4 masterate de cercetare
Total	81	22	2	2	108
		(engleză, franceză) 1			

Sursa: date extrase de autoare din Oferta educațională pentru Admiterea 2021.

Per total, luând în considerare atât programele universitare de licență, cât și programele universitare de masterat, observăm că majoritatea programelor de studii la ambele cicluri sunt predate în limba română (75% din total programe) – vezi Figura 3.14. Dintre programele în limbi străine, cele mai numeroase sunt programele predate în limba engleză (20% din total programe), iar programele în limbile franceză sau germană sunt slab reprezentate (câte 2% din total programe).

Figura 3.14 Ponderea limbilor de predare în totalul programelor de licență și masterat organizate de ASE București, 2021-2022

Sursa: date extrase de autoare din Oferta educațională pentru Admiterea 2021.

Programele de studii universitare de licență în limbi străine sunt oferite după cum urmează:

- *programe în limba engleză*: Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine, Facultatea de Business și Turism, Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică, Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune, Facultatea de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori, Facultatea de Management, Facultatea de Marketing și Facultatea de Relații Economice Internaționale;
- *programe în limba franceză*: Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine;
- *programe în limba engleză și franceză*: Facultatea de Relații Economice Internaționale;
- *programe în limba germană*: Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine.

Programele de studii universitare de masterat în limbi străine sunt oferite după cum urmează:

- *programe în limba engleză*: Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine, Facultatea de Business și Turism, Facultatea Bucharest Business School, Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică, Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune, Facultatea de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori, Facultatea de Marketing și Facultatea de Relații Economice Internaționale;
- *programe în limba franceză*: Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine;
- *programe în limba germană*: Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine.

Planuri de învățământ – cursuri obligatorii și facultative de limbi străine

Așa cum am arătat într-un articol menționat anterior (Dima et al., 2018), planurile de învățământ ale ASE conțin trei tipuri de cursuri de limbi străine: cursuri obligatorii de prima limbă străină, cursuri obligatorii de a doua limbă străină și cursuri facultative de a doua/a treia limbă străină. Toate aceste cursuri de limbi străine sunt prezente în planurile de învățământ atât la programele cu predare în limba română, cât și la cele cu predare în limbile engleză, franceză sau germană. Orele de limbi străine sunt predate de colectivul Departamentului Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri din cadrul Facultății de Relații Economice

Internaționale. În continuare facem câteva precizări referitoare la distribuirea acestor tipuri de cursuri la nivelul programelor universitare de licență și masterat.

La nivelul programelor universitare de licență, cel mai frecvent se studiază engleza ca primă limbă străină, dar există și programe unde prima limbă străină este franceza sau germana (la Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine); de menționat că studenții străini studiază româna ca primă limbă străină. Cursurile obligatorii de a doua limbă străină sunt prezente în planurile de învățământ de la două din cele 12 facultăți care organizează programe de licență (i.e. Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine și Facultatea de Relații Economice Internaționale); în lista limbilor străine studiate ca a doua limbă se află limbile: engleză, franceză, germană, română la ambele facultăți, precum și italiană, rusă sau spaniolă la una dintre facultăți (Facultatea de Relații Economice Internaționale). Cursurile facultative de a doua/a treia limbă străină se organizează pentru limbile: arabă, chineză, franceză, germană, italiană, japoneză, rusă, spaniolă, turcă. Aceste cursuri se bucură de mare popularitate în rândul studenților, anual existând foarte multe cereri de înscriere, atât la nivel începător, cât și la nivel mediu; spre exemplu, în ultimii cinci ani universitari s-au normat peste 30 de grupe de cursuri facultative, cele mai multe (în ordine descrescătoare) pentru limbile: spaniolă, franceză, germană, rusă, italiană, chineză, japoneză, turcă și arabă.

La nivelul programelor universitare de masterat, din cele 13 facultăți care organizează astfel de programe, planurile de învățământ de la 6 facultăți nu conțin deloc ore de limbi străine. La restul de facultăți, cel mai frecvent se studiază engleza ca primă limbă străină obligatorie, cursurile obligatorii de a doua limbă străină se oferă pentru engleză, franceză sau germană; cursurile facultative de a doua/a treia limbă străină sunt prezente doar sporadic în planurile de învățământ ale programelor de masterat (dar studenții doritori pot participa la astfel de cursuri chiar dacă nu sunt incluse în planul de învățământ).

Predarea limbilor străine la toate tipurile de cursuri menționate se face pe baza unor bibliografii care conțin resurse variate, publicate atât în România (de către membrii colectivului Departamentului Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri și nu numai), cât și în străinătate. Dintre acestea, amintim: manuale, caiete de exerciții de gramatică și vocabular, culegeri de teste de competență lingvistică pe niveluri de competență conform CECRL, resurse electronice etc. (pentru exemplificare, vezi următoarele secțiuni ale Capitolului 3). Menționăm că procesul de predare-învățare a limbilor străine este sprijinit și diversificat prin intermediul bogatelor activități organizate de centrele culturale ale ASE, despre care oferim detalii în Capitolul 5.

Schimburi academice internaționale

Participarea studenților și cadrelor didactice de la ASE la schimburi academice internaționale are loc în cadrul unor programe de tip Erasmus+ și Fulbright, dar și în cadrul unor acorduri de cooperare și/sau cu dublă diplomă încheiate între ASE și universități din Europa și Asia. Desigur, pentru a putea accede la programele de licență și masterat predate la respectivele universități, studenții ASE trebuie să facă dovada că stăpânesc limbile de predare ale programelor respective.

În Tabelul 3.12 redăm sintetic cele 6 limbi străine pe care studenții ASE trebuie să le cunoască pentru a fi acceptați la stagii de studii în străinătate: engleza, franceza, germana, italiana, rusa și spaniola. După cum se observă, engleza este cerută pentru a accede la majoritatea tipurilor de stagii de studii în străinătate (atât după numărul de țări, cât și după tipul de programe de schimb academic). După numărul de țări, franceza și germana sunt și ele destul de solicitate, iar italiana, rusa și spaniola sunt cel mai puțin solicitate.

Tabelul 3.12 Limbi străine necesare pentru a accede la schimburi academice internaționale

Program de schimburi academice	Engleză	franceză	germană	italiană	rusă	spaniolă
Erasmus+ acorduri cu țări din UE și din afara UE participante la program, precum și cu țări partenere de pe tot globul	√ 118 universități din peste 30 de țări participante și partenere	√ 28 de universități din 4 țări	√ 16 universități din 3 țări	√ 19 universități din Italia	---	√ 14 universități din Spania
Fulbright (universități din SUA)	√	---	---	---	---	---
Parteneriate cu universități din Federația Rusă	√	---	---	---	√	---
Parteneriate cu universități din alte țări (e.g. Armenia, Canada, China, Columbia, Coreea de Sud, Egipt, Emiratele Arabe Unite, India, Irak, Iran, Japonia, Maroc, Thailanda, Turkmenistan)	√	---	---	---	---	---

Sursa: date extrase de autoare din „Raportul Anual al Rectorului privind starea universității” (Istudor 2016, 2017, 2018, 2019), de pe pagina web a Direcției Relații Internaționale a ASE București și de pe paginile web ale centrelor culturale ale ASE.

Menționăm că, pentru a accede la programe de schimb academic internațional, nivelul de competență lingvistică cerut este minim nivelul mediu (B1), conform publicației „Ghid pentru Studenții Erasmus” (Academia de Studii Economice din București, 2017). Studenții doritori să participe la stagii de studii în străinătate pot face dovada cunoștințelor lingvistice fie susținând un test de competență lingvistică organizat în cadrul ASE de Direcția Relații Internaționale cu sprijinul Departamentului Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri, fie prin echivalarea rezultatelor la un examen de certificare internațională (e.g. GMAT, FCE, CAE, CPE; BEC, IELTS, TOEFL pentru limba engleză, DALF, DELF, DFA etc. pentru limba franceză, ZOP, ZMP, DaF etc. pentru limba germană, CELI, CILS, PLIDA, ELE pentru limba italiană, DELE pentru limba spaniolă). De asemenea, în cadrul selecției Erasmus+, candidații trebuie să susțină și un interviu în limba de predare a programelor pentru care optează.

Vizibilitatea ASE în clasamentele academice naționale și internaționale

Un aspect interesant de cercetat este în ce măsură oferta multilingvă a unei universități se corelează cu prezența acesteia în clasamentele academice naționale și internaționale. De aceea, ne propunem să aducem în discuție clasamentele în care este inclusă ASE la nivel național și internațional.

La nivel național, universitățile românești sunt clasificate de OMECTS nr. 5262/2011, în patru categorii: universități de cercetare avansată și educație, universități de educație și cercetare științifică, universități de educație și creație artistică și universități centrate pe educație. Clasificarea a avut în vedere următoarele criterii: predarea și învățarea, cercetarea științifică, creația artistică (în cazul universităților de arte), relația universității cu mediul extern și capacitatea instituțională (conform H.G. nr. 789/2011). Deși nu se spune explicit, putem presupune că pentru criteriul „relația universității cu mediul extern” aspectele de

interes sunt: participarea studenților și cadrelor didactice la schimburi academice internaționale, la proiecte de cercetare, existența afilierilor la rețele academice internaționale, parteneriate și acorduri bilaterale și/sau de dublă diplomă cu universități din străinătate. Ținând cont de toate criteriile menționate în H.G. nr. 789/ 2011, Academia de Studii Economice din București a fost încadrată în categoria „universități de cercetare avansată și educație”.

La nivel internațional, așa cum reiese de pe pagina instituțională a ASE, secțiunea „ASE în Topuri internaționale”, universitatea este prezentă pe poziții onorabile într-o serie de clasamente internaționale: Top Shanghai, Times Higher Education (cu clasamentele World University Rankings, Emerging Economies University Rankings, University Impact Rankings), QS World University Rankings, U-Multirank, UniRank¹⁴⁹. Între criteriile de evaluare pe baza cărora ASE este inclusă în aceste clasamente încă din anul 2014 enumerăm: calitatea activităților de predare, reputația academică, reputația în rândul angajatorilor (prin calitatea absolvenților, dar și a transferului de cunoștințe către mediul socio-economic), calitatea cercetării derulate (parteneriate cu consorții de universități și institute de cercetare, numărul de citări ale publicațiilor cadrelor didactice și de cercetare, premiile internaționale câștigate pentru rezultatele cercetării etc.), gradul de inovație în activitatea academică și de cercetare, gradul de internaționalizare (din perspectiva schimburilor academice și a partenerilor internaționali), gradul de implicare regională, dar și impactul instituției în mediul online (calitatea prezenței și nivelului de popularitate a website-urilor universitare).

După cum am reliefat mai sus, atât clasamentul național, cât și clasamentele internaționale evaluează universitățile pe baza unor criterii complexe, între acestea aflându-se și expunerea internațională a instituțiilor vizate. În cadrul acestui criteriu, crearea condițiilor propice pentru schimburile academice de studenți (nu doar studenți români care pleacă la studii în străinătate, ci și studenți străini care vin la studii în România) este un aspect care se regăsește în majoritatea clasamentelor academice. Desigur, o bogată ofertă de limbi străine (folosite ca limbi de predare a unor programe de studii universitare sau studiate în cadrul cursurilor obligatorii și facultative) nu poate decât să ofere multiple oportunități.

În concluzie, în această secțiune am oferit date despre limbile străine studiate la Academia de Studii Economice din București. Consultând publicațiile despre istoria ASE am identificat un număr de 14 limbi străine studiate de-a lungul timpului: bulgară, chineză, engleză, franceză, germană, greacă modernă, italiană, japoneză, portugheză, română, rusă, sârbă, spaniolă și turcă. Astăzi se mai studiază 11 limbi, în cadrul cursurilor obligatorii și facultative de limbi străine: araba, chineza, engleza, franceza, germana, italiana, japoneza, româna ca limbă străină, rusa, spaniola și turca. Dintre acestea, 3 limbi sunt limbi de predare a unor programe de licență și masterat: engleza, franceza și germana; ponderea programelor de studii universitare în limbi străine este de 31% la licență și 22% la masterat; la nivelul ambelor tipuri de programe, ponderea celor predate în limbi străine este de 25%. În cadrul ambelor tipuri de programe, studenții ASE participă la schimburi academice internaționale, prin programe de tipul Erasmus+, Fulbright, dar și pe baza acordurilor bilaterale cu numeroase țări neincluse în programele amintite (Armenia, Canada, China, Columbia, Coreea de Sud, Emiratele Arabe Unite, India, Irak, Iran, Japonia, Thailanda, Turkmenistan). Limbile străine pe care trebuie să le cunoască studenții ASE pentru a accede la astfel de programe sunt: engleza (pentru toate tipurile de acorduri și programe de schimb academic), franceza, germana, italiana, spaniola și rusa. Un ultim aspect pe care l-am discutat a fost contribuția limbilor străine la vizibilitatea ASE în clasamentele academice naționale și internaționale; am arătat că între criteriile luate în calcul pentru includerea unei universități în clasamente de prestigiu, un rol important îl are expunerea internațională a studenților, cadrelor didactice și a activităților de educație și cercetare, expunere care este de neconceput în afara cunoașterii mai multor limbi străine de către cei implicați.

¹⁴⁹ Pe baza unora dintre aceste clasamente internaționale, David et al. (2019) au realizat clasamentul „Metarankingul Universitar 2019”, în care ASE este inclusă alături de alte 29 de universități românești.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București. 1933. *Douăzeci de ani de activitate a Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București: 1913-1933: privire critică*, București: Institutul de Arte Grafice și Editura „Tiparul Românesc”.
- Constantinescu, Lora. 2013. „Limba germană și comunicare de afaceri”, în Nicolae, Mariana, Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, pp. 71-75.
- Dima, V.V., Mohanu, F., Hurduzeu, R.E., Lorentz, M.A. and Pătru, C. 2018. „Foreign Language Education in ASE Bucharest - A Quantitative Approach”, in Dumitrescu, D., and A. Zamfir (coord.). 2018. *Proceedings of the 1st International Conference on Economics and Social Sciences*, Bologna: Filodiritto Publisher, inFOROmatica srl, pp. 322-333, https://www.researchgate.net/publication/335839695_Foreign_Language_Education_in_ASE_Bucharest_-_A_Quantitative_Approach.
- Dima, V.V., Mohanu, F., Șerban-Oprescu, A.-T., Lorentz, M.A., Nicolae, R. 2019. „Multiculturalism in Romanian Economic Higher Education. Part I – Western Cultural Centres”, *The 2nd International Conference on Economics and Social Sciences, Collaborative Research for Excellence in Economics and Social Sciences*, ASE, București, în curs de publicare.
- Ismail, Nilgün. 2013. „Limba turcă și comunicare de afaceri”, în Nicolae, Mariana, Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, p. 82.
- Istudor, Nicolae (coord.), Gogu, Emilia, Isaic-Maniu, Alexandru, Vorovenci, Ion. 2020. *Monografie statistică a Academiei de Studii Economice din București. 100 de promoții de absolvenți*, vol. I, București: Editura ASE.
- Istudor, Nicolae (coord.), Gogu, Emilia, Isaic-Maniu, Alexandru, Vorovenci, Ion. 2021. *Monografie statistică a Academiei de Studii Economice din București. 100 de promoții de absolvenți*, vol. II, București: Editura ASE.
- Korka, Mihai. 2019. *Un secol de design curricular în învățământul superior comercial din România*, București: Editura ASE.
- Mohanu, F. 2013. „Istoric al predării limbii ruse”, în Nicolae, M., Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, pp. 80-81.
- Mohanu, F., Dima, V.V., Nicolae, R., Lorentz, M.A., Șerban-Oprescu, A.-T. 2019. „Multiculturalism in Romanian Economic Higher Education. Part II – Eastern Cultural Centres”, *The 2nd International Conference on Economics and Social Sciences, Collaborative Research for Excellence in Economics and Social Sciences*, ASE, București, în curs de publicare.
- Năstase, Pavel, Roșca, Ion Gh. (coord.). 2013. *Academia de Studii Economice din București: un secol de existență*, București: Editura ASE.
- Nicolae, Mariana. 2013. „Scurt istoric al predării limbilor străine aplicate în ASE București”, în Nicolae, Mariana, Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, pp. 55-61.
- Nicolae, Mariana, Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE.
- Nicolae, Mariana, Oprică, Octavian, Pașol, Florica. 2013. „Limba engleză și comunicare de afaceri”, în Nicolae, Mariana, Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, pp. 76-79.
- Roșca, Ion Gh. 2013. *ASE 100. Aventura programelor de studii*, București: Editura ASE.
- Saramandu, Nicolae, Nevaci, Manuela. 2009. *Multilingvism și limbi minoritare în România*, București: Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti”, <http://www.dri.gov.ro/w/wp-content/uploads/2020/06/Multilingvism-si-limbi-minoritare-in-Romania.pdf>.
- Săndulescu, Mariana. 2013. „Limba italiană și comunicare de afaceri”, în Nicolae, Mariana, Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, p. 67.
- Stanciu-Capotă, Rodica. 2013. „Limbi romanice și comunicare de afaceri”, în Nicolae, Mariana, Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, pp. 63-66.

- Șerban, Mihai. 2013. „Câteva repere din istoricul predării limbii române în A.S.E.”, în Nicolae, Mariana, Maței, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, pp. 68-70.
- Vorovenci, Ion. 2010. *Istoria Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale (1913-1947)*, București: Editura ASE.

Surse online

- Academia de Studii Economice din București. nedat. „ASE în Topuri internaționale”, https://www.ase.ro/?page=ase_top, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2017. „Ghid pentru studenții Erasmus”, Direcția Relații Internaționale, Biroul Erasmus+, http://international.ase.ro/uploads/Ghidul_Studentului_Erasmus.pdf, accesat în februarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2020-2021. „Oferta de mobilități Erasmus pentru anul universitar 2021/2022”, Direcția Relații Internaționale, <http://international.ase.ro/21/wp-content/uploads/2021/02/Oferta-mobilitati-Erasmus-2021-3.pdf>, accesat în februarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Metodologie privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere online la programele de studii universitare de licență pentru anul universitar 2021-2022”, https://senat.ase.ro/wp-content/uploads/2020/20201216/Hot.Senat%20nr.%20248%20din%2016.12.2020_Metod._adm.prog.lic.%202021-2022.pdf#page=2, accesat în februarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Admitere la programele universitare de licență – Iulie 2021, Oferta de locuri propusă la învățământ cu Frecvență (If)”, https://admitere.ase.ro/licenta-2021/info_admitere_licenta/Oferta_locuri_licenta_IF_2021.pdf, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Admitere la programele universitare de licență – Iulie 2021, Oferta de locuri propusă la Învățământ la distanță (ID) și cu frecvență redusă (IFR)”, https://admitere.ase.ro/licenta-2021/info_admitere_licenta/Oferta_locuri_licenta_ID-IFR_2021.pdf, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Oferta de mobilități Erasmus pentru anul universitar 2021/2022”, <http://international.ase.ro/21/wp-content/uploads/2021/02/Oferta-mobilitati-Erasmus-2021-3.pdf>, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Oferta educațională 2021-2022. Programe universitare de masterat profesional”, https://admitere.ase.ro/masterat-2021/info_admitere_masterat/Oferta_locuri_masterat_profesional.pdf, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Programe universitare de masterat de cercetare”, https://admitere.ase.ro/masterat-2021/info_admitere_masterat/Oferta_locuri_masterat_cercetare.pdf, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București, CRU ASE – Centre de Réussite Universitaire, nedat. Pagina de Facebook „CRU ASE – Centre de Réussite Universitaire”, <https://www.facebook.com/CRU.ASE.Bucuresti/>, accesat în decembrie 2020.
- Academia de Studii Economice din București, Centrul Cultural Rus. nedat. Pagina de Facebook „Centrul Cultural Rus din ASE”, „РЦК при Бухарестской Экономической Академии”, <https://www.facebook.com/centrul.rus>, accesat în decembrie 2020.
- Academia de Studii Economice din București, Centrul de Studii Americane. nedat. <http://csa.ase.ro/en/>, accesat în decembrie 2020.
- Academia de Studii Economice din București, Centrul de Studii Americane. nedat. Pagina de Facebook „Center for American Studies – Bucharest University of Economic Studies”, <https://www.facebook.com/CASBucharest>, accesat în decembrie 2020.
- Academia de Studii Economice din București, Centrul de Studii Japoneze. nedat. Canalul de Youtube „JapanASE”, <https://www.youtube.com/channel/UCd1NBSuxU2JJ8VRBtdWwa7w?reload=9&fbclid=IwAR3yoGxbSrspAQhCuGTZkbWzgsdi39f4py9xOQFweMouEfMTSawTKcxqYW0>, accesat în octombrie 2020.
- Academia de Studii Economice din București, Centrul de Studii Japoneze. nedat. Pagina de Facebook „JapanASE”, <https://www.facebook.com/JapanASE.LMA>, accesat în octombrie 2020.
- Academia de Studii Economice din București, Direcția Relații Internaționale. nedat. <http://international.ase.ro/>, accesat în februarie 2021.

- Academia de Studii Economice din București, Direcția Relații Internaționale. 2017. „Ghid pentru Studenții Erasmus”, Biroul Erasmus+, http://international.ase.ro/uploads/Ghidul_Studentului_Erasmus.pdf, accesat în februarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București, Editura ASE. nedatat. „Reviste științifice”, <https://www.editura.ase.ro/Reviste-stiintifice/>, accesat în martie 2021.
- ARACIS. nedatat. „Metodologii și standarde”, <https://www.aracis.ro/standarde-specifice-evaluare-licenta/>, accesat în octombrie 2020.
- ARACIS. 2017. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 2 Științe umaniste și teologie”, https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/2._Standarde_ARACIS-Comisia_2._Stiinte_umaniste_si_teo_logie_-_2017.pdf, accesat 6 oct.2020.
- ARACIS. 2017. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 6 și 7, Științe economice I și II”, https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/6._Standarde_ARACIS_-_Comisia_6._7-_Stiinte_Economice-27.04.2017.pdf, accesat 6 oct.2020.
- ARACIS. 2017. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 9, Științe agricole, silvice și medicină veterinară”, https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/9._27072017_Standarde_ARACIS_-_Comisia_9_-_27_IUL_2017_varianta_finala_pt_site.pdf, accesat 8 oct.2020.
- ARACIS. 2018. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 10 și 11, Științe inginerești, partea a III-a” (28.06.2018), https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/11/ii_11.M_Vol_3_Standarde_MASTER_Comisia_10_si_11_Stiinte_ingineresti_-_actualiz_in_28.06.20181.pdf, accesat 8 oct.2020.
- ARACIS. 2018. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 1, Științe exacte și științe ale naturii” (09.08.2018), https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/Standarde_ARACIS_-Comisia_1__Stiinte_ex_acte__adaugat_Manag_audit_mediu.pdf, accesat 6 oct.2020.
- ARACIS. 2018. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 8, Arhitectură, urbanism, educație fizică și sport” (27.07.2018), https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/Standarde_ARACIS_-_Comisia_8-26.07.2018-dupa_Consiliu.pdf, accesat 7 oct. 2020.
- ARACIS. 2018. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 12, Științe medicale” (24.05.2018), https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2020/02/Standarde_ARACIS_-_Comisia_12_-_Sanatate_-_24.05.2017.pdf, accesat 9 oct.2020.
- ARACIS. 2020. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 4, Științe sociale, politice și ale comunicării”, https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2020/08/C4-Standarde-_30.07.-2020.pdf, accesat 7 oct. 2020.
- ARACIS. 2020. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 10 și 11, Științe inginerești, partea I” (30.04.2020), <https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2020/06/10.-Vol-1-Standarde-ARACIS-Comisia-10-si-11-Stiinte-ingineresti-actualiz-in-30.04.2020.pdf>, accesat 8 oct.2020.
- ARACIS. 2020. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 10 și 11, Științe inginerești, partea a II-a” (30.07.2020), <https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2020/09/11.-Vol-2-Standarde-ARACIS-Comisia-10-si-11-Stiinte-ingineresti-actualiz-in-30.07.2020.pdf>, accesat 8 oct.2020.
- Comisia Europeană. nedatat. Erasmus+, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/node_ro, accesat în ianuarie 2021.
- Comisia Europeană. 2018. Erasmus+. Country factsheet: Romania, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/country-factsheet-romania_en, accesat în ianuarie 2021.
- Comisia Europeană. 2020. Erasmus+, Ghidul programului, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/erasmus-programme-guide-2020_ro, accesat în ianuarie 2021.

- Comisia Europeană/EACEA/Eurydice. 2017. „Date cheie privind educația lingvistică în școlile din Europa – Ediția 2017. Raport Eurydice”. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, http://publications.europa.eu/resource/cellar/73ac5ebd-473e-11e7-aea8-01aa75ed71a1.0009.01/DOC_1, accesat în ianuarie 2021.
- David, Daniel, Andronesi, Ovidiu, Banabic, Dorel, Buzea, Carmen, Florian, Bogdan, Matu, Silviu, Miroiu, Adrian, Vlăsceanu, Lazăr. 2019. Metarankingul Universitar 2019. Clasamentul Universităților din România, Asociația Ad-Astra a Cercetătorilor din România, https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2019/11/Metarankingul_Universitar_2019.pdf.
- INS. nedat. „Statistica educației”, <https://insse.ro/cms/ro/content/statistica-educa%C8%9Biei>, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2016. „Nomenclatoare utilizate exclusiv în colectarea de date statistice din domeniul educației - Limba de predare, Limba moderna, Etnia”, Institutul Național de Statistică, https://insse.ro/cms/files/chestionare/invatamant/2016/Nomenclatoare%20limba%20predare-limba%20moderna_etnia_2016.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2017. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisciă, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2015_2016.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2018. „Sistemul educațional în România. Anul școlar/ universitar 2016-2017”, Institutul Național de Statistică, București, https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2016_2017.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2019. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisciă, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. Ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2017_2018_0.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2020. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2018/2019”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisciă, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2018_2019_0.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Istudor, Nicolae. 2016. „Raportul anual al Rectorului Academiei de Studii Economice din București privind starea universității”, <http://ca.ase.ro/Media/Default/raport/rector/RAPORTUL%20RECTORULUI%202016.pdf>, accesat în ianuarie 2020.
- Istudor, Nicolae. 2017. „Raportul anual al Rectorului Academiei de Studii Economice din București privind starea universității. Anul 2017” http://ca.ase.ro/Media/Default/raport/rector/Raport%20rector_final_senat_2017.pdf, accesat în ianuarie 2020.
- Istudor, Nicolae. 2018. „Raportul anual al Rectorului Academiei de Studii Economice din București privind starea universității pentru anul 2018”, https://www.ase.ro/2013_files/despre_ase/conducere/pdf/Raport_rector_2018.pdf, accesat în ianuarie 2020.
- Istudor, Nicolae. 2019. „Raportul anual al Rectorului Academiei de Studii Economice din București privind starea universității pentru anul 2019”, <http://ca.ase.ro/rapoarte-rector>, accesat în ianuarie 2020.
- MEC. nedat. „Instituții de învățământ superior”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.edu.ro/instituti-invatamant-superior>.
- Universtatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. 2020-2021. „Mobilități Erasmus+ de studiu. Semestrul II, anul academic 2020-2021”, <https://profs.info.uaic.ro/~rvlad/erasmus/Anunt%20selectie%20Informatica.pdf>, accesat în februarie 2021.
- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. 2021. Admitere. Informații generale 2021, „Modalitatea de admitere programe de licență 2021”, https://drive.google.com/file/d/15zt7DGKUzTQWydHE0s62cDGrTCA50_8t/view, accesat în februarie 2021.

Legislație (în ordine cronologică)

- * * * Legea învățământului nr. 84/ 1995, Legea învățământului nr. 84 din 24 iulie 1995, Parlamentul României, republicată în Monitorul Oficial nr. 606 din 10 decembrie 1999, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/20215>.
- * * * Legea educației naționale nr. 1/2011, Legea educației naționale nr. 1 din 5 ianuarie 2011, Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 18 din 10 ianuarie 2011, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/125150>.

- * * * H.G. nr. 789/ 2011, Hotărârea Guvernului nr. 789 din 3 august 2011 privind aprobarea Metodologiei de evaluare în scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 569 din 10 august 2011, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/130702>.
- * * * OMECTS nr. 5262 din 05.09.2011 privind constatarea rezultatelor clasificării universităților, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 637 din 06 septembrie 2011, <http://www.lexex.ro/Ordin-5262-2011-114871.aspx>.
- * * * OMENCȘ nr. 6102/ 2016, Ordin nr. 6102 din 15 decembrie 2016 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de master și de doctorat, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, publicat Monitorul Oficial nr. 1071 din 30 decembrie 2016, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN_6102_2016.pdf.
- * * * OMENCȘ nr. 6125/ 2016, Ordin nr. 6125/ din 20 decembrie 2016 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a examenelor de licență/diplomă și disertație, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, publicat Monitorul Oficial nr. 7 din 4 ianuarie 2017, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN_6125_2016.pdf.
- * * * H.G. nr. 692/ 2018, Hotărârea de Guvern nr. 692 din 5 septembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 786/13 septembrie 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/HG%20692-2018%20.pdf>.
- * * * H.G. nr. 735/ 2018, Hotărârea de Guvern nr. 735 din 13 septembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 808 din 20 septembrie 2018, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/205061>.
- * * * H.G. nr. 297/ 2020, Hotărârea de Guvern Nr. 297 din 8 mai 2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor / programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior, publicată în Monitorul Oficial 372 din 8 mai 2020, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/225475>, accesat 7 oct. 2020.
- * * * H.G. nr. 299/ 2020, Hotărârea de Guvern nr. 299/ 2020, privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021, publicată în Monitorul Oficial 375 bis din 11 mai 2020, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/225491>.

3.2 Programe de specialitate predate în limba engleză (EMI - English as a Medium of Instruction)

Nicoleta-Adina PANAIT

3.2.1 Raționament – Importanța limbii engleze în contextul național și internațional

În ciuda dificultăților conjuncturale aduse de pandemie, anul 2020 ne găsește în plin proces de globalizare și într-o perioadă de înfloritor multiculturalism și multilingvism în Uniunea Europeană, ceea ce implică necesitatea construirii unei ere a *noului umanism*, bazate pe principiul unității în diversitate și pe valorile umane. La trei decenii după ieșirea din perioada totalitară, educația românească ia parte la evoluția și schimbările contemporane prin intermediul folosirii limbii engleze, contribuind astfel la dezvoltarea limbii universale a umanității – limba lumii globalizate. Acum, în contextul românesc, engleza se bucură de un loc privilegiat în percepția publică și în sistemul educațional, fiind omniprezentă într-o gamă largă de forme și manifestări, de la instrumentul de comunicare la mijlocul de cunoaștere. În sistemul de învățământ românesc, în școli, de la educația timpurie la învățământul postuniversitar și învățarea continuă, atât în universitățile de stat, cât și în cele private, engleza este studiată aproape întotdeauna ca materie obligatorie, într-un proces continuu, astfel încât cursanții să dobândească abilități de comunicare necesare, pe de o parte, în spațiul multilingv european și internațional și, pe de altă parte, în context profesional și științific.

În acest sens, în ultimii ani în Europa, și nu numai, în domeniile specializării profesionale s-a manifestat o mare nevoie de abilități de comunicare în limba engleză. Într-o manieră pragmatică universitățile au acționat creând programe de specialitate predate în această limbă, raționamentul principal fiind relaționarea coerentă cu nevoile pieței muncii. Vorbim așadar de o schimbare de paradigmă (Ivan 2011) în înțelegerea rolului jucat de studiul limbii engleze, care este acum nu numai un instrument de comunicare, ci și un mijloc de educație, instruire, acumulare de cunoștințe la cel mai înalt nivel, deci și un mijloc de dezvoltare personală.

Contextul românesc de după 1990 ne arată că până la vârsta de 18 ani, când se intră în ciclul de pregătire universitară, viitorii studenți ar trebui să ajungă cel puțin la nivelul B2, conform *Consiliul Europei: Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: Niveluri comune de competențe – Scala globală*. Iată în Figura 3.15 o descriere succintă a abilităților lingvistice încorporate în acest nivel, dar și în toate celelalte șase.

Figura 3.15 Prezentarea nivelurilor de limbă

UTILIZATOR EXPERIMENTAT	C2	Poate să înțeleagă, practic fără efort, tot ceea ce citește sau aude. Poate să restituie anumite fapte și argumente din diverse surse scrise sau orale, rezumându-le în mod coerent. Poate să se exprime spontan, foarte fluent și cu precizie și poate să distingă nuanțe fine de sens legate de subiecte complexe.
	C1	Poate să înțeleagă o gamă largă de texte lungi și complicate și să sesizeze semnificațiile implicite. Poate să se exprime spontan și fluent, fără a fi obligat aparent să-și caute cuvintele. Poate să utilizeze limba cu eficacitate și cu suplețe în viața socială, profesională sau academică. Poate să se exprime, teme complexe, într-un mod clar și bine structurat, demonstrând că stăpânește instrumentele de organizare, de structurare și de coeziune a discursului.
UTILIZATOR INDEPENDENT	B2	Poate să înțeleagă ideile principale din texte complexe pe teme concrete sau abstracte, inclusiv în discuții tehnice în specialitatea sa. Poate să comunice cu un anumit grad de spontaneitate și de fluentă, încât conversația cu un locutor nativ să nu presupună efort pentru nici unul dintre interlocutori. Poate să se exprime clar și detaliat asupra unei game largi de subiecte, poate să-și expună opinia asupra unui subiect de actualitate, prezentând avantajele și inconvenientele diferitelor posibilități.
	B1	Poate să înțeleagă elementele esențiale când este folosit un limbaj standard clar pe teme familiare, întâlnite uzual, legate de muncă, școală, timpul liber etc. Poate să se descurce în majoritatea situațiilor survenite în timpul unei călătorii într-o regiune unde este vorbită limba. Poate să producă un discurs simplu și coerent pe teme familiare și din domeniile sale de interes. Poate să relateze un eveniment, o experiență sau un vis, să descrie o speranță sau un scop și să expună, pe scurt, argumentele sau explicațiile unui proiect sau ale unei idei.
UTILIZATOR ELEMENTAR	A2	Poate să înțeleagă fraze izolate și expresii frecvent folosite în domenii de interes nemijlocit (de exemplu, informații personale și familiale simple, cumpărături, mediul înconjurător apropiat, activitatea profesională). Poate să comunice în situații simple și obișnuite, care nu solicită decât un schimb de informații simplu și direct referitoare la subiecte familiare și obișnuite. Poate să descrie, cu mijloace simple, formația sa profesională, mediul său înconjurător apropiat și să evoce subiecte care corespund nevoilor sale imediate.
	A1	Poate să înțeleagă și să utilizeze expresii familiare și cotidiene, precum și enunțuri foarte simple care vizează satisfacerea nevoilor concrete. Poate să se prezinte sau să prezinte pe cineva, poate să formuleze și să răspundă la întrebări referitoare la detalii personale, ca de exemplu unde locuiește, persoane cunoscute, lucruri care-i aparțin etc.. Poate să comunice, într-un mod simplu, cu condiția ca interlocutorul să vorbească rar și clar și să fie cooperant.

Sursa: Niveluri comune de competențe – Scala globală, <https://www.coe.int/en/web/portfolio>.

Universitățile decid să organizeze examene scrise sau orale (cum a fost cazul special al anului 2020 în condiții de pandemie COVID 19 când pentru studenții străini s-au organizat examene de verificare orală pe zoom) sau pot decide echivalarea competențelor lingvistice ale candidaților săi. Mai jos avem cerințele ASE vis-à-vis de competențele lingvistice pentru intrarea la programele sale de specialitate predate în engleză.

Figura 3.16 Certificate de competență lingvistică

	<p>CERTIFICATE DE COMPETENȚĂ LINGVISTICĂ RECUNOSCUTE DE ASE</p>
<p>Limba străină</p>	<p>Certificatul recunoscut</p>
<p>Engleză</p>	<p>First Certificate in English (FCE) Certificate in Advanced English (CAE) Certificate of Proficiency in English (CPE) Cambridge English: Vantage (BEC Vantage) Cambridge English: Higher (BEC Higher) International English Language Testing Systems (IELTS): minimum Band 6.0 Business Language Testing Service (BULATS): minimum 60 TOEFL: minimum 87</p>

Sursa: Site instituțional ASE București,
https://admitere.ase.ro/licenta2021/info_admitere_licenta/Certificate_de_competenta_lingvistica.pdf

3.2.2 Internaționalizarea instituțiilor de învățământ românești

Educația, formarea științifică și profesională a studenților nu mai pot fi concepute astăzi fără contribuția limbilor străine. Cunoașterea limbii engleze este un sprijin valoros pentru orice student în procesul de educație academică și cercetare științifică. O bună cunoaștere a limbii engleze deschide studenților posibilitatea de a comunica liber în diverse contexte legate de învățământul superior, de colaborare profesională europeană și internațională.

Astfel, universitățile românești și implicit Academia de Studii Economice București au devenit instituții de educație multilingvă ca răspuns la nevoile și interesele crescute ale societății în domeniul comunicării. Au fost create *programe de specialitate predate în limba engleză – EMI – English as a Medium of Instruction*.

Aceste programe de specialitate cu predare în limba engleză, pe care le vom denumi aici *programe de specialitate EMI*, oferă studenților și absolvenților posibilități de continuare a studiilor de masterat sau doctorale în universități prestigioase din țară și din lume sau de dezvoltare în domeniul cercetării științifice internaționale. Pe de altă parte, îi ajută pe absolvenți să se integreze pe piața muncii din România și din străinătate deoarece pe lângă cunoștințele dobândite și competența lingvistică acumulată oferă un plus de garanție.

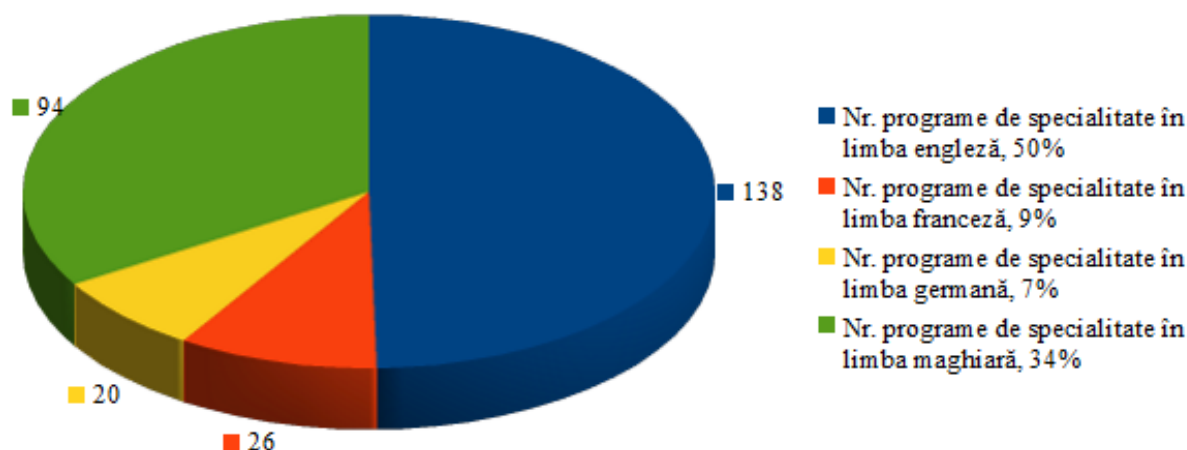
Și *Academia de Studii Economice București* este în plin proces de internaționalizare pentru a putea răspunde noilor cerințe ale secolului 21 bazate pe cunoașterea societății, dar și pentru crearea unui Spațiu European al Învățământului Superior (EEES) (Altbach și Knight 2007). Mobilitatea studenților și a personalului didactic în Europa și în afara Europei este modul în care se concretizează o astfel de internaționalizare. Totul se traduce în numărul de studenți români și străini care învață împreună în aceeași sală de clasă prin schimburile din diferite programe, prin folosirea unei *lingua franca* academice care de obicei este engleza.

Dar există și un alt aspect al internaționalizării, orientat către planul intern în cadrul universităților, este ceea ce Nilsson (2003) numește „internaționalizarea acasă”. De exemplu, în România este cazul programelor de specialitate care se predau într-un program în limba maternă, limba română, și în paralel – pentru viitorul academic și profesional al studenților locali – se predau și în limba engleză prin prelegeri „internaționalizate”, adică predate prin intermediul limbii engleze ca a doua limbă. Studenții sunt interesați de aceste programe și se creează competiție, sistemul având de câștigat prin atragerea celor mai buni.

Numitorul comun al universităților de top din România este dorința pentru calitate prin deschiderea către Europa și către lume și încercarea nemijlocită de a fi hub-uri de multiculturalism și multilingvism. La nivel național, există peste 270 de programe de specialitate de licență predate în alte limbi decât limba română – vezi Anexa „Programe universitare de licență de specialitate cu predare în limbi străine”, întocmită cu date extrase din Nomenclatorul domeniilor și specializărilor, H.G. 299/2020. Dintre programele de studii universitare de licență predate în alte limbi decât limba română, există 138 de programe predate în limba engleză, 26 de programe predate în limba franceză, 20 de programe predate în limba germană (maternă sau străină) și 94 de programe predate în limba maghiară (maternă). Prin urmare, majoritatea programelor cu predare în limbi străine (50%) sunt programe predate în limba engleză – vezi Figura 3.17.

Figura 3.17 Programe de specialitate de licență predate în alte limbi decât limba română

Sursa: Date extrase de autoare din Nomenclatorul domeniilor și specializărilor, H.G. 299/2020, vezi Anexa „Programe universitare de licență de specialitate cu predare în limbi străine”.

Programele de specialitate de licență predate în limba engleză se regăsesc în ofertele educaționale aparținând unui număr de 42 de universități românești, dintre care 38 de universități de stat (toate civile) și 12 universități particulare. Dintre acestea, universitățile cu cele mai multe programe de specialitate în limba engleză sunt: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (14 programe), Universitatea Politehnica din București, Academia de Studii Economice din București, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca (câte opt programe), Universitatea „Transilvania” din Brașov, Universitatea din Oradea (câte șapte programe), Universitatea din București (șase programe) și Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești (cinci programe). Din restul de 34 de universități care oferă mai puțin de cinci programe de specialitate în limba engleză, cinci universități oferă câte patru programe, opt universități oferă câte trei programe, zece universități oferă câte două programe și 11 universități oferă câte un program de specialitate în limba engleză (vezi Tabelul 3.13).

Tabelul 3.13 Universități românești cu cele mai multe programe de specialitate de licență predate în limba engleză

Nr. crt.	Universitate	Nr. programe de specialitate în limba engleză
1.	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	14
2.	Universitatea Politehnica din București	8
3.	Academia de Studii Economice din București	8
4.	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	8
5.	Universitatea „Transilvania” din Brașov	7
6.	Universitatea din Oradea	7
7.	Universitatea din București	6
8.	Universitatea Petrol – Gaze din Ploiești	5
9.	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	4
10.	Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași	4
11.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași	4
12.	Universitatea „Spiru Haret” din București	4
13.	Fundația Lumina – Instituții de Învățământ – Universitatea Europei de Sud-Est – Lumina	4
14.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca	3
15.	Universitatea „Ovidius” din Constanța	3
16.	Universitatea din Craiova	3
17.	Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova	3
18.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	3
19.	Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș	3
20.	Universitatea Politehnica Timișoara	3
21.	Universitatea „Bioterra” din București	3
22.	Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București	2
23.	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia	2
24.	Universitatea Maritimă din Constanța	2
25.	Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași	2
26.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” din Timișoara	2
27.	Universitatea de Vest din Timișoara	2
28.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara	2
29.	Universitatea „Titu Maiorescu” din București	2
30.	Universitatea Româno-Americană din București	2
31.	Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad	2
32.	Universitatea Tehnică de Construcții din București	1
33.	Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București	1
34.	Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București	1
35.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București	1
36.	Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport din București	1
37.	Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad	1
38.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca	1
39.	Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca	1
40.	Universitatea „Valahia” din Târgoviște	1
41.	Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București	1
42.	Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș	1

Sursa: Date extrase de autoare din Nomenclatorul domeniilor și specializărilor, H.G. 299/ 2020, vezi Anexa „Programe universitare de licență de specialitate cu predare în limbi străine”.

Desigur, universitățile organizează programe cu predare în limba engleză atât la nivel de licență, cât și la nivel de masterat. O cercetare, deloc exhaustivă, ne relevă câteva exemple pe care ne dorim să le împărtășim aici.

Tabelul 3.14 Programe universitare oferite în limba engleză

Universitatea	Programe de licență	Programe de masterat
Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca	14	36
Universitatea din București	6	21
Universitatea „Al. Ioan Cuza”, Iași	3	11

Sursa: pentru programele de licență - Nomenclatorul domeniilor și specializărilor, H.G. 299/ 2020, pentru programele de masterat - Site-urile universităților, accesate în 2021: <https://www.ubbcluj.ro/>, <https://www.uaic.ro/>, <https://unibuc.ro/>.

Interpretarea datelor de mai sus ne arată că *Universitatea „Babeș-Bolyai”* oferă un număr mare de programe de licență pe o gamă largă de domenii și de asemenea reprezintă un puternic centru al diversității culturale, găzduind 24 de centre culturale, institute străine și biblioteci.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” oferă un număr important de masterate în limba engleză în domeniul informaticii prin programele de la două facultăți: Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor cu 2 programe și Facultatea de Informatică cu 6 programe dintre care dorim să îl amintim pe cel de Lingvistică computațională ca fiind unicul de acest fel din țară.

Universitatea din București se remarcă prin faptul că 10-15% dintre studenții săi sunt cetățeni străini din țări din Europa, SUA, Asia și Africa. De apreciat este și faptul că toți studenții sunt înscriși la cursuri specializate de limba engleză, lucru care îi ajută să își consolideze abilitățile lingvistice de bază și să le permită să dobândească vocabularul relevant și competențele lingvistice cerute de angajatorii internaționali de top. În primul an, studenții acestei universități încep, de asemenea, cursuri pentru dezvoltarea abilităților de bază sau avansate într-o a doua limbă străină. (<https://unibuc.ro/international/strategia-de-internationalizare/>).

În ceea ce privește domeniul economic, *Academia de Studii Economice din București* este liderul învățământului superior, oferind în limba engleză 8 programe de licență (la care se adaugă programul *Limbi moderne aplicate (engleză, franceză)*) și 10 programe de masterat în 8 ramuri total diferite ale economiei (vezi Tabelul 3.15).

Tabelul 3.15 Programele de specialitate: licență și masterat în limba engleză

Nr. crt.	Facultatea	Tipul programului	Denumirea programului	Număr locuri disponibile
1	Contabilitate și Informatică de Gestiune	BA*	Contabilitate și informatică de gestiune	47
2		BA	Administrarea afacerilor	85
3	Administrarea Afacerilor, cu predare în limbi străine	MA**	Administrarea afacerilor	50
4		MA	Antreprenariat și administrarea afacerilor	75
5		MA	Antreprenariat și administrarea afacerilor în domeniul energiei	50
6		MA	Afaceri digitale și inovație	50
7	Business și Turism	BA	Administrarea afacerilor în comerț, turism, servicii, merceologie și managementul calității	40
8		MA	Excelență în business și servicii	75
9	Management	BA	Management (in English)	39
10	Cibernetică, Statistică și Informatică Economică	BA	Informatică economică	81
11		MA	Securitatea informatică	75

Nr. crt.	Facultatea	Tipul programului	Denumirea programului	Număr locuri disponibile
12	Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori	BA	Finanțe și bănci	30
13		MA	Finanțe aplicate	60
14	Relații Economice Internaționale	BA	Limbi moderne aplicate	36
15		BA	Economie și afaceri internaționale	46
16		MA	Comunicare în limba engleză pentru predare și cercetare economică	50
17		MA	Managementul afacerilor internaționale	75
18	Marketing	BA	Marketing (in English)	38
19		MA	Managementul relațiilor cu clienții	75

Sursa: Site instituțional ASE București, Oferta locuri Admitere 2021, https://admitere.ase.ro/licenta-2021/info_admitere_licenta.

Notă: * BA – program licență, ** MA – program masterat

Cercetarea noastră ne indică de asemenea faptul că în ultimii ani numărul mediu de locuri pe an oferit de ASE pentru *programele de specialitate EMI*, la nivelurile licență și masterat, pentru cetățeni români, cetățeni ai statelor membre UE, cetățeni ai statelor aparținând Spațiului Economic European și cetățeni din state non-UE au fost așa cum se poate vedea în Tabelul 3.16.

Tabelul 3.16 Numărul mediu de locuri pe an oferit de ASE pentru programele de specialitate EMI, la nivelurile licență și masterat

	România, UE, SEE Buget	România, UE, SEE Taxă	Non-UE
Licență	450	350	175
Masterat	250	240	60

Sursa: Site instituțional, ASE București, www.ase.ro.

Specialitățile studiate au variat, aparținând domeniilor *contabilitate, finanțe, turism, cibernetică, management, marketing și administrarea afacerilor*.

Dintre țările UE probabil că aproape toate naționalitățile au avut reprezentanți la programele de specialitate predate în limba engleză în ASE, dar în ceea ce privește țările non-UE am dori să numim ca fiind preponderente următoarele țări: Republica Moldova, Maroc, Tunisia, Irac, Siria, Nigeria, Congo, Egipt, Rusia, Ucraina, Albania, Macedonia.

3.2.3 Internaționalizare prin programele UE Erasmus+

Programele de specialitate predate prin EMI pot fi accesate de către studenți și prin programele ERASMUS de scurtă durată finanțate de UE și devenite foarte populare printre studenții români.

„La nivel de instituții, cel mai mare număr de studenți plecați în mobilități provin din universități mari precum Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (UAIC), Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (UBB), Universitatea din București (UB) și Academia de Studii Economice din București (ASE). Totuși, la nivelul ratelor relative de mobilitate se remarcă o serie de instituții de dimensiuni mai mici, între care Universitatea de Artă și Design Cluj-Napoca, Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș, Universitatea de Arte „George Enescu” Iași sau Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia.” (Studiul impactul programelor UE, 2015, p. 95).

Deși există deja un trend crescător în participarea studenților străini la mobilități de studiu și plasament în România, aceștia rămân semnificativ mai puțini decât studenții mobili *outgoing*. În Academia de Studii

Economice din București, de exemplu, în conformitate cu informațiile oferite de Direcția Relații Internaționale, vorbim în medie de un număr de 90 de studenți *incoming* din Italia, Franța, Spania, Germania, Portugalia, Polonia, Cehia, pe când cei *outgoing* sunt în medie 150 către Franța, Portugalia, Italia, Polonia, Cehia, Grecia.

Figura 3.18 Acorduri de cooperare ASE Erasmus+ pe facultăți

Sursa: Direcția Relații Internaționale, ASE București,
http://international.ase.ro/partnerships/cooperation_agreements/.

Total îmbucurător este însă faptul că, așa cum ne arată imaginea de mai sus, în Academia de Studii Economice din București există o largă paletă de cooperări bilaterale, în speță fiecare facultate colaborând cu diverse universități ce oferă o gamă foarte generoasă de programe de specialitate predate în limba engleză.

3.2.4 Concluzii

Obiectivul principal al prezentului subcapitol a fost acela de a trece în revistă contextul în care se realizează predarea *programelor de specialitate prin intermediul limbii engleze – English as a Medium of Instruction* – în sistemul universitar din România, cu preponderența în ASE București și felul cum ele contribuie la internaționalizarea învățământului superior din România. Se poate trage concluzia că programele de specialitate EMI, alături de programele ERASMUS au adus o contribuție majoră la dezvoltarea dimensiunii internaționale a educației și cercetării în universitățile românești cu un impactul vizibil la nivelul studenților, al corpului academic și al instituțiilor propriu-zise și, nu în ultimul rând, au condus la o mai largă deschidere europeană. Principalul avantaj îl constituie faptul că studenții pot participa la construcția în comun a cunoștințelor de conținut în timpul cursurilor și seminariilor acestor programe. Al doilea avantaj este dat de faptul că participanții au folosit nemijlocit limba engleză pentru a înțelege conținutul specialității programului frecventat și absolvit.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Altbach, P. G., J. Knight. 2007. The internationalization of higher education: Motivations and realities. *Journal of Studies in International Education* 11, pp. 290-305.
- Ammon, U. 2001. *The Dominance of English as a Language of Science. Effects on the Non-English Languages and Language Communities*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
- Bărbulescu, I. Gh. 2005. UE de la Economic la Politic, București: Tritonic.
- Bartels, N. 2004. *Applied linguistics and language teacher education*. New York: Springer.
- Burns, A., C. Coffin. 2001. *Analysing English in a Global Context: A Reader*. London: Routledge.
- Crystal, D. 2003. *English as a Global Language* (2nd ed.). Cambridge: CUP.
- Ivan, S. 2011. *Education Tribune*. Bucharest.
- Jenkins, J. 2007. *English as a Lingua Franca: Attitude and Identity*. Oxford: OUP.
- Kelly, M. et al. 2002. *The Training of Teachers of a Foreign Language: Developments in Europe*. A Report to the European Commission. Directorate General for Education and Culture.
- Kelly, M. et al. 2004. *European Profile for Language Teacher Education. A Frame of Reference*. University of Southampton & EC DG Education & Culture.
- Malchers, G., P. Swan. 2003. *World Englishes*. London: Arnold.
- Mair, C. 2003. *The Politics of English as a World Language*. Amsterdam: Rodopi.
- McArthur, T. 2002. *The Oxford Guide to World English*. Oxford: Oxford University Press.
- Nilsson, B. 2003. Internationalisation at home from a Swedish perspective. *Journal of Studies in International Education* 7(1), pp. 27-40.
- Phan, L. H. 2008. *Teaching English as an international language: Identity, resistance and negotiation*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.
- Taylor and Francis. 2012. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, www.tandfonline.com.

Surse online

- Academia de studii Economice din București. nedat. Site instituțional, <https://www.ase.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de studii Economice din București. nedat. Direcția Relații Internaționale, http://international.ase.ro/home/admission_degree/, accesat în ianuarie 2021.
- Instituția Prezidențială. 2021. Studiu impactul programelor, https://www.presidency.ro/files/userfiles/Studiu-impactul_programelor_UE.pdf.
- Universitatea „Alexandru Iona Cuza” din Iași. nedat. <https://www.uaic.ro/>, , accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. nedat. https://www.ubbcluj.ro/files/Pliant_multiculturalitate.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea din București. nedat. <https://unibuc.ro/>, accesat în ianuarie 2021.

3.3 Limba germană

Lora-Dagmar CONSTANTINESCU

3.3.1 Limba germană la nivel universitar în România Dincolo de Germanistică

Studiul limbii germane la nivel universitar este o opțiune între sfera filologică cu diversele ei ramificații și domeniul predării limbilor străine ca limbaje de specialitate și pentru scopuri vocaționale („Deutsch als Fremdsprache/„DaF”/limba germană ca limbă străină – „Deutsch als Fremd – und Fachsprache”/limba germană ca limbă străină și limbaj specializat). Din totalul de aproximativ 101 instituții de învățământ superior din România, 29 de universități de stat, 6 particulare acreditate și o universitate particulară autorizată organizează domenii de studiu cu prezența ofertei generale de limba germană. Dintre acestea, la 12 universități de stat și alte 4 particulare (2 în București și câte una în Oradea și Arad) este posibil studiul filologic (vezi Tabelul 3.17).¹⁵⁰ Imensul domeniu „DaF” este prezent la cele deja menționate (de obicei mari universități de tradiție, cu diverse facultăți și specializări chiar în limba germană), precum și la aproape toate celelalte, alături de alte limbi străine¹⁵¹.

Germanistica românească (o „Germanistică din exterior”, din afara spațiului germanofon) are o tradiție de 100 de ani, iar astăzi a devenit tot mai mult ancorată în pragmatismul socio-profesional, în dinamica informațională și a cercetării internaționale, cum arată Guță (2006), Guțu (2013: p. 339) și Stănescu (2003: p. 180f). Devenind competitivă pe plan european în ultimele trei decenii, inclusiv pe baza Procesului Bologna, filologia germană din România și-a revizuit unele obiective tradiționale (formarea profilului profesorului de limba germană maternă/străină L1 și mai ales L2) și modul de organizare.¹⁵² De exemplu, repartizarea studiului filologic al limbii germane pe domeniul „A”/specializarea principală și „B”/specializarea secundară are azi implicații asupra structurării programului de studiu, prin perspectiva nivelului de cunoștințe de limba germană al candidaților și apoi al studenților.

Pe de altă parte, oferta de studiu la nivel național ne indică o organizare relativ neunitară: există facultăți/departamente tradițional filologice și „facultăți de Litere”¹⁵³, în care se intersectează combinațiile de limbi străine („A” și „B” germană) și oferte hibridizate (de tip „geografia turismului în limba germană” la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca). Această evoluție ar putea fie considerată oarecum curioasă, dacă am compara (pe baza datelor oferite de materialele informative ale DAAD) situația uneori neîmbucurătoare a cifrelor școlarizării și interesul concret constant sau crescut! pentru limba germană – candidații și studenții cu cunoștințe la nivel modest/scăzut spre mediu (A2-B1, mulți la nivelul filologic „B”) ar fi mult mai motivați decât cei cu un nivel de cunoștințe destul de avansat, explică Cosma și Koch (2015: 132f), precum și Guțu (2006).

Au apărut, în ofertele de studii cele mai des menționate pentru perspectiva profesională, și noi domenii de formare academică vizând profesii în sfera comunicării (media, publicitate), a traducerii și interpretariatului, în economie, cultură/domeniul editorial/cercetare (editor, tehnoredactor, referent cultural, documentarist)

¹⁵⁰ Peisajul universitar este completat în prezent față de situația dată de Cosma și Koch (2015: p.145) de profilul filologic nivel B integrat într-o facultate cu diverse specializări la Universitatea „V. Goldiș” din Arad. Cosma și Koch menționează fără detalii și Pitești, și Baia Mare, deci lista lor din Tabelul 3.17 ar fi mai mare. Prezentarea programelor respective pe unele site-uri instituționale fiind uneori neclară (număr de locuri, afiliere etc.), materialul DAAD 2017 nu le-a inclus.

¹⁵¹ A se vedea Lista instituțiilor de învățământ superior din România (<https://www.edu.ro/institutii-invatomant-superior>) și „Anexa 4” în prezentul volum, pe care autoarea acestuia mi-a pus-o la dispoziție în mod colegial.

¹⁵² A se vedea programul special al Ministerului Educației din anii 2000, referitor la promovarea predării limbii germane în școli și universități <http://www.ggr.ro/progr20.htm>. Vezi și May (2014).

¹⁵³ De exemplu, Facultatea de Litere și Arte la Universitatea din Sibiu; Facultatea de Litere, Istorie și Teologie la Universitatea de Vest din Timișoara.

(Middeke și Tichy, 2017: p. 108; DAAD 2017). Prin programul de licență „Traducere și Interpretare”, spre exemplificare, se urmărește „formarea de specialiști capabili să răspundă nevoii de traducători nonliterari de pe piața românească și europeană. În același timp, dubla calificare pe care o obțin absolvenții – de traducător-interpret – le deschide acestora calea către o carieră de freelance (în care fiecare poate să decidă pașii pe care îi urmează în parcursul său profesional) sau către o colaborare cu diverse tipuri de organizații”¹⁵⁴, domeniile profesionale fiind variate (agenți economici, instituții administrative, mass-media, edituri, institute de cercetare, învățământ, organisme internaționale, organizații guvernamentale și nonguvernamentale etc.), așa acum este definit de exemplu profilul la Universitatea Tehnică de Construcții București/UTCB.

Interesantă este încadrarea unui program de studiu „traducere-interpretariat” (limba germană) fie într-o secție specială a unei facultăți tehnice (la UTCB), fie ca domeniu de licență al unei facultăți filologice (Germanistică la Universitatea București) și de Litere (Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași) sau chiar ca un domeniu de studiu al unei facultăți de Litere dintr-o universitate tehnică – cazul special (din motive administrative teritoriale) al Universității Tehnice Cluj-Napoca, sub jurisdicția căreia se află Facultatea de Litere a Centrului Universitar de Nord Baia Mare. A luat amploare fenomenul „Limbi Moderne Aplicate” (domeniu filologic în esență, dar cu multiplele sale subordonări prin gama de discipline predate)¹⁵⁵, ce leagă Germanistica¹⁵⁶ tot mai mult de piața muncii (Stănescu, 2003: p. 187; Pleșu și Cusin, 2017). Acest domeniu include de fapt tematic adesea sfera traductologiei și interpretării sus-menționate (LMA la Universitatea „L. Blaga” din Sibiu).

Predarea limbii germane ca *limbă străină* 2 și mai ales 3 (deci a doua limbă străină, după limba engleză/franceză) este prin obiectivele sale (predarea comunicativă, promovarea multiculturalității, noul rol al competențelor de comunicare) un factor favorizant al multilingvismului european (Guțu, 2013: p. 359), dar nu este lipsită de restrângeri și constrângeri.¹⁵⁷ Cu titlu demonstrativ, parcurgem rapid ipostazele limbii germane la o mare universitate nefilologică din România (profil economic), după cum ne arată un actual studiu de caz referitor la situația din Academia de Studii Economice din București/ASE (Pătru (2018): semnificativă este aici repartizarea pe nivelul L2 (nivel avansat, restrâns astăzi)¹⁵⁸ și marea majoritate a celorlalte cursuri de limbă la nivelul L3 (ca disciplină obligatorie), precum și la nivelul L4 (studiată facultativ la toate facultățile unde există cerere) – la ASE s-a înregistrat o cerere suficient de mare timp de mulți ani. După cum ne permite Pătru (2018: p. 133) să intuim, există în procesul de predare al limbii germane mai multe aspecte organizatorice, unele posibil problematice, pe care le-am întâlnit și în cazul altor universități (mărimea și componența eterogenă a grupelor de studiu, diferențe la nivelul facultăților, fondul de timp insuficient), dar și aspecte motivaționale pozitive, excelente perspective profesionale, structurarea procesului de achiziție lingvistică pe niveluri de competențe, disciplinele predate.

Limba germană este limba de predare principală pentru o serie de discipline și programe *nefilologice* (domeniul *licență*), de la ingineria civilă la studiul teologic și militar, de la domeniul artistic la comunicarea economică interculturală, care au o relevantă contribuție la formarea prioritară a specialiștilor din economie.

¹⁵⁴ A se vedea site-ul UTCB, <https://www.optiuni.ro/specializations/7570>. Această specializare include de obicei studiul lexicologiei și terminologiilor, după cum arată DAAD 2017.

¹⁵⁵ Vezi comunicările Centrului de Cercetare și Excelență „P. Celan”/ „Comunicare plurilingvistică și interculturală în regiuni plurietnice din Europa de Sud-Est”, http://www.ggr.ro/Celan_Zentrum1.htm.

¹⁵⁶ Termenul de „Germanistică” este folosit pentru a desemna orientarea filologică, iar pentru unele facultăți de filologie/departamente de Germanistică se va folosi în acest subcapitol și termenul instituțional de „Institut de Germanistică”.

¹⁵⁷ Aspecte deficitare/problematice, dar și necesare direcții de acțiune pentru îmbunătățire în sinteza „Rumänisches Bildungsministerium. Programm zur Ausweitung des Deutschunterrichts als Mutter- und als Fremdsprache in Schulen, Lyzeen und an Hochschulen”, pe site G.G.R., <http://www.ggr.ro/progr20.htm>.

¹⁵⁸ La Facultatea FABIZ, unde se derulează și singurul masterat în limba germană din ASE.

Aceste specializări sunt asigurate (și în funcție de tradiții socio-culturale locale), în mare parte și datorită îndelungatei finanțări din partea DAAD, de către universitățile¹⁵⁹ din:

- Brașov și Cluj (IT);
- București, Cluj, Timișoara (universități politehnice sau nu, *inginerie* electronică; inginerie și management; inginerie industrială; inginerie civilă);
- București, Cluj, Timișoara (specializări *economice* – administrarea afacerilor; relații economice internaționale; jurnalism; publicitate și comunicare; ecologie/protecția mediului; geografia turismului, respectiv contabilitate în informatică de gestiune, unele cu dublă recunoaștere a diplomelor);
- Cluj și Sibiu (*pedagogie* – pregătirea personalului didactic, respectiv pedagogia învățământului primar/preșcolar);
- Sibiu (*domeniul confesional* – teologie evanghelică);
- Timișoara (*teatru*).

Studiul *masteral* în limba germană în sfera nefilologică se subscie ariei tematice și formării profesionale prezentate anterior, dar nu mai cuprinde toate specializările ciclului I. Conform datelor din materialul DAAD 2017 (realitatea ultimilor 6-7 ani) regăsim în domeniul masteratelor următoarele:

- programe IT la Brașov și Cluj-Napoca;
- programe economice/administrarea afacerilor, 2 la București și 2 la Cluj-Napoca;
- programe în sfera ingineriei/tehnologiei la București și 1 la Cluj-Napoca;
- 1 program pentru pregătirea personalului didactic la Cluj-Napoca;
- 2 programe pentru studii politice europene și respectiv istoria Europei de Sud-Est la Cluj-Napoca.

Evoluția programelor de masterat în domeniul filologic odată cu introducerea sistemului Bologna a cunoscut aceeași dinamică a adaptării pregătirii universitare la nevoile unei societăți și economii marcate de modificări structurale, dar și de o internaționalizare progresivă. Tabelul 3.17 ne arată repartizarea de principiu a programelor masterale la nivel național, cu menționarea suplimentară a Centrului Universitar de Nord Baia-Mare (un masterat de profil LMA cu o denumire poate inadecvată) și informațiilor recente furnizate de site-urile instituționale ale universităților/facultăților din România.

Ancorate în domeniile cu largi implicații profesionale ale studiului filologic sunt masteratele (în cadrul UB și UBB Cluj-Napoca) ce continuă linia LMA a domeniilor traductologiei/terminologiei și al interpretariatului, după cum arată DAAD 2017 (p. 29ff) și informațiile despre Admiterea la UB în anul 2020: a) „Masteratul de Traducere Specializată și Studii Terminologice”/MTSST și b) „Masteratul European de Formare a Interpreților de Conferință”/MEFIC (ambele ale UB), respectiv c) „Masteratul European de Traductologie – Terminologie” și d) „Masteratul European de Interpretariat de Conferință” (ultimele două ale UBB Cluj-Napoca)¹⁶⁰.

Dincolo de binecunoscutul program „Limba și Literatura Germană”, sunt organizate programe masterale aflate sub semnul multilingvismului, a trans-/interculturalității și a interdisciplinarității, precum: a) „Germanistica în Context European” și b) „Didactica Limbii și Literaturii Germane, a Culturii și Civilizației Germane, a Europei Centrale și de Sud-Est” (ambele ale UBB Cluj-Napoca); c) „Cultura germană în context european” (UAIC Iași); d) „Germana în Europa – Studii Interdisciplinare și Multiculturale” (UVT Timișoara); e) „Strategii Comunaționale și Interculturale Literare și Lingvistice” (UB).

¹⁵⁹ Vor fi folosite în continuare și acronime al denumirilor universităților: ASE/Academia de Studii Economice din București; UTCB/Universitatea Tehnică de Construcții București; UTB/Universitatea Transilvania Brașov; UB/Universitatea din București; UBB/Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca; UAIC/Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași; ULB/Universitatea „L. Blaga” din Sibiu; UVT/Universitatea de Vest din Timișoara, UPB/Universitatea Politehnica din București; UPT/ Universitatea Politehnica din Timișoara.

¹⁶⁰ Vezi <https://lett.ubbcluj.ro/masterate/>.

Putem considera programele „Cultura și Limbajul Organizațiilor Europene/CLOE” (UB) și „Comunicare Economică Interculturală” (ULB Sibiu) ca fiind axate pe dezvoltarea unei competențe înalte de comunicare interdisciplinară, la interferența dintre domeniul „DaF” (limba germană ca limbă străină) și cel economic/de business. O noutate și necesitate în oferta educațională o reprezintă *masteratul didactic*, care susține formarea/dezvoltarea profesională a actualilor/viitorilor profesori de limba germană. Au existat încercări la nivelul germanisticilor din țară de a introduce un astfel de masterat (la UB încă din 2004-2005), dar printr-o recentă dispoziție ministerială acestui program masteral ce vizează și limba germană i se oferă o reală șansă.¹⁶¹

3.3.2 De la manuale la învățarea online

În sfera studiului *filologic* cu ale sale cursuri magistrale, ideea de manual pare improprie, aici mai degrabă luăm în considerare tipuri de suport de curs și materiale didactice complementare (texte, exerciții), caiete de exerciții și culegeri de materiale pentru diverse activități practice. După anul 1990, rezultatele cercetării fundamentale (inclusiv prin proiecte de grup sau individuale, naționale și internaționale) se regăsesc frecvent în bibliografiile de studiu al unor discipline (ne)filologice (Bykowskaja et al., 1996; Sava, 2014).

Pentru limba germană ca limbă străină/în domeniul *nefilologic* a existat în peisajul academic românesc înainte de anul 1990 o vastă gamă de simple „cursuri practice”, elaborate pentru necesități interne, de către respectivele cadre didactice¹⁶², un tip de manual regăsit și după 1990 (Lazăr, Haase și Cosmatu, 1999; Savin și Lăzărescu, 1990). Fișele disciplinei la limba germană predată ca limbă străină 2 („DaF”) pe actualele site-uri instituționale din țară, chiar în domeniul filologic (studenți începători la programe de licență), dar mai ales în sfera limbajelor de specialitate (profil inginerie, economie, IT etc.), ne arată că se folosesc adesea, pentru asigurarea certificării obiective pentru nivelurile de competență, manuale provenite din spațiul germanofon („Eurolingua”, „Optimal”, „Schritte international”, o varietate de manuale pentru „Wirtschaftsdeutsch”/limba germană economică).

În general, sunt preferate manuale scalate pe niveluri A1-B2/C1, cu componente auxiliare audio/video/online, publicate cu precădere de marile edituri didactice din RFG, precum Hueber, Langenscheidt, Klett Edition Deutsch, Cornelsen etc., accesibile și în România, în bibliotecile centrelor culturale (Goethe Institut) și prin centre de carte străină. O realizare aparte o constituie, în curentul nou din didactica predării „DaF” în sfera nefilologică (și anume „Studienbegleitender Deutschunterricht”, axat pe dezvoltarea de competențe-cheie transdisciplinare în spațiul „DaF” vocațional), apariția manualului internațional „Mit Deutsch studieren – leben – arbeiten”/volumul 1, nivel A2-B1 (Baric, Cickovska și Hillerich-Levy, 2009; Constantinescu, 2011).¹⁶³ În același timp, în condițiile informatizării continue a procesului de predare/învățare, gestionarea sarcinilor curente în activitatea didactică este facilitată, după anul 2000, și de accesul studentului și al profesorului la spațiul virtual, pe baza platformelor educaționale de „e-learning”, dezvoltate de universități și prin proiecte europene (Middeke și Tichy, 2017: p. 113).

3.3.3 Forme și contexte ale experienței inter- și multiculturală europene

Fără îndoială, într-o Europă a cooperării transfrontaliere, stagiile de studiu și cercetare prin burse (Sokrates etc.), programele „Da Vinci” și „Erasmus+” (programul UE pentru educație, formare, tineret și sport

¹⁶¹ Vezi <http://www.ggr.ro/exameneX.htm>; http://www.ggr.ro/Celan_Zentrum1.htm; <http://ils.unibuc.ro/programe-de-masterat>, referitor la un masterat didactic pilotat în 2020 pentru 9 specializări ale UB, inclusiv limba germană.

¹⁶² După cum ne indică o listă bibliografică pentru limba germană în ASE din București, în Constantinescu și Militaru (2013).

¹⁶³ Autoarea acestui subcapitol, împreună cu foste cadre didactice pentru limba germană din ASE din București au contribuit la elaborarea Modulelor II și IV. Manualul redactat de o echipă internațională din universități din Europa de Sud-Est este încă utilizat în spațiul balcanic și se dorește elaborarea altuia similar pentru nivelul A1-A2.

între 2014-2020) se constituie în stadii de pregătire pentru calitatea de cetățeni și specialiști europeni. Indiferent de specializarea lor academică, vorbitorii de limbă germană (mai ales la nivel performant) au ocazia de a cunoaște țara limbii și culturii-țintă în spațiul germanofon tripartit (RFG, Austria, Elveția). Mobilitățile Erasmus pentru scurtă și lungă durată (1-2 semestre), pentru o largă paletă de programe (non)filologice¹⁶⁴, deschid studenților români perspectiva asupra unui alt sistem educațional universitar, a vieții cotidiene și mai ales a comunicării în spațiul academic (inclusiv sub aspectul cunoașterii limbii germane, ei urmând și cursuri de limbă organizate pentru participanții din alte țări). De regulă, aceștia elaborează mici rapoarte de activitate, puse apoi la dispoziția universităților partenere și a forurilor Erasmus.¹⁶⁵

Studiul universitar al limbii germane în domeniul (non)filologic oferă și alte prilejuri de contact cu spațiul germanofon și paneuropean. Studenții participă adesea la conferințe/prelegeri susținute de profesori invitați, pe de-altă parte la proiecte (inter)naționale pe teme legate de studiu și profesie. Un exemplu edificator este cercetarea prin chestionar în anii 2000, pentru necesitățile de învățare a limbii germane pentru domeniul economic, efectuată în Polonia, Slovacia și România (Blaim, Bednarczyk și Fiolna, 2007), care a reliefat (cel puțin pentru ASE din București) interesul pentru negocieri, corespondență de afaceri, dezvoltarea capacității de comunicare orală.

Menționăm de asemenea: participarea la activitatea internațională a organizațiilor de profil studențesc, parteneriate ce oferă contactul cu mediul limbii-țintă; participarea la diferite tipuri de școli de vară cu profil lingvistic, inclusiv cele oferite de DAAD; seri culturale (de exemplu, proiecții de film german la Goethe-Institut, manifestări similare la Centrele Culturale Germane din alte orașe); „Săptămâna limbilor străine”/„Săptămâna Limbii Germane la Universitatea București”; oferta de practică la Biblioteca Goethe Institut București, cu aspecte profesionale și de contact cu vorbitori nativi de limba germană; excursii organizate în țări germanofone¹⁶⁶ (DAAD, 2017). Pe de-altă parte, o manifestare precum „Zilele cercetării germane la Universitatea din București”, adresată nivelurilor superioare de studiu și cercetare în domeniul Germanisticii, vine în sprijinul masteranzilor și doctoranzilor prin analiza parteneriatelor internaționale, pentru susținerea calității cercetării.¹⁶⁷

3.3.4 Certificări

În sfera filologică, la admitere pentru nivelul de studiu „A” este necesar în principiu un nivel minimal de cunoștințe B1/B2, preconizat a evolua spre C1/C2. Pentru specializarea B este necesar nivelul B1 (Cosma și Koch, 2015), dar realitatea este alta, constantă în diversitatea poate nedorită, în multe universități resimțindu-se efectul de bumerang al diferitelor măsuri de „raționalizare” a studiului limbilor străine, adoptate în timp, inclusiv pe parcursul Procesului Bologna. Prezența crescândă a începătorilor la specializarea filologică „B” este și ea oarecum îngrijorătoare (de exemplu, limba germană A2 la admitere și la Germanistica din Iași).

¹⁶⁴ Materialul informativ DAAD 2017 (<https://www.daad.ro/files/2019/09/DSG-ro-web-ok.pdf>) conține informații succinte despre programele de schimburi academice pentru studenți și cadre didactice, lista instituțiilor partenere ale universităților românești fiind de obicei impresionantă. De exemplu, ASE din București derulează parteneriate cu: Alpen-Adria Universität Klagenfurt, Bergische Universität Wuppertal, Berner Fachhochschule, Europa Universität Viadrina, Philipps-Universität Marburg, Universität Bremen, Universität Passau, Universität Trier, Westfälische Hochschule Gelsenkirchen etc. Există aici și burse speciale oferite prin concurs de către fundații, companii din țară, dar și de mediul de afaceri din străinătate.

¹⁶⁵ La ASE din București studenții Erasmus și-au putut prezenta aceste rapoarte în cadrul sesiunilor de comunicări științifice studențești.

¹⁶⁶ De exemplu, în sfera economică AIESEC/AIESEC România; la ASE din București se organizează de mai mulți ani o „Sommerschule”/o Școală de vară cu cadre didactice de la universități partenere din Germania, pe teme de management, dar și pentru cursuri de limba germană.

¹⁶⁷ Vezi <https://unibuc.ro/category/actualitate/page/118>.

Surprinzător a fost în acest context experimentul admiterii la Universitatea București (din 2014) la nivelul de studiu „A” a începătorilor nivel A1 sau cu cunoștințe zero¹⁶⁸. Variația nivelurilor de limbă este deci evidentă la admitere și se va răsfrânge asupra desfășurării și finalizării studiilor.

Necesitățile de studiu, cercetare și profesionale impun și anumite constrângeri pe care le privim uneori dintr-o perspectivă pozitivă. Desigur, în sfera limbajelor specializate, este necesar un nivel solid de cunoștințe (vezi informații sistematice în DAAD 2017). Referitor la procedura de *admitere* la studiul universitar filologic al limbii germane, se observă o anumită combinatorică a procedeelelor, care merge de la înscrierea pe baza mediilor școlare și a examenului de bacalaureat (București/UTCB, Iași, Constanța), la combinația bacalaureat/interviu (Oradea – Universitatea Partium, UTCB) sau la organizarea unui examen scris de admitere (pentru ambele limbi în cazul dubletelor) la Institutele de Germanistică din București, Cluj și Timișoara. Dacă studiul universitar se finalizează prin *examen de licență* și acordarea gradului academic „B.A.”/„B.Sc.”, există în unele universități și practica certificării cunoștințelor de limbă germană studiate ca L3 (discipline obligatorii), dar și ca L4, la finalul pregătirii universitare, prin examene de competență lingvistică, în cadrul propriilor secții și departamente¹⁶⁹. În universitățile unde aceasta este posibilă/acceptată, se poate realiza certificarea nivelului de cunoștințe în centre de competență lingvistică („Lingua” la UBB Cluj-Napoca, „Prosper Language Centre” la ASE București etc.).

Și pentru studiile masterale consemnăm diferite proceduri și modalități de admitere (DAAD 2017) Acestea variază de la a) un simplu examen oral, la b) combinații dintre notele examenului de Licență/nota examenului oral și un proiect de cercetare masterală și până la c) examene de admitere scris-oral.¹⁷⁰ Nivelul de cunoștințe de limba germană pentru masteratele (ne)filologice este de obicei minimum B2, dar poate fi și B1 pentru domeniul formării psihopedagogice.¹⁷¹ Decisivă poate fi și absolvirea unui an pregătitor cu cursuri intensive de limba germană (de exemplu la UPB).

Finalizarea studiului masteral se realizează prin susținerea dizertației și acordarea gradelor academice de „M.A.”/„M.Sc.”, în ultimul timp fiind practică în sfera filologică și „cotutela” la elaborarea dizertației, pe baza unor parteneriate între universități românești și cele din spațiul germanofon, ceea ce poate contribui la dubla recunoaștere a diplomelor de master. Aceasta s-a conturat repede ca un nou deziderat în sfera formării academice, după cum ne indică informațiile din DAAD 2017: dubla recunoaștere a studiilor universitare în România și spațiul germanofon a devenit realitate din anii ‘90 ai secolului 20, la „DSG”/ „programe de studiu în limba germană”, specializări aproape numai în sfera nefilologică, multe derulate prin îndelungate finanțări DAAD (Tabelul 3.18; DAAD 2017: p. 123):

- programele de licență la UBB Cluj – a) „Studii europene”, b) „Economie și Gestiunea Afacerilor” și c) „Ecologie și protecția mediului”) – au obținut în continuare dublă recunoaștere, datorită parteneriatelor cu universitățile din a) Magdeburg și, respectiv, din Rostock pentru b) –c);
- programe de licență, pentru a) „Contabilitate și Informatică de Gestiune” la UVT (în colaborare cu HS Karlsruhe), precum și b) de „Inginerie Civilă” la UPT (în colaborare cu TU München și HTWG Konstanz);
- 1 program de masterat internațional, „Joint Master de Istoria Europei de Sud-Est” (rezultat al colaborării inter-universitare într-un consorțiu cu alte 5 țări și universitatea din Graz).

În domeniul filologic, așa-numitele „GIP”/„Germanistische Institutspartnerschaften” – Parteneriate ale Institutelor de Germanistică – au constituit un alt cadru de solidă colaborare educațională cu România,

¹⁶⁸ O posibilă soluție pentru salvagardarea intereselor Germanisticii românești, apreciază Rösch (Pleșu și Cusin, 2017).

¹⁶⁹ La UTCB, vezi <https://www.optiuni.ro/specializations/7570>.

¹⁷⁰ De exemplu, pentru a): Universitatea Partium din Oradea sau programul CLOE - Universitatea din București; pentru b): Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași; pentru c): programul MEFIC, Institutul de Germanistică al Universității din București sau la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

¹⁷¹ La UBB Cluj-Napoca chiar B2-C1 pentru programul filologic „Didactica Limbii și Literaturii Germane...”, și, respectiv, B1 pentru „Pregătirea Personalului Didactic”.

bazată pe o benefică susținere financiară din partea DAAD¹⁷². Masteratul „Strategii Comunicaționale și Interculturale Literare și Lingvistice”, inițiat de către Institutul de Germanistică al UB, este aici un exemplu de succes (DAAD 2017: p. 30).

Tabelul 3.17 Programe de studiu în limba germană, domeniul filologic, 2013-2014

Instituții de învățământ superior/facultăți în următoarele orașe:	Curs licență (nivel A, prima specializare)	Curs licență (nivel B, a doua specializare)	Traduceri curs licență/masterat	Limbi Moderne Aplicare/LMA	Masterat	Doctorat	Număr studenți
București			nivel A, B	nivel A, B	3 programe		nivel A: 68; nivel B: 323; traduceri pentru conferințe:153; LMA:152
București (particular)		-	-	-	-	-	A: 114
Brașov	-		-	A		-	B: 61; LMA: 42; masterat: 21
Cluj			Secție separată de LMA, curs licență și masterat				A: 80; B: 67; masterat: 16
Constanța	-		-	-	-	-	B: 95
Craiova	-		-		-	-	B: 96
Iași			LMA= traduceri pentru conferințe				A+ B: 295; LMA: 93; masterat: 41
Oradea			-	-	-	-	57
Oradea (particular)		-	-	-		-	A: 36; masterat: 9
Sibiu			-				A+B: 63; LMA: 71; masterat: 20
Suceava	-		-	-	-	-	B: 116
Timișoara			Filologie aplicată (limba germană nivel A/B)				A: 78; filologie aplicată: 62; masterat: 40

Traducere în limba română conform sursei: Cosma, R., M. Koch (2015: p. 145).

Tabelul 3.18 „DSG”/Programe de studiu în limba germană finanțate de către DAAD

Program de studiu	Universitate din România	Universitate din Germania	Durata finanțării
Studii Culturale Interdisciplinare	Universitatea București	Ruhr-Universität Bochum	DSG 1994-1996
Inginerie și Management – Inginerie Economică în Domeniul Electric, Electronic și Energetic	Universitatea Politehnica din București	Technische Universität Darmstadt	DSG 1993-2004
Inginerie și Management Industrial, Domeniul Mecanic	Universitatea Politehnica din București	Technische Universität Darmstadt	DSG 1993-2004

¹⁷² Vezi Guțu (2006) și mai ales Rösch (2017): aceasta prezintă aspecte ale parteneriatului demarat în anul 2015 de Institutul pentru Limba Germană ca Limbă Străină a Universității din Heidelberg și Institutele de Germanistică ale Universităților din București, Constanța și Suceava, urmărindu-se extinderea acestui tip de colaborare cu alte universități din România.

Program de studiu	Universitate din România	Universitate din Germania	Durata finanțării
Informatică	Universitatea Transilvania din Brașov	Technische Universität Ilmenau	DSG 2013 - prezent
Economie și Gestiunea Afacerilor cu Predare în Limba Germană	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	Fachhochschule Nürtingen	DSG 2008 - prezent
Relații Economice Internaționale	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	Fachhochschule Nürtingen	DSG 2008 - prezent
Relații Internaționale și Studii Europene	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca	Westfälische-Wilhelms-Universität Münster	DSG 2001 - 2006
Relații Internaționale și Studii Europene	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	Otto-von-Guericke-Universität Magdeburg	DSG 2008 - prezent
Ecologie și Protecția Mediului	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca	Universität Rostock	Program de studiu cu dublă diplomă, începând cu 2008
Inginerie Industrială	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	Technische Universität Stuttgart	DSG 1993 - prezent
Mecatronică/Robotică	Universitatea Politehnica din Timișoara	Fachhochschule Düsseldorf	DSG 1993 - 1995
Inginerie Civilă	Universitatea Politehnica din Timișoara	Technische Universität München	DSG 1994 - prezent

Sursa: Programe de studiu în limba germană la universități din România 2017/2018, [DAAD 2017], p. 123.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Blaim, M., Bednarczyk, E., Fiolna, J. et al. 2007. „Lernbedarfsanalyse Wirtschaftsdeutsch - ein studentisches Projekt”, în Kiefer, K.-H., Fischer, J., Jung, M., J. Roche (eds.), *Wirtschaftsdeutsch vernetzt. Neue Konzepte und Materialien*, München: iudicium, pp. 119-142.
- Constantinescu, L. 2011. „Mit Deutsch in Europa. Sprachenlernen und interkulturelle Kompetenz“, în *PCTS*, 4 (1-2), pp. 85-94.
- Constantinescu, L., M., Militaru. 2013. „Capitolul 6. Publicații în limbile engleză și germană ale Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri”, în Nicolae, M., Maftei, M.M. (eds.). 2013. *Istoria limbilor moderne în A.S.E. O perspectivă centenară*, București: Editura ASE/Colecția ASE100, pp. 140-147.
- Cosma, R., M. Koch. 2015. „Bericht zur Lage der Germanistik in Rumänien”, în Brdar-Szabo, Knipf-Komlosi, E., R. Rada (Hg.). 2015. *Zur Rolle und Positionierung des Deutschen in den Ländern Mittelosteuropas / Sprachpolitische Überlegungen (Konferenzband zur Tagung Deutsch 3.0. in Budapest, 14.-15.Mai 2014)*, ELTE Germanistisches Institut, Budapest, pp. 131-144, https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/40986/BBG_72_E.pdf?sequence=1&isAllowed=y, accesat în septembrie 2020.
- Guțu, G. 2006. „Germanistik im Europäischen Hochschulraum Studienstruktur, Qualitätssicherung und Internationalisierung”, în *Beiträge zur Hochschulpolitik/HRK Service-Stelle Bologna*, 6, pp. 183-191, https://www.hrk.de/fileadmin/redaktion/hrk/02-Dokumente/02-10-Publikationsdatenbank/Beitr-2006-06_Germanistik.pdf, accesat în septembrie 2020.
- Guțu, G. 2013. „Zur Problematik der (Auslands)Germanistik in Rumänien”, în *Studi Germanici*, 3-4, pp. 339-370. <http://rivista.studigermanici.it/index.php/studigermanici/article/view/14/56%203/4>, accesat în august 2020.
- Middeke, A., E. Tichy. 2017. „Curriculareformen und neue Anforderungen an Germanistik-/DaF-Dozentinnen und -Dozenten im nicht-deutschsprachigen Ausland am Beispiel Rumäniens”, în *Info DaF*, nr. 44 (1), pp. 101-116, DOI 10.1515/infodaf-2017-0001.
- Pătru, C. 2018. „Deutsch an der Bukarester Akademie für Wirtschaftsstudien. Fakten, Erkenntnisse und Herausforderungen“, în Tichy, E., F. Tesch u.a. (Hrsg.). 2018. *Germanistik und Wirtschaft in der Diskussion*.

Tagungsband: Kulturelle Zentren der deutschen Minderheiten und berufliche Perspektiven in deutschsprachigen Unternehmen, Berlin: Peter Lang, pp. 131-138.

Stănescu, S. 2003. „Rumänische Germanistik. Der Blick von innen und außen”, în Stickel, G (ed.). 2003. *Deutsch von außen, Jahrbuch des Instituts für Deutsche Sprache 2002*, Berlin: W. de Gruyter, pp. 171-190. DOI: <https://doi.org/10.1515/9783110622690-011>, accesat în august 2020.

Manuale

Baric, K., Cickovska, E., D. Hillerich-Levy (coord.). 2009. *Mit Deutsch studieren – leben – arbeiten (Band 1, Niveau A2-B1)*, Goethe Institut Belgrad/GI Nancy, R. Bosch Stiftung, Goethe Institut München, ediția 1 (Congresul “IDT 2009 Jena-Weimar”), Milano: Archipelago Edizioni.

Bykowskaja, I., Vlakovic, M., Kostalova, D., I. Lăzărescu. 1996. “Grenze”. Materialsammlung zu einem länderübergreifenden Landeskundethema für die a) Germanistikstudenten b) Deutschlehrerstudenten c) Dolmetscher-und Übersetzerausbildung“, („Landeskunde der deutschsprachigen Länder“). Culegere de materiale didactice pe de teme cultură și civilizație germană și de interculturalitate, Goethe-Institut München, <https://docplayer.org/50757445-Lista-de-lucrari-stiintifice-si-de-publicatii.html>.

Lazăr, K., Haase, M., Ch. Cosmatu. 1999. *Limba germană fără profesor*, București: Niculescu.

Sava, D. 2014. *Interphraseologie und Spracherwerb. Aufgaben zum Erwerb fester Wortverbindungen*, Saarbrücken: AV Akademikerverlag, http://media.lit.uaic.ro/wp-uploads/Doris_Sava_Fisa_verificare_standarde_minimale.pdf, accesat septembrie 2020.

Savin, E., I. Lăzărescu. 1990. *Curs practic de limba germană*, București: Editura Științifică și Enciclopedică, București.

Surse online

Centrul de Cercetare și Excelență „Paul Celan”. „Comunicare plurilingvistică și interculturală în regiuni plurietnice din Europa de Sud-Est”, http://www.ggr.ro/Celan_Zentrum1.htm, accesat în august 2020.

Centrul de Informare al DAAD București. DAAD. 2017. „Programe de studiu în limba germană la universități din România 2017/2018”, <https://www.daad.ro/files/2019/09/DSG-ro-web-ok.pdf>, accesat în august 2020.

Gesellschaft der Germanisten Rumäniens/ Societatea Germaniștilor din România (GGR). nedatat. „Für Studierende und Studienbewerber”, <http://www.ggr.ro/exameneX.htm>, accesat în septembrie 2020.

Gesellschaft der Germanisten Rumäniens/ Societatea Germaniștilor din România (GGR). nedatat. „Rumänisches Bildungsministerium. Programm zur Ausweitung des Deutschunterrichts als Mutter- und als Fremdsprache in Schulen, Lyzeen und an Hochschulen”, <http://www.ggr.ro/progr20.htm>, accesat în septembrie 2020.

May, N. 2014. „Über Bedeutung und Zukunft der deutschen Sprache. Internationaler Kongress der Gesellschaft für deutsche Sprache in Bukarest”, în *ADZ*, <https://adz.ro/meinung-und-bericht/artikel-meinung-und-bericht/artikel/ueber-bedeutung-und-zukunft-der-deutschen-sprache>, 28. 10.2014 , accesat în august 2020.

MEC. nedatat. „Lista instituțiilor de învățământ superior din România”, <https://www.edu.ro/institutii-invatomant-superior>, accesat în august 2020.

Pleșu, S., O. Cusin. 2017. „Die Bedeutung von Bukarest als der wichtigsten Universität des Landes liegt auf der Hand”, interviu cu Rösch, G. în *ADZ*, 28.02.2017, <https://adz.ro/artikel/artikel/bukarester-germanistik-hat-multiplikatorenfunktion>. accesat în august 2020.

Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. nedatat. „Programe master”, <https://lett.ubbcluj.ro/masterate/>, accesat în septembrie 2020.

Universitatea din București. nedatat. „Actualitate”, <https://unibuc.ro/category/actualitate/page/118>, accesat în septembrie 2020.

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedatat. „Programe de master FLLS”, <http://lils.unibuc.ro/programe-de-masterat/>, accesat în septembrie 2020.

Universitatea Tehnică de Construcții din București. nedatat. „Limbi Moderne Aplicate” (UTCB), <https://www.optiuni.ro/specializations/7570>, accesat octombrie 2020.

3.4 Limba franceză

Eugen Dominic NEGRICI

3.4.1 Programe de studii de limbi străine

În ceea ce privește învățământul universitar, există mai multe filiere francofone și mai bine de 300 de parteneriate regroupează instituții de învățământ superior din România și străinătate, contribuind la asigurarea unei puternice mobilități internaționale. La acestea se adaugă un număr semnificativ de studenți în cadrul secțiilor de limbă franceză și mai mult de 20 de universități titulare ori asociate la Agenția Universitară a Francofoniei.

Facultatea de Limbi și Literaturi Străine (FLLS), una din cele mai mari și importante facultăți din cadrul Universității din București, are o bogată tradiție în predarea limbilor și literaturilor străine, fiind unica din țară unde se învață peste 35 de limbi străine (există secții aproape complete de limbi și culturi orientale și slave). FLLS este permanent preocupată să diversifice specializările și să înființeze noi secții în raport cu cerințele pieței europene, fiind astăzi una dintre cele mai complexe, moderne și dinamice structuri universitare din România. Pe parcursul anilor, facultatea și-a câștigat un bun renume nu numai pe plan intern, ci și extern, dovadă numeroasele colaborări cu universități de prestigiu din străinătate (Anvers, Berlin, Viena, Paris, Bordeaux, Padova, Venetia, Udine, Moscova, Madrid, Zaragoza, Gent, Antwerpen, Cracovia, Varșovia, Lisabona, Evora, Birmingham, Liverpool Hope, Ljubljana, Belgrad etc.), cu care se derulează programe și acorduri ERASMUS, SOCRATES, CEEPUS, LEONARDO, precum și prezența permanent, de peste două decenii, a numeroși (în jur de 30, anual) de lectori străini prin acord cultural.

ASE București este una dintre cele mai bune universități din România și este inclusă în topuri de profil internaționale la mai multe domenii de studiu. Limbi Moderne Aplicate (Engleză, Franceză) este un program de licență acreditat ARACIS – 3 ani, învățământ cu frecvență, organizat de Facultatea de Relații Economice Internaționale. LMA ASE pune la dispoziție un program de studiu variat: limbă, cultură și civilizație engleză, limbaje specializate (marketing, finanțe, management, managementul resurselor umane, dreptul afacerilor etc.); materii interdisciplinare cerute de piața muncii: comunicare în afaceri, bune practici în traducerea de specialitate, metode de cercetare cantitativă și calitativă, informatică; cursuri facultative de limbi străine: arabă, chineză, germană, italiană, japoneză, rusă, spaniolă, turcă.

LMA ASE deschide drumul către o carieră în diferite sectoare ale mediului internațional de afaceri: societăți și reprezentanțe comerciale, organizații multinaționale, instituții financiar-bancare, diplomație, agenții guvernamentale, companii de consultanță, mass-media.

Studenții/absolvenții LMA din ultimele generații și-au completat studiile în următoarele domenii:

- Filologie: programe de masterat în studii culturale, traductologie, comunicare și relații publice;
- Economie și afaceri internaționale: Comunicare de afaceri în limba engleză, Comunicare în limba engleză pentru predare și cercetare economică, Managementul afacerilor internaționale, Diplomatie internațională;
- Alte domenii și programe de masterat din ASE, la alte universități din țară și străinătate: administrarea afacerilor în limba engleză, finanțe, management, marketing, resurse umane, comunicare și lingvistică aplicată, comunicare interculturală, managementul proiectelor etc.

Absolvenții LMA de până acum au avut o rată de angajabilitate superioară cu precădere în următoarele domenii:

- în domeniul filologic: profesori la centre private de limbi străine, în comunicare și promovare activități muzeale, traducători;
- în domeniul economic: asistenți vânzări, resurse umane, consultanți financiari, asistenți marketing, consultanți managementul proiectelor, comerț, marketing și publicitate, financiar-bancar, turism etc.;

- în alte domenii: transporturi (însoțitori de zbor), industria alimentară și textilă, IT, domeniul tehnic etc.;
- în diplomație.

De asemenea, Facultatea de Administrarea Afacerilor, cu predare în limbi străine din cadrul ASE (FABIZ) este printre puținele (dar și printre cele mai prestigioase) instituții de învățământ superior ce oferă posibilitatea specializării într-un domeniu specific (atât la nivel universitar, cât și la postuniversitar) urmând, în integralitate, cursuri predate în limbile franceză, engleză sau germană. FABIZ reunește mai mult de 1500 de studenți înscriși din peste 30 de țări din întreaga lume și peste 100 de cadre universitare și profesioniști în afaceri implicați în activitatea de predare și cercetare cu impact ridicat. În plus, facultatea își promovează cu mândrie rețeaua de 6000+ absolvenți. De-a lungul timpului, instituția a reușit să devină un centru pentru studenții străini din cadrul ASE București. Orientarea internațională și perspectivele activităților sale de bază asigură avantaje competitive puternice la nivel național, dar și european și internațional, într-un mediu universitar foarte dinamic și competitiv. Prin toate programele sale educaționale, precum și prin programe de învățare continuă, cercetări științifice și publicații de înaltă calitate, conferințe prestigioase și alte evenimente internaționale organizate, FABIZ și Catedra UNESCO pentru Administrarea Afacerilor contribuie la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale ONU, subliniind calitatea educației, parteneriate pentru obiectivele de sustenabilitate, energie accesibilă și curată și orașe și comunități durabile.

Facultatea de Științe Politice a Universității din București este o instituție de învățământ superior de stat înființată în 1991, fiind specializată în științe politice. Facultatea desfășoară programe de nivel universitar, postuniversitar și doctorat. Facultatea oferă programe de licență în specializările științe politice în limba franceză, fiind singura instituție de învățământ care oferă posibilitatea studierii științelor politice în franceză și engleză. Facultatea are de asemenea și o specializare în Studii de Securitate. Este clasificată în Categoria A în ierarhia programelor de studiu realizată de Ministerul Educației.

Facultatea de Inginerie în Limbi Străine (FILS) este o școală de inginerie care funcționează în cadrul Universității Politehnica din București și în care predarea are loc în întregime în trei limbi de circulație internațională: engleză, franceză și germană. Unele dintre obiectivele FILS sunt: pregătirea specialiștilor bilingvi și multilingvi cu o gamă largă de competențe, capabile să răspundă nevoilor companiilor românești cu relații internaționale dezvoltate, companiilor mixte și companiilor străine stabilite în țară; promovarea mobilității studenților, prin trimiterea studenților în străinătate pentru perioade de practică în companii, îmbunătățirea lingvistică și studii în universitățile partenere, dar și prin primirea studenților străini; dezvoltarea legăturilor bilaterale și multilaterale cu universitățile și școlile de inginerie din țările avansate, în vederea asigurării unui transfer rapid de cunoștințe pedagogice și de specialitate, consolidarea cunoștințelor reciproce și crearea condițiilor pentru recunoașterea diplome; crearea condițiilor pentru ca studenții străini să înceapă studiile direct, fără obligația de a învăța limba română în prealabil.

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu pune la dispoziția studenților 6 specializări de limbă și literatură la nivel de licență, o specializare având ca limbă principală franceza, și toate putând include limba franceză ca limba a doua. De asemenea, universitatea pune la dispoziția studenților un program de licență de limbi moderne aplicate (engleză – franceză – germană).

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca pune la dispoziția studenților 12 specializări de limbă și literatură la nivel de licență, o specializare având ca limbă principală franceza, toate specializările putând include limba franceză ca limba a doua. De asemenea, universitatea pune la dispoziția studenților un program de licență de limbi moderne aplicate (engleză – franceză – germană).

Specializarea Limba și literatura franceză a fost înființată în anul 1966 și a funcționat neîntrerupt la Universitatea din Craiova în cadrul Facultății de Filologie (1966-1990), al Facultății de Litere și Istorie (1990-2000) și al Facultății de Litere (din 2000). În primii ani a funcționat ca specialitate secundară, apoi, din 1971, a devenit specialitate principală în combinație cu româna sau cu limbile moderne (engleză, italiană,

spaniolă, germană, rusă) sau clasice (latină, greacă). În perioada 1991-2005 a constituit specializare secundară și pentru facultățile de Teologie, Istorie și Geografie. În 1998 a fost înființată secția de Traducere și Interpretare, cu număr egal de ore de franceză și de engleză.

Facultatea de Litere din cadrul Universității „Ovidius” din Constanța oferă cursuri gratuite de limba și cultura franceză. Acestea se adresează în special elevilor de liceu din clasele terminale, cu un nivel cel puțin mediu de cunoaștere a limbii franceze, precum și tuturor persoanelor interesate. Cursurile se desfășoară în cadrul lectoratului de franceză, în zilele de sâmbătă și sunt asigurate de Solène Galli, de la Universitatea din Bordeaux. Cursanților li se propun activități diverse, într-o abordare comunicativă, dinamică, adaptate nevoilor celor care vor să își perfecționeze cunoștințele de limba franceză.

Departamentul de Comunicare și Limbi Străine (DCLS) din cadrul Universității Politehnica Timișoara își desfășoară activitatea în două direcții. În cadrul uneia, pregătește specialiști în comunicare și relații publice, respectiv în traducere și interpretare. Prin cealaltă, contribuie la formarea viitorilor ingineri prin predarea limbilor străine – engleză, franceză și germană – la facultățile Universității Politehnica. Precursorul actualului departament a fost Catedra de Limbi Moderne, o catedră cu tradiție în universitate, care, la începuturi, a asigurat doar predarea limbilor moderne: rusă, franceză, engleză și germană. În 1992 Catedra a devenit partener în programul Tempus JEP 3181/1992, alături de Institut Libre „Marie Haps” din Bruxelles, Institut Catholique de Paris, Institut Supérieur d’Interprétation et de Traduction, Franța. Rezultatul proiectului a fost înființarea, în septembrie 1993, a Colegiului de Comunicare Profesională, ca formă scurtă de învățământ universitar, care a dat zonei de vest a țării, până în anul 2005, 652 de interpreți profesionali, specialiști în traducere și comunicare. În anul universitar 2008-2009, la Departamentul de Comunicare și Limbi Străine s-a înființat și programul de studii de licență Traducere și Interpretare, care pregătește traducători și interpreți pentru domeniile economic, politic, administrativ, juridic, medical, turistic și educațional. Începând cu anul 2000, Departamentul de Comunicare și Limbi Străine a oferit studenților de la programele de studii avute în derulare posibilitatea efectuării unor stagii la universități din spațiul UE, prin programul SOCRATES/ERASMUS, pe baza Acordurilor Bilaterale cu Haute Ecole Leonardo da Vinci, Bruxelles (2000-2005), Institut Supérieur d’Interprétation et de Traduction, Paris (2004-2005), Haute Ecole Léon-Eli Troclet, Liège (2005-2011)

3.4.2 Certificate/atestate de limbi străine

Centrul de Limbi Străine al Universității din București eliberează certificate pentru limbile română, engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, maghiară, rusă, cehă, slovacă, polonă, bulgară, turcă, arabă, chineză etc. Testarea este efectuată întotdeauna de un cadru didactic de la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București. Candidatul este testat în privința competenței de vorbire, înțelegere a limbii vorbite, citire și înțelegere a conținutului lecturii, cu o evaluare în patru trepte distincte pentru fiecare competență. Au loc probe specifice de scris, vorbit, citit cu voce tare, înțelegere a unui text scris și a unor instrucțiuni orale. Nu este prevăzută o bibliografie anume. Nivelul de limbă este standard, cuprinzând texte din ziare recente, din manuale școlare în limba-țintă, conversații pe teme obișnuite, prezentarea candidatului, a obiectivelor și muncii lui etc. Durata testului este de aproximativ o oră. Certificatul nu dă un calificativ sau o notă globală, ci folosește descriptori de tipul «Nu se poate face înțeles vorbind această limbă» sau «Vorbește curent, corect și poate fi înțeles fără greutate». Pentru fiecare competență se dă o notă de la 1 la 100, iar suma notelor este marcată în certificat. Certificatul este în concordanță cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi al Consiliului Europei pentru descrierea predării și învățării limbilor străine pentru toate cele cinci competențe lingvistice. Certificatele dau acces la burse de studii, angajări, înscrierea la examenul de doctorat etc. Unele facultăți cu profil non-filologic acceptă aceste certificate ca descrieri ale cunoștințelor de limbă străină, în vederea concursului de admitere. Certificatul CLS nu are nicio legătură cu admiterea la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București. Nivelul maxim de cunoștințe atestat de certificatul CLS se referă la situații sociale normale și nu corespunde neapărat cu rezultatele optime la

concursul de admitere la facultate, care depind și de cunoștințele de lingvistică, literatură, cultură generală. Certificatele CLS nu înlocuiesc nici certificatele de traducător profesionist pe domenii, nici atestatul de traducător pe lângă Ministerul Justiției.

Certificatele ECL

Certificatele tip ECL emise de European Consortium for the Certification of Attainment in Modern Languages – Consorțiul European pentru Certificarea Competențelor Lingvistice sunt documente utile persoanelor care migrează și doresc să se integreze în spațiul european. Ele constituie o componentă benefică la angajare sau promovare, similar cu Pașaportul European al Limbilor. Testele sunt concepute uniform pentru limbi precum: română, engleză, germană, maghiară, italiană, spaniolă, sârbă, poloneză, bulgară, slovacă. Testele au valabilitate nelimitată și sunt recunoscute de țările membre ale Consorțiului European.

Portofoliul și pașaportul european de limbă

Portofoliul și pașaportul de limbă sunt documente recunoscute în întregul spațiu european, constituind componente utile la angajare sau la înscrierea într-un program de studiu academic, fiind nelimitate în timp.

Limba franceză poate fi evaluată cu ajutorul a două teste – DELF și DALF. Institutul Francez din România explică faptul că cele două teste sunt complementare și respectă prevederile CECRL încă din anul 2005. Aceste diplome sunt valabile pe termen nelimitat. Sunt recunoscute internațional și utilizate de către ministerele de externe responsabile de educație. Este vorba despre:

- DELF – Diplome d'études en langue française – oferă atestare pentru primele patru niveluri (A1, A2, B1, B2), împărțite pe vârste (copii, adolescenți, adulți);
- DALF – Diplome approfondi de langue française – folosit pentru nivelurile avansate de competență C1 și C2.

Mai există însă și alte tipuri de teste, fiecare adresând nevoi diferite:

- DFP – Diplome de Français Professionnel – propus de Camera de Comerț și industrie din Paris, este specializat pe diferite arii și domenii de interes (situații curente ale vieții sociale și profesionale, afaceri, juridic, turism și hotelier, secretariat, medical) în opt tipuri diferite de teste;
- TCF – Le Test de Connaissance de la langue Française – este conceput de o instituție aparținând Ministerului Educației Naționale din Franța pentru a determina nivelul general de cunoaștere a limbii franceze și este potrivit celor ce doresc o evaluare rapidă a cunoștințelor de franceză și o clasificare pe unul din cele șase niveluri CECRL;
- TEF – Test d'Evaluation de Français – permite evaluarea nivelului de cunoștințe de franceză pentru orice vorbitor nenativ în conformitate cu CECRL, fiind potrivit pentru nevoi de studiu în universități străine, pentru emigrare sau pentru nevoi profesionale;
- BULATS – Business Language Testing Service – este un test care se adresează companiilor și organizațiilor, fiind conceput pentru a-i ajuta pe angajatori să afle rapid nivelul abilităților lingvistice ale angajaților sau ale potențialilor candidați pentru un post, aici nu există „reusit” sau „respins”, ci, în urma testării, candidatul primește unul din calificativele CECRL (A1, A2, B1, B2, C1, C2). Este destinat tuturor acelor care caută un loc pe piața internațională a muncii. Într-un interval de 60-90 de minute BULATS vă testează cunoștințele lingvistice relevante pentru activitatea dvs. profesională. Imediat după test primiți rezultatul, împreună cu o descriere a nivelului dvs. lingvistic. Testul BULATS este disponibil pentru patru limbi de circulație internațională: engleză, franceză, spaniolă și germană.

Atenție! Nu toți angajatorii recunosc toate certificatele puse la dispoziție de diverse institute străine sau firme. Astfel că e bine să ne certificăm cunoștințele de limbă cu testul cerut. Dacă eu, de exemplu, am

certificat BULATS pentru engleză și angajatorul cere CPE, sunt nevoit să-mi obțin și un astfel de certificat. Așa că cel mai bine ar fi să mă testez înainte de angajare cu testul agreat de angajator.

Nu toate testele sunt și echivalente între ele. O certificare cu un anumit test nu garantează faptul că obții același calificativ și cu un alt test. Din nou: grijă la ce anume cer angajatorii țărilor unde vreți să practicați. Costurile și modalitățile de desfășurare a testelor de certificare a nivelului de cunoaștere a unei limbi străine sunt de obicei afișate pe site-urile instituțiilor care oferă astfel de certificate.

3.4.3 Centre culturale și concursuri

Importanța acordată studiului limbii franceze în România se manifestă și prin prezența a patru institute și centre culturale franceze (situat în București, Cluj-Napoca, Iași și Timișoara), precum și a cinci filiale ale „Alliance française” la Brașov, Constanța, Medgidia, Ploiești și Pitești.

Centrul de Reușită Universitară al Academiei de Studii Economice din București face parte dintr-o rețea de 53 de centre din 18 țări din Europa Centrală și de Est și este susținut de Agenția Universitară a Francofoniei. Acest centru găzduiește în fiecare an, printre multe alte activități culturale și de interes pentru studenți, deja celebrul concurs de traducere „Mot à Monde”.

„Mot à Monde” este un concurs național de traducere creat de Institutul Francez din Cluj-Napoca, ce are loc în fiecare an în România în martie și aprilie. De 10 ani, a fost organizat în colaborare cu Organizația Internațională a Francofoniei (OIF) și Agenția Universitară a Francofoniei din Europa Centrală și de Est. Dedicat romanelor francofone contemporane, le-a permis studenților să se întâlnească, la ceremonia de premiere, cu scriitori francofoni din întreaga lume, precum: Dane Cuypers (Franța), Kossi Efoui (Togo), Liliana Lazăr (România), Jocelyne Saucier (Canada) Geneviève Damas (Belgia), Jean Bofane (Belgia), Fawzia Zouari (Tunisia), Yamen Manai (Tunisia).

Cincisprezece universități românești sunt implicate în buna desfășurare a acestui concurs. Ele selectează la nivel local cea mai bună traducere oferită de studenții lor. Candidaturile sunt individuale. Cele mai bune traduceri de la universitățile participante sunt, într-o fază secundă, analizate de juriul național, format din cadre universitare, scriitori, traducători și profesioniști ai editurii, pentru a stabili un clasament final.

Centrul de Reușită Universitară al Universității Tehnice din Cluj-Napoca a fost inaugurat în aprilie 2015 cu sprijinul Agenției Universitare a Francofoniei și este un spațiu multifuncțional dotat cu echipamente de ultimă generație (sistem de video conferință, tablă interactivă, rețea de calculatoare), precum și cu publicații de referință în limba franceză pentru diversele domenii ale tehnicii. Una dintre misiunile sale este aceea de a promova limba franceză și cultura francofonă în mediul universitar. Astfel, în cadrul centrului sunt organizate ateliere de conversație pentru studenți, pe diferite teme de interes, atelier de cinema și de culturi francofone, precum și cursuri de limba franceză pentru personalul academic și pentru cel administrativ.

3.4.4 Resurse didactice diverse

Site-ul *Bonjour de France* pune la dispoziția utilizatorilor de Internet un set de fișe educaționale gata de utilizare și exploatare. Ele pot fi folosite la clasă sau pur și simplu lucrare independent pentru a asimila mai bine diferite aspecte ale limbii franceze prin categorii distincte de progresie: începător, intermediar, autonom, avansat și expert.

Le Point du FLE (limba franceză ca limbă străină) oferă mii de linkuri utile pentru a învăța limba franceză, dar și pentru a o preda altor persoane prin intermediul unor exerciții, lecții, teste, elementele de bază. Este posibil să se obțină resurse calitative și complete pentru a învăța limba franceză prin diferite subiecte și lecții învățate inteligent concepute de specialiști în această limbă. Sunt abordate zeci de teme. Unele dintre ele sunt legate de familie, culori, forme, corpul uman, hrană, muncă și lumea profesională, imagini, istorie și multe altele.

După cum sugerează și numele, pagina *Conjugeur* propusă de *Le Figaro* permite conjugarea oricărui verb în franceză și obținerea cu ușurință a tuturor terminațiilor, a tuturor timpurilor și a modurilor existente. Este un sprijin fabulos pentru cei care caută să producă texte franceze sau să învețe diferite combinații de diferite grupuri de verbe. Site-ul oferă, de asemenea, sinonime pentru îmbogățirea vocabularului și îmbunătățirea înțelegerii limbii franceze. În plus, utilizatorii de internet pot învăța limba franceză prin exerciții de gramatică, vocabular și ortografie. În sfârșit, ei pot găsi jocuri și pot accesa un forum pentru a comunica cu ceilalți și pentru a se ajuta unul pe celălalt.

French.ie este un site de știri și pedagogie în limba franceză. A fost elaborat de Ambasada Franței în Republica Irlanda, în colaborare cu Universitatea din Maynooth, precum și cu Ministerul Educației din Irlanda. Deși este destinat, în primul rând, profesorilor vorbitori de limbă franceză, poate oferi și informații importante și resurse pedagogice pentru studenții de limbă engleză care caută să învețe limba franceză cu documente relevante și eficiente.

Site-ul web *francaisenligne.free.fr* este destinat studenților care caută materiale utile pentru învățarea prin studiu individual. Prin urmare, ei pot accesa resurse clasificate în funcție de niveluri și de tipul de exerciții dorit. De exemplu, exerciții de scriere, citire, vorbire sau ascultare a unor propoziții în limba franceză. Sunt disponibile pe site sfaturi pentru învățare, precum și diverse activități și instrumente practice. În cele din urmă, site-ul oferă de asemenea trimiteri către resurse și documente autentice, care sunt foarte utile pentru învățarea limbii franceze și pentru completarea cunoștințelor.

EduFLE.net este un site de colaborare dezvoltat pentru profesori și studenți ai FLE (limba franceză ca limbă străină). Este posibil să găsiți portofolii de practică, articole, precum și fișiere didactice. Site-ul EduFLE.net găzduiește, de asemenea, un buletin informativ actualizat lunar de Centrul de Documentare Educațională Damasc. Acesta aduce o mulțime de informații utile vizitatorilor site-ului.

Portalul TV5Monde este unul dintre cele mai bune suporturi pentru învățarea limbii franceze nu numai pentru copii și adolescenți, ci și pentru studenții adulți. Într-adevăr, site-ul este extrem de complet. Acesta include resurse scrise, interactive sau nu, precum și videoclipuri pe teme diferite. Prezentate uneori sub formă de Webdocs, ele fac posibilă învățarea limbii franceze cu ajutorul rapoartelor video despre știri. Diferite povești sunt împărtășite de francofoni, iar videoclipurile sunt adaptate înțelegerii oamenilor care învață limba franceză.

Babbel este o aplicație cunoscută și utilizată în întreaga lume. Ea facilitează învățarea limbii franceze, precum și a altor limbi. Mulți utilizatori apreciază această aplicație. De obicei îi dau cele mai bune ratinguri și comentariile sunt pozitive. Aplicația oferă lecții dezvoltate de experți în limba franceză. Este posibil să găsiți programe de învățare utile și relevante, site-ul fiind de altfel și foarte ușor de utilizat. Este disponibil atât pe Android, cât și pe iOS, dar programele nu sunt integral gratuite. Cu toate acestea, ele sunt foarte variate și pot oferi utilizatorului posibilitatea de a progresa foarte repede, astfel încât mica investiție poate fi o bună alegere.

Projet Voltaire este, de asemenea, o aplicație de îmbogățire a cunoștințelor de limba franceză. Acesta ghidează utilizatorii în învățarea multor reguli gramaticale. Este, de asemenea, disponibil pe toate dispozitivele mobile (smartphone-uri și tablete). Un site completează această aplicație, fiind, de asemenea, numit „Projet Voltaire”. Această aplicație oferă exerciții specifice de pregătire a limbii franceze, precum și mijloace de testare a cunoștințelor, având numeroase aprecieri pozitive din partea utilizatorilor.

Într-o lume tot mai intens globalizată și în mod evident tributară englezei ca *lingua franca* și culturii anglo-saxone aferente, limba franceză și cultura francofonă rămân, în egală măsură, un veritabil reper și o zonă de semnificativă relevanță pentru piața muncii. Cu toate că, pe parcursul ultimelor decenii, franceza pare să fi intrat într-un relativ con de umbră din cauza imensei influențe cultural-economice a SUA, interesul angajatorilor pentru absolvenții vorbitori de limbă franceză nu a scăzut. Dimpotrivă, sectorul economic dedicat companiilor care își desfășoară activitatea în mediul francofon este în continuă creștere, ceea ce se traduce într-un sector educațional axat pe studiul francezei aflat în topul preferințelor multor studenți. După cum am demonstrat pe larg în acest subcapitol, opțiunile celor interesați de un program de studiu cu acest profil lingvistic sunt vaste și cât se poate de atractive.

Bibliografie

Materiale didactice

- * * * Babbel.com.nedatat. <https://www.babbel.com/>, accesat în octombrie 2020.
- * * * Bonjour de France. nedatat. <https://www.bonjourdefrance.com/>, accesat în octombrie 2020.
- * * * ÉduFLE . nedatat. <https://www.facebook.com/EduFLE/>, accesat în octombrie 2020.
- * * * Français en ligne. nedatat. <http://francaisenligne.free.fr/>, accesat în octombrie 2020.
- * * * French.ie. nedatat. <http://www.french.ie/>, accesat în octombrie 2020.
- * * * Le café pédagogique. nedatat. <http://www.cafepedagogique.net/>, accesat în octombrie 2020.
- * * * Le Conjugueur. Le Figaro.fr. nedatat. <https://leconjugueur.lefigaro.fr/>, accesat în octombrie 2020.
- * * * Le Point du FLE. nedatat. <https://www.lepointdufle.net/>, accesat în octombrie 2020.
- * * * Le Projet Voltaire. nedatat. <https://www.projet-voltaire.fr/>, accesat în octombrie 2020.
- * * * TV 5 Monde. nedatat. <http://www.tv5monde.com/>, accesat în octombrie 2020.

Surse online

- Academia de Studii Economice din București. nedatat. <https://www.ase.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Academia de Studii Economice din București. nedatat. Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine (FABIZ), <https://fabiz.ase.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Academia de Studii Economice din București. nedatat. Pagina de Facebook CRU ASE, <https://ro-ro.facebook.com/pg/CRU.ASE.Bucuresti/about/>, accesat în octombrie 2020.
- Academia de Studii Economice din București nedatat. Pagina de Facebook LMA ASE, <https://www.facebook.com/LMA.ASE/>, accesat în octombrie 2020.
- Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior. nedatat. <https://www.aracis.ro/en/about-aracis/>, accesat în octombrie 2020.
- Centrul de Limbi Străine al Universității din București. nedatat. <https://unibuc.ro/studii/centre-de-limbi-straine/centrul-de-limbi-straine-al-universitatii-din-bucuresti/>, accesat în octombrie 2020.
- Certificate ECL. nedatat. <https://ecl.org.ro/ro/testare-online/9-ro/ecl-ro/1-certificat-de-competenta-in-limbi-moderne>, accesat în luna octombrie 2020.
- Concursul Mot a Monde. nedatat. Pagina oficială a Concursului, <https://motamonde.wordpress.com/>, accesat în octombrie 2020.
- CursFranceza.ro. nedatat. „Informații DELF/DALF”, <https://cursfranceza.ro/en/french-tests-and-diplomas/delf-dalf-exams>, accesat în octombrie 2020.
- Institut Français de Roumanie nedatat. <https://www.institutfrançais.ro/>, accesat în septembrie 2020.
- L'Agence Universitaire de la Francophonie nedatat. <https://www.auf.org/>, accesat în octombrie 2020.
- Ministerul Educației și Cercetării nedatat. <https://www.edu.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. nedatat. <https://www.ubbcluj.ro/ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. Nedatat, <http://lls.unibuc.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Facultatea de Științe Politice. Nedatat, <http://www.fspub.unibuc.ro/student-fspub>, accesat în luna octombrie 2020.
- Universitatea din Craiova. nedatat. - <https://www.ucv.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea Politehnică București, Facultatea de Inginerie în Limbi Străine (FILS). nedatat. <http://ing.pub.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea Politehnică din Timișoara, Facultatea de Științe ale Comunicării. Nedatat, <https://sc.upt.ro/ro/>, accesat în octombrie 2020.

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu. nedatat. <https://www.ulbsibiu.ro/en/>, accesat în octombrie 2020.

Universitatea „Ovidius” Constanța. nedatat. <https://www.univ-ovidius.ro/>, accesat în octombrie 2020.

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca. nedatat. Pagina de Facebook CRU a Universității Tehnice Cluj, <https://ro-ro.facebook.com/CRUUTCN/>, accesat în octombrie 2020.

3.5 Limba italiană

Nicoleta Silvia IOANA

3.5.1 Scurt istoric al limbii italiene în învățământul superior românesc

Limba italiană a fost introdusă pentru prima dată ca disciplină de studiu într-o instituție de învățământ superior în anul 1776, la „Academia Domnească” din București.

După aproape jumătate de secol, domnitorul Sturza creează contextul cultural favorabil apariției limbii italiene și în Moldova. Acesta o promova atât pentru relațiile comerciale înfloritoare pe care Moldova le avea cu statele italiene, cât și pentru afinitățile lingvistice dintre cele două limbi înrudite. Astfel, limba italiană se regăsește ca materie de studiu la clasele de filologie, în ateneul fondat de Gheorghe Asachi, instituție care din 1834 și-a luat denumirea de „Academia Mihăileană”. Printre primii profesorii care au predat această disciplină în Moldova se remarcă D.G. Crassa și profesorul Croscelli.

După exact 30 de ani, odată cu fondarea Universității din București în 1864, studiul limbii italiene se regăsește și în programa Facultății de Litere. Instituția era proiectată să funcționeze ca o școală normală, cu o misiune de excepție în formarea profesorilor de gimnaziu în specializarea limbilor clasice și moderne. Pentru materializarea acestui obiectiv ia naștere o catedră de gramatică comparativă a limbilor latină, elenă, română, italiană, portugheză, spaniolă și franceză.

Deși înființată încă din 1878, în cadrul Facultății de Litere și Filosofie din Universitatea din București, Catedra de Limbă italiană a fost structurată și a cunoscut perioada sa de înflorire inițială odată cu numirea pe post a filologului Ramiro Ortiz, proclamat titular prin decretul regal 6918 din 17 decembrie 1913. Acesta a debutat în activitatea sa didactică cu un curs despre „Dante” (întrerupt pe perioada războiului și reluat cu succes după 1917) și din 1921 a înființat „Seminarul de limbă și literatură italiană”, cu ocazia celebrării a șase sute de ani de la moartea celui numit *il Sommo Poeta* – florentinul Dante Alighieri. În același an, Ramiro Ortiz, prin sprijinul financiar oferit de Martin Franklin, ministrul plenipotențiar al Italiei la București, fondează cea mai importantă revistă românească de cultură italiană de la acea vreme – revista „Roma”, care și-a bucurat cititorii între 1921-1933. În data de 7 aprilie 1924, Institutul Italian de Cultură, creat la inițiativa și prin efortul aceluiași Ortiz, își deschide porțile publicului larg și în 1926 lăcășul de cult italian devenea instituție de stat, moment în care formalizează o serie de colaborări cu Universitatea din Vălenii de Munte și cu Școala Română din Roma, actuala Accademia di Romania.

După Primul Război Mondial și alte universități au inclus limba italiană în planurile lor de învățământ.

Este cazul Universității din Cluj¹⁷³, care, prin Decretul nr. 4090 din 12 septembrie 1919, devenea universitate românească și avea printre obiective predarea limbii și literaturii italiene. Principalul promotor al acțiunii de predare a limbii italiene a fost lingvistul Sextil Pușcariu și primul organizator și profesor titular, începând cu anul universitar 1924-1925, director al seminarului de limba și literatura italiană, a fost intelectualul italian Giandomenico (sau Giovanni Domenico) Serra (1885-1958).

O situație similară era și la Iași¹⁷⁴, unde, pe fondul Micii Uniri, a luat ființă prima instituție de învățământ superior din România, Universitatea din Iași sau Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, inaugurată la 26 octombrie 1860. Printre primii promotori și dascăli care și-au pus amprenta în structurarea învățământului ieșean în limba italiană se remarcă filologul Iorgu Iordan, profesor titular la Catedra de Limbi și literaturi romanice, care a predat circa două decenii cursul de „Istoria literaturii italiene”, lectorul italian Augusto Garsia cu cursul său de „Istoria literaturii italiene”, epoca medievală, și profesorul Ermenegildo Lambertenghi, fondatorul Catedrei de Limbă și literatură italiană din cadrul acestei universități, începând cu anul universitar

¹⁷³Otilia Ștefania Damian (n. 12, dicembre 2020, anno X), http://www.orizzonticulturali.it/it_studi_Centenario-Italianistica-di-Cluj.html.

¹⁷⁴<https://sites.google.com/view/italiana-uaic-iasi/despre-noi>.

1935-1936. Ulterior pe scena ieșeană a limbii și culturii italiene s-a remarcat profesorul Giuseppe Petronio, originar din Napoli, care între anii 1938-1943 a ocupat funcția de Director al Institutului de Cultură Italian din Iași. În același timp, Petronio a ținut cursuri generale de literatură italiană – „Il Duecento” și „Il Trecento”, cursuri specifice, dedicate lui Dante și lui Boccaccio, a inițiat la Iași cercul „Lectura Dantis”, a creat un lectorat onorific italian în cadrul Facultății de Litere din Iași, a organizat și susținut împreună cu colegi români și italieni o serie de conferințe pe teme de literatură italiană și a fondat revista „Italica”. Începând cu anul universitar 1967-1968, limba italiană se regăsea în programa de studii a Facultății de Litere ca disciplină secundară B, alături de franceză, engleză, rusă, latină, iar din 1992 poate fi studiată ca primă specializare, A.

Revenind la evoluția studiului și predării limbii italiene în învățământul superior din București, în data de 6 aprilie 1913, prin Decretul Regal nr. 2978, ia naștere Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București¹⁷⁵. Această instituție avea prevăzut la art. 3 din Decret studiul disciplinei „Correspondența și convorbirea italiană” și la art. 4 erau enumerate limbile străine obligatorii, respectiv franceza, germana și italiana. Înființarea Academiei reprezenta încununarea unei bogate tradiții a studiului limbii italiene în cadrul Școlilor Comerciale din România și în ordine cronologică merită amintite: Școala Comercială din București, înființată la 28 noiembrie 1861, dar inaugurată trei ani mai târziu în 1864 cu 4 clase și 47 elevi și cu un număr de 8 profesori (demni de amintit Iosef Curatolo, profesor la clasele I-IV și Gian Luigi Frollo între 1880-1889); Școala Comercială din Galați, care a luat naștere în 1864, continuând tradiția studierii limbii italiene, considerată alături de greacă „limbile comerciale ale portului Galați” (Dorojan, A, 2013:204).

Așadar, studiul limbii, culturii și literaturii italiene în pregătirea universitară românească a cunoscut o continuă dezvoltare de-a lungul anilor, bucurându-se de un cadru formal bine definit, de acorduri bilaterale care au legiferat oportunități pentru ambele părți, de parteneriate și proiecte între instituțiile din România și cele din Republica Italiană care au instituit burse de studiu pentru studenți și profesori, mobilități și stagii de formare, schimburi de experiențe, participări la congrese și conferințe, acțiuni care asigură garanția continuității tradiției învățământului în limba italiană.

3.5.2 De ce să aleg o specializare care include limba italiană?

Într-o Românie membră a Uniunii Europene, însușirea limbilor străine, cândva un apanaj al elitelor intelectuale, a devenit o condiție esențială de afirmare și integrare a tuturor cetățenilor țării.

Dacă specializarea în sine reprezintă o finalitate, atunci certitudinea unei alegeri corecte o dă barometrul pieții muncii care confirmă următoarele: **Italia este al doilea partener de afaceri al României**, după Germania; schimburile economice au avut cea mai dinamică evoluție – 17-20%; în plus, în România, există peste 30.000 de companii italiene care oferă peste 800.000 de locuri de muncă¹⁷⁶.

De exemplu, absolvenții programului Limbi moderne aplicate (LMA) pot alege un traseu profesional de traducător, interpret, cercetător, filolog, expert, redactor, editor, consilier cultural, documentarist, corespondent, ghid, consilier, interpret relații diplomatice, funcționar de stat, funcționar public etc.

O altă perspectivă de angajare o reprezintă educația, învățământ de toate gradele; cu o licență în limba italiană poți alege să predai în mediul preuniversitar sau chiar și universitar. Din păcate, această alternativă profesională în România este cea mai puțin aleasă de decidenți și unul din motive este legat de aspectele financiare demotivante, cel puțin în prima etapă a carierei.

Dacă alegi limba italiană ca disciplină opțională, din dorința de a-ți îmbogăți competențele culturale și lingvistice, cu siguranță alegerea ta este cea mai bună întrucât „il Belpaese” este sinonim cu cultura, așadar cunoașterea limbii italiene îți permite accesul la un patrimoniu literar de importanță fundamentală pentru istoria

¹⁷⁵ https://www.ase.ro/?page=decret_infiintare.

¹⁷⁶ Mariana Săndulescu, „A Short History of Teaching Italian”, în *The History of Modern Languages in the Bucharest University of Economic Studies A Centennial Perspective*, p. 66, Editura ASE, București, 2015, <http://limbimoderne.ase.ro/docs/public/THE-HISTORY-OF-MODERN-LANGUAGES.pdf>.

Europei, la texte literare și științifice de valoare, la o vastă producție teatrală, muzicală, de operă, cinematografică și de televiziune, dar în același timp dă posibilitatea doritorilor de a frecventa școli, universități, academii și biblioteci în Italia.

Și fii convins că nu ești singurul care faci această alegere pentru că, în fiecare an, peste două milioane de studenți din toată lumea frecventează cursuri de limba italiană în afara granițelor Italiei¹⁷⁷.

3.5.3 În ce context de învățare pot opta pentru studiul limbii italiene?

În cazul studiilor universitare de licență există două categorii de programe care includ limba italiană.

Pe de-o parte, potrivit nomenclatorului domeniilor și al specializărilor universitare aprobat de Guvernul României, în cadrul domeniului fundamental de studii universitare Științe umaniste și arte, ramura Filologie, există două domenii de licență care pot include și limba italiană: Limbă și literatură (LL) și, respectiv, Limbi moderne aplicate (LMA).

În al doilea rând, limba italiană poate apărea la ciclul I de studii universitare în cadrul diferitelor specializări din alte domenii decât Filologie. În acest caz, limba italiană are statut de disciplină de studiu cu regim obligatoriu sau opțional/facultativ, de obicei a doua limbă modernă.

Vom proceda cu prezentarea instituțiilor universitare din România în cadrul cărora se studiază limba italiană într-unul din regimurile indicate mai sus, grupându-le pe diferite categorii.

3.5.3.1 Domenii de licență cu specializarea Limbă și literatură italiană (LL) și Limbi moderne aplicate (LMA) sunt incluse în oferta educațională a mai multor universități publice și private.

Dintre **universitățile publice** care includ **limba italiană** în oferta lor menționăm:

Universitatea din București (UB) în cadrul căreia se regăsesc ambele **domenii de licență: Limbă și literatură (LL) și Limbi moderne aplicate (LMA)**.

Prin absolvirea **Facultății de Litere** sau a **Facultății de Limbi și Literaturi Străine (FLLS)** se poate obține **licență în filologie italiană**. La nivelul **Facultății de Litere** limba italiană se regăsește ca **specializare B**.

La **Facultatea de Limbi și Literaturi Străine (FLLS)** limba și literatura italiană se poate studia la alegere împreună cu o altă limbă modernă, putând fi **specializare A sau B**; de asemenea, se poate obține **licență în Traducere și interpretare**, specializare ce implică două limbi, una dintre ele putând fi italiana.

În cadrul aceleiași facultăți studenții se pot înscrie după cum urmează: pentru studii de licență pot opta între cele trei domenii, respectiv filologie, traducere și interpretare și limbi moderne aplicate, studii culturale; pentru programele de masterat au la dispoziție o paletă variată formată din 17 programe și pentru studii doctorale pot alege una din cele 2 școli doctorale.

Prin programul domeniului **Limbi moderne aplicate**, începând cu anul 1999, candidatul poate opta pentru alegerea limbii italiene ca specializare B.

Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București are acorduri de parteneriat și colaborare la nivel european și internațional cu instituții și universități de prestigiu, relații materializate, pe de o parte, prin prezența în ateneu a peste 30 de lectori străini¹⁷⁸ la diferite secții, și, pe de altă parte, prin organizarea de colocvii și simpozioane, participarea cu articole și studii în limbi străine în publicații de profil autohtone și din străinătate, prezența unor profesori în colectivele de redacție ale unor reviste străine de profil sau în organisme internaționale de sector.

¹⁷⁷ https://www.esteri.it/mae/resource/doc/2018/10/rapporto_2018_li.pdf.

¹⁷⁸ Lector dr. la Lectoratul italian al FLLS este Luca Ceglia care predă în România din 2013.

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (UBB) cuprinde ambele domenii de licență: **Limbă și literatură (LL)** și **Limbi moderne aplicate (LMA)**.

Facultatea de Litere oferă **Limba și literatura italiană ca specializare A sau B** la alegere cu alte limbi și literaturi străine.

La **Facultatea de Litere**, studenții de la cursurile de licență pot opta între trei domenii de studii: **Limbă și literatură, Studii culturale și Limbi moderne aplicate**.

Programa de învățământ dă oportunitatea celor înscriși să aleagă câte două specializări, după cum urmează: o specializare principală la alegere între română, literatură universală și comparată, diferite limbi străine printre care și limba italiană, cu o alocare de 9 ore / săptămână; o specializare secundară la care pot opta pentru o a doua limbă și literatură străină, dar cu o alocare de 7 ore / săptămână; materii fundamentale de trunchi comun pentru studiul cărora se alocă 3 ore / săptămână și printre acestea se regăsesc: literatură universală și comparată, teorie literară și estetică și lingvistică generală.

Programa de învățământ de la **specializarea LMA** este axată pe formarea și dezvoltarea competențelor transversale cu abordare interdisciplinară, precum tehnici de traducere, terminologie, mediere lingvistică, mediere culturală, informatică aplicată și multimedia, editare și revizie de text, marketing, management, relații publice, relații economice internaționale etc. În același timp la această specializare examenul de licență se susține obligatoriu la ambele limbi ale specializării, care au aceeași recunoaștere ca nivel și importanță.

În cadrul UBB există un **lectorat italian**¹⁷⁹, dar și un **Departament de Limbi Străine Specializate (DLSS)**, înființat în anul 1994 sub forma *Catedrei de Limbi Străine pentru Nefilologi și devenit departament cu denumirea curentă* începând cu anul universitar 2010-2011. Cursurile oferite prin DLSS conform planurilor de învățământ sunt după cum urmează: cursuri practice de limbă străină specializată aferente celor șase limbi străine predate, respectiv engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă și rusă; cursuri practice de limbaj specializat în domeniul economic în diferite limbi străine, printre care și limba italiană; cursuri de comunicare în afaceri, care sunt cursuri opționale prevăzute în programele de studiu pentru semestrele 5 și 6 și vin în completarea și aprofundarea cunoștințelor și competențelor dobândite de studenți în anii anteriori.

În cadrul **Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (UAIC)** limba italiană este și parte a programului de **Limbi moderne aplicate**. Limba și literatura italiană poate fi aleasă ca specializare A sau B, împreună cu limba română, cu literatura universală și comparată sau cu o altă limbă străină prin studiile de licență oferite de **Facultatea de Litere, Departamentul de Limbi Străine**. Așadar **Limba și literatura italiană poate fi studiată ca specializare A sau B**, specializări cu statut similar, și poate fi aleasă chiar și de acei studenți care nu au cunoștințe și competențe lingvistice de limbă italiană, întrucât există posibilitatea alcătuirii unor grupe de începători-intermediari și/sau, după caz, a unor grupe de intermediari-avansați¹⁸⁰.

În afara studiilor de licență de 3 ani, UAIC are în ofertă pentru italiană și studii de masterat de 2 ani **Limba, literatură și civilizație italiană**, dar și cursuri facultative de **italiană**. În cadrul **Facultății de Litere** există un **lectorat italian**¹⁸¹ înființat la 27 noiembrie 1940 la inițiativa lui G. Petronio, lectorat cu o lungă tradiție, întreruptă pentru doar trei decenii și reluată în 1974 prin prezența lui Roberto Scagno. Secția de italiană pune la dispoziția celor interesați o bibliotecă cu un fond de carte italiană de circa 2000 de volume și o bogată recuzită de materiale didactice în limba italiană.¹⁸²

¹⁷⁹ Carmela Lista figura ca lector în anul universitar 2017-2018, https://www.ubbcluj.ro/en/infoubb/files/InfoUBB_2017_10/HCA%20privind%20nominalizarea%20lectorului%20de%20limba%20italiana%20pentru%20anul%20universitar%202017-2018%20CA.09.10.2017.pdf.

¹⁸⁰ <https://sites.google.com/view/italiana-uaic-iasi/studii-de-licen%C8%9B%C4%83>.

¹⁸¹ Ulterior lui Roberto Scagno în Lectoratul italiană au activat Onofrio Cerbone (1977-1986), Anna Alassio (1987-1988), Domenico Polloni (1993-1994), Gianfranco Maronese (1995-1996), Mauro Barindi (1995-2000), Daniela Dutto (1998-1999), Chiara Cenci (2000-2001), Gemma Monco (2003-2004), Loredana Battaglia (2004-2007), Carmela Ioviero (2008-2010) și Assunta Verolino (2010-2014). <https://sites.google.com/view/italiana-uaic-iasi/despre-noi>.

¹⁸² <https://sites.google.com/view/italiana-uaic-iasi/studii-de-licen%C8%9B%C4%83>.

Universitatea din Craiova, prin **Facultatea de Litere**, oferă specializarea Limbă și literatură italiană ca limbă modernă B prin următoarele programe de studii: Limba și literatura română – o limbă și literatură modernă (italiană); limba și literatura modernă (A) (Engleză/Franceza) – o limbă și literatură modernă (B)/Limba și literatura latină, dar și Limbă modernă (italiană) ca limbă facultativă la **Traducere și interpretare**.

În cadrul facultății funcționează, fără întrerupere, din anul universitar 1976-1977, un **Lectorat italian**¹⁸³, care se bucură și de un fond de carte generos și variat, ce numără circa 3500 de volume de lingvistică, literatură, istorie, civilizație, dicționare, carte tehnică etc.

De altfel, în cadrul lectoratului se desfășoară cursurile de la specializarea B italiană (limbă italiană, literatură italiană, curs practic italiană, curs opțional italiană), dar și cursuri gratuite de limbă și civilizație italiană realizate prin intermediul Comitetului Local Craiova al Societății Dante Alighieri din Roma. O serie de inițiative și manifestări recurente ale lectoratului demne de amintit sunt: sesiunea anuală de comunicări „Creatori ai culturii italiene”; „Călătorii video în Italia” ș.a.

Universitatea de Vest din Timișoara (UVT)¹⁸⁴ oferă prin Departamentul de Limbi și Literaturi Moderne posibilitatea de a studia limba italiană în cadrul următoarelor programe din domeniul **Limbă și literatură**: Filologie clasică – Limba și literatura română/ O limbă și literatură modernă; Limba și literatura engleză/ Limbă și literatură modernă/ Limba și literatura latină/ Limba și literatura română; Limba și literatura franceză/ Limbi și literaturi moderne/ Limba și literatura latină/ Limba și literatura română; Limba și literatura germană/ Limbi și literaturi moderne/ Limba și literatura latină/ Limba și literatura română; Limba și literatura română - Limba și literatura modernă/ Limba și literatura latină; Limba și literatura rusă/ Limbi și literaturi moderne/ Limba și literatura latină/ Limba și literatura română; Limba și literatura sârbă și croată/ Limbi și literaturi moderne/ Limba și literatura latină/ Limba și literatura română.

În afara programului de licență, studenții au posibilitatea să se înscrie la programul de studii universitare de masterat pentru Studii romanice culturale și lingvistice (latină, franceză, **italiană**, spaniolă) și Științe umaniste și arte.

Începând cu anul universitar 2003-2004 în UVT ia naștere **Lectoratul de limbă italiană „Teresa Ferro”**¹⁸⁵, care din 2008 devine **Centru internațional de certificare lingvistică PLIDA**¹⁸⁶.

În cadrul **Universității „Ovidius” din Constanța** își desfășoară activitatea **Facultatea de Litere și Istorie**, înființată în martie 1990 prin Ordinul nr. 7424, care continuă tradiția începută în anul 1961 de Facultatea de Filologie în cadrul Institutului Pedagogic de 3 ani, devenit ulterior Institutul de Învățământ Superior din Constanța.

Începând cu anul universitar 1998-1999 se înființează specializarea Limba și literatura engleză – o limbă și literatură străină (italiană), iar din 2002 a fost acreditată specializarea Limba și literatura franceză – o limbă și literatură străină (italiană). Departamentul de Limbi și Literaturi moderne și științele comunicării¹⁸⁷ reunește fostele catedre de engleză și germană, limbi romanice și jurnalism și oferă studenților diferite

¹⁸³ Începând din anul 1990 prin lectoratul italian al Facultății de Litere a Universității din Craiova au funcționat următorii lectori italieni: Francesco Apa (1993-1994), Renata Sperandio (1998-2000), Giuseppe Mosciatti (2001-2005), Giuseppe Mascia (2005-2010). <https://litere.ucv.ro/litere/content/lectoratul-italian>.

¹⁸⁴ Începând cu 1990 limba italiană era predată și la Facultatea de Filologie, dar și ca limba obligatorie la Canto și modernă la celelalte secții ale Facultății de Muzică. Între anii 2008-2013 a funcționat un master unic în lume ce oferea 120 de credite în italianistică *Civiltà italiana e cultura europea*. <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A28392/pdf>.

¹⁸⁵ Printre lectorii care și-au adus contribuția la activitatea prolifică a lectoratului se remarcă Gennaro Montanaro, Marcella Fortunato, Gloria Gravina și în prezent Linda Gaia, lector italian la Catedra de Italiană implicată în diferite inițiative alături de Comitato Dante Alighieri și Timișoara. http://www.bcut.ro/dyn_img/Calendar%20Octombrie%202019.pdf.

¹⁸⁶ Progetto Lingua Italiana Dante Alighieri, <https://plida.it/>.

¹⁸⁷ Departamentul de Limbi și literaturi moderne și științele comunicării.

oportunități de studiu: programe de licență în domeniul: Limbă și literatură: programele de studii: Limba și literatura română – o limbă și literatură modernă (italiană), forma de învățământ cu frecvență sau cu frecvență redusă IFR, și Limba și literatura engleză/franceză – o limbă și literatură modernă (**italiană**).

În cadrul universității funcționează un **Lectorat de limbă italiană** și aici absolvenții au posibilitatea de a susține examene de competențe lingvistice de tip CELI, precum și **Centrul de Studii pentru Limbi și Literaturi Romanice – LiLiRo**¹⁸⁸.

Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, prin **Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării**, oferă studenților înscriși specializarea **Limbă și literatură italiană**¹⁸⁹ ca **limbă modernă B** cu principal Limba și literatură română sau Limba și literatură străină (engleză/franceză).

Universitatea din Oradea, prin **Facultatea de Litere**, și, respectiv, prin Centrul de Limbi Moderne¹⁹⁰ oferă studenților cursuri de limbă italiană, dar și certificate de competență lingvistică.

Deși multe universități au lectorate de limbă italiană, conform unui acord de cooperare între Ministerul Educației din România și Ministerul Afacerilor Externe din Italia¹⁹¹, doar o parte dintre aceste universități beneficiază de prezența unui lector nativ¹⁹² cu normă întreagă de predare la toți anii de studiu de la ciclul licență. De obicei acesta predă cursuri de cultură și civilizație italiană, precum și cursuri practice de comunicare.

Dintre **instituțiile de învățământ superior particular acreditate** care cuprind limba italiană în oferta de programe amintim:

Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir, prin **Facultatea de Limbi și Literaturi Străine**, oferă specializare în limba și literatura italiană, ca **limbă modernă B**. Studentul poate să opteze între diferite limbi și literaturi, iar cursurile de italiană oferite în cadrul facultății sunt cursuri de limbă (Limba italiană contemporană, Curs practic de limba italiană), precum și de literatură italiană (Istoria literaturii italiene, Cultura și civilizația italiană, Literatura italiană modernă și contemporană) sau de teoria și tehnica traducerii – limbaje de specialitate. Universitatea are relații de colaborare și cooperare cu instituții din Italia, precum: Universita Degli Studi di Firenze, Italia, Universita di Pisa Lungarno Pacinotti, Pisa, Italia.

Universitatea „Spiru Haret”, prin **Facultatea de Litere**¹⁹³, oferă licență în două domenii care includ italiana ca specializare B: Limbă și literatură și, respectiv, Limbi moderne aplicate printr-un program autorizat conform HG 140/2017, M.O 230/4.04.2017.

În cadrul specializării de Limbi Moderne Aplicate se studiază **două limbi moderne** (la același nivel, în oglindă): Engleză-Franceză/Spaniolă/Germană/**Italiană**, precum și o a treia limbă străină Arabă sau Rusă.

În cadrul programului de masterat **limba italiană** este inclusă în specializarea: **Traducere în domenii de specialitate**.

¹⁸⁸ <http://litere.univ-ovidius.ro/cercetare/centre-de-cercetare/centrul-de-studii-pentru-limbi-si-literaturi-romanice>.

¹⁸⁹ <http://litere.usv.ro/planlicenta.html>, <http://litere.usv.ro/misiune.html>.

¹⁹⁰ <http://litere.uoradea.ro/centru-limbi-moderne/italiana.html>.

¹⁹¹ protocol colaborare ro_it univ.pdf.

¹⁹² Este cazul următoarelor universități: Universitatea din București, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea „Alexandru Iona Cuza” din Iași.

¹⁹³ <https://lit.spiruharet.ro/prezentare-facultate/departamente>.

3.5.3.2 Studii universitare în cadrul diferitelor specializări din alte domenii decât Filologie în care **limba italiană are statut de disciplină de studiu cu regim obligatoriu sau opțional/facultativ**, de obicei a doua limbă modernă.

Dintre **universitățile publice** care includ **limba italiană** în oferta lor menționăm:

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, prin Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare (DLMC), oferă studenților cursul *Limba italiană pentru știință și tehnică*, precum și cursuri de tehnici de comunicare și comunicare profesională, atât în cadrul cursurilor de licență, cât și de masterat. Obiectivul principal al departamentului constă în formarea și consolidarea la studenți a deprinderilor de comunicare în limbajul științific și tehnic și însușirea de către aceștia a noțiunilor și operațiilor cognitivo-discursive specifice discursului specializat.

Departamentul emite la cerere certificate de competență lingvistică tuturor studenților și absolvenților UTCN, în vederea înscrierii acestora la examene, burse, programe de masterat sau doctorale, precum și în vederea angajării. Pe lângă cursurile obligatorii de limbi străine, departamentul organizează și cursuri de limbi străine în regim facultativ pentru studenții UTCN.

Academia de Studii Economice din București (ASE)

Limba italiană s-a regăsit în oferta Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale timp de patru decenii, între 1913-1953. Ulterior, începând cu anul universitar 1990-1991, predarea limbii italiene a fost reluată în toate facultățile, moment care a dus la reformarea disciplinei prin revizuirea și actualizarea sau rescrierea manualelor, cărților de gramatică și a vocabularelor de specialitate, punând astfel la dispoziția studenților toate resursele bibliografice necesare: manuale moderne, monografii, cărți practice de gramatică, colecții de texte, dicționare, toate publicate de Editura ASE. Materialele didactice au fost scrise pentru a acoperi toate nivelurile de studiu, de la elementar la competență și, de asemenea, italiană pentru economie.¹⁹⁴

Începând cu anul 2000, în cadrul **Conferinței științifice a studenților** a fost prevăzută o secțiune dedicată limbii italiene – **Cultura e civiltà economica italiana**.

Începând cu anul universitar 2009-2010, limba italiană pierde statutul de disciplină obligatorie și devine doar limbă străină opțională în timpul celui de-al doilea an de studiu, în ciuda prolificelor relații economice româno-italiene. În prezent, în **cadruul tuturor celor 12 facultăți ale ASE București, limba italiană este facultativă și opțională**, cu examen semestrial, cu credite și certificat, niveluri: A1-C2.

¹⁹⁴ Săndulescu, M., Fitness la ... verbele italiene, Colecția omagială Limba italiană pentru economiști, 1990-2013, vol. III, Editura ASE, 2017, 350 p.

Săndulescu, M., Fitness la ... prepozițiile italiene, Colecția omagială Limba italiană pentru economiști, 1990-2013, Editura ASE, vol. II, 2014, 200 p.

Săndulescu, M., Comunicazione scritta negli affari, vol. 2, Cliente-Fornitore, București, Editura ASE, 2006, 120 p.

Săndulescu, M., Comunicazione scritta negli affari, vol. 1, Fornitore-Cliente, București, Editura ASE, 2004, 112 p.

Săndulescu, M., Grammatica fondamentale della lingua italiana, București, Editura ASE, 1999, 150 p.

Săndulescu, M., Buon lavoro!, Corso comunicativo, livello intermedio – avanzato, București, Editura ASE, 2003, 169 p.

Săndulescu, M., L'italiano, l'Italia, gli italiani, Corso comunicativo, livello elementare, București, Editura ASE, 2003, 191 p.

Săndulescu, M., La morfologia italiana, Esercizi con chiavi, București, Editura ASE, 2003, 184 p.

Săndulescu, M., Ciao, Italia!, vol. II, Curs de limba italiană pentru avansați, cursuri IDD, București, Editura ASE, 2001, 74 p.

Săndulescu, M., Ciao, Italia!, vol. I, Curs de limba italiană pentru începători, cursuri IDD, București, Editura ASE, 2000, 106 p.

Săndulescu, M., Parliamo ... economia, Curs de limbă și civilizație economică italiană pentru studenții economiști, nivel mediu-avansat, ediție revăzută și adăugită, București, Editura ASE, 2003, 380 p.

Universitatea Politehnică din București, prin **Facultatea de Inginerie în Limbi Străine**, oferă studiul limbii italiene ca disciplină facultativă.

În cadrul **Universității Tehnice de Construcții din București** și-a desfășurat activitatea, începând cu 1958, **Catedra de Limbi Moderne**, care începe să se dezvolte armonios și astfel, din 1990, a fost introdus și studiul limbii italiene. Începând cu anul universitar 2004-2005 s-a reorganizat și a devenit **Catedra de Limbi Străine și Comunicare**, iar din 2006 funcționează cu denumirea **Departamentul de Limbi Străine și Comunicare**¹⁹⁵ alături de **Specializarea Traducere și Interpretare**, acreditată în mai 2010 de către Agenția Română de Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS). În oferta acestuia, în afara seminarelor de limbă obligatorii, se regăsesc și cursuri opționale de Cultură și civilizație umanistă, Tehnici de comunicare în limbi străine, Istoria științei și a tehnicii sau Metodologia cercetării științifice. Statutul limbii italiene este de L3 cu următoarea alocare orară: 3 ore an I, 2 ore an II, 1 ora an III și se regăsește atât la Specializarea Traducere și Interpretare, în cadrul domeniului Limbi Moderne Aplicate¹⁹⁶, cât și la Facultatea de Căi Ferate, Drumuri și Poduri¹⁹⁷.

Universitatea Națională de Arte București, prin Departamentul Teorie Educație Cercetare, continuă prestigioasa tradiție de predare, de un secol și jumătate, a disciplinelor teoretice fundamentale necesare formării artistice – anatomie artistică, perspectivă, filozofie și estetică, limbi străine – la care s-au adăugat cu timpul o serie de discipline formative (opționale) care reprezintă o resursă fundamentală de creație artistică și de orientare în carieră. Limba italiană este prevăzută sub forma unui curs obligatoriu de studiu în primii doi ani la forma de învățământ licență, cu o alocare de o oră/săptămână și este urmat de un mare număr de studenți, atât pentru interesul față de cultura italiană pentru bibliografia de specialitate care necesită o bună cunoaștere a limbii, cât și pentru proiectele și mobilitățile pe care UNARTE le desfășoară prin intermediul acordurilor bilaterale cu instituții de prestigiu din Italia sau prin intermediul Programului Erasmus plus.

Universitatea Națională de Muzică București, prin **Facultatea de Compoziție, Muzicologie și Științele Pedagogie muzicală**, oferă studenților posibilitatea de a studia limba italiană ca limba opțională.

Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan prevede limba italiană ca disciplina complementară în anul IV, conform Anuarului 2021-2021¹⁹⁸.

¹⁹⁵ Începând cu anul 2008, Departamentului de Limbi Străine și Comunicare i s-a atribuit un număr special din Buletinul Științific al Universității Tehnice de Construcții București, care vizează sfera preocupărilor științifice principale ale membrilor catedrei: lingvistică, traductologie, pedagogie, didactică, comunicare, studii interculturale, istoria culturii și literatură.

¹⁹⁶ În cadrul acestuia, studenții sunt formați în domeniul traducerii specializate de tip tehnico-științific, economic, juridic în două dintre limbile engleză, franceză, germană și spaniolă. Ulterior studenții pot opta pentru studiile de masterat de doi ani cu același profil, iar la final se pot angaja în diverse domenii și sectoare profesionale precum educație (învățământ preuniversitar și universitar), cercetare, cultură, mass-media, relații internaționale (diplomație), referenți de specialitate în administrație sau traducători specializați și interpreți în organisme naționale și internaționale.

¹⁹⁷ <https://fcfdp.utcb.ro/>.

¹⁹⁸ <https://itrcf.ro/wp-content/uploads/2020/10/Anuarul-site-ITRCF-2020-2021.pdf>, <https://itrcf.ofmconv.ro/>, <https://itrcf.ofmconv.ro/wp-content/uploads/2020/04/Plan-de-AEnv%C4%83%C8%9B%C4%83m%C3%A2nt-2020-2021.pdf>.

3.5.4 Contexte de aplicare a competențelor lingvistice dobândite

Există o strânsă interdependență între misiunea acestor universități și piața muncii în contextul unei strategii de internaționalizare la care aderă fiecare dintre acestea.

Un prim pas către o piață europeană a muncii îl reprezintă crearea contextelor de învățare pentru studenți prin discipline cu programe agreeate la nivel european, prin derularea de programe în limbi străine și prin implicarea studenților în programe europene.

Toate universitățile¹⁹⁹ menționate au în derulare programe de burse²⁰⁰ și/sau diverse parteneriate cu universități similare din România, cu universități din străinătate, cu angajatori la care studenții pot face stagii de practică sau internship-uri sau participă în programe de mobilități pentru studenți, doctoranzi și cadre didactice, dintre care cel mai frecvent este Programul Erasmus+ al Uniunii Europene care reprezintă principala sursă de mobilități și schimburi academice între țara noastră și Italia.

Din punct de vedere lingvistic condiția esențială pentru participare o reprezintă certificarea de nivel B1 tip CELI/CILS/ECL.

3.5.5 Cum îmi verific competențele de limbă italiană?

Unul din motivele pentru care studenții își certifică nivelul de cunoaștere al limbii străine studiate este acela că ei trebuie să prezinte la examenul de licență un certificat²⁰¹ de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională, eliberat de către catedra de profil a instituției organizatoare sau de către o altă instituție specializată. De obicei scopul unui astfel de examen este de a evalua capacitatea studenților de a integra cunoștințele obținute pe parcursul celor patru semestre de studiu al limbilor străine și sunt verificate și certificate competențele în baza descriptorilor de performanță corespunzători fiecăreia dintre competențe, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi²⁰², publicat de Consiliul Europei în 1998 și revizuit în 2000 (A1, A2, B1, B2, C1, C2).

Pentru organizarea examenelor de certificare a competențelor lingvistice de limbă italiană studenții au la dispoziție diferite oportunități oferite de Institutul Italian de Cultură care a încheiat convenții cu următoarele instituții de învățământ: Università per Stranieri di Perugia (CELI²⁰³ – CIC), Università per Stranieri di Siena (CILS²⁰⁴), cu o corespondență bine definită între nivelurile de certificare recunoscute de acestea și cele stabilite prin Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi, dar și de centre²⁰⁵ create în universități, instituții de cultură sau alți furnizori privați.

¹⁹⁹ ASE București are în program burse Erasmus pt. licență, master doctorat la marile univ. it., Roma, Milano, Bologna, Firenze, Perugia, Torino, Trieste Napoli Bari. De asemenea UBB, UB, UTCB. UNARTE oferă schimburi studenți și profesori cu universități din Italia, precum UNITUS – Viterbo, ABBA- Roma etc.

²⁰⁰ UAIC Iași oferă stagii de studiu sau practică în Italia, oferite de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași prin programul de mobilitate Erasmus+ (există acorduri cu Universitățile din Torino, Padova, Perugia, Bari, Foggia, Cosenza); bursa „Loredana Battaglia” prin Asociația ALBA. (Italia); burse de studii oferite de Institutul Italian de Cultură „Vito Grasso” de la București, de Agenția de Credite și Burse de Studii; <https://sites.google.com/view/italiana-uaic-iasi/studii-de-licen%C8%9B%C4%83>.

²⁰¹ Ordinului Ministrului Educației și Cercetării nr. 295/05.02.2007, privind cadrul general de organizare a examenului de finalizare a studiilor în învățământul superior, art. 7, https://drept.unibuc.ro/dyn_doc/oferta-educationala/examen-licenta-2009-absolv-alte-inst-iunie-2009.pdf.

²⁰² Quadro comune europeo di riferimento per la conoscenza delle lingue. Conform http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/cadre1_en.asp.

²⁰³ CELI este organizat în colaborare cu Universitatea pentru Străini din Perugia în luna iunie a fiecărui an; certificatul de nivel CELI 3 sau superior este echivalent cu examenul de limbă italiană pentru înscrierea la universitățile din Italia.

²⁰⁴ CILS este organizat în colaborare cu Universitatea pentru Străini din Siena la începutul lunii decembrie.

²⁰⁵ Centrul Ariel al UB, al Departamentului de Limbi Străine Specializate: <http://centrul-ariel.ro/curs/cursuri-romanice/>, <https://unibuc.ro/studii/centre-de-limbi-straine/centrul-de-limbi-straine-ariel/>.

Centrul de limbi străine al Universității din București, <https://unibuc.ro/studii/centre-de-limbi-straine/centrul-de-limbi-straine-al-universitatii-din-bucuresti/>.

3.5.6 Experiențe italofoane multiculturale și multilingvistice

Studentii de limbă italiană de la universitățile amintite au infinite oportunități de a participa la activități de cercetare, seminarii, conferințe organizate de propriile facultăți sau centre de cultură locale²⁰⁶/regionale și/sau Comitate Dante Alighieri sau la nivel național prin intermediul evenimentelor promovate de Institutul Italian de Cultură.

Dintre **evenimentele organizate în medii non-formale și informale, precum concursuri, festivaluri sau proiecte** amintim:

- **Evenimentele promovate și/sau organizate de Institutul Italian de Cultură** care se desfășoară în format online sau fizic conform calendarului de pe site-ul instituției (lansări de carte, expoziții, serile filmului italian etc.)²⁰⁷;
- **Dantedi**²⁰⁸ – Ziua națională dedicată poetului de excelență Dante Alighieri – **25 martie** – ziua cu care, conform cercetătorilor, își începe călătoria în lumea de dincolo din Divina Comedie;
- **Ziua Națională a Italiei**, cunoscută sub numele de **La Festa della Repubblica**, este sărbătorită pe data de **2 iunie** și comemorează ziua în care, în anul 1946, poporul italian a decis ca forma de guvernare să fie republica, fiind considerată ziua în care s-a născut Italia modernă.
- **Săptămâna limbii italiene în lume** este o manifestare culturală promovată, în fiecare an, în a treia săptămână din luna octombrie, conform inițiativei care a luat naștere în 2001 prin colaborarea Ministerului Afacerilor Externe al Italiei cu Accademia della Crusca. În fiecare an se definește o temă sub auspiciile cărora italieniști din lumea întreagă organizează evenimente.
- **Săptămâna bucătăriei italiene**²⁰⁹ reprezintă o inițiativă promovată de Ministerul Afacerilor Externe al Italiei care își propune să promoveze și să valorifice tradiția culinară italiană, semn distinctiv al identității și culturii italiene printr-o serie de evenimente concentrate pe excelențele italiene și pe calitatea produselor *Made in Italy* în sectorul agroalimentar.
- **FESTLETTURA**²¹⁰ este un festival care aduce mai aproape de elevii și **studenții italieniști** cultura și literatura din Peninsula, propunându-le spre lectură (sau traducere) și recenzare titluri din literatura italiană contemporană, dar și din cea clasică.

Centrul INTERLINGUA (CI), constituit în anul 2001 în cadrul Universității Politehnica din Timișoara, <https://www.sc.upt.ro/ro/2016-05-17-21-44-28>.

Centrul Alpha al UBB. <http://lett.ubbcluj.ro/alpha/en/certificate-si-teste/#equivalence>.

Centrul Lingua al UBB: <http://lingua.ubbcluj.ro/index.php?menuid=2&lang=RO>, https://www.ubbcluj.ro/ro/structura/unitati/centre_de_limbi_moderne#lingua.

Centrul Facultății de litere al Universității din Oradea: <http://litere.uoradea.ro/centru-limbi-moderne/certificate.html>.

Centrul INTERLINGUA, Universitatea din Craiova organizează examene pentru obținerea certificatelor de competență lingvistică. Certificatele eliberate au avizul Ministerului Educației Naționale.

<https://litere.ucv.ro/litere/ro/content/accesul-t%C4%83u-%C3%AEn-europa-pentru-evaluarea-nivelului-de-competen%C5%A3%C4%83-lingvistic%C4%83>.

Centrul de Limbi și Culturi Străine SYNERGIA LINGUARUM (CLCSSL), înființat în 2013 în cadrul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava (USV), afiliat Departamentului de Limbi și Literaturi Străine al Facultății de Litere și Științe ale Comunicării (FLSC); http://litere.usv.ro/public_pdf/anunturi/COMUNICAT%20PRESA%20CLCSSL%202020-2021.pdf.

²⁰⁶ <https://www.cciiasi.it/home/2019/12/11/presentazione-di-due-libri-in-lingua-romena-e-italiana/>

²⁰⁷ <http://www.iicbucarest.esteri.it/> sau <https://www.facebook.com/IstitutoItalianoDiCulturaBucarest/>

²⁰⁸ <https://accademiadellacrusca.it/it/contenuti/lacruscaacasa-25-marzo-2020-il-primo-danted/7906>

²⁰⁹ https://www.esteri.it/mae/en/sala_stampa/archivionotizie/approfondimenti/2020/11/settimana-della-cucina-italiana-nel-mondo.html.

²¹⁰ Festivalul se desfășoară în fiecare an prin concursul „Tinerii citesc Italia”, ajuns în 2020 la ediția a IX-a cu tema „Rendiamo virale la lettura!”. Evenimentul se derulează sub patronajul Ambasadei Italiei în România și cu sprijinul editurilor: Marsilio Editori, Edizioni Piemme gruppo Mondadori, Giunti Editore, Einaudi Ragazzi, Oltre Edizioni și are ca obiectiv difuzarea limbii și a culturii italiene în România prin intermediul lecturării de cărți aparținând unor scriitori italieni. Concursul se împarte în trei secțiuni, una fiind Secțiunea Universitate dedicată studenților, https://www.facebook.com/Festlettura-302094239932069/about/?ref=page_internal.

Studentii și profesorii au posibilitatea să promoveze limba, cultura și literatura italiană și în paginile diferitelor reviste naționale²¹¹ și internaționale, dar și prin traduceri²¹² și interpretări ale unor lucrări italiene reconfirmând astfel legăturile și interferențele culturale italo-române.

Putem concluziona spunând că, deși, pasiunea pentru limba lui Dante există de ambele părți, atât în rândul dascălilor, cât și al studenților, situația disciplinei Italiană este una care ar trebui să ne preocupe²¹³ și să ne concetreză forțele în a-i restabili respectul și orgoliul impus de înaintași, în a asigura sustenabilitate unei tradiții centenare pe care foarte alte puține limbi străine o au în pregătirea universitară românească.

Bibliografie

Articole de specialitate

- Bălțeanu, V., 2017. *Două decenii de italianistica la Universitatea de Vest din Timisoara*, Timișoara, Editura Mirton, Editura Amphora, <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A28392/pdf>, accesată ianuarie 2021.
- Dorojan, A., 2013. *L'emigrazione italiana nelle terre romene (1861-1916)*, teză de doctorat, Roma, Universită Roma Tre, accesat ianuarie 2021.
- Ioana, N., 2011. *Claudiu Isopescu. Monografie*, teză de doctorat, București, Universitatea din București, accesat ianuarie 2021.
- MAE/MAECI, 2020. *L'ITALIANO NEL MONDO CHE CAMBIA – 2018*, raport prezentat la Palazzo Madama, Roma, în data de 22.10.2018 cu ocazia reuniunii de lucru "Gli Stati Generali della Lingua italiana nel mondo"; https://www.esteri.it/mae/resource/doc/2018/10/rapporto_2018_li.pdf, accesat ianuarie 2021.
- Petrescu, I., Gogu, E., Anghelache, C., Anghel, M., 2018. Geneza și evoluția învățământului românesc în România, 2018, https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/08/Geneza_si_evolutia_invatamantului_superior_din_Romania_2018.pdf, accesat ianuarie.
- Săndulescu, M., 2015. *The History of modern languages*, București, Editura ASE <http://limbimoderne.ase.ro/docs/public/THE-HISTORY-OF-MODERN-LANGUAGES.pdf>, Bucuresti, Editura ASE, accesat ianuarie 2021.

Surse online:

- ACCADEMIA DELLA CRUSCA, 2020 Dantedi: <https://accademiadellacrusca.it/it/contenuti/lacruscaacasa-25-marzo-2020-il-primodantedi/7906>, accesat ianuarie 2021.
- Catalogul universităților de stat și private – admitere: <https://www.adservio.ro/admitere?page=9>.
- Centrul Alpha al UBB: <http://lett.ubbcluj.ro/alpha/en/certificate-si-teste/#equivalence>, accesat ianuarie 2021.
- Centrul Ariel al UB: <http://centrul-ariel.ro/curs/cursuri-romanice/>, accesat ianuarie 2021.
- Centrul Lingua al UB,B: <http://lingua.ubbcluj.ro/index.php?menuid=2&lang=RO>, accesat ianuarie 2021.
- EU, 2020: Ziua limbilor europene: Ziua https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day_ro, <https://www.coe.int/fr/web/language-policy/european-day-of-languages>, accesat decembrie 2020.

²¹¹ <http://www.orizzonticulturali.it/>.

²¹² Recent a fost realizat un instrument operativ centralizat, de mare utilitate pentru specialiști și publicul larg, o bază de date online ITALIENISTICA TRADUCERI care cuprinde titlurile cărților de autori italieni și de limbă italiană publicate în România în toate domeniile (literatură, istorie, filosofie, economie etc.), în volume individuale, antologii și ediții bilingve. Baza de date reunește toate titlurile cuprinse în „Bibliografia cărților în curs de apariție – CIP”, parte a Catalogului Bibliotecii Naționale a României, http://www.orizonturicultural.ro/ro_database3_Italienistica-traduceri.html.

²¹³ Câteva exemple care stau la baza preocupării pentru fragilitatea disciplinei Italiană: limba italiană nu se mai studiază la UAUIM după o tradiție lungă de aproape jumătate de secol; la UTCB limba italiană nu mai figurează în panelul limbilor opționale pentru studenții de la Construcții Civile; la ASE, din 2009-2010, limba italiană a fost predată doar ca limbă străină opțională în timpul anului II; la UNMB a rămas disciplină de studiu pentru un singur an, cu o oră/săptămână; în Timișoara se mai studiază doar la Universitatea de Vest etc.

- EU, 2020. Certificarea limbii italiene: CECRL Grila de autoevaluare a competențelor de limbă italiană, accesat decembrie 2020.
- Facultatea Construcții de Mașini, Departament de Limbi Moderne și Comunicare –<https://lmc.utcluj.ro/>.
- Facultatea de Muzicologie și Științele educației muzicale, <https://www.unmb.ro/despre-noi/facultati-ansambluri/fcprm/departamentul-de-muzicologie-si-stiintele-educatiei-muzicale/>, accesat în ianuarie 2021.
- Institutul italian de cultură, nedat. https://iicbucarest.esteri.it/iic_bucarest/ro/imparare_italiano/certificazioni/, / accesat ianuarie 2021.
- Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan, <https://itrcf.ofmconv.ro/>, <https://itrcf.ofmconv.ro/wp-content/uploads/2020/04/Plan-de-%C3%AEnv%C4%83%C8%9B%C4%83m%C3%A2nt-2020-2021.pdf>.
- MAE/MAECI, 2020. La promozione della lingua italiana: https://www.esteri.it/mae/it/politica_estera/cultura/promozionelinguaitaliana/portale-della-lingua-italiana.html, accesat ianuarie 2021.
- MAE/MAECI, 2020. Săptămâna limbii italiene în lume: https://www.esteri.it/mae/it/politica_estera/cultura/promozionelinguaitaliana/settimanalinguaitaliana/iniziativa-nel-mondo-2020.html, accesat ianuarie 2021.
- MEC, 2021. HG 299/2020. Anexele nr. 1-3: Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/ programelor de studii universitare, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/HG-nr.-299-din-2020-nomenclator_acreditari-licenta.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași., Facultate de Litere: <http://media.lit.uaic.ro/>, <http://sectiaitaliana.eu5.org/prezentare.html>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. 2021. <https://www.ubbcluj.ro/ro/despre/prezentare/istoric>, Facultatea de Litere. Departamentul de Limbi Străine https://lett.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2018/05/prezentare-DLSS_ro.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea din București, Facultatea de litere, <http://admitere.unibuc.ro/brosuri-admitere/>.
- Universitatea din București. 2020. <http://admitere.unibuc.ro/wp-content/uploads/2020/04/BROSURA-ADMITERE-LLS-2020-1.pdf>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Ovidius din Constanța- facultatea de limbi si literaturi moderne și științele comunicării, <http://litere.univ-ovidius.ro/departamente/departamentul-de-limbi-si-literaturi-moderne-si-stiintele-comunicarii>, <http://litere.univ-ovidius.ro/>, <http://litere.univ-ovidius.ro/admitere/oferta-educationala>, accesat ianuarie 2021.
- Universitatea de Vest din Timișoara. 2020. <https://admitere.uvt.ro/program/limbi-moderne-aplicate/#prezentare-program-de-studii>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Tehnică de Construcții București. nedat. Facultatea de Inginerie în Limbi Străine. Specializarea Traducere și interpretare. Planuri de învățământ. <https://fils.utcb.ro/vreau-sa-devin-student/studii-de-licenta/traducere-si-interpretare/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Facultatea de Arhitectură în cadrul Departamentului Limbi Moderne și Comunicare se studiază limba italiană ca disciplină opțională în cadrul studiilor de licență: <https://fau.utcluj.ro/files/planuri/fise/06.pdf>, <https://fau.utcluj.ro/planuri-de-invatamant.html>, https://fau.utcluj.ro/files/planuri/Prom_ARH_2020-2026.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Creștină din București, <http://limbi-straine.ucdc.ro/italiana.php>, accesat în ianuarie 2021.

3.6 Limba spaniolă

Anca PECICAN

În cazul studiilor universitare de licență există două categorii de programe care includ limba spaniolă. Pe de-o parte, potrivit nomenclatorului domeniilor și al specializărilor universitare aprobat de Guvernul României, în cadrul domeniului fundamental de studii universitare Științe umaniste și arte, ramura Filologie, există două domenii de licență care pot include și limba spaniolă: Limbă și Literatură și, respectiv, Limbi Moderne Aplicate. În al doilea rând, spaniola poate apărea la ciclul I de studii universitare în cadrul diferitelor specializări din alte domenii decât Filologie. În acest caz, limba spaniolă are statut de disciplină de studiu cu regim obligatoriu sau opțional/facultativ, de obicei a doua limbă modernă. Este cazul anumitor facultăți de Relații Economice Internaționale, Administrarea Afacerilor etc.

În învățământul universitar românesc, domeniul de licență cu specializarea Limbă și literatură spaniolă este inclus în oferta educațională a mai multor universități. La Universitatea din București (UB), se poate obține licență în filologie spaniolă prin absolvirea atât a Facultății de Litere, cât și a Facultății de Limbi și Literaturi Străine (FLLS). În primul caz, spaniola figurează ca specializare B, Limba și literatura română sau Literatura universală și comparată fiind specializarea A. În cel de al doilea caz, Limba și literatura spaniolă se poate studia în combinație cu o altă limbă modernă, putând fi specializare A sau B. Studentul poate alege dintr-o paletă amplă de opțiuni de la engleză până la turcă, neogreacă, neerlandeză și chiar limba și literatura catalană. De asemenea, tot la FLLS se poate obține licență în Traducere și interpretare, specializare ce implică două limbi, una dintre ele putând fi spaniola. Programul domeniului Limbi moderne aplicate oferă candidatului opțiunea de a alege limba spaniolă ca specializare B. Tradiția predării spaniolei la UB datează încă din 1930, iar oferta actuală de programe ce includ această limbă este cea mai diversificată din țară.

În București există de asemenea instituții de învățământ superior particular acreditate care oferă specializare în Limba și literatura spaniolă. Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” include spaniola ca limbă modernă B, la alegere între alte limbi și literaturi. De asemenea, Facultatea de Litere a Universității „Spiru Haret” oferă licență în două domenii care includ spaniola ca specializare B: Limbă și literatură și, respectiv, Limbi moderne aplicate.

Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (UBB) oferă Limba și literatura spaniolă ca specializare A sau B în combinație cu paletă largă de alte limbi și literaturi. De asemenea, limba spaniolă este și parte a programului de Limbi moderne aplicate. La Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (UAIC) Limba și literatura spaniolă poate fi aleasă ca specializare A sau B în combinație cu limba română, cu o altă limbă străină sau cu literatura universală și comparată. Facultatea de Litere a Universității din Craiova oferă numai specializarea Limbă și literatură spaniolă ca limbă modernă B. Acesta este și cazul Facultății de Litere și Științe ale Comunicării a Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava. Universitatea de Vest din Timișoara oferă pe lângă specializarea B în Limba și literatura spaniolă și posibilitatea de a combina spaniola cu alte două limbi în cadrul programului de Limbi moderne aplicate. În baza unui acord de cooperare între Ministerul Educației din România și Ministerul Afacerilor Externe din Spania, o parte dintre aceste universități (UB, UAIC) beneficiază de prezența unui lector nativ cu normă întreagă de predare la toți anii de studiu de la ciclul licență. De obicei acesta predă cursuri de cultură și civilizație spaniolă, precum și cursuri practice de comunicare.

Pe de altă parte, Facultatea de Inginerie în Limbi Străine a Universității Tehnice de Construcții oferă din anul 2004 programul de licență Traducere și interpretare în cadrul domeniului Limbi Moderne Aplicate. În cadrul acestuia, studenții sunt formați în domeniul traducerii specializate de tip tehnico-științific, economic, juridic în două dintre limbile engleză, franceză, germană și spaniolă. Acest program de trei ani se continuă cu un masterat de doi ani cu același profil.

Absolvenții acestor domenii de studii universitare pot lucra în varii domenii precum educație (învățământ preuniversitar și universitar), cercetare, cultură, mass-media, relații internaționale (diplomație), ca

referenți de specialitate în administrație sau ca traducători specializați și interpreți în organisme naționale și internaționale. De asemenea, se pot angaja în companii multinaționale care au contacte comerciale cu întreg spațiul hispanofon.

După cum am spus și în introducere, spaniola poate figura și ca disciplină în programe de studii universitare din alte ramuri decât Filologia. De exemplu, la Facultatea de Relații Economice Internaționale a Academiei de Studii Economice (ASE) se studiază disciplina Limba spaniolă și comunicare de specialitate ca a doua limbă străină, orientarea fiind către limbajul comercial și comunicarea de afaceri. De asemenea, studenții de la ciclul licență din întreaga universitate au posibilitatea de a alege să învețe spaniola ca disciplină facultativă dintre multe alte limbi străine. Interesul acestora este foarte mare pentru limba spaniolă. Conform unui studiu desfășurat în 2018 asupra a 60 de studenți înmatriculați la ASE care s-au înscris la cursul facultativ de spaniolă (Pecican 2018, p. 102), motivațiile care au stat la baza alegerii cursului au fost în primul rând atracția respondenților față de această limbă (41,6%), precum și interesul pentru a avea mai multe șanse de încadrare pe piața muncii (41,6%). De asemenea, intenția de a participa la programe de mobilități în universități din Spania (33,3%) s-a numărat printre motivațiile importante. Pe de altă parte, limba spaniolă prezintă interes și din perspectiva interacțiunii sociale (25%), o parte dintre cursanți având rude sau cunoștințe de naționalitate spaniolă. Studiul spaniolei ca disciplină facultativă se întâmplă și la alte facultăți și universități din țară precum Facultatea de Inginerie în Limbi Străine de la Universitatea Politehnică din București sau la programul de Traducere și interpretare de la Universitatea Tehnică de Construcții din București.

Facultatea de Administrație și Afaceri a Universității din București a inclus în planul de învățământ limba spaniolă alături de franceză și engleză în cazul a trei din cele cinci programe de licență: Administrație publică, Marketing și Administrarea afacerilor. Studenții pot studia spaniola pentru afaceri timp de patru semestre.

În cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca funcționează Departamentul de Limbi Străine Specializate (DLSS) încă din 1994, când purta numele de „Catedra de Limbi Străine pentru Nefilologi”. Principalele funcții ale acestui departament sunt predarea, testarea și cercetarea avansată în domeniul limbilor moderne pentru obiective specifice și academice. Concret, între responsabilitățile principale ale DLSS se numără aceea de a concepe, organiza și livra cursuri de pregătire lingvistică specializată atât studenților înmatriculați la programe de Filologie, cât și celor de la toate celelalte facultăți ale universității. Limba spaniolă figurează între limbile moderne pentru care se predau cursuri precum *Comunicare academică*, *Limbă străină pentru turism*, *Limbă străină pentru știință și tehnologie* etc.

Universitățile menționate sunt implicate în diverse programe de mobilități pentru studenți, doctoranzi și cadre didactice. Programul Erasmus+ al Uniunii Europene este principala sursă de mobilități și schimburi academice între țara noastră și Spania. Prin intermediul acestuia studenții au posibilitatea de a studia în universități din Spania atât programe de filologie, cât și de științe economice, medicină, drept, inginerie etc. De exemplu, în medie 14 studenți ai Academiei de Studii Economice au studiat anual în facultăți spaniole de profil economic la ciclul licență sau masterat în perioada 2013 – 2018 (Pecican 2018: p. 100). De obicei, în cazul ASE, oferta de mobilități Erasmus+ cuprinde numai programe ce se desfășoară în spaniolă, iar pentru a putea obține bursa, candidații trebuie să aibă cel puțin un nivel de competență B1 conform CECRL. Cele mai populare universități din punctul de vedere al opțiunilor studenților sunt La Universidad Politécnica de Cartagena, Universidad Complutense de Madrid, Universidad de Málaga, Universidad Carlos III de Madrid, Universidad de Cantabria. Tot programul Erasmus+ face posibilă deplasarea studenților în Spania pentru activități de voluntariat în perioada vacanțelor sau pentru efectuarea de stagii de practică (internship) în firme spaniole.

În legătură cu certificarea competențelor lingvistice în limba spaniolă ale studenților, în cadrul anumitor universități există centre care în urma unei evaluări eliberează atestate de acest fel. Spre deosebire de testul internațional DELE, aceste certificate au termen de valabilitate limitat, de obicei doi ani. Este cazul Centrului Ariel al UB, al Departamentului de Limbi Străine Specializate și al Centrului Alpha ale UBB.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

Pecican, A. 2018. „Análisis de necesidades en estudiantes de E/LE en la Universidad de Estudios Económicos de Bucarest: motivaciones y expectativas curriculares” în Militaru, M. (coord. ed.). 2018. *The 7th International Conference: Synergies in Communication*, București: Editura ASE, pp. 98 – 109, https://sic.ase.ro/wp-content/uploads/sic-2018/pdf-2018/Pecican-Anca_An%C3%A1lisis-de-necesidades-en-estudiantes.pdf, accesat în noiembrie 2020.

Surse online

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. nedat. <http://media.lit.uaic.ro/Spaniola/>, accesat în noiembrie 2020

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Facultatea de Litere. Departamentul de Limbi Străine Specializate. nedat. https://lett.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2018/05/prezentare-DLSS_ro.pdf, accesat în noiembrie 2020

Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București. 2019. Locuri Concurs ERASMUS 2019. Facultatea de Medicină. https://umfcd.ro/wp-content/uploads/2019/ERASMUS/01-Locuri-concurs_2019_FINALA.pdf, accesat în noiembrie 2020.

Universitatea de Vest din Timișoara. 2020. <https://admitere.uvt.ro/program/limbi-moderne-aplicate/#prezentare-program-de-studii>, accesat în noiembrie 2020.

Universitatea din București. 2020. <http://admitere.unibuc.ro/wp-content/uploads/2020/04/BROSURA-ADMITERE-LLS-2020-1.pdf>, accesat în noiembrie 2020.

Universitatea din București. 2019. Facultatea de Administrarea Afacerilor. „Planuri de învățământ AA” 2019. <http://www.faa.ro/index.php/studii/licenta/administrarea-afacerilor/216-planuri-de-invatamant-si-fise-discipline-aa>, accesat în noiembrie 2020.

Universitatea din București. 2019. Facultatea de Administrarea Afacerilor. „Planuri de învățământ și Fișe Discipline AP” <http://www.faa.ro/index.php/studii/licenta/administratie-publica>, accesat în noiembrie 2020.

Universitatea din București. 2019. Facultatea de Administrarea Afacerilor. „Planuri de învățământ MK”. <http://www.faa.ro/index.php/studii/licenta/marketing/210-planuri-de-invatamant-si-fise-discipline-mk>, accesat în noiembrie 2020.

Universitatea din București. 2020. Facultatea de Drept. Listă acorduri Erasmus 2020-2021. <https://drept.unibuc.ro/Selectie-mobilitati-studenti-ErasmusPlus-2020-2021-s61-avz798-ro.htm>, accesat în noiembrie 2020.

Universitatea Politehnică din București. nedat. Universități partenere Erasmus+. <https://upb.ro/erasmus/universitati-partenere-erasmus/>, accesat în noiembrie 2020.

Universitatea Tehnică de Construcții București. nedat. Facultatea de Inginerie în Limbi Străine. Specializarea Traducere și interpretare. Planuri de învățământ. <https://fils.utcb.ro/vreau-sa-devin-student/studii-de-licenta/traducere-si-interpretare/>, accesat în noiembrie 2020.

Legislație

*** HG 299/2020. Anexele nr. 1–3: Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/ programelor de studii universitare, Ministerul Educației și Cercetării, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/HG-nr.-299-din-2020-nomenclator_acreditari-licenta.pdf, accesat în noiembrie 2020.

3.7 Limba română ca limbă străină

Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ, Mihai ȘERBAN, Raluca Nicoleta ȘERBAN

Limba română ca limbă străină (LRLS) este studiată la nivel universitar de cetățenii străini înmatriculați la studii în instituții de învățământ superior românesc, cu respectarea prevederilor legale. Prezentăm pe scurt cadrul legislativ, urmat de câteva referiri la motivațiile cetățenilor străini de a-și efectua studiile universitare în România, iar în continuare ne propunem să descriem condițiile de studiere a limbii române ca limbă străină atât la nivelul anului pregătitor de limba română (APLR), cât și pe parcursul studiilor universitare, dedicând o secțiune separată materialelor didactice elaborate la nivel universitar pentru studiul LRLS.

Din punct de vedere legislativ, H.G. nr. 288/ 1993, cu modificările și completările ulterioare, stipulează faptul că „școlarizarea în România a cetățenilor străini și a cetățenilor români având domiciliul stabil în alte țări se poate face prin acordarea de burse de către statul român sau pe cont propriu” (Art. 1). Conform H.G. nr. 288/ 1993, numărul cetățenilor străini care pot beneficia de burse este de peste 250, bursele acordându-se prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Comerțului sau Ministerului Învățământului (Art. 2). Numărul cetățenilor străini care „pot fi primiți la studii fără plata taxelor școlare, însă cu suportarea integrală, pe cont propriu, a cheltuielilor de întreținere” este de peste 150 și „se stabilește anual, în comun, de către Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Învățământului” (Art. 6). Numărul cetățenilor străini care „pot fi primiți la studii anual, cu plata taxelor de școlarizare în valută liber convertibilă” este de cca 3500 (Art. 7). Însușind cele trei categorii de cetățeni străini care pot fi școlarizați în România conform H.G. nr. 288/ 1993, se ajunge la un număr de peste 4000 de cetățeni străini.

Din 1993 până în prezent, numărul cetățenilor străini înscriși la studii în România a crescut constant²¹⁴. Astfel, dacă ne referim strict la învățământul universitar, conform datelor publicate de Institutul Național de Statistică, în anul universitar 2015-2016, s-au înscris 25,8 mii de studenți care au obținut diploma de bacalaureat în altă țară²¹⁵. Ponderea lor a reprezentat 4,8% din numărul total al studenților/cursanților/doctoranzilor înscriși în învățământul superior. Din aceștia, 23,7 mii au fost înscriși în instituții de învățământ superior publice. Cea mai mare pondere a studenților străini față de totalul studenților (ISCED 6²¹⁶) o reprezintă studenții din învățământul universitar de licență (5,5%) (INS, 2017, p. 36).

În anul universitar 2017-2018, programele de studii universitare din România au fost urmate de 29,1 mii de studenți care au obținut diploma de bacalaureat în altă țară. Ponderea lor a reprezentat 5,4% din numărul total al studenților/cursanților/doctoranzilor înscriși în învățământul superior. Din aceștia, 26,9 mii au fost înscriși în instituții de învățământ superior publice. Cea mai mare pondere a studenților străini față de totalul studenților (ISCED 6) o reprezintă studenții din învățământul universitar de licență (6,1%) (INS, 2019, p. 36).

Comparativ, în anul universitar 2018-2019, s-au înscris 30,3 mii de studenți care au obținut diploma de bacalaureat în altă țară. Ponderea lor a reprezentat 5,7% din numărul total al studenților/cursanților/doctoranzilor înscriși în învățământul superior. Din aceștia, 28,2 mii au fost înscriși în instituții de învățământ superior publice. Cea mai mare pondere a studenților străini față de totalul studenților (ISCED 6) o reprezintă studenții din învățământul universitar de licență (6,3%) (INS, 2020, p. 36).

Un raport recent al Ministerului Educației face referire strict la numărul de studenți străini înscriși la studii universitare în România (MEN, 2017-2018). Astfel, Tabelul 1 de mai jos redă numărul de studenți

²¹⁴ Pentru date referitoare la evoluția numărului de studenți străini înscriși la studii în România de la începutul secolului XX, vezi UEFISCDI (2013), care face referire la o creștere constantă a ponderii studenților străini în corpul studentesc, de la 1% la începutul secolului, la 10% în anii 1980 (p. 22).

²¹⁵ De menționat că în categoria studenților care au obținut diploma de bacalaureat în altă țară intră atât studenți români, cât și studenți străini care au efectuat studiile liceale în străinătate. Pentru numărul studenților străini, vezi datele preluate din Raportul MEN (2017-2018).

²¹⁶ Nivelul ISCED 6 reprezintă învățământului universitar de licență, nivelul ISCED 7 reprezintă învățământul universitar de masterat, cursuri sau studii postuniversitare, iar nivelul ISCED 8 reprezintă învățământul universitar de doctorat și postdoctorat (INS, 2017, p. 10).

înscriși la studii universitare de licență în decursul a patru ani universitari; se observă că ponderea studenților străini crește de la 21684 de studenți (5,3%) în 2014 la 24815 studenți (6,1%) în 2017. Din păcate, raportul nu oferă date despre numărul studenților străini înscriși la programe universitare de masterat și doctorat.

Tabelul 3.19 Studenți români și străini înscriși la studii universitare de licență în perioada 2014-2018

Forma de învățământ	Număr studenți			Ponderea în funcție de naționalitate (%)	
	Total	Studenți români	Studenți străini	Studenți români	Studenți străini
An universitar 2014/2015					
Total	411.229	389.545	21.684	94,7%	5,3%
De stat	345.336	326.105	19.231	94,7%	5,6%
Particular	65.893	63.440	2.453	96,3%	3,7%
An universitar 2015/2016					
Total	410.697	388.110	22.587	94,5%	5,5%
De stat	351.450	330.873	20.577	94,1%	5,9%
Particular	59.247	57.237	2.010	96,6%	3,4%
An universitar 2016/2017					
Total	405.638	381.952	23.686	94,2%	5,8%
De stat	350.149	328.593	21.556	93,5%	6,2%
Particular	55.489	53.359	2.130	96,3%	3,8%
An universitar 2017/2018					
Total	408.179	383.364	24.815	93,9%	6,1%
De stat	352.229	329.531	22.768	93,5%	6,5%
Particular	55.880	53.833	2.047	96,3%	3,7%

Sursa: MEN, 2017-2018, p. 10.

Referitor la proveniența studenților străini, Raportul MEN (2017-2018) precizează că, în anul 2018, studenții străini „proveneau din 125 de țări (28 de țări UE/SEE și 97 de țări non-UE) și majoritatea erau înscriși în programe de licență [...], iar peste jumătate dintre studenții din țări non-UE provin din Republica Moldova. Majoritatea dintre studenții non-UE provin din 17 țări (altele decât Republica Moldova), peste 40% fiind din Orientul Mijlociu (Israel, Siria, Irak, Iordania, Liban, Palestina și Iran)” (MEN, 2017-2018, p. 32).

În plus, conform Raportului MEN (2017-2018), „programele de studii în limba franceză au cea mai mare pondere de studenți străini (65% față de 29% pentru programele de studii în limba engleză) [...]. Peste o treime dintre studenții non-UE studiază în domeniile medicină, medicină dentară și farmacie. Aceste domenii sunt accesate, în principal, de studenți din: Israel, Republica Moldova, Tunisia, Siria, Maroc, Liban, Albania, Iordania și Iran. Exceptând studenții din Republica Moldova, proporția studenților non-UE care studiază în domeniile medicale este în continuă creștere [...], iar aproape trei sferturi dintre studenții cu cetățenie UE și SEE studiază în domenii medicale” (idem, cu preluarea datelor din UEFISCDI, 2017).

În ceea ce privește programele de studii universitare românești la care se pot înscrie cetățenii străini, OMEN nr. 3236/ 2017 precizează faptul că cetățenii străini se pot înscrie la programe de studii acreditate, desfășurate fie în limba română, fie într-o limbă de circulație internațională (Art. 3). Pentru înscrierea la programele de studii desfășurate în limba română, cetățenii străini trebuie să facă dovada cunoașterii limbii române prin prezentarea: certificatului de absolvire a „anului pregătitor de limba română”, unor „acte de studii românești (diplome și certificate) sau acte de studii, situații școlare atestând cel puțin patru ani de studii consecutivi urmați în limba română, într-o unitate/instituție de învățământ din sistemul național din România”, unor acte care atestă promovarea testului de limba română „organizat potrivit reglementărilor în vigoare”, unor „atestate de competență lingvistică, nivelul minim B1, eliberate potrivit reglementărilor în vigoare” (Art. 8). Cu referire la atestatele de competență lingvistică, nivel minim B1, OMEN nr. 3473/2017 aduce următoarea completare referitoare la instituțiile emitente recunoscute: „eliberate de instituțiile de învățământ superior acreditate din România care organizează anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini, de lectoratele

de limbă, literatură, cultură și civilizație românească în universități din străinătate/Institutul Limbii Române sau de Institutul Cultural Român” (Art. 6). Odată înscriși la programe de studii universitare în România (fie ele desfășurate în limba română, fie într-o limbă de circulație internațională), cetățenii străini continuă să studieze limba română, căci „limba de predare pe perioada studiilor în România este româna” (conform Modelului pentru Cererea de bursă pentru studii în România, OMEN nr. 3236/2017).

Ministerul Educației pune la dispoziția cetățenilor străini interesați să studieze în România platforma „Study in Romania”²¹⁷. Platforma dă multe detalii utile despre programe de studii, burse sau învățarea limbii române ca limbă străină. Cu privire la categoriile de burse disponibile, regăsim burse oferite de statul român (al căror quantum este stabilit prin Hotărâre de Guvern), burse oferite de statul român prin Ministerul Afacerilor Externe (pentru cetățeni străini din toate țările care nu sunt membre ale Uniunii Europene), burse oferite de statul român prin Ministerul Educației (pentru românii de pretutindeni), precum și burse pentru cetățenii străini din Norvegia, Islanda și Lichtenstein. Cu privire la programele de studii disponibile, platforma pune la dispoziția celor interesați o hartă interactivă a României, cu opțiuni de căutare a programelor de studii universitare după: tip de program (de licență, masterat, doctorat), limba/limbile de predare și domeniul de studii. Cu referire la învățarea limbii române ca limbă străină, platforma „Study in Romania” face trimitere atât la lista universităților care organizează anul pregătitor de limba română (cu redirecționare spre site-ul Ministerului Educației), cât și la posibilitatea de a studia româna în țara de proveniență (cu redirecționare spre site-ul Institutului Limbii Române). Mai mult decât atât, pe aceeași platformă se regăsesc date despre țările de proveniență ale studenților străini înscriși la studii în România (vezi Figura 3.19).

Figura 3.19 Câteva țări de proveniență ale studenților străini înscriși la studii universitare în România

Sursa: MEC. nedatat. „Study in Romania”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.studyinromania.gov.ro/fp/index.php>.

Până în acest moment, am descris cadrul legislativ care permite cetățenilor străini să urmeze programe de studii universitare din România, evoluția ascendentă a numărului acestora de-a lungul timpului, țările de proveniență, precum și platforma oficială de informare pentru cetățenii străini pusă la dispoziție în limba engleză de Ministerul Educației. În cele ce urmează, vom sonda motivațiile pentru care studenții străini își doresc să studieze în instituții de învățământ superior din România.

²¹⁷ MEC. nedatat. „Study in Romania”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.studyinromania.gov.ro/fp/index.php>, accesat în ianuarie 2021.

3.7.1 Studenți străini în România – motivații

Viorela-Valentina DIMA

În această secțiune ne propunem să identificăm motivațiile pentru care cetățenii străini își doresc să studieze în universități românești. Pentru acest demers, am consultat atât articole de specialitate elaborate de profesori de limba română pentru străini, cât și articole de presă, pe baza cărora am întocmit Tabelul 3.20.

Tabelul 3.20 Factori motivanți pentru efectuarea studiilor în România

Nr. crt.	Factori motivanți	Dafinoiu, Cristina-Valentina (2016)	Șerban, Mihai (2018)	Șerban, Raluca-Nicoleta (2018)	Articole de presă ²¹⁸
1.	admiterea la studii superioare este mai ușoară decât în țările de origine				√
2.	costurile accesibile din învățământul românesc (în comparație cu țările de origine sau alte țări din UE, de exemplu)		√	√	√
3.	calitatea învățământului românesc	√		√	√
4.	felul deschis și prietenos în care sunt tratați de cadrele didactice				√
5.	recunoașterea internațională a diplomelor de studii universitare românești	√	√	√	
6.	oportunitatea de a-și continua studiile într-o țară vestică (inclusiv de a participa la programul Erasmus)				√
7.	oportunitatea de angajare pe durata studiilor, pentru a se întreține				√
8.	oportunitatea de angajare ulterioară în România sau într-o țară vestică				√
9.	oportunitatea de a studia și lucra într-o țară fără conflicte armate				√
10.	cunoașterea prealabilă a unor limbi romanice (e.g. limba franceză)			√	
11.	cunoașterea prealabilă a limbii române (în familie există un părinte care vorbește românește fie ca limbă maternă, fie ca limbă străină)			√	
12.	prieteni sau rude care au studiat/studiază în România	√	√	√	

²¹⁸ Dintre publicațiile consultate amintim: *Adevărul*, *Campus Cluj*, *Digi 24*, *EduPedu*, *Gândul*, *Nine o'clock*, *România Liberă*, *Săptămâna Financiară*, *Știrile ProTV*, *Wall-street.ro*, *Ziarul Financiar*. Pentru lista completă a articolelor de presă, a se consulta bibliografia.

Nr. crt.	Factori motivați	Dafinoiu, Cristina-Valentina (2016)	Șerban, Mihai (2018)	Șerban, Raluca-Nicoleta (2018)	Articole de presă ²¹⁸
13.	prieteni sau rude care lucrează/au afaceri în România				√
14.	particularitățile geografice, climatice, culturale etc. ale României				√

Din Tabelul 3.20 reiese o mare varietate de factori pentru care cetățenii străini sunt motivați să urmeze studii universitare în România. Pe de o parte sunt factorii educaționali (calitatea învățământului, atitudinea profesorilor) și culturali (cunoașterea prealabilă a limbii române sau a altor limbi romanice), pe de altă parte sunt factorii practici (finanțarea studiilor, oportunitățile de integrare pe piața educațională și a muncii din România, Uniunea Europeană și alte țări). Deloc de neglijat sunt factorii familiali și sociali (recomandările și exemplul personal din partea rudelor și prietenilor). Nu în ultimul rând, cetățenii străini vin la studii în România pentru climatul pașnic al zonei sau pentru diversitatea expunerii culturale.

În mod firesc, trebuie să luăm în considerare și motivațiile statului român și ale instituțiilor de învățământ românești privitoare la primirea la studii a cetățenilor străini. Studiul „Analiza profilurilor universităților din România pe mai multe dimensiuni: Internaționalizarea și echitatea Învățământului Superior în România”, elaborat în 2013 de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării trece în revistă o serie de aspecte precum cele enumerate în Tabelul 3.21:

Tabelul 3.21 Factori motivați pentru atragerea studenților străini în România

Nr. crt.	Factori motivați conform UEFISCDI (2013)
1.	promovarea învățământului superior din România pentru atragerea studenților străini
2.	păstrarea studenților străini care au studiat în România
3.	încurajarea internaționalizării învățământului românesc, între altele și prin organizarea de programe în limbi de circulație internațională, alături de programele în limba română (la care cetățenii străini au acces după însușirea limbii române prin programul APLR, spre exemplu)
4.	crearea de parteneriate interuniversitare, programe de cercetare și recunoaștere a diplomelor
5.	atragera studenților străini în diferite programe de cooperare din arii economice, politice, culturale și științifice
6.	atragera studenților străini în programe de studii doctorale, atât a celor plători, cât și prin angajarea acestora în cadrul proiectelor de cercetare
7.	sprijinirea schimburilor culturale și educaționale, parte din activitățile diplomatice culturale, sprijinirea activităților multiculturale pentru a îmbunătăți experiențele de viață și de studiu pentru studenții străini, în relația lor cu studenții români, autoritățile sau cetățenii orașului în care se stabilesc
8.	atragera etnicilor români din alte țări ca studenți străini înscriși la studii în România, pentru consolidarea relației dintre aceștia și statul român

Alături de considerentele avute în vedere în studiul UEFISCDI (2013), Coșciug et al (2019) consideră că „studenții reprezintă una dintre cele mai importante, deschise și vizibile categorii de imigranți din România” (p. 38). Astfel, atragerea cetățenilor străini la studii în România vizează și factori precum: atragerea de către universități a fondurilor obținute din taxele plătite de respectivii studenți sau atragerea de venituri pe plan local

din banii cheltuiți de studenții străini pentru hrană, chirii, divertisment etc. (fapt ce poate contribui la „menținerea unui anumit nivel de creștere” economică în orașele unde locuiesc) (Coșciug et al., 2019, p. 31). În plus, în eventualitatea în care studenții străini lucrează în timpul studiilor sau rămân în România pentru a lucra după terminarea studiilor, aceștia „pot suplimenta lipsa forței de muncă [...] și pot suplini lipsa talentelor sau migrația creierelor necesare în profesii înalt calificate” (idem).

Am arătat pe scurt că prezența la studii în România a cetățenilor străini are multiple implicații atât de partea studenților străini, cât și de partea statului român și a instituțiilor de învățământ superior la care se înscriu aceștia. Beneficii sunt de ambele părți, ceea ce imprimă un aspect dinamic acestei chestiuni. În cele ce urmează, ne vom referi strict la sprijinul lingvistic oferit studenților străini pentru învățarea limbii țării de destinație – i.e. a limbii române ca limbă străină.

3.7.2 Limba română ca limbă străină în cadrul programului „Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini” (APLR)

Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ, Mihai ȘERBAN, Raluca Nicoleta ȘERBAN

Așa cum am arătat anterior, conform legislației, cetățenii străini care doresc să urmeze programe de studii universitare desfășurate în limba română la admiterea la aceste programe trebuie să facă dovada cunoașterii limbii române. Un mod de a-și dovedi competențele lingvistice de limba română ca limbă străină (LRLS) este de a prezenta la admitere certificatul de absolvire a „anului pregătitor de limba română” (APLR) (OMEN Nr. 3236/ 2017, Art. 8). Ne propunem în această secțiune să oferim detalii despre importanța acestui program, care nu este un simplu mijloc de a obține un certificat lingvistic, ci o modalitate complexă de familiarizare a studenților străini cu limba, cultura și civilizația românească, dar și cu rigorile învățământului superior românesc, sprijinindu-i în integrarea lor (inter)culturală, socială, economică la nivel local și regional.

Scurt istoric al APLR

Cele mai vechi informații pe care le-am putut găsi despre programul APLR datează din anii 1970²¹⁹, „când regimul politic comunist de la acea vreme, în baza unor acorduri internaționale, permite și chiar facilitează venirea studenților străini, în special celor din țările arabe, la studii în universitățile românești” (Dafinoiu 2016, p. 283). Printre primele centre universitare care au primit studenți străini s-au numărat instituții de învățământ superior din București, Iași, Cluj, Craiova, Bacău sau Timișoara, acestea fiind și primele centre universitare unde s-au elaborat manuale de LRLS pentru studenții din anul pregătitor: Prusacov & Topor-Georgescu (1971) la Universitatea Politehnica din București, Alexe, Cristea & Sanda (1974) la Universitatea din București, Smuc & Nicoară (1973) la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Boldureanu, Coste & Frățilă (1977) la Universitatea din Timișoara, Danciu, Moldovan, Precup & Prunea (1978) la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Buga, Căliman & Petre (1979) la Institutul de Învățământ Superior din Bacău. Din anii 1980 au loc periodice „consfătuiri” ale cadrelor didactice care predau la acest tip de program în întreaga țară, fapt ce dovedește interesul acestora pentru schimbul de bune practici în domeniu (vezi *Consfătuirea pe țară a cadrelor didactice...* 1985, 1987, 1989).

APLR azi la nivel național

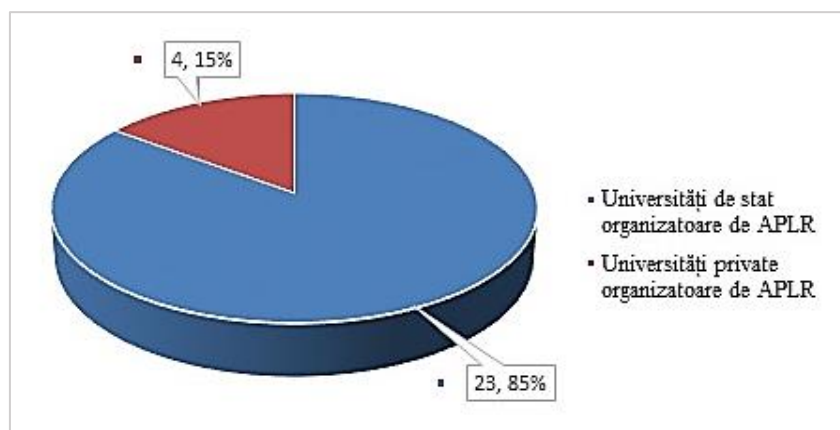
Numărul universităților românești organizatoare de APLR a crescut constant de-a lungul timpului, în anii 2000 fiind actualizată cvasi-anual lista acestor instituții. De exemplu, în 2012 erau 17 universități organizatoare de APLR (conform OMECTS nr. 6246/2012), în 2013 erau 19 universități organizatoare

²¹⁹ Cel mai vechi document legislativ care face referire la APLR pe care l-am putut identifica a fost HCM nr. 425/1974, dar manuale pentru studenții anului pregătitor s-au publicat încă din 1971.

(conform OMECTS nr. 3359/ 2013), în 2015 erau 24 de universități organizatoare (conform OMENCȘ nr. 3782/ 2015), iar din 2016 sunt 27 de universități organizatoare de APLR (conform OMENCȘ nr. 6156/ 2016, OMEN nr. 4174/2018, OMEN nr. 4866/2019). Dacă la început universitățile eliberau doar acte de studii care dovedeau absolvirea programului APLR, începând cu anul 2017, universitățile organizatoare de APLR pot elibera „certIFICATE sau atestate de competență lingvistică de nivel minim B1, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi” acceptate la înscrierea la studii universitare, conform OMEN nr. 3473/2017. Universitățile organizatoare de APLR au dobândit acest drept în urma procesului de evaluare externă de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior – ARACIS, conform OMENCȘ nr. 6156/ 2016.

Cele 27 de universități din România care organizează APLR sunt atât universități de stat (23 de instituții, 85%), cât și universități particulare (patru instituții, 15%) (vezi Figura 3.20). Conform OMEN nr. 4866/2019, numărul de cetățeni străini care pot fi școlarizați de către fiecare dintre aceste universități variază de la 25 de studenți (Universitatea din Petroșani), 50 de studenți (în nouă universități: Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Universitatea din Oradea, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Universitatea „Valahia” din Târgoviște, Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, Universitatea Româno-Americană din București, Universitatea „Spiru Haret” din București), 60 de studenți (trei universități: Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, Universitatea „Transilvania” din Brașov, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), 75 de studenți (două universități: Academia de Studii Economice din București, Universitatea „Petrol Gaze” din Ploiești), 80 de studenți (Universitatea Politehnica din București), 90 de studenți (două universități: Universitatea „Ovidius” din Constanța, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), 100 de studenți (trei universități: Universitatea Tehnică de Construcții din București, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Universitatea „Titu Maiorescu” din București), 150 de studenți (patru universități: Universitatea din Craiova, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Universitatea din Pitești, Universitatea de Vest din Timișoara), 200 de studenți (Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca) sau chiar 300 de studenți (Universitatea din București). Astfel, conform OMEN nr. 4866/2019 numărul maxim de cetățeni străini care se pot înscrie la programul APLR în anul universitar 2019-2020 este de 2465 de posibili studenți.

Figura 3.20 Universități de stat și particulare organizatoare de APLR

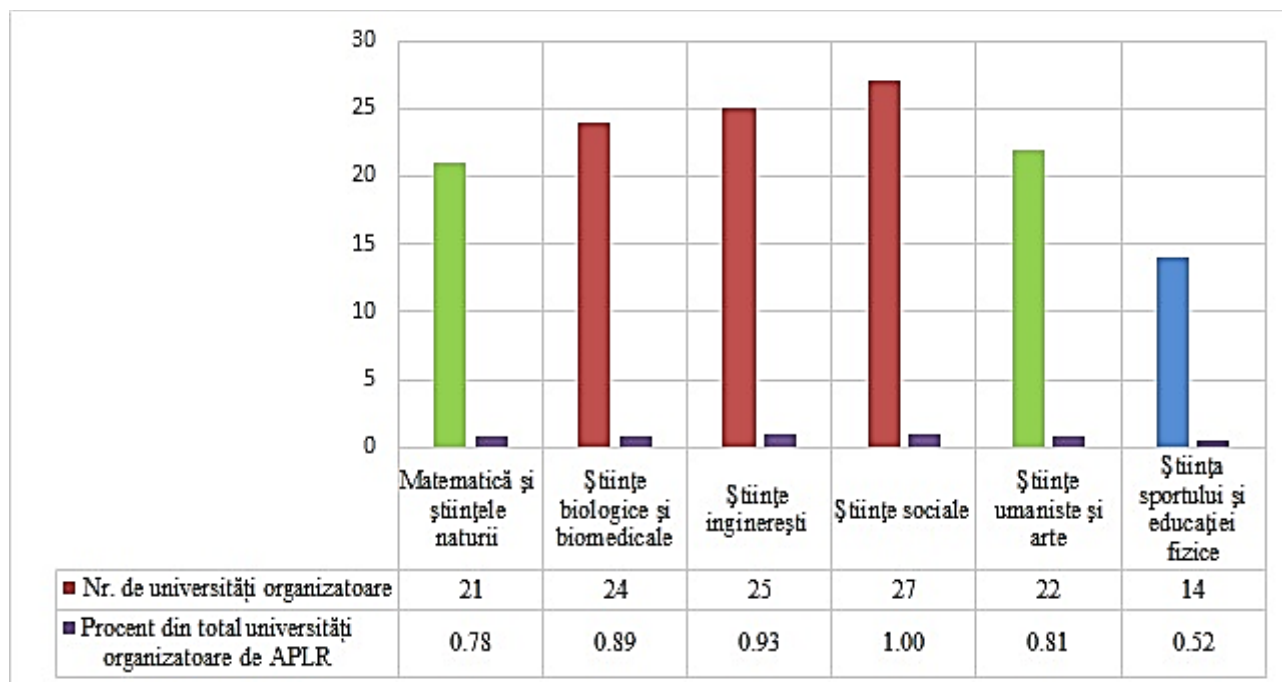

Sursa: realizat de autori pe baza OMENCȘ nr. 6156/2016.

Conform „Standardelor specifice pentru Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini” elaborate de ARACIS, planul de învățământ al programului, indiferent de universitatea la care este organizat, trebuie să conțină discipline fundamentale (cultură și civilizație românească) și discipline de specialitate (cursuri practice de gramatică și vocabular, cursuri practice destinate dezvoltării competențelor lingvistice

conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi – receptare de text scris și oral, redactare de text scris, comunicare orală și scrisă, precum și cursuri menite să dezvolte vocabularul de specialitate) (ARACIS, 2019, *Standardele specifice*, pp. 2-3). La nivel național, există șase domenii în care studenții APLR pot să se specializeze: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice (Figura 3.21 arată ponderea domeniilor de specializare APLR în oferta celor 27 de universități românești organizatoare de APLR).

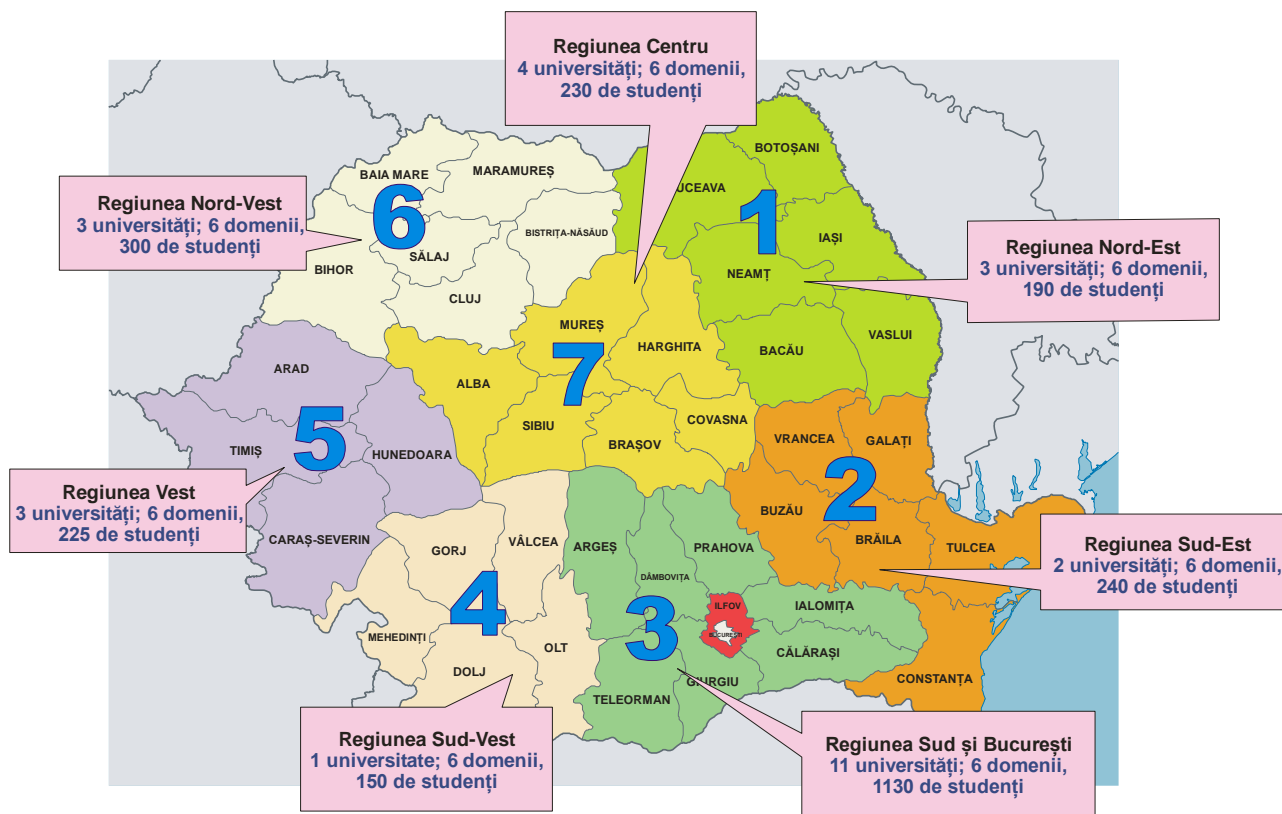
Figura 3.21 Ponderea domeniilor de specializare APLR

Din Figura 3.21 se observă că majoritatea universităților organizatoare de APLR oferă specializare în Științe sociale (100%), Științe inginerești (93%) și Științe biologice și biomedicale (89%), urmate de Științe umaniste și arte (81%) și Matematică și științele naturii (78%). Specializarea în Știința sportului și educației fizice este oferită de cel mai mic număr de universități (52%).

De interes este și distribuția geografică a universităților organizatoare de APLR, redată în Figura 3.22. Se observă că în toate regiunile de dezvoltare ale României studenții străini pot urma specializări în toate cele șase domenii amintite anterior. Diferă, însă, numărul de universități organizatoare de APLR existente în fiecare regiune, precum și cifra de școlarizare corespunzătoare. Astfel, regiunile cu cele mai multe universități organizatoare de APLR sunt Regiunea Sud și București (cu 11 universități – 37%, care pot școlariza un maxim de 1130 de studenți străini la programul APLR) și Regiunea Centru (cu patru universități – 15%, care pot școlariza un maxim de 230 de studenți străini la programul APLR), urmate de Regiunea Nord-Vest, Regiunea Vest și Regiunea Nord-Est (cu câte trei universități – 11%, care pot școlariza un maxim de 300, 225 și, respectiv, 190 de studenți străini la programul APLR). Regiunile cu cele mai puține universități organizatoare de APLR sunt Regiunea Sud-est (cu două universități – 7%, care pot școlariza un maxim de 240 de studenți străini la programul APLR) și Regiunea Sud-Vest (cu câte o universitate – 4%, care poate școlariza un maxim de 150 de studenți străini la programul APLR).

Figura 3.22 Distribuția geografică a universităților organizatoare de APLR

Sursa: analiză proprie.

Legendă:

Regiunea Nord-Est: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași – șase domenii, 90 de studenți; Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău – șase domenii, 50 de studenți; Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava – șase domenii, 50 de studenți;

Regiunea Sud-Est: Universitatea „Ovidius” din Constanța – șase domenii, 90 de studenți; Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați – șase domenii, 150 de studenți;

Regiunea Sud și București: Universitatea Politehnica din București – cinci domenii, 80 de studenți; Universitatea Tehnică de Construcții din București – cinci domenii, 100 de studenți; Universitatea din București – cinci domenii, 300 de studenți; Academia de Studii Economice din București – trei domenii, 75 de studenți; Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București – șase domenii, 100 de studenți; Universitatea „Titu Maiorescu” din București – trei domenii, 100 de studenți; Universitatea Româno-Americană din București – trei domenii, 50 de studenți; Universitatea „Spiru Haret” din București – cinci domenii, 50 de studenți; Universitatea „Valahia” din Târgoviște – cinci domenii, 50 de studenți; Universitatea din Pitești – patru domenii, 150 de studenți; Universitatea „Petroil și Gaze” din Ploiești – trei domenii, 75 de studenți;

Regiunea Sud-Vest: Universitatea din Craiova – șase domenii, 150 de studenți;

Regiunea Vest: Universitatea de Vest din Timișoara – șase domenii, 150 de studenți; Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad – șase domenii, 50 de studenți; Universitatea din Petroșani – două domenii, 25 de studenți;

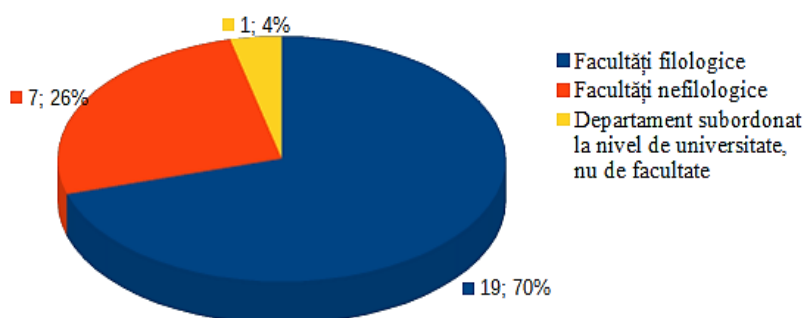
Regiunea Nord-Vest: Universitatea din Oradea – patru domenii, 50 de studenți; Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca – 3 domenii, 50 de studenți; Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca – șase domenii, 200 de studenți;

Regiunea Centru: Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia – șase domenii, 60 de studenți; Universitatea Transilvania din Brașov – șase domenii, 60 de studenți; Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș – cinci domenii, 50 de studenți; Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – cinci domenii, 60 de studenți.

Un alt aspect de interes este și tipul de facultăți care gestionează programul APLR, din structura universităților organizatoare. Observăm din Figura 3.23 că majoritatea structurilor care gestionează programul APLR sunt facultăți filologice (70%), urmate de facultăți nefilologice (26%) și de departamente subordonate

nu la nivel de facultate, ci la nivel de universitate. Dintre facultățile filologice, majoritatea sunt facultăți de litere (14), dar există și facultăți de limbi și literaturi străine, filologie, științe umaniste și sociale etc. dintre facultățile nefilologice, se remarcă facultățile de inginerie, construcții, științe sau relații internaționale. Interesant este că există și structuri dedicate predării LRLS: Departamentul de Limbă, Cultură și Civilizație Românească de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Catedra de Limba Română pentru Studenții Străini de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași sau Centrul de Studii Pregătitoare de Limba Română de la Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București. În anexa intitulată „Instituții de învățământ superior care organizează programul de studii «Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini» (APLR)” am detaliat pentru fiecare dintre cele 27 de universități organizatoare de APLR tipul de structură care gestionează programul.

Figura 3.23 Facultăți organizatoare de APLR

Sursa: analiză proprie.

La nivel național, se observă o mare diversitate de opțiuni oferite cetățenilor străini care doresc (sau au nevoie) să urmeze cursurile anului pregătitor de limba română. Dată fiind răspândirea geografică a universităților care organizează APLR și disponibilitatea tuturor celor șase domenii de specializare în toate regiunile țării, studenților participanți la program le sunt astfel deschise toate posibilitățile de integrare ulterioară pe piața educațională din România, ei putând alege să se înscrie la programe de studii universitare în centrele universitare în care au absolvit programul APLR sau oriunde altundeva în țară, calitatea și relativa omogeneitate a programelor la nivel național fiind garantată de standardele ARACIS în domeniu.

APLR în Academia de Studii Economice din București

Programul „Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini” organizat începând cu anul 2014 în cadrul Academiei de Studii Economice din București la Facultatea de Relații Economice Internaționale, Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri (la care ne referim în continuare folosind acronimul APLR ASE)²²⁰, este unul dintre cele mai bune exemple de program care funcționează într-un mediu multicultural și pentru care comunicarea multilingvă este o condiție *sine qua non* pentru buna sa desfășurare. Acest fapt derivă din particularitățile programului și reprezintă atât un plus, cât și cea mai mare provocare pentru studenți și profesori. Deși este un program de pregătire pre-universitară, studenții urmând să se înroleze în diferite programe de studii universitare în perioada imediat următoare dobândirii limbii române la nivel B1, el funcționează mai degrabă ca unul de pregătire universitară, deoarece se desfășoară în cadrul unei universități, nu liceu sau centru cultural (pentru descrieri anterioare ale programului APLR ASE, conform Militaru, Dima & Lorentz, 2018, Șerban, Mihai, 2018, Șerban, Raluca Nicoleta, 2018, Dima, Hurduzeu & Fedot, 2019, Hurduzeu, Dima & Lorentz, 2020).

²²⁰ Programul APLR ASE a debutat în anul universitar 2014-2015, în urma avizului favorabil primit de la Ministerul Educației Naționale, Direcția Generală Învățământ Superior în data de 7 iulie 2014 (conform MEN, 2014).

Planul de învățământ respectă arhitectura impusă de standardele ARACIS în domeniu, oferind studenților atât noțiuni generale de cultură și civilizație românească și de limbă română generală, cât și posibilitatea de a opta pentru unul dintre cele trei domenii de specializare: 1. Științe sociale, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești²²¹. Pe semestrul I, planul de învățământ al APLR ASE conține un curs de cultură și civilizație (5 ore pe săptămână pentru activitățile de curs, seminar și lucrări practice) menit să le ușureze studenților tranziția în noul spațiu cultural la care trebuie să se adapteze, dar și o serie de cursuri practice (3 ore pe săptămână pentru activitățile de seminar și lucrări practice) menite să dezvolte competențele de limbă română conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi, și anume: Curs practic de limba română: fonetică, vocabular și structuri gramaticale, Curs practic de limba română: comunicare orală și scrisă, Curs practic de limba română: receptarea textului scris și oral. Curs practic de limba română: redactare și compoziție. Aceste cursuri acoperă o arie largă de abilități practice și structuri gramaticale, cu ajutorul cărora studenții reușesc într-un timp relativ scurt să comunice conținuturi relativ complexe cu destul de mare acuratețe. Semestrul al II-lea aduce în plus un curs de Comunicare de afaceri în limba română (5 ore pe săptămână pentru activitățile de curs, seminar și lucrări practice), precum și trei serii de cursuri opționale corespunzătoare domeniului de specializare ales de studenți: seria de cursuri pentru specializarea 1 – Științe sociale (Marketing, Management, Finanțe), seria de cursuri pentru specializarea 2 – Științe biologice și biomedicale (Biologie, Anatomie, Chimie) și seria de cursuri pentru specializarea 3 – Științe inginerești (Transporturi și construcții, Management, Tehnologia informației). Per ansamblu, semestrul al II-lea continuă pregătirea în domeniul limbii române generale, completând-o cu limba română de specialitate, ambele tipuri de discipline fiind axate pe exersarea cunoștințelor de gramatică și vocabular, dar și a competențelor de receptare și producere de text oral și scris.

Organizarea activităților de la fiecare disciplină ține cont de caracteristicile studenților APLR (eterogeneitatea culturală și lingvistică) și de necesitatea de a-i pregăti pentru situații complexe de comunicare în mediul academic, social și profesional din țara lor de destinație – România (vezi detalii mai jos în secțiunea „Considerente teoretice despre particularitățile programului APLR”). Alegerea materialelor cu care se lucrează la clasă este și ea deosebit de importantă, fiind necesar un echilibru între materiale autentice și materiale adaptate nivelului de cunoaștere a limbii de pe parcursul anului universitar. Astfel, materialele didactice sunt dintre cele mai diverse, de la manuale și suporturi de curs, până la platforme online sau emisiuni și reportaje TV, articole de ziar sau alte tipuri de materiale „autentice”. Desigur, se recurge atât la materiale elaborate de colegi care predau APLR în alte centre universitare (vezi Militaru et al., 2018, pentru detalii), precum și la manuale, suporturi de curs și platforme online elaborate la nivelul colectivului APLR ASE de la debutul programului. Dintre cele din urmă menționăm manualele de cultură și civilizație elaborat de Stamatescu (2017) și Șerban, Raluca Nicoleta (2014-2017), manualele de comunicare orală și scrisă și de limbaj specializat pentru științe biologice și biomedicale elaborate de Șerban, Mihai (2017 a.,b.), manualul de comunicare de afaceri elaborat de Șerban, Raluca Nicoleta (2016), manualul de limba română pentru domeniul științe economice elaborat de Dima & Hurduzeu (2019). De asemenea, colectivul APLR ASE a elaborat și resurse electronice pentru uzul studenților APLR: aplicația pentru Android și iOS destinată însușirii vocabularului medical elaborată de Militaru (2018), precum și cursurile de limba română generală, nivelurile A1, A2, B1, de pe platforma Proiectului Oportunidade (2015-2017) – proiect multilingv finanțat de Uniunea Europeană prin programul „Erasmus +” care a primit distincția „Eticheta lingvistică europeană”.

Alături de activitățile școlare, studenții APLR ASE sunt implicați într-o multitudine de activități extrașcolare (vezi Figura 3.24). Experiența academică este completată de încurajarea studenților APLR ASE să-și dezvolte abilitățile de cercetare, de redactare și prezentare în public a unui scurt material științific, cu ocazia Sesiunii anuale de comunicări științifice a studenților Academiei de Studii Economice din București,

²²¹ Academia de Studii Economice din București. 2020-2021. „Planuri de învățământ – Facultatea de Relații Economice Internaționale – Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini, Promoția 2020-2021”, <https://planinvatamant.ase.ro/SelectiePlan1.aspx?pp=16>, accesat în ianuarie 2021.

secțiunea pentru limba română ca limbă străină, unde un număr impresionant din studenții APLR își prezintă lucrările, pe diferite teme culturale, dar și legate de domeniile de specializare pe care și le-au ales. Experiențele multiculturale și multilingve sunt diverse: de la participări la evenimente în campus (organizate de nivel de colectiv APLR, la nivel de departament în cadrul centrelor culturale american, francez, japonez sau rus, la nivel de facultate pentru interacțiunea cu studenții de la alte programe de studiu, cum ar fi programul de „Limbi Moderne Aplicate (engleză, franceză)”, sau la nivel de ASE în cadrul „Săptămânii internaționale în ASE”), la participări la evenimente în afara campusului (vizite la instituții muzeale, turul orașului, audiții de concerte la Ateneul Român, lansări de carte la Târgul Internațional „Gaudeamus – Carte de învățătură” etc.). Toate aceste activități organizate de către colectivul APLR ASE s-au bucurat de-a lungul timpului de mult succes în rândul studenților, care se întorc cu drag la întâlnirile anuale cu absolvenții APLR ASE pentru a le împărtăși generațiilor noi despre modul în care au reușit să valorifice experiența din timpul anului pregătitor după integrarea pe piața educațională și chiar pe piața muncii din România.

Figura 3.24 Imagini de la activitățile extrașcolare organizate pentru studenții APLR ASE

Surse: Pagina de Facebook „Anul Pregătitor de Limba Română pentru Cetățenii Străini, ASE, București” și Arhiva personală a colectivului APLR ASE.

În ceea ce privește proveniența studenților APLR ASE, de la demararea programului în 2014 până în anul universitar 2020-2021, la program s-au înscris peste 470 de studenți din 42 de țări de pe cinci continente (vezi Figura 3.25). Mai exact, țările din care provin studenții APLR ASE sunt: Afganistan, Albania, Algeria, Arabia Saudită, Azerbaidjan, Bangladesh, Brazilia, Bulgaria, China, Ciad, Columbia, Congo, Coreea, Egipt, Etiopia, Franța, Georgia, India, Iordania, Irak, Iran, Israel, Italia, Japonia, Kenya, Liban, Macedonia, Maroc, Mexic, Nigeria, Palestina, Rwanda, Siria, Statele Unite ale Americii, Tadjikistan, Tunisia, Turcia, Turkmenistan, Ucraina, Vietnam, Yemen și Zimbabwe.

Figura 3.25 Țările de proveniență ale studenților APLR ASE, 2014-2020

Sursa: Hartă creată cu ajutorul site-ului <https://www.mapcustomizer.com/>.

Conform standardelor de calitate în domeniu, „cunoștințele, competențele, deprinderile și abilitățile dobândite de studenți trebuie să fie suficiente pentru a le permite la absolvire integrarea în programele de studii universitare și postuniversitare pentru care au optat” (ARACIS, 2019, *Standardele specifice*, p. 4, secțiunea „Rezultatele învățării”). În acest sens, colectivul APLR ASE este în permanentă legătură cu absolvenții programului, care participă la reuniuni anuale cu cadrele didactice și noile generații de studenți, oferindu-le detalii despre programele de studii la care s-au înscris după absolvire. Absolvenții APLR ASE din promoțiile 2015-2020 s-au înscris la programe de studii universitare de licență, masterat sau doctorat organizate de 20 de universități românești de pe tot cuprinsul țării (vezi Figura 3.26), precum și la instituții de învățământ postliceal sanitar din București.

Figura 3.26 Inserția absolvenților APLR ASE pe piața educațională din România

Legendă:

Regiunea Nord-Est: Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași (specializări: Medicină Generală, Medicină Dentară);

Regiunea Sud-Est: Universitatea „Ovidius” din Constanța (specializarea Medicină Dentară); Academia Navală „Mircea cel Bătrân” din Constanța;

Regiunea Sud și București: Academia de Studii Economice din București (specializări în: Cibernetică și Statistică Economică, Contabilitate și Informatică de Gestione, Economie Teoretică și Aplicată, Finanțe, Drept, Management, Relații Economice Internaționale); Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București (specializări: Medicină Generală, Medicină Dentară, Farmacie); Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București (specializarea Medicină Veterinară); Universitatea din București (specializări: Istorie, Limbi și Literaturi Străine); Universitatea Politehnică din București (specializări: Inginerie Mecanică); Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București (specializarea Arhitectură); Universitatea Națională de Arte din București (specializarea Design Interior); Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport din București; Universitatea Națională de Muzică din București; Universitatea Tehnică de Construcții din București (specializarea Construcții); Universitatea Româno-Americană din București (specializarea: Management); Universitatea „Petrol și Gaze” din Ploiești;

Regiunea Sud-Vest: Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova;

Regiunea Vest: Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara;

Regiunea Nord-Vest: Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca (specializarea Medicină Generală); Universitatea din Oradea (specializări: Medicină Generală, Medicină Dentară);

Regiunea Centru: Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș.

Din legenda Figurii 3.26 de mai sus reiese faptul că absolvenții APLR ASE din promoțiile 2015-2020 s-au înscris la studii universitare mai ales în domeniul de specializare „Științe biologice și biomedicale” (patru specializări oferite de nouă universități din toate regiunile de dezvoltare a României), urmat de domeniul „Științe sociale” (șapte specializări oferite de două universități din Regiunea Sud și București), domeniul „Științe umaniste și arte” (cinci specializări oferite de patru universități din Regiunea Sud și București), domeniul „Științe inginerești” (trei specializări oferite de trei universități din Regiunea Sud și București) și domeniul „Știința sportului și educației fizice” (o specializare oferită de o universitate din Regiunea Sud și București).

Deși în standardele de calitate referitoare la programele APLR (ARACIS, 2019, *Standardele specifice*) nu se face referire la monitorizarea inserției absolvenților pe piața muncii, totuși la reuniunile anuale absolvenții APLR ASE oferă cadrelor didactice și studenților informații și despre oportunitățile profesionale pe care le-au avut după terminarea programului (și, uneori, chiar din timpul studiilor). Pe de o parte, în timpul studiilor (la APLR sau la programele universitare pe care le-au urmat ulterior), absolvenții APLR ASE au participat la stagii de formare profesională și internshipuri oferite de companii mici și mijlocii sau de companii multinaționale care activează în România (în domenii variate, precum: asigurări, bănci, consultanță financiară, sectorul de distribuție, lanțuri de farmacii, spitale etc.). După terminarea studiilor universitare, absolvenții APLR ASE s-au angajat în companii cu activități în: comerț tradițional sau electronic, furnizori de servicii medicale, furnizori de servicii lingvistice (profesori de arabă, spaniolă, engleză), call center, săli de gimnastică, sau lucrează ca liber profesioniști (fotografi, graphic designeri sau web designeri).

Ca un corolar, am dori să punctăm faptul că activitatea APLR ASE este constant obiect de reflecție pentru cadrele didactice care predau la program, care participă periodic la consfătuiri și evenimente științifice de profil la nivel instituțional sau interinstituțional. Astfel, la nivel instituțional au loc dezbateri, mese rotunde și prezentări cu ocazia conferințelor anuale ale Centrului de Cercetări Literare și de Lingvistică Aplicată la Limbajele de Specialitate „Teodora Cristea” (cu publicarea studiilor în volume colective precum cel editat de Stanciu-Capotă & Șerban în 2018) sau cu ocazia conferințelor anuale „Synergies în Communication” și „Future of Europe” organizate de Facultatea de Relații Economice Internaționale (cu publicarea studiilor în volumele conferințelor sau în jurnale afiliate – „Synergy” sau „Dialogos”; e.g. Dima et al., 2019, sau Mihăilă, 2019). La nivel interinstituțional, membrii colectivului APLR ASE participă la lucrările conferințelor

internaționale precum: „Elearning & Software for Education – ELSE” organizată de Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București (vezi lucrarea elaborată de Militaru et al., 2018), „ALTE Conference Day” organizată de Association of Language Testers în Europe - ALTE și găzduită în 2018 de Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, sau „European Conference on Plurilingualism” organizată de Observatorul European al Plurilingvistului OEP și găzduită în 2019 de Academia de Studii Economice din București (vezi lucrarea Hurduzeu et al., 2020). Mai mult decât atât, colectivul APLR ASE este în permanentă legătură cu lectorii de limbă română ca limbă străină afiliați la ASE care își desfășoară activitatea în lectoratele din Universitatea Aix-Marseille, Republica Franceză și din Universitatea din Lisabona, Republica Portugheză – este vorba de Roxana-Magdalena Bârlea și, respectiv, Roxana Ciolăneanu, care participă constant la proiectele dezvoltate de colectivul Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri din ASE (vezi, spre exemplu contribuțiile lor la volumele Marinescu & Bârlea (coord.), 2017 și Grosu-Rădulescu (ed.), 2018, sau la jurnalele departamentului – „Synergy” sau „Dialogos”, e.g. Ciolăneanu & Villalva, 2019).

Considerente teoretice despre particularitățile programului APLR

Deși s-ar putea crede că doar codul în care se realizează comunicarea în cadrul programului APLR este unul multiplu, în realitate fiecare din cei șase factori ai comunicării enunțați de Roman Jakobson („Lingvistică și poetică”) prezintă trăsături specifice acestui program, care cresc dificultatea raporturilor profesor-student și care fac comunicarea la clasă foarte fragilă, cel puțin în primele săptămâni, când majoritatea studenților nu cunosc limba română.

Emițătorul, în cazul nostru profesorul care predă în cadrul APLR, trebuie să fie flexibil, adaptabil, cu o mare deschidere pentru diferențele culturale și să cunoască cât mai multe limbi străine, de preferat dintre cele vorbite ca limbă maternă de studenți. Cum aceștia vin din zone în care se vorbește majoritar limba arabă, acest lucru este aproape imposibil. Cu toate acestea, profesorii care predau la APLR au învățat de-a lungul acestor ani un minim de expresii la nivel A1 chiar și în limba arabă. Atunci când studenții sunt salutați în limba maternă, atunci când se poartă o minimă conversație în această limbă, există o mult mai mare disponibilitate a lor de a se adapta la un mediu cultural și lingvistic foarte diferit. În plus, deși la nivel academic comunicarea student-profesor este una eminentă profesională, studenții APLR tind să aprecieze, dimpotrivă, un tip de comunicare cu o mai mare încărcătură afectivă. Așadar, profesorul care nu se ferește să exploateze funcția emotivă a comunicării va reuși să construiască o relație mult mai puternică cu studenții și să îi motiveze să lucreze mult mai temeinic.

Receptorul, studentul APLR, este definit în primul rând nu atât ca student, ci ca student care vine dintr-o zonă culturală cel mai adesea foarte diferită de zona europeană, ceea ce îi imprimă anumite particularități. Ca și profesorul, studentul trebuie să manifeste o cât mai mare deschidere către comunicarea multilingvă, într-un context multicultural, să fie flexibil și să dea dovadă de respect pentru diferențele culturale care apar între colegi, dar și între mediul de acasă și noul mediu de studiu, cel din România.

Contextul în care se desfășoară comunicarea este unul multicultural, pentru profesor fiind uneori foarte dificil să gestioneze diferențele culturale. Studenții veniți din zona Orientului Mijlociu, cu alte cuvinte majoritatea studenților APLR, au tendința să diminueze mult distanța student-profesor, preferă o comunicare informală, fluidă, marcată de numeroase întreruperi, în care participanții la dialog vorbesc uneori simultan, fără să își aștepte rândul, adesea cu o mare încărcătură emoțională – cu alte cuvinte o comunicare diferită de cea academică cu care suntem obișnuiți în Europa. Din fericire, România se situează ceva mai aproape de zona Orientului Mijlociu din punct de vedere cultural și distanța pe care profesorul trebuie să o parcurgă pentru a veni în întâmpinarea studenților nu este una atât de mare.

Dacă ne referim la mesaj, acesta trebuie subclasificat în diferite tipuri, în funcție de scopul comunicării: majoritatea mesajelor iau forma diferitelor tipuri de cursuri, seminarii și lucrări practice, scopul principal fiind acela al formării studenților, i.e. dobândirea de aptitudini de comunicare, vocabular general, vocabular de

specialitate și structuri gramaticale ale limbii române. Acestea sunt poate cele mai clare mesaje, care le parvin studenților atât în formă orală, cât și scrisă, via suporturi de curs sau manuale.

Există însă și mesaje transmise fie de către profesor, fie între studenți, în timpul pauzelor sau în afara orelor de curs, informale, mult mai fluide și mai greu de gestionat. Studenții au nevoie să întrebe detalii referitoare la obiceiurile din noua zonă culturală la care trebuie să se adapteze, să întrebe cum pot ajunge în anumite locuri, să meargă la cumpărături sau să socializeze. Deși orele de curs îi pregătesc pentru aceste situații într-o oarecare măsură, doar interacțiunea reală, vie, din afara sălii de clasă îi va ajuta să stăpânească acest tip de comunicare.

Canalul este de dorit să nu aducă probleme suplimentare, comunicarea este preferabil să fie față-în-față, pentru a evita orice formă de bruijaj. Sigur, lucrul la clasă este suplimentat de lucrul pe platforme online (cum ar fi platforma de *blended learning* a Academiei de Studii Economice din București), dar comunicarea student-profesor la clasă este vitală.

În sfârșit, al șaselea și cel mai important factor al comunicării prin prisma multilingvismului este chiar codul (sau codurile): codul țintă, limba română pe care studenții trebuie să o învețe într-un timp relativ scurt, de un an universitar, până la nivelul B1, precum și limbile auxiliare, cel mai adesea limba engleză și franceză, dar și rusă, spaniolă sau italiană, la care profesorul este nevoit să recurgă pentru explicații cel puțin într-o primă fază, în prima parte a semestrului I, când majoritatea cursanților nu cunosc limba română. În ciuda faptului că metoda comunicativă de predare a limbilor străine, ilustrată de materialele folosite la clasă, recomandă utilizarea exclusivă a limbii țintă încă de la nivelul începătorului, i.e. A1, acest lucru nu este posibil de cele mai multe ori, studenții aparținând unui spațiu cultural în care comunicarea, înțelegerea imediată este importantă, ceea ce duce la întreruperi frecvente și rugămintea expresă și insistentă ca profesorul să aducă lămuriri într-o limbă ajutătoare.

În plus, trebuie luate în calcul limbile materne ale studenților, care nu coincid mereu cu una dintre limbile auxiliare folosite la clasă, limba arabă, persană sau chineză. Cum spuneam, stăpânirea câtorva expresii uzuale de către profesor s-a dovedit de-a lungul timpului benefică consolidării relației cu studenții, aceasta fiind o particularitate importantă a acestui program.

Studenții APLR au tendința să folosească foarte mult limba maternă într-o primă fază, pentru a cere explicații suplimentare colegilor, ceea ce reprezintă o adevărată provocare pentru profesor în vederea organizării orelor de curs. Această particularitate poate fi un beneficiu dacă este gestionată corect, dar poate fi și o reală piedică, ducând la enclavizarea studenților și chiar, în cazuri izolate, la refuzul lor de a coopera cu colegi din zone cultural-lingvistice diferite.

Provocarea acestui tip de comunicare se poate transforma într-un avantaj, acela al posibilității apropierei de student, comunicarea multilingvă, care împletește diferite coduri cu limba maternă, fiind adesea una emoțională, afectivă, asemănătoare celei pe care o au în general elevii de vârste mici. Această implicare afectivă, relația care se dezvoltă cu profesorul de la clasă, pornind de la una profesională și ajungând la una mult mai personală decât este ea în mediul academic în general, aduce un plus motivației foarte puternice din start a studenților APLR de a-și însuși cât mai repede și cât mai temeinic limba română.

Această motivație puternică derivă din nevoia de comunicare în limba română, în diverse scopuri și în diferite contexte/situații. În primul rând, majoritatea covârșitoare a studenților APLR vor avea nevoie să stăpânească limba română pentru a putea urma cursurile unor facultăți din România (în special medicină și economie, dar și inginerie, arhitectură sau educație fizică și sport), deci au nevoie de o limbă formală, academică, atât orală, cât și scrisă, pentru a înțelege cursuri și pentru a produce și prezenta diferite tipuri de teme și proiecte. Nu mai puțin important, vor avea nevoie de o limbă română formală și în relațiile cu autoritățile statului, ambasade, consulate, secretariatele universităților. În fine, vor avea nevoie să socializeze, să meargă la cumpărături, să ceară informații – de data aceasta într-o română informală, vie, vorbită sau scrisă (sub formă de e-mail-uri personale, de exemplu), acea limbă română mult mai greu de înțeles, a oamenilor cu care se vor intersecta pe stradă.

Considerente finale

În această secțiune am explorat următoarele aspecte: rațiunea de a fi a programului APLR (o condiție pentru cetățenii străini care doresc să studieze în universitățile din România și sunt astfel nevoiți să-și însușească limba română), istoria îndelungată a programului (care se apropie de semicentener), condițiile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească universitățile doritoare să organizeze un astfel de program, așa cum reies ele din standardele naționale pe baza cărora programele sunt acreditate de ARACIS (cu referire la arhitectura planului de învățământ, formare cadrelor didactice etc.), răspândirea geografică a universităților organizatoare și natura lor – de stat sau particulare unele considerente teoretice despre „viața” în cadrul acestui program cu multiplele sale solicitări atât pentru studenți, cât și pentru cadrele didactice. De asemenea, am oferit mai multe detalii despre programul APLR organizat de Academia de Studii Economice din București – plan de învățământ, materiale didactice, activități școlare și extrașcolare, continua perfecționare a cadrelor didactice și schimbul de bune practici la nivel instituțional și interinstituțional, pe plan național și internațional.

Deși am avut în principal în vedere perspectiva studenților beneficiari, nu putem încheia fără a sublinia faptul că perspectiva cadrelor didactice este și ea la fel de importantă. Conform standardelor ARACIS în domeniu, „cadrele didactice trebuie să aibă formarea inițială în domeniul Limbă și literatură (specializarea limbă și literatură română A sau B) și doctorat în domeniul Filologie” (ARACIS, 2019. *Standardele specifice*, p. 1). Totuși, așa cum am observat în practică și a reieșit din consultările cu colegi de la alte universități (e.g. cu colectivul APLR de la Cluj-Napoca sau de la Iași, sau colegii lectori de limbă străină în universități de peste hotare, vezi și Mihăilă, 2018, Vilcu & Van Gorp, 2018), formarea inițială cerută de ARACIS nu este suficientă. Este nevoie de formare continuă a cadrelor didactice care predau la APLR, care să acopere o varietate de aspecte: de la design curricular și de materiale didactice, la managementul claselor multiculturale și multilingve de studenți (adesea cu probleme de adaptare și acceptare a colegilor proveniți din țări care au istorie mai puțin pașnică și prietenoasă unele cu celelalte), la cursuri de limbi străine „exotice” la care să apeleze ca liant în activitatea de predare și chiar la formare terminologică în propria limbă – limba română – știut fiind că formarea inițială în domeniul Filologie nu oferă bagajul de cunoștințe de specialitate necesare pentru predarea elementelor de terminologie și comunicare profesională din cele șase domenii în care se organizează programul APLR: 1 – Matematică și științele naturii, 2 – Științe biologice și biomedicale, 3 – Științe inginerești, 4 – Științe sociale, 5 – Științe umaniste și arte, 6 – Știința sportului și educației fizice²²².

3.7.3 Limba română ca limbă străină pe parcursul studiilor universitare

Viorela-Valentina DIMA

În această secțiune dorim să oferim câteva detalii despre predarea limbii române ca limbă străină cetățenilor străini înscriși la programe de studii universitare. Vom aborda aspecte precum: istoricul cursurilor de LRLS, tipurile de universități și structurile din componența lor care oferă astfel de cursuri, răspândirea geografică a acestor instituții.

Din punct de vedere istoric, cursuri de LRLS au existat cel puțin de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Astfel, Pop (1992) face referire la predarea limbii române în perioada amintită, Bányiai (1952), Foris (1954) și Blédy (1956) sunt printre primii care scriu despre aspecte metodologice ale predării LRLS pentru minoritățile din România²²³. La nivel universitar²²⁴, Șerban (2013) menționează cursurile

²²² Pentru demersuri de formare continuă a cadrelor didactice care predau LRLS în învățământul preuniversitar, vezi Norel & Pop (2005), Tódor (2009, 2020), Platon, Burlacu & Sonea (coord.) (2011) sau Institutul Intercultural Timișoara (2019).

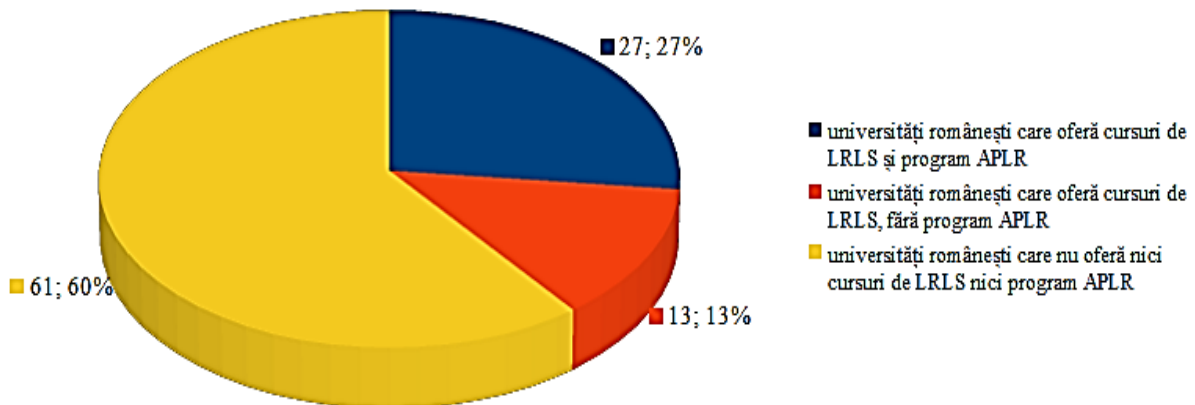
²²³ Mai recent, vezi Tódor (2009), (2020).

²²⁴ Este posibil ca universitățile românești înființate înainte de 1900 să fi oferit și ele cursuri de LRLS. Conform revistei *Historia* (nedatat), cele mai vechi universități românești sunt: Universitatea din Iași (înființată în 1860), Universitatea

de limbi străine, inclusiv limba română pentru studenții străini, prezente în programa Academiei de Studii Economice din București încă de la înființarea acesteia în 1913, iar volumul aniversar Platon & Arieșan (2014) vorbește despre predarea LRLS la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca încă din anul 1974. Printre cele dintâi materiale didactice pentru disciplinele de LRLS predate la nivel universitar menționăm publicațiile din anii 1950-1960: Cartianu et al. (1958), Cazacu et al. (1967) și Ionescu et al. (1968) publicate de Universitatea din București; *Culegere de texte de limba română pentru studenții străini* publicată în 1966 de Institutul de Construcții din București; *Manual de limba română: pentru studenții străini* publicat în 1968 de către Institutul Politehnic din Cluj-Napoca. Mai multe detalii privitoare la materialele didactice elaborate de universitățile românești se regăsesc în secțiunea 3.7.4 de mai jos și în Anexa „Bibliografia materialelor didactice de Limba română ca limbă străină (LRLS), pe centre universitare din România”.

În prezent, în mod firesc, ne-am pus întrebarea în ce măsură existența cursurilor de LRLS pe parcursul studiilor universitare este corelată cu existența programului de an pregătitor de limbă română (APLR) în oferta universităților românești. În Figura 3.27 se observă că există trei situații: universități care oferă și cursuri de LRLS pe parcursul studiilor universitare și program APLR înainte de începerea acestor studii (27 de instituții), universități care oferă cursuri de LRLS fără a oferi și program APLR (13 instituții, dintre care 12 civile și una militară – Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București²²⁵) și universități care nu oferă nici cursuri de LRLS, nici program APLR (restul de 61 de instituții). Datele se bazează pe informațiile preluate din anexa intitulată „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare” pe care am întocmit-o accesând site-urile instituționale ale instituțiilor de învățământ superior conform listei disponibile pe site-ul Ministerului Educației (MEC, nedat). Dată fiind posibilitatea ca site-urile instituționale să nu fi fost actualizate în perioada octombrie-noiembrie 2020 când am alcătuit anexa, considerăm că este posibil ca LRLS să fie predată și în unele dintre universitățile incluse în cea de-a treia categorie de instituții.

Figura 3.27 Universități în care se predă limba română ca limbă străină pe parcursul studiilor universitare

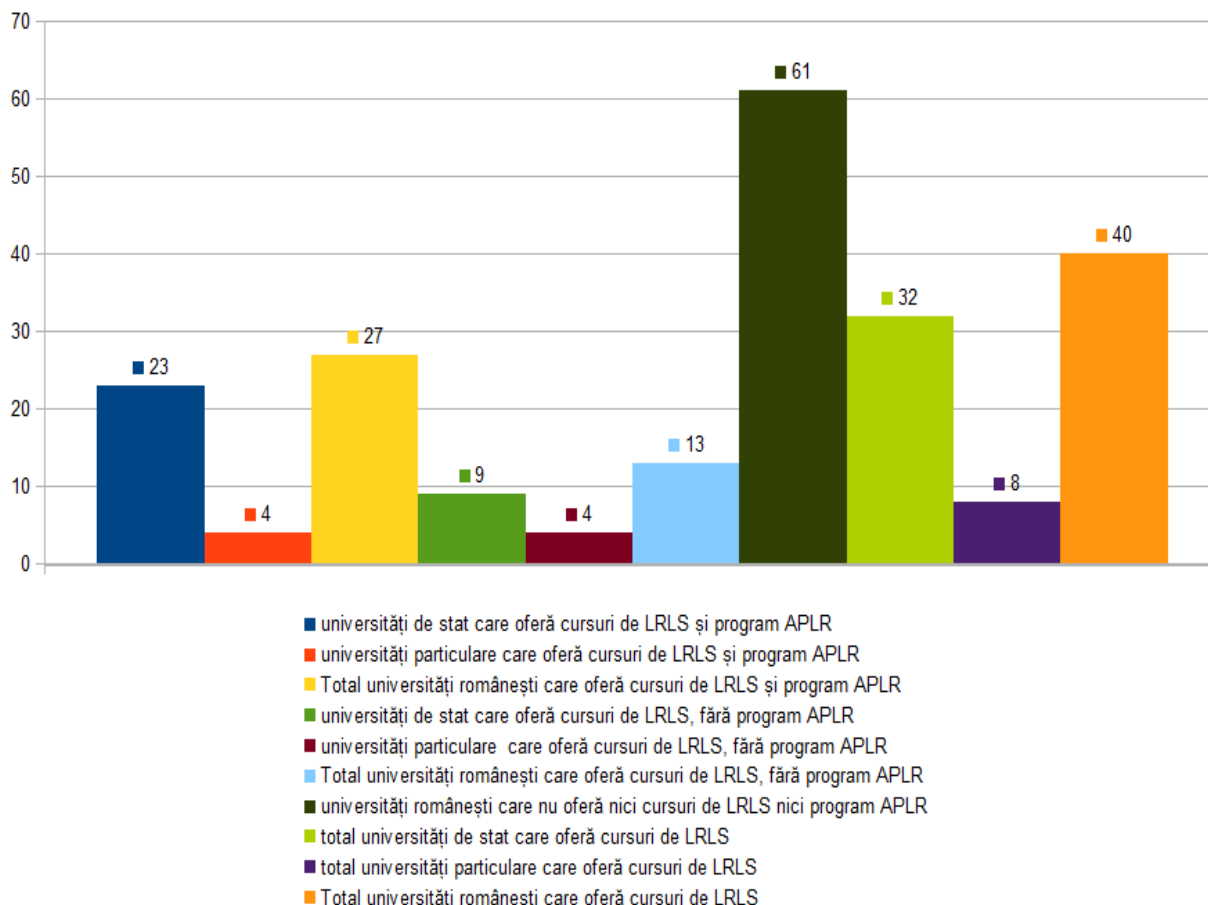
Sursa: analiză proprie.

din București (înființată în 1864), Universitatea din Cluj (înființată în 1872) – precursora Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

²²⁵ Conform OMEN 3473/ 2017, instituțiile militare pot școlariza studenți străini. Accesaând site-urile celor șapte universități militare acreditate, am putut identifica informații pentru admiterea studenților străini la doar patru dintre acestea (Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București, Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul” din București, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București și Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu), dar informații despre existența unor cursuri de limba română se regăsesc doar la Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București.

Din cele 40 de universități românești care oferă cursuri de LRLS, cu sau fără program APLR, menționăm că majoritatea sunt universități de stat (32 de instituții – 80%, dintre care 31 sunt universități civile și una este universitate militară), restul fiind universități particulare (opt instituții – 20%). Dintre cele 32 de universități de stat care oferă cursuri de LRLS, 27 organizează și program APLR, iar dintre cele opt universități particulare care oferă cursuri de LRLS, patru organizează și program APLR (vezi Figura 3.28).

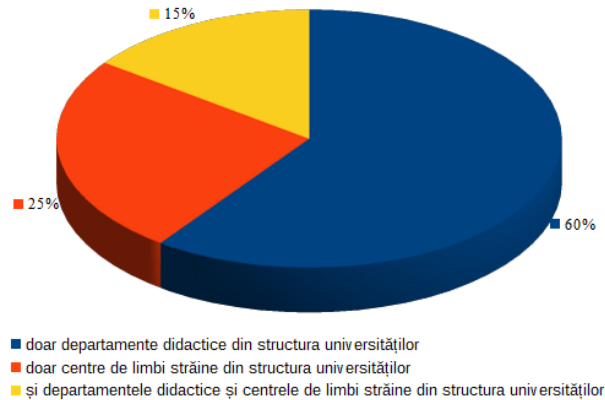
Figura 3.28 Universități în care se predă limba română ca limbă străină

Sursa: analiză proprie.

De asemenea, prezintă interes și tipul de structuri organizatoare de cursuri de LRLS pe parcursul studiilor universitare. În Figura 3.29 am reliefat existența a trei posibilități pentru organizarea cursurilor de LRLS în cadrul universităților românești: doar de către departamentele didactice din cadrul universităților (60%), doar de către centrele de limbi străine din cadrul universităților (25%) sau și de către departamentele didactice și de către centrele de limbi străine din cadrul universităților (15%). Pe baza rezultatelor obținute din cercetarea structurilor organizatoare de cursuri de LRLS în universitățile românești, putem emite ipoteze cu privire la publicul destinat al acestor cursuri – e posibil ca atunci când cursurile de LRLS sunt organizate doar de către departamentele didactice din cadrul universităților, adresații să fie doar studenții străini înscriși la programele universităților respective, pe când în celelalte două situații adresații să fie atât studenții înmatriculați la universitățile respective, cât și persoane care nu sunt studenți ai universităților respective, dar își doresc să învețe/aprofundeze limba română. Confirmarea sau infirmarea acestei ipoteze nu face, însă, obiectul acestui studiu, rămânând ca o posibilă direcție de cercetare ulterioară.

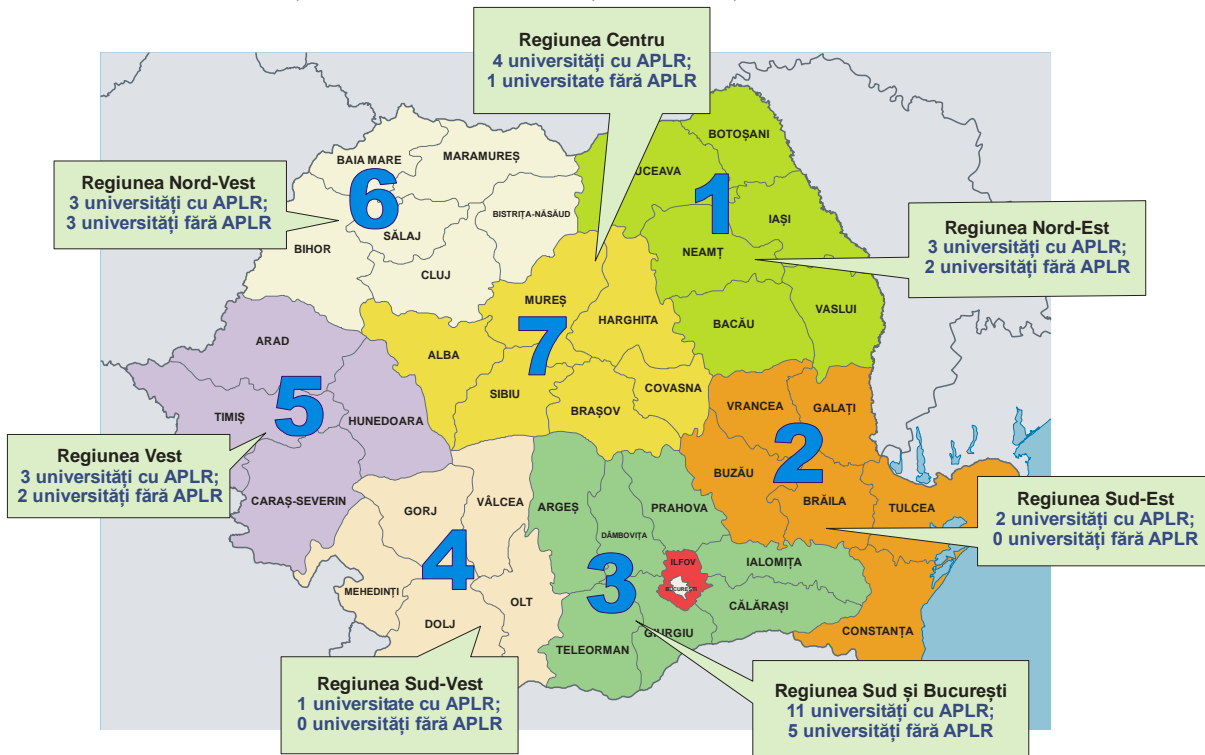
Figura 3.29 Structuri organizatoare de cursuri de LRLS în cadrul universităților românești

Sursa: analiză proprie.

În ceea ce privește distribuția geografică a universităților care oferă cursuri de LRLS, cele 13 universități care oferă cursuri de LRLS fără a oferi și program APLR sunt situate în Regiunea Nord-Est (două instituții), Regiunea Sud și București (cinci instituții), Regiunea Vest (două instituții), Regiunea Nord-Vest (trei instituții) și Regiunea Centru (o instituție). În Regiunea Sud-Est și Regiunea Sud-Vest nu se află nicio universitate pe al cărei site instituțional să fie specificată oferirea de cursuri de LRLS în absența unui program APLR (vezi Figura 3.30). Per total, observăm că regiunile cu cea mai bogată ofertă de LRLS (cu și fără program APLR) sunt: Regiunea Sud și București (cu 16 din cele 40 de universități românești care oferă LRLS – 40%), Regiunea Nord-Vest (cu șase universități – 15%), Regiunea Nord-Est, Regiunea Vest și Regiunea Centru (cu câte cinci universități – 13%), urmate de Regiunea Sud-Est (cu două universități – 5%) și Regiunea Sud-Vest (cu o universitate – 3%). Dată fiind această situație geografică a universităților care oferă cursuri de LRLS pe parcursul studiilor universitare, se poate specula asupra faptului că, deși pot conform legii să se înscrie la orice universitate din România pe baza certificatului dobândit la terminarea programului, absolvenții de APLR vor fi înclinați să opteze pentru înscrierea la programe de studii universitare fie la instituția unde au absolvit APLR, fie la o instituție dintr-o regiune unde se oferă cursuri de LRLS.

Figura 3.30 Distribuția geografică a universităților românești care organizează cursuri de LRLS

Legendă:

Regiunea Nord-Est: trei instituții cu APLR: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași – șase domenii, 90 de studenți; Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău – șase domenii, 50 de studenți; Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava – șase domenii, 50 de studenți; două instituții fără APLR: Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași;

Regiunea Sud-Est: două instituții cu APLR: Universitatea „Ovidius” din Constanța – șase domenii, 90 de studenți; Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați – șase domenii, 150 de studenți; 0 instituții fără APLR;

Regiunea Sud și București: 11 instituții cu APLR: Universitatea Politehnică din București – cinci domenii, 80 de studenți; Universitatea Tehnică de Construcții din București – cinci domenii, 100 de studenți; Universitatea din București – cinci domenii, 300 de studenți; Academia de Studii Economice din București – trei domenii, 75 de studenți; Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București – șase domenii, 100 de studenți; Universitatea „Titu Maiorescu” din București – trei domenii, 100 de studenți; Universitatea Româno-Americană din București – trei domenii, 50 de studenți; Universitatea „Șpiru Haret” din București – cinci domenii, 50 de studenți; Universitatea „Valahia” din Târgoviște – cinci domenii, 50 de studenți; Universitatea din Pitești – patru domenii, 150 de studenți; Universitatea „Petrol și Gaze” din Ploiești – trei domenii, 75 de studenți; cinci instituții fără APLR: Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București, Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București, Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București, Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București, Universitatea „Constantin Brâncoveanu” din Pitești;

Regiunea Sud-Vest: o instituție cu APLR: Universitatea din Craiova – șase domenii, 150 de studenți; zero instituții fără APLR;

Regiunea Vest: trei instituții cu APLR: Universitatea de Vest din Timișoara – șase domenii, 150 de studenți; Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad – șase domenii, 50 de studenți; Universitatea din Petroșani – două domenii, 25 de studenți; două instituții fără APLR: Universitatea Politehnică Timișoara, Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara;

Regiunea Nord-Vest: trei instituții cu APLR: Universitatea din Oradea – patru domenii, 50 de studenți; Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca – trei domenii, 50 de studenți; Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca – șase domenii, 200 de studenți; trei instituții fără APLR: Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca, Universitatea Sapienția din Cluj-Napoca, Universitatea Creștină „Partium” din Oradea;

Regiunea Centru: patru instituții cu APLR: Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia – șase domenii, 60 de studenți; Universitatea Transilvania din Brașov – șase domenii, 60 de studenți; Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș – cinci domenii, 50 de studenți; Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – cinci domenii, 60 de studenți; o instituție fără APLR: UDC – Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș.

În această scurtă secțiune am abordat subiectul cursurilor de limbă română ca limbă străină oferite de universitățile românești studenților lor. Am arătat că astfel de cursuri au o istorie îndelungată (fiind organizate cel puțin de la începutul secolului al XX-lea), iar în prezent există o mare diversitate de universități românești care oferă astfel de cursuri. Totuși, majoritatea universităților în care se pot urma cursuri de LRLS sunt universități care au în ofertă și programe de an pregătitor de limba română pentru cetățenii străini. Cât privește răspândirea geografică a acestor instituții, majoritatea sunt situate în Regiunea Sud și București, Regiunea Nord-Vest, Regiunea Nord-Est, Regiunea Vest și Regiunea Centru. Pentru o analiză a materialelor didactice de LRLS elaborate la nivelul centrelor universitare din România, vezi secțiunea care urmează.

3.7.4 Cursuri și manuale de limba română ca limbă străină elaborate la nivel universitar

Viorela-Valentina DIMA

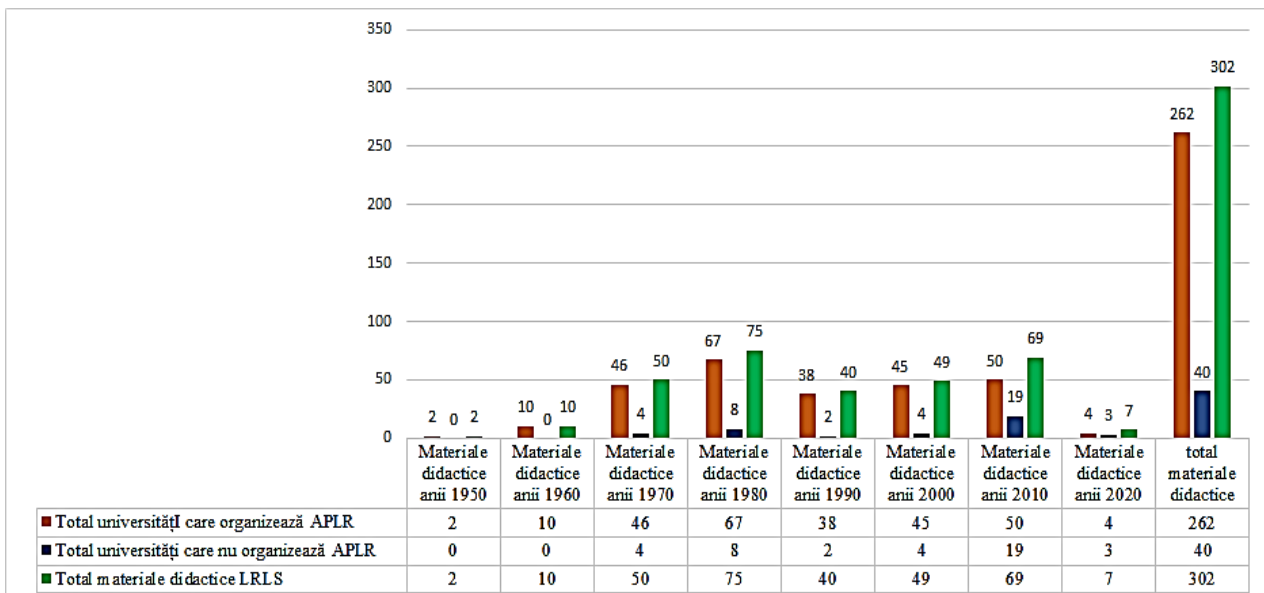
Demersul nostru de cercetare a materialelor didactice pentru limba română ca limbă străină elaborate de cadrele didactice universitare a avut drept rezultat întocmirea anexei „Bibliografia materialelor didactice de Limba română ca limbă străină (LRLS), pe centre universitare din România”. Așa cum am specificat și în

anexa amintită, sursele folosite au fost atât liste bibliografice întocmite anterior de Todi (2008), Moldovan (2012) și Militaru et al. (2018), cât și site-urile instituționale ale celor 27 de universități românești care organizează program APLR și ale celor 40 de universități care oferă cursuri de LRLS în absența unui program APLR (site-uri pe care am consultat fișe de disciplină – acolo unde au fost disponibile – biblioteca și editura universității respective, paginile de Google Scholar ale cadrelor didactice responsabile pentru predarea disciplinelor de LRLS etc.); în plus, am inclus în anexă și rezultatele căutărilor pe site-urile unor librării precum Compania de Librării București, Librărie.net și Librăria Cărturești. Menționăm că această anexă nu este exhaustivă, întrucât am decis să nu includem în ea materialele elaborate de autori a căror afiliere nu este universitară (ci, spre exemplu, preuniversitară sau academică – autorii fiind cercetători la institutele de lingvistică ale Academiei Române), sau a căror afiliere nu a putut fi stabilită, de asemenea, nu am inclus nici materialele elaborate de autori afiliați la instituții din străinătate. Prezentăm în cele ce urmează analiza cantitativă a titlurilor identificate, invitând cititorii să consulte anexa pentru detalii privitoare la materialele didactice de LRLS identificate.

Primul aspect la care facem referire este criteriul cronologic – am arătat în Figura 3.31 care a fost evoluția publicării de materiale didactice pe decenii, începând cu deceniul 1950, când au apărut primele astfel de materiale în mediul universitar românesc. Astfel, în anii 1950-1980 numărul materialelor didactice pentru LRLS crește constant (de la 2 la 75 pe deceniu), urmând o plafonare în anii 1990-2000 la 40-49 de materiale didactice pe deceniu, iar în anii 2010 constantă o creștere semnificativă până la 69 de manuale pe deceniu. În anul 2020, primul an al decadei sale, s-au publicat nu mai puțin de 7 manuale de LRLS (echivalând media anuală de 6,9 manuale/an a decadei 2010 și apropiindu-se de media anuală de 7,5 manuale/an a decadei 1980); având în vedere numărul de materiale didactice pentru LRLS publicate în anul 2020, se poate estima o mare prolificitate a publicațiilor de profil în deceniul care tocmai a început.

Figura 3.31 Materiale didactice pentru LRLS elaborate de universitățile românești în perioada 1950-2020

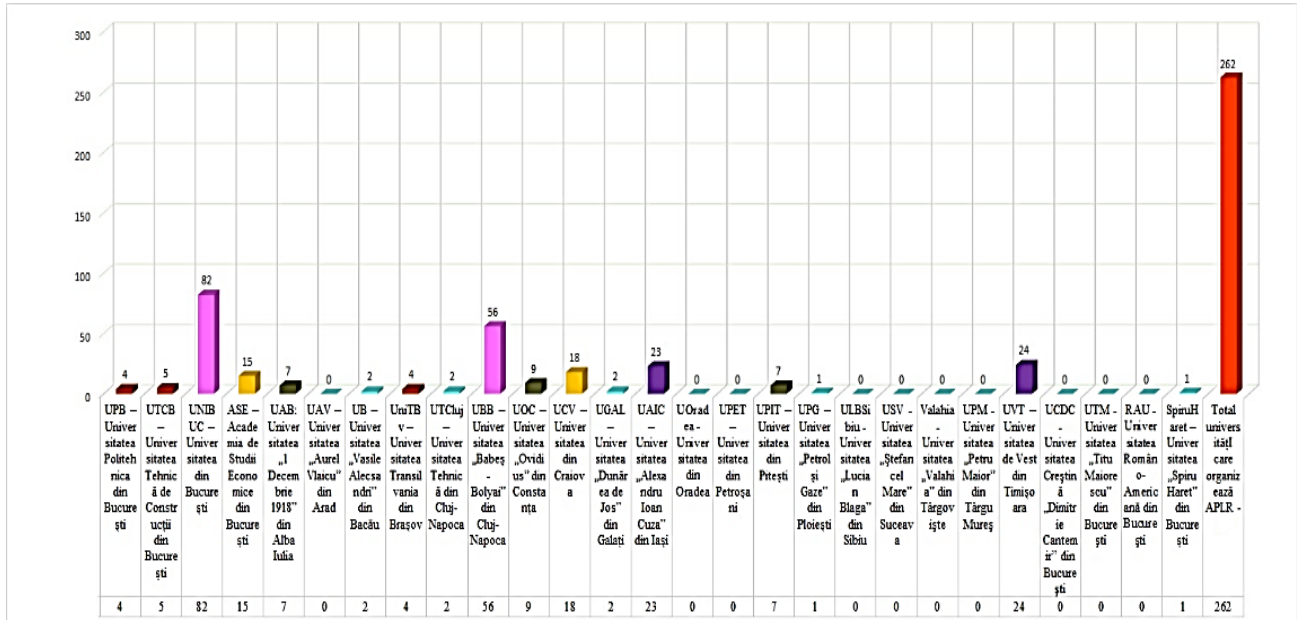
Sursa: analiză proprie.

Figura 3.31 arată și ponderea materialelor didactice pentru LRLS elaborate de universitățile care organizează APLR și a celor care nu organizează APLR în totalul de peste 300 de titluri menționate în anexă. Astfel, în universitățile care organizează APLR s-au elaborat 262 de titluri (87% din total), iar în universitățile care nu organizează APLR s-au elaborat 40 de titluri (13% din total). Dat fiind numărul crescător de materialele didactice pentru LRLS elaborate în universitățile care nu organizează APLR începând cu anii 2010 (peste

jumătate din numărul total al materialelor didactice elaborate de aceste universități), se poate estima și aici o tendință ascendentă în deceniul care tocmai a început.

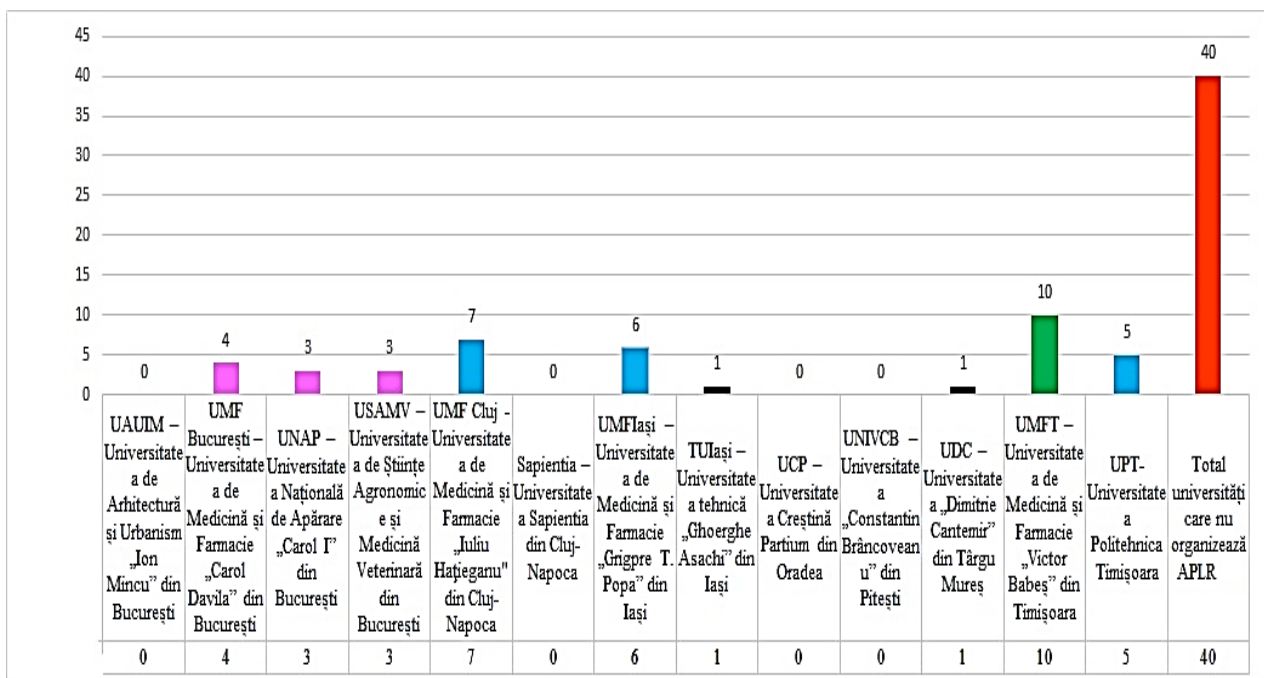
Un al doilea criteriu al analizei noastre cantitative este contribuția fiecăreia dintre universitățile românești la elaborarea de materiale didactice pentru LRLS. În Figurile 3.32 și 3.33 ilustrăm grafic această contribuție.

Figura 3.32 Materiale didactice pentru LRLS elaborate de universitățile românești care organizează program APLR

Sursa: analiză proprie.

Figura 3.33 Materiale didactice pentru LRLS elaborate de universitățile românești care nu organizează APLR

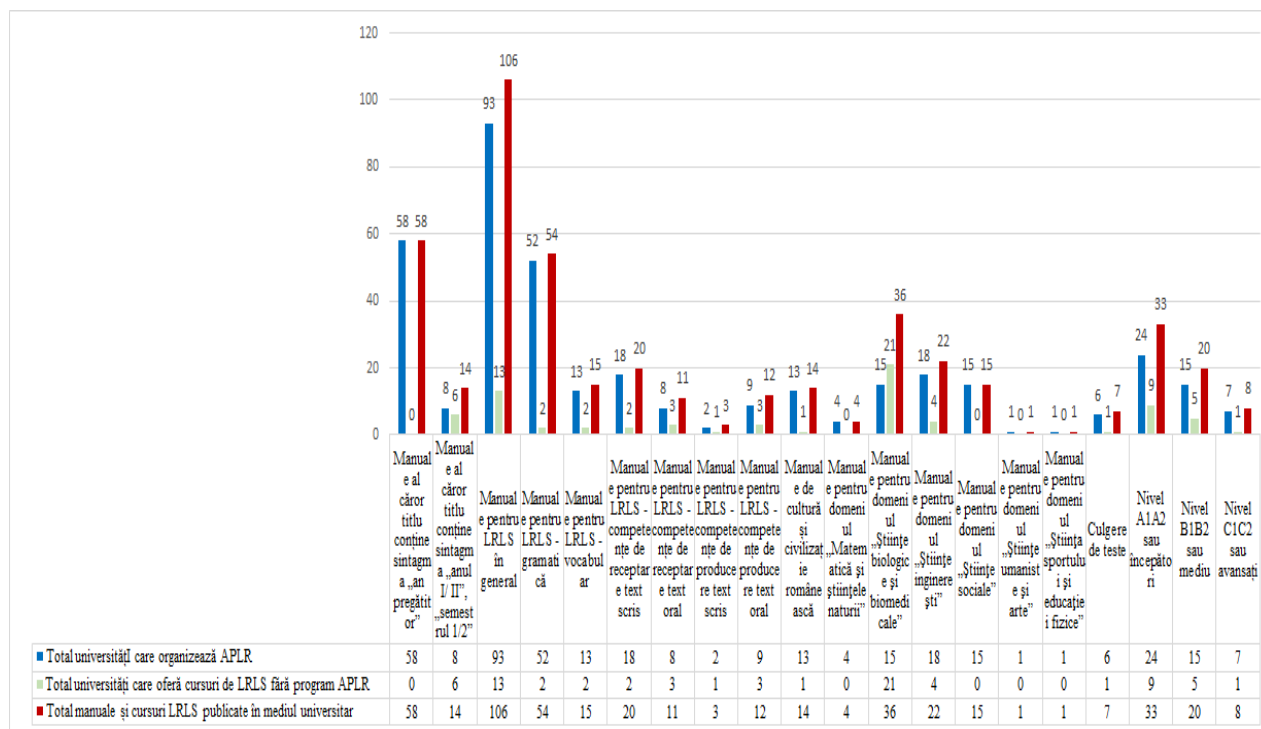

Sursa: analiză proprie.

Analizând Figurile 3.32 și 3.33, dorim să facem câteva observații. Pe de o parte, dintre universitățile care organizează APLR, cele mai multe materiale didactice pentru LRLS sunt elaborate la Universitatea din București (82 din cele 262 de publicații ale universităților organizatoare de APLR – 31%), Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca (56 din cele 262 de publicații ale universităților organizatoare de APLR – 21%), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (25 din 262 – 10%) și Universitatea de Vest din Timișoara (24 din 262 – 9%); la Universitatea din Craiova s-au elaborat 18 manuale (7%), la Academia de Studii Economice din București s-au elaborat 15 manuale (6%), la 11 universități s-au elaborat între 1 și 9 materiale didactice, iar la 10 universități nu s-a elaborat încă niciun material didactic pentru LRLS. Pe de altă parte, dintre universitățile care nu organizează APLR, cele mai multe materiale didactice pentru LRLS sunt elaborate la Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara (10 din cele 40 de publicații ale universităților care nu organizează APLR – 25%), Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca (7 din 40 – 18%), Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași (6 din 40 – 15%); la Universitatea Politehnică din Timișoara s-au elaborat 5 manuale (13%), la Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București s-au elaborat 4 manuale (10%), la 4 universități s-au elaborat între 1 și 3 materiale didactice, iar în 4 universități nu s-a elaborat încă niciun material didactic pentru LRLS.

Un al treilea criteriu al analizei noastre cantitative se referă la conținutul materialelor didactice elaborate la nivel universitar în România, așa cum este el reflectat de titlurile publicațiilor respective. În Figura 3.34 prezentăm o privire sinoptică asupra următoarelor aspecte: materiale didactice dedicate explicit APLR versus cele dedicate explicit studenților înmatriculați la programe de studii universitare, materiale didactice menite să dezvolte competențe de LRLS în general versus cele dedicate anumitor competențe (scris, citit, vorbit) sau aspectelor de gramatică și vocabular, materiale didactice menite să familiarizeze studenții străini cu elemente de cultură și civilizație sau terminologia specifică domeniului de studiu și profesional ales, materiale didactice structurate pe niveluri de competență conform CECRL, culegeri de teste.

Figura 3.34 Materiale didactice pentru LRLS elaborate de universitățile românești: privire asupra conținutului

Sursa: analiză proprie.

Cu privire la destinatarul materialelor didactice pentru LRLS, observăm că 58 dintre acestea sunt dedicate explicit studenților APLR (19% din total), iar 14 dintre acestea sunt dedicate explicit studenților înmatriculați la programe de studii universitare (5%). Restul de 76% dintre materialele didactice pentru LRLS nu sunt adresate explicit niciuneia dintre categorii. Dintre cele mai vechi materiale didactice publicate pentru studenții străini în general, dorim să le menționăm pe cele elaborate de Cartianu et al. (1958), Cazacu et al. (1967) și Ionescu et al. (1968) publicate de Universitatea din București; *Culegere de texte de limba română pentru studenții străini* publicată în 1966 de Institutul de Construcții din București; *Manual de limba română: pentru studenții străini* publicat în 1968 de către Institutul Politehnic din Cluj-Napoca. De asemenea, dintre cele mai vechi manuale destinate programului APLR, dorim să le menționăm pe cele elaborate de Prusacov și Topor-Georgescu (1971) și Dobrițoiu (1972) publicate la Universitatea Politehnică din București, Smuc și Nicoară (1973) la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, sau Alexe et al. (1974) la Universitatea din București.

Cu privire la tipul de competențe lingvistice de LRLS pe care autorii doresc să le dezvolte prin intermediul materialelor didactice elaborate la nivel universitar, o mare parte a manualelor (106 volume reprezentând 35% din totalul manualelor) sunt menite pentru dezvoltarea cunoașterii generale a limbii române, fără a se specifica o competență anume. Dintre celelalte manuale, unele fac referire la o competență anume (e.g. receptarea de text scris, receptarea de text oral etc.) sau la o combinație de competențe (e.g. comunicare orală și scrisă). Pentru analiza noastră, am cuantificat manualele care se referă la mai multe competențe în fiecare categorie. Astfel, 20 de manuale (7%) sunt dedicate competenței de receptare de text scris, 11 manuale (4%) sunt dedicate competenței de receptare de text oral, 3 manuale (1%) sunt dedicate competenței de producere de text scris, 12 manuale (4%) sunt dedicate competenței de producere de text oral. La acestea se adaugă 54 de materiale didactice (18%) menite să aprofundeze cunoștințele de gramatică a limbii române și 15 materiale didactice (5%) menite să aprofundeze cunoștințele de vocabular. Tot în sfera cunoștințelor generale necesare studenților străini pot fi încadrate și cunoștințele despre cultură și civilizație, cărora le sunt dedicate 14 materiale didactice (5%).

Cu privire la cunoștințele de comunicare profesională și limbaj specializat necesare pentru continuarea studiilor universitare și inserția pe piața muncii din România, am observat că cele șase domenii de specializare sunt reflectate inegal în titlurile materialelor didactice de LRLS analizate. Cel mai bine reprezentat este domeniul „Științe biologice și biomedicale” – 36 de manuale (12%), urmat de domeniul „Științe inginerești” – 22 de manuale (7%) și domeniul „Științe sociale” – 15 manuale (5%); cele mai slab reprezentate domenii sunt: „Matematică și științele naturii” – 4 manuale (1%), „Științe umaniste și arte” și „Știința sportului și educației fizice” – câte 1 manual. Din punct de vedere istoric, cele mai vechi manuale pe domenii de specializare au fost elaborate pentru cele trei domenii cele mai bine reprezentate: Prusacov & Topor-Georgescu (1971) și Vușdea et al. (1976) pentru „Științe inginerești”, Cristea et al. (1975) pentru domeniul „Științe biologice și biomedicale” și Jivănescu et al. (1975) pentru domeniul „Științe sociale”; următoarele trei domenii au fost și ele importante la sfârșitul anilor 1970 și începutul anilor 1980 când s-au elaborat primele manuale, dar interesul autorilor de manuale pentru ele s-a diminuat între timp – Gancz (1979) a fost primul manual pentru domeniul „Matematică și științele naturii”, Borcilă & Goga (1979) pentru domeniul „Știința sportului și educației fizice”, Diaconescu et al. (1982) pentru domeniul „Științe umaniste și arte”. Dinamica domeniilor de specializare este un subiect de cercetare ulterioară, demers ce va trebui să coreleze reprezentarea acestor domenii în materialele didactice pentru LRLS cu tipul de universități care organizează cursuri de LRLS cu sau fără APLR (astăzi cinci instituții sunt universități de medicină și farmacie, șase instituții sunt universități tehnice și politehnice), dar și cu interesele absolvenților APLR privitoare la domeniile în care își continuă studiile universitare și își găsesc un loc de muncă în România și în străinătate.

Cu privire la nivelul de competență lingvistică pentru care sunt elaborate materialele didactice pentru LRLS în mediul universitar, majoritatea nu specifică acest aspect în titlu. Există totuși o serie de manuale dedicate nivelului A1/A2 menționat ca atare sau sub forma „de bază”/„începători” – 33 de manuale (11%),

manuale dedicate nivelului B1/B2 menționat ca atare sau sub forma „mediu”/ „intermediar” – 20 de manuale (7%), precum și manuale dedicate nivelului C1/C2 menționat ca atare sau sub forma „avansat” – opt manuale (3%). Primele manuale pentru începători au fost Coste et al. (1977) și Cuceu et al. (1977), iar primele manuale în al căror titlu apare A1 sunt Pop (coord.) (2008) și Platon et al. (2009). Primele manuale pentru nivel mediu au fost Vlad (1996a., b.), iar primele manuale în al căror titlu apare B1 sunt tot Pop (coord.) (2008) și Platon et al. (2009). Primul manual pentru nivel avansat a fost Macari (2005), iar primele manuale în al căror titlu apare C1 sunt tot Pop (coord.) (2008) și Platon et al. (2009).

Întrucât cetățenii străini care studiază în România au nevoie să demonstreze cunoștințele de limbă română și prin rezultatele obținute la diverse examinări, este firesc să se elaboreze și culegeri de teste de LRLS. La nivel universitar, am putut identifica șapte astfel de publicații (2%), dintre care cele mai vechi sunt Dafinoiu (2006), Vasilescu (coord.) (2006) și Feodot (2007). Desigur, ele nu sunt singurele publicații care oferă modele de teste de LRLS generală sau de specialitate – există și manuale care cuprind teste la sfârșitul lecțiilor sau al manualului, cum ar fi seria de manuale elaborată de Dima & Hurduzeu (2019).

Interesant este că materialele didactice de LRLS se elaborează la nivel universitar nu doar strict de către colectivul de limba română al unei universități sau al alteia, ci și în colaborare interinstituțională dintre universitățile românești și universități, centre de limbi străine și alte tipuri de furnizori de servicii lingvistice din străinătate. Astfel de colaborări se desfășoară în cadrul proiectelor cu finanțare internațională, iar limba română este doar una dintre multe alte limbi străine pentru care se creează materiale tipărite, dar și activități pe platforme electronice, conform, de exemplu, Proiectele „Autodidact” (2005-2008) și „ClipFlair” (2011-2014) printre ai căror parteneri se numără Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Proiectul „Oportunidade” (2015-2017) printre ai cărui parteneri se numără Academia de Studii Economice din București, sau Proiectele „Take Care” (2012-2014) și „MedLang” (2014-2017) printre ai căror parteneri se numără Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași.

În această secțiune am analizat din punct de vedere cantitativ materialele didactice de limba română ca limbă străină elaborate în universitățile românești de-a lungul timpului. Criteriile de analiză au fost: criteriul cronologic – evoluția numărului de materiale didactice din anii 1950 până în 2020 inclusiv –, contribuția fiecărei universități la bibliografia materialelor didactice de LRLS, conținutul materialelor didactice elaborate la nivel universitar – cu reliefarea materialelor didactice dedicate explicit APLR și a celor dedicate explicit studenților înmatriculați la programe de studii universitare, a materialelor didactice menite să dezvolte competențe de LRLS în general versus anumite competențe (scris, citit, vorbit) sau care se referă la aspecte de gramatică și vocabular, a materialelor didactice menite să familiarizeze studenții străini cu elemente de cultură și civilizație sau cu terminologia specifică domeniului de studiu și profesional ales, a materiale didactice structurate pe niveluri de competență conform CECRL, a culegerilor de teste.

3.7.5 Limba română ca limbă străină la nivel universitar - rezumat

Viorela-Valentina DIMA

În acest subcapitol ne-am referit la oportunitățile de studiere a limbii române ca limbă străină în învățământul superior românesc, evident, de către cetățenii străini înscriși la studii universitare în România. Cum era și firesc, am făcut referire la bogatul cadru legislativ referitor la școlarizarea în România a cetățenilor străini pentru a vedea în ce condiții se realizează acest aspect. De asemenea, am analizat aspecte ce țin de tendința constant crescătoare a numărului cetățenilor străini care vin la studii în țara noastră, prezentând atât date cantitative (statistici referitoare la evoluția numărului străinilor înmatriculați la studii universitare în instituții de învățământ superior de stat și particulare), cât și date calitative (e.g. motivațiile cetățenilor străini, așa cum reies ele din studii de specialitate, dar și din articole de presă).

Conform legislației, studenții străini înscriși la programe de studii universitare în limba română trebuie să facă dovada cunoașterii limbii române, iar una dintre posibilități este prezentarea unui certificat de absolvire

a programului intitulat „Anul pregător de limba română pentru cetățenii străini” (APLR), organizat de universități de stat și particulare acreditate în acest sens. Prin urmare, am dedicat o amplă secțiune acestui tip de program, abordând aspecte precum:

- scurt istoric al programului;
- tendința de înmulțire și diversificare a universităților organizatoare de program APLR (în anul universitar 2020-2021 existând 27 de universități, dintre care 23 de stat și patru particulare, pe tot teritoriul țării, dar mai ales în Regiunea Sud și București) – vezi anexa intitulată „Instituții de învățământ superior care organizează programul de studii «Anul pregător de limba română pentru cetățenii străini» (APLR)”;
- arhitectura programului – discipline fundamentale de specialitate (cultură și civilizație românească) și discipline de specialitate (cursuri practice de gramatică și vocabular, cursuri practice destinate dezvoltării competențelor lingvistice conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi – receptare de text scris și oral, redactare de text scris, comunicare orală și scrisă, precum și cursuri menite să dezvolte vocabularul de specialitate) (conform ARACIS, 2019, *Standardele specifice*, pp. 2-3);
- ponderea domeniilor de specializare în oferta universităților organizatoare de APLR (domeniul „Științe sociale” este oferit de 100%) dintre universități, domeniul „Științe inginerești” de 93% dintre universități, domeniul „Științe biologice și biomedicale” este oferit de 89% dintre universități, domeniul „Științe umaniste și arte” este oferit de 81% dintre universități, domeniul „Matematică și științele naturii” este oferit de 78% dintre universități, iar domeniul „Știința sportului și educației fizice” este oferit de cel mai mic număr de universități – 52%);
- tipul de structuri care gestionează programul APLR din cadrul universităților organizatoare: majoritatea structurilor sunt facultăți filologice (70%), urmate de facultăți nefilologice (26%) și de departamente subordonate nu la nivel de facultate, ci la nivel de universitate; trei dintre cele 27 de universități organizatoare de APLR au structuri dedicate predării LRLS: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București;
- descrierea mai detaliată a programului APLR organizat de Academia de Studii Economice din București, prin Facultatea de Relații Economice Internaționale, Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri: planul de învățământ, activitățile și materialele didactice, activitățile extrașcolare, țările de proveniență ale studenților (42 de țări de pe cinci continente), inserția absolvenților APLR ASE pe piața educațională din România (ei fiind înscriși la programe de studii universitare de licență, masterat și doctorat la 20 de instituții de învățământ superior de pe tot cuprinsul țării, în cinci din cele șase domenii de specializare posibile: „Științe biologice și biomedicale”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”, „Științe inginerești” și „Știința sportului și educației fizice”), inserția absolvenților APLR ASE pe piața muncii din România (în arii precum comerț tradițional sau electronic, furnizori de servicii medicale, furnizori de servicii lingvistice, *call center*, săli de gimnastică, liber profesioniști), perfecționarea continuă a colectivului APLR ASE prin participarea la consfătuiri și evenimente științifice de profil la nivel instituțional sau interinstituțional, cu colegi din țară și din străinătate;
- analiza teoretică a factorilor multilingvi și multiculturali care influențează buna desfășurare a programului APLR, indiferent de universitatea la care este organizat.

Odată înscriși la studii universitare în România, cetățenii străini au posibilitatea să urmeze cursuri de limba română ca limbă străină, fapt pentru care am dedicat acestor cursuri o secțiune separată. Dintre aspectele abordate, amintim:

- scurt istoric al cursurilor de LRLS organizate în universitățile românești;

- universitățile românești în care se predau cursuri de LRS: care sunt acestea, dacă organizează și program APLR sau nu, ce structuri din subordine organizează cursuri de LRLS, distribuția lor geografică – vezi anexa intitulată „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”;
- am constatat existența a 40 de universități românești care organizează cursuri de APLR, dintre care 27 organizează și program APLR;
- în privința structurilor care organizează cursuri de LRLS am identificat trei posibilități: doar departamente didactice din cadrul universităților (60%), doar centre de limbi străine din cadrul universităților (25%) și departamente didactice și centre de limbi străine din cadrul universităților (15%);
- în privința distribuției geografice a universităților care oferă cursuri de LRLS, am constatat că regiunile cu cea mai bogată ofertă de LRLS (cu și fără program APLR) sunt: Regiunea Sud și București (cu 16 din cele 40 de universități românești care oferă LRLS – 40%), Regiunea Nord-Vest (cu șase universități – 15%), Regiunea Nord-Est, Regiunea Vest și Regiunea Centru (cu câte cinci universități – 13%), urmate de Regiunea Sud-Est (cu două universități – 5%) și Regiunea Sud-vest (cu o universitate – 3%).

Ultima secțiune a acestui subcapitol este o analiză cantitativă a cursurilor și manualelor de limba română ca limbă străină elaborate la nivel universitar, pe baza anexei intitulate „Bibliografia materialelor didactice de Limba română ca limbă străină (LRLS), pe centre universitare din România”, pe care am întocmit-o special pentru această analiză. Demersul nostru de cercetare în această direcție a vizat următoarele aspecte:

- evoluția numărului de materiale didactice din anii 1950 până în 2020 inclusiv: de la apariția primelor manuale de LRLS în mediul universitar în anul 1958, numărul acestora a crescut constant până în anii 1980 (când s-au publicat nu mai puțin de 75 de manuale), a urmat o plafonare în anii 1990-2000 la 40-49 de materiale didactice pe deceniu, iar în anii 2010 constatăm o creștere semnificativă până la 69 de manuale pe deceniu; în anul 2020 s-au publicat nu mai puțin de șapte manuale de LRLS! Per total, am putut identifica mai mult de 300 de materiale didactice pentru LRLS publicate în 70 de ani și estimăm o creștere a publicațiilor de profil în deceniul care tocmai a început;
- contribuția fiecărei universități la bibliografia materialelor didactice de LRLS: în universitățile care organizează APLR s-au elaborat 262 de titluri (87% din total), iar în universitățile care nu organizează APLR s-au elaborat 40 de titluri (13% din total). Dintre universitățile care organizează APLR, cele mai multe materiale didactice pentru LRLS sunt elaborate la Universitatea din București (31%), Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca (21%), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (10%) și Universitatea de Vest din Timișoara (9%); există și 10 universități organizatoare de APLR unde nu s-a elaborat încă niciun material didactic pentru LRLS. Dintre universitățile care nu organizează APLR, cele mai multe materiale didactice pentru LRLS sunt elaborate la Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara (25%), Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca (18%), Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași (15%), Universitatea Politehnică din Timișoara (13%), Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București (10%), dar există și patru universități care nu organizează APLR unde nu s-a elaborat încă niciun material didactic pentru LRLS;
- conținutul materialelor didactice elaborate la nivel universitar, așa cum este el reflectat de titlurile publicațiilor respective, indicând și cele mai vechi volume din fiecare categorie, după cum urmează:
  - materiale didactice dedicate explicit APLR (19% din total) versus cele dedicate explicit studenților înmatriculați la programe de studii universitare (5% din total); restul de 76% dintre materialele didactice pentru LRLS nu sunt adresate explicit niciuneia dintre categorii;

- materiale didactice menite să dezvolte competențe de LRLS în general (35% din total) versus cele dedicate anumitor competențe (scris – 1%, citit – 7%, vorbit – 8%) sau aspectelor de gramatică (18%) și vocabular (5%);
- materiale didactice menite să familiarizeze studenții străini cu elemente de cultură și civilizație (5%) sau terminologia specifică domeniului de studiu și profesional ales („Științe biologice și biomedicale” – 12%, „Științe inginerești” – 7%, „Științe sociale” – 5%, „Matematică și științele naturii” – 1%, „Științe umaniste și arte” și „Știința sportului și educației fizice” – sub 1%);
- materiale didactice structurate pe niveluri de competență conform CECRL: nivelul A1A2 – 11%, nivelul B1/B2 – 7%, nivelul C1/C2 – 3%);
- culegeri de teste: 2%;
- materialele didactice pentru LRLS elaborate în cadrul unor proiecte de cercetare internațională, în care universitățile românești colaborează cu alte universități din țară, dar mai ales cu universități, centre de limbi străine și alte tipuri de furnizori de servicii lingvistice din străinătate: proiectele „Autodidact” (2005-2008) și „ClipFlair” (2011-2014) printre ai căror parteneri se numără Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, proiectul „Oportunidance” (2015-2017) printre ai cărui parteneri se numără Academia de Studii Economice din București, sau proiectele „Take Care” (2012-2014) și „MedLang” (2014-2017) printre ai căror parteneri se numără Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași.

Data fiind complexitatea factorilor care definesc predarea și învățarea limbii române ca limbă străină la nivelul învățământului superior românesc, considerăm că mai sunt multe aspecte de cercetat. Printre acestea menționăm: identificarea în detaliu a tipurilor de programe universitare românești (la nivel de licență, masterat, doctorat, postdoctorat) care atrag studenți străini și a dinamicii numărului acestora; demersurile universităților românești, dar și ale autorităților locale, regionale și naționale sau ale companiilor din România în vederea încurajării cetățenilor străini să vină la studii și sprijinirii lor în vederea integrării ulterioare pe piața educațională și a muncii din România; dinamica domeniilor de specializare pentru care optează cetățenii străini înscriși la programul APLR și la studii universitare de licență, masterat, doctorat, postdoctorat, precum și corelarea acestor opțiuni cu perspectivele de perfecționare și integrare profesională în România și în străinătate; sprijinul lingvistic oferit la nivel universitar prin diversificarea ofertei de cursuri de limbă română ca limbă străină, inclusiv prin organizarea de școli de vară de limbă și civilizație română (la care nu am făcut deloc referire în acest subcapitol) etc. Desigur, este nevoie și de cercetarea opțiunilor de dezvoltare profesională existente pentru cadrele didactice universitare care predau limba română ca limbă străină, întrucât formarea inițială în domeniul Filologie, specializarea Limbă și literatură română nu este, desigur, suficientă pentru a face față multiplelor solicitări profesionale, de la design curricular și de materiale didactice, la managementul claselor multiculturale și multilingve de studenți (adesea cu probleme de adaptare și acceptare a colegilor proveniți din țări care au istorie mai puțin pașnică și prietenoasă unele cu celelalte), la cursuri de limbi străine „exotice” la care să apeleze ca liant în activitatea de predare și chiar la formare terminologică în propria limbă (pentru a putea transmite studenților străini elemente de terminologie și comunicare profesională din domeniile de specializare vizate de aceștia).

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- ***. 1985. *Consfătuirea pe țară a cadrelor didactice care predau disciplina de specialitate la anul pregătitor*, București.
- ***. 1987. *Consfătuirea pe țară a cadrelor didactice care predau la anul pregătitor*, Iași.
- ***. 1989. *Consfătuirea pe țară a cadrelor didactice care predau la anul pregătitor*, Iași.

- Bányiai, L. 1952. „Despre predarea limbii române în școlile minorităților naționale în lumina experienței școlii sovietice”, în *Limba Română*, anul I, nr. 1, pp. 58-64.
- Bârlea, Roxana Magdalena. 2017. „Comunicarea interculturală – un parcurs obligatoriu. Principii de bază, obiective, competențe, studii de caz”, în Marinescu, Roxana-Elisabeta, Bârlea, Roxana-Magdalena (coord.). 2017. *Learning is Fun: Teaching methodology for plurilingual education and a balanced life*, București: Editura ASE, pp. 13-40.
- Bârlea, Roxana Magdalena. 2018. „Teaching Romanian as a Foreign Language. Formal and Non-formal Education Perspectives”, în Grosu-Rădulescu, Lucia-Mihaela (ed.). 2018. *Foreign Language Teaching in Romanian Higher Education. Teaching Methods, Learning Outcomes*, Berlin: Springer, pp. 111-123.
- Blédy, G. 1956. „Probleme specifice ale predării limbii române la maghiari”, în *Limba Română*, anul V, nr. 2, pp. 64-69.
- Ciolăneanu, Roxana. 2017. „Teaching Romanian to foreigners – between theory and practice”, în Marinescu, Roxana-Elisabeta, Bârlea, Roxana-Magdalena (coord.). 2017. *Learning is Fun: Teaching methodology for plurilingual education and a balanced life*, București: Editura ASE, pp. 102-120.
- Ciolăneanu, Roxana, Villalva, Alina. 2019. „The Influence of English on Morphological Compounding in Romanian and Portuguese”, în *Synergy* 15 (1), pp. 116-130, <http://www.synergy.ase.ro/issues/2019-vol15-no-1/11-ROXANA-ALINA.pdf>.
- Coșciug, Anotolie (coord.), Vornicu, Andreea, Radu, Bogdan Mihai, Greab, Carmen Gabriela, Oltean, Ovidiu, Burean, Toma. 2019. „Indexul integrării migranților în România”, Raport de cercetare realizat în cadrul proiectului CRCM – Centrul Român de Cercetare a Migrației FAMI/16.01.01.02, https://www.researchgate.net/publication/338633230_INDEXUL_INTEGRARII_IMIGRANTILOR_IN_ROMANIA_2019.
- Dafinoiu, Cristina-Valetina. 2016. „Studentii Anului pregătitor și integrarea lor în mediul sociocultural românesc”, în *Analele Științifice ale Universității Ovidius din Constanța. Seria Filologie* vol. XXVII (2), p. 283-292, http://litere.univovidius.ro/Anale/documente-z/articole-2016-2/21%20Dafinoiu_2_2016_art.pdf.
- Dima, Viorela-Valentina, Hurduzeu, Raluca-Elena, Fedot, Zinaida-Tamara. 2019. „Developing competences in Romanian as a foreign language in an economic context”, în *Dialogos* 36, pp. 144-165, <http://www.dialogos.rei.ase.ro/36/9.Dima,%20Hurduzeu,%20Fedot.pdf>.
- Foris, A. 1954. „Importanța metodei comparative în predarea limbii române în școlile maghiare”, în *Limba Română*, anul III, nr. 1, pp. 61-63.
- Grosu-Rădulescu, Lucia-Mihaela (ed.). 2018. *Foreign Language Teaching in Romanian Higher Education. Teaching Methods, Learning Outcomes*, Berlin: Springer, <https://www.springer.com/gp/book/9783319933283>.
- Hurduzeu, Raluca-Elena, Dima, Viorela-Valentina, Lorentz, Maria Antoaneta. 2020. „Language Diversity Seen from the Perspective of Preparatory Year Programmes”, *5th European Conference on Plurilingualism „Plurilingualism in Sustainable Development”*, ASE, București, 23-24 May 2019, în *Philologica Jassyensia* XVI, nr. 2 (32), 2020, pp. 361-371, https://www.philologica-jassyensia.ro/upload/XVI_2_HURDUZEU_et%20al.pdf.
- Jakobson, Roman. 1964. „Lingvistică și poetică”, în *Probleme de stilistică. Culegere de articole*, București: Editura Științifică, p. 83-91.
- Marinescu, Roxana-Elisabeta, Bârlea, Roxana-Magdalena (coord.). 2017. *Learning is Fun: Teaching methodology for plurilingual education and a balanced life*, București: Editura ASE, <https://www.editura.ase.ro/Learning-Is-Fun—Teaching-Methodology-for-Plurilingual-Education-and-a-Balanced-Life/>.
- Militaru, Marina Luminița, Dima, Viorela-Valentina, Lorentz, Maria-Antoaneta. 2018. „Romanian as a Foreign Language in a Blended Learning Approach”, include „Appendix – ASE’s APLR program – selected study materials”, în *Elearning & Software for Education*. Vol. 2, “Carol I” National Defence University, Bucharest pp. 477-484, https://www.researchgate.net/publication/329673503_Romanian_as_a_Foreign_Language_in_a_Blended_Learning_Approach.
- Mihăilă, Silviu. 2018. „Predarea timpului prezent studenților din anul pregătitor de limba română. Delimitări teoretice și didactice”, în Stanciu-Capotă, Rodica, Șerban, Mihai (eds.). 2018. *Orientări și perspective în cercetarea disciplinară*, București: Editura ASE, pp. 50-63.

- Mihăilă, Silviu. 2019. „Predarea perfectului compus studenților străini din anul pregător de limba română. Probleme teoretice și didactice”, în *Dialogos* 36, pp. 191-205, <http://www.dialogos.rei.ase.ro/36/12.Mihaila.pdf>.
- Nicolae, Mariana, Maftei, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE.
- Norel, Mariana, Pop, Liana. 2005. *Limba română ca a doua limbă. Module pentru dezvoltarea profesională a personalului didactic*, Proiectul pentru învățământul rural, București: Ministerul Educației și Cercetării.
- Platon, Elena, Burlacu, Diana Viorela, Sonea, Ioana Silvia. 2011. *Procesul de predare-învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul gimnazial*, Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, http://video.elearning.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2016/08/P2_editura.pdf.
- Platon, Elena, Arieșan, Antonela. 2014. *40 de ani de limbă română ca limbă străină la UBB: Actele Conferinței aniversare: 1974-2014*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
- Pop, Liana. 1992. „Conception de la grammaire et de la communication dans l’enseignement roumain de la fin du XIXe et du début du XXe siècles”, în *Aspects de l’histoire de l’enseignement des langues: 1880-1914, Numéro spécial du Bulletin CILA*, 56, Neuchâtel, pp. 49-57.
- Stanciu-Capotă, Rodica, Șerban, Mihai (eds.). 2018. *Orientări și perspective în cercetarea disciplinară*, București: Editura ASE, <https://www.editura.ase.ro/Orientari-si-perspective-in-cercetarea-disciplinara/>.
- Șerban, Mihai. 2013. „Câteva repere din istoricul predării limbii române în A.S.E.”, în Nicolae, Mariana, Maftei, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, pp. 68-70.
- Șerban, Mihai. 2018. „Între ludus și paidia în predarea limbii române ca limbă străină”, în Stanciu-Capotă, Rodica, Șerban, Mihai (eds.). 2018. *Orientări și perspective în cercetarea disciplinară*, București: Editura ASE, pp. 21-28.
- Șerban, Raluca-Nicoleta. 2018. „The Challenges of Teaching Romanian as a Foreign Language”, în Stanciu-Capotă, Rodica, Șerban, Mihai (eds.). 2018. *Orientări și perspective în cercetarea disciplinară*, București: Editura ASE, pp. 41-49.
- Tódor, Erika. 2009. *Predarea-învățarea limbii române ca ne-maternă: o alternativă a lingvisticii aplicate*, Cluj-Napoca: Editura Scientia.
- Tódor, Erika. 2020. *Predarea-învățarea limbii române ca ne-maternă: o alternativă a lingvisticii aplicate*, ed. a II-a completată și revizuită, Cluj-Napoca: Editura Scientia.
- Vîlcu, Dina, Van Gorp, Koen. 2008. „Developing resources for LSP tests: A reflection”, *ALTE 51st Conference Day: Multilingualism and Using Language for Specific Purposes – The Role of Assessment*, Cluj-Napoca, Romania, 13 aprilie 2018, https://www.alte.org/resources/Documents/ALTE%20Presentation%20Dina_Koen_final.pdf.

Manuale

- ***. 1966. *Culegere de texte de limba română pentru studenții străini*, București: Institutul de Construcții.
- ***. 1968. *Manual de limba română: pentru studenții străini*, Cluj-Napoca: Institutului Politehnic din Cluj-Napoca.
- Alexe, Maria, Cristea, Ecaterina, Sanda, George. 1974. *Limba română pentru anul pregător; semestrul I [Curs]*. Coord. George Sanda, București: Ministerul Educației și Învățământului.
- Boldureanu, Ioan-Viorel, Coste, Ileana, Frățilă, Florentina. 1977, 1979. *Curs practic intensiv de limba română pentru anul pregător II*, Timișoara: Universitatea din Timișoara.
- Borcilă, Rosalinda, Goga, Mircea. 1979, 1983, 1985, 1986. *Limba română pentru străini. Specialitatea: educație fizică și sport*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Filologie.
- Buga, Marin, Căliman, Tiberius, Petre, Dan. 1979. *Curs practic intensiv de limba română pentru anul pregător. Partea I*, Bacău: Institutul de învățământ superior din Bacău.
- Cartianu, Ana, Levițchi, Leon, Ștefănescu-Drăgănești, Virgil. 1958. *A Course in Modern Rumanian* [vol. I-II], Bucharest, Publishing House for Scientific Books (vol. II cu titlul *An Advanced Course in Modern Rumanian*. Second Edition, Bucharest, 1964).

- Cazacu, Boris, Chiosa, Clara Georgeta, Caragiu Marioțeanu, Matilda, Guțu Romalo, Valeria, Bercescu, Sorina. 1967 (varianta engleză 1969). *Cours de langue roumaine*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Coste, Ileana, Noveanu, Eugen, Precup, Ieronim, Sanda, George, Scărlătescu, Doru. 1977. *Limba română – anul pregătitor. Semestrul I – începători 1*. Coordonator: George Sanda, București: Editura Universității din București.
- Cristea, Ecaterina și colectiv. 1975. *Limba română. Pentru anul pregătitor [Profil medical]*, 2, București: Editura Universității din București.
- Cuceu, Maria, Goga, Mircea, Pașcalău, Adriana, Uricariu, Lucia. 1977. *Limba română pentru străini. Lecturi pentru începători*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș Bolyai”.
- Dafinoiu, Cristina-Valentina. 2006. *Limba română pentru studenții străini. Teste și exerciții*, București: Editura Universitară.
- Danciu, Alexandra, Moldovan, Victoria, Precup, Victoria, Prunea, Doina. 1978. *Snoave românești. Manual de limba română pentru studenții străini din anul pregătitor nivelul 1*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca.
- Diaconescu, M., Găitănar, Șt., Stan, D. 1982. *Limba română. Specialitatea arhitectură și construcții. Semestrul al II-lea*, Pitești.
- Dima, Viorela-Valentina, Hurduzeu, Raluca Elena. 2019. *Limba română pentru străini. Științe economice*, vol. 1 *Domeniul financiar-contabil*, vol. 2 *Domeniul management*, vol. 3 *Domeniul marketing*, București: Editura ASE.
- Dobrițoiu, Elena. 1972. *Limba română [Culegere de exerciții de fonetică]*, București: Institutul Politehnic din București.
- Feodot, Nicolae. 2007. *Evaluarea competențelor lingvistice conform normelor cadrului european comun de referință (CEF): culegere de teste pentru limba română (ca limbă străină) și limba rusă*, București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”.
- Gancz, Margareta. 1979. *Limba română. Curs practic. Anul I. Facultatea de chimie*, Timișoara.
- Ionescu, Adriana, Florea, Melania, Boroianu, Ioana. 1968. *Manual de limba română pentru studenții străini*, București: Universitatea din București, Catedra de limba română pentru studenții străini.
- Jivănescu, Vasilica, Șandru, Petru, Giurcăneanu, Claudiu. 1975, *Curs de limba română pentru studenții străini. Învățământ economic*. (coord. George Sanda) București: Ministerul Educației și Învățământului.
- Macari, Ileana Oana. 2005. *Limbă și civilizație română, Curs pentru avansați*, Iași: Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Militaru, Marina Luminița. 2018. *Medical Vocabulary. English- Romanian* (Aplicație pentru Android și iOS), bit.ly/MedAppA, bit.ly/MedAppI.
- Platon, Elena, Sonea, Ioana, Vilcu, Dina. 2009. *Exerciții audio. A1, A2, B1, B2, C1, C2*, Cluj-Napoca: Editura Efes.
- Pop, Liana (coord.). 2008. *Seria Autodidact. Româna: A1-B1*, Cluj-Napoca: Editura Echinoc.
- Proiectul „Autodidact”. 2005-2008. Proiectul „Didactica limbilor moderne și a limbii române ca limbă străină în învățământul universitar. Strategii de aliniere la politica lingvistică europeană”, Director de proiect . Liana Pop, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, <http://autodidact.granturi.ubbcluj.ro/>.
- Proiectul „ClipFlair”. 2011-2014. *Language learning activities for 15 languages [including Romanian]*, Proiectul „Foreign Language Learning through Interactive Captioning and Revoicing of Clips (ClipFlair)”, Parteneri ai proiectului: Universitat Pompeu Fabra din Spania, Computer Technology Institute din Grecia, Universitat Autònoma de Barcelona din Spania, Imperial College London din Marea Britanie, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, România, Universtatea din Deusto, Spania, Tallinn University din Estonia, Universitatea din Varșovia, Polonia, Universitatea din Algarve, Spania, National University of Ireland, Galway, Irlanda, <http://clipflair.net/>.
- Proiectul „Oportunidance”. 2015-2017. *Cursuri de limba română A1, A2, B1*, Coordonator proiect: ASE - Academia de Studii Economice din Bucuresti, Parteneri: Asociația Club Vertical - Oportunidad Escuela de Baile, ULB - Université Libre De Bruxelles, ULISBOA - Universidade De Lisboa, EOIBD - EOI Barcelona Drassanes, <http://www.oportunidance.ase.ro/course/index.php>.

- Proiectul „MedLang”. 2014-2017. *Cursuri online deschise publicului cu clipuri video pe domeniul clinic paliativ și de comunicare medicală interculturală și multilingvistică*, Parteneri ai proiectului: UMF „Gr. T. Popa”, Iași, Universitatea „Transilvania” din Brașov, Fundația EuroEd, Iași, IRO-Institutul Regional de Oncologie Iași, Karel De Grote Hogeschool Katholieke Hogeschool, Belgia, Universidad Europea De Madrid SL, Spania, Azienda Sanitaria Locale TO3, Italia, Pixel Associazione Culturale, Italia, Connectis, Italia, <http://www.medlang.eu/>.
- Proiectul „Take Care”. 2012-2014. *Ghidul Lingvistic Medical pentru Migranți „Take Care”, Conversații medicale, Glosar, Exerciții online – limba română*, Parteneri ai proiectului: Pressure Line, Olanda, Dialoge Sprachinstitut, Germania, FLEP - Formação, Língua e Estudos Portugueses Lda, Portugalia, Soros International House – SIH, Lituania, KuTu Ltd., Bulgaria, Instituto de Formación y Estudios Sociales, Spania, SYNTHESIS Center for Research & Education Ltd., Cipru, UMF „Gr. T. Popa”, Iași, www.takecareproject.eu, https://www.takecareproject.eu/downloads/phrase_books/brochure_RO.pdf, <https://www.takecareproject.eu/downloads/GLOSSARY.pdf>.
- Prusacov, Florea, Topor-Georgescu, Tatiana. 1971. *Îndrumar în terminologia tehnico-științifică românească. Pentru studenții străini din anul pregătitor*, București.
- Smuc, Iulia, Nicoară, Adriana. 1973. *Curs practic de limba română (pentru studenți străini - an pregătitor)*, Iași: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Filologie.
- Stamatescu, Ioana. 2017. *Romanian Cultural and Civilization in the Current European Context. An Introduction for International Students*, București: Editura ASE.
- Șerban, Mihai. 2017. *Curs practic de limba română. Comunicare orală și scrisă*, București: Editura ASE.
- Șerban, Mihai. 2017. *Manual de limba română. Limbaj specializat pentru științe biologice și biomedicale. Anatomie*, București: Editura ASE.
- Șerban, Raluca-Nicoleta. (2014-2017) *Introducere în cultura și civilizația română (în limba engleză) – suport de curs*, București: Academia de Studii Economice din București – platforma <http://online.ase.ro/>.
- Șerban, Raluca-Nicoleta. 2016. *Comunicare de afaceri și limbaj economic în limba română*, București: Editura ASE.
- Vasilescu, Andra (coord.), Chelaru Murăruș, Oana, Ușurelu, Camelia. 2006. *Teste de limba română. Pașaportul lingvistic european (CD included)*, București: Institutul Limbii Române, Editura Nouă.
- Vlad, Felicia. 1996. *Curs rapid de limba română – nivel mediu. Gramatica fundamentală în exerciții (I)*, Timișoara: Universitatea de Vest.
- Vlad, Felicia. 1996. *Curs rapid de limba română – nivel mediu. Texte literare*, Timișoara: Universitatea de Vest.
- Vușdea, Ioana, Boiangiu, Ana, Balea, Margareta, Ilie, Dumitru. 1976. *Curs de limba română pentru studenții din anul pregătitor [Partea 2. Învățământ tehnic]*, București.

Surse online

- Academia de Studii Economice din București. 2020-2021. „Planuri de învățământ – Facultatea de Relații Economice Internaționale – Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini, Promoția 2020-2021”, <https://planinvatamant.ase.ro/SelectiePlan1.aspx?pp=16>, accesat în ianuarie 2021.
- APML România. 2018-2019. „Cercetare privind situația studenților străini veniți la studii în România”, Asociația pentru promovarea Migrației Legale (APML), București, <https://apmlromania.com/proiecte/?amp>, accesat în ianuarie 2021.
- Compania de Librării București. nedat. <https://www.clb.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Historia. nedat. „Scurt istoric al învățământului superior românesc: cele mai vechi universități românești”, <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/scurt-istoric-al-invatomantului-superior-romanesc-cele-mai-vechi-universitati-romanesti>.
- INS. nedat. „Statistica educației”, <https://insse.ro/cms/ro/content/statistica-educa%C8%9Biei>.
- INS. 2017. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iașar, E.M. (coord. publicației), Pisciă, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2015_2016.pdf.

- INS. 2019. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iașar, E.M. (coord. publicației), Pisică, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. Ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2017_2018_0.pdf.
- INS. 2020. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2018/2019”, Institutul Național de Statistică, Iașar, E.M. (coord. publicației), Pisică, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2018_2019_0.pdf.
- Inspectoratul General pentru Imigrări. nedat. „Șederea în România - Studii”, Guvernul României, Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Imigrări, <http://igi.mai.gov.ro/ro/content/studii>, accesat în ianuarie 2021.
- Institutul Intercultural Timișoara. 2019. „Ghidul profesorului. Resursă pentru personalul didactic implicat în predarea limbii române ca limbă străină pentru beneficiarii unei forme de protecție internațională și străinii din afara Uniunii Europene cu ședere legală în România”, Material realizat de: Barbu, Ioana, Floari, Andreea, Muntean, Daniela, Stoicescu, Daniela, în cadrul Proiectului REACT_RO: „Resurse educaționale pentru învățarea limbii române și acomodarea culturală a beneficiarilor de protecție internațională (BPI) și a resortisanților țărilor terțe (RTT) în România”, finanțat prin Programul Național – Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare, beneficiar: Institutul Intercultural Timișoara, Parteneri: Fundația Schottener Servicii Sociale, București, Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), Biroul din România, <https://www.romaniaecasa.ro/wp-content/uploads/2019/02/Ghidul-Profesorului-de-limba-romana.pdf>, accesat în ianuarie 2021.
- Librăria Cărturești. nedat. <https://carturesti.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Librărie.net. nedat. <https://www.librarie.net/>, accesat în ianuarie 2021.
- MAE. nedat. „Burse oferite cetățenilor străini de statul român prin MAE”, Ministerul Afacerilor Externe, <https://www.mae.ro/node/10250>, accesat în ianuarie 2021.
- MapCustomizer. nedat. <https://www.mapcustomizer.com/>, accesat în ianuarie 2021.
- MEC. nedat. „Instituții de învățământ superior”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.edu.ro/instituti-invatamant-superior>.
- MEC. nedat. „Studiază în România”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.edu.ro/studiaza-in-romania>, accesat în ianuarie 2021.
- MEC. nedat. „Study în Romania”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.studyinromania.gov.ro/fp/index.php?>, accesat în ianuarie 2021.
- MEN. 2017-2018. „Raport privind starea învățământului superior din România 2017-2108”, Ministerul Educației Naționale, https://www.edu.ro/sites/default/files/Raport%20privind%20starea%20C3%Aenv%4%83%C8%9B%C4%83m%C3%A2ntului%20superior%20din%20Rom%C3%A2nia_%202017%20-2018.pdf.
- UEFISCDI. 2013. „Analiza profilurilor universităților din România pe mai multe dimensiuni: Internaționalizarea și echitatea Învățământului Superior în România”, Unitatea Învățământului Finantarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării - UEFISCDI, <http://www.politici-edu.uefiscdi.ro/wp-content/uploads/2013/04/Analiza-profilurilor-univ-din-Romania-pe-mm-dimensiuni-Internationalizarea-si-echitatea.pdf>.
- UEFISCDI. 2017. „Policy Brief – Internaționalizarea Învățământului Superior, Analiza datelor statistice privind internaționalizarea educației în instituțiile de învățământ superior de stat din România”, Unitatea Executivă pentru Finantarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării - UEFISCDI, Centrul de Politici Publice.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. nedat. „Catedra de Limba Română pentru Studenți Străini”, <http://media.lit.uaic.ro/?p=777>, accesat în ianuarie 2021.

Surse online - articole de presă

- Adevărul. 2015. „De ce iubesc România? Student sirian: «Pentru că la voi e pace». Student român în străinătate: «Iubesc omniprezentul simț al umorului din România»”, articol de Ioana Nicolescu, 02.12.2015, https://adevarul.ro/educatie/studii-in-strainatate/de-iubesc-romaniaa-student-sirian-pentru-e-pace-student-roman-strainatate-iubesc-omniprezentulsimt-umorului-romania-1_565eecb77d919ed50ed23f11/index.html.

- Adevărul. 2016. „Studenti de pe trei continente au venit să învețe la Brașov. Medicina, Silvicultura și Ingineria sunt facultățile preferate de străini”, articol de Simona Suciuc, 13.10.2016, https://adevarul.ro/locale/brasov/studentide-trei-continente-venit-invete-brasov-medicina-silvicultura-si-ingenieria-facultatile-preferate-straini-1_57ff17a55ab6550cb8837db7/index.html.
- Adevărul. 2017. „Industria“ studenților străini: câți bani aduc la Iași tinerii din alte țări”, articol de Simona Suciuc, 30.07.2017, https://adevarul.ro/locale/iasi/industria-studentilor-straini-bani-aduc-iasi-tinerii-alte-tari-1_597af6cc5ab6550cb8907e4b/index.html.
- Adevărul. 2018. „Cum au ajuns universitățile din România să atragă zeci de tineri din Elveția. Motivele pentru care aleg să studieze aici”, articol de Ștefan Lică, 23.02.2018, https://adevarul.ro/locale/cluj-napoca/cum-ajuns-universitatile-romania-atraga-zeci-tineri-elvetia-motivele-aleg-studieze-aici-1_5a9037bbdf52022f75e51647/index.html.
- Adevărul. 2018. „Cum să călătorești în jurul lumii în doar câteva ore prin studenții străini care studiază la Universitatea «Dunărea de Jos»”, articol de Valentin Truțașu, 18.07.2018, https://adevarul.ro/locale/galati/cum-calatoresti-in-jurul-lumii-doar-cateva-ore-studentii-straini-studiaz-la-universitatea-dunarea-jos-1_5b4f178adf52022f755d6e5d/index.html.
- Adevărul. 2018. „Orașul din România în care peste 2.500 de studenți străini se pregătesc să devină medici. Din ce țări provin cei mai mulți tineri”, articol de Simona Suciuc, 02.10.2018, https://adevarul.ro/locale/iasi/orasul-romania-2500-studenti-straini-pregatesc-devina-medici-tari-provin-cei-mai-tineri-1_5bb33c69df52022f751374d2/index.html.
- Campus Cluj.ro. 2014. „Peste 14.000 studenți străini preferă România pentru a studia”, articol scris de Raisa Iosif, 15 Septembrie 2014, <https://www.campuscluj.ro/stiri/1197-pestel-14-000-studenti-straini-prefera-romania-pentru-a-studia.html>.
- Campus Cluj.ro. 2014. „60 de studenți străini vor face training-uri în România”, articol scris de Raisa Iosif, 18 iulie 2014, <https://www.campuscluj.ro/stiri/1113-60-de-studenti-straini-vor-face-training-uri-in-romania.html>.
- Digi 24. 2018. „Din interior. Câți bani aduc României studenții străini?”, 11.02.2018, <https://www.digi24.ro/amphtml/stiri/actualitate/educatie/cati-bani-aduc-romaniei-studentii-straini-876235>.
- Digi 24. 2019. „Studenți străini în România. «Viitorul meu este cumva aranjat în Israel, dar vreau să-mi deschid cabinet medical aici»”, 12.07.2019, <https://www.digi24.ro/amphtml/stiri/actualitate/educatie/studenti-straini-in-romania-viitorul-meu-este-cumva-aranjat-in-israel-dar-vreau-sa-mi-deschid-cabinet-medical-aici-1158726>.
- EduPedu.ro. 2020. „Se redeschid facultățile: numărul studenților din universitățile românești, în creștere în acest an, după intrarea în anul I a celei mai numeroase promoții de liceu din ultimii 5 ani”, articol de Costin Ionescu, 28.09.2020, <https://www.edupedu.ro/se-redeschid-facultatile-numarul-studentilor-din-universitatile-romanesti-in-crestere-in-acest-an-dupa-intrarea-in-anul-i-a-celei-mai-numeroase-promotii-de-liceu-din-ultimii-5-ani/>.
- Formare Medicală.ro. 2020. „Peste 1.700 de studenți străini din 90 de țări s-au înscris la admitere la UMF «Iuliu Hațieganu» din Cluj”, articol scris de Adriana Pavel, 24.09.2020, <https://www.formaremedicala.ro/peste-1-700-de-studenti-straini-din-90-de-tari-au-candidat-pentru-un-loc-la-umf-iuliu-hatieganu-din-cluj/>.
- Gândul.ro. 2019. „Studiu Eurostat: În România, mobilitatea studenților străini e de 5,2%. În Luxembourg, procentul e de 47%”, articol de Roxana Din, 23.08.2018, <https://www.gandul.ro/stiri/studiu-eurostat-in-romania-mobilitatea-studentilor-straini-e-de-52-in-luxembourg-procentul-e-de-47-18312167>.
- Nine o'clock.ro. 2018. „Students from 18 countries attend 58th edition of summer school of Romanian language, culture and civilisation organized by the University of Bucharest”, 20.07.2018, <https://www.nineoclock.ro/2018/07/20/students-from-18-countries-attend-58th-edition-of-summer-school-of-romanian-language-culture-civilisation/>.
- Replica Online. 2013. „De ce vin studenții străini să învețe în România?”, articol de Cristina Marin, 14.11.2013, <https://www.replicaonline.ro/de-ce-vin-studentii-straini-sa-invete-in-romania-143918/>.
- România Liberă. 2019. „Studenții străini caută din nou România”, articol de Caludiu Pădurean, 18.02.2019, <https://m.romanalibera.ro/special/reportaje/studentii-straini-cauta-din-nou-romania-146550>.
- Săptămâna Financiară. 2018. „În premieră, studenți suedezi, în România”, articol de Florian Schiponca, 23.08.2018, <https://www.sfin.ro/in-premiera-studenti-suedezi-in-romania/>.

- Știrile ProTV. 2020. „Tot mai mulți studenți străini învață în România. Cât plătește un tânăr din Maroc”, 18.02.2020, <https://stirileprotv.ro/educatie/tot-mai-multi-studenti-straini-invata-in-romania-in-timp-ce-numarul-studentilor-romani-e-la-un-minimum-istoric.html>.
- Wall-Street.ro. 2012. „Top domenii «atacate» de studenții străini care vin în România”, 21.02.2012, <https://www.wallstreet.ro/articol/Careers/116914/domenii-atacate-de-studentii-straini-care-vin-in-romania.html-amp>.
- Ziarul Financiar. 2009. „7.800 de studenți străini pompează 15 mil. euro în universitățile românești”, articol scris de Adelina Mihai, 16.07.2009, <https://www.zf.ro/eveniment/7-800-de-studentii-straini-pompeaza-15-mil-euro-in-universitatile-romanesti-4643207>.

Surse online - universități organizatoare de APLR

- Academia de Studii Economice din București. nedat. „An pregătitor” Regulamente și metodologii, <https://mefc.ase.ro/an-pregatitor/>, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. nedat. Pagina de Facebook „Anul Pregătitor de Limba Română pentru Cetățenii Străini, ASE, București”, <https://www.facebook.com/Anul-Preg%C4%83titor-de-Limba-Rom%C3%A2n%C4%83-pentru-Cet%C4%83%C8%9Benii-Str%C4%83ini-ASE-Bucure%C8%99ti-415304861974550/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. nedat. „Catedra de Limba Română pentru Studenți Străini”, <http://media.lit.uaic.ro/?p=777>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad. nedat. „Program pregătitor de limba română pentru cetățenii străini”, <https://cdn.uav.ro/documente/Programe-de-studii/Programe-studii-Program-pregatitor2.JPG>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Facultatea de Științe Umaniste și Sociale. nedat. „An pregătitor de limba română pentru cetățenii străini. Plan de învățământ”, <https://cdn.uav.ro/documente-stiinte-umaniste/Programe-de-Studiu/An-pregatitor-pentru-cetatenii-straini.pdf>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. nedat. „An pregătitor”, <https://lett.ubbcluj.ro/an-pregatitor/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Centrul de Studii Pregătitoare de Limba Română”, <http://csplr.ucdc.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, Facultatea de Științe și Litere. nedat. „Oferta educațională pentru anul universitar 2019-2020”, <https://www.umfst.ro/stiinte-si-litere/oferta-educationala.html>.
- Universitatea de Vest din Timișoara, Departamentul de Relații Internaționale. nedat. „Anul Pregătitor de limba română”, https://ri.uvt.ro/anul-pregatitor-de-limba-romana_ro/, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie. nedat. „Programul Pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini”, <https://litere.uvt.ro/anul-pregatitor-2/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea din București. nedat. „Anul pregătitor de Limba Română”, <https://unibuc.ro/international/studenti-internationali/pregatitor-de-limba-romana/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea din București. 2019. „Preparatory Year: Romanian Language Course”, <https://unibuc.ro/wp-content/uploads/2019/04/Preparatory-Year-Romanian-Language-Course-Brochure.pdf>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea din Craiova. nedat. „An pregătitor – Invățământ”, https://www.ucv.ro/departamente_academice/dlma/anul_pregatitor/an_pregatitor_invatamant.php, accesat în ianuarie 2020.
- Universitatea din Oradea. nedat. „Romanian Language Prepratory Year”, https://www.uoradea.ro/tiki-index.php?page_ref_id=286, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea din Petroșani. 2016. „Regulamentul de organizare și funcționare a Anului pregătitor de limba română pentru cetățenii străini”, <https://www.upet.ro/documente/regulamente/2017/Regulamentul%20de%20organizare%20si%20functionare%20a%20anului%20pregatitor%20de%20limba%20romana%20pt.%20cetateni%20straini.pdf>, accesat în ianuarie 2021.

- Universitatea din Pitești. nedat. „An pregătitor – limba română”, <https://www.upit.ro/ro/despre-universitate/organizare/arhiva/academia/facultatea-de-stiinte-ale-educatiei/an-pregatitor-limba-romana-romana>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea din Pitești. nedat. Pagina de Facebook „Foreign Students Compartment, Faculty of Educational Sciences”, <https://www.facebook.com/ForeignStudentsDepartment>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea din Pitești. nedat. „Program Pregătitor de limba română pentru cetățenii străini”, <https://www.upit.ro/ro/academia-reorganizata/facultatea-de-stiintele-educatiei-stiinte-sociale-si-psihiologie-2/departamentul-de-tiine-ale-educaiei2/an-pregatitor>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. nedat. „An pregătitor de limba română pentru cetățenii străini”, <https://learnromanian.udjg.ro/an-pregatitor/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. nedat. „Metodologie de admitere cetățeni străini”, <http://www.uab.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Litere și Arte. nedat. <https://litere.ulbsibiu.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Ovidius” din Constanța. nedat. „Programul de studii Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini”. <http://litere.univ-ovidius.ro/images/pdf/programe-si-strategii/prezentare%20An%20pregatitor.pdf>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești, Departamentul Filologie. 2017. „Anul pregătitor”, <http://filologie.upg-ploiesti.ro/programe-de-studiu/anul-pregatitor/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești. nedat. Pagina de Facebook „Facultatea de Litere și Științe”, <https://www.facebook.com/LS.UPG/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș, Facultatea de Științe și Litere. nedat. http://old.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/index.html, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Politehnică din București. Nedat. „Departamentul de Comunicare în Limbi Moderne – DCLM – al Facultății de Inginerie în Limbi Străine”, https://dclm.pub.ro/?page_id=45&lang=ro, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Româno-Americană din București. nedat. „Academic programs – Foundation year”, <https://www.rau.ro/foundation-year/?lang=en>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Spiru Haret” din București. nedat. „Romanian Language Course”, <https://isd.spiruharet.ro/romanian-language-course/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării. nedat. „Limba română pentru străini. Erasmus și An pregătitor”, <http://litere.usv.ro/lrs.html>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Tehnică de Construcții din București, nedat. Pagina de Facebook „Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini – UTCB”, <https://www.facebook.com/AnulPregatitorUTCB/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Biroul de Relații Internaționale. nedat. „Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini”, <http://bri.utcluj.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Titu Maiorescu” din București, Facultatea de Științele Comunicării și Relații Internaționale. nedat. „Romanian Language for Foreign Citizens”, <https://www.utm.ro/facultatea-de-stiintele-comunicarii-si-relatii-internationale/romanian-language-foreign-citizens/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Transilvania din Brașov, Facultatea de Litere. nedat. „An pregătitor de limba română pentru străini”, <https://litere.unitbv.ro/ro/programe-de-studii/an-preg%C4%83titor-de-limba-rom%C3%A2n%C4%83-pentru-cet%C4%83%C8%9Beni-str%C4%83ini.html>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Valahia” din Târgoviște, Facultatea de Științe Politice, Litere și Comunicare. nedat. „Programul de studii: Anul pregătitor de limba română ca limbă străină. Plan de învățământ 2017-2018”, https://fsplc.valahia.ro/images/doc/Plan_an_pregatitor2017_2018.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Vasile Alecsandri” Din Bacău, Facultatea de Litere. nedat. „Programe de studii”, <https://www.ub.ro/litere/programe-de-studii/studii-de-conversie-profesionala-2>, accesat în ianuarie 2021.

Legislație (în ordine cronologică)

- *** HCM nr. 425/ 1974, Hotărârea nr. 425 din 24 aprilie 1974 privind unele măsuri referitoare la școlarizarea cetățenilor străini în Republica Socialistă România, Consiliul de Miniștri, http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.http_act?ida=37724.
- *** H.G. nr. 288/ 1993. Hotărârea de Guvern nr. 288/1993 privind școlarizarea în România a cetățenilor din alte țări, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 171 din 22 iulie 1993, cu modificările și completările ulterioare, <https://lege5.ro/gratuit/gu3tqmbv/hotararea-nr-288-1993-privind-scolarizarea-in-romania-a-cetatenilor-din-alte-tari>.
- *** H.G. nr. 34/ 1999. Hotărârea de Guvern nr. 34 din 21 ianuarie 1999 privind înființarea Institutului Limbii Române, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 30 din 27 ianuarie 1999, cu modificările ulterioare, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/16781>.
- *** Metodologia de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini din state terțe UE în învățământul de stat și particular acreditat din România, în anul școlar/universitar 2011-2012, menționată în MAI. 2012. *Bun venit în România. Ghid de informare pentru cetățenii străini din state terțe*, elaborat de Mocanu, Gina, Guga, Simina, Novac, Rodica, Ministerul Afacerilor Interne, <http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Munca/MobilitateaForteiDeMunca/ghid%20Bun%20venit%20in%20Romania%20in%20limba%20romana.pdf>.
- *** OMECTS nr. 3313/2012, Ordin nr. 3313 din 23 februarie /2012 privind cadrul general de organizare și desfășurare a admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de master și de doctorat pentru anul universitar 2012-2013, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 164 din 13 martie 2012, <https://lege5.ro/gratuit/gmytgmrvgu/ordinul-nr-3313-2012-privind-cadrul-general-de-organizare-si-desfasurare-a-admiterii-in-ciclurile-de-studii-universitare-de-licenta-de-master-si-de-doctorat-pentru-anul-universitar-2012-2013>.
- *** OMECTS nr. 6000/ 2012, Ordin nr. 6000 din 15 octombrie 2012 privind aprobarea Metodologiei pentru primirea la studii și școlarizarea cetățenilor străini din state terțe UE în învățământul de stat și particular acreditat din România, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului Și Sportului, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 722 din 24 octombrie 2012, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/142260>.
- *** OMECTS nr. 6246/ 2012, Ordin nr. 6246 din 16 noiembrie 2012 privind modificarea și completarea anexei nr. 1 la Metodologia pentru primirea la studii și școlarizarea cetățenilor străini din state terțe UE în învățământul de stat și particular acreditat din România, aprobată prin Ordinul Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 6.000/2012, publicat în Monitorul Oficial Nr. 802 din 29 noiembrie 2012, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/143227>.
- *** OMECTS nr. 3359/ 2013, Ordin nr. 3359 din 11 martie 2013 privind modificarea Metodologiei pentru primirea la studii și școlarizarea cetățenilor străini din state terțe UE în învățământul de stat și particular acreditat din România, aprobat prin Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 6.000/2012, publicat în Monitorul Oficial nr. 147 din 19 martie 2013, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/146195>.
- *** OMEN nr. 3544/ 2013, Ordinul nr. 3544 din 15 aprilie 2013 privind cadrul general de organizare și desfășurare a admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de master și de doctorat pentru anul universitar 2013-2014, Ministerul Edeucației Naționale, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 223 din 18 aprilie 2013, <https://lege5.ro/Gratuit/gm2dsmzwha/ordinul-nr-3544-2013-privind-cadrul-general-de-organizare-si-desfasurare-a-admiterii-in-ciclurile-de-studii-universitare-de-licenta-de-master-si-de-doctorat-pentru-anul-universitar-2013-2014>.
- *** MEN. 2014. Adresa nr. 46701/ 07.07.2014, Ministerul Educației Naționale, Direcția Generală Învățământ Superior, către Academia de Studii Economice din București.
- *** OMENCȘ nr. 3782/ 2015, Ordin nr. 3782 din 6 mai 2015 al ministrului educației și cercetării științifice privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini din state terțe UE în unitățile de învățământ preuniversitar/instituțiile de învățământ superior acreditate/autorizate provizoriu, în anul școlar/universitar 2015-2016, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/168597>.

- *** OMENCȘ nr. 3855/ 2016, Ordin nr. 3855 din 26 mai 2016 al ministrului educației naționale și cercetării științifice privind aprobarea (Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini în unitățile de învățământ preuniversitar/instituțiile de învățământ superior de stat și particular acreditate, în anul școlar/universitar 2016-2017, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/179660>.
- *** OMENCȘ nr. 6156/ 2016, Ordin nr. 6156 din 22 decembrie 2016 privind organizarea și desfășurarea anului pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, Publicat în Monitorul Oficial Nr. 9 din 5 ianuarie 2017, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/185476>.
- *** OMEN nr. 3236/ 2017. Ordin nr. 3236/2017 din 10 februarie 2017 privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini pe locuri fără plata taxelor de școlarizare și cu bursă și pe locuri fără plata taxelor de școlarizare, dar fără bursă, în instituțiile de învățământ superior de stat acreditate, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 149 din 28 februarie 2017, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN%203236-2017.pdf>.
- *** OMEN nr. 3473/ 2017. Ordin nr. 3473/2017 din 17 martie 2017 privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini începând cu anul școlar/universitar 2017 – 2018, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 233 din 5 aprilie 2017, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN%203473-2017_0.pdf.
- *** OMENCȘ nr. 3873/ 2017, Ordin nr. 3873 din 5 mai 2017 al ministrului educației naționale pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice Nr. 6156/ 2016 privind organizarea și desfășurarea anului pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/191163>.
- *** OMEN nr. 3900/ 2017. Ordin nr. 3900/A10/2046/C/129/2017 din 16 mai 2017 privind aprobarea Metodologiei de școlarizare a românilor de pretutindeni în învățământul preuniversitar de stat din România, pe locuri de studii fără plata taxelor de școlarizare, dar cu bursă, respectiv fără plata taxelor de școlarizare, dar fără bursă începând cu anul școlar 2017 - 2018 și a Metodologiei de școlarizare a românilor de pretutindeni în învățământul superior de stat din România, pe locuri de studii fără plata taxelor de școlarizare, dar cu bursă, respectiv fără plata taxelor de școlarizare, dar fără bursă începând cu anul universitar 2017-2018, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul pentru Românii de pretutindeni, publicat în Monitorul Oficial nr. 628 din 2 august 2017, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Ordin%203900-2017.pdf>.
- *** OMEN nr. 4174/ 2018, Ordin nr. 4174 din 27 iulie 2018 pentru modificarea Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 6.156/2016 privind organizarea și desfășurarea anului pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial Nr. 680 din 6 august 2018, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/203553> și <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204174-2018%20.pdf>.
- *** OMEN nr. 4866/2019, Ordin nr. 4866/ 2019 din 21 august 2019 pentru modificarea Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 6.156/2016 privind organizarea și desfășurarea anului pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini, Ministerul Educației, publicat în Monitorul Oficial Nr. 716 din 30 august 2019, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN%204866-2019%20.pdf>.
- *** ARACIS. 2019. „Metodologia de evaluare externă a Programului pregătitor de limba română pentru cetățenii străini”, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior – ARACIS, https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/Metodologie_de_evaluare_an_pregatitor.pdf.
- *** ARACIS. 2019. „Standardele specifice pentru anul pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini”, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior – ARACIS, https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/Mari_Standarde_specifice_-_An_prega_titor_Maril.pdf.
- *** OMEC nr. 4151/2020, Ordin nr. 4151 din 24 aprilie 2020 al ministrului educației și cercetării privind modificarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini începând cu anul școlar/universitar 2017-2018; aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 3.473/2017, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/225534>.

- *** OMEC nr. 4544/ 2020, Ordin nr. 4544 din 16 iunie 2020 al ministrului educației și cercetării pentru modificarea Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 6.156/2016 privind organizarea și desfășurarea anului pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/Afis/226991>.
- *** OMEC nr. 5629/ 2020, Ordin nr. 5629 din 25 septembrie 2020 al ministrului educației și cercetării pentru modificarea Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 6.156/2016 privind organizarea și desfășurarea anului pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/230896>.
- *** OMEC nr. 5736/ 2020, Ordin nr. 5736 din 13 octombrie 2020 al ministrului educației și cercetării privind modificarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini începând cu anul școlar/universitar 2017-2018, aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 3.473/2017, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/231565>.

3.8 Limba rusă

Zinaida Tamara FEDOT

În ce privește studiul limbii ruse în sistemul universitar, de stat sau privat, acesta a avut de suferit după evenimentele din decembrie '89, deoarece studiindu-se din ce în ce mai puțin în ciclul preuniversitar, numărul candidaților dornici a studia această limbă a scăzut constant și considerabil. Iar gândul de a studia de la zero, începând cu alfabetul, o limbă „exotică” (așa o numesc cei mai mulți dintre studenții care au curajul de a se înscrie la cursurile de limbă rusă, deși este una dintre cele șase limbi oficiale ale Organizației Națiunilor Unite – ONU, conform Wikipedia, nedatat) îi sperie pe viitorii candidați ai Facultăților de Litere sau Limbi Străine în cadrul cărora se mai studiază limba rusă.

La o privire de ansamblu, analizând studiul limbii ruse la nivel universitar și mergând pe metoda vizibilității în mediul online, numărul universităților în care se studiază limba rusă nu este foarte mare. Așa cum reiese din anexa intitulată „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”, limba rusă se află printre limbile străine studiate în 12 universități (vezi Tabelul 3.22). Statistic vorbind, majoritatea acestor instituții sunt instituții de stat (zece din 12 universități – 83%), au sediul în București (opt din 12 universități – 67%), organizează programe de studii universitare în domenii filologice și nefilologice (opt din 12 universități – 67%):

Tabelul 3.22 Universități în care se studiază limba rusă

Nr. crt.	Regiune	Instituție de învățământ superior	Domenii de studiu
1.	București	Universitatea Politehnica din București	nefilologic
2.		Universitatea din București	filologic și nefilologic
3.		Academia de Studii Economice din București	filologic și nefilologic
4.		Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București	nefilologic
5.		Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul” din București	nefilologic
6.		Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București	nefilologic
7.		Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București	filologic și nefilologic
8.		Universitatea „Spiru Haret” din București	filologic și nefilologic
9.	Cluj	Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca	filologic și nefilologic
10.	Iași	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	filologic și nefilologic
11.	Suceava	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	filologic și nefilologic
12.	Timișoara	Universitatea de Vest din Timișoara	filologic și nefilologic

În cele ce urmează, oferim detalii despre studierea limbii ruse la unele dintre universitățile enumerate în Tabelul 3.22. Datele au fost obținute de pe paginile instituționale ale respectivelor universități.

Academia de Studii Economice din București. În contextul vremurilor politice din perioada de dinainte de '89, studierea limbii ruse în sistemul universitar era susținută, iar în cadrul ASE a fost studiată fără întrerupere, variind doar numărul de ore alocate studiului în funcție de specificul facultății. Începând cu anul universitar 1990-1991, sub influența factorilor sociali, politici și culturali, numărul studenților care studiază limba rusă a scăzut simțitor. A rămas ca disciplină obligatorie doar în cadrul Facultății de Relații Economice Internaționale, pentru doar două grupe, obiectivul studierii limbii ruse fiind (dincolo de cunoașterea limbii ruse colocviale) acela de a oferi cunoștințe de specialitate din domeniul economic și de afaceri. Începând cu anul 2012 limba rusă a rămas doar în oferta de studiu a limbilor facultative, iar un impediment îl constituie numărul

mic de ore alocat studiului (doar 2 ore săptămânal), insuficient pentru însușirea unei limbi străine, dar și faptul că trebuie pornit de cele mai multe ori de la alfabet, deoarece nu se mai studiază în învățământul preuniversitar.

Predarea limbii ruse în ASE are loc pe baza resurselor tipărite și electronice aflate în patrimoniul Bibliotecii ASE și al Centrului Cultural Rus din ASE. Dintre manualele și dicționarele elaborate de cadrele didactice din Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare de Afaceri amintim:

- Fedot, Z.T. (coord.), Militaru, M.L., Silivestru, C. 2019. *Dicționar de termeni și expresii economice: rus-român-englez*, Cluj-Napoca: Editura Kriterion;
- Jurconi, I., Mohanu, F. 1995. *Corespondență comercială rusă*, București: Editura ASE;
- Jurconi, I., Mohanu, F. 2002. *Dicționar de afaceri român-englez-rus*, București: Editura ASE;
- Jurconi, I., Mohanu, F. 2002. *Dicționar de afaceri rus-englez-român*, București: Editura ASE;
- Jurconi, I., Mohanu, F. 2005. *Rusa economică și de afaceri*, București: Editura Niculescu;
- Jurconi, I., Mohanu, F., Fedot, Z. 2008. *Limba rusă: Dezvoltarea vorbirii. Curs intensiv de limba rusă*, București: Editura ASE;
- Mohanu, F., Jurconi, I. 1995. *Lucrări de laborator pentru cursul practic de limba rusă*, București: Editura ASE;
- Mohanu, F., Jurconi, I. 1999. *Limba rusă. Note de curs practic. Elemente de culturologie, terminologie, gramatică*, București: Editura ASE;
- Mohanu, F., Jurconi, I. 2002. *Limba rusă de afaceri. Corespondență contractuală*, București: Editura ASE;
- Mohanu, F., Jurconi, I. 2002. *Limba rusă de afaceri. Corespondență precontractuală*, București: Editura ASE.

În plus, studenții pot să își perfecționeze cunoștințele de limbă aplicând pentru burse de studiu la instituții de învățământ superior din Federația Rusă, în special la Institutul de Stat de Limbă Rusă „A.S. Pușkin” din Moscova. Pe parcursul îndelungatei colaborări între ASE și Institutul „Pușkin”, în colaborare cu Camerele de Comerț din România și Federația Rusă, s-au desfășurat cinci sesiuni de testare a cunoștințelor din domeniul limbii ruse de afaceri, cei aproximativ 250 de participanți (preponderant studenți, dar și angajați de la diferite firme și instituții ale statului) obținând certificate de competență lingvistică, cu recunoaștere internațională.

O altă instituție prestigioasă din învățământul superior din Federația Rusă cu care ASE are un Acord bilateral de colaborare, încheiat în anul 2006, este Universitatea de Stat de Economie și Finanțe din Sankt Petersburg (FINEC). Pe baza acestui Acord au avut loc anual schimburi reciproce de studenți care au beneficiat de stagii de specialitate, au fost organizate manifestări și conferințe științifice, pe teme de interes economic în special.

Tot la capitolul realizări trebuie menționată deschiderea Centrului Cultural Rus în ASE, în decembrie 2009, în baza Acordului cu Fundația „Russkiy Mir”, care a dotat Centrul cu tehnologie modernă și un bogat fond de carte, în scopul de a promova și populariza limba și cultura rusă. În cadrul centrului sunt oferite cursuri gratuite de limbă rusă, atât studenților, masteranzilor și doctoranzilor din academie, cât și oricărei alte persoane dornice a descifra tainele limbii ruse.

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. Încă din perioada interbelică limba rusă a fost disciplină didactică în cadrul Catedrei de Slavistică a Universității din București. De-a lungul timpului, a trecut prin mai multe adaptări și schimbări ale denumirii, prin transformări organizatorice cerute de actualitatea vremurilor respective, azi funcționând Departamentul de Filologie Rusă și Slavă.

La inițiativa șefului Catedrei de Limbă și Literatură Rusă din cadrul Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București și a unui grup de cadre didactice ce predau limba rusă, în anul 1990 a fost înființată Asociația Profesorilor de Limbă și Literatură Rusă (APLLRR / RAPRYAL). Asociația din România este membră a Asociației Internaționale a Profesorilor de Limbă și Literatură Rusă (MAPRYAL). Cu susținerea Asociației au avut loc cursuri de perfecționare a personalului didactic preuniversitar și universitar, au fost

organizate simpozioane și congrese internaționale, precum și alte manifestări științifice. De asemenea, în parteneriat cu Ministerul Educației, Asociația s-a implicat în organizarea olimpiadelor de limbă rusă (maternă sau modernă) și în pregătirea lotului olimpic, care a reprezentat România la olimpiade internaționale.

Tot în cadrul Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității București funcționează și Centrul de limbi străine Ariel care oferă cursuri de limbi străine, printre acestea numărându-se și cursuri de limba rusă.

Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București. La concursul de admitere (așa cum reiese din Regulamentul de admitere pentru anul 2020 și publicat pe site-ul instituției) un candidat poate opta pentru limba rusă pentru a susține proba de evaluare a cunoștințelor la limba străină, manualele pentru bibliografie fiind cele în conformitate cu Ordinele MEC, aplicabile pentru clasele IX-XII, limbă modernă 1, filieră teoretică.

Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul”, București. Pe site-ul Academiei sunt publicate subiecte de concurs privind admiterea la academie, ultima postare a subiectelor pentru proba scrisă la limba străină este din 2014, precum și anunțuri de ocupare a unor posturi didactice de predare a limbii ruse, ceea ce denotă faptul că în această instituție încă se studiază limba rusă.

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, București - Facultatea de Securitate și Apărare - limba rusă este menționată în oferta educațională pentru anul 2020-2021, în cadrul disciplinelor de studiu, la limbi moderne.

Universitatea Politehnica, București. În conformitate cu informațiile publicate în cadrul Departamentului de Comunicare în Limbi Moderne al Facultății de Inginerie în Limbi Străine, printre limbile străine predate studenților români se numără și limba rusă.

Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, București. În oferta educațională a Facultății de Limbi și Literaturi Străine, limba rusă apare ca specializare B, studiul începând cu nivel „zero” (nivel începător). Potrivit ofertei educaționale, studenții pot urma stagiile de specializare la instituții de învățământ superior din Federația Rusă, accesând burse sau mobilități ERASMUS. Conform datelor publicate pe site-ul oficial, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” are colaborări internaționale cu Universitatea de Stat din Celiabinsk și Institutul de Stat de Artă și Cultură din Belgorod (Federația Rusă).

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași. În oferta educațională a Facultății de Litere, limba rusă apare atât la studiile de licență, cât și la cele de masterat. În cadrul acordurilor internaționale inter-instituționale ale universității, este menționat un parteneriat cu Universitatea de Stat „Lomonosov” din Moscova. Din păcate, potrivit metodei aplicate, cea a vizibilității în mediul online, alte informații despre studiul limbii ruse în această universitate nu au fost disponibile.

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. În cadrul Facultății de Litere, actualul Departament de Limbi și Literaturi Slave funcționează încă de la înființarea Universității din Cluj în anul 1919, sub diferite denumiri și cu modificări organizatorice de-a lungul timpului, dar cu o activitate intensă.

În cadrul universității, în noiembrie 2011 a fost deschis Centrul Cultural Rus în colaborare cu Asociația „Russkiy Mir” din Moscova, un centru similar cu cel din cadrul ASE București. În cadrul Centrului, pe lângă diferite activități de promovare a culturii ruse, sunt organizate și cursuri de limbă rusă.

Tot în cadrul Universității „Babeș-Bolyai” funcționează alte două centre în a căror ofertă educațională, printre alte limbi de circulație internațională și nu numai, este trecută și limba rusă: Centrul Alpha și Centrul pentru Industriile Limbii (CIL).

Universitatea de Vest din Timișoara este printre puținele universități din România unde, la momentul actual, se studiază limba rusă ca primă specializare, în combinație cu o altă limbă, în cadrul programului de licență.

În contextul geopolitic al țării, România fiind o insulă de romanitate/latinătate într-o mare de limbi slave (majoritatea vecinilor având ca limbă oficială o limbă din marea familie a limbilor slave), vă lăsăm pe dumneavoastră, cititorii, să concluzionați dacă este sau nu necesar și oportun să se păstreze studiul limbii ruse în sistemul de învățământ din România. Sperăm că interesul și preocupările pentru studierea limbii ruse va fi

în creștere și în concordanță cu nevoia pieței actuale de specialiști, cu o bună pregătire de specialitate și o competență lingvistică recunoscută internațional.

Bibliografie

Manuale

- Jurconi, I., Mohanu, F. 1995. *Corespondență comercială rusă*, București: Editura ASE.
- Jurconi, I., Mohanu, F. 2002. *Dicționar de afaceri rus-englez-român*, București: Editura ASE.
- Jurconi, I., Mohanu, F. 2005. **Rusa economică și de afaceri, București**: Ed Niculescu.
- Jurconi, I., Mohanu, F., Fedot, Z. 2008. *Limba rusă: Dezvoltarea vorbirii. Curs intensiv de limba rusă*, București: Editura ASE.
- Mohanu, F., Jurconi, I. 1995 *Lucrări de laborator pentru cursul practic de limba rusă*, București: Editura ASE.
- Mohanu, F., Jurconi, I. 1999. *Limba rusă. Note de curs practic. Elemente de culturologie, terminologie, gramatică*, București: Editura ASE.
- Mohanu, F., Jurconi, I. 2002. *Limba rusă de afaceri. Corespondența contractuală*, București: Editura ASE.
- Mohanu, F., Jurconi, I. 2002. *Limba rusă de afaceri. Corespondența precontractuală*, București: Editura ASE.

Dicționare

- Fedot, Zinaida-Tamara (coord.), Militaru, Marina Luminița, Silivestru, Cristina. 2019. *Dicționar de termeni și expresii economice: rus-român-englez*, Cluj-Napoca: Editura Kriterion.
- Jurconi, I., Mohanu, F. 2002. *Dicționar de afaceri român-englez-rus*, București: Editura ASE.

Surse online

- Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București. nedat, <https://www.academiadepolitie.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Academia de Studii Economice din București. nedat, <https://www.ase.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul”, București. nedat, <https://animv.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. nedat, www.uaic.ro, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Babeș-Bolyai”, din Cluj-Napoca. nedat, <https://ubbcluj.ro>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București. nedat, www.ucdc.ro, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea de Vest din Timișoara. nedat, <https://uvt.ro>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat, <http://lls.unibuc.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București, Facultatea de Securitate și Apărare. nedat, <https://www.unap.ro/index.php/ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea Politehnică din București. nedat, <https://upb.ro>, accesat în octombrie 2020.
- Wikipedia. nedat. „Organizația Națiunilor Unite”, https://ro.wikipedia.org/wiki/Organiza%C8%9Bia_Na%C8%9Biunilor_Unite, accesat în octombrie 2020.

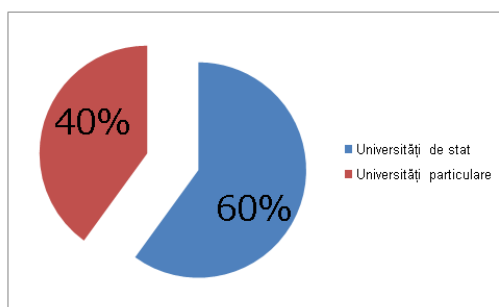
3.9 Limba japoneză

Raluca Marina NICOLAE

În perioada comunistă a existat o singură universitate (Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine) unde s-au predat cursuri de limba japoneză. După anii '90, odată cu apariția universităților particulare, ofertele educaționale au început să fie din ce în ce mai variate, propunând în curricula academică limbi orientale, nestudiate până atunci. Astfel, universitățile au încercat să se alinieze celorlalte instituții academice europene și americane de prestigiu, care aveau deja în structura lor programe de studii asiatice. În consecință, au apărut în învățământul superior, pe lângă Universitatea din București, o serie de alte universități care au introdus limba japoneză în planurile de învățământ: Universitatea „Babeș-Bolyai” (Cluj-Napoca), Academia de Studii Economice din București și două universități particulare, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” și Universitatea Hyperion²²⁶, ambele din București.

Într-o privire de ansamblu, observăm că universități de stat care oferă cursuri de limba japoneză (fie ca primă specializare A, fie ca a doua specializare B) sunt mai numeroase decât cele particulare și marea lor majoritate este concentrată în București.

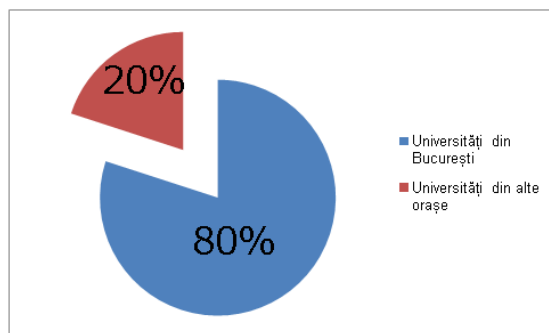
Figura 3.35 Raportul dintre universitățile de stat și cele particulare care oferă cursuri de limba japoneză

Sursa: analiză proprie.

Dintre instituțiile din învățământul superior la care se predă limba japoneză, se pare că doar la universitățile de stat există vorbitori nativi: la Universitatea din București activează profesori specialiști în didactica limbii japoneze, trimiși de Fundația Japonia, iar la Universitatea „Babeș-Bolyai” predă un voluntar japonez. La restul universităților procesul didactic se desfășoară sub coordonarea profesorilor români.

Figura 3.36 Raportul dintre universitățile din București și cele din alte orașe care oferă cursuri de limba japoneză

Sursa: analiză proprie.

²²⁶ Cursurile de limba japoneză din cadrul Universității Tehnice de Construcții București și a Universității „Spiru Haret” (Facultatea de Litere) s-au dizolvat în urmă cu câțiva ani.

Un alt aspect demn de semnalat este acela că Academia de Studii Economice din București este singura instituție de învățământ superior la care limba japoneză nu se studiază ca specializare filologică.

3.9.1 Universitatea din București

Fondată în 1975, secția de limba japoneză din cadrul Departamentul de Limbi și Literaturi Străine a beneficiat permanent, încă din anul 1978 de prezența unui specialist în limba japoneză trimis de Fundația Japonia. În ultimii câțiva ani numărul studenților la limba japoneză a crescut, în fiecare an de studiu numărându-se aproximativ 60 de studenți. Planul de învățământ cuprinde, pe lângă cursurile de limba japoneză, și cursuri de civilizație, literatură sau lingvistică japoneză și, mai recent, cultură contemporană japoneză.

Tabelul 3.23 Cursuri de japoneză predate la Universitatea din București

Denumirea cursului	An de studiu	Numărul de ore pe săptămână	Durață
Istorie și civilizație japoneză	I	2	un an
Literatură și cultură japoneză	II, III	2	doi ani
Lingvistică japoneză	I, II, III	2	trei ani
Societate japoneză	III		un semestru
Comunicare interculturală	III	2	un semestru

Sursa: Focșeneanu (2013: p. 80).

Primii profesori au fost angajați ai Ministerului de Externe și ai Universității Populare „Ioan Dalles”. Din 1978, Fundația Japonia a trimis în permanență un lector japonez specializat, iar din 1986 a început să predea primul lector român calificat. Secția a căpătat statut de specializare principală (limbă A) din anul 1987. În prezent, secția are șapte cadre didactice permanente, dintre care un lector și un asistent japonezi, ambii trimiși de Fundația Japonia, iar restul este personal academic român. Cea mai mare parte a manualelor folosite sunt publicate în Japonia și poartă girul Fundației Japonia.

În prezent, Universitatea din București are programe de schimb de studenți și schimburi intelectuale în domeniul studiilor japoneze cu un număr mare de universități din Europa și Japonia precum: INALCO, Universitatea Trier și Universitatea Ghent, Universitatea Waseda, Universitatea Meiji, Universitatea Ochanomizu, Colegiul pentru Femei Gakushūin, Universitatea Fukushima, Universitatea Osaka, Universitatea Nara, Universitatea Akita și Universitatea Kagoshima. Conform acordurilor de schimb universitar, aproximativ zece studenți și doi absolvenți merg să studieze în Japonia în fiecare an, iar aproximativ trei studenți ajung la studii în universități europene. De asemenea, o serie de profesori din universități japoneze și din Europa Occidentală vin anual să țină prelegeri la Universitatea din București (Focșeneanu 2013: pp. 74-76).

În paralel, este încurajată diversificarea activităților extracurriculare (atelier de lucru, cluburi de cultură japoneză) care le permit studenților să aibă contact cu diferite aspecte ale culturii japoneze. Începând cu anul 2010, studenții au organizat în fiecare primăvară un festival de cultură japoneză numit „Michi-biraki”. O altă realizare a secției este biblioteca dotată cu cărți în limba japoneză, în mare parte primite din partea Fundației Japonia, ceea ce face din ea una dintre cele mai bogate biblioteci de studii japoneze din România, cuprinzând cărți dintr-o mare varietate de domenii precum literatura japoneză, istorie, lingvistică, studii sociale, economie și politică și cultură populară²²⁷.

²²⁷ http://japoneza.ils.unibuc.ro/?page_id=90.

3.9.2 Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”

Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” este o universitate particulară fondată în perioada post-comunistă. Programul de limba japoneză de la această universitate a luat ființă în anul 2000 și cuprinde două posibile opțiuni:

- 1) Limba și literatura engleză – limba și literatura modernă (japoneza, spaniola și araba);
- 2) Limba și literatura franceză – limba și literatura modernă (engleza, japoneza și araba).

Fiecare an universitar cuprinde două semestre, iar pe perioada fiecărui semestru repartiția de ore de limba japoneză este 10 ore pentru anul I, 12 ore pentru anul al II-lea și 14 ore pentru anul al III-lea. În prezent secția are aproximativ 60 de cursanți, care au optat pentru această specializare din diverse motive, cum ar fi pasiunea pentru *anime*, *manga* sau dorința de a lucra pe viitor în Japonia. Totodată, unii studenți au fost motivați și de călătoriile făcute în Japonia. Personalul didactic al acestei secții este acoperit în anul universitar 2020-2021 de doi profesori români care predau atât cursuri de limbă japoneză, cât și ore de literatură și de civilizație niponă.

Printre manualele folosite în cei trei ani de studiu se pot enumera o serie de publicații în limba română cum ar fi:

- Tămâianu-Morita, E. 2005. *Structuri gramaticale în limba japoneză. Funcții intrapropoziționale*, (2 vol.), Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujană;
- Ciubăncan, M. 2012. *Limba japoneza contemporană. Note de curs I*; București: Editura Pro Universitaria;
- Drăgan, A., A. Vasile. 2011. *Verbul japonez. Aspecte teoretice și aplicații practice*, București: Editura Pro Universitaria;
- Waniek, I. 2017. *Limba japoneză. Teoria traducerii și limbaje specializate*, București: Editura Pro Universitaria 2017;
- Waniek, I. 2017, *Introducere în literatura japoneză clasică*, București: Editura Pro Universitaria.

Figura 3.37 Waniek, I. 2017, Introducere în literatura japoneză clasică, București: Editura Pro Universitaria

Sursa: <http://www.prouniversitaria.ro/carte/limba-japonezateoria-traducerii-si-limbaje-specializate/>.

Pe lângă acestea, la cursurile de limba japoneză mai sunt folosite și materiale de proveniență japoneză precum:

- 2011. *Genki. An Integrated Course Book into Elementary Japanese* (2 vol.), Tokyo: Japan Times;
- 2011. *Genki. An Integrated Course Book into Elementary Japanese – Workbook* (2 vol.), Tokyo: Japan Times;
- teste și exerciții pentru examenul de competență lingvistică la limba japoneză (*Nihongo nōryoku shiken*).

Principala platforma online folosită în anul 2020, pe perioada pandemiei de Covid, a fost Zoom.

Secția de limba japoneză s-a preocupat activ pentru semnarea unor acorduri de schimburi de experiență sau mobilități cu instituții din Japonia cum ar fi: Kyōai Gakuen Maebashi Kokusai Daigaku, (schimb de studenți pe durata unui an); Universitatea Internațională din Ōsaka (schimb de studenți), Universitatea din Kōbe (colaborare cercetare, internship).

Unul dintre cele mai râvnite atestate în domeniul limbii japoneze este examenul de competență lingvistică la limba japoneză (*Nihongo nōryoku shiken*), la care studenții secției iau parte anual (aproximativ 10-15 persoane), iar procentul de promovabilitate este următorul:

- pentru nivelul N5 30%;
- pentru nivelul N4 30%;
- pentru nivelul N3 10%;
- pentru nivelul N2 1%.

Activitățile extracurriculare au fost punctate de diverse manifestări ca, spre exemplu, „Seara culturală japoneză Harumachi-zuki”, organizată între anii 2009-2016. De asemenea, un număr apreciabil de studenți ai secției de limba japoneză de la Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” au participat la școlile de vară organizate de Asociația Profesorilor de Limba Japoneză din România în perioada 2011-2014. În fiecare an, doi-trei studenți cu rezultate deosebite la studiul limbii japoneze au participat la Concursul de prezentări din limba Japoneză și la Concursul discursuri în Limba japoneză, unde, în anul 2010, studentul Tiberiu Gherasim a obținut premiul special.

3.9.3 Academia de Studii Economice din București

Misiunea Academiei de Studii Economice din București (ASE) este să contribuie la formarea profesională adecvată a studenților săi și, implicit, la inserția lor pe piața muncii. Pe lângă cursurile cu profil economic, Academia de Studii Economice oferă o paletă vastă de limbi facultative precum italiana, spaniola, franceza, germana, araba, chineza, japoneza și turca.

În ceea ce privește cadrul instituțional, studenții de la orice facultate din cadrul ASE au dreptul să aleagă cursul facultativ de limba japoneză, pe care o pot studia timp de un semestru, de două sau mai multe semestre în funcție de orarul de la specializările economice.

Deoarece nivelul studenților este foarte heterogen, cursurile de limba japoneză sunt concepute pentru trei tipuri de grupe:

- începători, adică studenți care nu au mai studiat niciodată limba japoneză până în momentul înscrierii;
- intermediari, adică studenții care au studiat limba japoneză cel puțin două semestre (și care cunosc silabarul *hiragana*, particulele de caz și și conjugarea verbelor);
- avansați, mai exact studenții care au studiat limba japoneză mai mult de doi ani.

În anul universitar 2020-2021, cursurile facultative se desfășoară fără taxă, cu înscriere online din semestrul 1 și sunt predate de un singur profesor. În semestrul al 2-lea nu mai este necesară reluarea procedurilor de înscriere, studenții care doresc continuarea studiilor având posibilitatea să facă automat acest lucru. Durata unui curs este de 100 de minute, iar frecvența de o dată săptămână. La sfârșitul semestrului

studenții finalizează studiul cu o probă de verificare a cunoștințelor pentru care primesc calificativul admis sau respins. Întrucât nu toate facultățile din cadrul ASE au în Planul de învățământ disciplina Comunicare în limba japoneză, acestora li se poate elibera, la cerere, o adeverință anuală care să ateste faptul că au studiat această limbă timp de două semestre.

În anul 2020 s-au înscris la cursul facultativ de limba japoneză circa 120 de studenți, marea majoritate încadrându-se la grupa de începători. Printre principalele motivații ale studenților care au ales acest curs se numără pasiunea pentru animația și benzile desenate japoneze, dorința de a învăța o limbă exotice sau existența unor prieteni japonezi.

În timpul cursurilor este folosită seria:

- 2011. *Genki. An Integrated Course Book into Elementary Japanese* (2 vol.), Tokyo: Japan Times;
- 2011. *Genki. An Integrated Course Book into Elementary Japanese – Workbook* (2 vol.), Tokyo: Japan Times;
- completată, pentru modulul de scriere din semestrul 1 (grupa de începători), cu manualul:
- Nicolae, R. 2005. *Limba japoneză: introducere în scrierea kana*, București: Editura Fundației România de Măine,
- iar pentru restul semestrelor folosindu-se:
- Hondru, A., R. Raluca Nicolae, 2002. *Ghid de conversație român-japonez*, Iași: Polirom.
- Pentru grupele de avansați se mai utilizează, pentru fixarea structurilor gramaticale, și manualul
- 1998. *Minna no nihongo* (2 vol.), Tokyo: Surī Ē.

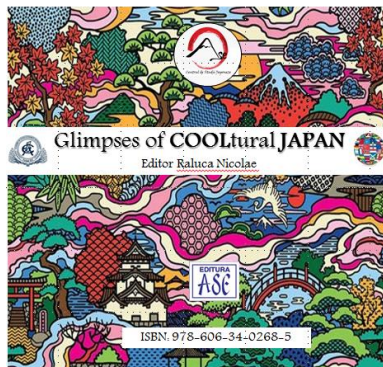
În anul 2020, pe perioada epidemiei de Corona virus, cursurile de limba japoneză s-au desfășurat pe platforma ase.online.ro precum și pe Zoom.

Pentru cei dornici să studieze în străinătate există parteneriate încheiate cu universități din Japonia (Universitate Tōyo, Universitatea Meiji, Universitatea Globis ș.a.) în cadrul programelor Erasmus Plus.

Studenții cu adevărat pasionați de limba și cultura japoneză pot aprofunda cunoștințele în cadrul Școlii de vară de limba și cultura japoneză, ajunsă în anul 2020 la a cincea ediție. Un număr apreciabil de studenți înscriși la limba japoneză au desfășurat activități de voluntariat la Centrul de Studii Japoneze ASE²²⁸, implicându-se în activități de organizare evenimente sau asistând la prelegerile, workshop-urile și manifestările culturale organizate de Centru.

În fiecare an facultatea de Relații Economice Internaționale și Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri organizează Sesiunea de Comunicări Studentești, unde se regăsește și o secțiune dedicată limbii și culturii japoneze la care studenții prezintă lucrări în limba română sau în engleză pe teme de interes din cultura și societatea japoneză contemporană. Cele mai bune lucrări premiate de-a lungul câtorva ediții au fost publicate pe un CD care poartă titlul: Nicolae, R. (coord.) 2017, *Glimpses of COOLtural Japan*, București: Editura ASE, ISBN 978-606-34-0268-5.

Figura 3.38 Nicolae, R. (coord.) 2017, Glimpses of COOLtural Japan (ediție CD), București: Editura ASE

²²⁸ <https://www.facebook.com/JapanASE.LMA>.

3.9.4 Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca

În anul 2008 Universitatea „Babeș-Bolyai” a decis înființarea și organizarea în cadrul Facultății de Litere a Departamentului de Studii Asiatice, compus din programele Limba și literatura japoneză, Limba și literatura chineză și Limba și literatura coreeană. Departamentul a primit ulterior titulatura de Departamentul de limbi și literaturi asiatice. Prin introducerea limbilor orientale, lista specializărilor cu tradiție din Universitatea Babeș-Bolyai s-a îmbogățit cu programe ce vin în întâmpinarea unei necesități resimțite acut în spațiul transilvănean, unde nu exista anterior posibilitatea studierii sistematice și aprofundate a unei limbi și culturi asiatice²²⁹.

Planul de învățământ pentru specializarea *Limba și literatură japoneză* (A) conține discipline fundamentale, discipline de specialitate și discipline opționale. Structura planului de învățământ prevede o durată de 6 semestre a câte 14 săptămâni, iar ponderea orelor culturale vs. cele de limbă este de 40/60²³⁰.

În anul 2020, la secția de limba japoneză erau înscriși aproximativ 100 de studenți coordonați de trei cadre didactice din România (prof. univ. dr. habil. Rodica Frențiu, lector univ. dr. Florina Ilis și drd. Oana Bîrlea) și un voluntar japonez. Studenții care au optat pentru această limbă au fost motivați de mai multe aspecte culturale precum pasiunea pentru *anime*, *manga*, dar și fascinația exoticii. Toate manualele folosite pentru cursurile de limba japoneză din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” sunt publicate în Japonia, însă există și manuale semnate de autori români, folosite la cursurile de literatură, lingvistică sau civilizație japoneză:

- Frențiu, R. 2007. *Haruki Murakami. Jocul metaforic al lumilor alternative*, Cluj-Napoca: Editura Argonaut;
- Frențiu, R. 2010. *Clar-obscur, vag și ambiguitate. Avataruri ale literaturii japoneze moderne și contemporane*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință;
- Frențiu, R. 2015. *Limbajul poetic – act creator și actualitate culturală. Modelul cultural japonez*, Cluj-Napoca : Presa Universitară Clujeană;
- Frențiu, R. 2018. *Hitori de sumō o toru. 301 Expresii Idiomatice japoneze*, Cluj-Napoca: Argonaut;
- Ilis, F. 2020. *Introducere în istoria literaturii japoneze de la începuturi până în epoca modernă*, Cluj-Napoca : Presa Universitară Clujeană.

Figura 3.39 Ilis, F. 2020. Introducere în istoria literaturii japoneze de la începuturi până în epoca modernă, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană

Sursa: <http://www.editura.ubbcluj.ro/www/ro/book2.php?id=2698>.

²²⁹ https://lett.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2018/05/Asiatice-site_RO.pdf.

²³⁰ <https://lett.ubbcluj.ro/sembazuru/specializare.php>.

În perioada epidemiei de Covid, cursurile s-au desfășurat online pe platformele MOOCS, Zoom și Microsoft Teams.

În prezent, în cadrul specializării Limba și literatura japoneză, sunt fructificate oportunități de studiu și perfecționare la universități străine, din Europa sau Japonia, cum ar fi acorduri Erasmus Plus sau de altă natură cu universități europene (INALCO, Paris; Universitatea Karoli Gaspar; Universitatea Trier), acorduri de schimb interuniversitar studentesc cu instituții din Japonia, ca de exemplu Universitatea Kōbe, Universitatea Ehime, Universitatea Musashino, Universitatea Sapporo Gakuin și Universitatea Kanagawa și un internship la Outward Bound Japan²³¹.

Anual studenții pot aprofunda diverse teme de interes din domeniul limbii, literaturii și culturii japoneze, prezentate în cadrul Sesiunii științifice a studenților. De asemenea, studenții specializării Limba și literatură japoneză au obținut, an de an, rezultate remarcabile la examenul de competență lingvistică la limba japoneză (*Nihongo Nōryoku Shiken*), organizat de Ambasada Japoniei în România în colaborare cu Fundația Japonia și Asociația Profesorilor de Limba Japoneză din România.

Pe lângă aspectul didactic, se acordă o importanță aparte activităților extracuriculare pe care Centrul de studii japoneze „Sembazuru” le desfășoară pe parcursul anului universitar: cursuri de caligrafie, workshop-uri de *origami*, *sumie*, *renzuru*, *mizuhiki*, prelegeri pe teme de niponologie, *pop culture* etc. Aceste acțiuni se realizează cu participarea unor specialiști de prestigiu din țară sau din Japonia, pentru a oferi studenților posibilitatea unei conexiuni directe și autentice cu spațiul cultural nipon.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

Focșeneanu, A. 2013. „Japanese Studies at the University of Bucharest: Focusing on the Center for Japanese Studies”, în *Japanese Studies around the World 2013* (Nanyan Guo ed.), Kyoto: International Research Center for Japanese Studies, pp. 73-82, <http://www.prouniversitaria.ro/carte/limba-japonezateoria-traducerii-si-limbaje-specializate/>, accesat în octombrie 2020.

Nicolae, R. (coord.). 2017. *Glimpses of COOLtural Japan* (ediție CD), București: Editura ASE.

Manuale

***. 2011. *Genki. An Integrated Course Book into Elementary Japanese* (2 vol.), Tokyo: Japan Times.

***. 2011. *Genki. An Integrated Course Book into Elementary Japanese – Workbook* (2 vol.), Tokyo: Japan Times.

*** 1998. *Minna no nihongo* (2 vol.), Tokyo: Surī Ē.

Ciubăncan, M. 2012. *Limba japoneza contemporană. Note de curs I*; București: Editura Pro Universitaria.

Drăgan, A., Vasile, A. 2011. *Verbul japonez. Aspecte teoretice și aplicații practice*, București: Editura Pro Universitaria.

Frențiu, R. 2007. *Haruki Murakami. Jocul metaforic al lumilor alternative*, Cluj-Napoca: Editura Argonaut.

Frențiu, R. 2010. *Clar-obscur, vag și ambiguitate. Avataruri ale literaturii japoneze moderne și contemporane*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.

Frențiu, R. 2015. *Limbajul poetic – act creator și actualitate culturală. Modelul cultural japonez*, Cluj-Napoca : Presa Universitară Clujeană.

Frențiu, R. 2018. *Hitori de sumō o toru. 301 Expresii Idiomatice japoneze*, Cluj-Napoca: Argonaut.

Ilis, F.L. 2020. *Introducere în istoria literaturii japoneze de la începuturi până în epoca modernă*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, <http://www.editura.ubbcluj.ro/www/ro/book2.php?id=2698>.

Hondru, A., Nicolae, R. 2002. *Ghid de conversație român-japonez*, Iași: Polirom.

Nicolae, R. 2005. *Limba japoneză: introducere în scrierea kana*, București: Editura Fundației România de Măine.

²³¹ <https://lett.ubbcluj.ro/sembazuru/specializare.php>.

Tămăianu-Morita, E. 2005. *Structuri gramaticale în limba japoneză. Funcții intrapropoziționale*, (2 vol.), Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujană.

Waniek, I. 2017. *Limba japoneză. Teoria traducerii și limbaje specializate*, București: Editura Pro Universitaria 2017.

Waniek, I. 2017. *Introducere în literatura japoneză clasică*, București: Editura Pro Universitaria.

Surse online

Academia de Studii Economice din București. nedatat. Pagina de Facebook a Centrului Cultural Japonez „Japan ASE”, <https://www.facebook.com/JapanASE.LMA>, accesat în octombrie 2020.

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. nedatat. Centrul de Studii Japoneze „Sembazuru”, <https://lett.ubbcluj.ro/sembazuru/specializare.php>, accesat în octombrie 2020.

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. 2018. Departamentul de Limbi și literaturi asiatice, https://lett.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2018/05/Asiatice-site_RO.pdf, accesat în octombrie 2020.

Universitatea din București. nedatat. Secția de Limba și Literatura Japoneză, http://japoneza.ils.unibuc.ro/?page_id=90, accesat în octombrie 2020.

3.10 Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve la nivel universitar în România

Florina MOHANU

În capitolul intitulat „Pregătirea multilingvă la nivel universitar în România” am discutat despre oportunitățile de învățare a limbilor puse la dispoziția studenților de către universitățile românești. Ne-am referit la categoriile și numărul de limbi disponibile în planurile de învățământ, tipurile de programe de studiu cu cele mai variate opțiuni, distribuția geografică a ofertei multilingve, impactul ofertei multilingve asupra vizibilității universităților la nivel național și internațional etc. Am dedicat secțiunii speciale prezentării mai detaliate a opțiunilor de aprofundare a cunoștințelor lingvistice de limba engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, română ca limbă străină, rusă și japoneză.

Față de cele 22 de limbi care se pot studia la nivel preuniversitar (vezi Capitolul 2), la nivel universitar oferta este mult mai numeroasă și mai variată, incluzând 35 de limbi materne și străine: arabă, armeană, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, greacă/neogreacă, hindi, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neerlandeză (olandeză), norvegiană, persană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană. La acest impresionant număr de limbi se adaugă limbile clasice (latină, greacă veche sau elină/elenă, ebraică biblică și slavonă), dar la acestea nu ne-am referit în detaliu întrucât nu fac obiectul volumului de față.

Pentru a afla care sunt cel mai frecvent studiate limbi din lista de mai sus, am consultat statisticile disponibile (INS, 2016), precum și site-urile oficiale ale universităților românești, pe baza cărora am întocmit anexa „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”. În urma acestui laborios demers de cercetare, am constatat că, în universitățile românești, cel mai frecvent se studiază: engleza, franceza, germana, româna ca limbă străină, italiana și spaniola. Acest „clasament” este similar cu cel din învățământul preuniversitar, unde cel mai frecvent se studiază engleza, franceza, germana, spaniola și italiana (vezi sursele românești și străine citate în Capitolul 2).

În mod firesc, ne-am pus întrebarea dacă tipul de programe de studii universitare influențează diversitatea ofertei multilingve a universităților. Am constatat că, într-adevăr, în universitățile care oferă programe de studiu atât în domenii filologice, cât și în domenii nefilologice oferta multilingvă este mult mai variată, cuprinzând toate cele 35 de limbi identificate, pe când în universitățile care oferă exclusiv programe de studiu în domenii nefilologice se studiază doar 12 din cele 35 de limbi identificate.

Cu referire la programele de studii în domenii filologice, am arătat că studiul limbilor străine acoperă o diversitate de programe. La nivelul studiilor de licență, există patru categorii de programe: „Limbă și literatură”, „Limbi moderne aplicate”, „Studii culturale” și „Teologie”. Fiecare dintre aceste categorii de programe oferă o combinație de specializări: de exemplu, Limba și literatura A (limba maternă) – Limba și literatura B (o limbă modernă sau clasică), Limba și literatura B – Limba și literatura A/C (o a doua limbă modernă sau clasică), Literatură universală și comparată – Limba și literatura A/B, Studii culturale (iudaice, americane), Traducere și interpretariat în limba B și C etc. La nivelul studiilor de masterat, se continuă studiul limbilor străine prin următoarele categorii de programe: Limbă, cultură și literatură, Lingvistică/multilingvism, Studii culturale, Traduceri și interpretariat, Comunicare, Didactica disciplinelor filologice etc. (conform ARACIS, nedatat, H.G. nr. 297/2020, H.G. Nr. 299/2020).

În ceea ce privește distribuția geografică a opțiunilor de limbi străine oferite de universitățile românești, am constatat că regiunile cu cea mai bogată ofertă lingvistică sunt: Regiunea Sud și București, Regiunea Nord-Vest și Regiunea Vest, iar regiunea cu oferta cea mai săracă este Regiunea Centru. Din perspectiva distribuției geografice a programelor de studii universitare în domenii filologice, situația prezintă

variațiuni. Așadar, la nivelul programelor de studii de licență, regiunile cu cel mai mare număr de programe în domeniul filologie sunt: Regiunea Sud și București, Regiunea Nord-Vest, Regiunea Nord-Est și Regiunea Centru, iar regiunea cu cel mai mic număr de astfel de programe de licență este Regiunea Sud-Vest. La nivelul programelor de studii de masterat, regiunile cu cel mai mare număr de programe în domeniul filologie sunt: Regiunea Sud și București, Regiunea Centru, Regiunea Nord-Vest și Regiunea Nord-Est, iar regiunea cu cel mai mic număr de astfel de programe de masterat este Regiunea Sud-Vest.

Pentru a analiza impactul ofertei multilingve asupra vizibilității universităților la nivel național și internațional, am făcut referire atât la limbile străine studiate în universitățile românești, cât și la clasamentele academice în care sunt incluse acestea. Am arătat că în toate tipurile de clasamente – cel național publicat prin OMECTS nr. 5262/2011 și H.G. nr. 789/2011 și o serie de clasamente internaționale precum Top Shanghai, Times Higher Education, QS World University Rankings etc. (vezi și David et al., 2019) – un criteriu important de evaluare a universităților este gradul de internaționalizare a acestora, care vizează aspecte precum: participarea studenților și cadrelor didactice la schimburi academice internaționale, participarea studenților și cadrelor didactice la proiecte internaționale de cercetare, numărul acordurilor de parteneriat și/sau dublă diplomă cu universități din străinătate, afilierea la rețele academice și de cercetare internaționale etc. O condiție esențială a participării la programe de studiu și cercetare cu parteneri internaționali este, desigur, cunoașterea limbilor străine (care se folosesc ca limbi de studiu și comunicare interpersonală, instituțională etc.) și existența unor programe cu predare în limbi străine care să atragă studenți și cadre didactice din străinătate.

Din perspectiva clasificării naționale a universităților, am constatat că oferta multilingvă a celor patru categorii de universități incluse în OMECTS nr. 5262/2011 este diferențiată. Mai precis, cele 12 universități din prima categorie – universități de cercetare avansată și educație – oferă toate cele 35 de limbi identificate în învățământul universitar, cu o medie de 2,9 limbi străine per universitate. Universitățile din celelalte categorii oferă un număr mai mic de limbi străine, după cum urmează: cele 22 de universități de educație și cercetare științifică oferă 17 din cele 35 de limbi posibile (cu o medie de 0,8 limbi străine per universitate), cele 8 universități de educație și creație artistică oferă 6 din cele 35 de limbi posibile (cu o medie de 0,8 limbi străine per universitate), iar cele 46 de universități centrate pe educație oferă 21 din cele 35 de limbi posibile (cu o medie de 0,5 limbi străine per universitate). Așadar, atât cel mai mare număr, cât și cea mai mare densitate de limbi străine se regăsesc în oferta universităților de cercetare avansată și educație. Limbile străine care se regăsesc în oferta tuturor categoriilor de universități amintite sunt: engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină și spaniolă – aceleași limbi care se află și în lista celor mai studiate limbi la nivel universitar și preuniversitar.

Din perspectiva prezenței universităților românești în clasamente internaționale, toate cele 30 de universități prezente în astfel de clasamente sunt universități de stat (conform „Metarankingului Universitar 2019”, David et al., 2019). Acestea, împreună, oferă toate cele 35 de limbi identificate. De remarcat faptul că cele mai multe limbi străine se studiază la Universitatea din București (33 de opțiuni – Poziția 2 în „Metaranking”), Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj Napoca (15 opțiuni – Poziția 1 în „Metaranking”) și Academia de Studii Economice din București (11 opțiuni – Poziția 10 în „Metaranking”). Dintre cele 30 de universități prezente în „Metarankingul universitar”, 16 nu oferă programe de studii în domeniul filologie, subdomeniul „Limbă și literatură”; dintre acestea, 3 universități oferă programe de studii în domeniul filologie, subdomeniul „Limbi moderne aplicate”. Academia de Studii Economice din București este singura universitate care nu oferă programe de studii în domeniul filologie, specializarea „Limbă și literatură”, ci doar în subdomeniul „Limbi moderne aplicate” și unde se studiază mai mult de 4 limbi străine.

Din punctul de vedere al gradului de internaționalizare a universităților românești, am analizat un singur aspect – acela al participării studenților români la perioade de studii în străinătate. Consultând statisticile publicate de Comisia Europeană (2018), am constatat o creștere constantă a interesului studenților români pentru stagiile de studiu disponibile prin intermediul Programului Erasmus+, în 2018 existând un număr mai mult decât dublu de studenți participanți față de 2015. Evident, pentru a beneficia de un stagiu de studiu în

străinătate, studenții români trebuie să facă dovada cunoașterii limbii străine în care se desfășoară programul ales (cel puțin la un nivel B1). Rămâne ca direcție ulterioară de cercetare analiza celorlalte aspecte ce țin de internaționalizarea universităților amintite anterior.

O secțiune distinctă a prezentului capitol a fost dedicată limbilor străine studiate la Academia de Studii Economice din București. Am arătat că, de-a lungul timpului, cursurile obligatorii și facultative de limbi străine au reprezentat o componentă importantă a planurilor de învățământ, lista limbilor străine oferite depinzând de interesele economice ale țării (conform Korka, 2019). De-a lungul timpului, la ASE s-au studiat 14 limbi, dintre care în anul universitar curent se mai regăsesc 11 limbi: araba, chineza, engleza, franceza, germana, italiana, japoneza, româna ca limbă străină, rusa, spaniola și turca (conform Istudor (coord.), 2020, 2021, Korka, 2019, Năstase & Roșca (coord.), 2013, Nicolae & Maftעי (ed.), 2013, Roșca, 2013). Dintre aceste limbi, 9 sunt studiate de cei care devin studenți ai ASE încă din perioada studiilor preuniversitare: engleza (cu precădere), urmată de franceză, germană, română ca limbă străină, chineză, italiană, japoneză și spaniolă. Așadar, ASE oferă studenților săi posibilitatea de a aprofunda limbi străine al căror studiu deja a început la nivel preuniversitar, dar și de a începe studiul unor noi limbi străine.

Încă din anii 1990, ASE a organizat programe de studii universitare în limbile engleză, franceză și germană, numărul acestora ajungând în anul universitar curent la 27, după cum urmează: 22 de programe de licență și masterat în limba engleză, câte două programe de licență și masterat în limbile franceză și germană, un program de licență în limbile engleză și franceză (conform Ofertei educaționale a ASE pentru Admiterea 2021). Ponderea programelor de licență și masterat în limbi străine este astăzi de 25%.

Predarea limbilor străine la ASE se realizează prin intermediul unor resurse variate, atât în format tipărit, cât și în format electronic. Resursele multilingve sunt elaborate și publicate atât în România (de către membrii colectivului Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri și nu numai), cât și în străinătate: manuale, caiete de exerciții de gramatică și vocabular, culegeri de teste de competență lingvistică pe niveluri de competență conform CECRL etc. În plus, procesul de aprofundare a cunoștințelor lingvistice este sprijinit și diversificat prin intermediul numeroaselor activități organizate de centrele culturale ale ASE: Centrul Cultural Rus (înființat în 2009), Centrul de Reușită Universitară (înființat în 2015, urmaș al Lectoratului Francez înființat în 1992), Centrul de Studii Americane (înființat în 2017), Centrul de Studii Japoneze (înființat în 2018) – centre despre care oferim mai multe detalii în Capitolul 5 –, dar și Centrul de Studii Chineze (înființat în 2019) sau Centrul de Studii Braziliene „Celso Furtado” (înființat în 2003, fără activitate astăzi).

Limbile străine le sunt necesare studenților ASE și pentru a beneficia de schimburi academice internaționale, puse la dispoziție printr-o varietate de programe: Erasmus+, Fulbright, dar și pe baza acordurilor bilaterale cu numeroase țări neincluse în cele două programe amintite (Armenia, Canada, China, Columbia, Coreea de Sud, Egipt, Emiratele Arabe Unite, India, Irak, Iran, Japonia, Maroc, Thailanda, Turkmenistan). Limbile străine pe care trebuie să le cunoască studenții ASE pentru a fi selectați pentru participarea la astfel de programe sunt: engleza (pentru toate tipurile de acorduri și programe de schimb academic), franceza, germana, italiana, spaniola și rusa (conform paginii web a Direcției de Relații Internaționale a ASE).

În secțiunea dedicată limbilor străine predate la ASE, am făcut referire și la expunerea internațională a universității prin intermediul vizibilității internaționale a rezultatelor cercetării. Am arătat că 58% din cele 24 de reviste științifice publicate în prezent de universitate conțin și articole în limbi străine (preponderent engleza). Dintre cele 24 de reviste științifice universitare, 2 publică articole în mai multe limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă; cele două reviste – *Dialogos* și *Synergy* – sunt editate de către Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri din cadrul Facultății de Relații Economice Internaționale și publică articole pe teme de lingvistică teoretică și aplicată (predarea limbilor străine pentru scopuri specifice, comunicarea profesională în limbi străine), studii literare și culturale, traductologie, schimburi de bune practici prin proiecte multilingve internaționale etc. (conform Istudor (coord.), 2020 și secțiunea „Reviste științifice” de pe pagina Editurii ASE).

Date fiind eforturile în vederea internaționalizării crescânde a universității – o mare diversitate de limbi străine în planurile de învățământ, programe de studii cu predare în limbi străine, centre culturale universitare, participarea studenților (și a cadrelor didactice) la schimburi academice internaționale, diseminarea rezultatelor cercetării prin intermediul revistelor de specialitate în limbi străine – este firesc să constatăm o foarte bună poziționare a ASE în clasamentele academice naționale și internaționale. Astfel, la nivel național, ASE este încadrată în prima categorie de universități – aceea a universităților de cercetare avansată și educație (conform OMECTS nr. 5262/ 2011). La nivel internațional, ASE este prezentă pe poziții onorabile într-o serie de clasamente internaționale de prestigiu: Top Shanghai, Times Higher Education (cu clasamentele World University Rankings, Emerging Economies University Rankings, University Impact Rankings), QS World University Rankings, U-Multirank, UniRank (vezi pagina instituțională a ASE, secțiunea „ASE în Topuri internaționale”).

În continuare, celelalte secțiuni ale capitolului au prezentat detalii despre studierea următoarelor limbi străine la nivel universitar: engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, română ca limbă străină, rusă și spaniolă. Redăm pe scurt concluziile referitoare la principalele aspecte vizate: instituțiile de învățământ superior unde se predau limbile străine avute în vedere, exemple de materiale didactice folosite, activități extrașcolare, modalități de certificare a cunoștințelor lingvistice dobândite de studenți.

Limba engleză este limba străină care este cel mai des întâlnită atât ca limbă de studiu, cât și ca limbă de predare, în programele de studii universitare din ambele tipuri de domenii – filologice și nefilologice. În domeniul filologie, la 19 din cele 132 de programe (14%) prezente în H.G. nr. 299/ 2020 se studiază limba engleză în programe de tipul „Limbă și literatură”, „Limbi moderne aplicate”, „Traducere și interpretare”, „Studii culturale” și „Teologie”. În domeniul nefilologic, limba engleză se studiază ca disciplină complementară în toate subdomeniile (conform ARACIS, nedat). Disciplinele de limba engleză sunt rediate în planurile de învățământ sub o varietate de denumiri, ca ore de: limbă străină/modernă, limbă și comunicare, terminologie de specialitate etc.

O categorie importantă de programe din domeniul nefilologic este aceea a programelor de specialitate predate în limba engleză, cărora le-am dedicat o secțiune aparte intitulată „Programe de specialitate predate în limba engleză (EMI – English as a Medium of Instruction)”. În cadrul acestei secțiuni, am subliniat necesitatea existenței acestui tip de programe în curricula universităților românești, ca parte a strategiei de internaționalizare a acestora și a învățământului universitar românesc, în general. Am remarcat faptul că programele de licență de specialitate cu predare în limba engleză reprezintă 50% din programele de studii universitare de licență predate în alte limbi decât limba română. Dintre cele 42 de universități care organizează programe de licență cu predare în limba engleză, 8 universități oferă mai mult de 5 astfel de programe (Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca – 14 programe, Universitatea Politehnica din București, Academia de Studii Economice din București, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca – câte 8 programe, Universitatea „Transilvania” din Brașov, Universitatea din Oradea – câte 7 programe, Universitatea din București – 6 programe și Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești – 5 programe), iar 34 de universități oferă mai puțin de 5 programe de specialitate în limba engleză. Consultând anexa „Programe universitare de licență de specialitate cu predare în limbi străine”, putem identifica și domeniile în care se organizează programe cu predare în limba engleză: inginerie (35%), economie (28%), medicină și sănătate (18%), informatică (6%), dar și în științe exacte (matematică, fizică), științe politice, comunicare și jurnalism, drept, sociologie și pedagogie, sport, muzică și arte.

Exersarea și perfecționarea cunoștințelor de limba engleză se realizează printr-o mare varietate de activități organizate de universitățile românești, prin departamentele de limbi străine sau centrele culturale proprii (Centrele de Studii Americane de la Universitatea din București, ASE București, Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca), în colaborare cu centrele culturale străine (Consiliul Britanic și rețeaua de Colțuri Americane), ambasade, camere de comerț și industrie, companii multinaționale etc. (pentru detalii, vezi Capitolul 5). Cunoștințele de limba engleză oferă studenților români posibilitatea de a accede la programe

internaționale de studiu și stagii profesionale (e.g. Erasmus +, Fulbright etc.) într-o mare varietate de țări și domenii.

Limba germană este prezentă în curricula universităților românești atât în programe de filologie (de tip „Limbă și literatură”, „Limbi moderne aplicate”, „Traducere și interpretare”, comunicare – media, publicitate), cât și în alte tipuri de programe din domenii precum: inginerie, economie, pedagogie, teatru, domeniul confesional (în aceste domenii germana fiind limbă de predare la universități din București, Cluj, Timișoara sau Sibiu). De asemenea, limba germană este prezentă în curricula universitară ca disciplină de limbă străină 2 și mai ales 3 (după engleză și franceză), unde se studiază și aspecte legate de comunicarea profesională. Pentru a accede la programele de/cu predare în limba germană, absolvenții de liceu trebuie să facă dovada competențelor lingvistice în această limbă, cu observația că modalitățile de admitere diferă de la o universitate la alta, nivelul minim cerut variind în funcție de specialitate. De exemplu, pentru specializarea „Limbă și literatură B” (germana ca primă limbă străină) se cere minim nivelul B1/B2, dar specializarea „Limbă și literatură C” (germana ca a doua limbă străină) se poate studia de la zero sau de la nivelul A1/A2/B1, în funcție de universitate.

Materialele didactice folosite pentru predarea aspectelor de limbă, cultură și civilizație germană sunt deosebit de variate, regăsindu-se într-o serie de bibliografii de studiu al unor discipline (ne)filologice (Bykowskaja et al., 1996; Sava, 2014). Cu referire strictă la predarea limbi germane ca limbă străină 2, atât în domeniul filologic, cât și în sfera limbajelor de specialitate, se folosesc frecvent manuale provenite din spațiul germanofon (e.g. „Eurolingua”, „Optimal”, „Schritte international”, o varietate de manuale pentru „Wirtschaftsdeutsch”/limba germană economică).

Pentru perfecționarea cunoștințelor de limbă și cultură germană, dar și a celor multilingve și multiculturală, studenții de la programele de și în limba germană pot participa la activități organizate de o serie de organizații: Centrul de Informare al DAAD București (școli de vară, activități culturale etc.), Goethe-Institut din București și Centrele Culturale Germane din alte orașe, asociații studențești etc. Studenții cunoscători de limba germană pot participa la stagii de studiu și cercetare în străinătate prin programe de tip „Sokrates”, „Da Vinci” și „Erasmus+”.

Limba franceză este a doua limbă străină ca frecvență întâlnită atât ca limbă de studiu, cât și ca limbă de predare, în programele de studii universitare din ambele tipuri de domenii – filologice și nefilologice. În domeniul filologic, franceza se studiază în cadrul unor programe de tipul „Limbă și literatură”, „Limbi moderne aplicate”, „Traducere și interpretare” sau „Teologie”. În domeniul nefilologic, franceza se studiază în cadrul unor programe din domenii variate: economie (e.g. programe de tipul „Administrarea Afacerilor”,), inginerie, științe politice. Materialele didactice folosite la nivel universitar pentru perfecționarea cunoștințelor de limbă, cultură și civilizație franceză sunt deosebit de variate – atât resurse tipărite în țară și în străinătate, cât și resurse electronice. La nivel universitar, există o multitudine de oportunități de exersare a competențelor de limba franceză prin intermediul centrelor culturale universitare francofone (i.e. rețeaua de Centre de Reușită Universitară din cadrul universităților din București, Galați, Iași, Suceava) care organizează activități împreună cu parteneri din mediul academic, cultural și economic din țară și din străinătate; de asemenea, peste o treime din centrele universitare de limbi străine organizează cursuri de limba franceză atât pentru studenți, cât și pentru alte categorii de cursanți (elevi de liceu, adulți angajați). Certificarea cunoștințelor lingvistice de limba franceză se face atât prin testări organizate de universități, cât și prin intermediul examenelor cu recunoaștere internațională (e.g. certificarea ECL după testare organizată de European Consortium for the Certification of Attainment in Modern Languages – Consorțiul European pentru Certificarea Competențelor Lingvistice, certificare DELF și DALF, certificare DFP – Diplome de Français Professionnel și TEF – Test d’Evaluation de Français, propuse de Camera de Comerț și Industrie din Paris; TCF – Le Test de Connaissance de la langue Française, propusă de Ministerul Educației Naționale din Franța, BULATS – Business Language Testing Service, varianta franceză, propusă de Cambridge Assessment English).

Limba italiană se studiază la nivel universitar atât cadrul programelor filologice, cât și în cadrul programelor nefilologice. Programele filologice dedicate studiului limbii, culturii și civilizației italiene sunt de trei tipuri: „Limbă și literatură”, „Limbi moderne aplicate” și „Traducere și interpretare”. În cadrul programelor de studii universitare nefilologice, italiana se studiază ca limba a doua sau limba a treia, fie în regim obligatoriu, fie în regim opțional/facultativ, cu accent pe terminologia și comunicarea profesională în domenii precum: economie și afaceri internaționale, inginerie, știință și tehnică etc. Materialele didactice folosite sunt elaborate atât în România (de cadre didactice universitare și nu numai), cât și în Italia, incluzând resurse tipărite și electronice. Pentru exersarea cunoștințelor de limba italiană, universitățile românești organizează cu regularitate împreună cu partenerii lor și cu sprijinul Institutului Italian de Cultură evenimente culturale și științifice (e.g. lansări de carte, expoziții, serile filmului italian, Dantedi, Săptămâna limbii italiene în lume, Săptămâna bucătăriei italiene etc.). De asemenea, toate universitățile ale căror planuri de învățământ conțin discipline de limba italiană derulează parteneriate cu universități similare din România și din străinătate (pentru schimburi academice, proiecte de cercetare etc.), precum și cu angajatori (pentru stagii de practică). Pentru a accede la astfel de oportunități, studenții trebuie să facă dovada cunoașterii limbii italiene cel puțin la nivel B1. Certificarea cunoștințelor de limba italiană se realizează prin examene cu recunoaștere internațională puse la dispoziție de Institutul Italian de Cultură în parteneriat cu Università per Stranieri di Perugia (examenele CELI, CIC) și Università per Stranieri di Siena (examenul CILS).

Limba spaniolă este a cincea limbă străină ca frecvență de ocurență la nivel universitar, fiind inclusă în planurile de învățământ ale programelor de studii din domeniul filologie, precum și din domenii nefilologice. În domeniul filologie, limba spaniolă se studiază în cadrul programelor de „Limbă și literatură”, „Limbi moderne aplicate” și „Traducere și interpretare” la universități de stat sau particulare din București, Cluj-Napoca, Craiova, Iași, Suceava sau Timișoara. În domenii nefilologice, limba spaniolă se studiază ca limba a doua sau a treia în cadrul programelor de arhitectură, economie, inginerie, medicină veterinară sau știință și tehnologie, la universități de stat din București, Cluj-Napoca, Iași sau Timișoara. Alături de disciplinele de limbă, cultură, civilizație spaniolă prevăzute în planurile de învățământ, universitățile românești oferă doritorilor posibilitatea de a studia limba spaniolă în cadrul centrelor universitare de limbi străine care, la finalizarea cursurilor, organizează sesiuni de testare pentru obținerea unor certificate de absolvire. Certificarea cunoștințelor lingvistice de limba spaniolă se face și prin rezultatele obținute la examene cu recunoaștere internațională (e.g. DELE). Studenții (și cadrele didactice) cunoscători de limba spaniolă pot beneficia de stagii de studiu la universități din Spania, în cadrul programului Erasmus+.

Limba română ca limbă străină este studiată la nivel universitar de cetățenii străini, înainte de și după înmatricularea la studii universitare cu predare în limba română. Înainte de înmatricularea la studii universitare de licență, masterat sau doctorat predate în limba română, cetățenii străini trebuie să facă dovada cunoașterii limbii române prin prezentarea unui atestat dobândit în urma testării de către universitățile acreditate să organizeze programe de tip APLR, lectoratele de limbă, literatură, cultură și civilizație românească din universități din străinătate, Institutul Limbii Române sau Institutul Cultural Român (OMEN 3473/2017, Art. 6).

Programele de tip An pregătitor de limba română pentru cetățenii străini (APLR) se organizează în România încă din anii 1970 la universități din București, Iași, Cluj, Craiova, Bacău sau Timișoara; numărul de universități acreditate să organizeze astfel de programe a crescut constant după anul 2000 și a ajuns în 2019 la 27 de universități de stat și private din toată țara: Alba Iulia, Arad, Bacău, Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Petroșani, Sibiu, Suceava, Târgoviște, Târgu Mureș și Timișoara (vezi Anexa intitulată „Instituții de învățământ superior care organizează programul de studii «Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini» (APLR)”). Studenții APLR urmează discipline de cultură și civilizație românească, alături de discipline de limbă română generală (cursuri practice de gramatică și vocabular, cursuri practice destinate dezvoltării competențelor lingvistice conform Cadrelor Europene Comune de Referință pentru Limbi – receptare de text scris și oral, redactare de text scris,

comunicare orală și scrisă), precum și de discipline de limbă română de specialitate în 6 domenii (1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice) (conform ARACIS, 2019, *Standardele specifice*, pp. 2-3). La absolvirea programului APLR, cetățenii străini se pot înscrie la orice program de studii universitare cu predare în limba română, organizat de oricare dintre universitățile de pe teritoriul României. Odată înmatriculați la studii universitare, cetățenii străini beneficiază de cursuri de aprofundare a cunoștințelor de limba română, incluse în planurile de învățământ ale universităților românești încă din anii 1950 (i.e. înainte de lansarea programelor de tip APLR) și/sau oferite de centrele universitare de limbi străine.

Materiale didactice folosite la nivel universitar pentru predarea limbii române ca limbă străină sunt în continuă actualizare și diversificare, după anul 2000 observându-se o tendință de înmulțire a materialelor elaborate de cadrele didactice universitare. Pentru o imagine actuală a contribuției centrelor universitare la elaborarea materialelor didactice pentru studiul limbii române ca limbă străină am întocmit anexa „Bibliografia materialelor didactice de Limba română ca limbă străină (LRLS), pe centre universitare din România”, în care am inclus peste 300 de titluri publicate între anii 1950-2020. Există o mare diversitate a acestor publicații: materiale didactice dedicate explicit programelor de tip APLR versus materiale dedicate explicit studenților înmatriculați la programe de studii universitare, materiale didactice menite să dezvolte competențe de limbă română ca limbă străină în general versus cele dedicate anumitor competențe (scris, citit, vorbit) sau aspectelor de gramatică și vocabular, materiale didactice menite să familiarizeze studenții străini cu elemente de cultură și civilizație sau terminologia specifică domeniului de studiu și profesional ales, materiale didactice structurate pe niveluri de competență conform CECRL, precum și culegeri de teste.

Pentru exersarea competențelor de limba română, universitățile organizează constant activități extracuriculare. În pasajele dedicate programului APLR organizat de Academia de Studii Economice din București, am exemplificat astfel de activități: participări la evenimente în campus (seri culturale, sesiuni științifice studentești etc.) și în afara campusului (vizite la instituții muzeale, turul orașului, audiții de concerte, lansări de carte etc.). De asemenea, în secțiunea dedicată APLR ASE, am oferit câteva detalii despre oportunitățile de integrare pe piața educațională și a muncii din România a absolvenților acestui program. Rămâne ca temă de cercetare ulterioară analizarea parcursului academic și profesional al absolvenților APLR din toate centrele universitare din România.

Limba rusă se studiază rar la nivel universitar, doar cca 10% din universitățile românești oferind această opțiune, fie în cadrul programelor de studii filologice, fie în cadrul celor nefilologice. Cei care urmează programe de studii filologice pot studia limba rusă ca specializare principală sau secundară la programe de „Limbă și literatură” și „Limbi moderne aplicate”. În cadrul programelor nefilologice, limba rusă se studiază ca limba a doua sau a treia, ca disciplină obligatorie, opțională sau facultativă, în domenii precum: economie și afaceri internaționale, inginerie, apărare și poliție. Universitățile românești organizează cursuri de limba rusă și prin intermediul centrelor universitare de limbi străine. Activități extrașcolare de exersare a competențelor de limba rusă se organizează în cadrul Centrelor Culturale Ruse din Academia de Studii Economice din București și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, și a Cabinetelor de limba rusă de la Universitatea de Vest din Timișoara și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Certificarea competențelor de limba rusă se realizează la nivel universitar prin participarea la sesiunile de testare a competențelor de limba rusă conform CECRL organizate de Universitatea Economică de Stat din Sankt Petersburg (UNECON) în parteneriat cu Centrul Cultural Rus din ASE (care a devenit centru de testare în anul 2018), certificatele fiind emise de Ministerul Educației și Științei din Federația Rusă. Studenții cunoscători de limba rusă pot participa la mobilități de studiu la universități din Federația Rusă, atât prin intermediul programului Erasmus+, cât și conform acordurilor de cooperare bilaterală dintre universitățile românești și cele rusești.

Limba japoneză este o limbă rar studiată la nivel universitar – doar 6 instituții de învățământ superior de stat și privat incluzând această limbă în curricula programelor filologice sau nefilologice. Programele filologice care includ limba japoneză ca prima sau a doua specializare sunt programe de tip „Limbă și

literatură” – la Universitatea din București, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Universitatea „Hyperion” din București și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. În cadrul programelor de studii universitare nefilologice, limba japoneză se studiază la Academia de Studii Economice din București (în regim facultativ) și la Universitatea Româno-Americană din București. În afara planurilor de învățământ, doritorii (studenți sau nu) mai pot studia limba japoneză în cadrul centrelor universitare de limbi străine de la Universitatea din București, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca sau Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. Materialele didactice folosite sunt publicate fie de edituri din România (de la București, Cluj-Napoca), fie din Japonia (Tokyo). Pentru exersarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și cultura japoneză, studenții pot participa la multiple activități artistice și culturale organizate de centrele culturale universitare japoneze de la Universitatea din București, Academia de Studii Economice din București, Universitatea Româno-Americană din București și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Certificarea competențelor lingvistice de limba japoneză se poate face prin participarea la examenul de competență lingvistică la limba japoneză „Nihongo Nōryoku Shiken”, organizat de Ambasada Japoniei, în colaborare cu Fundația Japonia (Tokyo) și Asociația Profesorilor de Limba Japoneză din România (APJR). Studenții cunoscători de limba japoneză pot participa la mobilități de studii în Japonia, fie prin intermediul programului Erasmus+, fie pe baza acordurilor de cooperare bilaterală dintre universitățile românești și cele nipone.

În concluzie, în instituțiile de învățământ universitar din România se studiază mult mai multe limbi decât în instituțiile de învățământ preuniversitar, respectiv 35 față de 22, dar topul celor mai studiate 5 limbi străine este practic același (engleză, franceză, germană, spaniolă și italiană). Se observă o diferențiere a ponderii și diversității disciplinelor de limbi străine în funcție de domeniul în care se încadrează programul de studii universitare urmat: în domeniul filologic există o mare varietate de limbi/comparații de limbi străine care pot fi studiate ca prima sau a doua specializare, pe când în domeniul nefilologic se studiază cu precădere o limbă străină, mai rar două, și mai rar trei limbi străine. Ca regulă generală, limbile străine se studiază fie în cadrul disciplinelor obligatorii, fie în cadrul disciplinelor opționale și facultative. Materialele didactice folosite la nivel universitar sunt publicate atât de autori români la edituri din România, cât și de autori străini la edituri din străinătate, recurgându-se și la o multitudine de resurse electronice puse la dispoziție de diverse instituții guvernamentale, de educație și cultură din țările vizate. Studiul limbilor străine la nivel universitar este completat cu participarea la activități extrașcolare (artistice, culturale, de cercetare, de familiarizare cu mediul antreprenorial etc.) organizate la nivelul diverselor structuri academice (departamente, facultăți) și structuri suport (centre culturale universitare, centre universitare de limbi străine), în parteneriat cu institute culturale, ambasade, asociații ale profesorilor de limbă străină, instituții de învățământ și cercetare din străinătate, companii, antreprenori, camere de comerț și industrie. Certificarea competențelor lingvistice se realizează prin intermediul testărilor organizate la nivelul universităților, dar mai ales prin intermediul examenelor cu recunoaștere internațională. Studenții care cunosc limbi străine cel puțin la nivel B1 conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi pot beneficia de mobilități de studiu (și practică de specialitate) la universități (și companii) din țările vizate, mai ales prin programul european Erasmus+, dar și pe baza acordurilor bilaterale încheiate de universitățile din România cu instituții similare din străinătate.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Istudor, Nicolae (coord.), Gogu, Emilia, Isaic-Maniu, Alexandru, Vorovenci, Ion. 2020. *Monografie statistică a Academiei de Studii Economice din București. 100 de promoții de absolvenți*, vol. I, București: Editura ASE.
- Istudor, Nicolae (coord.), Gogu, Emilia, Isaic-Maniu, Alexandru, Vorovenci, Ion. 2021. *Monografie statistică a Academiei de Studii Economice din București. 100 de promoții de absolvenți*, vol. II, București: Editura ASE.

- Korka, Mihai. 2019. *Un secol de design curricular în învățământul superior comercial din România*, București: Editura ASE.
- Năstase, Pavel, Roșca, Ion Gh. (coord.). 2013. *Academia de Studii Economice din București: un secol de existență*, București: Editura ASE.
- Nicolae, Mariana, Maftei, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE.
- Roșca, Ion Gh. 2013. *ASE 100. Aventura programelor de studii*, București: Editura ASE.

Manuale

- Bykowskaja, I., Vlakovic, M., Kostalova, D., I. Lăzărescu. 1996. "Grenze". Materialsammlung zu einem länderübergreifenden Landeskundethema für die a) Germanistikstudenten b) Deutschlehrerstudenten c) Dolmetscher-und Übersetzerausbildung", („Landeskunde der deutschsprachigen Länder"). Culegere de materiale didactice pe de teme cultură și civilizație germană și de interculturalitate, Goethe-Institut München, <https://docplayer.org/50757445-Lista-de-lucrari-stiintifice-si-de-publicatii.html>.
- Sava, D. 2014. *Interphraseologie und Spracherwerb. Aufgaben zum Erwerb fester Wortverbindungen*, Saarbrücken: AV Akademikerverlag, http://media.lit.uaic.ro/wp-uploads/Doris_Sava_Fisa_verificare_standarde_minimale.pdf, accesat septembrie 2020.

Surse online

- Academia de Studii Economice din București. nedat. „ASE în Topuri internaționale”, https://www.ase.ro/?page=ase_top, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Admitere la programele universitare de licență – Iulie 2021, Oferta de locuri propusă la învățământ cu Frecvență (If)”, https://admitere.ase.ro/licenta-2021/info_admitere_licenta/Oferta_locuri_licenta_IF_2021.pdf, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Admitere la programele universitare de licență – Iulie 2021, Oferta de locuri propusă la Învățământ la distanță (ID) și cu frecvență redusă (IFR)”, https://admitere.ase.ro/licenta-2021/info_admitere_licenta/Oferta_locuri_licenta_ID-IFR_2021.pdf, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Oferta educațională 2021-2022. Programe universitare de masterat profesional”, https://admitere.ase.ro/masterat-2021/info_admitere_masterat/Oferta_locuri_masterat_profesional.pdf, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Programe universitare de masterat de cercetare”, https://admitere.ase.ro/masterat-2021/info_admitere_masterat/Oferta_locuri_masterat_cercetare.pdf, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București, Direcția Relații Internaționale. nedat. <http://international.ase.ro/>, accesat în februarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București, Editura ASE. nedat. „Reviste științifice”, <https://www.editura.ase.ro/Reviste-stiintifice/>, accesat în martie 2021.
- ARACIS. nedat. „Metodologii și standarde”, <https://www.aracis.ro/standarde-specifice-evaluare-licenta/>, accesat în octombrie 2020.
- Comisia Europeană. 2018. Erasmus+. Country factsheet: Romania, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/country-factsheet-romania_en, accesat în ianuarie 2021.
- David, Daniel, Andronesi, Ovidiu, Banabic, Dorel, Buzea, Carmen, Florian, Bogdan, Matu, Silviu, Miroiu, Adrian, Vlăsceanu, Lazăr. 2019. Metarankingul Universitar 2019. Clasamentul Universităților din România, Asociația Ad-Astra a Cercetătorilor din România, https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2019/11/Metarankingul_Universitar_2019.pdf.

- INS. 2016. „Nomenclatoare utilizate exclusiv în colectarea de date statistice din domeniul educației - Limba de predare, Limba modernă, Etnia”, Institutul Național de Statistică, https://insse.ro/cms/files/chestionare/invatamant/2016/Nomenclatoare%20limba%20predare-imba%20moderna_etnia_2016.pdf, accesat în octombrie 2020.
- MEC. nedatat. „Instituții de învățământ superior”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.edu.ro/institutii-invatomant-superior>.

Legislație (în ordine cronologică)

- * * * H.G. nr. 789/ 2011, Hotărârea Guvernului nr. 789 din 3 august 2011 privind aprobarea Metodologiei de evaluare în scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 569 din 10 august 2011, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/130702>.
- * * * OMECTS nr. 5262/ 2011, Ordinul Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 5262 din 05.09.2011 privind constatarea rezultatelor clasificării universităților, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 637 din 06 septembrie 2011, <http://www.lexex.ro/Ordin-5262-2011-114871.aspx>.
- *** OMEN 3473/ 2017. Ordin nr. 3473/2017 din 17 martie 2017 privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini începând cu anul școlar/universitar 2017-2018, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 233 din 5 aprilie 2017, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN%203473-2017_0.pdf.
- *** ARACIS. 2019. „Standardele specifice pentru anul pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini”, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior – ARACIS, https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/Mari_Standarde_specifice_-_An_prega_titor_Maril.pdf.
- * * * H.G. nr. 297/ 2020, Hotărârea de Guvern nr. 297 din 8 mai 2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor / programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior, publicată în Monitorul Oficial 372 din 8 mai 2020, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/225475>.
- * * * H.G. nr. 299/ 2020, Hotărârea de Guvern nr. 299/ 2020, privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021, publicată în Monitorul Oficial 375 bis din 11 mai 2020, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/225491>.

4. Pregătirea multilingvă la nivel postuniversitar în România

*Lora Dagmar CONSTANTINESCU, Viorela-Valentina DIMA, Zinaida Tamara FEDOT,
Raluca Elena HURDUZEU, Maria Antoaneta LORENTZ, Marina-Luminița MILITARU,
Florina MOHANU, Raluca Marina NICOLAE, Mariana SĂNDULESCU,
Monica Alina TOMA, Simona-Luiza ȚIGRIȘ*

4.1 Preliminarii

<i>Viorela-Valentina Dima, Raluca-Elena Hurduzeu, Marina-Luminița Militaru, Florina Mohanu</i>	272
4.1.1 Limbi străine studiate la nivel postuniversitar în România	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Marina-Luminița MILITARU</i>	274
4.1.1.1 Studiile universitare de masterat	
<i>Marina-Luminița MILITARU</i>	274
4.1.1.2 Studiile universitare de doctorat	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	277
4.1.1.3 Cursuri postuniversitare	
<i>Marina-Luminița MILITARU</i>	282
4.1.1.4 Rezumat	
<i>Marina-Luminița MILITARU</i>	283
4.1.2 Învățământul postuniversitar în limbi străine la Academia de Studii Economice din București	
<i>Raluca-Elena HURDUZEU, Marina-Luminița MILITARU, Florina MOHANU</i>	284
4.1.2.1 Programe de studii universitare de masterat	
<i>Florina MOHANU</i>	284
4.1.2.2 Cercetarea doctorală	
<i>Raluca-Elena HURDUZEU</i>	286
4.1.2.3 Cursuri postuniversitare	
<i>Marina-Luminița MILITARU</i>	290
4.1.2.4 Rezumat	
<i>Florina MOHANU</i>	292
Bibliografie	292
4.2 Limba engleză	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Marina-Luminița MILITARU</i>	299
4.2.1 Programele de studii universitare de master cu predare în limba engleză	
<i>Marina-Luminița MILITARU</i>	299
4.2.2 Programe universitare de doctorat în limba engleză	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	305
4.2.3 Programele postuniversitare în limba engleză	
<i>Marina-Luminița MILITARU</i>	308

4.2.4 Rezumat	
<i>Marina-Luminița MILITARU</i>	309
Bibliografie.....	310
4.3 Limba germană	
<i>Lora Dagmar CONSTANTINESCU</i>	312
Bibliografie.....	314
4.4 Limba franceză	
<i>Monica Alina TOMA</i>	315
Bibliografie.....	317
4.5 Limba italiană	
<i>Mariana SĂNDULESCU</i>	318
Bibliografie.....	319
4.6 Limba Spaniolă	
<i>Simona-Luiza ȚIGRIȘ</i>	321
Bibliografie.....	323
4.7 Limba română ca limbă străină	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ</i>	325
Bibliografie.....	335
4.8 Limba rusă	
<i>Zinaida Tamara FEDOT</i>	338
Bibliografie.....	339
4.9 Limba japoneză	
<i>Raluca Marina NICOLAE</i>	340
4.9.1 Masteratul de Studii Asiatice de la Universitatea din București.....	340
4.9.2 Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	340
Bibliografie.....	341
4.10 Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve la nivel postuniversitar în România	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	342
Bibliografie.....	348

4.1 Preliminarii

Viorela-Valentina Dima, Raluca-Elena Hurduzeu, Marina-Luminița Militaru, Florina Mohanu

Așa cum am arătat în debutul Capitolului 3, învățământul superior este organizat în studii universitare de licență (ciclul I), masterat (ciclul II), doctorat (ciclul III) și programe de studii postuniversitare (subîmpărțite în programe postdoctorale, programe de formare și dezvoltare profesională continuă și programe de perfecționare). În acest capitol oferim mai multe detalii despre modul de organizare a studiilor masterale, doctorale și postuniversitare, urmând a detalia opțiunile de aprofundare a cunoștințelor lingvistice la aceste niveluri.

Studiile universitare de masterat

Programele de studii universitare de masterat reprezintă al II-lea ciclu de studii universitare și se finalizează prin nivelul 7 din Cadrul European al Calificărilor (EQF/CEC)²³² și din Cadrul Național al Calificărilor (aprobat prin H.G. nr. 918/2013). Durata studiilor de master este de 1-2 ani, se organizează în regim de finanțare de la bugetul de stat sau în regim cu taxă și se finalizează prin susținerea lucrării de disertație. Programele de studii universitare de masterat pot fi:

- a) *master profesional* (orientat preponderent spre formarea competențelor profesionale);
- b) *master de cercetare* („orientat preponderent spre formarea competențelor de cercetare științifică, învățarea realizată în cadrul masterului de cercetare poate fi echivalată cu primul an de studii din cadrul programelor de studii universitare de doctorat; masterul de cercetare este organizat exclusiv la forma de învățământ cu frecvență și poate funcționa în cadrul școlilor doctorale.) (conform ARACIS, 2018, p. 13);
- c) *master didactic* (organizat exclusiv la forma de învățământ cu frecvență).

Programele de studii universitare de masterat se organizează în limba română (ca limbă oficială de stat), în limba maternă (pentru minoritățile naționale), dar și în limbi străine (i.e. limbi de predare). Discipline de limbi străine sunt incluse și în planurile de învățământ ale programelor cu limba de predare română.

Studiile doctorale

Studiile universitare de doctorat se desfășoară pe baza Codului studiilor universitare de doctorat, aprobat prin HG nr. 681/2011 cu modificările și completările ulterioare. Acestea reprezintă al III-lea ciclu de studii universitare și permit dobândirea unei calificări de nivelul 8 din EQF/CEC și din Cadrul Național al Calificărilor. Durata programului de studii universitare de doctorat este, de regulă, de 3 ani. În situații speciale, durata programului de studii universitare de doctorat poate fi prelungită cu 1-2 ani. Studiile de doctorat includ un program de formare bazat pe cursuri avansate și un program de cercetare și sunt organizate în cadrul Școlilor Doctorale.

Conform cadrului legislativ în vigoare²³³, programele de studii universitare de doctorat se finalizează prin susținerea publică în fața comisiei de doctorat a tezei de doctorat. Dacă studentul-doctorand a îndeplinit toate cerințele prevăzute în programul de cercetare științifică și aprecierile asupra tezei de doctorat permit atribuirea calificativului „Excelent”, „Foarte bine”, „Bine” sau „Satisfăcător”, comisia de doctorat propune

²³² “EQF (Cadrul European al Calificărilor) reprezintă un cadru care se aplică calificărilor obținute în toate sectoarele și la toate nivelurile de educație, incluzând educația primară, educația superioară și educația vocațională. Centrul sistemului EQF îl reprezintă cele opt niveluri de calificare - de la educația primară (nivelul 1) până la educația post-universitară. Cele mai înalte patru niveluri ale EQF corespund nivelurilor de educație superioară așa cum sunt definite în Spațiul European al Învățământului Superior (nivelul 5 EQF corespunde descrierii dezvoltate pentru studii superioare de scurtă durată; nivelul 6 EQF corespunde descrierii studiilor superioare de lungă durată, nivelul 7 EQF corespunde studiilor de master, iar nivelul 8 EQF corespunde studiilor doctorale).”, http://europass-ro.ro/cadrul_european_al_calificarilor.php.

²³³ MEC. nedatată. „Studii universitare de doctorat”, <https://www.edu.ro/studii-doctorat>.

acordarea titlului de doctor. Propunerea se înaintează Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU), spre validare. CNATDCU, în urma evaluării dosarului, propune Ministrului Educației Naționale acordarea sau neacordarea titlului de doctor. După validarea tezei de doctorat se atribuie titlul de doctor prin Ordin al Ministrului Educației Naționale.

Articolul 161 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 menționează că doctoratul se poate desfășura în limba română, în limba minorităților naționale sau într-o limbă de circulație internațională. Indiferent de limba de predare, competențele lingvistice în limbi de circulație internațională sunt deosebit de importante, dovedirea acestor competențe fiind probă eliminatorie în cadrul procesului de admitere la studiile universitare de doctorat. În acest sens, majoritatea Regulamentelor și Metodologiilor de admitere la studii doctorale prevăd atestarea competențelor lingvistice (printr-un certificat obținut în urma unui examen de atestare sau prin echivalarea certificatelor de competență lingvistică cu recunoaștere internațională); mai mult, la Academia de Studii Economice din București, testul de competență lingvistică este una dintre cele două probe ale concursului de admitere.

Învățământul postuniversitar

În conformitate cu Art. 171, 173 și 328 alin. (2) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare; Art. 21 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 129/ 2000 privind formarea profesională a adulților, republicată, cu modificările și completările ulterioare; OMEC nr. 4750/ 2019 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și înregistrare a programelor postuniversitare de către instituțiile de învățământ superior; OMEN nr. 3475/ 2017 pentru aprobarea Metodologiei de înscriere și înregistrare a calificărilor din învățământul superior în Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (RNCIS), cu modificările și completările ulterioare, se pot organiza următoarele tipuri de programe postuniversitare²³⁴:

- 1) *programe postdoctorale de cercetare avansată*: sunt destinate persoanelor care au obținut o diplomă de doctor în științe cu cel mult 5 ani înainte de admiterea în programul postdoctoral. Aceste programe au ca scop dezvoltarea profesională a absolvenților de studii doctorale, prin formarea de competențe și abilități în cercetarea științifică, având o durată de minim 1 an și putând fi organizate fie în cadrul Școlii Doctorale, fie în cadrul unităților de cercetare-dezvoltare, pe baza unui plan de cercetare propus de cercetătorul postdoctoral și aprobat de instituția gazdă. La finalizarea programului postdoctoral, cercetătorul postdoctoral primește un atestat de studii postdoctorale.
- 2) *programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă și programe postuniversitare de perfecționare*: „reprezintă oferta educațională pentru actualizarea/ dezvoltarea unor competențe ocupaționale/profesionale noi” (conform OMEC nr. 3063/ 2020, p.1) și se pot organiza atât în limba română, cât și în limba minorităților naționale sau într-o limbă de largă circulație (idem, p. 4). Cu alte cuvinte, aceste programe sunt „cursuri de specializare în profesie” (OMEC nr. 4750/2019, p. 4-5), se desfășoară în domeniul de licență sau la cererea pieței muncii, și se organizează conform standardului ocupațional sau programului de studii stabilit cu angajatorii. Programele postuniversitare se finalizează fie cu un certificat de atestare a competențelor profesionale, fie cu un certificat de absolvire.
- 3) *programe postuniversitare de educație permanentă*: „se organizează pentru dobândirea de competente transversale/ cheie/ profesionale suplimentare, necesare formării personale sau manageriale, de regulă, pe module și se finalizează, după susținerea examenului de absolvire, cu certificat de absolvire, însoțit de suplimentul descriptiv” (idem, p. 6).

²³⁴ MEC, nedatat, „Studii postuniversitare”, <https://www.edu.ro/studii-postuniversitare>.

Programele de studii postuniversitare de educație permanentă pot fi:

- a) *Programe postuniversitare de inițiere*: sunt programe scurte, de 2-8 ore și „reprezintă oferta educațională pentru dobândirea de cunoștințe, aptitudini, deprinderi conform necesităților activităților din CAEN²³⁵, ocupațiilor/ profesiilor noi din COR²³⁶, pentru însușirea de tehnologii noi, informații privind schimbările din piața muncii, în general pentru noutăți determinate de evoluția științifică și tehnologică a domeniului, care vor genera ulterior programe de perfecționare/specializare” (idem, p. 7);
- b) *Programe postuniversitare de perfecționare profesională a adulților* „reprezintă oferta educațională pentru pregătirea profesională care conduce la dezvoltarea/ completarea/ dobândirea cunoștințelor, deprinderilor sau competențelor profesionale/ transversale/ cheie ale unei persoane care deține deja o calificare prin noi rezultate ale învățării. Perfecționarea se poate face și pentru funcțiile de conducere din specializarea/ocupația înrudită cu cea deținută și are la bază discipline de specialitate” (idem, p. 7);
- c) *Programe postuniversitare de specializare*: „reprezintă oferta educațională pentru dobândirea de rezultate ale învățării în aceeași arie ocupațională/ grupă de bază din COR și dezvoltarea competențelor în cadrul aceleiași calificări” (idem, p. 7);
- d) *Programe postuniversitare de calificare, respectiv recalificare*: „reprezintă oferta educațională pentru pregătirea profesională care conduce la dobândirea tuturor rezultatelor învățării ce permit unei persoane să desfășoare activități specifice uneia sau mai multor ocupații din COR/ISCO-08” (idem, p. 7-8).

Conform Metodologiei-cadru de organizare și înregistrare a programelor postuniversitare de către instituțiile de învățământ superior acreditate, acestea au obligația „de a transmite Autorității Naționale pentru Calificări (ANC) informațiile referitoare la programele postuniversitare organizate, pentru înscrierea în Registrul național al programelor postuniversitare (RNPP), care este o parte a Registrului național al calificărilor din învățământul superior (RNCIS)” (OMEC nr. 4750/ 2019, p. 10).

Programele de învățământ postuniversitar pot fi și ele organizate în limba română (ca limbă oficială de stat), în limba maternă (pentru minoritățile naționale) sau în limbi străine.

4.1.1 Limbi străine studiate la nivel postuniversitar în România

Viorela-Valentina DIMA, Marina-Luminița MILITARU

4.1.1.1 Studiile universitare de masterat

Marina-Luminița MILITARU

În România, conform Raportului Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățământul Superior intitulat „Oferta și cererea de studii universitare de masterat în date statistice. Anul universitar 2017-2018” (ARACIS, 2018), în anul universitar menționat s-au organizat 3156 de programe de studii universitare de masterat de către cele aproape 90 de instituții de învățământ superior²³⁷. Așa cum ilustrăm în Tabelul 4.1, în anul universitar respectiv limbile de predare folosite la nivel masteral au fost: româna (limbă oficială de stat), germana, maghiara (limbi materne), engleza, franceza, germana, italiana, spaniola și turca (limbi străine). În anul universitar curent, limba turcă nu mai este limbă de predare, dar există două masterate cu predare în limba rusă, la Universitatea din București și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (conform Anexei 1 și Anexei 2 Proiect HG domeniului & programe studii universitare master acreditate 2020-2021). Din punctul de vedere al frecvenței, limbile de predare cel mai des întâlnite sunt: româna, engleza, maghiara, franceza și germana.

²³⁵ CAEN – Clasificarea Activităților din Economia Națională.

²³⁶ COR – Clasificarea Ocupațiilor din România.

²³⁷ În Raportul ARACIS (2018) sunt menționate 87 de instituții de învățământ superior, dintre care 55 de stat și 32 particulare.

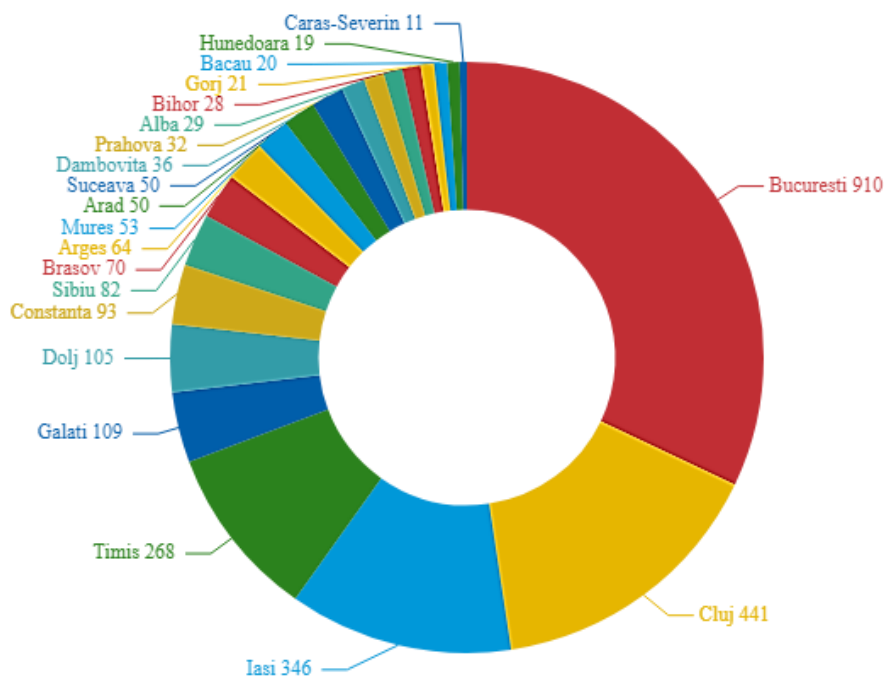
Tabelul 4.1 Numărul de programe de studii de masterat după limba de predare

Limba de predare	universități de stat	universități particulare	Total programe
Română	2402	293	2695
Engleză	274	16	290
Maghiară	55	21	76
Franceză	44	1	45
Germană	18		18
Română/ engleză	10		10
Română/ franceză	5		4
Engleză/ franceză	2		2
Engleză/ franceză/ română	2		2
Română/ maghiară	2		2
Spaniolă	3		2
Engleză/ franceză/ germană	1		1
Turcă	1		1
Engleză/ maghiară		1	1
Germană/ engleză	1		1
Italiană/ franceză	1		1
Maghiară/ engleză	1		1
Total	2824	332	3156

Sursa: Prelucrare ARACIS (2018, p. 21) după HG nr. 117 din 2017.

În ceea ce privește distribuția programelor de studii de nivel 7 CNC/CEC pe județe, pe baza datelor înscrise în Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (RNCIS), a fost realizat un grafic utilizându-se datele colectate în urma procesului de validare și înregistrare a calificărilor în RNCIS în perioada 2015-2019 (septembrie), primele trei orașe cu cel mai mare număr de programe de studii de masterat fiind București (910 de programe), urmat de Cluj (441) și Iași (346).

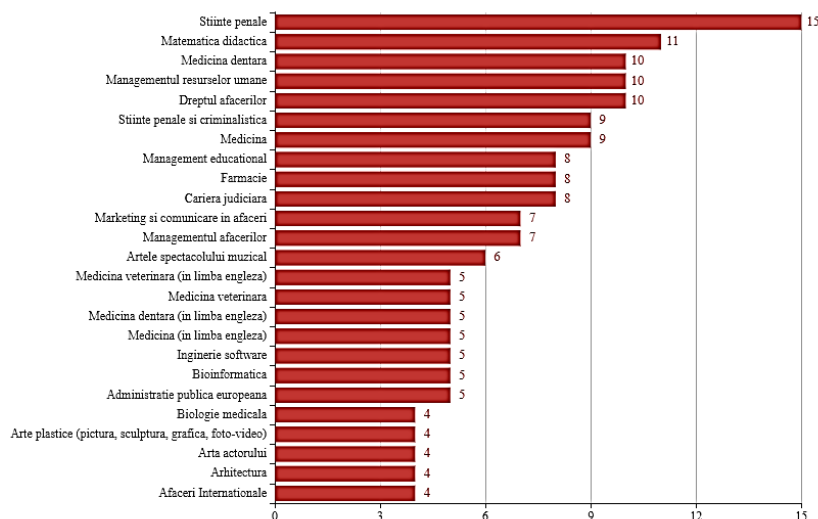
Figura 4.1 Distribuția programelor de studii de nivel 7 CNC/CEC validate și înregistrate în RNCIS pe județe

Sursa: ANC (2019), http://www.anc.edu.ro/statistici_rncis/.

În ceea ce privește topul celor mai frecvent întâlnite 25 de programe de masterat (Figura 4.2), se observă că majoritatea sunt predate în limba română, dar există și trei programe cu predare în limba engleză, toate în domeniul „Științe biologice și biomedicale” (medicină).

Figura 4.2 Distribuția programelor de studii de masterat validate și înregistrate în RNCIS, pe domenii

Sursa: ANC (2019), http://www.anc.edu.ro/statistici_rncis/.

La nivel național, distribuția programelor de masterat cu predare în limbi străine pe domenii este cea redată în Tabelul 4.2. Observăm că în domeniul „Științe umaniste și arte” se regăsesc toate cele 7 limbi străine/materne folosite ca limbi de predare la nivel masteral (engleza, franceza, germana, italiana, maghiara, rusa și spaniola); în domeniul „Științe sociale” regăsim 5 limbi (engleza, franceza, germana, maghiara și spaniola); în domeniul „Științe inginerești” regăsim 4 limbi (engleza, franceza, germana și maghiara); în două domenii regăsim câte 3 limbi: în domeniul „Matematică și științele naturii” (engleza, germana și maghiara) și în domeniul „Științe biologice și biomedicale” (engleza, franceza, și maghiara); în Domeniul „Știința sportului și educației fizice” nu există niciun masterat cu predare în limbi străine. Cel mai des întâlnite limbi de predare, altele decât româna, sunt: engleza și maghiara (5 domenii), franceza și germana (4 domenii), spaniola (2 domenii); cel mai rar întâlnite limbi de predare sunt italiana și rusa (1 domeniu).

Tabelul 4.2 Programe de studii de masterat cu predare în limbi străine, pe domenii

Nr. crt.	Limba de predare	Domeniul „Matematică și științele naturii”	Domeniul „Științe inginerești”	Domeniul „Științe biologice și biomedicale”	Domeniul „Științe sociale”	Domeniul „Științe umaniste și arte”	Domeniul „Știința sportului și educației fizice”
1.	engleză	√	√	√	√	√	-
2.	franceză	-	√	√	√	√	-
3.	germană	√	√	-	√	√	-
4.	italiană	-	-	-	-	√	-
5.	maghiară	√	√	√	√	√	-
6.	rusă	-	-	-	-	√	-
7.	spaniolă	-	-	√	√	√	-

Sursa: prelucrare Anexa 1 și Anexa 2 proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021.

Alături de limbile străine folosite ca limbi de predare, la nivel masteral se regăsesc și limbi străine incluse în planurile de învățământ ca discipline studiate timp de unul sau mai multe semestre în cadrul programelor cu limba de predare română. În „Standardele specifice” pe domenii elaborate de ARACIS (2018-2021), disciplinele de limbi străine sunt menționate doar la nivelul ciclului I de studii universitare

(i.e. de licență)²³⁸, nu și la nivelul ciclului II; în plus, nu am reușit să identificăm statistici naționale referitoare la disciplinele de limbi străine din planurile de învățământ ale programelor de studii universitare de masterat. Totuși, ponderea disciplinelor de limbi străine este foarte mică la nivel masteral, dacă e să judecăm după datele despre o singură universitate – Academia de Studii Economice din București – pe care le prezentăm într-o secțiune ulterioară.

4.1.1.2 Studiile universitare de doctorat

Viorela-Valentina DIMA

Așa cum am arătat mai sus, studiile universitare de doctorat se pot organiza în limba română, în limba minorităților naționale sau într-o limbă de circulație internațională (conform Legii Educației Naționale nr. 1/2011, Art. 161). De asemenea, în „Codul studiilor universitare de doctorat” (HG 681/ 2011, modificat de HG 134/ 2016), se fac următoarele precizări:

- limba în care se redactează și se susține teza de doctorat poate fi: limba română, limba unei minorități naționale sau o limbă de circulație internațională (Art. 23);
- între competențele profesionale/ specifice domeniului de cercetare doctorală sunt incluse „abilități lingvistice la nivel academic în limbi de circulație internațională necesare documentării și elaborării de lucrări științifice” (Art. 58);
- între competențele transversale ale doctoranzilor sunt incluse și „competențe lingvistice avansate în limbi de circulație internațională” (Art. 58).

Pentru a fi admiși la studii universitare de doctorat, candidații fac dovada competențelor lingvistice în limbi de circulație internațională (conform OMENCȘ Nr. 6102/ 2016). Acest fapt se realizează prin susținerea de probe de competență lingvistică (interviu, test scris), sau prin prezentarea unor certificate de competență lingvistică cu recunoaștere internațională. Pentru a ilustra limbile străine cerute la admiterea la doctorat, le vom enumera pe cele menționate în Metodologiile de admitere ale universităților membre ale Consorțiului Universitaria:

- engleza, franceza și germana la Academia de Studii Economice din București²³⁹;
- engleza și franceza la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași²⁴⁰;
- engleza, franceza, germana și maghiara la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca²⁴¹;
- engleza, franceza și germana la Universitatea de Vest din Timișoara (cu posibilitatea optării pentru o altă limbă „justificată prin specificul proiectului de cercetare”, conform Metodologiei, p. 6)²⁴²;

²³⁸ Pentru detalii privitoare la statutul disciplinelor de limbi străine (fundamentale, de specialitate, complementare) în planurile de învățământ ale programelor de studii universitare de licență, vezi Anexa „Studiul limbilor străine în cadrul programelor de studii universitare de licență nefilologice”.

²³⁹ Academia de Studii Economice din București. 2021. „Metodologie privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere la programele de studii universitare de doctorat, anul universitar 2021-2022”, https://senat.ase.ro/wp-content/uploads/2021/20210215/Hot.Senat%20nr.%2025%20din%2015.02.2021_Mod.Metod.adm.doctorat.pdf.

²⁴⁰ Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. 2021. „Metodologie privind organizarea și desfășurarea admiterii în ciclul de studii universitare de doctorat pentru anul universitar 2021-2022”, <https://admitere.uaic.ro/wp-content/uploads/2021/02/Metodologia-de-admitere-la-doctorat-2021-2022-1.pdf>.

²⁴¹ Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. 2020-2021. „Metodologia de admitere la studiile universitare de doctorat în Universitatea Babeș-Bolyai, pentru anul universitar 2020-2021”, https://doctorat.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2020/04/Anexa1_MetodologieAdmitereDoctorat.pdf.

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Institutul de Studii Doctorale. 2020. „Planuri de învățământ”, <https://doctorat.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2020/10/Planuri-invatomant-2020.pdf>.

²⁴² Universitatea de Vest din Timișoara. 2020. „Metodologie privind organizarea și desfășurarea online a concursului de admitere la studii universitare de doctorat Anul universitar 2020/2021”, <https://doctorat.uvt.ro/wp-content/uploads/2020/02/Metodologie-admitere-online-doctorat-2020.editia-I.pdf>.

- „limbi de circulație internațională” specificate de fiecare Școală Doctorală la Universitatea din București (în Lista tipurilor de certificate de competență lingvistică acceptate sunt menționate certificate pentru limbile engleză, franceză, germană, italiană și spaniolă)²⁴³.

Pe parcursul studiilor doctorale, doctoranzii recurg la aceste competențe lingvistice pentru o varietate de activități: cercetare/ documentare, redactare de rapoarte de cercetare și articole de specialitate în vederea publicării, susținerea de prezentări la evenimente științifice (conferințe, seminarii, ateliere etc.). Pentru acordarea titlului de doctor, potrivit OMEN nr. 5110/ 2018, standardele naționale minimale elaborate de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare – CNATDCU în toate cele 35 de domenii de doctorat prevăd publicarea de articole în reviste indexate în baze de date internaționale, precum și susținerea de lucrări științifice la conferințe internaționale. Pentru a atinge aceste obiective, este, desigur, nevoie de competențe avansate de limbi străine (la o parcurgere fugară a bazelor de date internaționale enumerate pentru fiecare domeniu, limba engleză este limba predilectă de publicare a rezultatelor cercetării științifice).

În plus, limbile străine sunt importante și în evaluarea Școlilor Doctorale. Potrivit Metodologiei de evaluare a studiilor universitare de doctorat (OMEC nr. 3200/ 2020), la criteriul de evaluare „Managementul calității - Gradul de internaționalizare” a instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat, există următorul indicator de performanță: „Cel puțin 10% din tezele de doctorat din cadrul școlii doctorale sunt redactate și/sau prezentate într-o limbă de circulație internațională sau sunt realizate în cotutelă” (p. 51). Mai mult decât atât, în OMEN nr. 5376/ 2017 privind aprobarea domeniilor și specializărilor/programele de studii universitare corelate cu sectoarele economice cu potențial de creștere în România se regăsește și un domeniu cu menționarea explicită a limbilor de studiu – i.e. specializarea „Științe politice (în limbile română, engleză și franceză)” din domeniul Științe politice se încadrează într-unul din cele 5 „domenii de specializare inteligente” - „Tehnologia informațiilor și a comunicațiilor, spațiu și securitate” (celelalte 4 domenii sunt: „Bioeconomia”, „Energie, mediu și schimbări climatice”, „Econanotehnologii și materiale avansate” și „Sănătate”).

La nivel național, există peste 200 de școli doctorale în cadrul a 57 de instituții de învățământ superior, incluzând Academia Română, în care se desfășoară cercetare științifică în peste 440 de domenii (Tabelul 4.3). Universitățile cu cele mai multe școli doctorale și domenii de cercetare doctorală sunt: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și Universitatea din București (mai mult de 20 de școli doctorale fiecare), Universitatea „Politehnica” din București, Universitatea de Vest din Timișoara, Academia de Studii Economice din București, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Universitatea din Craiova și Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași (mai mult de 10 școli doctorale). Dintre cele 57 de instituții organizatoare de studii doctorale, 52 sunt instituții de stat (91%) și 5 sunt instituții particulare (9%).

Tabelul 4.3 Cercetarea doctorală în România: școli doctorale, domenii de doctorat

Nr. crt.	Universitatea	Nr. școli doctorale	Nr. domenii de doctorat	Studii doctorale în domenii filologice
1.	Universitatea „Politehnica” din București	14	21	0
2.	Universitatea Tehnică de Construcții din București	1	4	0

²⁴³ Universitatea din București. 2020. „Metodologia organizării și desfășurării concursului de admitere la studiile universitare de doctorat 2020-2021”, <https://doctorat.unibuc.ro/wp-content/uploads/2020/03/Method-admit-Doctorat-2020.pdf>.

Universitatea din București, Centrul de Limbi Străine al Universității din București. 2021. „Tipuri de certificate de competență lingvistică pentru admiterea la studiile universitare de doctorat 2021”, <https://doctorat.unibuc.ro/wp-content/uploads/2021/04/TIPURI-certificate-comp-lingv-2021.pdf>.

PREGĂTIREA MULTILINGVĂ LA NIVEL POSTUNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA

Nr. crt.	Universitatea	Nr. școli doctorale	Nr. domenii de doctorat	Studii doctorale în domenii filologice
3.	Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București	2	2	0
4.	Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București	2	6	0
5.	Universitatea din București	21	24	4
6.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București	1	3	0
7.	Academia de Studii Economice din București	11	11	0
8.	Universitatea Națională de Muzică din București	1	1	0
9.	Universitatea Națională de Arte din București	1	1	0
10.	Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale” din București	1	2	0
11.	Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport din București	1	1	0
12.	Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București	1	5	0
13.	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia	4	4	1
14.	Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad	2	3	1
15.	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	1	2	0
16.	Universitatea „Transilvania” din Brașov	1	19	1
17.	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	10	14	1
18.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca	2	6	0
19.	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	25	31	1
20.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca	1	3	0
21.	Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca	1	1	0
22.	Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca	1	1	0
23.	Universitatea „Ovidius” din Constanța	4	8	1
24.	Universitatea Maritimă din Constanța	1	1	0
25.	Universitatea din Craiova	10	27	1
26.	Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova	1	3	0
27.	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	2	15	1
28.	Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași	10	19	0
29.	Universitatea de Științe agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” din Iași	2	4	0
30.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	11	27	1
31.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași	1	3	0
32.	Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași	3	3	0
33.	Universitatea din Oradea	7	18	1
34.	Universitatea din Petroșani	1	4	0
35.	Universitatea din Pitești	8	10	1
36.	Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești	1	6	0
37.	Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița	1	1	0
38.	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu	1	16	1
39.	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	2	15	1
40.	Universitatea „Valahia” din Târgoviște	2	6	0
41.	Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș	1	4	1
42.	Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș	1	3	0
43.	Universitatea de Arte din Târgu Mureș	1	1	0
44.	Universitatea „Politehnica” din Timișoara	1	13	0
45.	Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” din Timișoara	2	5	0
46.	Universitatea de Vest din Timișoara	14	24	1

Nr. crt.	Universitatea	Nr. școli doctorale	Nr. domenii de doctorat	Studii doctorale în domenii filologice
47.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara	1	3	0
	Total universități de stat civile: 47	194	404	19
48.	Academia Tehnică Militară din București	2	7	0
49.	Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București	1	2	0
50.	Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul” din București	1	1	0
51.	Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București	2	2	0
	Total universități de stat militare: 4	6	12	0
52.	Academia Română	1	18	1
	Total instituții de stat: 52	201	434	20
53.	Universitatea „Titu Maiorescu” din București	3	3	0
54.	Universitatea „Nicolae Titulescu” din București	1	1	0
55.	Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad	2	2	0
56.	Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu	1	1	0
57.	Institutul Teologic Protestant din Cluj-Napoca	0	1	0
	Total universități particulare: 5	7	8	0
	Total instituții de stat și particulare: 57	208	442	20

Sursa: date extrase de autoare din OMENCȘ Nr. 5382/ 2016, OMENCȘ Nr. 4154/ 2018, OMEN Nr. 4209/ 2018, OMEN Nr. 4210/ 2018, OMEN Nr. 5472/ 2018, OMEN Nr. 3100/ 2019, OMEN Nr. 4006/ 2019, OMEN Nr. 4225/ 2019, OMEC Nr. 5864 / 2020²⁴⁴.

Analizând Tabelul 4.3 de mai sus, observăm că la nivel național, există 20 de posibilități de cercetare în domenii filologice la 17 instituții de stat (i.e. 16 universități civile și Academia Română, extrase în Tabelul 4.4). Majoritatea acestor instituții au o singură școală doctorală acreditată pentru domenii filologice (cu denumiri precum: Școala Doctorală Filologie, Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare, Școala Doctorală de Științe umaniste / Socio-umane; de asemenea, domeniul filologie se regăsește alături de alte domenii în cadrul unei școli doctorale interdisciplinare – „Școala de Studii Avansate a Academiei Române, Școala Doctorală Interdisciplinară UAV Arad, Școala Doctorală Interdisciplinară a Universității „Transilvania” din Brașov). O singură universitate (i.e. Universitatea din București) organizează studii doctorale în domenii filologice în cadrul a patru școli doctorale (Școala Doctorală de Limbi și Literaturi Străine; Școala Doctorală de Studii Literare și Culturale; Școala Doctorală Litere; Școala Doctorală „Spațiu, imagine, text”).

Tabelul 4.4 Universități organizatoare de studii doctorale în domenii filologice

Nr. crt.	Universitatea	Nr. școli doctorale	Nr. domenii de doctorat	Studii doctorale în domenii filologice
1.	Universitatea din București	21	24	4
2.	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia	4	4	1
3.	Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad	2	3	1
4.	Universitatea „Transilvania” din Brașov	1	19	1
5.	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	10	14	1
6.	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	25	31	1
7.	Universitatea „Ovidius” din Constanța	4	8	1
8.	Universitatea din Craiova	10	27	1
9.	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	2	15	1
10.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	11	27	1
11.	Universitatea din Oradea	7	18	1

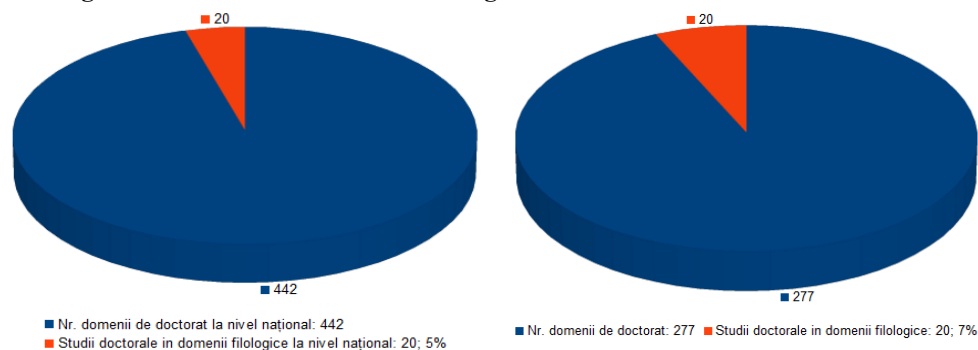
²⁴⁴ Am menționat două școli doctorale la Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București, deși uneia dintre ele i s-a retras acreditarea prin OMEC Nr. 5864 / 2020, deoarece conform acestui Ordin, doctoranzii înmatriculați deja pot fi școlarizați în continuare.

Nr. crt.	Universitatea	Nr. școli doctorale	Nr. domenii de doctorat	Studii doctorale în domenii filologice
12.	Universitatea din Pitești	8	10	1
13.	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu	1	16	1
14.	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	2	15	1
15.	Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș	1	4	1
16.	Universitatea de Vest din Timișoara	14	24	1
	Total universități de stat civile: 16	123	259	19
17.	Academia Română	1	18	1
	Total instituții de stat: 17	124	277	20

Sursa: date extrase de autoare din OMENCȘ Nr. 5382/ 2016, OMENCȘ Nr. 4154/ 2018, OMEN Nr. 4209/ 2018, OMEN Nr. 4210/ 2018, OMEN Nr. 5472/ 2018, OMEN Nr. 3100/ 2019, OMEN Nr. 4006/ 2019, OMEN Nr. 4225/ 2019, OMEC Nr. 5864 / 2020.

Așa cum reliefăm în Figura 4.3, aceste 20 de opțiuni de studii filologice reprezintă doar 7% din totalul opțiunilor/ domeniilor pentru care cele 17 instituții amintite organizează studii doctorale și doar 5% din totalul opțiunilor/ domeniilor de cercetare doctorală la nivel național.

Figura 4.3 Ponderea domeniilor filologice în total domenii de studii doctorale

Sursa: analiză proprie pe baza OMENCȘ Nr. 5382/ 2016, OMENCȘ Nr. 4154/ 2018, OMEN Nr. 4209/ 2018, OMEN Nr. 4210/ 2018, OMEN Nr. 5472/ 2018, OMEN Nr. 3100/ 2019, OMEN Nr. 4006/ 2019, OMEN Nr. 4225/ 2019, OMEC Nr. 5864 / 2020.

Limbile pentru care se organizează studii doctorale în domenii filologice sunt: arabă, chineză, ebraică, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neogreacă, norvegiană, neerlandeză (olandeză), polonă, portugheză, rusă, spaniolă și limbi clasice (latina și greaca veche) (vezi Tabelul 4.5). Din cele 17 instituții organizatoare de studii doctorale în domenii filologice, patru instituții oferă doar studii doctorale de lingvistică și literatură română (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Universitatea din Oradea, Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș și Academia Română), celelalte 13 instituții oferind studii doctorale și în limbile engleză și franceză; opt instituții oferă studii doctorale și în limba germană, două instituții oferă studii doctorale în limba rusă. Studii doctorale în celelalte limbi sunt organizate de câte o singură universitate: japoneză și norvegiană la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, iar arabă, chineză, ebraică, maghiară, neogreacă, olandeză, polonă, portugheză și spaniolă doar la Universitatea din București.

Tabelul 4.5 Studii doctorale filologice în limbi străine

Nr. crt.	Instituție organizatoare de studii doctorale în domenii filologice / Limba străină	arabă	chineză	ebraică	engleză	franceză	germană	italiană	japoneză	maghiară	neogreacă	norvegiană	olandeză	poloneză	portugheză	rusă	spaniolă	limbi clasice
1.	Universitatea din București	da	da	da	da	da	da	da		da	da		da	da	da	da	da	da
2.	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia				da	da	da											
3.	Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad				da	da												

Nr. crt.	Instituție organizatoare de studii doctorale în domenii filologice / Limba străină	arabă	chineză	ebraică	engleză	franceză	germană	italiană	japoneză	maghiară	neogreacă	norvegiană	olandeză	poloneză	portugheză	rusă	spaniolă	limbi clasice
4.	Universitatea „Transilvania” din Brașov				da	da	da											
5.	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca																	
6.	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca				da	da	da		da			da						
7.	Universitatea „Ovidius” din Constanța				da	da												da
8.	Universitatea din Craiova				da	da												
9.	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați				da	da												
10.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași				da	da	da									da		da
11.	Universitatea din Oradea																	
12.	Universitatea din Pitești				da	da												
13.	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu				da	da	da											
14.	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava				da	da	da											
15.	Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș																	
16.	Universitatea de Vest din Timișoara				da	da	da											da
17.	Academia Română																	

Sursa: date extrase de autoare de pe site-urile universităților organizatoare de studii doctorale în Filologie.

Pe scurt, limbile străine au o importanță deosebită pe parcursul studiilor doctorale, fiind folosite ca limbi de documentare, de diseminare a rezultatelor cercetării și de redactare și susținere a tezelor de doctorat. La admiterea la studii doctorale se cer cunoștințe avansate de limbi de circulație internațională (mai ales engleză și franceză, dar și germană sau italiană și spaniolă). La nivelul tuturor celor 35 de domenii de cercetare doctorală existente la nivel național, diseminarea rezultatelor cercetării se realizează în special în limba engleză, prin publicarea de articole științifice în reviste indexate în baze de date internaționale. La nivelul restrâns al cercetării doctorale în domenii filologice, există o mai mare varietate de limbi folosite (16 limbi moderne: araba, chineza, ebraica, engleza, franceza, germana, italiana, japoneza, maghiara, neogreaca, norvegiana, olandeza, polona, portugheza, rusa și spaniola); totuși, cercetarea doctorală în domenii filologice se desfășoară preponderent în limbile engleză și franceză.

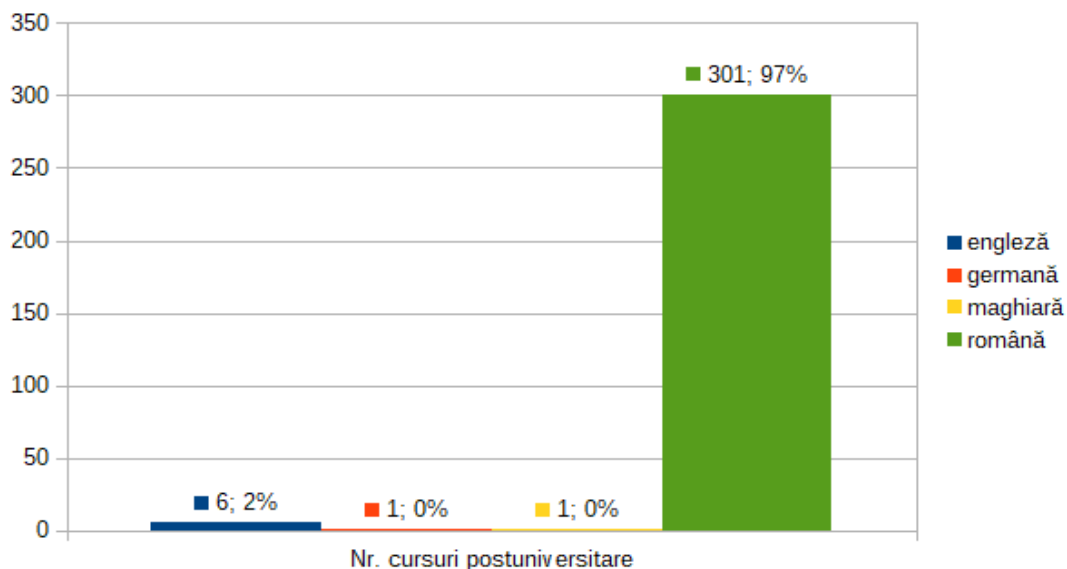
4.1.1.3 Cursuri postuniversitare Marina-Luminița MILITARU

În demersurile noastre de cercetare, nu am identificat statistici naționale despre limbile de desfășurare a tuturor celor trei tipuri de programe de studii postuniversitare (i.e. programe postdoctorale, programe de formare și dezvoltare profesională continuă și programe de perfecționare), doar despre ultimul tip. Așadar, în Registrul național al programelor postuniversitare (RNPP)²⁴⁵ sunt înregistrate 309 programe postuniversitare de educație permanentă sau perfecționare. Limba de predare a acestor programe este în majoritate covârșitoare limba română (97%), dar regăsim și câteva programe cu predare în limba engleză (6 programe), germană și maghiară (câte 1 program) – vezi Figura 4.4. Domeniile de studiu în care se regăsesc puținele programe cu predare în altă limbă decât româna sunt: „Matematică și științele naturii” (limba maghiară), „Științe sociale” (limbile engleză și germană).

²⁴⁵ ANC. RNPP. nedatat. „Registrul național...”

Figura 4.4 Limbi de predare a programelor postuniversitare, la nivel național

Sursa: date extrase de autoare de pe site-ul ANC.RNPP, http://www.anc.edu.ro/registru_rnpp/.

Cât privește limbile străine folosite la programe postdoctorale de cercetare avansată, dat fiind că acestea se organizează în cadrul școlilor doctorale, putem deduce că la aceste programe se folosesc cel puțin limbile folosite pentru cercetarea doctorală. Este o presupunere rezonabilă în contextul în care, printre cerințele minime pentru finalizarea studiilor postdoctorale, se află și publicarea de articole științifice în reviste indexate în baze de date internaționale, precum și susținerea de prezentări la conferințe/ manifestări științifice internaționale (conform de exemplu, Regulamentele în vigoare la universitățile membre ale Consorțiului Universitaria: Academia de Studii Economice din București, 2021, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2019, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, 2019, Universitatea de Vest din Timișoara, 2019, sau Universitatea din București, 2019). Remarcăm faptul că Regulamentul adoptat de Universitatea de Vest din Timișoara în 2019 specifică explicit faptul că studiile postdoctorale se pot desfășura în limbile română, engleză, franceză sau germană.

4.1.1.4 Rezumat

Marina-Luminița MILITARU

În această secțiune am făcut referire la o varietate de programe de studii superioare: studiile masterale (ciclul II), studiile doctorale (ciclul III) și programele postuniversitare. Am arătat că:

- la nivel masteral, limbile străine se regăsesc ca limbi de predare sau de studiu (7 limbi – engleza, franceza, germana, italiana, maghiara, rusa și spaniola);
- la nivel doctoral, admiterea la studii se face cu dovedirea competențelor lingvistice avansate de limbi de circulație internațională (mai ales engleză și franceză, dar și germană sau italiană și spaniolă); limba engleză predomină ca limbă de diseminare a rezultatelor cercetării în toate cele 35 de domenii de cercetare doctorală existente la nivel național; limbile engleză și franceză predomină în domeniile de cercetare filologică, unde se regăsesc în total 16 limbi moderne (araba, chineza, ebraica, engleza, franceza, germana, italiana, japoneza, maghiara, neogreaca, norvegiana, olandeza, polona, portugheza, rusa și spaniola);
- la nivelul programelor postuniversitare, din puținele statistici existente, am aflat că limbile străine se regăsesc ca limbi de predare doar la 3% din programele de educație permanentă sau perfecționare, predate în doar 3 limbi moderne (engleză, germană și maghiară); în plus, am avansat ipoteza că programele postdoctorale se desfășoară cel puțin în limbile de desfășurare a programelor doctorale (ambele fiind organizate la nivelul Școlilor Doctorale).

4.1.2 Învățământul postuniversitar în limbi străine la Academia de Studii Economice din București

Raluca-Elena HURDUZEU, Marina-Luminița MILITARU, Florina MOHANU

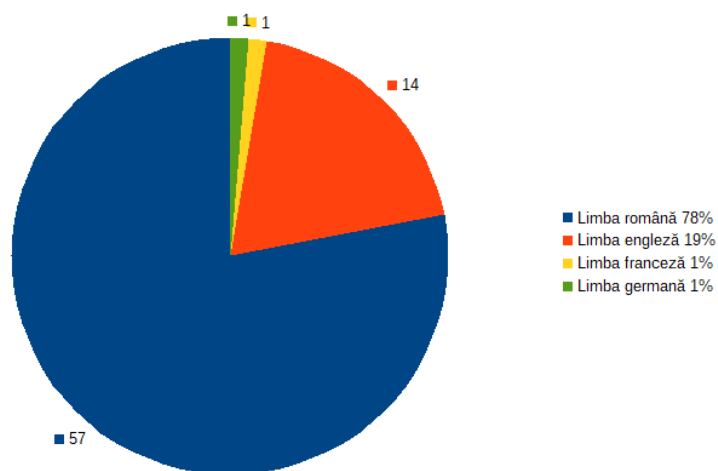
În Capitolul 3 am arătat că, în cadrul Academiei de Studii Economice din București, în anul universitar curent, planurile de învățământ conțin cursuri obligatorii și facultative în 11 limbi străine: araba, chineza, engleza, franceza, germana, italiana, japoneza, româna ca limbă străină, rusa, spaniola și turca. Dintre acestea, 3 limbi sunt limbi de predare a unor programe de licență și masterat (engleza, franceza și germana). În acest capitol, ne propunem să oferim câteva detalii în plus despre limbile străine folosite la nivel masteral și doctoral și în cadrul cursurilor postuniversitare.

4.1.2.1 Programe de studii universitare de masterat

Florina MOHANU

În cadrul programelor de studii universitare de masterat organizate de Academia de Studii Economice din București, limbile străine sunt prezente ca limbi de predare și ca limbi de studiu. Așa cum am arătat în Capitolul 3, limbile străine folosite ca limbi de predare sunt: engleza (14 masterate din totalul de 73 de masterate – 19%), franceza și germana (câte 1 masterat, cca 1% fiecare, din totalul de masterate) (vezi Figura 4.5 de mai jos). Menționăm că în totalul celor 73 de programe de masterat organizate de ASE am inclus atât cele 69 de programele de masterat profesional, cât și cele 4 masterate de cercetare (acestea din urmă desfășurându-se doar în limba română).

Figura 4.5 Ponderea limbilor de predare în totalul programelor de masterat organizate de ASE București, 2021-2022

Sursa: date extrase de autoare din Oferta educațională pentru Admiterea 2021.

În Tabelul 4.6 de mai jos redăm lista completă a programelor de masterat cu predare în limbi străine organizate de ASE. Se observă faptul că 8 Facultăți ASE (din totalul de 12) organizează programe de masterat în limbi străine, dintre care o singură facultate organizează programe de masterat în mai multe limbi străine (i.e. Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine). De asemenea, remarcăm faptul că programele de MBA se desfășoară în limba engleză, deși sunt organizate în parteneriat cu țări francofone (i.e. programul MBA Româno-Canadian este organizat în cooperare cu Université du Québec à Montréal, iar programul MBA Româno-Francez INDE este organizat în cooperare cu Conservatoire National des Arts et Métiers, Paris).

Tabelul 4.6 Programe de studii universitare de masterat cu predare în limbi străine organizate de ASE București, 2021-2022

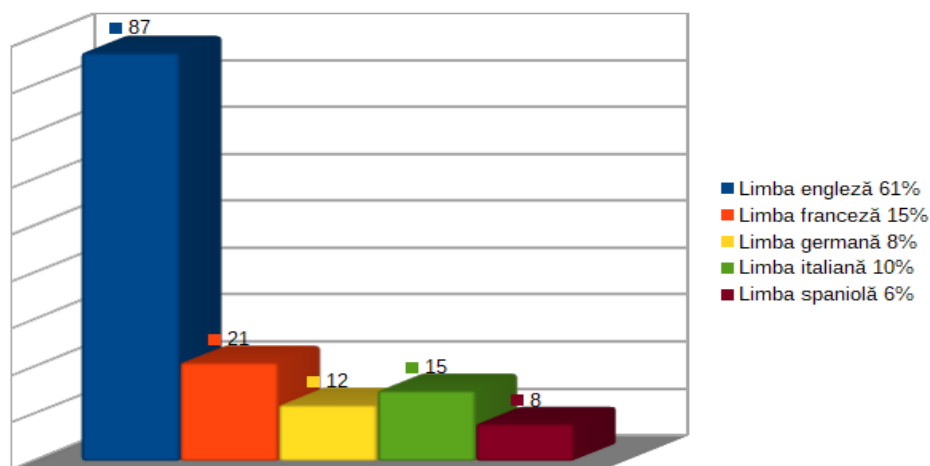
Nr. crt.	Facultate organizatoare	Denumire program
Programe în limba engleză		
1.	Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine	Antreprenoriat și administrarea afacerilor
2.		Antreprenoriat și administrarea afacerilor în domeniul energiei
3.		Administrarea afacerilor
4.		Afaceri digitale și inovație
5.	Facultatea de Business și Turism	Excelență în Business și Servicii (Excellence in Business and Services)
6.	Facultatea Bucharest Business School	MBA Româno-Canadian
7.		MBA Româno - Francez INDE (forma de învățământ cu frecvență)
8.		MBA Româno - Francez INDE (forma de învățământ cu frecvență redusă)
9.	Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică	Securitatea informatică
10.	Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune	Contabilitate, audit și informatică de gestiune
11.	Facultatea de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori	Finanțe aplicate/Master of Applied Finance
12.	Facultatea de Marketing	Managementul relațiilor cu clienții (Customer Relationship Management)
13.	Facultatea de Relații Economice Internaționale	Comunicare în limba engleză pentru predare și cercetare economică
14.		Managementul afacerilor internaționale
Programe în limba franceză		
15.	Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine	Antreprenoriat și administrarea afacerilor
Programe în limba germană		
16.	Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine	Antreprenoriat și administrarea afacerilor

Sursa: date extrase de autoare din Oferta educațională pentru Admiterea 2021.

În ceea ce privește limbile străine folosite ca limbi de studiu în cadrul programelor de masterat, indiferent de limba de predare, dorim să menționăm pe scurt rezultatele cercetării întreprinse de Dima et al. (2018) pe baza analizei cantitative a programelor de învățământ ale ASE din perioada 2014-2017. Conform studiului menționat, planurile de învățământ ale programelor de masterat organizate de ASE conțin discipline obligatorii de o limbă străină (mai rar, două limbi străine) și discipline facultative de limbi străine. Limbile străine obligatorii sunt: engleza (la Facultatea Bucharest Business School, Facultatea de Business și Turism, Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică, Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune și Facultatea de Relații Economice Internaționale), franceza/ germana/ italiana/ spaniola la alegere (la Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune). Observăm faptul că doar 5 din cele 8 facultăți ASE organizatoare de programe de studii universitare de masterat în anul universitar curent oferă cursuri de limbi străine la acest ciclu de studii.

Limbile străine le sunt utile studenților masteranzi ai ASE și pentru a beneficia de stagii de studiu în străinătate. De exemplu, Figura 4.6 de mai jos redă opțiunile de mobilitate în cadrul Programului Erasmus+, pentru anul universitar 2021-2022, per număr de universități partenere corespunzătoare fiecărui spațiu lingvistic. Într-adevăr, majoritatea parteneriatelor sunt pentru stagii la programe de masterat în limba engleză (87 de universități, 61% din totalul de 143 de instituții partenere care oferă mobilități la nivel masteral²⁴⁶), dar nu sunt deloc de neglijat nici cele 56 de instituții partenere la care masteranzii ASE pot merge pentru stagii la programe de masterat în alte limbi: franceză (21 de universități, 15% din totalul instituțiilor partenere), italiană (15 de universități, 10% din totalul instituțiilor partenere), germană (12 universități, 8% din totalul instituțiilor partenere) sau spaniolă (8 universități, 6% din totalul instituțiilor partenere).

Figura 4.6 Mobilități Erasmus+ pentru studenții masteranzi ai ASE, per număr de universități partenere

Sursa: date extrase de autoare din Oferta de mobilități Erasmus pentru anul universitar 2021/2022.

Pe scurt, la nivelul ciclului II de studii universitare, limba engleză este limba străină care predomină atât ca limbă de predare, cât și ca limbă de studiu obligatorie; franceza și germana se regăsesc și ele în ambele categorii, iar italiana și spaniola pot fi limbi de studiu doar la o singură facultate (la alegere cu franceza sau germana). Pentru a putea beneficia de stagii de studiu în străinătate la universitățile partenere, studenții masteranzi ai ASE pot opta pentru cinci spații lingvistice (anglofon, francofon, german, italian și spaniol), pentru care trebuie să facă dovada competențelor lingvistice în limbile străine respective (chiar dacă studiul acelor limbi nu se continuă constant la nivelul programelor de masterat).

4.1.2.2 Cercetarea doctorală Raluca-Elena HURDUZEU

În prezent, 57 de universități din România oferă programe de studii de doctorat într-o varietate largă de domenii, de la științe umaniste și științe sociale până la științe naturale, matematică, inginerie. Dintre acestea, 16 au Școli doctorale acreditate în domeniul economic (Universitatea „Politehnica” din București; Academia de Studii Economice din București; Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București; Universitatea „1 Decembrie” din Alba Iulia; Universitatea „Transilvania” din Brașov; Universitatea Tehnică din Cluj; Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca; Universitatea din Craiova; Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați; Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași; Universitatea din Oradea; Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu; Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava; Universitatea „Valahia” din Târgoviște; Universitatea de Vest din Timișoara; Academia Română).

²⁴⁶ Per total, ASE are parteneriate pentru mobilități Erasmus+ cu aproape 200 de universități de pe glob, dintre acestea studenții masteranzi pot efectua stagii de studiu la 143 de universități.

Academia de Studii Economice din București este cea mai prestigioasă instituție de învățământ superior din România în domeniul Economie, Administrarea Afacerilor și Administrație Publică. Universitatea a urmărit încă de la înființare (la 6 aprilie 1913) implementarea următoarelor principii în atingerea dezvoltării profesionale și a obiectivelor cercetării științifice: autonomie și libertate universitară, educație centrată pe student, responsabilitate publică, asigurarea calității.

Astfel, universitatea are 22 de centre de cercetare care au drept obiective: consacrarea ASE ca universitate de educație și cercetare științifică, creșterea componentei internaționale a cercetării științifice, exploatarea rezultatelor cercetării științifice prin publicarea în jurnale recunoscute la nivel național și internațional și asigurarea echilibrului dintre cercetarea fundamentală și cercetarea aplicativă (conform site-ului Direcției Managementul Cercetării și Inovării din cadrul ASE).

Performanța în cercetare este asigurată și prin apartenența și afilierea la asociații și rețele internaționale din Europa de Est și din Regiunea Mării Negre: AUF – Agence Universitaire de la Francophonie, CONFRECO – Conférence des Recteurs des universités membres de l'AUF en Europe Centrale et Orientale, ERA – European Retail Academy, EUA – European University Association, EUNIS – European University Information Systems, HERMES – Higher Education and Research in Management of European Universities, IAAER – International Association for Accounting Education and Research, RESER – European Association for Research on Services, Visegrad University Association (conform site-ului Departamentul de Relații Internaționale).

Încă din anul 1921, Academia de Studii Economice din București a obținut dreptul de a conduce doctorate și, implicit, de a acorda titlul de doctor în științe economice. În anul 1997, ASE a fost acreditată ca Instituție Organizatoare de Doctorat (IOD), prin Ordin al Ministrului Educației Naționale, pentru 7 programe de doctorat, în domeniile fundamentale Științe economice și Drept. În anul 2011, ASE a fost reacreditată ca Instituție Organizatoare de Studii Universitare de Doctorat – IOSUD pentru 10 programe de doctorat, în domeniile fundamentale Științe economice și Drept (conform site-ului Consiliului pentru Studiile Universitare de Doctorat – CSUD al ASE).

În prezent, cele 10 programe de doctorat organizate de ASE sunt gestionate de către 11 Școli Doctorale organizate la nivelul facultăților. Activitatea de doctorat din cadrul școlilor doctorale este coordonată de către Consiliul pentru Studiile Universitare de Doctorat (CSUD). Studiile universitare de doctorat se desfășoară în limba română sau într-o limbă de circulație internațională (engleză, germană, franceză). Temele de cercetare doctorală sunt definite pe baza obiectivelor proiectului de cercetare al fiecărui student doctorand atât din România, dar și din alte țări (Germania, SUA, Marea Britanie, Iran, Irak, Turcia, Tunisia etc.) și urmăresc cele mai recente abordări în domeniu.

Activitatea de cercetare doctorală este sprijinită și încurajată atât la nivel central, cât și la nivelul fiecărei Școli Doctorale. De exemplu, la nivelul anului 2019, conform datelor oferite de Direcția Managementul Cercetării și Inovării au avut loc următoarele activități:

Tabelul 4.7 Conferințe, seminarii, ateliere de lucru dedicate tinerilor cercetători

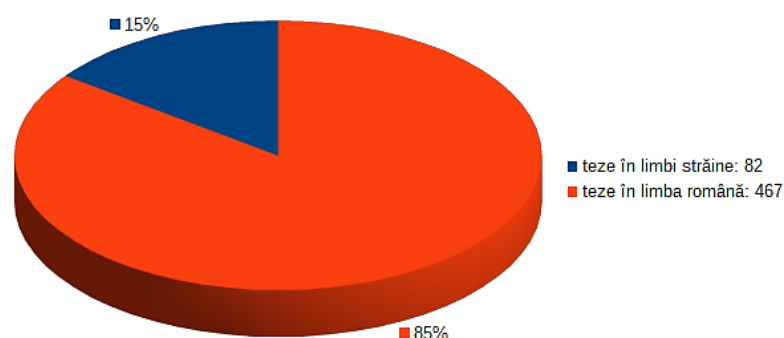
Nr. crt.	Organizator	Denumire manifestare
1.	Biblioteca Academiei de Studii Economice din București	Sesiuni de instruire pentru utilizarea și accesarea serviciilor de bibliotecă (pentru studenți program doctorat)
2.	Biblioteca Academiei de Studii Economice din București	Sesiuni de instruire Bloomberg Finance, speaker Nicoleta Chiriac, Bloomberg representative
3.	Biblioteca Academiei de Studii Economice din București	Sesiune de instruire Thomson Reuters Eikon (Refinitiv), speaker Sebastian Maneran –Customer service specialist, Delia Cezar Account manager
4.	Biblioteca Academiei de Studii Economice din București	Workshop Thomson Reuters Eikon (Refinitiv), speaker Chris Livadas, Senior Site Representative, CEE

Nr. crt.	Organizator	Denumire manifestare
5.	CSUD	1 curs
6.	Școala Doctorală de Cibernetică și Statistică Economică	2 cursuri 16 seminarii științifice cu tematică interdisciplinară
7.	Școala Doctorală Economie I	1 curs 10 seminarii științifice cu tematică interdisciplinară
8.	Școala Doctorală Economie II	2 cursuri 7 seminarii științifice cu tematică interdisciplinară
9.	Școala Doctorală Economie și afaceri internaționale	2 cursuri 3 seminarii științifice cu tematică interdisciplinară
10.	Școala Doctorală Finanțe	2 cursuri 7 seminarii științifice cu tematică interdisciplinară
11.	Școala doctorală Contabilitate	2 cursuri 13 seminarii științifice cu tematică interdisciplinară
12.	Școala doctorală Management	4 cursuri 18 seminarii științifice cu tematică interdisciplinară
13.	Școala doctorală Administrarea Afacerilor	2 cursuri 10 seminarii științifice cu tematică interdisciplinară
14.	Școala doctorală Informatică Economică	2 seminarii științifice cu tematică interdisciplinară
15.	Școala doctorală Drept	2 cursuri

Sursa: Istudor (2019).

Efortul susținut la nivel instituțional de a sprijini cercetarea doctorală și anume accesul prin Biblioteca centrală la baze de date științifice (ProQuest, SprigweLink, Emerald, JStor, Science Direct, INS – Baza de date TEMPO), Thomson Reuters Eikon la care se adaugă și alte baze de date disponibile prin proiectul ANELIS PLUS) și proiectele POSDRU au motivat doctoranzii astfel încât în perioada 2015-2020 au avut loc 549 de susțineri publice ale tezelor de doctorat. Dintre acestea, 82 de teze (15%) au fost susținute în limbi străine (engleză, franceză, germană). Ponderea tezelor susținute în limbi străine la ASE îndeplinește criteriile de evaluare a Școlilor Doctorale conform OMEC Nr. 3200/ 2020, care cere ca minim 10% din teze să fie redactate în limbi de circulație internațională pentru creșterea gradului de internaționalizare a universităților românești.

Figura 4.7 Ponderea tezelor de doctorat în limbi străine, perioada 2015-2020

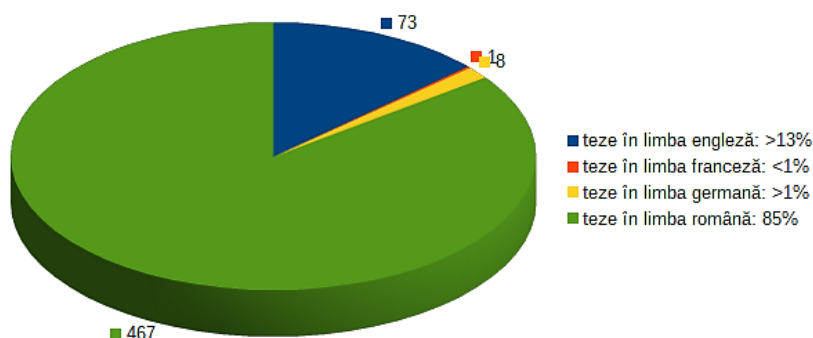

Sursa: analiză proprie conform datelor publicate de Consiliul pentru studiile universitare de doctorat (CSUD). nedatat. „Anunțuri susțineri publice teze de doctorat”, <http://www.doctorat.ase.ro/anunturi-sustineri-publice-teze-de-doctorat>.

În perioada 2015-2020, din totalul celor 82 de teze susținute în limbi străine, 8 teze au fost redactate în limba germană, 1 teză în limba franceză și 73 de teze în limba engleză.

Figura 4.8 Repartizarea tezelor de doctorat pe limba de redactare, perioada 2015-2020

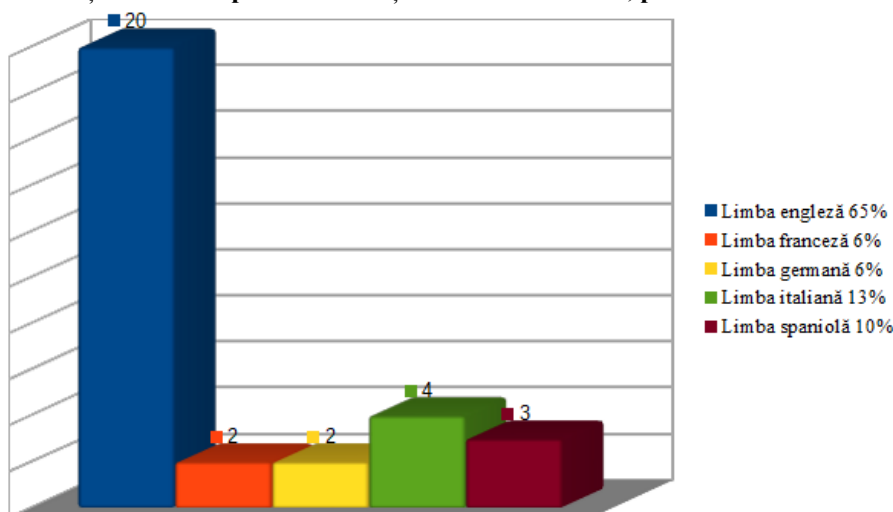

Sursa: analiză proprie conform datelor publicate de Consiliul pentru studiile universitare de doctorat (CSUD), nedatat. „Anunțuri susțineri publice teze de doctorat” <http://www.doctorat.ase.ro/anunturi-sustineri-publice-teze-de-doctorat>.

Deși numărul tezelor redactate în limbă străină este relativ mic în comparație cu numărul celor redactate în limba română, competențele multilingve ale studenților doctoranzi se manifestă în cadrul conferințelor și workshop-urilor internaționale la care aceștia participă. Criteriile minime pentru susținerea tezei de doctorat menționează necesitatea de a avea două lucrări publicate în volumele unor conferințe internaționale, indexate ISI Proceedeings și participarea la minim trei conferințe internaționale în cadrul cărora doctorandul trebuie să prezinte un articol științific, dintre care două să fie indexate Web of Science.

Studenții doctoranzi ai ASE pot beneficia de stagii de studiu și cercetare la 31 de universități partenere din străinătate (din cele aproape 200 de universități partenere din cadrul programului Erasmus +). Figura 4.9 de mai jos ilustrează opțiunile de mobilitate ale doctoranzilor în cadrul Programului Erasmus+, pentru anul universitar 2021-2022 – se observă faptul că majoritatea opțiunilor sunt pentru stagii la programe doctorale în limba engleză (20 de universități, 65% din totalul de instituții partenere pentru mobilități doctorale). Există și opțiuni de mobilități doctorale desfășurate în alte limbi: franceză și germană (câte 2 universități, câte 6% din totalul instituțiilor partenere), italiană (4 universități, 13% din totalul instituțiilor partenere) sau spaniolă (3 universități, 10% din totalul instituțiilor partenere).

Figura 4.9 Mobilități Erasmus+ pentru studenții doctoranzi ai ASE, per număr de universități partenere

Sursa: ațe extrase de autoare din Oferta de mobilități Erasmus pentru anul universitar 2021/2022.

Așadar, componenta multilingvă este prezentă pe tot parcursul activității în cadrul școlii doctorale: întâi element de selecție în cadrul procesului de admitere, apoi în cercetarea doctorală prin necesitatea participării și publicării cercetării în jurnale și reviste internaționale sau participarea la mobilități de studii în străinătate și în final, în cazul în care a fost deja stabilit, redactarea tezei în limbă de circulație internațională (engleză, franceză sau germană).

4.1.2.3 Cursuri postuniversitare *Marina-Luminița MILITARU*

În Academia de Studii Economice din București sunt organizate două tipuri de programe postuniversitare: a) programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă (i.e. programe postuniversitare) și b) programe de formare profesională a adulților. Le prezentăm pe scurt în cele ce urmează.

Programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă (i.e. programe postuniversitare) sunt parte din educația permanentă, fiind incluse în învățarea pe tot parcursul vieții și „reprezintă oferta educațională pentru actualizarea/dezvoltarea unor competențe ocupaționale/profesionale noi și sunt cursuri de specializare în profesie²⁴⁷”. Acestea sunt programe de nivel 6, care se finalizează cu un examen de certificare a competențelor profesionale asimilate de cursanți pe parcursul programului. Din punct de vedere al metodologiei și în conformitate cu Legea 1/2011, programele universitare sunt organizate doar în domeniile de studii universitare acreditate, în limbile și la formele de învățământ în care sunt organizate programele de studii universitare de licență acreditate în domeniul științific respectiv, pe durata unui an universitar sau pentru perioade mai scurte.

ASE București organizează programele postuniversitare la nivelul facultăților, în următoarele domenii de licență: științe administrative, administrarea afacerilor; cibernetică, statistică și informatică economică; contabilitate; economie; finanțe; management; marketing și economie și afaceri internaționale (i.e. aceste programe se desfășoară în următoarele ramuri de știință: Științe economice, Științe administrative, Sociologie, Științe juridice și Filologie). Conform Hotărârii nr. 164/23.09.2020 a Senatului ASE cu privire la aprobarea modificării Regulamentului privind activitatea didactică în cadrul programelor postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă²⁴⁸, în conformitate cu prevederile art. 173 alin. 2 din Legea nr. 1/2011 a Educației Naționale, modificată și completată, activitatea didactică la programele postuniversitare se desfășoară pe parcursul unuia sau a mai multor module, cu prezență fizică, în campusul ASE sau în sistem online, în funcție de tipologia acestora, conform planurilor de învățământ aprobate de Senatul ASE.

- a) programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă de 198 de ore;
- b) programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă de 91-180 de ore;
- c) programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă de 60-90 de ore;
- d) programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă de 40-59 de ore;
- e) programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă de 30-39 de ore;
- f) programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă de 20-29 de ore;
- g) alte tipuri de programe postuniversitare de formare și dezvoltare continuă a căror durată poate fi propusă de responsabilii acestora sau prin acordurile de parteneriat încheiate cu asociațiile profesionale sau alți reprezentanți ai mediului de afaceri și cărora li se vor acorda, în mod corespunzător, credite de studiu transferabile²⁴⁹.

De asemenea, în cazul în care programul de studii postuniversitare se desfășoară într-o limbă de circulație internațională, pot fi admiși numai candidații care îndeplinesc standardele de competență lingvistică. Programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă se finalizează, în ASE, cu un

²⁴⁷ Academia de Studii Economice din București. 2020. „Metodologie...” din 09.03.2020, p. 1.

²⁴⁸ Academia de Studii Economice din București. 2020. „Metodologie...” din 23.09.2020.

²⁴⁹ Idem 15, p. 2.

examen de atestare a competențelor profesionale asimilate de cursanți, concretizat în: elaborarea și susținerea publică a unei lucrări de finalizare și/sau verificarea gradului de asimilare a competențelor profesionale printr-un examen oral sau scris.

Din totalul celor 47 de programe postuniversitare organizate de ASE și înscrise în Registrul național al programelor postuniversitare, doar 4 programe (9%) se desfășoară în limba engleză (conform site-ului Direcției Management Educațional a ASE). Aceste programe sunt organizate de Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine (programele „Analiza afacerilor” și „Design thinking pentru administrarea Afacerilor”) și Facultatea de Relații Economice Internaționale (programele „Negocieri și soluționarea conflictelor în afaceri internaționale” și „Dezvoltarea afacerilor în mediul multinațional”).

În Academia de Studii Economice din București, *programele de formare profesională a adulților se organizează*

„în conformitate cu prevederile Legii nr.1/ 2011 a Educației Naționale, cu modificările și completările ulterioare, H.G. nr. 556/ 2011 privind organizarea, structura și funcționarea Autorității Naționale pentru Calificări, cu modificările și completările ulterioare, OMECT nr. 501/5253/ 2003 pentru aprobarea Metodologiei certificării formării profesionale a adulților cu modificările și completările ulterioare, O.G. Nr. 129/ 2000 privind formarea profesională a adulților, cu modificările și completările ulterioare și a celorlalte dispoziții legale în vigoare. (...) Programele de formare profesională a adulților au ca principale obiective:

- a) facilitarea integrării sociale a indivizilor în concordanță cu aspirațiile lor profesionale și cu necesitățile pieței muncii;
- b) pregătirea resurselor umane capabile să contribuie la creșterea competitivității forței de muncă;
- c) actualizarea cunoștințelor și perfecționarea pregătirii profesionale în ocupația de bază, precum și în ocupații înrudite;
- d) schimbarea calificării, determinată de restructurarea economică, de mobilitatea socială sau de modificări ale capacității de muncă;
- e) însușirea unor cunoștințe avansate, metode și procedee moderne necesare pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu;
- f) promovarea învățării pe tot parcursul vieții.”²⁵⁰

Formarea profesională a adulților se organizează prin programe de perfecționare sau specializare, iar activitatea didactică la programele de formare profesională organizate se desfășoară pe parcursul unuia sau a mai multor module, în funcție de tipologia acestora:

- Programe de formare profesională de 24 de ore;
- Programe de formare profesională de 48 de ore;
- Programe de formare profesională de 72 de ore;
- Programe de formare profesională de 144 de ore.

Conform Art. 12 din Regulamentului privind organizarea, desfășurarea și finalizarea programelor de formare profesională a adulților, în funcție de tipul programului de formare profesională, participanții pot susține evaluări după finalizarea fiecărui modul predat. Acestea pot fi de tip examen scris, proiect sau lucrări aplicative ce au la bază modulul finalizat. De asemenea, participanții la programele de formare profesională susțin examene de absolvire la terminarea stagiilor de pregătire teoretică sau practică (i.e.: la proba practică se susține o lucrare practică, iar proba teoretică va fi evaluată printr-o lucrare scrisă și/sau examinare orală.²⁵¹).

În ASE, oferta educațională de programe postuniversitare cuprinde 181 de programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă. Facultățile din cadrul ASE organizează programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă, cu durate cuprinse între 20 și 198 de ore. Dintre acestea, 3 programe se predau în limba engleză: Managementul strategic al ospitalității (Strategic hospitality management) – organizat de Facultatea de Business și Turism; Dezvoltarea afacerilor în mediul

²⁵⁰ Academia de Studii Economice din București. 2018. „Regulament...”, p. 1.

²⁵¹ Idem 17, p. 5.

multinațional și Negocieri și soluționarea conflictelor în afacerile internaționale – organizate de Facultatea de Relații Economice Internaționale.

În perioada 01.01-31.12.2019, au fost organizate 8 programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă, absolvite de către 340 de cursanți, care și-au însușit competențele specifice. Dintre acestea, doar 1 program a fost organizat în limba engleză, și anume „Managementul strategic al ospitalității (Strategic hospitality management)”, care în anul 2018-2019 a avut 16 absolvenți, iar în 2019-2020 a avut 11 cursanți (Istudor, 2019, p. 26). Programul postuniversitar „Strategic Hospitality Management” inițiat în 2017, în cooperare cu Ecole Hotelière de Lausanne (Elveția), continuă în 2020-2021 cu o a patra generație de manageri din domeniul hotelier/ turism. Cursurile sunt asigurate de specialiștii de la Școala din Lausanne și ASE. Absolvenții programului de studii postuniversitare primesc un certificat de atestare a competențelor profesionale, recunoscut de Ministerul Educației Naționale din România și un Certificat de Executive Education eliberat de Școala de Ospitalitate din Lausanne.

4.1.2.4 Rezumat

Florina MOHANU

În concluzie, în această secțiune am oferit date despre limbile străine studiate la Academia de Studii Economice din București la următoarele cicluri de studii superioare: studii de masterat (ciclul II), studii de doctorat (ciclul III) și programele postuniversitare. Am constatat că:

- la nivelul programelor universitare de masterat, limbile străine se regăsesc ca limbi de predare sau de studiu. Limba engleză predomină în cele două ipostaze, cu 14 programe de master predate în limba engleză de către cadrele didactice de la 8 din cele 12 Facultăți ASE; limbile franceză și germană sunt limbi de predare și de studiu la câte un masterat organizat de o singură Facultate ASE; italiana și spaniola sunt doar limbi de studiu la o singură Facultate ASE (la alegere cu franceza sau germana). Studenții masteranzi au nevoie de competențe lingvistice în engleză, franceză, germană, italiană și spaniolă pentru a putea beneficia de stagii de studiu în străinătate la universitățile partenere.
- la nivelul programelor de studii universitare de doctorat, admiterea la studii se face cu dovedirea competențelor lingvistice avansate de engleză, franceză sau germană. Studenții doctoranzi au nevoie de competențe multilingve pentru diseminarea rezultatelor cercetării prin participarea la evenimente științifice internaționale în țară și străinătate și publicarea de articole științifice în reviste indexate în baze de date internaționale; de asemenea, doctoranzii ASE pot participa la stagii de cercetare la universități partenere unde își folosesc competențele lingvistice în limbile engleză (cu precădere), dar și franceză, germană, italiană și spaniolă. Tezele de doctorat se pot susține atât în limba română, cât și în limbi străine – acestea din urmă având o pondere de 15% din totalul tezelor susținute în perioada 2015-2020. Majoritatea tezelor susținute în limbi străine au fost redactate în limba engleză (peste 13% din totalul tezelor în limbi străine).
- la nivelul programelor postuniversitare organizate de ASE, doar 5 programe sunt organizate în limbă străină (i.e. limba engleză), restul fiind organizate în limba română.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

Dima, V.V., Mohanu, F., Hurduzeu, R.E., Lorentz, M.A. and Pătru, C. 2018. „Foreign Language Education in ASE Bucharest - A Quantitative Approach”, in Dumitrescu, D., and A. Zamfir (coord.). 2018. *Proceedings of the 1st International Conference on Economics and Social Sciences*, Bologna: Filodiritto Publisher, inFOROmatica srl, pp. 322-333, https://www.researchgate.net/publication/335839695_Foreign_Language_Education_in_ASE_Bucharest_-_A_Quantitative_Approach.

Surse online

- Academia de Studii Economice din București. nedat. „Programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă”, <https://mefc.ase.ro/programe-postuniversitare-de-formare-si-dezvoltare-profesionala-continua/>, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2018. Metodologia de înscriere la programele de formare profesională a adulților, https://senat.ase.ro/wp-content/uploads/2018/20180627/Hot.%20nr.%20105.%20Sed.%20Senat%20din%2027.06.2018_Met.insc.prog.form.a%20a%20adulților.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2018. „Regulament privind organizarea, desfășurarea și finalizarea programelor de formare profesională a adulților”, https://senat.ase.ro/wp-content/uploads/2018/20180627/Hot.%20nr.%20103.%20Sed.%20Senat%20din%2027.06.2018_Reg.org.desf.fin.prog.form.a%20adulților.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2019. „Regulamentul instituțional privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat” din 18.12.2019, http://doctorat.ase.ro/Media/Default/Documente/Legislatie/Hot.Senat%20nr.229%20din%2018.12.2019_Mod.reg.doctorat%20_site.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2020. „Metodologie privind înscrierea și admiterea la programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă” din 09.03.2020, https://senat.ase.ro/wp-content/uploads/2020/20200309/Hot.Senat%20nr.%2044_Mod.Met.postuniversitar.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2020. „Metodologie privind înscrierea și admiterea la programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă” din 23.09.2020, https://www.senat.ase.ro/wp-content/uploads/2020/20200923/Hot.Senat%20nr.%20165%20din%2023.09.2020_Mod.Metod.%20prog.postuni.v.form.dezv.prof.continua.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2020. „Regulamentul privind activitatea didactică în cadrul programelor postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă”, https://www.senat.ase.ro/wp-content/uploads/2020/20200923/Hot.Senat%20nr.%20164%20din%2023.09.2020_Mod.Reg.prog.postuniv.form.dezv.prof.continua.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2020-2021. „Oferta de mobilități Erasmus pentru anul universitar 2021/2022”, Direcția Relații Internaționale, <http://international.ase.ro/21/wp-content/uploads/2021/02/Oferta-mobilitati-Erasmus-2021-3.pdf>, accesat în februarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Metodologie privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere la programele de studii universitare de doctorat, anul universitar 2021-2022”, https://senat.ase.ro/wp-content/uploads/2021/20210215/Hot.Senat%20nr.%2025%20din%2015.02.2021_Mod.Metod.adm.doctorat.pdf, accesat în aprilie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Oferta educațională 2021-2022. Programe universitare de masterat profesional”, https://admitere.ase.ro/masterat-2021/info_admitere_masterat/Oferta_locuri_masterat_profesional.pdf, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Programe universitare de masterat de cercetare”, https://admitere.ase.ro/masterat-2021/info_admitere_masterat/Oferta_locuri_masterat_cercetare.pdf, accesat în martie 2021.
- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Regulament privind organizarea și desfășurarea programelor postdoctorale de cercetare avansată în cadrul Academiei de Studii Economice din București”, https://senat.ase.ro/wpcontent/uploads/2021/20210215/Hot.Senat%20nr.%2026%20din%2015.02.2021_Mod.Reg.prog.postdoctoral.pdf, accesat în aprilie 2021.
- Academia de Studii Economice din București, Consiliul pentru studiile universitare de doctorat (CSUD). nedat. <http://doctorat.ase.ro>, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București, Consiliul pentru studiile universitare de doctorat (CSUD). nedat. „Anunțuri susțineri publice teze de doctorat”, <http://doctorat.ase.ro/anuturi-sustineri-publice-teze-de-doctorat>, accesat în ianuarie 2021.

- Academia de Studii Economice din București, Direcția Relații Internaționale. nedatat. Afilieri și rețele internaționale, <http://international.ase.ro/about-us>, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București, Direcția Managementul Cercetării și Inovării. nedatat. Centre de cercetare, <http://dmci.ase.ro/centre-cercetare>, accesat în ianuarie 2021.
- Academia de Studii Economice din București, Direcția Management Educațional. nedatat. „Programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă”, <https://mefc.ase.ro/programe-postuniversitare-de-formare-si-dezvoltare-profesionala-continua/>, accesat în aprilie 2021.
- Academia de Studii Economice din București, Facultatea de Business și Turism. nedatat. „Programe de studii postuniversitare”, <https://bt.ase.ro/programe-postuniversitare/>, accesat în ianuarie 2021.
- ANC. 2019. „Statistici privitoare la Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (RNCIS)”, Autoritatea Națională pentru Calificări, (ANC), http://www.anc.edu.ro/statistici_rncis/, accesat în ianuarie 2021.
- ANC. RNPP. nedatat. „Registrul național al programelor postuniversitare (RNPP)”, Agenția Națională pentru Calificări (ANC), http://www.anc.edu.ro/registru_rnpp/, accesat în ianuarie 2021.
- ARACIS. nedatat. „HG Nomenclator programe de studii”, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), <https://www.aracis.ro/hg-nomenclator-programe-de-studii/>, accesat în ianuarie 2021.
- ARACIS. 2018. „Oferta și cererea de studii universitare de masterat în date statistice, anul universitar 2017-2018”, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/08/2018_Raport_ARACIS_-_Oferta_cerere_domenii_Masterat_-_IOSUM_.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- ARACIS. 2018-2021. „Standardele specifice”, <https://www.aracis.ro/standarde-specifice-evaluare-masterat/>, accesat în aprilie 2021.
- Comisia Europeană/EACEA/Eurydice. 2017. „Date cheie privind educația lingvistică în școlile din Europa – Ediția 2017. Raport Eurydice”. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, http://publications.europa.eu/resource/cellar/73ac5ebd-473e-11e7-aea8-01aa75ed71a1.0009.01/DOC_1, accesat în ianuarie 2021.
- EUROPASS. nedatat. „Cadru European al Calificărilor ce înseamnă Cadru European al Calificărilor (EQF)?”, http://europass-ro.ro/cadru_european_al_calificarilor.php, accesat în ianuarie 2021.
- Istudor, N. 2019. Raportul anual al Rectorului Academiei de Studii Economice din București privind starea universității pentru anul 2019, disponibil la https://www.senat.ase.ro/wp-content/uploads/2020/20200309/Hot.Senat%20nr.%2048%20din%2028.03.2020_Raportul%20anual%20al%20rectorului.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- MEC. nedatat. „Consultare publică privitoare la Proiect de Hotărâre a Guvernului privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2020 – 2021”, <https://www.edu.ro/consultare-publica%20C4%83-proiect-de-hot%20C4%83r%C3%A2re-guvernului-privind-domeniile-%20C5%9Fi-programele-de-studii-0>, accesat în ianuarie 2021.
- MEC. nedatat. „Nomenclator studii master”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.edu.ro/etichete/nomenclator-studii-mast>, accesat în ianuarie 2021.
- MEC, nedatat, „Studii postuniversitare”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.edu.ro/studii-postuniversitare>, accesat în ianuarie 2021.
- MEC. nedatat. „Studii universitare de doctorat”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://edu.ro/studii-doctorat>, accesat în ianuarie 2021.
- MENCȘ. nedatat. „Lista universităților, a școlilor doctorale și a conducătorilor de doctorat din cadrul acestora, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, <http://oldsite.edu.ro/index.php/articles/23868>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. 2019. „Regulamentul privind organizarea și desfășurarea programelor postdoctorale de cercetare avansată în cadrul Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași, <https://www.uaic.ro/wp-content/uploads/2019/02/Regulament-programe-postdoctorale.pdf>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. 2021. „Metodologie privind organizarea și desfășurarea admiterii în ciclul de studii universitare de doctorat pentru anul universitar 2021-2022”, <https://admitere.uaic.ro/wp-content/uploads/2021/02/Metodologia-de-admitere-la-doctorat-2021-2022-1.pdf>, accesat în aprilie 2021.

- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. 2019. „Principii privind organizarea și desfășurarea programelor postdoctorale de cercetare avansată în cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca”, https://www.ubbcluj.ro/ro/infoubb/files/InfoUBB_2019_03/HCA_principii_privind_programele_postdoctorale_de_cercetare_avansata_CA_25.03.2019.pdf, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. 2020-2021. „Metodologia de admitere la studiile universitare de doctorat în Universitatea Babeș-Bolyai, pentru anul universitar 2020-2021”, https://doctorat.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2020/04/Anexa1_MetodologieAdmitereDoctorat.pdf, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Institutul de Studii Doctorale. 2020. „Planuri de învățământ”, <https://doctorat.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2020/10/Planuri-invatamant-2020.pdf>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea de Vest din Timișoara. 2019. „Metodologie privind organizarea și desfășurarea admiterii în programe postdoctorale în cadrul Instituției Organizatoare de Studii Universitare de Doctorat Universitatea de Vest din Timișoara (IOSUD-UVT)”, <https://doctorat.uvt.ro/wp-content/uploads/2019/02/Metodologie-admitere-postdoctorat-IOSUD.pdf>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea de Vest din Timișoara. 2020. „Metodologie privind organizarea și desfășurarea online a concursului de admitere la studii universitare de doctorat Anul universitar 2020/2021”, <https://doctorat.uvt.ro/wp-content/uploads/2020/02/Metodologie-admitere-online-doctorat-2020.editia-I.pdf>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din București. 2019. „Regulament instituțional de organizare și desfășurare a programelor postdoctorale de cercetare avansată”, <https://doctorat.ftoub.unibuc.ro/wp-content/uploads/2016/12/Regulament-Institutional-de-organizare-si-desfasurare-a-programelor-postdoc-2019.pdf>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din București. 2020. „Metodologia organizării și desfășurării concursului de admitere la studiile universitare de doctorat 2020-2021”, <https://doctorat.unibuc.ro/wp-content/uploads/2020/03/Method-admit-Doctorat-2020.pdf>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din București, Centrul de Limbi Străine al Universității din București. 2021. „Tipuri de certificate de competență lingvistică pentru admiterea la studiile universitare de doctorat 2021”, <https://doctorat.unibuc.ro/wp-content/uploads/2021/04/TIPURI-certificate-comp-lingv-2021.pdf>, accesat în aprilie 2021.

Surse online - universități organizatoare de studii doctorale în domenii filologice

- Academia Română. nedat. „Școala de Studii Avansate a Academiei Române – SCOSAAR”, <https://acad.ro/scosaar/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală de Studii Filologice”, http://media.lit.uaic.ro/scoala_doctorala/, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, nedat. „Școala Doctorală Interdisciplinară UAV Arad”, <https://www.uav.ro/academic/%C5%9Fcoal%C4%83-doctoral%C4%83-interdisciplinar%C4%83-uav-arad>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare”, <https://lett.ubbcluj.ro/scoala-doctorala-de-studii-lingvistice-si-literare/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de de Litere, Istorie și Teologie. nedat. „Studii Universitare de Doctorat - Școala Doctorală de Științe umaniste Filologie Istorie”, <https://www.uvt.ro/cercetare/doctorat/studii-universitare-de-doctorat/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Școala Doctorală de Limbi și Identități Culturale”, <https://sdlic.ils.unibuc.ro/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Școala Doctorală de Studii Literare și Culturale”, <https://sdslcunibuc.wordpress.com/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din București, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală Litere”, <https://litere.ro/studii/doctorat/sdl/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din București, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală «Spațiu, imagine, text»”, <https://litere.ro/studii/doctorat/sd-sitt/>, accesat în aprilie 2021.

- Universitatea din Craiova, Facultatea de Litere. nedatat. „Școala Doctorală «Alexandru Piru»”, <https://litere.ucv.ro/litere/ro/content/%C5%9Fcoala-doctoral%C4%83-%E2%80%9Ealexandru-piru%E2%80%9D>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din Oradea. nedatat. „Școala Doctorală de Științe Umaniste și Arte”, <https://doctorat.uoradea.ro/organizare/scoli-doctorale-conducatori-de-doctorat/scoala-doctorala-de-stiinte-umaniste-si-arte>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din Pitești, Facultatea de Teologie, Litere, Istorie și Arte. Nedatat. „Școala Doctorală Filologie”, <https://www.upit.ro/ro/academia-reorganizata/facultatea-de-teologie-litere-istorie-si-arte/scoala-doctorala>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. nedatat. „Școala Doctorală de Științe socio-umane”, <https://www.ugal.ro/studii/doctorat/scoli-doctorale/scoala-doctorala-de-stiinte-socio-umane>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. nedatat. „Școala Doctorală de Filologie”, <http://doctorate.uab.ro/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Institutul de Organizare a Studiilor Doctorale și Postdoctorale. nedatat. „Domeniul Filologie – Facultatea de Litere și Arte”, <https://doctorate.ulbsibiu.ro/ro/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Ovidius” din Constanța. nedatat. „Școala Doctorală de Științe Umaniste : cu domeniile Filologie și Istorie”, <https://www.univ-ovidius.ro/scoala-doctorala-de-stiinte-umaniste-filologie-istorie>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș, nedatat. „Școala Doctorală de Litere, Științe Umaniste și Aplicate”, http://old.upm.ro/scoala_doctorala/, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. nedatat. „Școala Doctorală de Științe Sociale și Umaniste”, <https://usv.ro/academic/programe-academice/doctorat/programe-de-pregatire-universitara-avansata/scoala-doctorala-de-stiinte-sociale-si-umaniste/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca. nedatat. „IOSUD-UTCN”, <http://iosud.utcluj.ro/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Transilvania” din Brașov. nedatat. „Școala Doctorală Interdisciplinară”, <https://www.unitbv.ro/cercetare/doctorat-postdoctorat-si-abilitare.html>, accesat în aprilie 2021.

Legislație (în ordine cronologică)

- * * * O.G. nr. 129/ 2000, Ordonanța nr. 129 din 31 august 2000 privind formarea profesională a adulților, Guvernul României, republicată în Monitorul Oficial nr. 110 din 13 februarie 2014, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/24105>.
- * * * OMECT nr. 501/5253/ 2003, Ordinul nr. 501 din 8 octombrie 2003 pentru aprobarea Metodologiei certificării formării profesionale a adulților, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Nr. 501 din 8 octombrie 2003, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Nr. 5.253 din 16 octombrie 2003, publicat în Monitorul Oficial nr. 774 din 5 noiembrie 2003, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/47460>.
- * * * Legea nr. 1/ 2011, Legea Educației Naționale nr. 1 din 5 ianuarie 2011, Parlamentul României, publicat în Monitorul Oficial nr. 18 din 10 ianuarie 2011, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/125150>.
- * * * H.G. nr. 556/ 2011, Hotărâre nr. 556 din 25 mai 2011 privind organizarea, structura și funcționarea Autorității Naționale pentru Calificări, Guvernul României, în Monitorul Oficial nr. 435 din 22 iunie 2011, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/129483>.
- * * * H.G. nr. 681/ 2011, Hotărâre de Guvern nr. 681 din 29 iunie 2011 privind aprobarea Codului studiilor universitare de doctorat, Guvernul României, publicat în Monitorul Oficial nr. 551 din 3 august 2011, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/130547>.
- * * * H.G. nr. 918/ 2013, Hotărârea de Guvern nr. 918 din 20 noiembrie 2013 privind aprobarea Cadrului național al calificărilor, Guvernul României, publicat în Monitorul Oficial nr. 734 din 28 noiembrie 2013, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/153002>.
- * * * H.G. nr. 134/ 2016, Hotărâre de Guvern nr. 134 din 2 martie 2016 pentru modificarea și completarea Codului studiilor universitare de doctorat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 681/2011, Guvernul României, publicat în Monitorul Oficial nr.182 din 10 martie 2016, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/176458>.

- * * * OMENCȘ nr. 5382/ 2016, Ordin nr. 5382 din 29 septembrie 2016 privind funcționarea școlilor doctorale în anul universitar 2016 – 2017, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, publicat în Monitorul Oficial nr. 1057 din 28 decembrie 2016, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN_5382_2016.pdf.
- * * * OMENCȘ nr. 6102/ 2016, Ordin nr. 6102 din 15 decembrie 2016 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de master și de doctorat, Ordinul Ministrului Educației Naționale și Cercetării Științifice, publicat în Monitorul Oficial Nr. 1071 din 30 decembrie 2016, actualizat, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%206102-2016%20%28reactualizat%202021%29_1.pdf.
- * * * HG nr. 117/ 2017, Hotărâre de Guvern nr. 117 din 2017 privind domeniile și programele de studii de universitare de masterat acreditate și numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați în anul universitar 2017-2018, http://www.cnfis.ro/wp-content/uploads/2012/08/HG_117_master.pdf.
- * * * OMEN nr. 3475/ 2017, Ordin nr. 3475 din 17 martie 2017 pentru aprobarea Metodologiei de înscriere și înregistrare a calificărilor din învățământul superior în Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (RNCIS), Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial Nr. 204 din 24 martie 2017, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/187712>.
- * * * OMEN nr. 5376/ 2017, Ordin nr. 5376/2017 din 19 octombrie 2017 privind aprobarea domeniilor și specializărilor/programele de studii universitare corelate cu sectoarele economice cu potențial de creștere în România, Ministerul Educației Naționale, publicat În: Monitorul Oficial nr. 851 din 27 octombrie 2017, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%205376-2017_0.pdf.
- * * * OMENCȘ nr. 4154/ 2018, Ordin nr. 4154 din 23 iulie 2018 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, publicat în Monitorul Oficial nr. 678 din 3 august 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204154-2018%20.pdf>.
- * * * OMEN nr. 4209/ 2018, Ordin nr. 4209 din 31 iulie 2018 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 691 din 8 august 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204209-2018%20.pdf>.
- * * * OMEN nr. 4210/ 2018, Ordin nr. 4210 din 31 iulie 2018 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul Academiei Române, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 691 din 8 august 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204210-2018%20.pdf>.
- * * * OMEN nr. 5110/ 2018, ORDIN nr. 5110 din 17 septembrie 2018 privind aprobarea standardelor naționale minimale pentru acordarea titlului de doctor, Ministerul Educației Naționale Publicat În: Monitorul Oficial nr. 817 din 24 septembrie 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/OMEN%205110-2018.pdf>.
- * * * OMEN nr. 5472/ 2018, Ordin nr. 5472 din 14 noiembrie 2018 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 996 din 26 noiembrie 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%205472-2018%20.pdf>.
- * * * OMEN nr. 3100/ 2019, Ordin nr. 3100 din 28 ianuarie 2019 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 118 din 14 februarie 2019, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN%203100-2019%20.pdf>.
- * * * OMEN nr. 4006/ 2019, Ordin nr. 4006 din 14 mai 2019 privind înființarea domeniului de doctorat "Ingineria mediului" în cadrul Școlii Doctorale Interdisciplinare organizate în Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 452 din 5 iunie 2019, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204006-2019%20.pdf>.
- * * * OMEN nr. 4225/ 2019, Ordin nr. 4225 din 5 iunie 2019 privind înființarea domeniului de doctorat "Inginerie electronică, telecomunicații și tehnologii informaționale" în cadrul Universității din Oradea, Ministerul Educației

Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 480 din 12 iunie 2019, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204225%20-%202019%20.pdf>.

- * * * OMEC nr. 4750/2019, Ordinul nr. 4750 din 12 august 2019 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și înregistrare a programelor postuniversitare de către instituțiile de învățământ superior, Ministerul Educației și Cercetării, publicat în: Monitorul Oficial nr. 689 din 21 august 2019, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Ordin%204750%20-%202019.pdf>.
- * * * OMEC nr. 3063/ 2020, Ordinul nr. 3063 din 16 ianuarie 2020 pentru modificarea și completarea Metodologiei-cadru de organizare și înregistrare a programelor postuniversitare de către instituțiile de învățământ superior, aprobată prin Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 4.750/ 2019, Ministerul Educației și Cercetării, publicat în: Monitorul Oficial nr. 74 din 3 februarie 2020, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%203063-2020.pdf>.
- * * * OMEC nr. 3200/ 2020, Ordin nr. 3200 din 7 februarie 2020 privind aprobarea Metodologiei de evaluare a studiilor universitare de doctorat și a sistemelor de criterii, standarde și indicatori de performanță utilizați în evaluare, Ministerul Educației și Cercetării, publicat în Monitorul Oficial nr. 132 din 19 februarie 2020, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordinul%203200-2020.pdf>.
- * * * OMEC nr. 5864 / 2020, Ordin nr. 5864 din 22 octombrie 2020 pentru retragerea acreditării Școlii doctorale Ordine publică și siguranță națională din cadrul Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București, Ministerul Educației și Cercetării, publicat în Monitorul Oficial nr. 1038 din 6 noiembrie 2020, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/232689>.
- * * * Proiect HG 2020, Anexa 1, Proiect de Hotărâre a Guvernului privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2020-2021, Anexa 1 proiect HG domeniilor și programe studii universitare master acreditate 2020-2021, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Anexa%201%20proiect%20HG.pdf>, accesat în ianuarie 2021.
- * * * Proiect HG 2020, Anexa 2, Proiect de Hotărâre a Guvernului privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2020-2021, Anexa 2 proiect HG domeniilor & programe studii universitare master acreditate 2020-2021, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Anexa%202%20proiect%20HG.pdf>, accesat în ianuarie 2021.

4.2 Limba engleză

Viorela-Valentina DIMA, Marina-Luminița MILITARU

În secțiunea de față inventariem opțiunile de studii masterale, doctorale și postuniversitare în limba engleză. Continuăm, așadar, analiza începută în secțiunea introductivă a capitolului, în care am amintit faptul că limba engleză este limba străină predominantă la toate aceste niveluri în învățământul superior românesc.

4.2.1 Programele de studii universitare de master cu predare în limba engleză

Marina-Luminița MILITARU

Obiectivul principal al acestei secțiuni urmărește realizarea unei radiografii privind oferta de programe de studii de masterat cu predare în limba engleză la nivelul tuturor instituțiilor de învățământ superior organizatoare de studii universitare de masterat din România. Astfel, în vederea elaborării acestui studiu cantitativ, au fost inventariate toate programele de studii universitare de master cu predare în limba engleză, acreditate de către ARACIS în anul universitar 2020-2021 și publicate pe site-ul Ministerul Educației și Cercetării²⁵², conform Proiectului de Hotărâre a Guvernului privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2020-2021²⁵³. În urma acestei analize, am identificat 306 programe de masterat, dintre care 290 de programe de studii de masterat predate numai în limba engleză, restul de 16 programe fiind predate în limba engleză plus o altă limbă (i.e. română, franceză, germană, maghiară, spaniolă, italiană) – vezi Tabelul 4.8. Precizăm faptul că înscrierea la un program de masterat în limba engleză nu este condiționată de o diplomă de licență în limba engleză, deși este mult mai ușor pentru absolvenții de studii universitare într-o limbă străină să-și continue studiile de masterat în aceeași limbă.

Tabelul 4.8 Numărul de programe de studii de masterat în limba engleză, în anul universitar 2020-2021

Limba de predare	universități de stat	universități particulare	total programe
Engleză	276	14	290
Engleză/ franceză	3	-	3
Engleză/ franceză/ germană	1	-	1
Engleză/ franceză/ română	1	-	1
Germană/ engleză	1	-	1
Maghiară/ engleză	1	1	2
Maghiară, engleză/ germană	-	1	1
Română, două limbi moderne (engleză/ franceză/ germană/ italiană/ spaniolă)	1	-	1
Română, două limbi moderne (engleză/ franceză/ germană/ spaniolă)	1	-	1
Română/ engleză	4	-	4
Română/ engleză/ franceză	1	-	1
Total	290	16	306

Sursa: prelucrare Anexa 1 și Anexa 2 Proiect HG domeniul & programe studii universitare master acreditate 2020-2021.

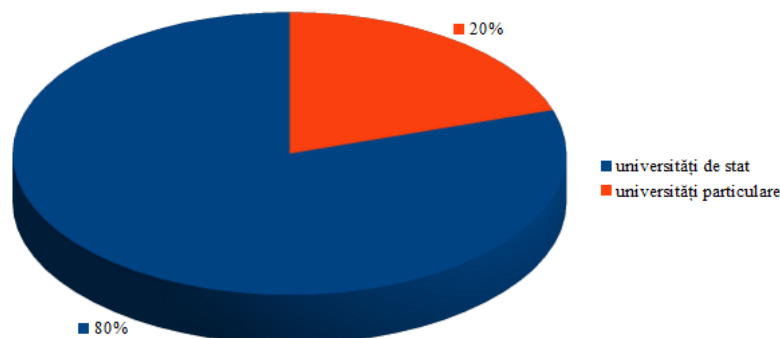
Pentru o analiză detaliată a programelor de masterat, cu predare în limba engleză, la nivelul sistemului național de învățământ superior, am întocmit Anexa intitulată „Programe de studii universitare de masterat cu predare în limba engleză”. Pe baza acesteia, prezentăm datele de mai jos.

Figura 4.10 de mai jos redă ponderea programelor de masterat în limbi străine organizate de universitățile românești, în funcție de tipul de finanțare a acestora. Se observă faptul că marea majoritate a acestor programe (80%) sunt oferite de universitățile de stat.

²⁵² <https://www.edu.ro/sites/default/files/Anexa%201%20proiect%20HG.pdf>, respectiv <https://www.edu.ro/sites/default/files/Anexa%202%20proiect%20HG.pdf>.

²⁵³ MEC. nedatat. Consultare publică..., <https://www.edu.ro/consultare-publica%20C4%83-proiect-de-hot%C4%83r%C3%A2re-guvernului-privind-domeniile-%20fi-programele-de-studii-0>.

Figura 4.10 Programe de masterat în limba engleză, pe tip de universitate

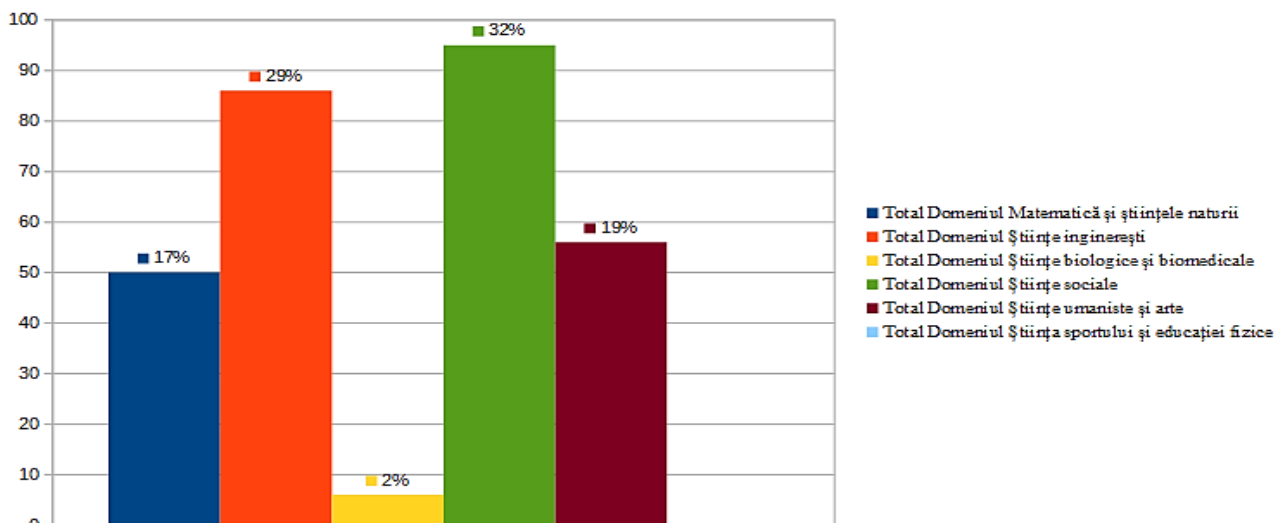

Sursa: prelucrare Anexa 1 și Anexa 2 Proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021.

Universitățile românești cu cele mai multe programe de masterat cu predare în limba engleză sunt: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (peste 40 de programe), Universitatea din București și Universitatea Politehnică din București (între 25-30 de programe), Academia de Studii Economice din București, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu (între 15-20 de programe).

În Figura 4.11 ilustrăm ponderea programelor de masterat în limba engleză, pe domenii de studiu. Cele mai multe astfel de programe se organizează în domeniile „Științe sociale” (32%), „Științe inginerești” (29%), „Științe umaniste și arte” (19%), „Matematică și științele naturii” (17%). În domeniul „Științe biologice și biomedicale” sunt doar 2% din programele de masterat în limba engleză, iar în domeniul „Știința sportului și educației fizice” nu se organizează niciun astfel de program.

Figura 4.11 Programe de masterat în limba engleză, pe domenii de studiu

Sursa: prelucrare Anexa 1 și Anexa 2 Proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021.

În domeniul „Științe sociale” (vezi Tabelul 4.9), cele mai multe programe de masterat în limba engleză se organizează în ramura „Științe economice” (60%), între care regăsim programe în specializările Administrarea afacerilor (8% din totalul programelor din domeniul „Științe sociale”), Management (4%), Economie și afaceri internaționale (3%), Finanțe (2%) și Contabilitate, Informatică economică, Marketing (câte 1%). Programele din ramura „Științe politice” au o pondere de 20%, distribuită aproximativ egal între specializările Relații internaționale și studii europene, pe de o parte, și Științe politice, pe de altă parte. Celelalte ramuri din domeniu au ponderi mici: „Științe ale comunicării” (8%), „Științe administrative” (7%), „Sociologie” și „Științe juridice” (câte 4%), „Psihologie și științe comportamentale” (2%); în ramura „Științe militare, informații și ordine publică” nu se organizează niciun masterat cu predare în limba engleză.

Tabelul 4.9 Programe de masterat în limba engleză, domeniul „Științe sociale”

Domeniul Științe sociale								
Total Domeniul Științe sociale	Psihologie și științe comportamentale	Sociologie	Științe administrative	Științe ale comunicării	Științe economice	Științe juridice (Drept)	Științe militare, informații și ordine publică	Științe politice
95	2	4	7	8	57	4	0	19
	2,11 %	4,21 %	7,37 %	8,42 %	60,00 %	4,21 %	0,00 %	20,00 %

Sursa: prelucrare Anexa 1 și Anexa 2 Proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021.

În domeniul „Științe inginerești” (vezi Tabelul 4.10), cele mai multe programe de masterat cu predare în limba engleză se organizează în ramura „Inginerie” (81% din totalul programelor din domeniu) cu multiplele sale specializări. În ramura „Calculatoare și tehnologia informației” se organizează peste 11% din programele din acest domeniu, restul ramurilor și specializărilor având o pondere de cca 1-3%.

Tabelul 4.10 Programe de masterat în limba engleză, domeniul „Științe inginerești”

Domeniul Științe inginerești						
Total Domeniul Științe inginerești	Biotehnologii	Calculatoare și tehnologia informației	Inginerie	Mecatronică și robotică	Mine, petrol și gaze	Silvicultură
86	1	10	70	3	1	1
	1,16 %	11,63 %	81,40 %	3,49 %	1,16 %	1,16 %

Sursa: prelucrare Anexa 1 și Anexa 2 Proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021.

În domeniul „Științe umaniste și arte” (ilustrat în Tabelul 4.11), cele mai multe programe de masterat cu predare în limba engleză se organizează în ramura „Filologie” (66% din totalul programelor din domeniu). În ramura „Arte” se organizează aproape 20% din programele de masterat cu predare în limba engleză din domeniu, în specializări precum Arte vizuale, Cinematografie și media, Muzică. În ramura „Filosofie” se organizează cca 9% din programe, iar programele în limba engleză din în celelalte ramuri au o pondere de sub 2% fiecare. În acest domeniu, ramura „Arhitectură și urbanism” nu este reprezentată de niciun program de masterat în limba engleză.

Tabelul 4.11 Programe de masterat în limba engleză, domeniul „Științe umaniste și arte”

Domeniul științe umaniste și arte							
Total Domeniul Științe umaniste și arte	Arhitectură și urbanism	Arte	Filologie	Filosofie	Istorie	Studii culturale	Teologie
56	0	11	37	5	1	1	1
	0,00 %	19,64 %	66,07 %	8,93 %	1,79 %	1,79 %	1,79 %

Sursa: prelucrare Anexa 1 și Anexa 2 Proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021.

În domeniul „Matematică și științele naturii”, ramura „Informatică” este cel mai bine reprezentată (cu 40% din totalul programelor cu predare în limba engleză din domeniu) (vezi Tabelul 4.12). Alte ramuri bine reprezentate sunt: „Fizică” (26%), „Matematică” (10%), „Chimie” și „Inginerie chimică” (fiecare câte 8%); ramurile mai slab reprezentate sunt „Geografie” și „Știința mediului” (câte 4%).

Tabelul 4.12 Programe de masterat în limba engleză, domeniul „Matematică și științele naturii”

Domeniul Matematică și științele naturii							
Total Domeniul Matematică și științele naturii	Chimie	Fizică	Geografie	Informatică	Inginerie chimică	Matematică	Știința mediului
50	4	13	2	20	4	5	2
	8,00 %	26,00 %	4,00 %	40,00 %	8,00 %	10,00 %	4,00 %

Sursa: prelucrare Anexa 1 și Anexa 2 Proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021.

În domeniul „Științe biologice și biomedicale” (vezi Tabelul 4.13), ramura „Biologie” este cel mai bine reprezentată (50% din totalul programelor cu predare în limba engleză din domeniu). În ramura „Medicină” se organizează cca 33% din programele în limba engleză din domeniu, iar în ramura „Farmacie” doar 17% din programe.

Tabelul 4.13 Programe de masterat în limba engleză, domeniul „Științe biologice și biomedicale”

Domeniul Științe biologice și biomedicale			
Total Domeniul Științe biologice și biomedicale	Biologie	Farmacie	Medicină
6	3	1	2
	50,00 %	16,67 %	33,33 %

Sursa: prelucrare Anexa 1 și Anexa 2 Proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021.

Este interesantă și distribuția geografică a programelor de masterat cu predare în limba engleză, mai ales din punct de vedere al posibilului acces al potențialilor studenți la aceste programe de studii. Redăm în Tabelul 4.14 numărul de programe universitare de masterat cu predare în limba engleză, pe localități. Se observă faptul că universitățile din București organizează cele mai multe astfel de masterate (113 programe – 37%), urmate de universitățile din Cluj-Napoca (51 de programe – 17%), din Timișoara (28 de programe – 9%) și din Iași (25 de programe – 8%).

Tabelul 4.14 Distribuția geografică a programelor de studii de masterat cu predare în limba engleză, pe localități

Localitate	universități de stat	universități particulare	total programe
Alba Iulia	2		2
Arad	4	1	5
Bacău	1		1
Baia Mare	2		2
Brașov	10		10
București	103	10	113

Localitate	universități de stat	universități particulare	total programe
Cahul ²⁵⁴	1		1
Cluj-Napoca	51		51
Comrat (Republica Moldova) ²⁵⁵	1		1
Constanța	6	1	7
Craiova	13		13
Galați	8	1	9
Iași	25		25
Miercurea-Ciuc		1	1
Oradea	7	1	8
Pitești	3		3
Ploiești	1		1
Sibiu	16		16
Suceava	3		3
Târgoviște	4		4
Târgu Mureș	1	1	2
Timișoara	28		28
Total	290	16	306

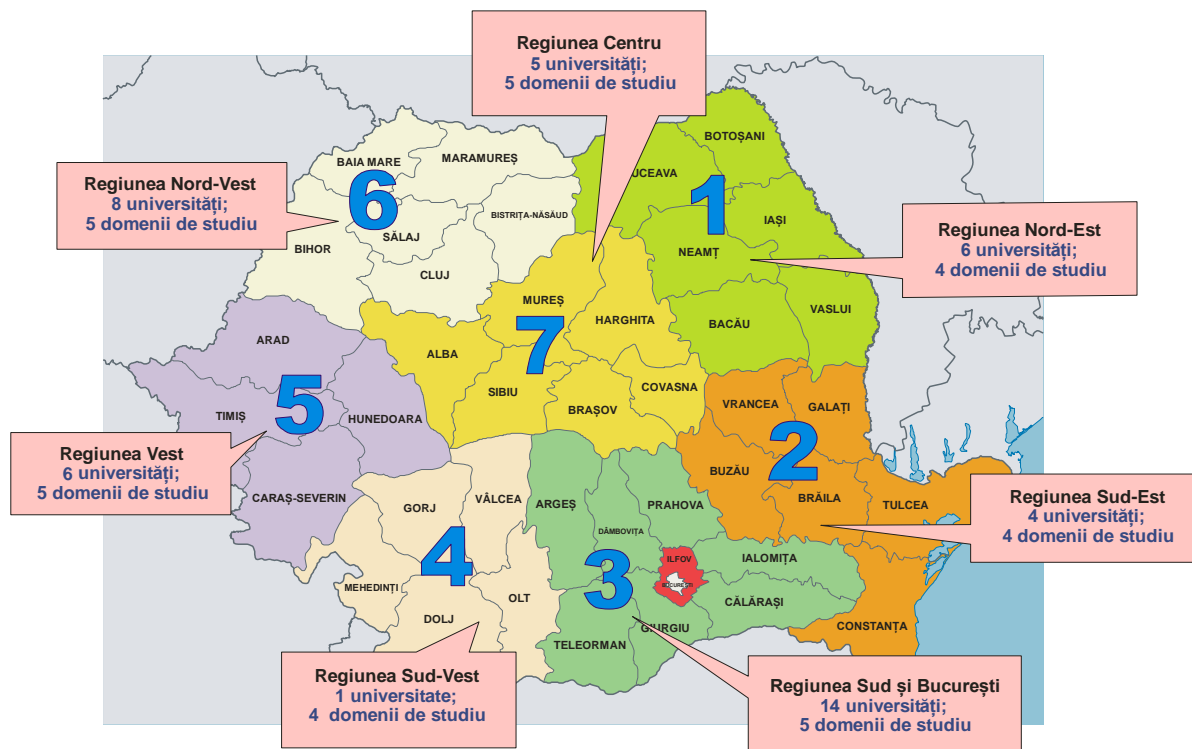
Sursa: prelucrare Anexa 1 și Anexa 2 proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021.

În Figura 4.12 redăm distribuția geografică a programelor de masterat cu predare în limba engleză din perspectiva regiunilor de dezvoltare ale României. Observăm faptul că în Regiunile Sud și București, Vest, Nord-Vest și Centru se organizează astfel de programe în cinci domenii fundamentale („Matematică și științele naturii”, „Științe inginerești”, Științe biologice și biomedicale”, „Științe sociale” „Științe umaniste și arte”), iar în Regiunile Nord-Est, Sud-Est și Sud-Vest se organizează masterate cu predare în limba engleză în patru domenii fundamentale („Matematică și științele naturii”, „Științe inginerești”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”). Așa cum am menționat anterior, lipsesc programele de masterat cu predare în limba engleză în domeniul „Știința sportului și educației fizice”. Din perspectiva universităților organizatoare de studii de masterat cu predare în limba engleză, instituțiile care organizează astfel de programe în cele mai multe domenii sunt: Universitatea din București (cinci domenii), Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea din Craiova, Universitatea din Oradea, Universitatea din Pitești, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea „Transilvania” din Brașov (câte patru domenii).

²⁵⁴ Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați organizează la Cahul, în Republica Moldova, un program de masterat în domeniul „Traducere și interpretariat” – vezi anexa intitulată „Programe de studii universitare de masterat cu predare în limba engleză”.

²⁵⁵ Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați organizează la Comrat, în Republica Moldova, un program de masterat în domeniul „Traducere și interpretariat” – vezi anexa intitulată „Programe de studii universitare de masterat cu predare în limba engleză”.

Figura 4.12 Distribuția geografică a programelor de masterat cu predare în limba engleză, pe regiuni de dezvoltare

Legendă:

1. Regiunea Nord-Est: șase universități, patru domenii de studiu;

Bacău: Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, Domeniul „Științe umaniste și arte”; **Iași:** Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași, Domeniul „Științe inginerești”; Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”; Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” din Iași, Domeniul „Științe Inginerești”; Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași, Domeniul „Științe umaniste și arte”; **Suceava:** Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Domeniile „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”;

2. Regiunea Sud-Est: patru universități, patru domenii de studiu;

Constanța: Universitatea „Ovidius” din Constanța, Domeniul „Științe umaniste și arte”; Universitatea Maritimă din Constanța, Domeniul „Științe inginerești”; **Galați:** Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe inginerești”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”; Universitatea „Danubius” din Galați, Domeniul „Științe sociale”;

3. Regiunea Sud și București: 14 universități, cinci domenii de studiu;

București: Universitatea Politehnica din București, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe inginerești”; Universitatea Tehnică de Construcții din București, Domeniul „Științe inginerești”; Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București, Domeniul „Științe inginerești”; Universitatea din București, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe inginerești”, „Științe biologice și biomedicale”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”; Academia de Studii Economice din București, Domeniul „Științe sociale”; Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale” din București, Domeniul „Științe umaniste și arte”; Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, Domeniul „Științe sociale”; Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul” din București, Domeniul „Științe sociale”; Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Domeniile „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”; Universitatea Româno-Americană din București, Domeniul „Științe sociale”; Universitatea „Spiru Haret” din București, Domeniul „Științe sociale”; Institutul de Administrare a Afacerilor din București, Domeniul „Științe sociale”; **Argeș:** Universitatea din Pitești, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe inginerești”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”; **Dâmbovița:** Universitatea „Valahia” din Târgoviște, Domeniile „Științe inginerești”, „Științe umaniste și arte”; **Prahova:** Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești, Domeniul „Științe inginerești”;

4. Regiunea Sud-Vest: o universitate, patru domenii de studiu;

Dolj: Universitatea din Craiova, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe ingineresti”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”;

5. **Regiunea Vest:** șase universități, cinci domenii de studiu;

Arad: Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe umaniste și arte”; Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, Domeniile „Științe biologice și biomedicale”, „Științe umaniste și arte”; **Timiș:** Universitatea Politehnică Timișoara, Domeniul „Științe ingineresti”; Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” din Timișoara, Domeniul „Științe ingineresti”; Universitatea de Vest din Timișoara, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”; Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara, Domeniul „Științe biologice și biomedicale”;

6. **Regiunea Nord-Vest:** opt universități, cinci domenii de studiu;

Bihor: Universitatea din Oradea, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe ingineresti”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”; Universitatea Creștină „Partium” din Oradea, Domeniul „Științe umaniste și arte”; **Cluj:** Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Domeniul „Științe ingineresti”; Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca, Domeniul „Științe ingineresti”; Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe ingineresti”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”; Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca, Domeniul „Științe biologice și biomedicale”; Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Domeniul „Științe umaniste și arte”; Universitatea „Sapientia” din Cluj-Napoca, Domeniul „Științe umaniste și arte”;

7. **Regiunea Centru:** cinci universități, cinci domenii de studiu;

Alba: Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, Domeniile „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”; **Brașov:** Universitatea „Transilvania” din Brașov, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe ingineresti”, „Științe biologice și biomedicale”, „Științe umaniste și arte”; **Mureș:** Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, Domeniul „Științe umaniste și arte”; Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș, Domeniul „Științe sociale”; **Sibiu:** Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Domeniile „Matematică și științele naturii”, „Științe ingineresti”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”.

Sursa: prelucrare Anexa 1 și Anexa 2 proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021.

Pe scurt, în această secțiune am analizat oferta de programe de studii universitare de masterat cu predare în limba engleză organizate la nivel național. Am constatat faptul că din cele șase domenii fundamentale de studiu, unul nu este reprezentat (i.e. domeniul „Știința sportului și educației fizice”), iar dintre celelalte cinci domenii, cele mai multe programe se regăsesc în domeniile „Științe sociale” și „Științe ingineresti”, urmate de domeniile „Științe umaniste și arte” și „Matematică și științele naturii”, domeniul „Științe biologice și biomedicale” fiind cel mai slab reprezentat. Pe regiuni de dezvoltare ale României, cele cinci domenii se regăsesc în oferta educațională a universităților din Regiunile Sud și București, Vest, Nord-Vest și Centru. Pe universități, cele mai multe programe de masterat în limba engleză sunt organizate de universitățile de stat, iar dintre acestea, cea mai variată ofertă aparține Universității din București (care organizează masterat cu predare în limba engleză în toate cele cinci domenii menționate), urmată de Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea din Craiova, Universitatea din Oradea, Universitatea din Pitești, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea „Transilvania” din Brașov (cu astfel de masterate în câte patru domenii).

4.2.2 Programe universitare de doctorat în limba engleză

Viorela-Valentina DIMA

Așa cum am arătat în introducerea capitolului, limba engleză este una dintre limbile de circulație internațională folosite pe tot parcursul ciclului de studii doctorale în toate domeniile de cercetare, de la admitere, la activitățile din timpul studiilor (i.e. cercetare/ documentare, redactare de rapoarte de cercetare și articole de specialitate în vederea publicării, susținerea de prezentări la evenimente științifice), la redactarea și susținerea publică a tezelor de doctorat. În secțiunea de față dorim să oferim mai multe detalii despre

programele de studii doctorale în limba engleză din domeniul „Științe umaniste și arte”, ramurile Filologie și Studii culturale. Ne referim pe scurt la cele 13 universități care oferă studii doctorale în domeniul amintit.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași are în componența Facultății de Litere „Școala Doctorală de Studii Filologice”, în cadrul căreia se coordonează teze de doctorat pe teme de: limbă și literatură engleză, lingvistică contrastivă română-engleză, literatură engleză și americană, studii interculturale, studii de gen, traductologie etc.²⁵⁶

La Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, studii doctorale filologice în limba engleză se desfășoară în cadrul „Școlii Doctorale Interdisciplinare UAV Arad”. Temele abordate sunt: lingvistică engleză, literatură engleză și americană, studii culturale, traductologie²⁵⁷.

La Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, există la Facultatea de Litere „Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare”. În cadrul acestei structuri, tematica de cercetare doctorală poate fi: lingvistică teoretică, lingvistică angloamericană, limba engleză, literatură engleză și americană, literatură comparată²⁵⁸.

La Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie are în structura sa „Școala Doctorală de Științe umaniste Filologie Istorie”, în cadrul căreia se pot efectua studii doctorale pe teme precum: limba engleză, literatură engleză și americană, studii americane și britanice, traductologie²⁵⁹.

La Universitatea din București, există patru Școli Doctorale care organizează studii doctorale în limba engleză, în cadrul a două facultăți. Pe de o parte, la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, există „Școala Doctorală de Limbi și Identități Culturale” (unde se pot aprofunda teme precum: lingvistică teoretică, lingvistică contrastivă și comparată, lingvistică istorică, achiziția limbii, analiză de discurs, traductologie²⁶⁰) și „Școala Doctorală de Studii Literare și Culturale” (unde se pot aprofunda teme precum: literatură engleză, americană, canadiană, istoria literatură, studii culturale și postcoloniale, studii de gen, antropologie lingvistică și culturală; mai mult decât atât, limba engleză poate fi limbă de redactare pentru studii lingvistice, literare și culturale referitoare la spații ne-anglofone: literatura și cultura chineză/ franceză/ germană/ rusă/ spaniolă, literatură biblică și filosofia religiei, studii neolene²⁶¹). Pe de altă parte, la Facultatea de Litere există „Școala Doctorală Litere” (unde se pot aprofunda teme precum: lingvistică teoretică și computațională, lingvistică balcanică, achiziția limbii române ca limbă străină, literatură comparată, analiza discursului, analiza conversației, studii culturale, antropologie culturală, studii europene, biblioteconomie etc.²⁶²) și „Școala Doctorală «Spațiu, imagine, text»” (unde se pot aprofunda teme precum: literatură comparată, literatură de exil, literatură migrantă, studii culturale, politici culturale, studii de gen, studii vizuale, hermeneutică, traductologie etc.²⁶³).

²⁵⁶ Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Școala Doctorală de Studii Filologice. nedat. „Structura Școlii Doctorale”, http://mail.lit.uaic.ro/scoala_doctorala/structura.htm.

²⁵⁷ Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, nedat. „Școala Doctorală Interdisciplinară UAV Arad”, <https://www.uav.ro/academic/%C5%9Fcoal%C4%83-doctoral%C4%83-interdisciplinar%C4%83-uav-arad>.

²⁵⁸ Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare”, <https://lett.ubbcluj.ro/scoala-doctorala-de-studii-lingvistice-si-literare/>.

²⁵⁹ Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de de Litere, Istorie și Teologie. nedat. „Studii Universitare de Doctorat – Școala Doctorală de Științe umaniste Filologie Istorie”, <https://www.uvt.ro/cercetare/doctorat/studii-universitare-de-doctorat/>.

²⁶⁰ Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Școala Doctorală de Limbi și Identități Culturale”, <https://sdlic.ils.unibuc.ro/>.

²⁶¹ Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Școala Doctorală de Studii Literare și Culturale”, <https://sdslcunibuc.wordpress.com/> și <https://sdslcunibuc.files.wordpress.com/2019/05/lista-conducc483tori-sdslc-c899i-domenii-de-cercetare.pdf>.

²⁶² Universitatea din București, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală Litere”, <https://litere.ro/studii-doctorat/sdl/> și <https://litere.ro/wp-content/uploads/2020/07/LISTA-CONDUCATORI-STIINTIFICI-SI-ARII-TEMATICE-3-1.pdf>.

²⁶³ Universitatea din București, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală «Spațiu, imagine, text»”, <https://litere.ro/studii-doctorat/sd-sitt/> și https://litere.ro/wp-content/uploads/2020/12/Conducatori-de-doctorat_arii-tematice.pdf.

La *Universitatea din Craiova*, Facultatea de Litere, în cadrul „Școlii Doctorale «Alexandru Piru»”, se pot efectua studii doctorale pe teme precum: lingvistică, limbă și literatură engleză, traductologie²⁶⁴.

La *Universitatea din Pitești*, în cadrul Facultății de Teologie, Litere, Istorie și Arte funcționează „Școala Doctorală Filologie”. Aici se pot cerceta teme de lingvistică și traductologie engleză²⁶⁵.

În cadrul *Universității „Dunărea de Jos” din Galați* funcționează „Școala Doctorală de Științe socioumane”, unde se pot aprofunda teme precum: lingvistică contrastivă română-engleză, lingvistică engleză aplicată, limba și literatura engleză, traductologie²⁶⁶.

La *Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia*, la „Școala Dcotorală de Filologie” se pot efectua studii doctorale pe teme precum: limba engleză, literatura engleză și americană, literatură comparată, studii culturale, studii de gen, traductologie²⁶⁷.

La *Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu*, în cadrul Facultății de Litere și Arte se pot efectua studii doctorale filologice în limba engleză, pe teme precum: limba engleză, lingvistică funcțională, lingvistică cognitivă, lingvistică comparată, sociolingvistică, analiza discursului²⁶⁸.

La *Universitatea „Ovidius” din Constanța* există „Școala Doctorală de Științe Umaniste: cu domeniile Filologie și Istorie”. În cadrul acesteia, se pot cerceta teme de lingvistică generală, lingvistică engleză, literatură engleză și americană, studii culturale²⁶⁹.

La *Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava*, în cadrul „Școlii Doctorale de Științe Sociale și Umaniste” se pot aprofunda teme precum: lingvistică contrastivă română-engleză, literatură comparată, traductologie²⁷⁰.

La *Universitatea „Transilvania” din Brașov*, în cadrul „Școlii Doctorale Interdisciplinare”, doctoranzii pot aborda teme precum: lingvistică teoretică și aplicată, lingvistică contrastivă română-engleză, comunicare interculturală, discurs academic și instituțional, traductologie²⁷¹.

Parcurgând lista de teme de cercetare doctorală filologică în limba engleză a celor 13 universități românești (toate instituții de stat) care oferă studii doctorale în domeniul „Științe umaniste și arte” observăm o mare varietate de opțiuni. Așadar, la nivel național, doctoranzii pot cerceta de la teme de lingvistică teoretică și contrastivă, literatură comparată, lingvistică aplicată, analiză de discurs sau traductologie, la teme de studii culturale și studii de gen, la teme din alte domenii (literatura și cultura chineză/ franceză/ germană/ neogrecă/ rusă/ spaniolă sau hermeneutică).

²⁶⁴ Universitatea din Craiova, Facultatea de Litere. nedatat. „Școala Doctorală «Alexandru Piru»”, <https://litere.ucv.ro/litere/ro/content/%C5%9Fcoala-doctoral%C4%83-%E2%80%9Ealexandru-piru%E2%80%9D>.

²⁶⁵ Universitatea din Pitești, Facultatea de Teologie, Litere, Istorie și Arte. nedatat. „Școala Doctorală Filologie”, <https://www.upit.ro/ro/academia-reorganizata/facultatea-de-teologie-litere-istorie-si-arte/scoala-doctorala>.

²⁶⁶ Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. nedatat. „Școala Doctorală de Științe socio-umane”, <https://www.ugal.ro/studii/doctorat/scoli-doctorale/scoala-doctorala-de-stiinte-socio-umane>.

²⁶⁷ Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. nedatat. „Școala Dcotorală de Filologie”, <http://doctorate.uab.ro/>.

²⁶⁸ Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Institutul de Organizare a Studiilor Doctorale și Postdoctorale. nedatat. „Domeniul Filologie – Facultatea de Litere și Arte”, <https://doctorate.ulbsibiu.ro/ro/>.

²⁶⁹ Universitatea „Ovidius” din Constanța. nedatat. „Școala Doctorală de Științe Umaniste : cu domeniile Filologie și Istorie”, <https://www.univ-ovidius.ro/scoala-doctorala-de-stiinte-umaniste-filologie-istorie> și <https://www.univ-ovidius.ro/conducatori-de-doctorat>.

²⁷⁰ Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. nedatat. „Școala Doctorală de Științe Sociale și Umaniste”, <https://usv.ro/academic/programe-academice/doctorat/programe-de-pregatire-universitara-avansata/scoala-doctorala-de-stiinte-sociale-si-umaniste/> și https://usv.ro/fisiere_utilizator/file/Doctorat/2019/fisele-disciplinelor-2018-2019/Filologie.pdf.

²⁷¹ Universitatea „Transilvania” din Brașov. nedatat. „Școala Dcotorală Interdisciplinară”, <https://www.unitbv.ro/cercetare/doctorat-postdoctorat-si-abilitare.html>.

4.2.3 Programele postuniversitare în limba engleză

Marina-Luminița MILITARU

În Registrul național al programelor postuniversitare (RNPP)²⁷² întocmit de Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC), unitate coordonată de Ministerul Educației, sunt înregistrate 309 programe postuniversitare. Dintre acestea, numai 6 programe sunt predate în limba engleză sau includ limba engleză ca una dintre componentele de bază ale programului, vezi Tabelul 4.15:

Tabelul 4.15 Programe de studii postuniversitare cu predare în limba engleză

Nr. crt.	Denumirea programului	Organizatorul/ locul	Ocupația/ grupa de bază din COR/ Activitatea CAEN pentru care se organizează programul postuniversitar	Tip program
1.	Limba engleză pentru administrația europeană	Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București	Denumire COR: Consilier afaceri europene	Postuniversitar de educație permanentă-Perfecționare
2.	Limba engleză pentru administrația publică	Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București	Denumire COR: Referent relații externe	Postuniversitar de educație permanentă-Perfecționare
3.	Managementul strategic al ospitalității (Strategic hospitality management)	Academia de Studii Economice din București	Denumire CAEN: Baruri și alte activități de servire a băuturilor/ Denumire CAEN: Restaurante/ Denumire CAEN: Alte servicii de cazare/ Denumire CAEN: Parcuri pentru rulote, campinguri și tabere/ Denumire CAEN: Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată/ Denumire CAEN: Hoteluri și alte facilități de cazare similare/ Denumire COR: Administrator societate comerciala	Postuniversitar de formare și dezvoltare profesională continuă
4.	Dezvoltarea afacerilor în mediul multinațional (în limba engleză)	Academia de Studii Economice din București	Denumire COR: consilier/ expert/ inspector/ referent/ economist în relații economice internaționale	Postuniversitar de formare și dezvoltare profesională continuă
5.	Negocieri și soluționarea conflictelor în afacerile internaționale (în limba engleză)	Academia de Studii Economice din București	Denumire COR: consilier/ expert/ inspector/ referent/ economist în relații economice internaționale	Postuniversitar de formare și dezvoltare profesională continuă
6.	International Industrial Business Management	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu	Denumire COR: Responsabil afacere	Postuniversitar de formare și dezvoltare profesională continuă

Sursa: ANC.RNPP, http://www.anc.edu.ro/registru_rnpp/.

²⁷² ANC. RNPP. nedatat. „Registrul național...”

Analizând datele din tabelul de mai sus, observăm că cele șase programe postuniversitare cu predare în limba engleză sunt oferite de două universități din București (i.e. Academia de Studii Economice din București – trei programe și Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București – două programe) și o universitate din Sibiu (i.e. Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – un program). Din perspectiva domeniilor de activitate, programele menționate se organizează pentru profesioniști din instituții cu expunere internațională: administrație publică și europeană, afaceri internaționale.

4.2.4 Rezumat

Marina-Luminița MILITARU

În această secțiune am analizat în detaliu oferta națională de programe de studii superioare cu predare în limba engleză: studiile masterale (ciclul II), studiile doctorale (ciclul III) și programele postuniversitare. La toate cele trei tipuri de programe, candidații trebuie să cunoască limba engleză, dar nu este necesar să fi urmat anterior un program de studii desfășurat în această limbă. Concluzionăm că:

- 1) la nivel masteral, limba engleză este folosită ca limbă de predare la peste 300 de programe de studii în cinci din cele șase domenii fundamentale de studiu, mai ales în domeniile „Științe sociale” (32%) și „Științe inginerești” (29%), urmate de domeniile „Științe umaniste și arte” (19%), „Matematică și științele naturii” (17%), domeniul „Științe biologice și biomedicale” (2%) fiind cel mai slab reprezentat.

Cele mai multe astfel de programe (80%) sunt organizate de universitățile de stat (80%): Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (peste 40 de programe), Universitatea din București și Universitatea Politehnica din București (între 25-30 de programe), Academia de Studii Economice din București, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu (între 15-20 de programe). Cele mai multe domenii de studiu sunt reprezentate la următoarele universități: Universitatea din București (toate cele cinci domenii menționate), urmată de Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea din Craiova, Universitatea din Oradea, Universitatea din Pitești, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și Universitatea „Transilvania” din Brașov (cu câte patru domenii).

Din perspectiva regiunilor de dezvoltare ale României, cea mai variată ofertă de programe de masterat în limba engleză se regăsește în Regiunea Sud și București (14 universități, cinci domenii de studiu), urmată de Regiunea Nord-Vest (opt universități, cinci domenii de studiu), Regiunea Vest (șase universități, cinci domenii de studiu) și Regiunea Centru (cinci universități, cinci domenii de studiu). Cea mai slabă ofertă de programe de masterat în limba engleză se regăsește în Regiunea Sud-Vest (o universitate, patru domenii de studiu).

- 2) la nivel doctoral, am reamintit faptul că limba engleză se folosește frecvent în toate cele 35 de domenii de studii doctorale, pe tot parcursul acestora (de la admitere, la desfășurarea programului de pregătire doctorală și a cercetării și diseminării rezultatelor cercetări științifice, până la elaborarea și susținerea tezelor de doctorat) și am detaliat oferta de studii doctorale în limba engleză în domeniul „Științe umaniste și arte”, ramurile Filologie și Studii culturale. Am arătat că există 13 universități de stat care oferă studii doctorale în acest domeniu, temele de cercetare fiind foarte variate: lingvistică teoretică și contrastivă, literatură comparată, lingvistică aplicată, analiză de discurs sau traductologie, studii culturale și studii de gen etc. Am remarcat faptul că limba engleză poate fi folosită ca limbă de cercetare și redactare a tezelor de doctorat și în cazul unor teme din alte domenii (literatura și cultura chineză/ franceză/ germană/ neogreacă/ rusă/ spaniolă sau hermeneutică).
- 3) la nivelul programelor postuniversitare, am identificat doar șase astfel de programe cu predare în limba engleză, organizate de Academia de Studii Economice din București – trei programe,

Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București – două programe și Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – un program. Domeniile vizate sunt: administrație publică, administrație europeană, afaceri internaționale.

Bibliografie

Surse online

ANC. RNPP. nedat. „Registrul național al programelor postuniversitare (RNPP)”, Agenția Națională pentru Calificări (ANC), http://www.anc.edu.ro/registru_rnpp/, accesat în ianuarie 2021.

MEC. nedat. „Consultare publică privitoare la Proiect de Hotărâre a Guvernului privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2020-2021”, <https://www.edu.ro/consultare-public%C4%83-proiect-de-hot%C4%83r%C3%A2re-guvernului-privind-domeniile-%C5%9Fi-programele-de-studii-0>, accesat în ianuarie 2021.

Surse online - universități organizatoare de studii doctorale în domenii filologice

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași., Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală de Studii Filologice”, http://media.lit.uaic.ro/scoala_doctorala/, accesat în aprilie 2021.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Școala Doctorală de Studii Filologice. nedat. „Structura Școlii Doctorale”, http://mail.lit.uaic.ro/scoala_doctorala/structura.htm, accesat în aprilie 2021.

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, nedat. „Școala Doctorală Interdisciplinară UAV Arad”, <https://www.uav.ro/academic/%C5%9Fcoal%C4%83-doctoral%C4%83-interdisciplinar%C4%83-uav-arad>, accesat în aprilie 2021.

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare”, <https://lett.ubbcluj.ro/scoala-doctorala-de-studii-lingvistice-si-literare/>, accesat în aprilie 2021.

Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de de Litere, Istorie și Teologie. nedat. „Studii Universitare de Doctorat - Școala Doctorală de Științe umaniste Filologie Istorie”, <https://www.uvt.ro/cercetare/doctorat/studii-universitare-de-doctorat/>, accesat în aprilie 2021.

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Școala Doctorală de Limbi și Identități Culturale”, <https://sdlic.ils.unibuc.ro/>, accesat în aprilie 2021.

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Școala Doctorală de Studii Literare și Culturale”, <https://sdslcunibuc.wordpress.com/> și <https://sdslcunibuc.files.wordpress.com/2019/05/lista-conducc483tori-sdslc-c899i-domenii-de-cercetare.pdf>, accesat în aprilie 2021.

Universitatea din București, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală Litere”, <https://litere.ro/studii/doctorat/sdl/> și <https://litere.ro/wp-content/uploads/2020/07/LISTA-CONDUCATORI-STIINTIFICI-SI-ARII-TEMATICE-3-1.pdf>, accesat în aprilie 2021.

Universitatea din București, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală «Spațiu, imagine, text»”, <https://litere.ro/studii/doctorat/sd-sitt/> și https://litere.ro/wp-content/uploads/2020/12/Conducatori-de-doctorat_arii-tematice.pdf, accesat în aprilie 2021.

Universitatea din Craiova, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală «Alexandru Piru»”, <https://litere.ucv.ro/litere/ro/content/%C5%9Fcoal-doctoral%C4%83-%E2%80%9Ealexandru-piru%E2%80%9D>, accesat în aprilie 2021.

Universitatea din Pitești, Facultatea de Teologie, Litere, Istorie și Arte. Nedat. „Școala Doctorală Filologie”, <https://www.upit.ro/ro/academia-reorganizata/facultatea-de-teologie-litere-istorie-si-arte/scoala-doctorala>, accesat în aprilie 2021.

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. nedat. „Școala Doctorală de Științe socio-umane”, <https://www.ugal.ro/studii/doctorat/scoli-doctorale/scoala-doctorala-de-stiinte-socio-umane>, accesat în aprilie 2021.

Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. nedat. „Școala Doctorală de Filologie”, <http://doctorate.uab.ro/>, accesat în aprilie 2021.

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Institutul de Organizare a Studiilor Doctorale și Postdoctorale. nedat. „Domeniul Filologie – Facultatea de Litere și Arte”, <https://doctorate.ulbsibiu.ro/ro/>, accesat în aprilie 2021.

Universitatea „Ovidius” din Constanța. nedatat. „Școala Doctorală de Științe Umaniste: cu domeniile Filologie și Istorie”, <https://www.univ-ovidius.ro/scoala-doctorala-de-stiinte-umaniste-filologie-istorie> și <https://www.univ-ovidius.ro/conducatori-de-doctorat> , accesat în aprilie 2021.

Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. nedatat. „Școala Doctorală de Științe Sociale și Umaniste”, <https://usv.ro/academic/programe-academice/doctorat/programe-de-pregatire-universitara-avansata/scoala-doctorala-de-stiinte-sociale-si-umaniste/> și https://usv.ro/fisiere_utilizator/file/Doctorat/2019/fisele_disciplinelor_2018_2019/Filologie.pdf, accesat în aprilie 2021.

Universitatea „Transilvania” din Brașov. nedatat. „Școala Doctorală Interdisciplinară”, <https://www.unitbv.ro/cercetare/doctorat-postdoctorat-si-abilitare.html>, accesat în aprilie 2021.

Legislație

- * * * Proiect HG 2020, Anexa 1, Proiect de Hotărâre a Guvernului privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2020-2021, Anexa 1 proiect HG domenii și programe studii universitare master acreditate 2020-2021, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Anexa%201%20proiect%20HG.pdf>, accesat în ianuarie 2021.
- * * * Proiect HG 2020, Anexa 2, Proiect de Hotărâre a Guvernului privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2020-2021, Anexa 2 proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Anexa%202%20proiect%20HG.pdf>, accesat în ianuarie 2021.

4.3 Limba germană

Lora Dagmar CONSTANTINESCU

După cum arată Sava și Matache (2003: p. 27f), după anul 1990 aproape toate universitățile de stat și-au creat propriile departamente de perfecționare, pentru a gestiona activitățile de specializare și perfecționare pe baza unei oferte adaptate la cerințele pieței.

Pregătirea postuniversitară în sfera filologică a studiului limbii germane cuprinde astăzi cel mai adesea *activități de formare și dezvoltare profesională continuă*, organizate de către departamentele de Germanistică²⁷³ ale universităților de stat, în vedere obținerii gradelor didactice în învățământul preuniversitar, o tradiție continuată și amplificată după anul 1990. În activitatea departamentelor de limbi moderne ale unor universități au fost organizate ocazional, în decursul timpului, sub titulatura de „curs postuniversitar” cursuri intensive de limba germană necesare unor grupe-țintă mai mult sau mai puțin bine definite de germaniști din sfera didactică și diverse domenii profesionale.²⁷⁴ După cum subliniază Guțu (2013: p. 356f) și Stănescu (2006: p. 34), în acest context trebuie menționat și procesul *de reconversie profesională*, inițiat de către MEN la sfârșitul anilor 90 ai secolului 20, pentru a se putea asigura necesarul de cadre didactice pentru limba germană la toate nivelurile învățământului preuniversitar²⁷⁵.

Potrivit reglementărilor în vigoare ale MEN, programele postuniversitare de formare continuă pot fi organizate în parteneriate cu formatori recunoscuți de calificări profesionale. Este cazul multor activități de *perfecționare pentru limba germană* organizate de către Institutul Goethe București, la care participă de regulă profesorii de limba germană din învățământul preuniversitar. Relevante în acest context sunt și materialele didactice puse în ultimii ani la dispoziție online pentru cei ce predau limba germană ca limbă străină și limbaj specializat, arată Middeke și Tichy (2017: p.112f). În prezent, un program de perfecționare al Institutului Goethe București, și anume „DLL”/„Deutsch lehren lernen” (rom. „A învăța predarea limbii germane”) se adresează și cadrelor didactice care predau limba germană în cadrul cursurilor pentru adulți, aici fiind vizate și cadrele didactice universitare²⁷⁶. În decursul timpului, ocazional sau periodic și întodeauna în mod justificat, pentru păstrarea contactului direct și permanent actual cu didactica și metodologia predării limbii germane pentru tineri și adulți, la perfecționările Institutului Goethe au participat și cadre didactice ale departamentului de Germanistică al Universității din București.

Un rol benefic au avut și lectorii de limba germană din partea DAAD/ Schimburi Academice Germane și a Austriei, a unor fundații și organizații culturale, formatori și multiplicatori în astfel de activități de perfecționare în diferite centre universitare, precum și parteneriatele inter-universitare²⁷⁷. Pe de altă parte, dacă luăm în considerare vastul domeniu nefilologic prezentat de [DAAD 2017], calificările economice, tehnico-

²⁷³ Vom folosi în continuare denumirile alternative „departament de Germanistică”, „Germanistică”, „Institutul de Germanistică”.

²⁷⁴ Vezi prezentarea unui astfel de curs (în mare parte un profil LMA) la Departamentul de Limbi Moderne al Universității de Vest din Timișoara, din anul 2010-2011, https://litere.uvt.ro/litere-old/vechi/lb_germ.htm, pentru: „aprofundarea cunoștințelor în domeniul limbii și culturii germane în vederea desfășurării activității de cadru didactic în învățământul liceal și universitar, formarea de cercetători în domeniul germanisticii, obținerea competențelor de traducător și translator de limba germană, formarea de specialiști pentru firme sau instituții germane și austriece cu sediul în România”.

²⁷⁵ Vezi aspecte în „Măsuri în vederea realizării Programului MEN de promovare a predării limbii germane în România”, <http://www.ggr.ro/masuri20.htm>, accesat în septembrie 2020.

²⁷⁶ Vezi „Perfecționare DLL online”, <https://www.goethe.de/ins/ro/ro/spr/unt/for/gia.html>.

²⁷⁷ De exemplu colaborarea în anul 2019 dintre „Pädagogische Hochschule Ludwigsburg” și Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (Facultatea de Științe ale Educației) pentru perfecționarea profesorilor din învățământul pentru minoritatea germană din România, https://static.daad.de/media/daad_de/pdfs_nicht_barrierefrei/laenderin_formationen/europa/rumaenien_daad_sachstand.pdf, pag.15.

ingineresti, artistice, la care se adaugă cele din sfera militară și cea medicală²⁷⁸, ne putem imagina aria competențelor de comunicare vizate de aceste activități.

Cercetarea avansată și pregătirea în domeniul doctoral au reprezentat și ele importante deziderate îndeplinite în sfera Germanisticii, aflată în centrul atenției în cele ce urmează. Doctoratul, în diferitele sale forme de desfășurare după anul 1990, cu reglementări riguroase odată cu Procesul Bologna, contribuie la stabilitatea și vizibilitatea crescândă a domeniului de referință filologic în țară și străinătate.

Inițial, pregătirea doctorală a fost organizată numai în București, sub patronajul Institutului de Germanistică al Universității București. După cum arată Cosma și Koch (2015: p. 140), după anul 2010 există 5 centre universitare ce au dreptul de a organiza cercetarea și pregătirea doctorală în sfera Germanisticii: în București, Iași și Sibiu (literatură și lingvistică), pe de-altă parte în Cluj și Timișoara (literatură). Ponderea doctoratelor în sfera germanisticii în peisajul general al cercetării doctorale a fost de regulă scăzută. În acest context, Stănescu (2006: p. 47; 2010: p. 40) remarcă atât interesul crescând al germaniștilor români după momentul de cotitură 1990 pentru înscrierea la doctorat, cât și posibile efecte nedorite ale noului cadru organizatoric al studiilor doctorale – limitarea accesului unor cadre universitare la obținerea calității de îndrumător științific de doctorat a dus la îngustarea ariei tematice de cercetare²⁷⁹. Desfășurarea cercetării și pregătirii doctorale în domeniul germanisticii precum și realizările obținute mai ales în ultimele două decenii (printre care lucrări științifice de anvergură, precum dicționarele) se datorează următorilor factori:

- susținerea în țară a proiectelor de cercetare doctorală/postdoctorală prin organisme ministeriale și politici guvernamentale (finanțări prin UEFISCDI, ocazional prin programul POSDRU);
- acorduri și alianțe inter-universitare la nivel european (CEEPUS, CIVIS);
- derularea studiilor doctorale și prin dublă coordonare sau cotutelă internațională²⁸⁰;
- finanțarea stagiilor de cercetare doctorală de scurtă și lungă durată prin DAAD, ce susține programul european de mobilități „Erasmus+ în domeniul doctorandurii.

La acestea se adaugă sprijinul financiar acordat doctoranzilor și cercetătorilor postdoctorali germaniști și de o serie de alte organizații și instituții din sfera germanofonă²⁸¹, subliniază Cosma și Koch (2025: p. 142).

Și în sfera Germanisticii, imediat după anul 1990, s-a pus problema actualizării cadrului tematic tradițional al cercetării doctorale. Aria tematică abordată de doctoranzii anilor 90 ai secolului 20 precum și în deceniul următor (cadre didactice și cercetători aparținând mai multor generații de germaniști) ne arată o nuanțată deschidere a Germanisticii din România spre orizonturi internaționale²⁸². Tematica și titlurile tezelor doctorale menționate de Stănescu (2010: p. 42ff) ne indică unele aspecte de bază:

- continuarea cercetării limbii vorbite de minoritatea germană (dicționarul limbii sașilor din Transilvania, cel al germanilor din Banat);
- dezvoltarea cercetării în domeniul contrastivității sistemice româno-germane;
- abordări noi în didactica de specialitate;

²⁷⁸ Mai ales după anul 2000 apar noi grupuri-țintă pentru învățarea limbii germane: cadre militare în contextul aderării României la NATO, respectiv medici interesați să-și exercite profesia în spațiul germanofon, pentru care au fost organizate cursuri speciale la Institutul Goethe București.

²⁷⁹ Cercetarea site-urilor instituționale ale școlilor doctorale filologice din marile universități românești ne oferă informații referitoare la actualii îndrumători științifici pentru domeniul germanistic – în Universitatea din București, la nivelul anului 2020 în sfera Germanisticii activau trei (vezi <https://doctorat.unibuc.ro/scoli-doctorale/>), la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași unul singur etc.

²⁸⁰ Exemplu în http://www.ggr.ro/Celan_Zentrum1.htm: cotutela binațională a unei teze doctorale din partea Universității din București și a Universității din Bamberg.

²⁸¹ De exemplu: OeAD / „Schimburi Academice Austriece”; Fundația „Alexander von Humboldt”; Fundația „Hermann-Niermann”; Fundația „Konrad Adenauer”; institute de cercetare precum: „Institut für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas”, „Deutsches Literaturarchiv Marbach”, „Institut für Deutsche Sprache Mannheim” (vechi partener al Germanisticii din România), „Wissenschaftskolleg zu Berlin”.

²⁸² Exemple de titluri de teze de doctorat din perioada menționată pe site-ul Societății Germaniștilor din România, în secțiunea VIII, <http://www.ggr.ro/mitteil.htm>.

- o reușită încadrare pe coordonatele europene ale interdisciplinarității și contrastivității (lingvistica textului, pragmalingvistica, comunicarea și manipularea mediatică, analiza mesajelor publicitare etc.).

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Cosma, R., M. Koch. 2015. „Bericht zur Lage der Germanistik in Rumänien”, în Brdar-Szabo, Knipf-Komlosi, E., R. Rada (eds.), *Zur Rolle und Positionierung des Deutschen in den Ländern Mitteleuropas / Sprachpolitische Überlegungen* (Konferenzband zur Tagung Deutsch 3.0. in Budapest, 14.-15.Mai 2014), Budapest: ELTE Germanistisches Institut, pp. 131-144, https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/40986/BBG_72_E.pdf?sequence=1&isAllowed=y, accesat în septembrie 2020.
- Guțu, G. 2013. „Zur Problematik der (Auslands)Germanistik in Rumänien”, în *Studi Germanici*, 3-4, pp. 339-370, <http://rivista.studigermanici.it/index.php/studigermanici/article/view/14/56%203/4>, accesat în august 2020.
- Middeke, A., E. Tichy. 2017. „Curriculareformen und neue Anforderungen an Germanistik-/DaF-Dozentinnen und -Dozenten im nicht-deutschsprachigen Ausland am Beispiel Rumäniens”, în *Info DaF*, nr. 44 (1), pp. 101-116, DOI: <https://doi.org/10.1515/infodaf-2017-0001>, accesat în septembrie 2020.
- Sava, S., M. Matache. 2003. *Porträt Weiterbildung Rumänien*, Deutsches Institut für Erwachsenenbildung: W. Bertelsmann Verlag, Bielefeld: Verlag, <https://www.die-bonn.de/doks/sava0301.pdf>, accesat în septembrie 2020.
- Stănescu, S. 2006. „Die rumänische Germanistik und der Bologna-Prozess”, în *Beiträge zur Hochschulpolitik/HRK Service-Stelle Bologna*, 6/Juni, Bonn, pp. 32-52, https://www.hrk.de/fileadmin/redaktion/hrk/02-Dokumente/02-10-Publikationsdatenbank/Beitr-2006-06_Germanistik.pdf, accesat în septembrie 2020.
- Stănescu, S. 2010. „Rumänien”, în *Berichte aus dem Internationalen Wissenschaftlichen Rat des IDS*, editat de Institut für Deutsche Sprache Mannheim, pp. 37-46, <https://www1.ids-mannheim.de/fileadmin/org/gremien/wr2010.pdf>, accesat în septembrie 2020.

Surse online

- Centrul de Informare DAAD București. 2017. „Programe de studiu în limba germană la universități din România 2017/2018”, <https://www.daad.ro/files/2019/09/DSG-ro-web-ok.pdf>, accesat în august 2020.
- Centrul de Informare DAAD București. 2020. Rumänien / Kurze Einführung in das Hochschulsystem und die DAAD-Aktivitäten 2020, https://static.daad.de/media/daad_de/pdfs_nicht_barrierefrei/laenderinformationen/europa/rumaenien_daad_sachstand.pdf, accesat în septembrie 2020.
- Gesellschaft Der Germanisten Rumäniens/ Societatea Germaniștilor din România. nedat. <http://www.ggr.ro/mitteil.htm>, accesat în septembrie 2020.
- Gesellschaft Der Germanisten Rumäniens/ Societatea Germaniștilor din România. nedat. *Comunicare plurilingvistică și interculturală în regiuni plurietnice din Europa de Sud-Est*, Universitatea din București, Centrul de Cercetare și Excelență „Paul Celan”, http://www.ggr.ro/Celan_Zentrum1.htm, accesat în august 2020.
- Gesellschaft Der Germanisten Rumäniens/ Societatea Germaniștilor din România. nedat. „Măsuri în vederea realizării Programului MEN de promovare a predării limbii germane în România”, <http://www.ggr.ro/masuri20.htm>, accesat în septembrie 2020.
- Goethe Institut/ Institutul Goethe. nedat. Perfecționare DLL online, <https://www.goethe.de/ins/ro/ro/spr/unt/for/gia.html>, accesat în septembrie 2020.
- Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie. nedat. „Catedra de limba germană”, https://litere.uvt.ro/litere-old/vechi/lb_germ.htm, accesat în septembrie 2020.
- Universitatea din București. nedat. „Școli doctorale”, <https://doctorat.unibuc.ro/scoli-doctorale/> accesat în august 2020.

4.4 Limba franceză

Monica Alina TOMA

Având în vedere tradiția îndelungată a predării și utilizării francezei în țara noastră, articolul de față își propune o trecere în revistă a actualelor modalități de studiere și de folosire a acestei limbi la nivel de masterat și doctorat.

Astfel, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București oferă, în prezent, exclusiv în limba franceză, un program de Studii franceze și francofone (MSFF) care propune o abordare multidisciplinară și, în același timp, practică a limbii, literaturii și culturii franceze prin seminariile sale de traduceri și prin cursurile sale de antropologie culturală, de lectură a imaginilor sau de analiză a textului literar și publicitar. De asemenea, Departamentul de Limba și Literatura Franceză este implicat și în programele masterale cu structură modulară ale facultății: Formarea interpreților de conferință (MEFIC), Traduceri specializate și studii terminologice (MTSST), Studii medievale (MSM), Cultura și limbajul organizațiilor europene (MCLOE). La nivelul specializărilor de doctorat, Departamentul de Limba și Literatura Franceză participă, prin specialiștii săi de renume, la ambele școli doctorale ale facultății: Studii literare și culturale, Limbi și identități culturale.

Tot în cadrul Universității din București, Facultatea de Științe Politice, care a fost fondată cu sprijinul unui consorțiu academic francofon, oferă două programe importante de masterat în limba franceză. Primul, *Politique en Europe. État, Frontières et Sociétés*, este în întregime în franceză și este organizat împreună cu l'École des hautes études en sciences sociales din Paris, studenții fiind înscriși simultan la ambele facultăți. Al doilea program, *Master Politiques de l'égalité des chances en contexte roumain et européen*, este parțial în limba franceză și este ratașat programului de Master European E.G.A.L.E.S., oferind posibilitatea de a obține dublă diplomă. Facultatea mai organizează și un Master în Științe Politice, specializarea Politicile egalității de șanse în context românesc și european, care este un program profesional în limba română cu un modul opțional în limba franceză și cu posibilitatea codiplomării prin admiterea în parcursul european E.G.A.L.E.S.²⁸³

La Academia de Studii Economice din București, Facultatea de Administrarea Afacerilor cu predare în limbi străine oferă un program masteral de Antreprenoriat și administrarea afacerilor în limba franceză cu o echipă pedagogică unică în România, ce reunește atât profesori de renume din ASE și din universitatea franceză parteneră IÉSEG, cât și profesioniști de rang înalt ai marilor întreprinderi francofone prezente în România. Masteratul oferă studenților numeroase oportunități de mobilitate internațională, fie prin Erasmus+, fie prin programul de dublă diplomare care se derulează împreună cu partenerul facultății, EM Strasbourg Business School, în cadrul unuia din programele Grande École. De asemenea, franceza este una din limbile de circulație internațională în care se desfășoară studiile universitare de doctorat în ASE.

Și Facultatea de Inginerie în Limbi Străine (FILS) a Universității Politehnica din București propune trei masterate în limba franceză: programul *Management, innovation et technologies des systèmes collaboratifs* în domeniul Calculatoare și tehnologia informației, programul *Technologies de la traduction automatique* în domeniul Științe ale comunicării și masteratul *Ingénierie des systèmes industriels* în domeniul Inginerie industrială, cu posibilitatea obținerii unei diplome DHET în cooperare cu Institut National Polytechnique de Toulouse.

Tot în sudul țării, Facultatea de Litere a Universității din Craiova oferă masterul de specialitate *Limba franceză, didactică și literaturi în spațiul francofon*, care dă studenților posibilitatea de a-și aprofunda cunoștințele de lingvistică, de literatură franceză/francofonă și de didactică a predării limbii franceze ca limbă străină. De asemenea, limba franceză mai este inclusă și în planul de învățământ al altor programe masterale:

²⁸³ Programul european de master E.G.A.L.E.S. reunește mai multe universități: Université Lumière Lyon 2 (Franța), coordonator de proiect, Åbo Akademi University (Finlanda), Université Autonome de Barcelone (Spania), Universitatea din București, Université Libre de Bruxelles (Belgia), Université de Toulouse II - Le Mirail (Franța), cărora li se adaugă universitățile asociate: Universitatea din Lausanne (Elveția), Universitatea din Padova (Italia), Université de Québec din Montréal (Canada).

Traducere și terminologii în context european, Paradigme ale comunicării organizaționale, Management educațional și Consiliere educațională și dezvoltarea carierei. Școala doctorală „Alexandru Piru” organizează cercetări doctorale în limba franceză în trei arii tematice: lingvistică, traductologie/ terminologie și lingvistică romanică/ lingvistică latină.

Facultatea de Litere a Universității „Ovidius” din Constanța propune masteratul Limbile moderne în dinamică plurilingvă, ale cărui cursuri presupun abordarea integrată a literaturii, culturii, lingvisticii și didacticii franceze. După finalizarea studiilor acestui program, absolvenții sunt încurajați să-și continue formarea printr-un doctorat în limbile franceză sau engleză.

În Transilvania, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca propune trei programe de master în limba franceză: Literatură și civilizație – dialog intercultural în spațiul francofon la Facultatea de Litere, Drept privat comparat la Facultatea de Drept și Studii politice europene comparate la Facultatea de Studii Europene. De asemenea, în cadrul Facultății de Litere, care este clasificată de către Agenția Internațională QS între primele 100-150 de facultăți de limbi moderne din lume, franceza se mai predă și la programele de master Comunicare multilingvă și multiculturală și Direcții actuale în lingvistică, precum și la Masteratul european de interpretare de conferință și la Masteratul european de traductologie – terminologie. În cadrul Școlii Doctorale de Studii Lingvistice și Literare, sunt conduse teze de doctorat în limba franceză, iar în cadrul Doctoratului European, teza este redactată și susținută într-o limbă de circulație internațională.

La rândul ei, Facultatea de Litere și Arte a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu vine cu un masterat de Traducere specializată și interpretare de conferință în limba franceză.

Cea mai vestită instituție de învățământ superior din vestul României, Universitatea de Vest din Timișoara, propune, în cadrul Facultății de Litere, Istorie și Teologie, un masterat de Teoria și practica traducerii în engleză și franceză și un masterat de Studii romanice, culturale și lingvistice, unde se studiază limbile latină, franceză, italiană și spaniolă. De asemenea, aceeași universitate oferă, la Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor, și un program de masterat care se numește Le Management des Affaires en Contexte European, a cărui limbă de predare este cea franceză.

La Iași, Catedra de Limba și Literatura Franceză a Facultății de Litere din Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” propune un masterat de Studii francofone în parteneriat internațional cu universitățile Paris Est Créteil Val-de-Marne (UPEC) și Galatasaray (Istanbul), cu posibilitatea obținerii unei diplome atât din partea UAIC, cât și din partea UPEC. Un program unde se studiază atât franceza, cât și engleza este Masteratul de traducere și terminologie, integrat în rețeaua de excelență Utrecht. De asemenea, în cadrul Școlii Doctorale de Studii Filologice, se pot scrie teze de doctorat în franceză pe diferite domenii de expertiză: limbă și literatură franceză, literatură francofonă, traductologie etc.

Tot în Moldova, Facultatea de Litere a Universității „Dunărea de Jos” din Galați propune un masterat de Discurs specializat. Terminologii. Traduceri în limba franceză.

La rândul ei, Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării a Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava vine cu oferta unui masterat de Teoria și practica traducerii, iar literatura franceză și francofonă se studiază în cadrul Școlii Doctorale de Științe Sociale și Umaniste.

În ceea ce privește învățământul particular, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București oferă programul de master Traducere și comunicare în context intercultural, unde franceza se studiază alături de germană, italiană, spaniolă, japoneză sau arabă.

În concluzie, în România există, la ora actuală, mai multe tipuri de programe de masterat în cadrul cărora se studiază în limba franceză: masteratele centrate în jurul culturii și literaturii franceze/ francofone, masteratele de traductologie și interpretariat, unde franceza este studiată alături de alte limbi, precum și masteratele care nu sunt în domeniul filologiei, dar în cadrul cărora materiile se predau în limba franceză. De asemenea, numeroase teze de doctorat din domeniul științelor umaniste, dar și din alte domenii, sunt concepute în această limbă de circulație internațională.

Bibliografie

Surse online

- Academia de Studii Economice din București. 2021. „Admitere Masterat 2021”, <https://admitere.ase.ro/masterat-2021/index.asp>, accesat în aprilie 2021.
- Academia de Studii Economice din București, Facultatea de Administrarea Afacerilor cu predare în limbi străine. nedat. <http://mega.fabiz.ase.ro/bienvenue-dans-un-monde-de-beaucoup-de-possibilites/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere. nedat. „Masterat de Studii Francofone”, <http://media.lit.uaic.ro/wp-uploads/MASTERAT-DE-STUDII-FRANCOFONE.pdf>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere. nedat. „Masterat de Traducere și Terminologie”, http://media.lit.uaic.ro/wp-uploads/Pliant-master-trad_iunie-13.pdf, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală de Studii Filologice”, http://media.lit.uaic.ro/scoala_doctorala/structura.htm, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. nedat. „Programe academice” https://www.ubbcluj.ro/ro/programe_academice/, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. nedat. <https://www.ubbcluj.ro/ro/facultati/litere>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Programul de master Traducere și comunicare în context intercultural”, <http://limbi-straine.ucdc.ro/mastertcci.php>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Departamentul de Limba și Literatura Franceză”, https://drive.google.com/file/d/1NYThp4pz97MYrA7pqJBOyqoneo1_qMJM/view, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Masteratul Studii franceze și francofone”, <http://lils.unibuc.ro/programe-de-masterat/studii-franceze-si-francofone-msff/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din București, Facultatea de Științe Politice. Nedat. <http://www.fspub.unibuc.ro/despre/curricula>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din Craiova, Facultatea de Litere. 2019. „Oferta educațională – Master”, <https://litere.ucv.ro/litere/ro/content/oferta-educa%C5%A3ional%C4%83-master>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea din Craiova, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală «Alexandru Piru»”, https://litere.ucv.ro/litere/sites/default/files/litere/Invatamant/Doctorat/despre_noi_.pdf, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Facultatea de Litere. nedat. <https://www.ugal.ro/facultati/facultatea-de-litere>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Litere și Arte. 2021. „Admitere online 2021”, <https://admitere.ulbsibiu.ro/articol/80/facultatea-de-litere-i-arte>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Ovidius” din Constanța, Facultatea de Litere. nedat. https://litere.univ-ovidius.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=383, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea Politehnică din București, Facultatea de Inginerie în Limbi Străine. nedat. <http://ing.pub.ro/education/master/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. nedat. „Școala Doctorală de Științe Sociale și Umaniste”, <https://usv.ro/academic/programe-academice/doctorat/programe-de-pregatire-universitara-avansata/scoala-doctorala-de-stiinte-sociale-si-umaniste/>, accesat în aprilie 2021.
- Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării. nedat. „Număr locuri și Probe concurs – Masterat”, <https://flsc-nou.usv.ro/numar-locuri-si-probe-concurs-masterat/>, accesat în aprilie 2021.

4.5 Limba italiană

Mariana SĂNDULESCU

Nivelul postuniversitar include programele de studii masterale și doctorale de limba italiană care sunt organizate anual de către universitățile din toată țara.

Astfel, studii de masterat pentru limba italiană sunt oferite de Universitatea din București, „Babeș-Bolyai” din Cluj, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea Tehnică de Construcții din București (UTCB), Universitatea din Craiova, Universitatea „Ovidius” din Constanța, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Universitatea „Petru Maior” din Târgu-Mureș, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București ș.a.

Curricula, în general, urmează două specializări: comunicare interculturală/studii culturale și lingvistică aplicată/tehnici traductologice moderne. Competențele vizate sunt modelate realist pe profesiile viitorilor licențiați: profesor, traducător/interpret, cercetător în domeniile lingvisticii, al sociolingvisticii și al terminologiei, redactor, editor, conceputor de programe culturale.

Dintre programele masterale de succes ale Universității București merită menționat Masterul European pentru formarea interpreților de conferință. Masteranzii, pe parcursul celor 2 ani, achiziționează stăpânirea instrumentelor teoretice și practice de specialitate, indispensabile comunicării și interacțiunii socioprofesionale instituționale și comunitare, la nivel național și european: Limbaj și conceptualizare în actul interpretării, Consolidarea limbilor străine studiate, inclusiv limba italiană, Noțiuni de drept european, Istoria modernă și contemporană a României, Practica retoricii și argumentării, Stilistica limbii române, Interpretare consecutivă și interpretare simultană, Studii culturale europene etc.

Universitatea din București patronează două școli doctorale: „Limbi și Identități Culturale” și „Studii Literare și Culturale”; cea dintâi oferă specializare în cercetarea lingvistică prin aprofundarea cunoștințelor de morfosintaxă, diacronie și tipologie, teorie și metodă în semantică și pragmatică etc.; cea de-a doua pregătește cercetători în sfera receptării, hermeneuticii comparate și a istoriei ideilor etc. Activitatea de cercetare doctorală a Universității București poate fi continuată prin aplicarea la bursele Institutului de Cercetare al Universității din București (ICUB), dar și prin participarea la programe de cercetare ale Institutul de Studii Avansate „New Europe College”.

Pentru studiul limbii italiene la nivel de master, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj organizează trei mastere, și anume:

- Specializarea Comunicare multilingvă și multiculturală (limbile italiană, franceză, spaniolă, română) – cu frecvență;
- Specializarea Masterat european de traductologie – terminologie (limbile română, engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă) – cu frecvență;
- Specializarea Masterat european de interpretare de conferință (limbile română, engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă) – cu frecvență.

DG SCIC (Directorate-General for Interpretation) completează pregătirea masteranzilor prin bursele oferite în vederea participării la cursuri predate de traducători/interpreți de prestigiu profesional european.

În vederea formării unei noi generații de cercetători, școlile doctorale asigură perfecționarea și extinderea pregătirii studenților-doctoranzi prin activități de predare, seminarizare, evaluare, cercetare științifică, dezvoltare tehnologică, proiectare și creație artistică, potrivite specificului unui domeniu sau subdomeniu de doctorat. Întreaga activitate a școlilor doctorale este îndrumată și coordonată de Institutul de Studii Doctorale. Școala Doctorală de „Studii Lingvistice și Literare” îi pregătește pe doctoranzi pentru cercetare prin intermediul mai multor discipline aplicate în domeniul lingvistic sau în domeniul literar: Direcții în cercetarea literară actuală. Discursuri ale crizei/Abordări interdisciplinare în studiile literare, Metode ale cercetării lingvistice, Paradigme contemporane în cercetarea lingvistică, Direcții actuale în sintaxă și semantică etc.

Oferta de studii masterale a Universității de Vest din Timișoara cuprinde masterul de Studii romanice culturale și lingvistice (latină, franceză, italiană, spaniolă). Astfel, planurile de învățământ îmbină discipline obligatorii (Conexiuni romanice lingvistice și literare, Comunicare interculturală, România în panorama culturală europeană, Terminologie culturală latină), abilitățile specialiștilor fiind centrate pe domeniul limbii și al literaturii și culturii din sfera de specializare, cu discipline opționale circumscrise domeniului lingvistic ales la înscriere (Inovație/Limbă standard, Spațiului romanic în tipare literare, Strategii traductive și practici lingvistice, Civilizație și cultură arhetipală ș.a.).

Activitatea doctorală de romanistică este completată printr-o paleta bogată de stagii și întâlniri interdisciplinare și transdisciplinare, la nivel național, dar și internațional.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași include în portofoliul ofertelor de studii masterale Limbi, literaturi și civilizații străine (română, italiană, spaniolă, rusă) la forma învățământ cu frecvență. Axată pe două direcții, modulul literar și modulul lingvistic paleta disciplinelor de studiu include: Probleme de morfosintaxă și semantică ale limbii de studiu pentru care s-a optat, Cultură și civilizație străină, Limba străină: teorii gramaticale și lingvistice, Evoluția literaturii: diacronia formelor și genurilor, Practică de specialitate, Etică și integritate academică, Poetici și tehnici de analiză a textului literar etc.

Activitatea de cercetare doctorală, susținută, a numeroase universități din țară, precum Universitatea din Craiova (Școala Doctorală „Alexandru Piru”), Universitatea „Ovidius” din Constanța (Școala Doctorală de Științe Umaniste), Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (Centrul de Cercetare *Inter Litteras*), Universitatea „Petru Maior” din Târgu-Mureș (Școala Doctorală de Studii Literare) ș.a., este ilustrată de publicațiile filologice.

În cadrul Universității Tehnice de Construcții din București (UTCB), Departamentul de Limbi Străine și Comunicare oferă Masteratul de Traducere și Interpretare Specializată, cu două profiluri: traducere și interpretare nonliterară sau traducere și interpretare pentru servicii publice. Pregătirea în Interpretarea consecutivă și cea simultană este completată de studii în: Localizare în traducerea tehnică, Traducere specializată tehnică, Structuri lexicologice și terminologie specializată (inginerie, drept) și Management de risc în traducere.

Din analiza noastră, studiul limbii italiene în etapa postuniversitară este axat pe domeniul lingvistic și literar, al traducerii de specialitate și literare, al interpretariatului (interpretare simultană și consecutivă), inclusiv pe cel al relațiilor internaționale.

Bibliografie

Surse online

- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. nedatat. <http://media.lit.uaic.ro/Spaniola/>, accesat în decembrie 2020.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Facultatea de Litere. Departamentul de Limbi Străine Specializate. nedatat. https://lett.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2018/05/prezentare-DLSS_ro.pdf, accesat în decembrie 2020.
- Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București. Locuri Concurs ERASMUS 2019. Facultatea de Medicină. 2019 https://umfcd.ro/wp-content/uploads/2019/ERASMUS/01-Locuri-concurs_2019_FINALA.pdf, accesat în decembrie 2020.
- Universitatea de Vest din Timișoara. 2020. <https://admitere.uvt.ro/program/limbi-moderne-aplicate/#prezentare-program-de-studii>, accesat în decembrie 2020.
- Universitatea din București. 2020. Admitere, <http://admitere.unibuc.ro/wp-content/uploads/2020/04/BROSURA-ADMITERE-LLS-2020-1.pdf>, accesat în decembrie 2020.
- Universitatea din București, Facultatea de Administrarea Afacerilor. 2019. „Planuri de învățământ AA” 2019. <http://www.faa.ro/index.php/studii/licenta/administrarea-afacerilor/216-planuri-de-Invatamant-si-fise-discipline-aa>, accesat în decembrie 2020.

- Universitatea din București, Facultatea de Administrarea Afacerilor. 2019. „Planuri de învățământ MK”. <http://www.faa.ro/index.php/studii/licenta/marketing/210-planuri-de-invatamant-si-fise-discipline-mk>, accesat în decembrie 2020.
- Universitatea din București, Facultatea de Administrarea Afacerilor. 2019. „Planuri de învățământ și Fișe Discipline AP” <http://www.faa.ro/index.php/studii/licenta/administratie-publica>, accesat în decembrie 2020.
- Universitatea din București, Facultatea de Drept. 2020. „Listă acorduri Erasmus 2020-2021”, <https://drept.unibuc.ro/Selectie-mobilitati-studenti-ErasmusPlus-2020-2021-s61-avz798-ro.htm>, accesat în decembrie 2020.
- Universitatea Politehnică din București. nedat. „Universități partenere Erasmus+”, <https://upb.ro/erasmus/universitati-partenere-erasmus/>, accesat în decembrie 2020.
- Universitatea Tehnică de Construcții București, Facultatea de Inginerie în Limbi Străine. nedat. „Specializarea Traducere și interpretare. Planuri de învățământ”, <https://fils.utcb.ro/vreau-sa-devin-student/studii-de-licenta/traducere-si-interpretare/>, accesat în decembrie 2020.

Legislație

- * * * HG 299/2020. Hotărârea de Guvern nr. 299 din 9 aprilie 2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/ programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021, Guvernul României, publicat în Monitorul Oficial Nr. 375 din 11 mai 2020, Anexele nr. 1-3: Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/ programelor de studii universitare https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/HG-nr.-299-din-2020-nomenclator_acreditari-licenta.pdf, accesat în decembrie 2020.

4.6 Limba Spaniolă

Simona-Luiza ȚIGRIȘ

În ceea ce privește studiul limbii și culturii spaniole în România la nivel postuniversitar, în fiecare an se organizează diverse programe de master și de doctorat.

Universitatea din București se remarcă prin singurul master ce se desfășoară integral în limba spaniolă: Studii Hispanice. În structura sa se regăsesc două direcții de specializare: comunicare interculturală / studii culturale și lingvistică aplicată / tehnici traductologice moderne. Acesta este un master croit astfel încât să îl pregătească pe absolvent, prin varietatea materiilor abordate, pentru profesii diverse pe piața muncii: profesor de limba spaniolă, manager de comunicare și de programe culturale, traducător și interpret, terminolog, lingvist, editor sau redactor. În programul său se îmbină armonios discipline cum ar fi: Antichitate greco-latină și cultură europeană, Imagologie și identitate culturală spaniolă, Traducerea: teorie și aplicații, Practică de traducere pentru domeniul audio-vizual, Introducere în editarea critică a manuscrisului medieval, Paradigmele postmodernității, Introducere în sociolingvistică, Cartea ca proiect cultural etc.

Universitatea din București mai organizează și alte mastere în cadrul cărora limba spaniolă se studiază în paralel cu o altă limbă și care îi conferă studentului abilități canalizate pe direcții specifice. Masterul European pentru Formarea Interpreților de Conferință, monitorizat de Comisia Europeană / DG Interpretation / SCIC, pregătește interpreți ce își pot desfășura activitatea în instituții din țară (primărie, instanțe judecătorești, spitale), instituții din Uniunea Europeană și corporații. Studenții pot să studieze materii precum Interpretare consecutivă cu luare de notițe, Interpretare simultană, Studii culturale europene, Noțiuni de drept european, Stilistica limbii române, Practica retoricii și argumentării etc. Limbile de lucru sunt engleza, franceza, germana și spaniola. Masterul în Cultura și Limbajul Organizațiilor Europene are un caracter interdisciplinar, deoarece studenții parcurg module axate pe Comunicarea în Afaceri, Civilizație Europeană Contemporană, Drept, Economie și ateliere specializate. Studenții pot să studieze engleza în combinație cu spaniola, franceza și germana. Nu în ultimul rând, masterul de Traduceri Specializate și Studii Terminologice, monitorizat de Comisia Europeană / DG Translation, pregătește traducători specializați în diverse domenii: economie, medicină, drept, presă etc. Formarea lor este întregită de discipline specifice: Analiză de Discurs, Noțiuni de drept european și instituții europene, Terminologii specializate, Geopolitică etc. Limbile de studiu sunt engleza, franceza, germana și spaniola.

Pentru cei ce doresc să își desăvârșească studiile prin cercetare, Universitatea din București organizează studii doctorale în cadrul Școlii Doctorale „Limbi și Identități Culturale” și în cadrul Școlii Doctorale „Studii Literare și Culturale”. Școala doctorală axată pe lingvistică are în vedere doctoratele interdisciplinare și cooperarea între cercetătorii pasionați de aceleași teme de cercetare. Școala oferă cursuri despre morfosintaxă, diacronie și tipologie, teorie și metodă în semantică și pragmatică etc. Școala Doctorală „Studii Literare și Culturale” sprijină lucrări interdisciplinare în ceea ce privește studiul receptării, hermeneutică comparată, istoria ideilor etc. Spiritul critic, schimbul de idei și impactul teoriilor și concepțiilor diferite dau naștere unor lucrări redactate cu entuziasm și acribie. Limba și cultura spaniolă sunt cercetate intens în centre de cercetare precum cele de „Lingvistică comparată și cognitivism” și „Studii Medievale”. Institutul de cercetare al Universității din București (ICUB) oferă posibilitatea tinerilor cercetători de a-și continua cercetarea la nivel postdoctoral prin diverse burse. De asemenea, se pot realiza programe de cercetare în științele umaniste și sociale la Institutul de Studii Avansate ”New Europe College”.

La Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj, spaniola este limbă de predare în cadrul Masteratului de Comunicare multilingvă și multiculturală, Masteratului European de Interpretare de Conferință și Masteratului European de traductologie-terminologie, acestea fiind toate programe profesionale în domeniul Filologie, organizate de Facultatea de Litere. Studenții din anul al doilea de la masterul de interpretare pot să obțină o bursă DG SCIC (Directorate-General for Interpretation) și beneficiază de ore predate de interpreți de la SCIC și de profesori asistenți ce primesc burse de la Parlamentul European. Aceștia din urmă sunt absolvenți ai unor

prestigioase școli europene de interpretare. Masteratul European de traductologie-terminologie colaborează cu Direcția Generală de Traduceri a Comisiei Europene prin programul Visiting Translator Scheme și cu Universitatea Alcalá de Henares din Spania prin programul Erasmus. Școala Doctorală de „Studii Lingvistice și Literare” îi pregătește pe doctoranzi cu rigoare și devotament pentru cercetare prin intermediul mai multor discipline aplicate în domeniul lingvistic sau în domeniul literar: Direcții în cercetarea literară actuală. Discursuri ale crizei / Abordări interdisciplinare în studiile literare, Metode ale cercetării lingvistice, Paradigme contemporane în cercetarea lingvistică, Direcții actuale în sintaxă și semantică etc.

Universitatea de Vest din Timișoara organizează masterul de Studii romanice culturale și lingvistice (latină, franceză, italiană, spaniolă) ce pregătește specialiști în domeniul limbii și în cel al literaturii și culturii corespunzătoare ariei de specializare. Planurile de învățământ cuprind discipline obligatorii cum ar fi, spre exemplu, Conexiuni romanice lingvistice și literare, Comunicare interculturală, România și importanța ei pentru cultura europeană, Terminologie culturală latină etc., dar și discipline opționale ce gravitează în jurul liniei lingvistice alese de masterand în momentul admiterii. Printre acestea se numără: Limbă standard și inovație, Modele literare ale spațiului romanic, Strategii traductive și practici lingvistice, Arhetip cultural și civilizațional etc. Școala Doctorală de „Științe Umaniste”, în domeniile Filologie și Istorie, încurajează activitatea doctorală prin organizarea de evenimente științifice naționale sau internaționale și prin stagii metodologice sau de cercetare (naționale, Erasmus etc.). Centrul de Studii Romanice din Timișoara are ca obiect de studiu romanistica atât din perspectivă transdisciplinară, cât și din perspectivă interdisciplinară. Într-adevăr, așa cum ne arată motto-ul Facultății de Litere, Istorie și Teologie: *Vita sine litteris mors est* (Cato).

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, cea mai veche universitate din România, le propune tinerilor licențiați masterul de Limbi, literaturi și civilizații străine (română, italiană, spaniolă, rusă) la forma învățământ cu frecvență. Printre discipline se regăsesc: Probleme de morfosintaxă și de semantică privitoare la limba de studiu aleasă, Cultură și civilizație străină, Limba străină: teorii gramaticale și lingvistice, Evoluția literaturii: diacronia formelor și genurilor, Practică de specialitate, Etică și integritate academică, Poetici și tehnici de analiză a textului literar etc. Studiile continuă la nivel doctoral, în cadrul Școlii Doctorale de „Studii Filologice”, care este structurată în două module: literar și lingvistic.

În ceea ce privește studiile culturale și lingvistica generală, sunt specialiști și în alte centre universitare, îndeosebi la Universitatea din Craiova (Școala Doctorală „Alexandru Piru”), Universitatea „Ovidius” din Constanța (Școala Doctorală de Științe Umaniste), Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (Centrul de Cercetare *Inter Litteras*), Universitatea „Petru Maior” din Târgu-Mureș (Școala Doctorală de Studii Literare) și nu numai. Rezultatele cercetărilor sunt diseminate prin intermediul revistelor și jurnalelor de specialitate din domeniul filologiei.

Departamentul de Limbi Străine și Comunicare din cadrul Universității Tehnice de Construcții din București (UTCB) organizează Masteratul de Traducere și Interpretare Specializată în două direcții: traducere și interpretare nonliterară sau traducere și interpretare pentru servicii publice. Pe lângă Interpretarea Consecutivă și cea Simultană, masteratul mai oferă și următoarele discipline: Localizare în Traducerea Tehnică, Traducere specializată tehnică, Structuri lexicologice și terminologie specializată (inginerie, drept) și Management de risc în traducere. Se evidențiază orientarea către traducerile tehnice pe care o conferă acest master.

Un program de master inovator este cel de „Latin American Studies” (Studii Latino-Americane) oferit de Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, Departamentul de Relații Internaționale și Integrare Europeană. Este un master bilingv în engleză și spaniolă, menit să îi introducă pe masteranzi în problematica Americii Latine. Discipline precum Teoria Relațiilor Internaționale, Teoria și Practica Drepturilor Omului, Ajutor umanitar și Voluntariat, Drept Public Internațional, Sisteme politice în America Latină, Geopolitică în America Centrală și în America de Sud îi formează pe viitorii experți în cooperare internațională.

Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București organizează masterul de Traducere și comunicare în context intercultural, ce abordează atât traducerile literare, cât și traducerile specializate.

Acest master subliniază faptul că un traducător profesionist este în același timp și un mediator cultural. Limbile străine de lucru sunt spaniola, germana, franceza, araba sau japoneza. Oferta cursurilor este variată constând în: Principii de traductologie, Structuri lingvistice și stilistice, Metode și tehnici de traducere, Terminologie specializată, Lingvistica textului, Traducere asistată de calculator, Pragmalingvistică, Analiza discursului, Comunicare în interacțiune, Competențe de comunicare culturală etc., toate menite să îi îndrepte pe masteranzi spre profesia de traducător.

În concluzie, în ceea ce privește pregătirea postuniversitară în limba spaniolă se remarcă diviziunea între lingvistică și literatură, traducerile specializate și cele literare, dar și direcții profesionale precum interpretarea consecutivă, interpretarea simultană și relațiile internaționale.

Bibliografie

Surse online

- InMureș.ro. 2020. „Școala Doctorală din cadrul Universității «Petru Maior»”, <https://educatie.inmures.ro/scoala-doctorala-din-cadrul-universitatii-petru-maior.html>, accesat în octombrie 2020.
- Școala Națională de Studii Politice și Administrative. 2018. „Departamentul de Relații Internaționale și Integrare Europeană (DRIIE)”, <http://dri.snspa.ro/masterate/las>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere. 2020. „Planuri de învățământ - master”, <http://media.lit.uaic.ro/wp-uploads/2.-Planuri-de-Invatamant-MASTER-2020-2021.pdf>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală”, http://media.lit.uaic.ro/scoala_doctorala/prezentare.htm, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. nedat. „Master european Interpretare de conferință”, <http://masteric.lett.ubbcluj.ro/euassistance.html>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. nedat. „Programe master”, <https://lett.ubbcluj.ro/mastertt/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. nedat. „Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare”, <https://lett.ubbcluj.ro/scoala-doctorala-de-studii-lingvistice-si-literare/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Masterat de Traduceri și comunicare în context intercultural”, <http://limbi-straine.ucdc.ro/mastertcci.php>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea de Vest din Timișoara. nedat. „Consiliul Studiilor Universitare de Doctorat (CSUD)”, <https://doctorat.uvt.ro/?p=9414>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea de Vest din Timișoara. 2020. „Admitere. Studii romanice, culturale și lingvistice”, <https://admitere.uvt.ro/program/studii-romanice-culturale-si-lingvistice-latina-franceza-italiana-spaniola/#prezentare-program-de-studii>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București. 2018. „Școala doctorală de Studii Literare și Culturale”, <https://doctorat.unibuc.ro/scoli-doctorale/scoala-de-studii-literare-si-culturale/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Departamentul de Engleză”, <http://engleza.ils.unibuc.ro/mtst-ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Departamentul de Limbi și Literaturi Romanice, Clasice și Neogreacă”, <https://romanice.ils.unibuc.ro/programe-de-studii/masterat/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Masteratul european pentru formarea interpreților de conferință (MEFIC)”, https://mefic.files.wordpress.com/2014/10/unibuc-flls-mefic-2017_2.jpg, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Programul de Masterat «Cultura și limbajul organizațiilor europene»” <http://ils.unibuc.ro/programe-de-masterat/cultura-si-limbajul-organizatiilor-europene-1/>, accesat în octombrie 2020.

- Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedat. „Școala Doctorală Limbi și Identități Culturale”, <https://sdlic.ils.unibuc.ro/scoala-doctorala/prezentare/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din Craiova, Facultatea de Litere. 2016. „Școala Doctorală «Alexandru Piru»”, <https://litere.ucv.ro/litere/ro/content/%C5%9Fcoala-doctoral%C4%83-%E2%80%9Ealexandru-piru%E2%80%9D>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Ovidius” din Constanța. 2020. „Conducători de doctorat”, <https://univ-ovidius.ro/conducatori-de-doctorat>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea Tehnică de Construcții din București, Facultatea de Inginerie în Limbi Străine. 2020. „Master de Traducere și interpretare specializată”, <https://fils.utcb.ro/vreau-sa-devin-student/studii-de-master/traducere-si-interpretare-specializata/>, accesat în octombrie 2020.

4.7 Limba română ca limbă străină

Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ

Cunoașterea limbii române ca limbă străină (LRLS) este obligatorie pentru toți cetățenii străini care se înscriu la programe de studii postuniversitare desfășurate în limba română, indiferent de universitatea care organizează aceste programe. În această secțiune ne propunem să descriem pe scurt cadrul legislativ, evoluția numărului studenților străini înscriși la programe postuniversitare la nivel național, precum și detalii despre studenții străini înscriși la programe de masterat și doctorat la Academia de Studii Economice din București.

Din punct de vedere legislativ, conform OMEN nr. 3473/2017, cetățenii străini pot fi înscriși la studii universitare de masterat și doctorat în limba română dacă fac dovada cunoașterii limbii române prin „atestatul de absolvire a anului pregătitor de limba română sau certificatul de competență lingvistică, după caz” (Art. 26, lit. h; Art. 34, lit. j). Atestatul de absolvire a anului pregătitor se poate obține numai după finalizarea cu succes a acestui program, organizat conform OMENCȘ nr. 6156/2016, cu modificările și completările ulterioare (vezi capitolul 3, secțiunea 3.7 unde am descris pe larg arhitectura programului APLR). Certificatul de competență lingvistică (nivel minim B1) se poate obține în urma promovării cu succes a unui test de competență lingvistică pentru limba română ca limbă străină organizat de „de către instituțiile de învățământ superior acreditate din țară care organizează anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini sau în străinătate, prin lectoratele de limba română ale Institutului Limbii Române sau prin Institutul Cultural Român” (conform OMEC nr. 4544/2020). De asemenea, secțiunea „Studiază în România: Studenți non-EU” de pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării precizează categoriile de cetățeni străini care sunt exceptate de la prezentarea certificatului de absolvire a APLR la înscrierea la programe de studii cu predare în limba română – este vorba de:

- Persoanele care prezintă acte de studii românești (diplome și certificate) sau acte de studii, situații școlare atestând cel puțin patru ani de studii consecutivi urmați într-o unitate școlară din sistemul național din România; [...] Cei care, în vederea înscrierii în învățământul universitar, promovează testul de limba română, în urma examinării de către o comisie de specialitate formată din cadre didactice având cel puțin funcția didactică de lector. Examinarea poate fi făcută în instituția de învățământ superior la care candidatul dorește să studieze, dacă această instituție de învățământ superior desfășoară o specializare/program de studii de limba și literatura română autorizat provizoriu sau acreditat, sau în cadrul altei instituții de învățământ superior acreditate care desfășoară o astfel de specializare/program de studii. În urma acestei examinări se va elibera un Certificat de competență lingvistică. (MEC. nedat)

În ceea ce privește numărul cetățenilor înscriși la programe de studii masterale și doctorale în România, datele sunt mai puțin clare decât cele referitoare la numărul celor înscriși la studii universitare de licență. În mod constant, numărul studenților străini din România crește de la an la an, cei mai mulți urmând programe de licență (de la 5,5% din totalul studenților care au obținut diploma de bacalaureat în altă țară în anul universitar 2015-2016, conform INS, 2017, p. 36, la 6,1% în anul universitar 2017-2018, conform INS, 2019, p. 36, la 6,3% în anul universitar 2018-2019, conform INS, 2020, p. 36). Din păcate, datele statistice furnizate de INS nu fac referire și strict la numărul studenților străini înscriși la programe de masterat sau doctorat. Astfel de date nu sunt disponibile nici în publicația „Raport privind starea învățământului superior din România 2017-2108” elaborată de Ministerul Educației Naționale, unde se dau detalii doar despre numărul de studenți înscriși la studii universitare de licență în perioada 2014-2017 (MEN, 2017-2018).

Totuși, încercăm să identificăm numărul studenților străini care se pot înscrie la programe de masterat și doctorat în România pe baza cifrelor de școlarizare aprobate anual prin Hotărâre de Guvern. Astfel, în Tabelul 4.16 de mai jos prezentăm sinoptic cifrele de școlarizare aprobate începând cu anul universitar 2015-2016 până în anul universitar 2020-2021: este vorba doar despre cifrele aprobate pentru instituțiile de învățământ superior de stat întrucât nu am găsit date și despre instituțiile de învățământ superior particular

(deși conform OMENCS nr. 3855/ 2016, Art. 2, lit. b., cetățenii străini se pot înscrie la studii „cu plata taxelor de școlarizare în valută [...] în învățământul superior de stat și particular acreditat din România”). De asemenea, la nivelul instituțiilor de învățământ superior de stat este vorba doar despre cetățenii străini care pot beneficia de finanțare totală sau parțială din partea statului român, nu și despre cetățenii străini care plătesc taxe de școlarizare, aceștia nefiind menționați în Hotărârile de Guvern respective. Precizăm și faptul că, deși numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați de universitățile de stat și particulare acreditate în fiecare an se stabilește prin hotărâre de guvern, din păcate în aceste hotărâri nu se fac precizări referitoare la numărul maxim de studenți străini care pot fi școlarizați pe cicluri de studii de fiecare instituție de învățământ superior acreditată (conform HG nr. 299/ 2020).

Tabelul 4.16 Locuri disponibile pentru studenți străini la programele de licență, masterat și doctorat în perioada 2015-2020

Program de studii	Total cifre de școlarizare aprobate - învățământul superior de stat	Cifre de școlarizare pentru studenți străini (cu finanțare totală sau parțială din bugetul Ministerului Educației și Cercetării)	Pondere studenților străini
Anul universitar 2015-2016			
licență	62400	3520	5,64%
masterat	35600	935	2,63%
doctorat	3000	95	3,17%
total	101000	4550	4,50%
Anul universitar 2016-2017			
licență	62000	3520	5,68%
masterat	35600	935	2,63%
doctorat	3000	95	3,17%
total	100600	4550	4,52%
Anul universitar 2017-2018			
licență	62000	3520	5,68%
masterat	35600	935	2,63%
doctorat	3000	95	3,17%
total	100600	4550	4,52%
Anul universitar 2018-2019			
licență	63201	2920	4,62%
masterat	35973	935	2,60%
doctorat	3036	198	6,52%
total	102210	4053	3,97%
Anul universitar 2019-2020			
licență	63771	2920	4,58%
masterat	36041	935	2,59%
doctorat	3043	198	6,51%
total	102855	4053	3,94%
Anul universitar 2020-2021			
licență	62709	2920	4,66%
masterat	36332	935	2,57%
doctorat	3018	198	6,56%
total	102059	4053	3,97%
Total 2015-2020			
licență	376081	19320	5,14%

Program de studii	Total cifre de școlarizare aprobate - învățământul superior de stat	Cifre de școlarizare pentru studenți străini (cu finanțare totală sau parțială din bugetul Ministerului Educației și Cercetării)	Pondere studenților străini
masterat	215146	5610	2,61%
doctorat	18097	879	4,86%
total	609324	25809	4,24%

Sursa: date extrase de autori din HG nr. 211/ 2015, HG nr. 267/ 2016, HG nr. 136/ 2017, HG nr. 131/ 2018, HG nr. 260/ 2019, HG nr. 327/ 2020.

Analizând datele din Tabelul 4.16, observăm că locurile aprobate pentru cetățenii străini beneficiari de finanțare de la bugetul statului român în perioada 2015-2020 au o pondere de 5,14% din totalul locurilor aprobate pentru programe de licență, 2,61% din totalul locurilor aprobate pentru programe de masterat și 4,86% din totalul locurilor aprobate pentru programe de doctorat; per total ponderea locurilor aprobate cetățenii străini beneficiari de finanțare de la bugetul statului român doritori să urmeze programe de licență, masterat și doctorat este de 4,24%. La nivel de licență, observăm că numărul cetățenilor străini beneficiari de finanțare de la bugetul statului român s-a situat la 3520 în perioada 2015-2017 și a scăzut la 2920 începând cu anul 2018. La nivel de masterat numărul cetățenilor străini beneficiari de finanțare de la bugetul statului român s-a situat la 935 în toată perioada analizată, iar la nivel de doctorat numărul cetățenilor străini beneficiari de finanțare de la bugetul statului român s-a situat la 95 în perioada 2015-2017 și a crescut la 198 începând cu anul 2018.

Date fiind limitările datelor oficiale privitoare la cetățenii străini care pot urma studii de masterat și doctorat în România, la acest moment este dificil să identificăm ponderea studenților străini care studiază în limba română sau în limbi străine la aceste cicluri universitare. Totuși, putem identifica opțiunile de studiu în limba română și în limbi străine, așa cum sunt ele prezentate pe Platforma „Study în Romania” (vezi Tabelul 4.17) pusă la dispoziția celor interesați de Ministerul Educației. Astfel, din totalul de 3736 de programe de licență, masterat și doctorat prezente pe Platforma „Study în Romania”, 1772 sunt programe de licență (47%), 1717 sunt programe de masterat (46%), iar 247 sunt programe de doctorat (7%). Dintre acestea 1421 de programe de licență (38%) sunt oferite în limba română, 1415 programe de masterat (38%) sunt oferite în limba română și 185 de programe de doctorat (5%) sunt oferite în limba română, din totalul de 3021 de programe de licență, masterat și doctorat (81%) oferite în limba română.

Tabelul 4.17 Opțiuni disponibile pentru studenți străini la programele de licență, masterat și doctorat în anul universitar 2020-2021

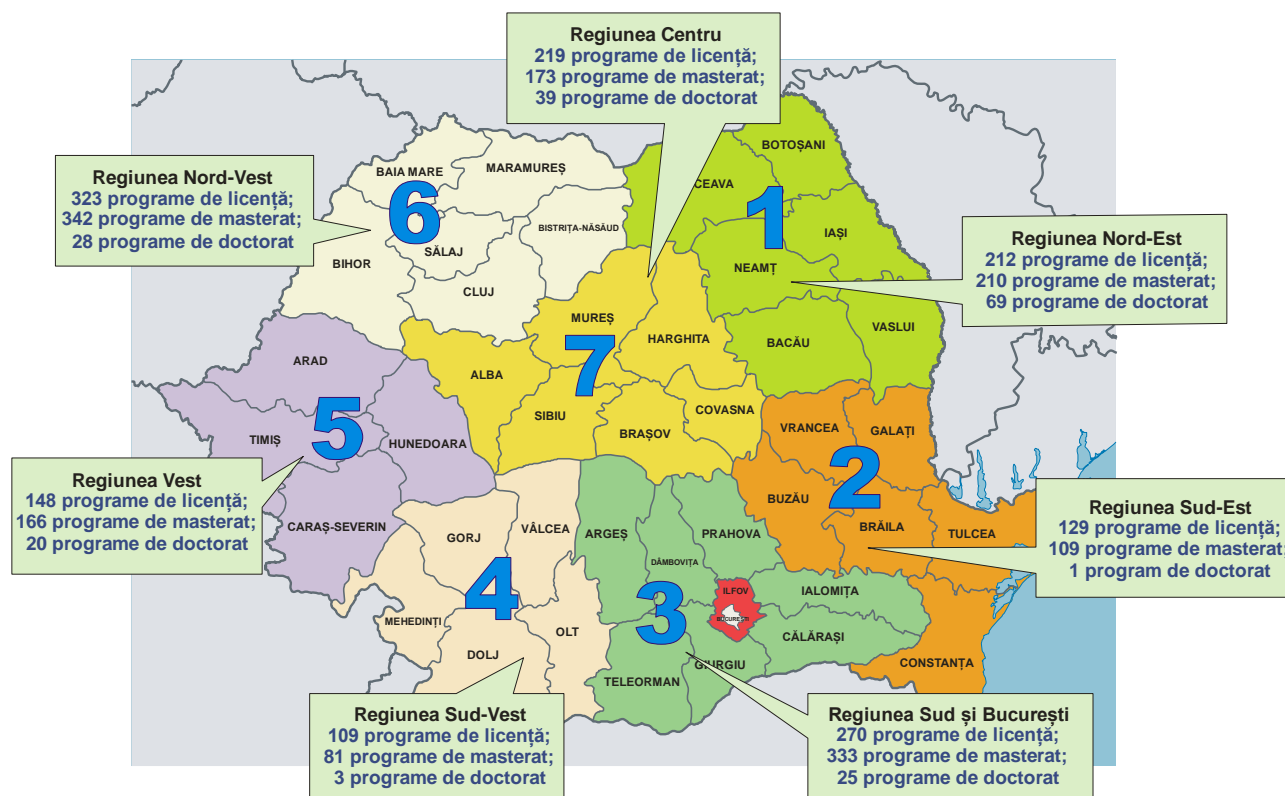
Ciclu de studii și domenii de specializare	Nr. de programe	Pondere
Studii de licență		
Total opțiuni licență în limba română	1421	80,19 %
Total opțiuni licență în limbi străine	351	19,81 %
Total opțiuni licență	1772	
Studii de masterat		
Total opțiuni masterat în limba română	1415	82,41 %
Total opțiuni masterat în limbi străine	302	17,59 %
Total opțiuni masterat	1717	
Studii de doctorat		
Total opțiuni masterat în limba română	185	74,90 %
Total opțiuni masterat în limbi străine	62	25,10 %
Total opțiuni doctorat	247	
Studii de masterat și doctorat		
Total opțiuni masterat și doctorat în limba română	1600	81,47 %

Ciclu de studii și domenii de specializare	Nr. de programe	Pondere
Total opțiuni masterat și doctorat în limbi străine	364	18,53 %
Total opțiuni masterat și doctorat	1964	
Studii de licență, masterat și doctorat		
Total opțiuni licență, masterat și doctorat în limba română	3021	80,86 %
Total opțiuni licență, masterat și doctorat în limbi străine	715	19,14 %
Total opțiuni licență, masterat și doctorat	3736	

Sursa: date extrase de autori de pe Platforma „Study în Romania” (MEN, nedatat), accesată în ianuarie 2021.

În ceea ce privește distribuția geografică a programelor de licență, masterat și doctorat desfășurate în limba română, Figura 4.13 de mai jos redă datele extrase de autori de pe Platforma „Study in Romania” (MEN, nedatat), accesată în ianuarie 2021. Per total, regiunile cu cele mai multe opțiuni de programe desfășurate în limba română sunt: Regiunea Nord-Vest (693 de programe), Regiunea Sud și București (628 de programe), Regiunea Nord-Est (491 de programe) și Regiunea Centru (431 de programe); regiunile cu cele mai puține opțiuni de programe desfășurate în limba română sunt Regiunea Vest (334 de programe), regiunea Sud-Est (239 de programe) și Regiunea Sud-Vest (193 de programe). Per tip de program, cele mai multe opțiuni de programe de licență desfășurate în limba română se regăsesc în Regiunea Nord-Vest (323 de programe), urmată de Regiunea Sud și București (270 de programe), Regiunea Centru (219 programe) și Regiunea Nord-Est (212 programe); cele mai multe opțiuni de programe de masterat desfășurate în limba română se regăsesc în Regiunea Nord-Vest (342 de programe), urmată de Regiunea Sud și București (333 de programe) și Regiunea Nord-Est (210 programe); cele mai multe opțiuni de programe de doctorat desfășurate în limba română se regăsesc în Regiunea Nord-Est (69 de programe), urmată de Regiunea Centru (39 de programe) și Regiunea Nord-Vest (28 de programe).

Figura 4.13 Răspândirea geografică a programelor de licență, masterat și doctorat desfășurate în limba română în anul universitar 2020-2021

Legenda:

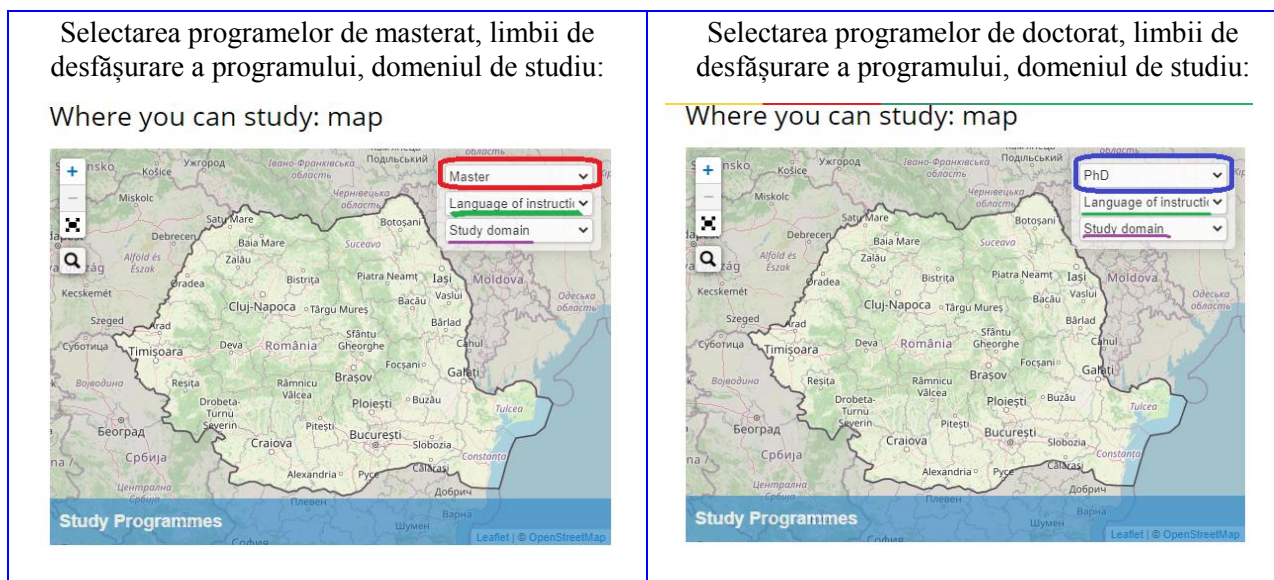
- 1) **Regiunea Nord-Est:** 212 programe de licență, 210 programe de masterat, 69 de programe de doctorat; Bacău: 26 de programe de licență, 23 de programe de masterat, nu există programe de doctorat; Iași: 142 de programe de licență, 154 programe de masterat, 54 de programe de doctorat; Neamț: trei programe de licență, nu există programe de masterat, nu există programe de doctorat; Suceava: 41 programe de licență, 33 programe de masterat, 15 programe de doctorat;
- 2) **Regiunea Sud-Est:** 129 de programe de licență, 109 programe de masterat, un program de doctorat; Brăila: șase programe de licență, două programe de masterat, nu există programe de doctorat; Buzău: două programe de licență, două programe de masterat, un program de doctorat; Constanța: 65 de programe de licență, 70 de programe de masterat, nu există programe de doctorat; Galați: 55 de programe de licență, 34 de programe de masterat, nu există programe de doctorat; Vrancea: un program de licență, un program de masterat, nu există programe de doctorat;
- 3) **Regiunea Sud și București:** 270 de programe de licență, 333 de programe de masterat, 25 de programe de doctorat; București: 206 programe de licență, 276 de programe de masterat, 21 de programe de doctorat; Argeș: un program de licență, un program de masterat, nu există programe de doctorat; Călărași: un program de licență, nu există programe de masterat, nu există programe de doctorat; Dâmbovița: 29 de programe de licență, 27 de programe de masterat, patru programe de doctorat; Prahova: 33 de programe de licență, 29 de programe de masterat, nu există programe de doctorat;
- 4) **Regiunea Sud-Vest:** 109 programe de licență, 81 de programe de masterat, trei programe de doctorat; Dolj: 83 de programe de licență, 65 de programe de masterat, trei programe de doctorat; Gorj: 15 programe de licență, 11 programe de masterat, nu există programe de doctorat; Mehedinți: nouă programe de licență, cinci programe de masterat, nu există programe de doctorat; Olt: un program de licență, nu există programe de masterat, nu există programe de doctorat; Vâlcea: un program de licență, nu există programe de masterat, nu există programe de doctorat;
- 5) **Regiunea Vest:** 148 de programe de licență, 166 de programe de masterat, 20 de programe de doctorat; Arad: 50 de programe de licență, 36 de programe de masterat, două programe de doctorat; Hunedoara: 33 de programe de licență, 24 de programe de masterat, cinci programe de doctorat; Timiș: 65 de programe de licență, 106 programe de masterat, 13 programe de doctorat;
- 6) **Regiunea Nord-Vest:** 323 de programe de licență, 342 de programe de masterat, 28 de programe de doctorat; Bihor: 89 de programe de licență, 61 de programe de masterat, 11 programe de doctorat; Bistrița-Năsăud: 11 programe de licență, patru programe de masterat, nu există programe de doctorat; Cluj: 166 de programe de licență, 245 de programe de masterat, 14 programe de doctorat; Maramureș: 47 de programe de licență, 31 de programe de masterat, trei programe de doctorat; Satu-Mare: zece programe de licență, un program de masterat, nu există programe de doctorat;
- 7) **Regiunea Centru:** 219 programe de licență, 173 de programe de masterat, 39 de programe de doctorat; Alba: 24 de programe de licență, 26 de programe de masterat, nu există programe de doctorat; Brașov: 95 de programe de licență, 63 de programe de masterat, 36 de programe de doctorat; Covasna: cinci programe de licență, un program de masterat, nu există programe de doctorat; Mureș: 26 de programe de licență, 22 de programe de masterat, trei programe de doctorat; Sibiu: 69 de programe de licență, 61 de programe de masterat, nu există programe de doctorat.

Sursa: date extrase de autoare de pe Platforma „Study in Romania”.

Desigur, este de interes și lista domeniilor de studiu disponibilă pentru cetățenii străini care doresc să se înscrie la programe oferite de universitățile românești. Doritorii pot alege de pe Platforma „Study in Romania” atât tipul de program (licență, masterat, doctorat) sau limba de desfășurare a programului (româna, una sau mai multe combinații de limbi străine), cât și domeniul pentru fiecare dintre tipurile de program sau de limbi de desfășurare a programului respectiv. Spre exemplificare, Figura 4.14 de mai jos redă modul de selecție a opțiunilor pentru programe de masterat și doctorat desfășurate în limba română:

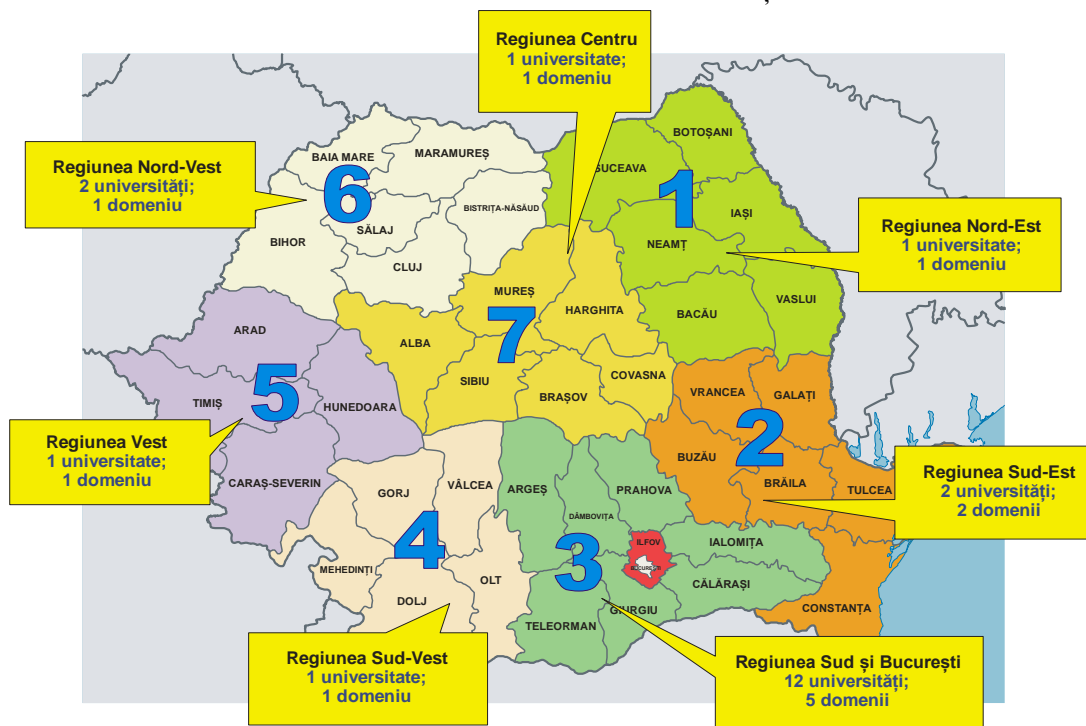
Figura 4.14 Posibilități de selectare a domeniilor de studiu pe Platforma „Study in Romania”

Întrucât nu am găsit date statistice referitoare la domeniile de studiu pentru care au optat până acum studenții străini din România, nu putem oferi o imagine de ansamblu a domeniilor preferate la nivel de țară. Totuși, ne vom referi la domeniile de studiu pentru care au optat în ultimii ani studenții străini care au studiat la Academia de Studii Economice din București. Vom aminti atât domeniile de studiu urmate de absolvenții programului APLR organizat de Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri din structura Facultății de Relații Economice Internaționale din cadrul ASE, cât și la programele de studii de licență, masterat și doctorat din cadrul ASE care înmatriculează studenți străini.

Așa cum am arătat în capitolul 3, absolvenții APLR ASE din promoțiile 2015-2020 s-au înscris la programe de studii universitare de licență, masterat sau doctorat organizate de 20 de universități românești de pe tot cuprinsul țării (Figura 4.15), precum și la instituții de învățământ postliceal sanitar din București.

Figura 4.15 Inserția absolvenților APLR ASE pe piața educațională din România, conform datelor furnizate de absolvenți

Legenda:

- a) **Regiunea Nord-Est:** Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași (specializări: Medicină Generală, Medicină Dentară);
- b) **Regiunea Sud-Est:** Universitatea „Ovidius” din Constanța (specializarea Medicină Dentară); Academia Navală „Mircea cel Bătrân” din Constanța;
- c) **Regiunea Sud și București:** Academia de Studii Economice din București (specializări în: Cibernetică și Statistică Economică, Contabilitate și Informatică de Gestiu, Economie Teoretică și Aplicată, Finanțe, Drept, Management, Relații Economice Internaționale); Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București (specializări: Medicină Generală, Medicină Dentară, Farmacie); Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București (specializarea Medicină Veterinară); Universitatea din București (specializări: Istorie, Limbi și Literaturi Străine); Universitatea Politehnică din București (specializări: Inginerie Mecanică); Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București (specializarea Arhitectură); Universitatea Națională de Arte din București (specializarea Design Interior); Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport din București; Universitatea Națională de Muzică din București; Universitatea Tehnică de Construcții din București (specializarea Construcții); Universitatea Româno-Americană din București (specializarea: Management); Universitatea „Petrol și Gaze” din Ploiești;
- d) **Regiunea Sud-Vest:** Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova;
- e) **Regiunea Vest:** Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara;
- f) **Regiunea Nord-Vest:** Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca (specializarea Medicină Generală); Universitatea din Oradea (specializări: Medicină Generală, Medicină Dentară);
- g) **Regiunea Centru:** Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș.

Așa cum am remarcat în capitolul 3, absolvenții APLR ASE din promoțiile 2015-2020 s-au înscris la studii universitare mai ales în domeniul de specializare „Științe biologice și biomedicale” (patru specializări oferite de nouă universități din toate regiunile de dezvoltare a României), urmat de domeniul „Științe sociale” (șapte specializări oferite de două universități din Regiunea Sud și București), domeniul „Științe umaniste și arte” (cinci specializări oferite de patru universități din Regiunea Sud și București), domeniul „Științe inginerești” (trei specializări oferite de trei universități din Regiunea Sud și București) și domeniul „Știința sportului și educației fizice” (o specializare oferită de o universitate din Regiunea Sud și București). Mai precis, în domeniul „Științe biologice și biomedicale” absolvenții APLR ASE au optat pentru Medicină Generală, Medicină Dentară, Farmacie și Medicină Veterinară; în domeniul „Științe sociale” absolvenții APLR ASE au optat pentru Cibernetică și Statistică Economică, Contabilitate și Informatică de Gestiu, Economie Teoretică și Aplicată, Finanțe, Drept, Management, Relații Economice Internaționale; în domeniul „Științe umaniste și arte” absolvenții APLR ASE au optat pentru Istorie, Limbi și Literaturi Străine, Arhitectură, Design Interior, Muzică; în domeniul „Științe inginerești” absolvenții APLR ASE au optat pentru Construcții, Inginerie (Petrol și gaze), Inginerie Mecanică; în domeniul „Știința sportului și educației fizice” absolvenții APLR ASE au optat pentru Educație Fizică și Sport.

În privința programelor de studii de licență, masterat și doctorat din cadrul ASE care înmatriculează studenți străini, oferim în Tabelul 4.18 de mai jos datele extrase din respectivele Metodologii de admitere pentru anul 2020. Per total, 43 de programe de licență, masterat și doctorat din totalul de 109 programe (39,4%) oferă locuri pentru cetățenii străini, atât la programe desfășurate în limba română, cât și la programe desfășurate în limbi străine (engleză sau franceză); din totalul de 10919 locuri scoase la concurs pentru admiterea 2020, 440 de locuri (4%) sunt destinate cetățenilor străini (dintre care 23 de locuri pentru cetățenii care vin pe cont propriu în lei – CPL și 417 locuri pentru cetățenii care vin pe cont propriu valutar – CPV). Per tip de program, la nivelul programelor de licență, din totalul de 25 de programe, 19 programe (76%) oferă 296 de locuri pentru cetățenii străini (4,6% din totalul de locuri la programele de licență); 9 programe (36%) se desfășoară în limba

română, 8 programe (32%) se desfășoară în limba engleză, 1 program (4%) se desfășoară în limba franceză, și 1 program (4%) se desfășoară în limbile română, engleză și franceză. La nivelul programelor de masterat, din totalul de 73 de programe, 22 de programe (30%) oferă 138 de locuri pentru cetățenii străini (3,4% din totalul de locuri la programele de masterat); 8 programe (11%) se desfășoară în limba română, 9 programe (13%) se desfășoară în limba engleză, 1 program (1,4%) se desfășoară în limba franceză. La nivelul programelor de doctorat, din totalul de 11 școli doctorale, 2 școli doctorale (18%) oferă 6 locuri pentru cetățenii străini (1,7% din totalul de locuri la programele de doctorat).

Tabelul 4.18 Domenii de studiu de licență, masterat și doctorat pentru care pot opta studenții străini de la ASE București, anul universitar 2020-2021

Nr. crt.	Domeniu de studiu	Total cifre de școlarizare aprobate	Cifre de școlarizare pentru studenți străini	Pondere studenți străini
Programe de licență				
1.	Administrație publică	347	5 CPV	1,4%
2.	Administrarea afacerilor în comerț, turism, servicii, merceologie și managementul calității	490	3 CPV	0,6%
3.	Informatică economică	380	3 CPV	0,8%
4.	Contabilitate și informatică de gestiune	545	3 CPV	0,6%
5.	Economie și comunicare economică în afaceri	290	5 CPV	1,7%
6.	Finanțe și bănci	490	5 CPV	1%
7.	Management	600	3 CPV	0,5%
8.	Marketing	445	5 CPV	1,1%
9.	Economie și afaceri internaționale	435	5 CPV	1,1%
10.	Administrarea afacerilor (în limba engleză)	340	60 CPV	17,6%
11.	Administrarea afacerilor (în limba franceză)	120	59 CPV	49,2%
12.	Administrarea afacerilor în comerț, turism, servicii, merceologie și managementul calității (în limba engleză)	96	20 CPV	20,8%
13.	Informatică economică (în limba engleză)	126	10 CPV	8%
14.	Contabilitate și informatică de gestiune (în limba engleză)	100	20 CPV	20%
15.	Finanțe și bănci (în limba engleză)	95	20 CPV	21%
16.	Management (în limba engleză)	90	20 CPV	22,2%
17.	Marketing (în limba engleză)	95	20 CPV	21%
18.	Economie și afaceri internaționale (în limba engleză)	120	25 CPV	20,8%
19.	Limbi moderne aplicate (engleză, franceză)	95	5 CPV	5,3%
	Total cifră de școlarizare licență	6463	296 CPV	4,6%

PREGĂTIREA MULTILINGVĂ LA NIVEL POSTUNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA

Nr. crt.	Domeniu de studiu	Total cifre de școlarizare aprobate	Cifre de școlarizare pentru studenți străini	Pondere studenți străini
Programe de masterat				
1.	Management și marketing în turism	50	1 CPV	2%
2.	Contabilitate, audit și informatică de gestiune	60	2 CPV	3,3%
3.	Bănci și asigurări	50	1 CPV	2%
4.	Finanțe și bănci – DOFIN	50	1 CPV	2%
5.	Managementul afacerilor	60	1 CPV	1,7%
6.	Managementul serviciilor de sănătate	61	1 CPL	1,6%
7.	Managementul marketingului	51	1 CPV	2%
8.	Marketing online	75	1 CPV	1,3%
9.	Antreprenariat și administrarea afacerilor (în limba engleză)	73	5 CPV	6,8%
10.	Antreprenariat și administrarea afacerilor (în limba franceză)	48	10 CPV	20,8%
11.	Antreprenariat și administrarea afacerilor în domeniul energiei (în limba engleză)	35	10 CPV	28,6%
12.	Administrarea afacerilor (în limba engleză)	50	5 CPV	10%
13.	MBA Româno-Canadian (în limba engleză)	50	5 CPL, 10 CPV	30%
14.	MBA Româno-Francez INDE (în limba engleză)	50	2 CPL, 8 CPV	20%
15.	Securitatea informatică (în limba engleză)	70	1 CPL, 4 CPV	7,1%
16.	Contabilitatea afacerilor (în limba engleză)	50	4 CPL, 5 CPV	18%
17.	Contabilitate, audit și informatică de gestiune (în limba engleză)	60	8 CPL, 8 CPV	26,7%
18.	Finanțe aplicate/Master of Applied Finance (în limba engleză)	50	2 CPL, 10 CPV	24%
19.	Managementul relațiilor cu clienții (Customer Relationship Management) (în limba engleză)	51	1 CPV	2%
20.	Comunicare de afaceri în limba engleză (în limba engleză)	58	16 CPV	27,6%
21.	Comunicare în limba engleză pentru predare și cercetare economică (în limba engleză)	50	3 CPV	6%
22.	Managementul afacerilor internaționale (în limba engleză)	75	12 CPV	16%
	Total cifră de școlarizare masterat	4110	138 din care 23 CPL, 115 CPV	3,4%

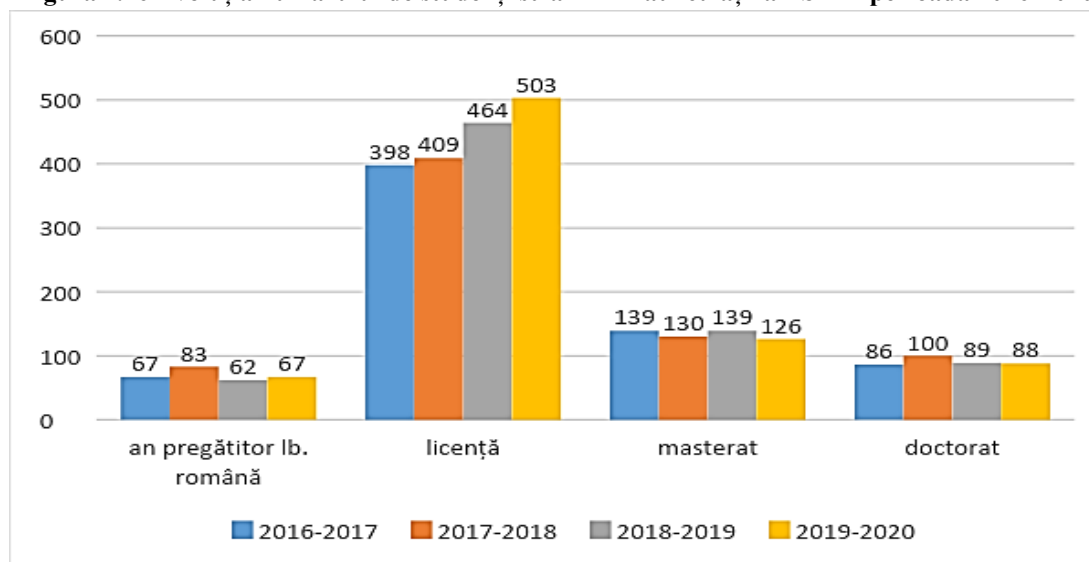
Nr. crt.	Domeniu de studiu	Total cifre de școlarizare aprobate	Cifre de școlarizare pentru studenți străini	Pondere studenți străini
Programe de doctorat				
1.	Administrarea Afacerilor	39	1 CPV	2,6%
2.	Management	36	5 CPV	13,9%
3.	Total cifră de școlarizare doctorat	346	6 CPV	1,7%
	Total cifră de școlarizare licență, masterat, doctorat	10919	440 din care 23 CPL, 417 CPV	4%

Sursa: date extrase de autoare din Metodologiile ASE de admitere licență, masterat, doctorat 2020.

În Tabelul 4.18 am prezentat sinoptic cifrele de școlarizare aprobate pentru cetățeni străini, pe tipuri de programe de studiu. Am observat că ASE scoate la concurs locuri pentru cetățenii străini atât la programe desfășurate în limba română (pentru care candidații trebuie să facă dovada cunoașterii limbii române ca limbă străină), cât și la programe desfășurate în limbile engleză sau franceză.

Pentru a afla câți cetățeni străini optează într-adevăr pentru aceste programe, putem consulta *Raportul Anual al Rectorului privind starea universității*; nefiind încă disponibil Raportul pentru anul universitar în curs, ne putem face o idee despre evoluția studenților străini înmatriculați la studii la ASE consultând Rapoartele Anuale ale Rectorului aferente anilor universitari precedenți. Figura 4.16 de mai jos este preluată din *Raportul Anual al Rectorului 2019* (Istudor, 2019) și redă evoluția numărului de cetățeni străini care au devenit studenți ai ASE începând cu anul universitar 2016-2017. Per total, se observă o ușoară creștere a studenților străini de la ASE, dată de creșterea constantă a numărului de cetățeni străini înmatriculați la studii de licență; numărul celor înmatriculați la studii de masterat și doctorat se menține relativ constant.

Figura 4.16 Evoluția numărului de studenți străini înmatriculați la ASE în perioada 2016-2020

Sursa: Istudor, 2019, ASE, Direcția Relații Internaționale.

Tot din Rapoartele Anuale ale Rectorului aflăm că țările de proveniență ale cetățenilor străini se diversifică în mod constant. Astfel, dacă în 2016 era vorba de cetățeni străini cu 39 de naționalități, în 2017 era vorba de 52 de naționalități, iar în 2018 și 2019 era vorba de 50 de naționalități (Istudor, 2016, 2017, 2018, 2019).

Pe scurt, această secțiune a analizat situația cetățenilor străini înscriși la studii de masterat și doctorat în România, comparativ cu cea a cetățenilor străini înscriși la programe de licență. Am făcut referire la: cadrul

legislativ care permite cetățenilor străini să urmeze astfel de programe organizate de universitățile românești (făcând dovada competențelor lingvistice în limba/ limbile de desfășurare a programului), evoluția numărului de studenți străini în perioada 2015-2020 (pe baza cifrelor de școlarizare aprobate pentru universități de stat), posibile opțiuni pentru domenii de studii în anul universitar 2020-2021 (pe baza datelor de pe Platforma „Study in Romania” susținută de Ministerul Educației), distribuția geografică a programelor de studii desfășurate în limba română prezentate de platforma amintită (cu sublinierea bogăției de programe în Regiunea Nord-Vest, Regiunea Sud și București, Regiunea Nord-Est și Regiunea Centru). De asemenea, am oferit mai multe detalii despre cetățenii străini înmatriculați la studii în Academia de Studii Economice din București, cu referire la: opțiunile de continuare a studiilor de către absolvenții Anului pregătitor de limba română pentru cetățenii străini organizat de Departamentul de Limbi moderne și comunicare în afaceri de la Facultatea de Relații Economice Internaționale, cifrele de școlarizare pentru cetățenii străini (conform Metodologiilor de admitere la licență, masterat și doctorat în 2020), evoluția numărului de cetățeni străini înmatriculați la programele oferite de ASE în perioada 2016-2020 (conform *Raportului Anual al Rectorului*, Istudor, 2019). Rămân ca posibile direcții de cercetare: situația cetățenilor străini înmatriculați la studii de masterat și doctorat în toate universitățile românești, fie ele de stat sau particulare, opțiunile studenților străini pentru programe desfășurate în limba română versus programe desfășurate în alte limbi, perfecționarea competențelor de limba română ca limbă străină pe parcursul studiilor de masterat și doctorat (tipuri de cursuri, materiale, furnizori de servicii lingvistice).

Bibliografie

Surse online

- Academia de Studii Economice din București. 2020. „Admitere licență 2020 – Cifra de școlarizare repartizată pentru anul universitar 2020-2021 – studii universitare de licență, forma de învățământ cu frecvență”, https://admitere.ase.ro/licenta2020/pdf/Cifra_scolarizare_IF.pdf.
- Academia de Studii Economice din București. 2020. „Admitere masterat 2020 – Cifra de școlarizare repartizată pentru anul universitar 2020-2021, studii universitare de masterat”, https://admitere.ase.ro/masterat2020/pdf/Cifra_scolarizare_masterat_profesional.pdf.
- Academia de Studii Economice din București. 2020. „Numărul de locuri și temele de cercetare scoase la concurs pentru admiterea la studii universitare de doctorat în anul universitar 2020-2021”, http://doctorat.ase.ro/Media/Default/Documente/Admitere%202020/HS%20nr.%2022_Locuri%20si%20teme%20admitere%20doctorat%202020-2021.pdf.
- INS. nedat. „Statistica educației”, <https://insse.ro/cms/ro/content/statistica-educa%C8%9Biei>.
- INS. 2017. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisciă, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2015_2016.pdf.
- INS. 2019. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisciă, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. Ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2017_2018_0.pdf.
- INS. 2020. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2018/2019”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisciă, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2018_2019_0.pdf.
- Istudor, Nicolae. 2016. „Raportul anual al Rectorului Academiei de Studii Economice din București privind starea universității”, <http://ca.ase.ro/Media/Default/raport/rector/RAPORTUL%20RECTORULUI%202016.pdf>, accesat în ianuarie 2020.
- Istudor, Nicolae. 2017. „Raportul anual al Rectorului Academiei de Studii Economice din București privind starea universității. Anul 2017” http://ca.ase.ro/Media/Default/raport/rector/Raport%20rector_final_senat_2017.pdf, accesat în ianuarie 2020.

- Istudor, Nicolae. 2018. „Raportul anual al Rectorului Academiei de Studii Economice din București privind starea universității pentru anul 2018”, https://www.ase.ro/2013_files/despre_ase/conducere/pdf/Raport_rector_2018.pdf, accesat în ianuarie 2020.
- Istudor, Nicolae. 2019. „Raportul anual al Rectorului Academiei de Studii Economice din București privind starea universității pentru anul 2019”, <http://ca.ase.ro/rapoarte-rector>, accesat în ianuarie 2020.
- MEC. nedatat. „Studiază în România”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.edu.ro/studiaza-in-romania>, accesat în ianuarie 2021.
- MEC. nedatat. „Study in Romania”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.studyinromania.gov.ro/fp/index.php>, accesat în ianuarie 2021.
- MEN. 2017-2018. „Raport privind starea învățământului superior din România 2017-2108”, Ministerul Educației Naționale, https://www.edu.ro/sites/default/files/Raport%20privind%20starea%20%C3%Aenv%20%C4%83%C8%9B%20%C4%83m%C3%A2ntului%20superior%20din%20Rom%C3%A2nia_%202017%20-2018.pdf.
- UEFISCDI. 2013. „Analiza profilurilor universităților din România pe mai multe dimensiuni: Internaționalizarea și echitatea Învățământului Superior în România”, Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării - UEFISCDI, <http://www.politici-edu.uefiscdi.ro/wp-content/uploads/2013/04/Analiza-profilurilor-univ-din-Romania-pe-mm-dimensiuni-Internationalizarea-si-echitatea.pdf>.
- UEFISCDI. 2017. „Policy Brief – Internaționalizarea Învățământului Superior, Analiza datelor statistice privind internaționalizarea educației în instituțiile de învățământ superior de stat din România”, Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării - UEFISCDI, Centrul de Politici Publice.

Legislație

- *** HG nr. 211/ 2015, Hotărâre nr. 211 din 25 martie 2015 privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar și superior de stat în anul școlar/universitar 2015-2016, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 213 din 30 martie 2015, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/166773>.
- *** HG nr. 267/ 2016, Hotărâre nr. 267 din 13 aprilie 2016 privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat și pentru învățământul superior de stat în anul școlar/universitar 2016-2017, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 289 din 15 aprilie 2016, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/177584>.
- *** HG nr. 136/ 2017, Hotărâre nr. 136 din 16 martie 2017 privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat și pentru învățământul superior de stat în anul școlar/universitar 2017-2018, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 198 din 21 martie 2017, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/187646>.
- *** HG nr. 131/ 2018, Hotărâre nr. 131 din 21 martie 2018 privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat și pentru învățământul superior de stat în anul școlar/universitar 2018-2019, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 273 din 28 martie 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/HG%20131%20-%202018%20.pdf>.
- *** HG nr. 260/ 2019, Hotărâre nr. 260 din 24 aprilie 2019 privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat și pentru învățământul superior de stat în anul școlar/universitar 2019-2020, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 338 din 3 mai 2019, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/213396>.
- *** HG nr. 299/ 2020, Hotărâre nr. 299 din 9 aprilie 2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programele de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 375 din 11 mai 2020, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/225491>.
- *** HG nr. 327/ 2020, Hotărâre nr. 327 din 23 aprilie 2020 privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat și pentru învățământul superior de stat în anul școlar/universitar 2020-2021, Guvernul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 345 din 29 aprilie 2020, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/HG%20327-2020.pdf>.

- *** OMENCȘ nr. 3855/ 2016, Ordin nr. 3855 din 26 mai 2016 al ministrului educației naționale și cercetării științifice privind aprobarea (Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini în unitățile de învățământ preuniversitar/instituțiile de învățământ superior de stat și particular acreditate, în anul școlar/universitar 2016-2017, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/179660>.
- *** OMENCȘ nr. 6156/ 2016, Ordin nr. 6156 din 22 decembrie 2016 privind organizarea și desfășurarea anului pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, Publicat în Monitorul Oficial nr. 9 din 5 ianuarie 2017, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/185476>.
- *** OMEN nr. 3473/ 2017, Ordin nr. 3473 din 17 martie 2017 al ministrului educației naționale privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini începând cu anul școlar/universitar 2017-2018, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/187981>.
- *** OMEC nr. 4544/ 2020, Ordin nr. 4544 din 16 iunie 2020 al ministrului educației și cercetării pentru modificarea Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 6.156/2016 privind organizarea și desfășurarea anului pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/226991>.

4.8 Limba rusă

Zinaida Tamara FEDOT

Mulți absolvenți ai unui program de licență în învățământul superior își doresc aprofundarea cunoștințelor dobândite prin cursuri de masterat sau doctorat. Dacă ne referim la aprofundarea cunoștințelor de limba, literatura sau cultura rusă, atunci vorbim despre o adevărată provocare. Pentru că sunt puține ofertele educaționale în acest domeniu.

Consultând H.G. nr. 297/ 2020 privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate, am observat că doar două universități din țară organizează programe de masterat prin care se continuă studiul limbii ruse (vezi Tabelul 4.19): Universitatea din București și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Pe site-urile instituționale ale acestor universități sunt descrise ofertele de studiu pentru programele de masterat sau doctorat care includ, printre alte discipline, unele privind aprofundarea cunoștințelor din domeniul limbii ruse, la care ne vom referi mai jos.

Tabelul 4.19 Programe de studii universitare de masterat – limba rusă, 2020

Nr. crt.	Regiune	Universitate	Program de studii
1	București	Universitatea din București	Limba rusă aplicată. Tehnici de traducere
			Studii culturale slave; Rusia și țările slave din Europa Centrala și de Est
2	Iași	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	Limbi, literaturi și civilizații străine (română, italiană/ spaniolă/ rusă)

Sursa: H.G. Nr. 297/2020.

În cadrul Facultății de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași funcționează Școala Doctorală de Studii Filologice. Înființată în septembrie 2006, funcționează ca departament autonom în cadrul Facultății de Litere. Conform prezetării pe site-ul oficial, Școala doctorală are două module de studiu și câteva subdomenii de cercetare (printre care se regăsește și limba rusă), cum ar fi: „limbă și literatură română [...], limbă și literatură engleză, limbă și literatură franceză, limbă și literatură germană, limbă și literatură rusă [...]”.

Facultatea de Limbi și Literaturi Străine din cadrul Universității București, prin Departamentul de Filologie Rusă și Slavă, în oferta educațională pentru anul universitar 2020-2021 avea incluse două programe de masterat în cadrul cărora cursanții pot aprofunda cunoștințele din domniul limbii ruse: „Limba rusă aplicată. Tehnici de traducere.” și „Studii culturale slave”.

Figura 4.17 Afişe pentru admitere

Sursa: Universitatea București, <https://filologierusasislava.ils.unibuc.ro/programe-de-studii/masterat/>.

Tot Universitatea din București în cadrul Departamentului de Filologie Rusă și Slavă al Facultății de Limbi și Literaturi Străine reunește cursuri despre identitatea culturală, limbi și literaturi diferite în cadrul *Școlii Doctorale de Studii Literare și Culturale*. Complexitatea temelor, interdisciplinaritatea cursurilor, abordările inter- și trans-disciplinare au creat cadrul propice pentru integrarea unor cursanți interesați de limba, literatura sau cultura rusă și doritori de calificare universitară superioară, încununată cu titlul de doctor în domeniul filologie.

Pe scurt, oportunitățile de continuare a studiilor universitare prin intermediul unor programe de masterat sau doctorat în filologie rusă sunt foarte restrânse la nivel național. Din cele 12 universități organizatoare de programe de licență în care este inclus studiul limbii ruse (vezi Capitolul 3), doar două universități (i.e. 17%) oferă programe de masterat sau doctorat în această specializare.

Bibliografie

Surse online

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere, Școala Doctorală de Studii Filologice. nedatată.
http://mail.lit.uaic.ro/scoala_doctorala/, accesat în octombrie 2020.

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Departamentul de Filologie Rusă și Slavă. nedatată.
<https://filologierusasislava.ils.unibuc.ro/>, accesat în octombrie 2020.

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Școala Doctorală de Studii Literare și Culturale. nedatată.
<https://sdlic.ils.unibuc.ro/>, accesat în octombrie 2020.

Legislație

* * * H.G. nr. 297/ 2020, Hotărârea Guvernului nr. 297/2020 privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2020-2021, Guvernul României, Publicat în Monitorul Oficial nr. 372 din 8 mai 2020, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/225475>.

* * * Anexele 1 și 2 la H.G. nr. 297/ 2020, Hotărârea Guvernului nr. 297/2020 privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2020-2021, din 09.04.2020, <https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2020/05/Anexe-1-%C8%99i-2-la-HG-nr.297-2020.pdf>.

4.9 Limba japoneză

Raluca Marina NICOLAE

Singurele universități care cuprind în oferta educațională studii asiatice, particularizate prin studii culturale japoneze sunt cele două universități de stat, Universitatea din București și Universitatea „Babeș-Bolyai” (Cluj), fiecare contribuind pe diferite tronsoane în pregătirea postuniversitară. Universitatea din București propune un masterat în Studii Asiatice, pe când la Universitatea „Babeș-Bolyai” activează un profesor universitar abilitat, membru al Școlii Doctorale de Studii Lingvistice și Literare.

4.9.1 Masteratul de Studii Asiatice de la Universitatea din București

În 2005, Departamentele de Limba și literatura chineză, Limba și literatura japoneză, Limba coreeană au colaborat pentru a pune bazele primului și singurului masterat în Studii Asiatice din țară. Masteratul de Studii Asiatice este un masterat cu profil filologic care, conform procesului Bologna, este conceput ca program de studii aprofundate pentru absolvenții specializărilor de limbă și literatură chineză, coreeană sau japoneză, dar și pentru persoane interesate de zona culturală a Asiei de Est, care cunosc una dintre cele trei limbi ale programului, cel puțin la nivelul B1²⁸⁴. În principal, acest program se concentrează pe studii culturale și traductologie și atrage anual 20-25 de candidați, marea majoritate absolvenți ai Departamentului de Limbă și literatură japoneză.

Programa include cursuri despre istoria și societatea modernă din Extremul Orient, istoria intelectuală a Asiei de Est, istoria studiilor orientale, antropologie culturală, traductologie, tipologie lingvistică și o istorie a sistemelor de scriere în Extremul Orient (Focșeneanu, 2013: p. 80).

Tabelul 4.20 Cursuri de limba japoneză la masteratul de Studii Asiatice (Universitatea din București)

Denumirea cursului	Număr de ore pe săptămână	Durată
Cultură populară japoneză	2	1 semestru
Comunicare de afaceri în limba japoneză	2	2 semestre
Istoria mentalităților japoneze	2	1 semestru
Religia japoneză	2	1 semestru
Lingvistică comparată	2	1 semestru

Sursa: Focșeneanu (2013: p. 80).

Personalul didactic este format dintr-o echipă de profesori aparținând departamentelor de limba chineză, japoneză și coreeană. În fiecare semestru sunt programate prelegeri oferite de profesori din străinătate. Cei mai buni masteranzi își continuă parcursul, timp de trei ani, la Școala Doctorală de Studii Literare și Culturale, care, deși, nu se concentrează exclusiv pe studiile japoneze sau asiatice, oferă posibilitatea de a aborda subiecte legate de Japonia dintr-o perspectivă comparativă.

4.9.2 Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca

Cu toate că nu există un masterat în Studii Est-Asiatice la Universitatea „Babeș-Bolyai”, studenții eminenți își pot obține un doctorat care să vizeze literatura sau cultura niponă în cadrul Școlii Doctorale de Studii Lingvistice și Literare – organizată de Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din

²⁸⁴ <https://www.optiuni.ro/specializations/3904>.

Cluj-Napoca și aflată, administrativ, sub coordonarea Institutului de Studii Doctorale. Școala Doctorală asigură perfecționarea și extinderea pregătirii studenților prin activități de cercetare științifică, predare și evaluare, în cadrul său punându-se accent pe dezvoltarea dimensiunii interdisciplinare a cercetărilor, dar și pe formarea – în plan internațional – a doctoranzilor, orientați pe ariile specifice ale celor mai recente realizări științifice, surse și instrumente de informare. În acest sens, printre membrii acestei Școli Doctorale se numără și prof. univ. dr. habil. Rodica Frentiu, care îndrumă doctorate din domeniile semiotică culturală și poetică japoneză.

Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare a încheiat parteneriate instituționale cu unități științifice ca, de exemplu, Centrul de cercetare a imaginarului „Phantasma”, de la Facultatea de Litere și Școala de Studii Avansate a Academiei Române din cadrul Institutului de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” din Cluj-Napoca²⁸⁵.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

Focșeneanu, A. 2013. „Japanese Studies at the University of Bucharest: Focusing on the Center for Japanese Studies”, in *Japanese Studies around the World 2013* (Nanyan Guo ed.), Kyoto: International Research Center for Japanese Studies, pp. 73-82, <https://www.optiuni.ro/specializations/3904>, accesat în octombrie 2020.

Surse online

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. „Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare”, <https://lett.ubbcluj.ro/scoala-doctorala-de-studii-lingvistice-si-literare/>, accesat în octombrie 2020.

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. 2011. „Masteratul de Studii Est-Asiatice (China, Japonia, Coreea)”, <https://lils.unibuc.ro/2010/masteratul-de-studii-est-asiatice/>, accesat în octombrie 2020.

---

²⁸⁵ <https://lett.ubbcluj.ro/scoala-doctorala-de-studii-lingvistice-si-literare/>.

4.10 Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve la nivel postuniversitar în România

Viorela-Valentina DIMA

În capitolul intitulat „Pregătirea multilingvă la nivel postuniversitar în România” am discutat despre programele cu predare în limbi străine organizate de universitățile românești pentru următoarele cicluri de studii: masterat (ciclul II), doctorat (ciclul III) și programe de studii postuniversitare (subîmpărțite în programe postdoctorale, programe de formare și dezvoltare profesională continuă și programe de perfecționare). Am reliefat tipul și numărul de limbi străine disponibile la fiecare ciclu de studii, domeniile de studiu cu cele mai variate opțiuni, distribuția geografică a programelor cu predare în limbi străine etc. Ca și în capitolul precedent, am dedicat secțiuni speciale prezentării programelor de masterat și doctorat cu predare în limbile engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, rusă și japoneză și am făcut referire la opțiunile de programe cu desfășurare în limba română disponibile pentru studenții străini.

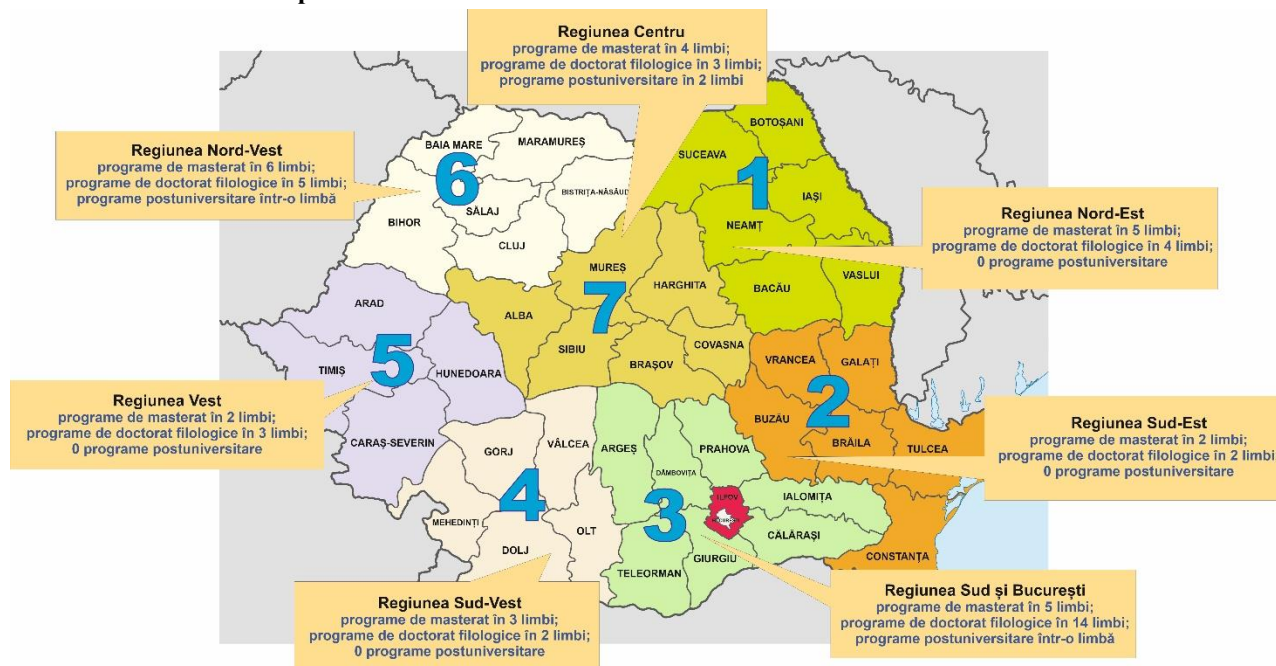
Față de cele 22 de limbi care se pot studia la nivel preuniversitar (vezi Capitolul 2) și cele 35 de limbi care se pot studia la nivel universitar (vezi Capitolul 3), la nivel postuniversitar, oferta multilingvă este mult redusă. Am identificat următoarele opțiuni pe cicluri de studii:

1. la nivel masteral: opt limbi de predare: româna (limbă oficială de stat), germana, maghiara (limbi materne), engleza, franceza, germana, italiana, rusa și spaniola (limbi străine). Dintre acestea, cel mai des întâlnite sunt: româna, engleza, maghiara, franceza și germana;
2. Din perspectiva domeniilor de studiu cu cele mai variate opțiuni, programele cu predare în limba engleză sau în limba maghiară se regăsesc în toate domeniile de studiu, cu excepția domeniului „Știința sportului și educației fizice”, programele cu predare în limba franceză se regăsesc în patru domenii („Științe inginerești”, „Științe biologice și biomedicale”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”), programele cu predare în limba germană se regăsesc tot în patru domenii („Matematică și științele naturii”, „Științe inginerești”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”), programele cu predare în limba spaniolă se regăsesc în două domenii („Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”), iar programele cu predare în limba italiană sau rusă se regăsesc într-un singur domeniu („Științe umaniste și arte”);
3. la nivel doctoral: cinci limbi străine folosite în toate domeniile de studiu/ cercetare (mai ales engleză și franceză, dar și germană sau italiană și spaniolă); 16 limbi moderne în domenii umaniste (mai ales engleză și franceză, dar și arabă, chineză, ebraică, germană, italiană, japoneză, maghiară, neogrecă, norvegiană, olandeză, polonă, portugheză, rusă și spaniolă);
4. la nivelul programelor postuniversitare: patru limbi de predare: româna (în majoritate covârșitoare), engleza, germana și maghiara. Domeniile de studiu în care se regăsesc puținele programe cu predare în altă limbă decât româna sunt: „Științe sociale” (programe în limbile engleză și germană) și „Matematică și științele naturii” (un program în limba maghiară).

Din perspectiva distribuției geografice a programelor cu predare în limbi străine, redăm în Figura 4.18 tabloul sinoptic al programelor de masterat, doctorat și postuniversitare cu predare în alte limbi decât româna identificate pentru anul universitar curent. Observăm că doar în trei din cele șapte regiuni de dezvoltare ale României se organizează programe cu predare în limbi străine la toate cele trei niveluri, Regiunea Sud și București având cea mai bogată ofertă multilingvă (14 limbi, la nivel doctoral), urmată de Regiunea Nord-Vest (șase limbi, la nivel masteral) și Regiunea Centru (patru limbi, la nivel masteral). Dintre celelalte regiuni, care oferă programe în limbi străine la doar două din cele trei niveluri, cea mai variată ofertă multilingvă se regăsește în Regiunea Nord-Est (cinci limbi, la nivel masteral), urmată de Regiunea Sud-Vest (trei limbi, la nivel masteral) și Regiunea Vest (trei limbi, la nivel doctoral); cea mai slabă ofertă se regăsește în Regiunea Sud-Est (două limbi, atât la nivel masteral, cât și la nivel doctoral).

Figura 4.18 Distribuția geografică a programelor de masterat, doctorat și postuniversitare cu predare în alte limbi decât româna în anul universitar 2020-2021

Legenda:

1. **Regiunea Nord-Est:** programe de masterat în cinci limbi, programe de doctorat filologice în patru limbi, nu există programe postuniversitare

Bacău: Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău: programe de masterat în limbile engleză sau franceză;
Iași: Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași: programe de masterat în limba engleză; Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași: programe de masterat în limbile engleză, franceză, italiană, rusă, spaniolă, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză, germană, rusă; Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” din Iași: programe de masterat în limba engleză; Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași: programe de masterat în limba engleză;
Suceava: Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava: programe de masterat în limba engleză, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză, germană;

2. **Regiunea Sud-Est:** programe de masterat în două limbi, programe de doctorat filologice în două limbi, nu există programe postuniversitare

Constanța: Universitatea „Ovidius” din Constanța: programe de masterat în limbile engleză sau franceză, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză; Universitatea Maritimă din Constanța: programe de masterat în limba engleză;
Galați: Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați: programe de masterat în limbile engleză sau franceză, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză; Universitatea „Danubius” din Galați: programe de masterat în limba engleză;

3. **Regiunea Sud și București:** programe de masterat în cinci limbi, programe de doctorat filologice în 14 limbi, programe postuniversitare într-o limbă

București: Universitatea Politehnica din București: programe de masterat în limbile engleză, franceză, germană; Universitatea Tehnică de Construcții din București: programe de masterat în limbile engleză, franceză; Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București: programe de masterat în limba engleză; Universitatea din București: programe de masterat în limbile engleză, franceză, spaniolă, rusă, programe de doctorat filologice în limbile arabă, chineză, ebraică, engleză, franceză, germană, italiană, maghiară, neogrecă, neerlandeză/ olandeză, polonă, portugheză, rusă și spaniolă; Academia de Studii Economice din București: programe de masterat în limbile engleză, franceză, germană, programe de doctorat în limbile engleză, franceză, germană, programe postuniversitare în limba engleză; Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale” din București: programe de masterat în limba engleză; Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București: programe de masterat în limbile engleză, franceză, spaniolă, programe postuniversitare în limba engleză; Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul” din București: programe de masterat în limba engleză; Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București: programe de masterat în limba engleză; Universitatea Româno-Americană din

București: programe de masterat în limba engleză; Universitatea „Spiru Haret” din București: programe de masterat în limba engleză; Institutul de Administrare a Afacerilor din București: programe de masterat în limba engleză; **Argeș**: Universitatea din Pitești: programe de masterat în limbile engleză, franceză, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză; **Dâmbovița**: Universitatea „Valahia” din Târgoviște: programe de masterat în limbile engleză, franceză; **Prahova**: Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești: programe de masterat în limba engleză;

4. **Regiunea Sud-Vest**: programe de masterat în trei limbi, programe de doctorat filologice în două limbi, nu există programe postuniversitare

Dolj: Universitatea din Craiova: programe de masterat în limbile engleză, franceză, germană, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză;

5. **Regiunea Vest**: programe de masterat în două limbi, programe de doctorat filologice în trei limbi, nu există programe postuniversitare

Arad: Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad: programe de masterat în limba engleză, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză; Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad: programe de masterat în limbile engleză, franceză; **Timiș**: Universitatea Politehnica Timișoara: programe de masterat în limbile engleză, franceză; Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” din **Timișoara**: programe de masterat în limbile engleză, franceză; Universitatea de Vest din Timișoara: programe de masterat în limbile engleză, franceză, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză, germană; Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara: programe de masterat în limba engleză;

6. **Regiunea Nord-Vest**: programe de masterat în șase limbi, programe de doctorat filologice în cinci limbi, programe postuniversitare într-o limbă

Bihor: Universitatea din Oradea: programe de masterat în limbile engleză, franceză; Universitatea Creștină „Partium” din Oradea: programe de masterat în limbile engleză, germană, maghiară; **Cluj**: Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca: programe de masterat în limbile engleză, franceză, germană; Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca: programe de masterat în limbile engleză, franceză; Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca: programe de masterat în limbile engleză, franceză, germană, italiană, maghiară, spaniolă, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză, germană, japoneză, norvegiană, programe postuniversitare în limba maghiară; Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca: programe de masterat în limba engleză; Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca: programe de masterat în limbile engleză, franceză; Institutul Protestant din Cluj-Napoca: programe de masterat în limba maghiară; Universitatea „Sapientia” din Cluj-Napoca: programe de masterat în limbile engleză, maghiară;

7. **Regiunea Centru**: programe de masterat în patru limbi, programe de doctorat filologice în trei limbi, programe postuniversitare în două limbi

Alba: Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia: programe de masterat în limba engleză, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză, germană; **Brașov**: Universitatea „Transilvania” din Brașov: programe de masterat în limbile engleză, franceză, germană, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză, germană; **Mureș**: Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș: programe de masterat în limbile engleză, maghiară; Universitatea de Arte din Târgu Mureș: programe de masterat în limba maghiară; Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș: programe de masterat în limba engleză; **Sibiu**: Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu: programe de masterat în limbile engleză, franceză, germană, programe de doctorat filologice în limbile engleză, franceză, germană, programe postuniversitare în limbile engleză, germană.

Sursa: prelucrare date – pentru masterat: Anexa 1 și Anexa 2 Proiect HG domeniul & programe studii universitare master acreditate 2020-2021; pentru doctorat: OMENCȘ nr. 5382/ 2016, OMENCȘ nr. 4154/ 2018, OMEN nr. 4209/ 2018, OMEN nr. 4210/ 2018, OMEN nr. 5472/ 2018, OMEN nr. 3100/ 2019, OMEN nr. 4006/ 2019, OMEN Nr. 4225/ 2019; pentru programe postuniversitare: ANC. RNPP. Registrul național al programelor postuniversitare.

Ca și în capitolul precedent, am dedicat și în acest capitol o secțiune specială învățământului în limbi străine la Academia de Studii Economice din București, oferind mai multe detalii despre programele de masterat, doctorat și postuniversitare organizate de această universitate. Am făcut referire la:

- lista completă a programelor de masterat cu predare în limbile engleză, franceză și germană organizate de opt dintre cele 12 Facultăți ale ASE (conform Ofertei educaționale a ASE pentru Admiterea 2021): Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine (care organizează

masterate în toate cele trei limbi străine menționate), Facultatea de Business și Turism, Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică, Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestione, Facultatea de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori, Facultatea de Marketing, Facultatea de Relații Economice Internaționale (care organizează masterate în limba engleză) și Facultatea Bucharest Business School (care organizează exclusiv programe de MBA în limba engleză, în parteneriat cu țări francofone – Canada și Franța).

- Academia de Studii Economice din București este singura instituție de învățământ superior din România care organizează programe de tip MBA – Master of Business Administration (conform Anexa 1 și Anexa 2 Proiect HG domeniul & programe studii universitare master acreditate 2020-2021). Acest tip de programe de masterat este unul special, întrucât pune accentul pe aprofundarea cunoștințelor de specialitate ale studenților de către echipe mixte de profesori din România și din universitățile străine partenere, precum și dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale studenților în parteneriat cu companii românești și străine.
- La nivel masteral, limbile străine se folosesc nu doar ca limbi de predare, ci și ca limbi de studiu (în mai mică măsură față de programele de licență). Limbile străine prezente ca limbi de studiu în planurile de învățământ ale programelor de masterat ale ASE sunt: engleza, dar și franceza, germana, italiana sau spaniola (conform Dima et al., 2018).
- limbile străine folosite pentru studiile doctorale: engleză, franceză și germană. Aceste limbi străine sunt prezente încă de la admiterea la studii doctorale, apoi pe parcursul acestora (pentru realizarea cercetării și diseminarea rezultatelor acesteia prin intermediul participării la conferințe internaționale și publicării de articole științifice în reviste cotate în baze de date internaționale) și la finalul studiilor doctorale (pentru redactarea și susținerea tezelor de doctorat) (conform Regulamentului instituțional privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat).
- Analizând datele publicate pe site-ul Consiliului pentru studiile universitare de doctorat al ASE, am constatat că în perioada 2015-2020, 15% din tezele doctorat susținute la ASE au fost redactate în limbi străine (majoritatea în limba engleză). Acest procent arată că ASE depășește indicatorul stabilit de OMEC nr. 3200/ 2020 pentru evaluarea studiilor universitare de doctorat, care precizează că pentru promovarea internaționalizării învățământului românesc, cel puțin 10% din tezele de doctorat trebuie redactate și susținute într-o limbă de circulație internațională.
- oportunitățile de participare la stagii de studiu ale masteranzilor și doctoranzilor ASE la universități din străinătate, prin Programul Erasmus+. Am arătat că, din cele aproape 200 de universități partenere ale ASE în cadrul acestui program, 143 de instituții oferă mobilități la nivel masteral și 31 de instituții oferă mobilități la nivel doctoral (conform Ofertei de mobilități pentru anul 2020-2021 de pe site-ul Direcției Relații Internaționale a ASE). Majoritatea oportunităților sunt pentru stagii la programe cu predare în limba engleză (61% la nivel masteral și 65% la nivel doctoral). În plus, există o serie de oportunități și pentru cunoscătorii de limba franceză (15% la nivel masteral și 6% la nivel doctoral), germană (8% la nivel masteral și 6% la nivel doctoral), italiană (10% la nivel masteral și 13% la nivel doctoral) și spaniolă (6% la nivel masteral și 10% la nivel doctoral).
- programele postuniversitare în limbi străine organizate de ASE. Din cele peste 180 de programe de acest tip, doar trei sunt înregistrate în Registrul național al programelor postuniversitare (RNPP) ca fiind programe cu predare în limbă străină (i.e. limba engleză). Aceste trei programe reprezintă 50% din totalul programelor postuniversitare organizate în limba engleză la nivel național și înregistrate în RNPP. Cele trei programe organizate de ASE sunt: Managementul strategic al ospitalității (Strategic hospitality management) – organizat de Facultatea de Business și Turism; Dezvoltarea afacerilor în mediul multinațional și Negocieri și soluționarea conflictelor în afacerile internaționale

– organizate de Facultatea de Relații Economice Internaționale (conform site-ului Direcției Management Educațional a ASE).

Capitolul a continuat cu identificarea programelor de masterat și doctorat desfășurate la nivel național în următoarele limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, rusă și spaniolă, precum și cu opțiunile de programe în limba română promovate pentru studenții străini prin intermediul Platformei „Study in Romania”, susținută de Ministerul Educației. Redăm pe scurt în cele ce urmează concluziile la care am ajuns pentru fiecare dintre aceste categorii de limbi.

Limba engleză este limba străină cel mai frecvent întâlnită limbă străină în programele de studii universitare de masterat și doctorat și în programele postuniversitare. La nivel masteral, limba engleză se folosește la peste 300 de programe de studii organizate de universități de stat și particulare de pe tot cuprinsul țării, în 5 domenii fundamentale: „Matematică și științele naturii”, „Științe inginerești”, „Științe biologice și biomedicale”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”. Ierarhia domeniilor în care se organizează programe de masterat în limba engleză este următoarea: „Științe sociale” (32% din programe) „Științe inginerești” (29% din programe), „Științe umaniste și arte” (19% din programe), „Matematică și științele naturii” (17% din programe), „Științe biologice și biomedicale” (2% din programe) (conform analizei proprii realizate pe baza Anexei intitulată „Programe de studii universitare de masterat cu predare în limba engleză”, extrase de autoare din Anexa 1 și Anexa 2 Proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021).

La nivel doctoral, limba engleză se folosește frecvent în toate cele 35 de domenii de studii doctorale, pe tot parcursul acestora; în ceea ce privește studiile doctorale în limba engleză în domeniul „Științe umaniste și arte”, am identificat 13 universități de stat care oferă astfel de oportunități: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea din București, Universitatea din Craiova, Universitatea din Pitești, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea „Ovidius” din Constanța, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava și Universitatea „Transilvania” din Brașov. Temele de cercetare doctorală sunt foarte variate: de la lingvistică teoretică și contrastivă, lingvistică aplicată, la literatură comparată, la analiză de discurs, la traductologie, studii culturale sau studii de gen etc. În plus, limba engleză poate fi folosită ca limbă redactare și susținere a tezelor de doctorat și în cazul unor teme din alte domenii (literatura și cultura chineză/franceză/germană/neogreacă/rusă/spaniolă sau hermeneutică).

Limba engleză este folosită și pentru câteva programe postuniversitare (6 la număr) organizate în domeniile administrație publică, administrație europeană, afaceri internaționale de trei universități de stat: Academia de Studii Economice din București, Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București și Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu.

Limba germană. Programe de studii de masterat în limba germană se organizează în domenii filologice (limbă și literatură, traductologie și interpretariat, studii culturale, didactice limbii germane) și nefilologice (economie și administrarea afacerilor, informatică, inginerie, studii politice etc.) (vezi capitolul anterior). Cursuri postuniversitare în limba germană se oferă cu precădere de către departamentele de Germanistică ale universităților de stat, precum și de Institutul Goethe București, în vederea pregătirii pentru obținerea gradelor didactice în învățământul preuniversitar, dar și cursuri intensive de limba germană pentru germaniști și profesioniști din alte sfere de activitate (e.g. economie, inginerie, medicină, apărare, artă). Studii doctorale în domeniul germanisticii (lingvistică și/sau literatură) se regăsesc la universități din București, Cluj, Iași, Sibiu și Timișoara.

Limba franceză. Programe de studii de masterat și/sau doctorat în limba franceză se organizează la universități de stat și private din București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Sibiu, Suceava sau Timișoara. Specializările din domeniul „Științe umaniste și arte” în care se organizează studii masterale și doctorale în limba franceză sunt: limbă, literatură și cultură franceză/francofonă, traductologie și interpretariat. De asemenea, franceza este folosită ca limbă de predare la programe de masterat sau ca limbă de cercetare

doctorală și de redactare a tezelor de doctorat din domeniile „Științe inginerești”, „Științe biologice și biomedicale”, „Științe sociale”.

Limba italiană. Programe de studii de masterat și/sau doctorat în limba italiană se organizează la universități de stat și private din București, Cluj, Constanța, Craiova, Iași, Suceava, Târgu-Mureș, sau Timișoara. Cele două specializări care pot fi urmate la nivel masteral sau doctoral sunt: comunicare interculturală/studii culturale și lingvistică aplicată/tehnici traductologice moderne.

Limba spaniolă. Programe de studii de masterat și/sau doctorat în limba spaniolă se organizează la universități de stat și private din București, Cluj, Constanța, Craiova, Iași, Suceava, Târgu-Mureș, Timișoara. Specializările de studiu și cercetare predilecte sunt: lingvistică și literatură, traductologie sau relații internaționale.

Limba română ca limbă străină. Cercetarea noastră nu a identificat programe de studii postuniversitare organizate special pentru cetățenii străini (cum era și firesc), dar s-a axat pe opțiunile de studii masterale și doctorale în limba română pentru cetățenii străini care fac dovada cunoașterii acestei limbi. Am încercat să identificăm numărul de locuri dedicate acestei categorii de candidați în legislația privitoare la aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul superior de stat în intervalul 2015-2020 (anual, un număr constant de aproape 940 de locuri la masterat și aproape 200 de locuri la doctorat), dar și numărul de programe de studii promovate prin intermediul Platformei „Study in Romania”, susținută de Ministerul Educației (pentru anul universitar 2020-2021 am identificat peste 1700 de locuri la masterat, dintre care cca 82% la programe cu predare în limba română, și aproape 250 de locuri la doctorat, dintre care cca 75% la programe cu predare în limba română). Am observat că, din punctul de vedere al răspândirii geografice a programelor de studii cu predare în limba română promovate de platforma amintită, cele mai multe opțiuni de programe de masterat se regăsesc în Regiunea Nord-Vest (342 de programe), urmată de Regiunea Sud și București (333 de programe) și Regiunea Nord-Est (210 programe), iar cele mai multe opțiuni de programe de doctorat se regăsesc în Regiunea Nord-Est (69 de programe), urmată de Regiunea Centru (39 de programe) și Regiunea Nord-Vest (28 de programe).

Identificarea domeniilor de studii alese de cetățenii străini care se înscriu la programe de masterat și doctorat în România rămâne o temă de cercetare ulterioară, fiind un demers extrem de laborios, care depășește obiectivele acestui volum. Totuși, în acest capitol, am ilustrat faptul că absolvenții programului de An pregătitor de limba română pentru cetățenii străini (APLR) ai unei universități românești (i.e. Academia de Studii Economice din București) se inserează cu succes pe piața educațională din România, fiind admiși la programe de licență, masterat și doctorat organizate de 20 de universități din toată țara, în multiple domenii (Științe biologice și biomedicale, Științe sociale, Științe umaniste și arte, Științe inginerești sau Știința sportului și educației fizice).

Limba rusă se poate studia în cadrul unor programe de masterat sau doctorat la puține universități din țară. Cercetarea noastră a identificat doar două astfel de instituții: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Universitatea din București. Domeniile de studiu sunt: lingvistică, studii literare și culturale, traductologie.

Limba japoneză se poate studia în cadrul unor programe de masterat sau doctorat la doar două universități din țară: Universitatea din București și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. La nivel masteral, domeniul de studiu este Studii Asiatice (chineză, coreeană, japoneză), iar la nivel doctoral, domeniul de studiu este Studii lingvistice și literare.

În concluzie, în instituțiile de învățământ universitar din România, oferta de limbi străine este mult redusă și eterogenă la programele de studii masterale, doctorale și postuniversitare față de programele de studii de licență. Cum este, poate, de așteptat, există o mare diferență între programele de masterat și doctorat din domeniul „Științe umaniste și arte” (unde lista limbilor străine este una generoasă: 16 limbi moderne, îndeosebi engleza și franceza, urmate de germană, italiană și spaniolă, dar regăsim și araba, chineza, ebraica, japoneza, maghiara, neogreaca, norvegiana, neerlandeza/ olandeza, polona, portugheza sau rusa) și programele de

masterat și doctorat din celelalte domenii fundamentale de studiu (unde lista limbilor moderne este mai restrânsă: 7 limbi, mai ales engleza, franceza, germana și maghiara, dar și italiana, rusa sau spaniola). Competențele lingvistice în limbi de circulație internațională rămân importante pentru masteranzii/ doctoranzii care doresc să beneficieze de oportunități de studiu în străinătate, prin programe de mobilități de tipul Erasmus+, dar nu numai. La nivelul programelor postuniversitare, oferta de limbi moderne este cea mai săracă – doar 3 limbi: engleza, germana și maghiara folosite ca limbi de predare la 6 programe din domeniile „Științe sociale” și „Matematică și științele naturii” (din cele peste 300 de programe postuniversitare înscrise în Registrul național al programelor postuniversitare – RNPP în toate domeniile fundamentale de studiu).

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

Dima, V.V., Mohanu, F., Hurduzeu, R.E., Lorentz, M.A. and Pătru, C. 2018. „Foreign Language Education in ASE Bucharest - A Quantitative Approach”, in Dumitrescu, D., and A. Zamfir (coord.). 2018. *Proceedings of the 1st International Conference on Economics and Social Sciences*, Bologna: Filodiritto Publisher, inFOROmatica srl, pp. 322-333, https://www.researchgate.net/publication/335839695_Foreign_Language_Education_in_ASE_Bucharest_-_A_Quantitative_Approach.

Surse online

Academia de Studii Economice din București. nedat. „Programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă”, <https://mefc.ase.ro/programe-postuniversitare-de-formare-si-dezvoltare-profesionala-continua/>, accesat în ianuarie 2021.

Academia de Studii Economice din București. 2019. „Regulamentul instituțional privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat” din 18.12.2019, http://doctorat.ase.ro/Media/Default/Documente/Legislatie/Hot.Senat%20nr.229%20din%2018.12.2019_Mod.reg.doctorat%20_site.pdf, accesat în ianuarie 2021.

Academia de Studii Economice din București. 2020-2021. „Oferta de mobilități Erasmus pentru anul universitar 2021/2022”, Direcția Relații Internaționale, <http://international.ase.ro/21/wp-content/uploads/2021/02/Oferta-mobilitati-Erasmus-2021-3.pdf>, accesat în februarie 2021.

Academia de Studii Economice din București. 2021. „Oferta educațională 2021-2022. Programe universitare de masterat profesional”, https://admitere.ase.ro/masterat-2021/info_admitere_masterat/Oferta_locuri_masterat_profesional.pdf, accesat în martie 2021.

Academia de Studii Economice din București. 2021. „Programe universitare de masterat de cercetare”, https://admitere.ase.ro/masterat-2021/info_admitere_masterat/Oferta_locuri_masterat_cercetare.pdf, accesat în martie 2021.

Academia de Studii Economice din București, Consiliul pentru studiile universitare de doctorat (CSUD). nedat. <http://doctorat.ase.ro>, accesat în ianuarie 2021.

Academia de Studii Economice din București, Direcția Management Educațional. nedat. „Programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă”, <https://mefc.ase.ro/programe-postuniversitare-de-formare-si-dezvoltare-profesionala-continua/>, accesat în aprilie 2021.

ANC. RNPP. nedat. „Registrul național al programelor postuniversitare (RNPP)”, Agenția Națională pentru Calificări (ANC), http://www.anc.edu.ro/registru_rnpp/, accesat în ianuarie 2021.

Legislație (în ordine cronologică)

* * * OMENCȘ nr. 5382/ 2016, Ordin nr. 5382 din 29 septembrie 2016 privind funcționarea școlilor doctorale în anul universitar 2016-2017, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, publicat în Monitorul Oficial Nr. 1057 din 28 decembrie 2016, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN_5382_2016.pdf.

* * * OMENCȘ nr. 4154/ 2018, Ordin nr. 4154 din 23 iulie 2018 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice,

publicat în Monitorul Oficial nr. 678 din 3 august 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204154-2018%20.pdf>.

- * * * OMEN nr. 4209/ 2018, Ordin nr. 4209 din 31 iulie 2018 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 691 din 8 august 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%2042092018%20.pdf>.
- * * * OMEN nr. 4210/ 2018, Ordin nr. 4210 din 31 iulie 2018 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul Academiei Române, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 691 din 8 august 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204210-2018%20.pdf>.
- * * * OMEN nr. 5472/ 2018, Ordin nr. 5472 din 14 noiembrie 2018 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 996 din 26 noiembrie 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%205472-2018%20.pdf>.
- * * * OMEN nr. 3100/ 2019, Ordin nr. 3100 din 28 ianuarie 2019 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 118 din 14 februarie 2019, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN%203100-2019%20.pdf>.
- * * * OMEN nr. 4006/ 2019, Ordin nr. 4006 din 14 mai 2019 privind înființarea domeniului de doctorat "Ingineria mediului" în cadrul Școlii Doctorale Interdisciplinare organizate în Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 452 din 5 iunie 2019, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204006-2019%20.pdf>.
- * * * OMEN nr. 4225/ 2019, Ordin nr. 4225 din 5 iunie 2019 privind înființarea domeniului de doctorat "Inginerie electronică, telecomunicații și tehnologii informaționale" în cadrul Universității din Oradea, Ministerul Educației Naționale, publicat în Monitorul Oficial nr. 480 din 12 iunie 2019, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204225%20-%202019%20.pdf>.
- * * * OMEC nr. 3200/ 2020, Ordin nr. 3200 din 7 februarie 2020 privind aprobarea Metodologiei de evaluare a studiilor universitare de doctorat și a sistemelor de criterii, standarde și indicatori de performanță utilizați în evaluare, Ministerul Educației și Cercetării, publicat în Monitorul Oficial nr. 132 din 19 februarie 2020, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordinul%203200-2020.pdf>.
- * * * Proiect HG 2020, Anexa 1, Proiect de Hotărâre a Guvernului privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2020-2021, Anexa 1 proiect HG domenii și programe studii universitare master acreditate 2020-2021, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Anexa%201%20proiect%20HG.pdf>, accesat în ianuarie 2021.
- * * * Proiect HG 2020, Anexa 2, Proiect de Hotărâre a Guvernului privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2020-2021, Anexa 2 proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Anexa%202%20proiect%20HG.pdf>, accesat în ianuarie 2021.

5. Pregătirea multilingvă în context extrașcolar în România

Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ, Raluca Marina NICOLAE, Adriana Elena STOICAN, Anca Teodora ȘERBAN-OPRESCU

5.1 Preliminarii	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	352
5.1.1 Precizări terminologice	352
5.1.2 Rolul institutelor/ centrelor culturale și de limbi străine	353
Bibliografie	355
5.2 Institute culturale pe piața educațională din România	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	357
Bibliografie	361
5.3 Centre de limbi străine din București	
<i>Adriana Elena STOICAN</i>	363
5.3.1 Oferta educațională: număr și public țintă	363
5.3.2 Niveluri și regim de predare	366
5.3.3 Cursuri pentru limbaje de specialitate	369
5.3.4 Tipuri de atestate și certificări	370
5.3.5 Concluzii: scurt raport statistic	376
Bibliografie	378
5.4 Centre universitare de limbi străine	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	379
Bibliografie	386
5.5 Centre culturale universitare	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ, Florina MOHANU, Raluca Marina NICOLAE, Adriana Elena STOICAN, Anca Teodora ȘERBAN-OPRESCU</i>	387
5.5.1 Centre culturale universitare - prezentare generală	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	387
5.5.2 Centrul de Studii Americane din cadrul Academiei de Studii Economice din București	
<i>Anca Teodora ȘERBAN-OPRESCU</i>	394
5.5.3 Centrul de Reușită Universitară din cadrul Academiei de Studii Economice din București	
<i>Maria Antoaneta LORENTZ</i>	399
5.5.4 Centrele Culturale Japoneze din România	
<i>Raluca Marina NICOLAE</i>	407
5.5.4.1 Centrul de Studii Româno-Japoneze „Angela Hondru” (Universitatea Româno-Americană)	408

5.5.4.2 Centrul de Studii Japoneze (Universitatea din București)	410
5.5.4.3 Centrul de Studii Japoneze „Sembazuru” (Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca)	411
5.5.4.4 Centrul Cultural Japonez al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca..	413
5.5.4.5 Centrul de Studii Japoneze (Academia de Studii Economice din București) ..	414
Bibliografie.....	418
5.6 Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve extrașcolare în România	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	421
Bibliografie.....	428

5.1 Preliminarii

Viorela-Valentina DIMA

Studierea limbilor străine în România se realizează nu doar în cadrul instituțiilor de învățământ preuniversitar și universitar publice și private, ci și în așa-numitul cadru extrașcolar, reprezentat de institute și centre culturale, precum și de școli sau centre de limbi străine. Fără a trata chestiunea în mod exhaustiv, capitolul de față își propune să ofere o imagine de ansamblu a posibilităților de studiere a limbilor străine în context extrașcolar, făcând referire la aspecte precum: delimitări terminologice și cadru legal de funcționare, rolul institutelor/centrelor culturale și de limbi străine, exemplificări de instituții de stat și private în care se predau limbi străine.

5.1.1 Precizări terminologice

Înainte de a purcede la analiza propriu-zisă, dorim să facem unele precizări terminologice. Pe piața educațională din România, limbile străine se predau/învață extrașcolar în mai multe tipuri de instituții – institute culturale, centre culturale sau centre de cultură, centre sau școli de limbi străine.

Conform Dexonline.ro, un **institut** este (între altele) o fundație, o „instituție în care se fac cercetări științifice de specialitate”, o „instituție de învățământ superior”, un „așezământ care funcționează în cadrul unei instituții superioare (minister, academie) și în care un colectiv de specialitate face cercetări științifice”. În Dexonline.ro nu se regăsește sintagma **institut cultural**, dar credem că precizările din Legea nr. 356/ 2003 referitoare la Institutul Cultural Român pot fi considerate valide pentru orice tip de institut cultural – așadar, un institut cultural este o instituție care „are drept scop reprezentarea, promovarea și protejarea culturii și civilizației naționale în țară și în străinătate” (Legea nr. 356/ 2003, Art. 2). Conform Dexonline.ro, un **centru** este (între altele) un „loc (localitate sau parte dintr-o localitate) unde este concentrată o activitate (industrială, comercială, administrativă, culturală)”. În Dexonline.ro se regăsește sintagma **centru cultural**, dar nu este definită ca atare. În Legea nr. 292/ 2003, centrul cultural (denumit și **centru de cultură**) este definit drept „instituție publică de cultură, cu personalitate juridică, de interes național sau local” (Legea nr. 292/ 2003, Art. 26), cu atribuții precum „educarea științifică și artistică a publicului, prin programe specifice; [...] elaborarea și editarea de studii, publicații și materiale documentare; [...] colaborarea cu Ministerul Educației și Cercetării, cu fundații, universități române și străine, în vederea cunoașterii și afirmării valorilor culturii și civilizației românești” (idem, Art. 29). De notat că în niciuna dintre cele două legi amintite nu se menționează explicit că menirea institutelor/centrelor culturale este să promoveze cunoașterea lingvistică; aceasta din urmă este considerată probabil implicit subordonată cunoașterii culturale.

Conform Dexonline.ro, o **școală** este (între altele) o „instituție de învățământ”; sintagma **școală de limbi străine** nu se regăsește în Dexonline.ro, la fel cum nu se regăsește nici sintagma **centru de limbi străine**. Totuși, considerăm cele două sintagme sinonime și le definim conform Dicționarului Collins – „o școală de limbi [străine] este o școală particulară unde se predă o limbă străină”. Dată fiind natura de instituție particulară a școlii de limbi străine, funcționarea unei astfel de instituții cade sub incidența Legii nr. 31/ 1990 privind societățile comerciale – astfel, o școală de limbi străine se poate înființa doar printr-un act constitutiv care cuprinde (printre altele) „obiectul de activitate al societății, cu precizarea domeniului și a activității principale” (Legea nr. 31/1990, Art. 7). Conform Oficiului Național al Registrului Comerțului (ONRC), „O firmă poate avea un singur obiect principal de activitate, căruia îi corespunde un singur cod CAEN”. Codul CAEN – i.e. codul din Clasificarea activităților din economia națională – în care se încadrează activitatea societăților care oferă cursuri de limbi străine este „8559 Alte forme de învățământ n.c.a.” [neclasificat în altă parte, nota autorului].

În ceea ce privește accesul celor interesați la informații referitoare la institutele/centrelor culturale și centrele/școlile de limbi străine existente în România, Institutul European din România remarca încă din anul

2007 că lipsa de date asupra furnizorilor de servicii lingvistice în România, nu doar de cursuri de limbă, este evidentă. Și atunci când există, ele sunt fragmentate, de obicei pe tip de limbă sau furnizor, împiedicând formarea unei imagini coerente, de ansamblu, cu privire la diversitatea ofertelor de pe piață. Este necesară inițierea unui studiu care ar contribui pe de o parte la cunoașterea situației românești în vederea adoptării de strategii de dezvoltare la nivel național și, pe de alta, ar contribui la inserarea României în peisajul european, prin contribuția la programele europene și colaborarea dintre diverșii furnizori la nivel european (IER, 2007, p. 26).

Lipsa de date sau nivelul scăzut de accesibilitate a datelor poate fi cauza deficitului de informare despre activitățile culturale, în general²⁸⁶ și activitatea furnizorilor de servicii lingvistice, în special. Astfel, pentru realizarea studiului de față am căutat intens dar nu am reușit să identificăm un registru național al institutelor/centrelor culturale străine care își desfășoară activitatea în România, deși am putut identifica surse de informare defalcate pe limbi străine (e.g. site-urile respectivelor institute culturale) pe țări (e.g. site-ul Ministerului Afacerilor Externe) sau pe regiuni (e.g. site-uri de promovare a activităților de divertisment, precum Șapteseri.ro, Zileșinopti.ro). În privința societăților comerciale, lucrurile stau ceva mai bine – site-ul Listafirme.ro reunește mii de firme care au ca obiect de activitate „[CAEN] 8559 Alte forme de învățământ n.c.a.”, în rândul cărora sunt incluși „furnizorii de servicii prestate în școli cu profil lingvistic”. Astfel, la nivel național în luna octombrie 2020 erau incluse nu mai puțin de 5427 de societăți comerciale active cu acest obiect de activitate.

5.1.2 Rolul institutelor/centrelor culturale și de limbi străine

Rolul instituțiilor culturale este acela de „a promova diversitatea culturală și dialogul intercultural” (Comisia Europeană, 2014, p. 5, traducerea autorului). Astfel, „fiind așezăminte pentru aprofundarea înțelegerii diferitelor culturi și oferind spațiu pentru întâlniri participative²⁸⁷ și creative, instituțiile culturale pot [...] juca un rol esențial în conectarea persoanelor și în construirea unei societăți mai deschise și unificatoare” (idem, traducerea autorului). Principala misiune a instituțiilor culturale este de „a asigura transferul moștenirii culturale de la o generație la alta” (ibidem, traducerea autorului).

Perspectiva Comisiei Europene asupra rolului instituțiilor culturale ca promotoare ale diversității culturale este în acord cu Declarația universală a UNESCO privind diversitatea culturală (UNESCO, 2001) – astfel, diversitatea culturală reprezintă „moștenirea comună a omenirii și trebuie recunoscută și afirmată în beneficiul generațiilor prezente și viitoare” (p. 62, traducerea autorului). Mai mult decât atât, în Convenția UNESCO din 2005 privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale (UNESCO, 2005) se arată că diversitatea culturală „este o sursă principală a dezvoltării sustenabile a comunităților, popoarelor și națiunilor” și „este indispensabilă pentru pace și securitate la nivel local, național și internațional” (p. 1-2, traducerea autorului). De asemenea, se menționează explicit că „diversitatea lingvistică este un element fundamental al diversității culturale” (idem, p. 3, traducerea autorului).

Perspectiva Comisiei Europene asupra rolului instituțiilor culturale ca promotoare ale dialogului intercultural reiese, între altele, din Cartea albă a Consiliului Europei din 7 mai 2008 privind dialogul intercultural, intitulată „Să trăim împreună cu egală demnitate”. Astfel, dialogul intercultural contribuie la promovarea diversității culturale care este un element fundamental al identității europene. Dialogul intercultural este promovat prin intermediul a cinci aspecte-cheie: „guvernarea democratică a diversității

²⁸⁶ Vezi constatarea din „Barometrul de Consum Cultural 2018”, realizat de Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală: „De multe ori publicul larg deține un nivel scăzut de informații cu privire la activitatea muzeelor, teatrelor, filarmonicilor, bibliotecilor, expozițiilor, centrelor culturale, școli de artă populară sau a altor instituții cu specific mai puțin evident” (INCF, 2019, p. 54).

²⁸⁷ Am tradus „participative” (engl.) cu „participativ” pentru a fi cât mai aproape de textul original; a se citi „antrenant”, „mobilizator” [n.a.]

culturale, [...] participare și cetățenie democratică, [...] dezvoltarea de competențe interculturale, [...] spații deschise pentru dialog, [...] [prezența dialogului] la scară internațională (Consiliul Europei, 2008, p. 25, traducerea autorului). Competențele interculturale trebuie dezvoltate la toate nivelurile de învățământ – primar, gimnazial, liceal, universitar, în toate contextele – formal, informal și non-formal (idem, p. 30-32). Dezvoltarea competențelor interculturale vizează educația în spiritul cetățeniei democratice, promovarea multilingvismului prin dezvoltarea competențelor lingvistice, predarea și învățarea istoriei (idem, p. 29). Învățarea limbilor [străine] are următoarele avantaje:

Învățarea limbilor îi ajută pe cei care învață să evite stereotipizarea persoanelor, să-și dezvolte curiozitatea și deschiderea către alteritate și să descopere alte culturi. Învățarea limbilor îi ajută să vadă că interacțiunea cu persoane cu identități sociale și culturi diferite este o experiență fructuoasă (Consiliul Europei, 2008, p. 29, traducerea autorului).

Dima et al. (2019) și Mohanu et al. (2019) arată că în literatura de specialitate se consemnează faptul că, dată fiind natura lor de instituții culturale, institutele/centrelor culturale au desigur rolul de a promova „înțelegerea reciprocă între popoare de culturi diferite” (Hook & Weiner, 1992, p. 87, traducerea autorului). Menirea institutelor/centrelor culturale se realizează prin intermediul programelor de schimb cultural (între care amintim schimbul de cadre didactice și elevi/ studenți), diverse activități culturale și de predare a limbilor străine, programe de formare și schimb de profesori de limbi străine, diseminarea de materiale didactice și materiale informative despre țara de origine (idem, p. 87ff). Printre activitățile și resursele culturale prin care institutele/centrelor culturale sprijină învățarea extrașcolară și contribuie la aprofundarea înțelegerii istoriei, culturii și experiențelor celorlalți, Ladson-Billings (2010) enumeră „conferințe, expoziții de artă, ateliere, artele spectacolului, colecții de bibliotecă în afara celor oferite de obicei în campusurile universitare” (p. xii, traducerea autorului). Activitatea institutelor/centrelor culturale deschise în străinătate contribuie la conștientizarea tendințelor culturale, sociale, economice și diplomatice din țările de origine, la consolidarea relațiilor cu țara gazdă și regiunea în care se află aceasta (Hook & Weiner, 1992), la incluziunea socială și academică a diferitelor grupuri (etnice și sociale) (Ladson-Billings, 2010), la „promovarea diplomației culturale și științifice” prin implicarea activă în dezbateri și în luarea de decizii privitoare la „aspecte economice, sociale sau de mediu globale” (Lane, 2013, p. 110ff., traducerea autorului). Opinii similare privitoare la rolul complex al institutelor/centrelor culturale se regăsesc și în scrierile autorilor Fűrjész (2013), Kocoska & Petrovski (2015), Qian & Qi (2016), cei din urmă atribuind acestor instituții rolul de „ambasadori culturali, care contribuie la înțelegerea și cooperarea între popoare și țări” (p. 47, traducerea autorului).

Rolul centrelor/școlilor de limbi străine este în principal acela de a promova diversitatea lingvistică prin organizarea de cursuri de limbi străine, de diferite niveluri de competență lingvistică (A1/A2 /B1/B2/ C1/C2 conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi – CECRL, Consiliul Europei, 2001) adresate cursanților de diferite vârste, interesați să-și dezvolte abilitățile lingvistice generale sau de specialitate într-un anumit domeniu (e.g. tehnic, medical, economic). De asemenea, la o scurtă privire pe site-urile unor astfel de entități publice sau private observăm că printre activitățile centrelor/școlilor de limbi străine se numără și: cluburi de conversație, sesiuni de testare și certificare a competențelor de limbi străine dobândite (cu emiterea de certificate recunoscute la nivel național sau internațional), cluburi de dezvoltare personală, tabere lingvistice în țări străine, concursuri de cunoștințe lingvistice și culturale, servicii de traducere și interpretariat, co-organizarea de conferințe de lingvistică aplicată etc. Se dorește, astfel, ca experiența învățării limbilor străine să fie cât mai atractivă și completă, cu un grad crescut de conștientizare a oportunităților personale, academice și profesionale care se deschid odată cu însușirea limbilor străine.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Dima, Viorela-Valentina, Mohanu, Florina, Șerban-Oprescu, Anca Teodora, Lorentz, Maria Antoaneta, Nicolae, Raluca. 2019. „Multiculturalism in Romanian Economic Higher Education, Part I – Western Cultural Studies”, *ICESSE 2019 International Conference*, București, aprilie 2019, în curs de publicare.
- Fürjész, Judit Éva. 2013. „The role of cultural institutes in the European integration”, Institute for Cultural Diplomacy, Pelham, SUA & Berlin, Germania, http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/2013-06-iscd-italy/Judit_va_FRJSZ.pdf, accesat în octombrie 2020.
- Hook, Glen D., Weiner, Michael A. (eds.). 1992. *The Internationalization of Japan*, Sheffield Centre for Japanese Studies, London: Routledge.
- Kocoska, Jasminka, Petrovski, Dobri. 2015. „The Role of the Cultural Institutions in the Civic Education”, *International Journal of Science and Research (IJSR)*, Volume 4 Issue 4, April 2015, pp. 1458-1462.
- Ladson-Billings, Gloria. 2010. Foreword, in Patton, Lori (2010), pp. xi-xii.
- Lane, Philippe. 2013. *French Scientific and Cultural Diplomacy*, Liverpool: Liverpool University Press.
- Mohanu, Florina, Dima, Viorela-Valentina, Nicolae, Raluca, Lorentz, Maria-Antoaneta & Șerban-Oprescu, Anca Teodora. 2019. „Multiculturalism in Romanian Economic Higher Education, Part II – Eastern Cultural Studies”, *ICESSE 2019 International Conference*, București, aprilie 2019, în curs de publicare.
- Patton, Lori. 2010. *Culture Centres in higher Education: Perspectives on Identity, Theory and Practice*, Sterling: Stylus Publishing.
- Qian, Liu, Qi, Zhao. 2016. „Cultural institutes and their role in society”, *Management of Sustainable Development Journal*, Sibiu, Romania, Volume 8, No.1, pp. 45-47.
- Ryniejska – Kiędanowicz, Marta. 2009. „Cultural Diplomacy as a Form of International Communication”, Institute for Public Relations, University of Florida, Gainesville, SUA https://instituteforpr.org/wp-content/uploads/Ryniejska_Kiędanowicz.pdf.

Dicționare

- Dexonline.ro. nedatat. <https://dexonline.ro/>.
- Dicționarul Collins/ Collins Dictionary. nedatat. <https://www.collinsdictionary.com/>.

Surse online

- Comisia Europeană. 2014. „Report on the role of public arts and cultural institutions in the promotion of cultural diversity and intercultural dialogue”, Comisia Europeană, Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură, https://www.europa-creativa.eu/Files/uploads/30-role_arts_diversity-dialogue_en.pdf, accesat în octombrie 2020.
- Consiliul Europei. 2001. „Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi Străine” CECRL, Consiliul Europei, <https://europa.eu/europass/ro/common-european-framework-reference>, accesat în octombrie 2020.
- Consiliul Europei. 2008. „White Paper on Intercultural Dialogue. Living Together As Equals in Dignity”, Consiliul Europei, http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/source/white%20paper_final_revised_en.pdf, accesat în octombrie 2020.
- IER. 2007. „Multilingvism și dialog intercultural în uniunea europeană. O viziune românească”, Institutul European din România, Carp, Radu (coordonator), Nevaci, Manuela, Nicolae, Mariana, Runceanu, Camelia, Saramandu, Nicolae, http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Spos2007_studiu_6_ro.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INCF. 2019. „Barometrul de Consum Cultural 2018. Dinamica sectorului cultural în Anul Centenarului Marii Uniri”, Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Croitoru, Carmen, Becuț Marinescu, Anda (coord.), Editura Universitară, București, 2019, Editura Universul Academic, București, <https://www.culturadata.ro/barometrul-de-consum-cultural-2018-dinamica-sectorului-cultural-in-anul-centenarului-marii-uniri/>.
- Listafirme.ro. nedatat. <https://www.listafirme.ro/8559/d109.htm>, accesat în octombrie 2020.

Ministerul Afacerilor Externe. nedatat. www.mae.ro, accesat în octombrie 2020.

ONRC. Nedatat. „Cum poate fi modificat obiectul de activitate al unei firme?”, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Ministerul Justiției, <https://www.onrc.ro/index.php/ro/cum-poate-fi-modificat-obiectul-de-activitate-al-unei-firme>, accesat în octombrie 2020.

Șapteseri.ro. nedatat. <https://www.sapteseri.ro/>.

UNESCO. 2001. „UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity”, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000124687.page=67>, accesat în octombrie 2020.

UNESCO. 2005. „The 2005 Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions”, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, <https://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/passeport-convention2005-web2.pdf>, accesat în octombrie 2020.

UNESCO. 2009. „Unesco World Report, Investing in cultural diversity and intercultural dialogue”, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, <http://www.unesco.org/new/en/culture/resources/report/the-unesco-world-report-on-cultural-diversity>, accesat în octombrie 2020.

UNESCO. 2011. „New cultural policy agenda for development and mutual understanding. Key arguments for a strong commitment to cultural diversity and intercultural dialogue”, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, <http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002147/214747e.pdf>, accesat în octombrie 2020.

Zileșinopti.ro. nedatat. <https://www.zilesinopti.ro/>, accesat în octombrie 2020.

Legislație

* * * Legea nr. 31 din 16 noiembrie 1990 privind societățile comerciale, publicată în Monitorul Oficial nr. 126-127/17 noiembrie 1990.

* * * Legea nr. 292 din 27 iunie 2003 privind organizarea și funcționarea așezămintelor culturale, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 473 din 02 iulie 2003.

* * * Legea nr. 356 din 11 iulie 2003 privind înființarea, organizarea și funcționarea Institutului Cultural Român, publicată în M.Of. nr. 529/23 iul. 2003.

5.2 Institute culturale pe piața educațională din România

Viorela-Valentina DIMA

Așa cum arătam în secțiunea anterioară, nu am reușit să identificăm un registru național (online) al institutelor/centrelor culturale străine care își desfășoară activitatea în România. Totuși, vizitând diverse site-uri guvernamentale (e.g. site-ul Ministerului Afacerilor Externe) și organizaționale (e.g. Șapteseri.ro, Zileșinopți.ro) am identificat 24 de institute/centre culturale străine pe care le-am reunit în Anexa intitulată „Institute culturale străine în România”. Aceste instituții promovează în România 13 spații lingvistice și culturale: anglofon, ceh, evreiesc, germanofon, francofon, italofoon, hispanofon, maghiar, românesc (i.e. este vorba de limba română ca limbă străină), rusofon, japonez, slovac și polonez. Marea majoritate a acestor instituții au sediul la București, dar există și instituții care au filiale la Bacău, Baia Mare, Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Sibiu, Timișoara sau Târgu-Mureș. În cele ce urmează, prezentăm pe scurt câteva dintre aceste instituții.

Limba engleză

Consiliul Britanic / British Council are sedii în București, Iași, Cluj-Napoca, unde organizează cursuri de limba engleză pentru copii și adolescenți, pentru adulți și pentru companii. De asemenea, organizează sesiuni de testare a competențelor de limba engleză (IELTS – International English Language Testing System, Aptis – Evaluarea aptitudinilor de limba engleză, CAE – Cambridge Assessment English), examene profesionale (în domenii precum contabilitate, marketing, securitate și sănătate în muncă) sau examene universitare (Cambridge Assessment Admissions Testing, BMAT – BioMedical Admissions Test, CTMUA – Cambridge Test of Mathematics for University Admission, TMUA – Test of Mathematics for University Admission, TSA – Thinking Skills Assessment). Consiliul Britanic promovează oportunitățile de studiu în Marea Britanie, organizează diverse concursuri și se implică în proiecte în domeniile artă, educație și sănătate²⁸⁸.

Colțuri americane / American Corners este o rețea de centre americane de informare susținută de Ambasada Statelor Unite la București, în colaborare cu Biblioteca Națională a României. Centrele pot fi vizitate la Bacău, Baia Mare, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Timișoara și Târgu-Mureș. Misiunea programului este de a furniza „informații corecte și diverse despre Statele Unite, pe o serie de teme care vor contribui la dezvoltarea comunicării și a schimburilor culturale dintre cele două țări”, de a pune la dispoziția utilizatorilor „resurse tipărite și pe suport electronic”, de a organiza „programe interactive culturale, educative și de învățare a limbii engleze [...] în scopul unei mai bune înțelegeri a istoriei și a valorilor culturale ale Statelor Unite”²⁸⁹.

Limba germană

Institutul Goethe / Goethe Institut promovează cultura germană și cunoașterea limbii germane în străinătate, precum și cooperarea culturală internațională. Pentru a realiza aceste roluri, Institutul organizează cursuri și examene de limba germană (Goethe Zertifikat, TestDAF, Goethe-Test PRO), diverse evenimente și concursuri culturale și artistice. De asemenea, promovează oportunitățile de studiu în Germania. Are sediul la București și colaborează cu o serie de instituții (centre culturale, biblioteci etc.) din România și Republica Moldova²⁹⁰.

Rețeaua de **Centre Culturale Germane**, susținută de Societatea Culturală Româno-Germană, a fost înființată pentru a susține „promovarea limbii germane și susținerea legăturilor culturale româno-germane

²⁸⁸ <https://www.britishcouncil.ro/>.

²⁸⁹ <https://ro.usembassy.gov/ro/education-culture-ro/colturi-americanе/despre-program/>.

²⁹⁰ <https://www.goethe.de/ins/ro/ro/index.html>.

prin expoziții, lecturi, concerte și o ofertă largă de cărți în biblioteca Centrului²⁹¹. În prezent astfel de centre culturale se găsesc la Brașov, Cluj-Napoca, Iași, Sibiu, Timișoara (în România) și la Chișinău (în Republica Moldova)²⁹².

În Craiova, există și **un Centru Cultural German și Britanic**, societate independentă de rețeaua descrisă anterior. Acesta oferă celor interesați: cursuri de limbă germană și engleză pentru adulți (cu accent pe terminologie medicală); sesiuni de pregătire pentru examenele de limbă germană TELC, Daf, ÖSD și examenele ECL – European Consortium of Languages; sesiuni de testare Erasmus limba germană pentru Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova; medierea proiectelor de limbă germană și schimb de experiență între instituții românești de învățământ postliceal și universitar și instituții similare sau angajatori din domeniul medical din Germania; acces la o bibliotecă de limbă germană și limbă engleză.²⁹³

Casa de cultură „Friedrich Schiller” sau Casa minorității germane din București „organizează activități culturale atât pentru etnicii germani cât și pentru români, [...] promovând constant conservarea moștenirii culturale germane din România, precum și realizările culturale actuale ale etnicilor germani din țară și Germania”. Instituția organizează cursuri de limba germană pentru copii și adulți, dar și cursuri de limba engleză pentru adulți. De asemenea, cei interesați pot susține teste de competență lingvistică pentru limba germană Goethe Zertifikat Deutsch B1, instituția organizând astfel de examinări în cooperare cu Institutul Goethe²⁹⁴.

Forumul Cultural Austriac, cu sediul la București, face parte din rețeaua de 29 de forumuri culturale din 27 de țări menite să implementeze Agenda culturală pentru străinătate a Austriei. Rețeaua organizează proiecte culturale și științifice adaptate la specificul local al țării gazdă, îndeplinind rolul de ambasador cultural prin înlesnirea contactelor dintre artiștii și oamenii de știință din Austria și cei din țările gazdă. Forumul Cultural Austriac susține o rețea de Biblioteci Austria cu sedii în București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara; facilitează accesul celor interesați la studii și burse oferite, între alții, de Serviciul Austriac de Schimburi Academice (OeAD); promovează programele de cercetare științifică în colaborare cu universități și instituții de cercetare austriece; oferă informații despre cursuri de limba germană în Austria și despre posibilitățile de testare a competențelor lingvistice pentru obținerea Diplomei austriece pentru limba germană (Österreichisches Sprachdiplom – ÖSD) limbă străină, diplomă recunoscut la nivel internațional atât în mediul academic (de către universități), cât și în mediul de afaceri (de către angajatori)²⁹⁵.

Limba franceză

Institutul Francez din România / Institut Français de Roumanie este un centru cultural cu sedii în București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, care oferă: cursuri de limba franceză pentru adolescenți și adulți; sesiuni de pregătire și testare a competențelor de limba franceză pentru obținerea certificatelor DELF – Diplôme d'études en langue française, DALF – Diplôme approfondi de langue française, TCF – Test de Connaissance du Français, TEF – Test d'évaluation du français; cursuri de limba română ca limbă străină; acces la bibliotecă și mediatecă de limba franceză. De asemenea, rețeaua organizează variate activități culturale, precum: expoziții de artă sau de carte, festivaluri de muzică, dans, teatru și film, evenimente dedicate celebrării francofoniei²⁹⁶.

Alianța Franceză / Alliance Française din Brașov oferă cursuri de limba franceză pentru copii și adulți, structurate în concordanță cu CECRL, dar și cursuri de limba română pentru expatriații francezi sau

²⁹¹ <http://www.ccgtn.ro/wordpress/timisoara/despre-noi/societatea-culturala-romano-germana/>.

²⁹² <https://www.goethe.de/ins/ro/ro/ueb/koo/kgs.html>.

²⁹³ <http://inscrieri.centrulingvistic.ro/>.

²⁹⁴ <http://www.casaschiller.ro/>.

²⁹⁵ <https://www.bmeia.gv.at/ro/forumul-cultural-austriac-bucuresti/>.

²⁹⁶ <https://www.institutfrançais.ro/> și https://ro.wikipedia.org/wiki/Institutul_Francez_din_Rom%C3%A2nia.

francofoni. Cei interesați pot susține la sediul instituției examenele de atestare a competențelor de limba franceză DELF DALF, TCF, TEF și TEFaQ – Test d'évaluation du français adapté pour le Québec²⁹⁷.

Limba italiană

Institutul Italian de Cultură / Istituto Italiano di Cultura, cu sediul în București, organizează cursuri de limba italiană generală, dar și pentru scopuri specifice (în domeniul economic, medical, juridic), sesiuni de testare a competențelor de limba italiană (CELI – Certificato di conoscenza della lingua italiana, CILS – Certificazione di Italiano come Lingua Straniera, DITALS – Certificazione di competenza in didattica dell'italiano a stranieri). De asemenea, Institutul pune la dispoziția celor interesați: informații despre bursele de studiu în Italia oferite de guvernul italian și de universități italiene, precum și variate surse de documentare în cadrul bibliotecii. Institutul organizează „o gamă variată de manifestări culturale în vederea dezvoltării schimburilor culturale între România și Italia”²⁹⁸.

Casa Italia – Timișoara sau Centrul Cultural Italian din Timișoara a fost înființată de Consatul Onorific al Republicii Italiene la Timișoara și are drept scop organizarea „activităților de predare a limbii italiene, a evenimentelor enogastronomice, de artă, teatru, muzică, studiu, cercetare” și în general promovarea culturii italiene în rândul comunității locale (Agerpress, 2018). Totodată, Casa Italia – Timișoara se dorește a fi un spațiu propice comunicării și proiectelor comune organizate de întreprinzătorii locali și întreprinzătorii și reprezentanțele economice italiene din Timișoara în scopul „promovării bunelor practici de management și de gestiune antreprenorială după modelul italian” (idem).

Limba spaniolă

Institutul Cervantes / Instituto Cervantes din București organizează: cursuri de limba spaniolă de diferite niveluri pentru persoane fizice dar și pentru firme; cursuri de formare pentru profesori de limba spaniolă; examene pentru obținerea certificării DELE – Diploma de Español como Lengua Extranjera. După cum era de așteptat, Institutul organizează o multitudine de activități culturale în colaborare cu alte instituții culturale românești, spaniole și latino-americane²⁹⁹.

Limba română ca limbă străină

Institutul Cultural Român (ICR), înființat în 2003, are drept scop „promovarea și protejarea culturii și civilizației naționale în țară și în străinătate” (Legea nr. 356/2003, Art. 2). Astfel, ICR își propune să contribuie la consolidarea relațiilor cu comunitățile românești de peste hotare; favorizarea deschiderii spre celelalte culturi ale lumii și a receptării acestora în spațiul românesc; realizarea de proiecte și dezvoltarea de programe și schimburi cu caracter cultural, artistic, științific, educativ, documentar, singur sau în cooperare cu Academia Română, instituții guvernamentale, uniuni de creatori, asociații profesionale, etnice sau religioase, cu alte organizații neguvernamentale, precum și cu persoane fizice din țară și din străinătate; realizarea și editarea unor lucrări de referință din domeniile literaturii, artei și științei, de opere literare, precum și de publicații, singur sau în parteneriat cu instituții specializate din țară și din străinătate (spicui, Legea nr. 356/2003, Art. 3).

Rețeaua ICR cuprinde centre din București, Beijing, Berlin, Bruxelles, Budapesta, Chișinău, Istanbul, Lisabona, Londra, Madrid, New York, Paris, Praga, Roma, Seghedin, Stockholm, Tel Aviv, Varșovia, Veneția, Viena.³⁰⁰ În România, ICR organizează la București cursuri de limba română pentru străini pentru toate nivelurile CECRL, precum și cursuri de dicție (Institutul Cultural Român, 2020a.). În contextul pandemiei de COVID-19, cursurile s-au desfășurat exclusiv online, prin intermediul platformelor Zoom sau Google Meet

²⁹⁷ <http://www.afbv.ro/>.

²⁹⁸ https://iicbucarest.esteri.it/iic_bucarest/ro.

²⁹⁹ <https://bucarest.cervantes.es/ro/default.shtm>.

³⁰⁰ <https://www.icr.ro/>.

(Institutul Cultural Român, 2020b). Pentru certificarea cunoștințelor de limba română ca limbă străină, ICR colaborează cu Institutul Limbii Române, iar începând cu iunie 2020, ICR Madrid organizează testare pentru obținerea certificatului ALTE de competență lingvistică în limba română, în colaborare cu Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, membră ALTE – Asociația Testatorilor de Limbi din Europa.

Institutul Limbii Române (ILR) a fost înființat în 1999 cu scopul de a promova cunoașterea limbii române și promovarea elementelor de cultură și civilizație românească în lume. În cei peste 20 de ani de activitate, ILR a creat o rețea de lectorate de limbă, literatură, cultură și civilizație românească în 54 de universități din întreaga lume. Împreună cu Institutul Cultural Român, ICR organizează și examene de atestare a cunoștințelor de limba română în Spania (la Universitatea din Alicante și Universitatea din Granada), în Bulgaria (la Universitatea „Sf. Kliment Ohridski” din Sofia) și în Paris (la Institutul Cultural Român). Cei interesați pot susține examen de atestare și la București, la sediul ILR. În contextul pandemiei de COVID-19, sesiunile de atestare de la București se desfășoară exclusiv online³⁰¹.

Limba rusă

Centrul Rus de Știință și Cultură din București / Представительство Россотрудничества в Румынии are drept scop „popularizarea culturii și artei rusești, sprijinirea învățării și predării limbii ruse, informarea operațională și obiectivă a românilor cu privire la principalele evenimente ale politicii externe și interne a Rusiei care să faciliteze implementarea programelor ruso-române comune în domeniul umanitar, cultural, științific, tehnic și educațional”. Misiunea Centrului se realizează printr-o multitudine de evenimente culturale, educaționale și sociale; prin accesul celor interesați la materialele de documentare din bibliotecă; prin organizarea de cursuri de muzică, actorie și oratorie, desen, coregrafie; prin informări și sesiuni de selecție pentru burse de studii în Rusia. Centrul organizează cursuri de limbă rusă pentru toate vârstele și sesiuni de testare a competențelor de limba rusă ca limbă străină (TRKI – Тест по русскому языку как иностранному)³⁰².

Limba japoneză

Centrul Cultural Japonez Nobori / Nobori Dojo din București organizează evenimente culturale, cursuri de arte marțiale, origami și limba japoneză³⁰³.

Centrul Japonez Akino din București are misiunea „de a promova limba, cultura și arta japoneză, de a sprijini programele de învățare ale limbii japoneze (examenul Nihongo Nōryoku Shiken) și de a stimula dialogul intercultural între români și japonezi”. Alături de cursuri de limbă, oferta Centrului include și cursuri de cultură japoneză, de istorie a Japoniei, de calligrafie japoneză, de gătit mâncare japoneză sau de origami³⁰⁴.

Examenele de atestare a cunoștințelor de limba japoneză nu sunt organizate de Centru, ci de Asociația Profesorilor de Limba Japoneză din România – APJR. Examenul Nihongo Nōryoku Shiken testează cunoștințele de gramatică și vocabular, precum și abilitățile de înțelegere a unui text scris și ascultat³⁰⁵.

Alte limbi străine

Desigur, prezența institutelor/centrelor culturale străine în România nu se limitează la instituțiile descrise pe scurt în această secțiune. Conform Șapteseri.ro, Zileșinopti.ro, cei interesați pot beneficia de serviciile culturale și lingvistice oferite și de alte instituții, precum: Centrul Ceh; Centrul Comunitar Evreiesc; Centrul Cultural al Republicii Ungare, Institutul Balassi – Institutul Maghiar din București, Casa de Cultură

³⁰¹ <https://www.ilr.ro/>.

³⁰² <https://rou.rs.gov.ru/ro>.

³⁰³ <https://www.nobori-dojo.ro/>.

³⁰⁴ <http://www.akino.ro/>.

³⁰⁵ <https://apjr.wordpress.com/>.

„Petöfi Sándor”; Institutul Cultural Slovac; Institutul Polonez. Descrierea respectivelor institute/centre culturale străine nu face însă obiectul acestui studiu, rămânând ca temă de cercetare ulterioară.

În rezumat, această secțiune a trecut în revistă institutele/ centrele culturale străine din România care oferă cursuri de limba engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, română ca limbă străină, rusă și japoneză. Alături de cursuri de limbă pentru diferite niveluri de competență lingvistică sau categorii de cursanți (de diferite vârste sau cu diferite interese profesionale), instituțiile prezentate organizează și sesiuni de testare a competențelor lingvistice acumulate, în vederea acordării unor certificate recunoscute la nivel național sau internațional. Dincolo de menirea lor de promovare a limbii țării de origine, institutele/ centrele culturale străine își asumă și rolul de promotor al culturii țării de proveniență (printr-o mare varietate de activități culturale) și pe acela de mediator educațional, cultural, economic și social între țara de proveniență și țara gazdă (prin înlesnirea contactului dintre instituții din ele două țări cu domenii de activitate foarte diverse de la învățământ, artă și cultură, la angajatori și antreprenori etc.). Pe drept cuvânt, institutele/ centrele culturale străine reprezintă ambasadori ai culturii, în general și culturii antreprenoriale, în special.

Bibliografie

Surse online

- Ambasada Statelor Unite la București. nedat. „Colțuri americane, American Corners”, <https://ro.usembassy.gov/ro/education-culture-ro/colturi-americe/despre-program/>, accesat în octombrie 2020.
- Agerpress. 2018. „Timiș: „Casa Italia”, un dar al comunității italiene pentru timișoreni – va găzdui primul Centru Cultural Italian”, Otilia Halunga, Agerpress,, 30 octombrie 2018, <https://www.agerpres.ro/cultura/2018/10/30/timis-casa-italia-un-dar-al-comunitatii-italiene-pentru-timisoreni-va-gazdui-primul-centru-cultural-italian--201849>, accesat în octombrie 2020.
- Alianța Franceză/ Alliance Française Brașov. nedat. <http://www.afbv.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Asociația Profesorilor de Limba Japoneză din România – APJR. nedat. <https://apjr.wordpress.com/>, accesat în octombrie 2020.
- Casa de cultură Friedrich Schiller, București. nedat. <http://www.casaschiller.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Centrul Cultural German și Britanic, Craiova. nedat. <http://inscrieri.centrulingvistic.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Centrul Cultural Italian/ Centro Culturale Italiano, Cluj-Napoca. nedat. <http://centrocluj.it/ro/despre-noi/>, accesat în octombrie 2020.
- Centrul Cultural Japonez Nobori/ Nobori Dojo, București. nedat. <https://www.nobori-dojro.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Centrul Japonez Akino, București. nedat. <http://www.akino.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Centrul Rus de Știință și Cultură din București/ Представительство Россотрудничества в Румынии. nedat. <https://rou.rs.gov.ru/ro>, accesat în octombrie 2020.
- Consiliul Britanic/ British Council. nedat. <https://www.britishcouncil.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Forumul Cultural Austriac. nedat. <https://www.bmeia.gv.at/ro/forumul-cultural-austriac-bucuresti/>, accesat în octombrie 2020.
- Institutul Cervantes/ Instituto Cervantes, București. nedat. <https://bucarest.cervantes.es/ro/default.shtm>, accesat în octombrie 2020.
- Institutul Cultural Român. nedat. <https://www.icr.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Institutul Cultural Român. 2020a. „ROMÂN(IA) PE SCURT – Cursurile de limba română pentru străini continuă pentru al 12-lea an la ICR”, 14 ianuarie 2020, Institutul Cultural Român, <https://www.icr.ro/pagini/roman-i-a-pe-scurt-cursurile-de-limba-romana-pentru-straini-continua-pentru-al-12-lea-an-la-icr>, accesat în octombrie 2020.
- Institutul Cultural Român. 2020b. „CURSURI ICR. Limba română, predată online pentru străini: data limită de înscriere este 30 septembrie 2020”, 21 septembrie 2020, Institutul Cultural Român, <https://www.icr.ro/pagini/cursuri-icr>

limba-romana-predata-online-pentru-straini-data-limita-de-inscriere-este-30-septembrie-2020, accesat în octombrie 2020.

Institutul Francez din România/ Institut Français de Roumanie. nedatat. <https://www.institutfrançais.ro/>, accesat în octombrie 2020.

Institutul Goethe/ Goethe Institut. nedatat. <https://www.goethe.de/ins/ro/ro/index.html>, accesat în octombrie 2020.

Institutul Goethe/ Goethe Institut. nedatat. „Centre Culturale Germane”, <https://www.goethe.de/ins/ro/ro/ueb/koo/kgs.html>, accesat în octombrie 2020.

Institutul Italian de Cultură/ Instituto Italiano di Cultura București. nedatat. https://iicbucarest.esteri.it/iic_bucarest/ro, accesat în octombrie 2020.

Institutul Limbii Române. nedatat. <https://www.ilr.ro/>, accesat în octombrie 2020.

MAE. nedatat. Ministerul Afacerilor Externe, <http://mae.ro/>, accesat în octombrie 2020.

Revista Șapte Seri. nedatat. <https://www.sapteseri.ro/>, accesat în octombrie-noiembrie 2020.

Revista Zile și Nopti nedatat. <https://www.zilesinopti.ro/>, accesat în octombrie-noiembrie 2020.

Societatea Culturală Româno-Germană. nedatat. <http://www.ccgtr.ro/wordpress/timisoara/despre-noi/societatea-culturala-romano-germana/>, accesat în octombrie 2020.

Wikipedia, nedatat, „Institutul Francez din România”, https://ro.wikipedia.org/wiki/Institutul_Francez_din_Rom%C3%A2nia, accesat în octombrie 2020.

Legislație

* * * Legea nr. 356 din 11 iulie 2003 privind înființarea, organizarea și funcționarea Institutului Cultural Român, publicată în M.Of. nr. 529/23 iul. 2003.

5.3 Centre de limbi străine din București

Adriana Elena STOICAN

Acest subcapitol își propune să realizeze o trecere în revistă a principalelor centre educaționale din București în ale căror oferte există și secțiunea de predare de limbi străine. Am analizat 25 de centre, având drept criteriu de selecție numărul de limbi oferite și gradul de vizibilitate și accesibilitate a acestor instituții în mediul online; în afară de acest aspect, discuția va urmări și o serie de alte particularități ale fiecărui centru, precum nivelurile la care sunt predate limbile din ofertă, formulele de cursuri oferite și tipurile de certificări, respectiv cursurile de pregătire pentru certificări internaționale, furnizate de centrele analizate. Această scurtă cercetare are la bază datele oferite de site-urile web ale instituțiilor amintite, precum și informații din convorbiri telefonice cu reprezentanți ai unor centre, care au fost dispuși să ofere lămuriri suplimentare.

5.3.1 Oferta educațională: număr și public țintă

Pe primul loc în clasamentul centrelor de limbi străine din București cu cea mai bogată ofertă se află Centrul de Limbi Străine Fides și EUCOM, care oferă 28 de limbi străine fiecare. Astfel, Fides oferă următoarele cursuri pentru copii, adulți și companii: arabă, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, engleză, franceză, finlandeză, germană, greacă, hindi, italiană, japoneză, maghiară, olandeză, persană, polonă, portugheză, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană. Este de precizat faptul că, dintre aceste limbi engleza, germana, franceza, italiana și spaniola sunt predate pe tot parcursul anului în grupuri organizate sau, la cerere, în grupuri mici sau chiar individual. Pentru celelalte limbi, cursurile se organizează doar la cerere. EUCOM, care se prezintă drept „unul dintre cei mai importanți facilitatori de cursuri de limbi străine din România” are o ofertă la fel de bogată, adresată corporațiilor și adulților. Interesant este faptul că limbile străine oferite sunt clasificate în trei categorii, în funcție de particularitățile lor: limbi străine de circulație extinsă (engleză, franceză, italiană, spaniolă, germană), limbi străine de circulație restrânsă (albaneză, bosniacă, croată, finlandeză, maghiară, norvegiană, olandeză, polonă, portugheză, română, slovenă, cehă, suedeză, turcă) și limbi străine cu sistem de scriere diferit (arabă, bulgară, coreeană, greacă, indoneziană, japoneză, chineză, rusă, sârbă). În afară de activitatea de predare, EUCOM prestează și servicii de evaluare lingvistică, traducere și interpretariat.

Următorul centru din punct de vedere al numărului de limbi oferite este Centrul de Limbi Străine Ariel, ce aparține de Universitatea din București. Acesta oferă 21 de cursuri de limbi străine (inclusiv româna pentru străini) dedicate adulților, după cum urmează: engleză, franceză, spaniolă, portugheză, italiană, germană, suedeză, neerlandeză (olandeză), rusă, chineză, japoneză, turcă, arabă, neogreacă, română pentru străini, ebraică biblică și modernă. Următoarele patru limbi sunt oferite doar la cerere: sârbă, croată, cehă, bulgară.

Pe locul patru în acest clasament, se află Centrul Metropolitan de Educație și Cultură „Ioan I. Dalles”, o instituție ce oferă o paletă foarte variată de cursuri în diferite domenii, predominant pentru adulți (fotografie, design vestimentar, comunicare și relații publice, astrologie, radiestezie, nutriție, artă plastică, scriere creativă, cultură și educație cinematografică, public speaking etc.). Această gamă extinsă de opțiuni include și o ofertă variată pentru următoarele 18 limbi: engleză, germană, olandeză, daneză, suedeză, franceză, italiană, spaniolă, portugheză, română pentru străini, rusă, bulgară, polonă, turcă, arabă, chineză, japoneză, greacă modernă. Majoritatea cursurilor profesionale sunt acreditate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Pe locul cinci, se remarcă Centrul de Limbi Străine B.SMART ce oferă 17 limbi (inclusiv limba română pentru străini), sub formă de cursuri pentru copii, adulți, seniori și companii, pentru următoarele limbi: engleză, germană, japoneză, norvegiană, turcă, arabă, greacă, chineză, daneză, franceză, italiană, olandeză, portugheză, rusă, spaniolă, suedeză, limba română pentru expatriați. În afară de această ofertă generoasă de

limbi străine, B. SMART oferă și servicii de audit lingvistic, traducere și interpretariat, cursuri pentru traducători și interpreți.

Următoarea categorie (10 limbi străine plus limba română pentru străini) este reprezentată cu succes de prezența pe piață a Centrului A_BEST, care oferă o paletă de 10 limbi străine (engleză, germană, franceză, italiană, spaniolă, suedeză, portugheză, rusă, japoneză, chineză), plus româna pentru străini. Cursurile se adresează adulților, companiilor și copiilor. Pentru o serie de limbi precum engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, portugheză, rusă, română pentru străini se pot organiza cursuri la cerere, în sistem individual sau în pereche/mini-grupă. Printre serviciile oferite de A_BEST se numără și traduceri, audit lingvistic, testări, predare soft skills, activități de pregătire a profesorilor. Pe același loc din punct de vedere al limbilor din program, dar cu o gamă ușor diferită, se situează Echo Centru de Limbi Straine, care oferă posibilitatea de studiere a următoarelor 10 limbi, printr-o ofertă dedicată persoanelor, companiilor și altor instituții: engleză, germană, italiană, spaniolă, franceză, arabă, greacă, chineză, ebraică și limba română pentru străini. Cursurile pentru adulți acoperă întreaga paletă de limbi oferite, în timp ce companiile pot beneficia de următoarele limbi străine: engleză, germană, franceză, spaniolă, italiană. Este de precizat că Echo Centru de Limbi Straine, la fel ca alte centre prezentate în acest studio, desfășoară și alte activități legate de limbile străine, precum traducere, interpretariat și audit lingvistic, dar studiul de față pune accent doar pe activitățile de predare. EUROCOR – Institutul European de Cursuri prin corespondență S.R.L., la fel ca Centrul Metropolitan de Educație și Cultură „Ioan I. Dalles”, oferă o paletă variată de cursuri în domenii diferite (design și creație, calculatoare, frumusețe și sănătate, resurse umane, management, contabilitate, marketing, turism, vânzări), printre care și limbi străine, într-o ofertă de 10: engleză, germană, franceză, italiană, spaniolă, japoneză, rusă, olandeză, turcă, chineză. Interesant de menționat este faptul că EUROCOR – Institutul European de Cursuri prin corespondență S.R.L. se situează pe locul 11 din 1.334 firme cu codul CAEN 8559 (alte forme de învățământ) din București, ce are drept criteriu de clasificare cifra de afaceri (1.822.511 ron/2019 pentru EUROCOR), conform TOPFIRME.

În continuare, am identificat trei centre ce prezintă un număr egal de limbi în oferta lor (7): Centrul Educațional Unirea, International House și Ibsen. Centrul Educațional Unirea oferă cursuri în regim de grup sau individual, pentru companii pentru limbile germană, franceză, engleză, spaniolă, italiană, arabă și româna pentru străini. Acest centru se remarcă printr-un aspect unic între centrele studiate și anume faptul că oferă următoarele variante de predare pentru străini: limba germană prin engleză, limba română prin engleză, germană sau franceză. Centrul Educațional Unirea are sedii și în alte orașe precum Cluj-Napoca, Iași, Brașov și Timișoara și este specializat pe programe de meditații pentru limbi străine, dar și pentru alte discipline școlare precum matematică, biologie, chimie, fizică, geografie, informatică, istorie, deci nu este exclusiv centrat pe predare de limbi străine.

International House Bucharest este parte din rețeaua internațională de școli de limbi străine International House World Organisation, fondată în 1953, cu o rețea de 160 de școli private în 52 de țări de pe toate continentele. International House Bucharest oferă cursuri de limbi străine pentru companii și adulți pentru următoarele limbi: engleză, germană, franceză, spaniolă, italiană, japoneză și română pentru expatriați. Pentru copii și adolescenți, centrul furnizează cursuri de engleză și germană. Un aspect inovativ al acestei instituții este reprezentat de atelierile de integrare culturală ce își propun familiarizarea managerilor străini cu valori, atitudini și comportamente românești. În 2018, centrul a fost evaluat de către Eaqals (European Association for Quality Language Services – EAQUALS, Asociația Europeană pentru Calitate în Serviciile din domeniul limbilor străine) și a primit calificativul 11 din totalul de 12 puncte acordate. International House Bucharest oferă și cursuri tip club de conversație în limba engleză și în limba română pentru străini, precum și posibilitatea de a învăța engleza prin filme, aspect unic față de restul centrelor analizate. După cum vom vedea într-o secțiune viitoare a studiului, International House Bucharest are și o componentă specială referitoare la partea de certificare.

În aceeași categorie de 7 limbi oferite, Centrul Educațional Ibsen S.R.L. furnizează cursuri de engleză, germană, franceză, italiană, portugheză, rusă, spaniolă pentru elevi, adulți și companii în regim individual,

semi-individual sau în grupuri de maxim 6 participanți. Există și posibilitatea de a opta pentru cluburi de conversație în limba engleză generală și italiană. Centrul Educațional Ibsen S.R.L. se regăsește în clasamentul TOPFIRME cu codul CAEN 8559 (alte forme de învățământ) din București, pe poziția 59, cu o cifră de afaceri de 1.052.411 RON în 2019.

Următorul centru, Lingua TranScript S.R.L., ocupă poziția 57 în clasamentul TOPFIRME cu codul CAEN 8559 (alte forme de învățământ) din București, având o cifră de afaceri de 908.363 RON în 2019. Centrul oferă cursuri de limbi străine (6), traduceri autorizate și legalizate și servicii de interpretariat. Cursurile de limbi străine (inclusiv româna) sunt dedicate adulților și elevilor, pentru următoarele limbi: germană, engleză, franceză, italiană, spaniolă, română. O rubrică specială a centrului o reprezintă *Serile de conversație Lingua events* ce facilitează socializarea, interacțiunea și comunicarea cu vorbitori nativi de engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană etc. În aceeași categorie se plasează și LEXIS Școli de Limbi Străine, un centru cu un total de 11 sedii în mai multe orașe din țară: București, Pitești, Brașov și Sibiu. Acest fapt poate explica situarea sa pe o poziție foarte bună în TOPFIRME ce au ca profil alte forme de învățământ și anume locul 9 din 1.334 firme, având o cifră de afaceri de 4.189.088 RON în 2019. LEXIS Școli de Limbi Străine oferă cursuri de limbi străine pentru copii și adulți pentru limbile engleză, germană, franceză, spaniolă, italiană, rusă.

În continuare, ajungem la un centru cu ofertă de 5 limbi străine (inclusiv română), și anume Centrul de meditații CAPRI. Acesta este specializat în meditații pentru copii – engleză, română, matematică –, cursuri de limbi străine pentru adulți, copii și companii (engleză, franceză, germană, coreeană, română).

În următoarea categorie apar patru centre cu oferte de 4 limbi străine, și anume Centrul educațional Victoria EduCenter, Libelo, Top Meditații și Interact Business Communications S.R.L. Așadar, Centrul educațional Victoria EduCenter este dedicat pe de o parte elevilor de gimnaziu și liceu (prin programe de cursuri și meditații în diverse domenii: programare, dezvoltare personală, simulări examene, limbi străine) și pe de altă parte pentru adulți prin oferta de limbi străine: engleză, franceză, germană și coreeană. Centrul Libelo oferă cursuri de limbi străine dedicate preșcolarilor, școlarilor, adulților și companiilor pentru următoarele limbi: engleză, franceză, germană și rusă. O noutate ce apare în oferta Libelo sunt taberele internaționale de limbi străine, desfășurate în timpul vacanțelor de vară. Centrul educațional Top Meditații prezintă o paletă largă de cursuri tip meditații pentru materii de profil real și uman, dar și pentru limbi străine (engleză, germană, spaniolă și rusă). După cum sugerează și numele centrului, Interact Business Communications nu este un centru de limbi străine în sine, ci se axează predominant pe servicii de training în zona de afaceri, oferind cursuri de comunicare, management, asertivitate, finanțe pentru non-finanțiști, simulări de business, executive coaching, neuroștiință, team retreat și limbi străine de afaceri. Așadar, în oferta acestui centru regăsim patru limbi, elementul particular al acestui centru fiind faptul că limbile străine sunt predate doar ca limbaj specializat pentru afaceri: limba română pentru afaceri, limba engleză pentru afaceri; limba franceză pentru afaceri, limba germană pentru afaceri. Interact Business Communications ocupă locul 18 în clasamentul TOPFIRME cu codul CAEN 8559 (alte forme de învățământ), din București, având o cifră de afaceri de 3.021.732 RON în 2019.

În această secțiune voi prezenta următoarele două centre care prezintă oferte de câte trei limbi străine: Academia Einstein și Springfield Language School. Academia Einstein este dedicată în întregime copiilor și oferă cursuri de engleză, germană și chineză, alături de ateliere pentru copii, programe de tip before și afterschool. Springfield Language School oferă cursuri predominant pentru copii, adolescenți pentru limbile engleză, germană și franceză. Pentru adulți există opțiunea de curs de engleză generală, engleză de afaceri și club de conversație.

Următoarele trei centre ce prezintă particularitatea de a avea o ofertă de două limbi străine sunt English & Deutsch Center, Road Language Center și Stewart English School. English & Deutsch Center oferă cursuri de limba engleză și germană pentru persoane de toate vârstele dornice de învățare și perfecționare. Road Language Center oferă cursuri de engleză și germană pentru copii, adulți și companii. O particularitate a acestui centru este divizia sa specială pentru pregătire examene, EdVenture, despre care vom discuta într-o secțiune

viitoare. Stewart English School este furnizor de cursuri de engleză și franceză, pentru copii și companii. O particularitate a acestui centru este faptul că trainerii de limbi străine sunt vorbitori nativi. De asemenea, Stewart English School organizează tabere de vară în țară și în străinătate pentru studiul limbii engleze.

În cele din urmă, dar nu în ultimul rând, se remarcă succesul instituției educaționale Shakespeare School, cu patru sedii în București. Deși aceasta oferă doar limba engleză predominant pentru copii, cu câteva opțiuni și pentru adulți (engleză generală și club de conversație), este o firmă cu succes pe piață, după cum sugerează poziția ei în clasamentul TOPFIRME (locul 2 din 1.334 firme cu codul CAEN 8559 – alte forme de învățământ), din București, având o cifră de afaceri de 10.109.350 RON în anul 2019. Alături de Shakespeare School, menționăm și Follow Me School of English, cu patru sedii în București, care este specializată exclusiv pe limba engleză pentru copii și adulți.

Din categoria instituțiilor care sunt specializate pe o singură limbă străină predată la toate nivelurile și care oferă și certificări internaționale menționăm și institutele culturale de tipul British Council, Institutul Goethe, Institutul Cervantes, Institutul Francez etc. care oferă în exclusivitate engleză, germană, spaniolă, franceză etc. Aceste instituții nu fac obiectul studiului de față, având în vedere statutul lor special de promovare a unor culturi specifice.

5.3.2 Niveluri și regim de predare

În această secțiune voi prezenta centrele discutate mai sus, punând accent pe nivelurile la care sunt predate limbile oferite și regimul de predare. Centrul FIDES oferă cursuri pentru toate nivelurile și categoriile de vârstă, de la începător absolut la avansat, fie individual, în grupuri precum și cursuri online. Cursanții beneficiază, contra cost, de manuale de la următoarele edituri internaționale de prestigiu, precum: Oxford University Press, Macmillan, Longman, Express Publishing, Hatier-Didier, Hachette, Guerra, Edilingua, Langenscheidt, Hueber, SGEL-Madrid etc.

EUCOM oferă cursuri individuale și de grup, pentru adulți și companii, ce cuprind toate nivelurile de studiu conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (A1-C2). Pentru limbile engleză, franceză, italiană, spaniolă, germană cursurile se desfășoară în grupuri de maxim 6 persoane. Pentru restul limbilor din ofertă (albaneză, bosniacă, croată, finlandeză, maghiară, norvegiană, olandeză, polonă, portugheză, română, slovenă, cehă, suedeză, turcă, arabă, bulgară, coreeană, greacă, indoneziană, japoneză, chineză, rusă, sârbă) grupurile sunt de maxim 4 persoane. Un element inedit al centrului EUCOM este conceptul de „Courses without Walls”, dedicat cursurilor pentru corporații și care presupune predarea limbilor străine în cadre mai puțin convenționale: la restaurant, în parc, la o cafea, pe o stradă interesantă din oraș etc.

Centrul de Limbi Străine Ariel, unde am avut plăcerea să lucrez ca trainer de limba engleză timp de câțiva ani, oferă cursuri de grup ce cuprind toate nivelurile de studiu conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (A1-C2), organizate pe module. Metoda de predare este una interactivă, ce implică exersarea tuturor competențelor: scriere, vorbire, citire ascultare. Din experiența proprie, pot spune că adulții care beneficiau de aceste cursuri erau foarte motivați și majoritatea lor făceau progrese simțitoare. Centrul Ariel folosește manuale publicate la edituri internaționale precum Macmillan Heinemann, Cambridge University Press, Oxford University Press, Hueber, Hachette, Alma, SGEL, Intertaal, Koren Publishers etc.

Centrul Metropolitan de Educație și Cultură „Ioan I. Dalles” oferă pe de o parte cursuri modulare, structurate în trei trepte pe durata unui an universitar, astfel încât acumularea de competențe lingvistice se realizează gradual, în funcție de interesul cursantului, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi. În același timp, există și posibilitatea de a urma cursuri pe niveluri separate (A1- C2), în funcție de limba dorită (de exemplu pentru limbile chineză, arabă, turcă, daneză se oferă doar cursuri pentru nivelul A1.1). De menționat faptul că limbile daneză și japoneză sunt predate de profesori nativi. Materialele de curs sunt elaborate de către profesori în colaborare cu Universitatea Populară „Ioan I. Dalles”.

Centrul de Limbi Străine B. SMART oferă cursuri ce acoperă toată gama de niveluri conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (A1-C2), sunt organizate atât în grupuri de 4-5, 3 sau 2 cursanți, cât și individual, în regim hibrid (în clasă și online). În cadrul ofertei pentru copii, B.SMART are și cursuri scurte de cultură și civilizație în limba română, ceea ce reprezintă un element de noutate între centrele studiate. Centrul B.SMART nu afișează un pachet fix de manuale folosite în activitățile de predare; mi s-a comunicat că alegerile aparțin profesorilor și, în consecință, nu se poate furniza o lista precisă.

Centrul A_BEST oferă cursuri de tip A.1-B.2 în grupe (4-6) persoane, minigrupe (3-4 persoane) și individual atât în format clasic (offline), cât și online, prin intermediul platformei Zoom. Cursurile se adresează copiilor, adolescenților, adulților și companiilor. Suporturile de curs provin de la edituri consacrate (Oxford, Cambridge, Thomson, Didier, Cle International, Huber etc.) la care se adaugă fișe de lucru adaptate/crete de trainerii A_BEST, pentru a răspunde în proporție de 100% nevoilor lingvistice punctuale ale cursanților.

EUROCOR – Institutul European de Cursuri prin corespondență S.R.L oferă cursuri la nivel de începător, intermediar și avansat pentru limba engleză, germană pentru nivel începător și intermediar, franceza pentru începători și intermediari, italiana pentru începători și intermediari, spaniola pentru începători și intermediari, respectiv doar nivel începător pentru rusă, japoneza, olandeză, turcă și chineză. În regim online, centrul oferă germană pentru afaceri, franceza nivel începător, engleza nivel începător și intermediar și limba japoneza nivel începători. Materialele de curs sunt puse la dispoziția cursanților contracost sub formă de pachet de curs lunar ce poate conține caiete de lecții (modul tipărit) și un CD audio pe lună. Structura didactică a lecțiilor este unitară și cuprinde: cuvinte și construcții noi, transcrieri fonetice, noțiuni gramaticale, exerciții, o recapitulare și o temă pentru acasă.

Școala de limbi străine Echo oferă cursuri în varianta club (grupuri) sau individuală, de tip A1-C2 și pune accent pe o abordare interactivă utilizând jocuri de rol, simulări, dialoguri și mini-prezentări pentru îmbunătățirea fluenței. Limba spaniolă beneficiază de cursuri acreditate cu profesori nativi. Bibliografia de curs conține materiale publicate la edituri prestigioase precum Oxford, Klett și Balmer, Cle International, Hueber, Edilingua.

Centrul Educațional Unirea respectă nivelurile Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi, după cum urmează: cursurile de engleză, franceză, germană, italiană, sunt disponibile pentru nivelurile cuprinse între A1-B2 (A.1.1., A.1.2, A.2.1., A.2.2, B.1.1, B.1.2, B.2.2), spaniola pentru nivelurile cuprinse între A1 și A2 (A.1.1, A.1.2, A.2.1, A.2.2.), araba și rusa pentru nivelurile A1.1. și A1.2. Centrul oferă cursuri individuale și de grup pentru toate specializările enumerate. Materialele de curs sunt incluse în taxe, dar nu avem informații despre editurile cu care lucrează. Centrul nu a răspuns încercărilor de contactare telefonică și email pentru a oferi mai multe detalii despre acest aspect.

International House Bucharest oferă cursuri pentru toate nivelurile A1-C2, iar suporturile de curs sunt alese în funcție de profilul cursanților. Astfel, se asigură manuale de la edituri de prestigiu precum Editura Niculescu, Penguin, Edilingua, Hachette, Cornelsen, Cambridge University Press, Cle International, S.G.E.L., EDELSA, EDINUMEN, ELI-LA SPIGA.

Centrul Educațional Ibsen S.R.L se ghidează după nivelurile Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi, având oferte specifice fiecărei limbi din curriculum: pentru engleză există cursuri pentru nivelurile cuprinse între A1 și C.1, pentru limba germană se predau cursuri din gama de niveluri A1-B.2.1 (A.1.1., A.1.2, A.2.2, B.2.1), pentru limba franceză există nivelurile cuprinse între A1 și B2 (A.1.1., A.2.1, B.2.), pentru limba italiană se oferă pregătire pentru nivelul A1.1, pentru limba portugheză există curs de nivel A.2.1, pentru limba rusă se oferă cursuri de nivel A.1.1. și A.2, iar pentru limba spaniolă există cursuri pentru nivel A.1.1. și A.2.2. Suportul de curs se bazează pe manuale publicate la edituri internaționale de prestigiu, precum: Cambridge University Press, Hueber, Cornelsen Verlag, Edilingua, Lidel, Sociedad General Espanola de Libreria, Polirom și Editura Compania.

Lingua TranScript S.R.L acoperă toate nivelurile Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi pentru toate limbile oferite: începător (A1, A2), nivel mediu (B1, B2) și nivel avansat (C1, C2). Cursanții beneficiază de suporturi de curs ce constau în manuale publicate la edituri de prestigiu din străinătate, de tipul Oxford, Hueber etc., după cum am aflat în urma unei convorbiri telefonice cu un reprezentant al centrului.

Centrul de meditații CAPRI oferă cursuri de engleză pentru nivelurile engleză începător (A1), engleză începător-avansat (A2), engleză preintermediar (B1), engleză intermediar (B2) și engleză avansat (C1-C2). Limba franceză este predată pentru nivelul A2 (începător-avansat), pentru limba germană există curs nivel A1. Centrul oferă meditații pentru toate limbile din ofertă în regim individual sau în pereche. În prezent, Centrul de meditații CAPRI are active în ofertă doar cursurile de engleză, unde se folosesc manualele Enterprise 1 și 2 de la Editura Express Publishing.

Victoria EduCenter acoperă toate nivelurile Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi pentru toate limbile oferite: începător (A1, A2), nivel mediu (B1, B2) și nivel avansat (C1, C2) pentru toate limbile oferite, inclusiv limba coreeană. Metoda VictoriaEdu presupune evaluarea copiilor și elaborarea de programe personalizate de pregătire care transformă procesul de învățare într-o experiență plăcută și productivă. Metoda VictoriaEdu – 4 pași spre succesul educațional: evaluare, personalizare, instruire, validare proces educație.

După cum este precizat pe site-ul centrului, Libelo oferă cursuri de nivel începător, intermediar și avansat pentru toate limbile, iar materialele folosite aparțin celor mai prestigioase edituri străine (Cambridge, Oxford, National Geographic, Huber, L), incluzând mijloace audio și video, jocuri și o abordare inovatoare a limbii. Centrul educațional Top Meditații oferă cursuri sau meditații de limba engleză pentru nivelurile A1, A2, B1, limba germană pentru nivelurile A.1.1. și B.1.1., limba spaniolă pentru nivel A.1.1 cu profesor nativ și limba rusă pentru nivel A.1.1 cu profesor nativ. Interact Business Communications S.R.L se remarcă prin faptul că predă limbi străine pentru limbaje specializate, ceea ce presupune o cunoaștere prealabilă a limbii, dincolo de nivelul intermediar. Recent, site-ul centrului nu a mai putut fi accesat pentru a obține detalii suplimentare referitoare la pachetul de curs utilizat, însă un reprezentant al centrului m-a informat că fiecare profesor este responsabil de materialele pe care le folosește la curs.

Academia Einstein oferă cursuri de engleză la nivel pre-A1 și A1, germană nivel A1.1 și A.1.2., derulate în parteneriat cu Casa de cultură „Friedrich Schiller” și cursuri de limba chineză pentru nivel începător A.1 în parteneriat cu Institutul Confucius - Universitatea din București. Springfield Language School asigură predarea limbii engleze pentru nivelurile A1-C2 ale Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi. După cum se specifică pe site-ul școlii, suportul de curs pentru limba engleză constă în manuale cu structură modulară publicate de edituri britanice de prestigiu. Cursurile de limba germană și franceză sunt concepute doar pentru cursanți cu vârstele cuprinse între 6 și 14 ani, dar momentan acestea sunt suspendate.

LEXIS Școli de Limbi Străine furnizează pregătire pentru limbile engleză și germană, nivelurile A1-C2 și folosește manuale publicate la edituri internaționale precum Hamilton House. În cadrul English & Deutsch Center, cursurile se pot oferi pentru toate nivelurile A1-C2, având drept suport de curs pentru limba engleză edituri faimoase din țările unde limba engleză este limbă principală, precum: Richmond, Macmillan, Longman, Oxford University Press; pentru limba germană, manualele și caietele de curs provin de la edituri internaționale precum Hueber, Eli, Klett.

Road Language Center oferă cursuri de engleză și germană pentru adulți pe niveluri de cunoștințe, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi: Starter, Elementary, Pre-Intermediate, Intermediate, Upper-Intermediate și Advanced, fiecare nivel fiind împărțit în două module de curs; se folosesc manuale de la Editura Pearson.

Shakespeare School este specializată în pregătirea copiilor cu precădere pentru diferite niveluri de testare tip Cambridge, pe care le vom analiza într-o secțiune viitoare. Pentru adulți există opțiunile de cursuri online “Get Talking with Ted Talks” și “Let’s Talk English”. Shakespeare School ghidează cursanții către o

gamă variată de resurse online în vederea exersării diferitelor competențe lingvistice prin studiu suplimentar (www.mes-english.com, www.english-hilfen.de, www.learn-english-today.com, www.myenglishpages.com, www.storylineonline.net, www.gamestolearnenglish.com, www.oxfordowl.co.uk, www.gamestolearnenglish.com, WOW English TV). Profesorii sunt și ei ghidați către diverse resurse electronice pentru lecții interactive, precum <http://ed.ted.com>, www.guardian.co.uk, www.englishclub.com.

Follow Me School of English oferă cursuri de engleză pentru cele trei trepte de studiu: începător, intermediar și avansat, definite în conformitate cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi. Printre editurile menționate cu referire la suporturile de curs folosite se află: Oxford University Press, Cambridge University Press, National Geographic.

5.3.3 Cursuri pentru limbaje de specialitate

În această secțiune voi analiza oferta centrelor de mai sus, urmărind măsura în care acestea pun la dispoziția clienților cursuri de limbi străine pentru limbaje de specialitate. Această scurtă prezentare își propune să ordoneze centrele începând cu cele cu cea mai bogată gamă de specializări, până la cele cu ofertă mai redusă în această arie.

Centru FIDES prezintă o gamă variată de cursuri de limbaje specializate pentru următoarele 15 domenii: afaceri, arhitectura și construcții, asigurări, contabilitate și finanțe, banking și finanțe, comerț, integrare europeană, IT și telecomunicații, jurisprudență, marketing, medicină, resurse umane, tehnică și tehnologie, turism și catering.

În cadrul secțiunii de limbi străine pentru companii, EUCOM oferă următoarele limbi (engleză, franceză, germană), pentru următoarele 11 domenii: automotive, industria energetică, farma, Telecom & IT, petrol și gaze, comerț, medicină, turism, diplomație și servicii publice, afaceri. Limba spaniolă se poate oferi pentru următoarele arii: Telecom & IT, comerț, domeniul bancar. Cursul de limba italiană este destinat companiilor care activează în domenii precum finanțe-bănci ori comerț, în industria energetică ori automotive și care explorează oportunitățile de investiție în piață ori colaborare cu multinaționale italiene.

Centrul B.SMART oferă cursuri pe limbaje specializate pentru următoarele nouă domenii: medicină, afaceri, drept, finanțe bănci, contabilitate, marketing, resurse umane, comerț, turism, pentru toate limbile aflate în portofoliu: engleză, germană, franceză, italiană, spaniolă, rusă, turcă, arabă, chineză, japoneză, daneză, suedeză, norvegiană. La secțiunea Workshops sunt menționate următoarele activități pentru limba engleză în domenii de specialitate: juridic, afaceri, resurse umane, negocieri, vorbire în public (English for Lawyers-Understanding Contracts, Business communication at your Fingertips, English for Sales and Purchasing, English for HR, Successful Negotiations, English for Public Speaking). După cum este menționat pe site, cursurile urmăresc în exclusivitate obiectivele și cerințele grupului de cursanți dintr-o firmă, corporație sau instituție. Programa este personalizată, adaptată la nevoile și solicitările clienților, deseori acestea combinând noțiunile generale de limbă cu cele specializate sau de comunicare în afaceri.

Centrul de limbi străine A_BEST oferă, la cerere, cursuri de limbaj specializat pentru limbile engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, portugheză, rusă, suedeză, română pentru străini, cu accent pe următoarele domenii: afaceri, limbaj bancar/ financiar, IT, resurse umane etc.

În cadrul secțiunii dedicate cursurilor de limbi străine pentru adulți, Centrul Lingua TranScript S.R.L. precizează că oferă cursuri de limbaje de specialitate pentru o serie de domenii (medical, afaceri, juridic, tehnic, medical, resurse umane etc.), pentru toate limbile din ofertă (engleză, germană, spaniolă, italiană, română pentru străini).

În oferta pentru companii a Centrului Educațional Unirea se specifică faptul că furnizează, la cerere, cursuri de limbaje specializate pentru afaceri, legislație, medicină etc. La secțiunea cursuri individuale tip meditații, există următoarele opțiuni: meditații limbaj profesional pentru limbile engleză, germană, franceză, spaniolă, italiană, araba și rusă. Centrul Libelo oferă cursuri de engleză, franceză, germană și rusă și pentru

limbaj de specialitate din domeniile tehnic, economic, auto, medical, business. După cum deja am precizat într-o secțiune precedentă, Interact Business Communications SRL oferă patru cursuri de limbaje specializate pentru afaceri: limba română pentru afaceri, limba engleză pentru afaceri, limba franceză pentru afaceri și limba germană pentru afaceri. EUROCOR – Institutul European de Cursuri oferă cursuri de limba engleză și germană pentru afaceri. Centrul de Limbi Străine Ariel conține în ofertă cursuri engleză de juridică și de afaceri. La rubrica rezervată limbilor străine pentru companii, Centrul de meditații Capri specifică faptul că oferă și cursuri de specialitate, dar nu sunt furnizate mai multe detalii despre acestea. Până în prezent, centrul nu a răspuns mesajului trimis pe email prin care solicitam mai multe informații despre acest aspect.

Școala de limbi străine Echo oferă cursuri de engleză de afaceri, juridică sau medicală, atât în varianta club, cât și în varianta individuală. De asemenea, în cadrul cursurilor pentru companii, Școala de limbi străine Echo are în palmares cursuri de tipul germană de afaceri, germană medicală, marketing și vânzări, IT și telecomunicații. Pe site-ul centrului se precizează că și în cadrul cursurilor de spaniolă pentru companii se acordă o mare atenție limbajului specializat de limba spaniolă pe care cursanții sunt nevoiți să îl utilizeze în mediul profesional.

International House Bucharest are o secțiune de limbaje specializate incluse în rubrica „Cursuri personalizate”, ce oferă limba engleză pentru o multitudine de aspecte din domeniul afacerilor și domeniul juridic, după cum urmează: bizscript (comunicare în scris pentru profesioniști), bizprez (susținere de prezentări cu impact scontat), bizfin (engleză cu putere financiară), bizmeet (întâlniri, discuții, afaceri bine încheiate), bizplay (soluții recreative pentru profesioniști), bizlex (engleză cu putere juridică), biztour (călătorie de afaceri plăcută), bizchat (conversație ce face impresie plăcută), bizfilm (invitație la film). LEXIS Școli de Limbi Străine oferă cursuri de engleză pentru următoarele domenii: afaceri, medicină, drept, finanțe, vânzări, inginerie, industria petrolului și turism.

Centrul Top Meditații prezintă ca o noutate în oferta sa cursul de limba engleză pentru afaceri; în mod similar, Springfield Language School oferă curs de engleză pentru comunicare în afaceri destinat adulților. În cadrul secțiunii de cursuri de engleză online pentru adulți, Road Language Center include opțiunea de Business English self-study, prin intermediul diviziei EdVenture, pe specializările: resurse umane, relații publice, Business Administration, Business Management, International Business, finanțe, vânzări și Marketing, industria Auto. În mod similar, Stewart English School pune la dispoziția clienților-companii cursuri de limba engleză pentru corespondența în afaceri, convorbiri telefonice, întâlniri, ședințe, engleză pentru contabilitate, engleză pentru inginerie, engleză pentru profesii medicale.

5.3.4 Tipuri de atestate și certificări

Această secțiune prezintă centrele care oferă certificări și/sau cursuri de pregătire pentru certificări, precum și tipuri de atestate oferite după absolvirea cursurilor. Vom observa că majoritatea centrelor discutate oferă predominant pregătire pentru testări în vederea obținerii de certificări internaționale, dar unele sunt acreditate pentru a susține aceste teste și a emite certificări. Cursurile de pregătire pentru susținerea de examene în vederea obținerii de certificate internaționale urmăresc atât perfecționarea cunoștințelor de limbă (înțelegerea limbii vorbite, înțelegerea unui text scris, capacitatea de a comunica într-o conversație, capacitatea de a comunica oral și capacitatea de a redacta un text scris), cât și deprinderea cu metodologia și tehnica specifică fiecărui examen în parte.

Centrul Fides oferă cursuri de pregătire în vederea susținerii examenelor pentru certificări internaționale pentru o serie de limbi străine: engleza, franceză, germană, italiană și spaniolă. Acest centru beneficiază de următoarele atestări: Ministerul Educației și Cercetării Științifice, Ministerul Culturii, ECL, European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages, EPA ETS Preferred Associate, Member of the British Council Exams Partnership Programme, Centru Autorizat de Pretestări Cambridge.

Așadar, pentru limba engleză, Centrul FIDES organizează cursuri de pregătire pentru certificatele internaționale de tip CAMBRIDGE (KET-Key English Test, Nivelul A2 pe Scala Comună Europeană, PET – Preliminary English Test, Nivelul B1 pe Scala Comună Europeană, FCE – First Certificate in English, Nivelul B2 pe Scala Comună Europeană, CAE – Certificate in Advanced English, Nivelul C1 pe Scala Comună Europeană, CPE – Certificate of Proficiency English, Nivelul C2 pe Scala Comună Europeană, BEC-Business English Communication), TOEFL – Test of English as a Foreign Language, IELTS – International English Language Testing System. Examenele TOEFL sunt recunoscute de peste 4500 de instituții (universități, școli, agenții, organizații felurite și angajatori) din 80 de țări de pe toate continentele și în mod deosebit în Statele Unite ale Americii. IELTS este disponibil în două formate: Academic și General. Examenele IELTS se susțin la Consiliul Britanic. IELTS Academic evaluează capacitatea candidatului de a studia sau de a urma programe de instruire în limba engleză la nivel pre și postuniversitar. IELTS General pune accentul pe abilități generale de supraviețuire într-un larg context social și educațional. Acest format este potrivit pentru candidații care pleacă în țări în care se vorbește engleza pentru a-și încheia educația gimnazială, pentru a munci sau a urma programe de instruire preuniversitară. De menționat este faptul că examenele de tip Cambridge se susțin la Consiliul Britanic. TOEFL, administrat de Serviciul pentru Testări Educaționale (ETS) din USA, este organizat la nivel internațional printr-o rețea computerizată și se susține cu precădere la calculator.

Pentru limba franceză, Centrul Fides organizează, la cerere, cursuri de pregătire pentru obținerea următoarelor certificări DELF – Diplome d’ Etudes en Langue Francaise niveluri A1, A2, B1, B2 pe Scala Comună Europeană, DALF – Diplome Approfondi de Langue Francaise Niveluri C1, C2 pe Scala Comună Europeană, DL – Diplome de Langue d’Alliance Francaise de Paris nivel B2 pe Scala Comună Europeană, CCIP – Diplomele Camerei de Comerț și Industrie din Paris. (Examenele CCIP evaluează patru competențe: înțelegerea documentelor orale, înțelegerea documentelor scrise, exprimarea orală și exprimarea în scris), CFP (Certificatul de Franceză Profesională) – nivel B1 pe Scala Comună Europeană, CFTH (Certificatul de Franceză pentru Turism și Industrie Hotelieră) – nivelul B1 pe Scala Comună Europeană, DFA 1 (Diploma de Franceză de Afaceri, nivelul 1) – nivelul B1 pe Scala Comună Europeană, DFA 2 (Diploma de Franceză de Afaceri, nivelul 2) – nivelul B2 pe Scala Comună Europeană, CFJ (Certificatul de Franceză Juridică) – nivelul B2 pe Scala Comună Europeană, TCF (Test de Connaissance du Francais) și TLF (Test d’Evaluation de Francais). Pentru limba germană, Centrul Fides organizează la cerere, individual sau în grup, pregătiri pentru obținerea următoarelor certificate: Start Deutsch 1, Nivelul A1 pe Scala Comună Europeană Start Deutsch 2, Nivelul A2 pe Scala Comună Europeană, ZD – Zertifikat Deutsch, Nivelul B1 pe Scala Comună Europeană, ZMP – Zentrale Mittelstufenprüfung, Nivelul C1 pe Scala Comună Europeană, ZOP – Zentrale Oberstufenprüfung, Nivelul C2 pe Scala Comună Europeană, ZDFB Zertifikat Deutsch für den Beruf, Nivelul B2 pe Scala Comună Europeană, PWD – Prüfung Wirtschaftsdeutsch International, Nivelul C1 pe Scala Comună Europeană. Examenele pentru aceste certificări sunt coordonate local de institutele culturale ale țărilor în cauză din România, în acest caz Institutul Francez.

Cursurile FIDES pentru examenele în vederea obținerii diplomelor de cunoaștere a limbii italiene se organizează la cerere, individual sau în grup pentru pregătire în vederea obținerii următoarelor certificări: CELI – Certificato di Lingua Italiana, CELI 1 – nivelul A 2 pe Scala Comună Europeană, CELI 2 – nivelul B 1 pe Scala Comună Europeană, CELI 3 – nivelul B 2 pe Scala Comună Europeană, CELI 4 – nivelul C 1 pe Scala Comună Europeană, CELI 5 – nivelul C 2 pe Scala Comună Europeană, CILS – Certificato di Italiano Come Lingua Straniera, CILS A 1 – nivelul A 1 pe Scala Comună Europeană, CILS A 2 – nivelul A 2 pe Scala Comună Europeană, CILS Uno – nivelul B 1 pe Scala Comună Europeană, CILS Due – nivelul B 2 pe Scala Comună Europeană, CILS Tre – nivelul C 1 pe Scala Comună Europeană, CILS Quattro – nivelul C 2 pe Scala Comună Europeană, IT Italiano, ele. IT, nivelul B 1 pe Scala Comună Europeană și IT – nivelul C 2 pe Scala Comună Europeană. Examenele sunt concepute și organizate de universități italiene și se susțin la Institutul Italian de Cultură din București.

O a patra limbă pentru care Centrul Fides poate oferi cursuri de pregătire în vederea obținerii certificărilor internaționale este spaniola, pentru următoarele atestate: DELE inicial (Diploma de Espanol – Nivel inicial) – nivel B1 pe Scala Comună Europeană, DELE intermedio (Diploma de Espanol – Nivel intermedio) – nivel B2 pe Scala Comună Europeană, DELE superior (Diploma de Espanol – Nivel superior) – nivel C2 pe Scala Comună Europeană. Examenele sunt concepute și organizate de Institutul Cervantes în colaborare cu Universitatea din Salamanca.

În ceea ce privește formele proprii de certificare, Centrul Fides oferă cursanților un certificat de frecvență, o diplomă FIDES cu valoare de atestat – competențele fiind exprimate conform standardelor lingvistice europene și un atestat de competență lingvistică conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi.

Centrul de Limbi Străine Ariel oferă cursanților un certificat de participare după absolvirea cursurilor; acesta precizează tipul și durata cursului, precum și calificativul obținut de cursant în urma evaluării profesorului. Certificatele sunt recunoscute de Universitatea din București. De asemenea, acest centru oferă posibilitatea de pregătire pentru testele Cambridge. În ceea ce privește rubrica de certificare lingvistică, trebuie specificat faptul că Universitatea din București are un departament specializat exclusiv pe această direcție: Centrul de Limbi Străine al Universității din București. Acesta eliberează, contra cost, certificate pentru limbile română, engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, maghiară, rusă, cehă, slovacă, polonă, bulgară, turcă, arabă, chineză etc., după cum urmează: certificat de competență lingvistică cu valabilitate de doi ani, pașaportul și portofoliul european lingvistic, cu valabilitate nelimitată, pașaportul și portofoliul european lingvistic, cu valabilitate nelimitată pentru studenții UB, ECL European certificate, cu valabilitate nelimitată.

Centru de Limbi Străine B.SMART oferă cursuri de pregătire în vederea obținerii de certificări internaționale pentru următoarele limbi străine: engleză, germană, japoneză. Astfel, pentru limba engleză se oferă pregătire pentru obținerea următoarelor tipuri de certificări/examinări: examene tip Cambridge precum: YLE (Young Learners English) – Starters, nivel A1, YLE (Young Learners English) – Movers, nivel A1, YLE (Young Learners English) – Flyers, A2 KEY, A2 Key For Schools, B1 Preliminary, B1 Preliminary for Schools, B2 First, B2 First For Schools, C1 Advanced, C2 Proficiency, Business Preliminary, Vantage & Higher (BEC), International English Language Testing System (IELTS). Pentru limba germană, Centru de Limbi Străine B.SMART oferă posibilitatea de pregătire pentru obținerea certificărilor de tip ÖSD, după cum urmează: ÖSD KID A1 (peste 10 ani), ÖSD KID A2 (peste 10 ani), ÖSD Zertifikat B1 / Jugendliche (ZB1/J) (peste 12 ani), ÖSD Zertifikat B2 Jugendliche (peste 14 ani), ÖSD Zertifikat A1 (ZA1) – C2 (ZC2). O noutate în oferta Centrului B.SMART o reprezintă cursurile de pregătire pentru susținerea examenelor ECL. Certificatul internațional de competențe lingvistice ECL se eliberează de către Secretariatul Consorțiului ECL (European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages), în două limbi de circulație internațională: engleza și limba care a fost evaluată. Centrul B. SMART pregătește candidații și organizează examene ECL pentru următoarele limbi: engleză, germană, franceză, spaniolă, italiană, rusă. Certificatele ECL au valabilitate nelimitată în timp, și sunt recunoscute în întreg spațiul european, în America Centrală și America de Sud. Alt aspect interesant în oferta Centrului B.SMART o reprezintă cursurile de pregătire pentru susținerea examenelor JLPT (Japanese Language Proficiency Test). După cum se precizează în prezentarea de pe site-ul centrului, Japanese Language Proficiency Test (Nihongo Nouryoku Shiken) este un examen internațional de atestare a cunoștințelor de limba japoneză. Acesta cuprinde cinci niveluri, respectiv N5 – N1 (N5 fiind nivelul dedicat începătorilor – A1-A2, iar N1 (C1-C2). Începând cu anul 2010, APJR (Asociația Profesorilor de Limba Japoneză din Romania se ocupă de organizarea în Romania a Japanese Language Proficiency Test (Nihongo Nouryoku Shiken), cel mai prestigios examen de atestare a cunoștințelor de limba japoneză, administrat de Japan Foundation în Japonia și în străinătate, recunoscut internațional. În ceea ce privește diplomele și certificările proprii, după finalizarea unui nivel, B.SMART eliberează diploma de absolvire cu specificarea nivelului absolvit conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi. Toate certificatele și diplomele emise de centrul B.SMART beneficiază de acreditările ANC (Autoritatea Națională pentru

Calificări), ECL (European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages) și Cambridge English Qualifications.

În mod similar, Centrul de Limbi Străine A_BEST beneficiază de o serie de acreditări internaționale pentru organizarea anumitor tipuri de examene. Așadar, Centrul de Limbi Străine A_BEST este acreditat ECL (European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages), pentru organizarea examenelor ECL, oferind cursanților posibilitatea de a obține un certificat de competență în limbile engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, rusă, română. Testele ECL sunt realizate și evaluate de o universitate de prestigiu din țara de origine pentru fiecare limbă în parte. Cunoscut și sub denumirea de „pașaport lingvistic”, certificatul ECL atestă într-un cadru internațional rezultatele obținute de o persoană care învață limbi străine și care dorește să ia parte la experiențe lingvistice și interculturale diverse.

O a doua acreditare internațională a centrului A_BEST este Pearson LCCI Qualifications (London Chamber of Commerce and Industry) pentru organizarea examenelor Pearson LCCI – English for Business, LCCI – JETSET, LCCI – English for Tourism. Certificatele Pearson LCCI Qualifications sunt recunoscute internațional și sunt folosite ca instrumente de angajare de către companii din toată lumea. Se oferă și cursuri de pregătire Pearson LCCI, la cerere. În octombrie 2012, Centrul de Limbi Străine A_BEST a obținut aprobarea pentru a desfășura pretestări Cambridge pentru IELTS, KET, FCE, CAE, BEC, YLE etc. În al treilea rând, Centrul de Limbi străine A_BEST este autorizat de Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC), ca furnizor de formare profesională pentru a organiza următoarele cursuri: cursuri acreditate de engleză pentru persoane adulte (peste 18 ani), cursuri formator, cursuri arhivar și cursuri arhivist. Certificatele eliberate sunt recunoscute la nivel național și sunt avizate de Ministerul Muncii și Ministerul Educației. Certificatul de absolvire conține și o anexă în care sunt descrise competențele dobândite.

EUROCOR – Institutul European de Cursuri prin corespondență S.R.L emite certificări proprii, contra cost, în regimuri diferite de autorizare/recunoaștere, după cum urmează: odată cu ultimul pachet de curs prin corespondență, se trimite și testul de evaluare finală a cunoștințelor. În cazul obținerii calificativelor *bine* sau *foarte bine*, cursantului i se va acorda un Certificat de Absolvire pe care va fi specificat calificativul obținut. Opțional, pentru cursurile cu program de inițiere/perfecționare autorizat, se pot obține certificate emise împreună cu Ministerul Muncii. Aceste certificate sunt recunoscute oficial în România, având regimul actelor de studii. Traduse și apostilate, acestea sunt recunoscute în România și în alte peste 60 de țări, semnatare ale Convenției de la Haga.

Centrul Educațional Unirea oferă cursuri individuale în regim de meditații pentru pregătire în vederea certificării, după cum urmează: meditații limba engleză pentru pregătire testare Cambridge, IELTS și TOEFL, meditații limba germană pregătire testare Institutul Goethe, meditații limba franceză pregătire DELF, meditații limba spaniolă pregătire DELE și meditații limba italiană pregătire CELI. În ceea ce privește formele proprii de certificare, la sfârșitul cursului (unui modul) Centrul Educațional Unirea eliberează un certificat de participare, iar la cerere și contra cost, un certificat de competență lingvistică, așa cum este specificat în Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi, unde se precizează performanțele cursantului la fiecare dintre cele cinci competențe standard (înțelegerea limbii vorbite; înțelegerea limbii scrise; interacțiunea verbală; construirea unui discurs autonom; exprimarea în scris).

Din punct de vedere al rubricii Certificări, International House Bucharest are un statut special, fiind reprezentant în România al Certificărilor Celta pentru profesori. Așadar, acest centru oferă următoarele cursuri pentru calificări: The International House Certificate in Teaching Young Learners and Teenagers (IHCYLT), IHCYLT (International House Certificate in Teaching Young Learners and Teenagers), The Certificate in English Language Teaching to Adults (CELTA) Course, (DELTA) Diploma in Teaching English to Speakers of Other Languages. De asemenea, International House Bucharest deține și acreditarea pentru susținere examene tip Cambridge, Cambridge Assessment Center.

Centrul Educațional Ibsen S.R.L oferă cursuri autorizate de Ministerul Muncii și Ministerul Educației prin Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC), prin urmare, la finalul unui curs, se emit diplome

acreditate. De asemenea, acest centru organizează cursuri de pregătire pentru certificări internaționale, după cum urmează: pentru limba engleză certificările IELTS, PET, FCE, CAE, TOEFL; pentru limba germană, testări tip Goethe-Zertifikat, pentru limba franceză, cerificări tip DELF/DALF, pentru limba italiană certificări tip CELI/CILS, pentru limba portugheză certificările DIPLE, DAPLE, DUPLE și pentru limba spaniolă certificarea DELE.

Lingua TranScript este furnizor acreditat pentru desfășurarea de programe de perfecționare pentru adulți și organizează periodic în București și în țară cursuri acreditate de ANC – Autoritatea Națională pentru Calificări. La sfârșitul fiecărui nivel de cunoștințe, în urma unui examen de absolvire scris și oral, în prezența unei comisii din partea Autorității Naționale pentru Calificări, cursanții pot obține un certificat de absolvire. Aceste certificate sunt recunoscute în Uniunea Europeană prin apostilare în țările semnatare ale Convenției de la Haga și prin supraregalizare în țările neseemnate. Lingua TranScript pune la dispoziția clienților săi și cursuri de pregătire pentru certificări internaționale, după cum urmează: pentru limba engleză pentru certificările de tip IELTS, KET – Key English Test, PET – Preliminary English Test, FCE – First Certificate in English, TOEIC, CAE – Cambridge in Advanced English, pentru limba germană cursuri de pregătire pentru susținerea examenelor internaționale: Goethe-Zertifikat A1, A2, B1, B2 și C1 (ZMP), Wirtschaftsdeutsch International, TestDaF, Kleines Deutsches Sprachdiplom, pentru limba italiană cursuri de pregătire pentru susținerea examenelor internaționale: CILS A2, CILS 1, CILS 2, CILS 3, CELI 1, CELI 2, CELI 3, CELI 4, pentru limba spaniolă cursuri de pregătire pentru susținerea examenelor internaționale DELE: Diploma de Spaniolă – Nivelul B1 (Inițial), Diploma de Spaniolă – Nivelul B2 (Intermediar), Diploma de Spaniolă – Nivelul C2 (Superior), pentru limba franceză, cursuri de pregătire pentru susținerea examenelor internaționale de limbă franceză: Diplome de Franceză generală – DELF, DALF, TCF, TEF.

Lexis Școli de Limbi Străine are o importantă componentă de certificare, după cum urmează: pentru limba engleză, LEXIS deține Certificat Gold Cambridge ca centru de pregătire, datorită nivelului înalt de promovabilitate la examenele Cambridge – 99%. În oferta pentru pregătire limba engleză în vederea certificării se află următoarele opțiuni: YLE (Young Learners English) – Starters, Movers, Flyers pentru copii: KET (A2 Key), pentru adolescenți, PET (B1 Preliminary), pentru adolescenți, FCE (B2 First), pentru adolescenți și adulți, CAE (C1 Advanced), pentru adolescenți și adulți, CPE (C2 Proficiency) pentru adolescenți și adulți, Tehnici de examen Cambridge – cursuri scurte de vară, consolidare tehnici de examen Cambridge, IELTS (International English Language Testing System), axat pe tehnici de examen; TOEFL (Test of English as a Foreign Language) ore de pregătire în module axate pe tehnici de examen; examen TOEFL organizat în sediile Lexis, prin partener Eurolingva, LINGUASKILL, examen pentru adulți, orice nivel, organizat în sediile Lexis. Pentru limba germană, LEXIS oferă cursuri de pregătire pentru examenele START DEUTCH 1, 2, și ZD (Zertifikat Deutch). Pentru limba franceză, cursanții pot beneficia de cursuri de pregătire în vederea susținerii examenului pentru certificare DELF (Diplôme D'Études en Langue Française).

Centrul Libelo promite cursanților „rezultate excepționale la examenele Cambridge, DELF sau Goethe”, ceea ce presupune că oferă cursuri de pregătire pentru certificări internaționale pentru limbile engleză, franceză și germană. Centrul Top Meditații este acreditat pentru susținerea de examene de limba engleză Cambridge, astfel: A2 Key for Schools (KET), B1 Preliminary for Schools (PET), B2 First for Schools – Paper Based, A2 Key for Schools (KET), B1 Preliminary for Schools (PET) – Paper Based. În același scop, Centrul Top Meditații organizează următoarele cursuri de limba engleză: Pre A1 Starters (copii 5-11 ani), A1 Movers (copii 5-11 ani), A2 Flyers (copii 5-11 ani), A2 Key for Schools (KET) – cu copii mai mari de 12 ani, B1 Preliminary for Schools (PET) – cu copii mai mari de 12 ani, A2 Key (adulți), B1 Preliminary (adulți), B1 Business Preliminary (adulți).

VictoriaEdu center precizează că după finalizarea cursurilor de engleză, franceză și germană pentru adulți se acordă diploma de absolvire și în funcție de nivelul de cunoștințe, cursanții se pot înscrie să susțină examene de certificare. VictoriaEdu Center oferă posibilitatea de pregătire celor care doresc să urmeze facultăți

în străinătate, după cum urmează: pentru limba engleză se oferă pregătire pentru “Cambridge English: Proficiency (CPE)”, Nivel C2, iar pentru limba franceză DELF Nivel B2.

English & Deutsch Center oferă pregătire pentru certificări pentru ambele limbi din ofertă, după cum urmează: pentru limba engleză, pentru certificările Cambridge English Young Learners (YLE), Cambridge English: Movers (YLE: Movers).

Cambridge English: Flyers, Cambridge Key English Test (KET) și Cambridge Preliminary English Test (PET), Cambridge Esol Examinations: FCE, CAE, CPE. Pentru limba germană, la English & Deutsch Center cursanții sunt pregătiți în vederea obținerii următoarelor examene și certificate la Goethe Institut: Fit in Deutsch 1, Goethe – Zertifikat A2: Fit in Deutsch 2, Goethe – Zertifikat B1, Goethe – Zertifikat B2, Goethe – Zertifikat C1, Goethe – Zertifikat C2: Großes Deutsches Sprachdiplom.

Centrul de meditații CAPRI menționează în descrierea sa că oferă la cerere cursuri de pregătire pentru testări de tip (TOEFL, CAE etc) pentru limba engleză, sesiuni de pregătire pentru obținerea unui atestat recunoscut internațional pentru limba franceză (DELFL, DALFL etc.). Centrul Top Meditații oferă cursuri de limba germană în vederea pregătirii pentru atestatul de limba germană DSD II (Deutsches Sprachdiplom), care înseamnă nivelul european B2/C1 și cursuri de limba engleza pentru certificări tip Cambridge. Nivelul cunoașterii limbii germane este conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi, iar atestatul este recunoscut la nivel național și internațional. Academia Einstein este Centru Preautorizat de Pregătire Cambridge Assessment English, și oferă pregătirea pentru examenele Cambridge English la nivelurile Pre A1 și A1 din Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL). Springfield Language School oferă pregătire pentru certificări internaționale pentru limba engleză, după cum urmează: Cambridge English: Cambridge – Young Learners English (YLE), Cambridge English: Young Learners – Movers, Cambridge English: Young Learners – Flyers, Key English Test (KET), PET (Preliminary English Test), FCE, Cambridge-First Certificate in English, CAE Cambridge Advanced English și IELTS.

Road Language Center (prin divizia sa EdVenture) este centru oficial de pregătire pentru o serie de certificări internaționale pentru limba engleză. Așadar, în 2009, Road Language Centre a devenit centru oficial de testare TOEFL și TOEIC, acreditat de ETS Global, cea mai mare organizație non-guvernamentală de testări și evaluări educaționale cu sediul în Statele Unite ale Americii. În 2010, Road Language Centre a devenit centru oficial de pregătire pentru examenele Cambridge, recunoscut de University of Cambridge. Divizia EdVenture a centrului de engleză Road Language Centre organizează de peste 15 ani cursuri de pregătire pentru examenele Cambridge (Cursuri de engleză Cambridge YLE: Starters, Movers, Flyers, Curs de pregătire Cambridge Key for Schools (KET), Curs Cambridge Preliminary for Schools (PET), Curs Cambridge First for Schools (FCE), Curs Cambridge Advanced (CAE), IELTS, TOEFL, SAT și GMAT. Stewart English School oferă cursuri de pregătire pentru certificări Cambridge de tipul Cambridge Starters, Movers and Flyers.

Shakespeare School se remarcă printr-o gamă largă de atestate internaționale ce îl plasează printre cele mai bine cotate centre de pregătire pentru certificări internaționale pentru limba engleză, după cum urmează: 2020 – Centru GOLD pentru pregătirea examenelor Cambridge, 2018 – Shakespeare School este desemnat din nou „Cel mai Bun Centru de Pregătire din Romania”, iar în 2017 primește titlul de – Cel mai bun Centru de Pregătire a Examenelor Cambridge din Romania. Așadar, Shakespeare School oferă cursuri pentru pregătire examenelor Cambridge de tip Cambridge YLE, Cambridge KET, Cambridge PET, Cambridge FCE, Cambridge CAE, IELTS. De asemenea, Shakespeare School are și atestarea de Centru de pregătire și examinare CELTA și este autorizat de Cambridge Language Assessment cu distincția Centru de Platină pentru pregătirea examenelor Cambridge. Nu în ultimul rând, Shakespeare School este desemnat ca Centru de formare profesională autorizat de ANC.

Centrul Follow Me organizează cursuri de pregătire în vederea obținerii de certificări pentru limba engleză pentru examinări de tip Cambridge precum: Examen Cambridge First Certificate in English, Examen Cambridge Certificate of Proficiency in English, Examen Cambridge Certificate in Advanced English CAE, Examen Cambridge Preliminary English Test, Examen Cambridge Key English Test.

5.3.5 Concluzii: scurt raport statistic

Această secțiune a trecut în revistă 25 de centre educaționale din București, ale căror oferte conțin limbi străine. Este important de precizat că dintre aceste instituții doar 17 sunt specializate exclusiv pe domeniul limbilor străine (Centrul de Limbi Străine Fides, EUCOM, Centrul de Limbi Străine Ariel, Centrul de Limbi Străine B.SMART, Centrul de Limbi Străine A_BEST, Echo Centru de Limbi Străine, International House Bucharest, Centrul Educațional Ibsen S.R.L, Lingua TranScript S.R.L, Centrul Libelo, Springfield Language School, LEXIS Școli de Limbi Străine, English & Deutsch Center, Road Language Center, Stewart English School, Shakespeare School și Follow Me School of English). Restul centrelor studiate prezintă o ofertă educațională mai extinsă, care include și limbile străine ca o subcategorie de cursuri (Centrul Metropolitan de Educație și Cultură „Ioan I. Dalles”, EUROCOR – Institutul European de Cursuri prin corespondență S.R.L., Centrul Educațional Unirea, Centrul de meditații CAPRI, Centrul Educațional Victoria EduCenter, Centrul Educațional Top Meditații, Interact Business Communications, Academia Einstein-regim afterschool). Majoritatea centrelor analizate oferă cursuri de limbi străine adresate tuturor categoriilor de vârstă, cu următoarele două excepții care nu oferă cursuri pentru copii (Centrul de Limbi Străine Ariel, EUCOM) sau care sunt specializate doar în educația copiilor (Academia Einstein). Cursurile pentru companii sunt o coordonată importantă care figurează în oferta a 12 din totalul de centre analizate: Centrul de Limbi Străine Fides, EUCOM, Centrul de Limbi Străine B.SMART, Centrul de Limbi Străine A_BEST, Echo Centru de Limbi Straine, Centrul Educațional Unirea, International House Bucharest, Centrul Educațional Ibsen S.R.L., Centrul de meditații CAPRI, Centrul Libelo, Road Language Center, Stewart English School. În general, toate centrele folosesc drept suport de curs manuale publicate la edituri prestigioase din străinătate, cu excepția câtorva cazuri care nu menționează explicit acest aspect pe site (EUCOM, Centrul Metropolitan de Educație și Cultură „Ioan I. Dalles”, Centrul Educațional Unirea, Victoria EduCenter, Stewart English School, Interact Business Communications S.R.L, Centrul Educațional Top Meditații). Majoritatea centrelor oferă cursuri ce acoperă întreaga gamă de niveluri conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi. Există câteva excepții și aici, reprezentate de centre care au o abordare selectivă a nivelurilor pentru anumite limbi, după cum se precizează în rubrica 1.1 (Centrul Metropolitan de Educație și Cultură „Ioan I. Dalles”, Centrul Educațional Unirea, Centrul Educațional Ibsen S.R.L, Centrul de meditații CAPRI, Academia Einstein). Majoritatea centrelor analizate oferă cursuri de limbaje specializate, cu câteva excepții: Centrul Metropolitan de Educație și Cultură „Ioan I. Dalles”, Centrul Educațional Ibsen S.R.L, Victoria EduCenter, Academia Einstein, English & Deutsch Center, Shakespeare School, Follow Me School of English). În această categorie remarcăm bogăția ofertei câtorva centre, atât din punct de vedere al numărului de limbi acoperite, cât și al varietății de limbaje de specialitate disponibile: Centru FIDES cu 15 domenii de specialitate pentru limbile din ofertă, EUCOM cu un total de zece domenii pentru cinci limbi, Centrul B.SMART cu nouă domenii pentru 13 limbi, Centrul A_BEST cu patru domenii pentru nouă limbi, Lingua TranScript S.R.L cu șase domenii pentru cinci limbi, Centrul Educațional Unirea pune la dispoziția cursanților trei domenii de specialitate pentru șapte limbi, Centrul Libelo oferă cinci domenii specializate pentru patru limbi. Restul centrelor studiate care oferă cursuri de limbaje specializate au gamă mai redusă de domenii și limbi pentru care acestea sunt oferite, după cum urmează: Interact Business Communications SRL un domeniu de specialitate (afaceri) pentru patru limbi, EUROCOR – Institutul European de Cursuri oferă același domeniu de specialitate pentru două limbi, Centrul de Limbi Străine Ariel oferă două domenii de specialitate pentru o limbă (engleză), Scoala de limbi străine Echo poate furniza cursuri pentru cinci domenii de specialitate trei limbi, International House Bucharest oferă o varietate de subcategorii de limbaje de afaceri și juridic pentru limba engleză). LEXIS Școli de Limbi Străine oferă cursuri pentru opt limbaje de specialitate pentru limba engleză, Stewart English School oferă cursuri de trei limbaje specializate pentru limba engleză, Road Language Center oferă cursuri de limba engleză pentru două domenii mari, cu diverse subcategorii. Centrul Top Meditații oferă doar cursuri de

limba engleză pentru afaceri. Observăm ca toate centrele care prezintă oferte de limbaje specializate au ca element comun limba engleză pentru afaceri.

Majoritatea centrelor analizate pun la dispoziția clienților cursuri autorizate de Ministerul Muncii și Ministerul Educației prin ANC, prin urmare, la finalul unui curs, se emit diplome acreditate. În ceea ce privește rubrica certificare și pregătire pentru examenele de obținere a certificatelor internaționale, observăm ca majoritatea centrelor furnizează cursuri de pregătire pentru certificări, unele fiind și atestate să poată susține anumite tipuri de examinări internaționale. Din nou se remarcă Centrul Fides care are cursuri de pregătire în vederea obținerii certificării pentru cinci limbi străine, Centrul de Limbi Străine al Universității din București specializat exclusiv pe emiterea de certificări pentru o multitudine de limbi străine (15 sunt menționate pe site), Centrul B.SMART cu cursuri de pregătire în vederea certificării pentru trei limbi străine, printre care se remarcă și japoneza ca element specific centrului; de asemenea Centrul B.SMART detine atestare pentru pregătire și organizare examene ECL pentru șase limbi. Centrul de Limbi Străine A_BEST deține acreditare Pearson LCCI Qualifications pentru susținere examene, precum și aprobare pentru testări Cambridge, iar Centrul Top Meditații este acreditat pentru susținerea de examene de limba engleză Cambridge. Centrul Educațional Unirea oferă cursuri de pregătire pentru cinci limbi străine, International House Bucharest se remarcă prin statutul său de reprezentant în România al Certificărilor Celta pentru profesori precum și acreditarea pentru susținere examene tip Cambridge. Centrul Educațional Ibsen S.R.L oferă cursuri de pregătire în vederea certificării pentru șase limbi străine, Lingua TranScript pentru cinci limbi străine, Lexis Școli de Limbi Străine pentru trei limbi străine și în plus oferă posibilitate de susținere a examenului TOEFL, Centrul Libelo pentru trei limbi străine, iar Centrul de meditații CAPRI, Centrul Top Meditații, VictoriaEdu center, English & Deutsch Center pentru două limbi străine. Academia Einstein, Springfield Language School, Road Language Center, Shakespeare School și Follow Me doar pentru o singură limbă (engleza). La fel ca International House Bucharest, Shakespeare School deține atestarea de Centru de pregătire și examinare CELTA și este autorizat de Cambridge Language Assessment prin distincția Centru de Platină pentru pregătirea examenelor Cambridge.

La final, este de menționat faptul că anumite centre se remarcă prin elemente unice, ce aduc o notă de originalitate în peisajul centrelor educaționale din București. Așadar, Centrul de Limbi Străine B.SMART are o categorie specială pentru cei ce doresc să învețe limbi străine, și anume, seniorii precum și cursuri scurte de cultură și civilizație în limba română. De asemenea, acest centru se remarcă și prin faptul că dispune de cursuri de pregătire pentru susținerea examenelor JLPT pentru limba japoneză (Japanese Language Proficiency Test). Într-o notă aparte, International House Bucharest oferă ateliere de integrare culturală ce își propun familiarizarea managerilor străini cu valori, atitudini și comportamente românești. Două dintre centrele examinate în acest studiu (Libelo și Stewart English School) oferă tabere de vară internaționale și naționale pentru studiul limbii engleze.

Stewart English School se remarcă prin faptul că trainerii săi de limbi străine sunt vorbitori nativi. Și Școala de limbi străine Echo are profesor nativ pentru cursurile de limba spaniolă, iar Centrul Educațional Top Meditații pentru limbile spaniolă și rusă. O practică interesantă este ilustrată și de centrul Lingua TranScript S.R.L. ce facilitează participarea cursanților la serile de conversație Lingua events ce facilitează socializarea, interacțiunea și comunicarea cu vorbitori nativi de engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană etc. Și centrul EUCOM prezintă două elemente inovatoare prin conceptul „Courses without Walls” care propune predarea limbilor străine în cadre mai puțin convenționale și prin prezența în ofertă a limbii indoneziene. În mod similar, Academia Einstein include limba chineză pentru copii, ceea ce reprezintă un element de noutate. Centrul Educațional Unirea prezintă și el o ofertă originală în rubrica predării pentru străini, unde există: limba germană prin engleză, limba română prin engleză, germană sau franceză. Deși nu este un centru mare, Centrul Educațional Ibsen S.R.L surprinde prin faptul că oferă pregătire certificare pentru limba portugheză, o limbă mai puțin întâlnită în repertoriul centrelor analizate. La finalul acestui ministudiu, este de precizat faptul că centrele analizate s-au adaptat la contextul pandemiei de COVID-19 diversificând oferta prin cursuri online și/sau în regim hibrid.

Bibliografie

Surse online

- A_BEST. nedatat. <https://abest.ro/ro/>, accesat în septembrie 2020.
- Academia Einstein . nedatat. <https://www.academiaeinstein.org/>, accesat în octombrie 2020.
- Bsmart Centru Limbi Străine. nedatat. <https://www.cursuri-bsmart.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Centrul Educațional Ibsen S.R.L. nedatat. <https://ibsen.ro/>, accesat în octombrie 2020
- Centrul Educațional Unirea. nedatat. <https://centrulunirea.ro/bucuresti/cursuri-limbi-straine/>, accesat în septembrie 2020.
- Centrul de Meditații Capri. nedatat. <https://www.cursurimeditatii.ro/>, accesat în octombrie
- Centrul de Limbi Străine Fides. nedatat. <https://www.fidescentre.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- EdVenture.ro, limba engleză intensiv. nedatat. <https://www.edventure.ro>, accesat în octombrie 2020.
- English & Deutsch Center. nedatat. <https://englishdeutschcenter.ro/>, accesat în septembrie 2020.
- EUCOM, your bridge to the world. nedatat. <https://www.eucom.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- EUROCOR – Institutul European de Cursuri prin corespondență S.R.L. nedatat. eurocor.ro, accesat în octombrie 2020.
- Interact Business Communications S.R.L. nedatat. <https://i-interact.ro/>, accesat în septembrie 2020.
- International House Romania. nedatat. <https://ih.ro/>, accesat în octombrie 2020
- LEXIS Școli de Limbi Străine. nedatat. <https://lexis.ro>, accesat în octombrie 2020.
- Libelo. nedatat. <https://libelo.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Lingua TranScript. nedatat. <https://www.linguatranscript.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Road Language Center, Take the Best Road Ahead. nedatat. <https://www.easyenglish.ro/cursuri/>, accesat în octombrie 2020.
- Shakespeare School. nedatat. <https://www.shakespeare-school.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Springfield School. nedatat. <https://springfield-school.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Stewart English, Learn from a Native . nedatat. <https://stewartenglishschool.com/>, accesat în octombrie 2020.
- Top Firme. nedatat. <https://www.topfirme.com/>, accesat septembrie 2020.
- Top Meditații, meditații și cursuri București și online. nedatat. <https://top-meditatii.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Centrul de Limbi Străine al Universității din București. nedatat. <https://unibuc.ro/studii/centre-de-limbi-straine/centrul-de-limbi-straine-al-universitatii-din-bucuresti/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Centrul de Limbi Străine Ariel. nedatat. <http://centrul-ariel.ro>, accesat în octombrie 2020.
- VictoriaEdu Center. nedatat. <https://meditatiicursuri.ro/despre-centrele-victoriaedu/>, accesat în octombrie 2020.

5.4 Centre universitare de limbi străine

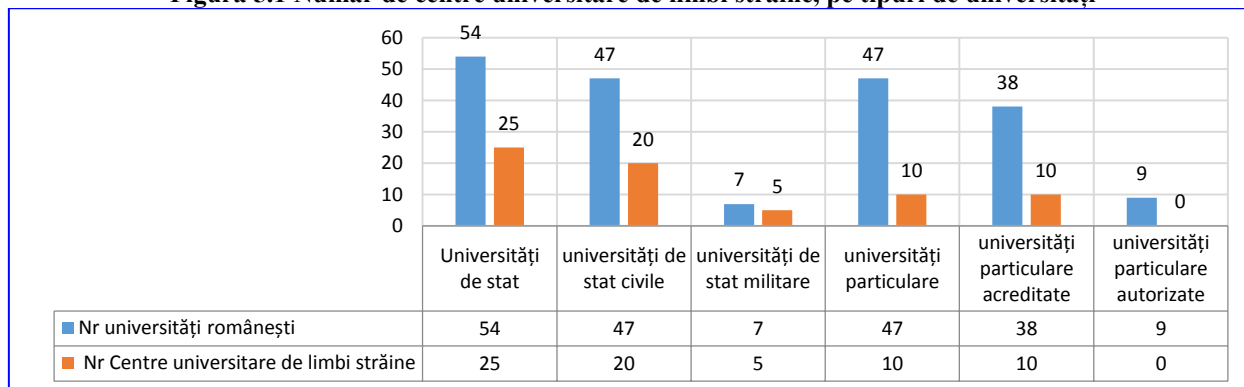
Viorela-Valentina DIMA

Sub egida universităților din România funcționează două tipuri de centre care furnizează servicii lingvistice – este vorba de centre (de studii) culturale și centre de limbi străine. Ambele tipuri de așezăminte se numără printre așa-numitele „componente organizatorice” pe care instituțiile de învățământ superior le pot înființa și organiza conform Art. 131 din Legea nr. 1/2011. Centrele pot fi organizate la nivel de universitate sau la nivel de departament (idem, Art 131, 133), iar înființarea lor „este aprobată de către senatul universitar, cu respectarea legislației în vigoare” (idem, Art. 134). În cadrul centrelor, se organizează activități de învățare nonformală și informală (idem, Art. 331).

În demersul de identificare a centrelor universitare de limbi străine nu am găsit un registru național al acestor centre, așa încât am accesat site-urile instituțiilor de învățământ superior românești, conform listei de instituții disponibile pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării (MEC, nedatat). Astfel, pe site-ul MEC sunt menționate 101 instituții de învățământ superior românești, grupate în: instituții de stat (civile – 47 și militare – șapte) și instituții particulare (acreditate – 38 și autorizate provizoriu – nouă)³⁰⁶. Accesând site-urile instituționale, în perioada octombrie-noiembrie 2020, am realizat anexa „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”, pe baza căreia prezentăm în cele ce urmează situația centrelor universitare de limbi străine din România.

Figura 5.1 prezintă distribuția centrelor universitare de limbi străine pe tipuri de universități. Din totalul de 35 de centre universitare de limbi străine identificate, 25 de centre (71%) funcționează în cadrul unor universități de stat – 20 de centre (57%) în cadrul unor universități de stat civile și cinci centre (14%) în cadrul unor universități de stat militare. În cadrul universităților particulare funcționează zece (29%) dintre centrele universitare de limbi străine identificate, toate înființate în universităților particulare acreditate.

Figura 5.1 Număr de centre universitare de limbi străine, pe tipuri de universități

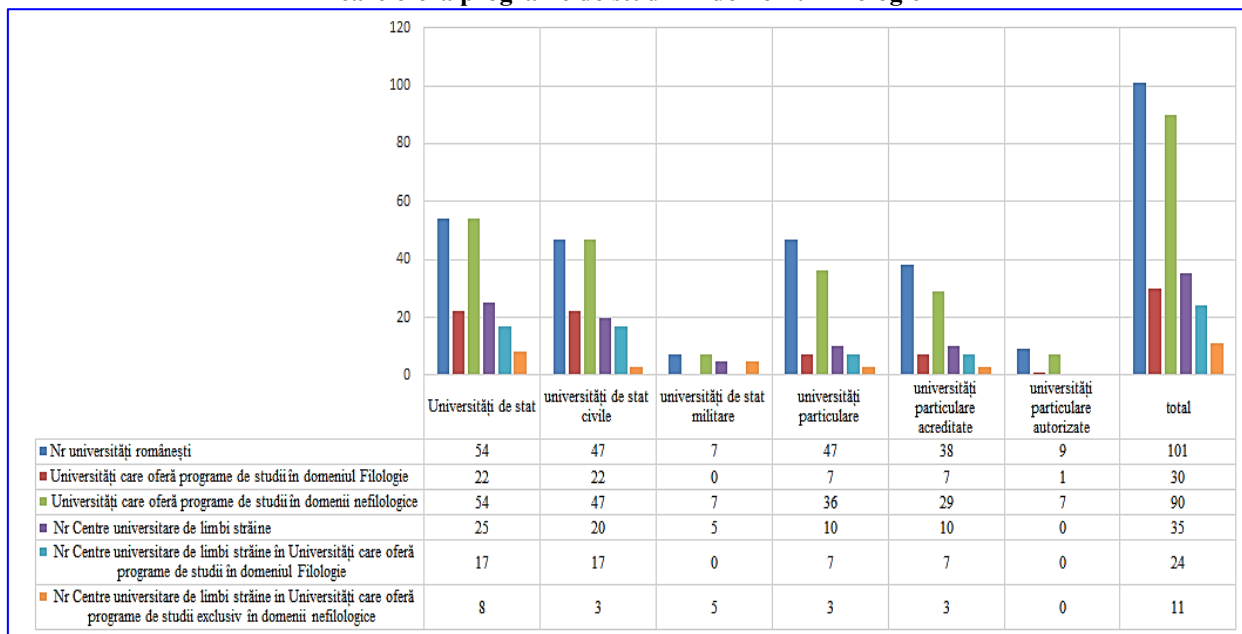

Sursa: analiză proprie.

Figura 5.2 prezintă numărul de centre universitare de limbi străine în comparație cu numărul de universități care oferă programe de studii universitare în domeniul Filologie. În anexa amintită, majoritatea universităților oferă programe de studii în domenii nefilologice (90 din cele 101 instituții), iar programe în domeniul Filologie sunt oferite de 30 dintre cele 101 universități din România, toate aceste universități oferind și programe în domenii nefilologice. Din Figura 5.2 reiese că marea majoritate a centrelor universitare de limbi străine (24 din 35 – 69 %) funcționează în universități care organizează programe de studii în domeniul Filologie, dar există astfel de centre și în universități care organizează programe de studii în domenii exclusiv nefilologice (i.e. 11 din cele 35 de centre – 31 %).

³⁰⁶ De menționat că site-ul MEC (accesat în octombrie-noiembrie 2020) face referire la H.G. nr. 692/5 septembrie 2018, respectiv H.G. nr. 735/13 septembrie 2018, nu la H.G. nr. 299/2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021.

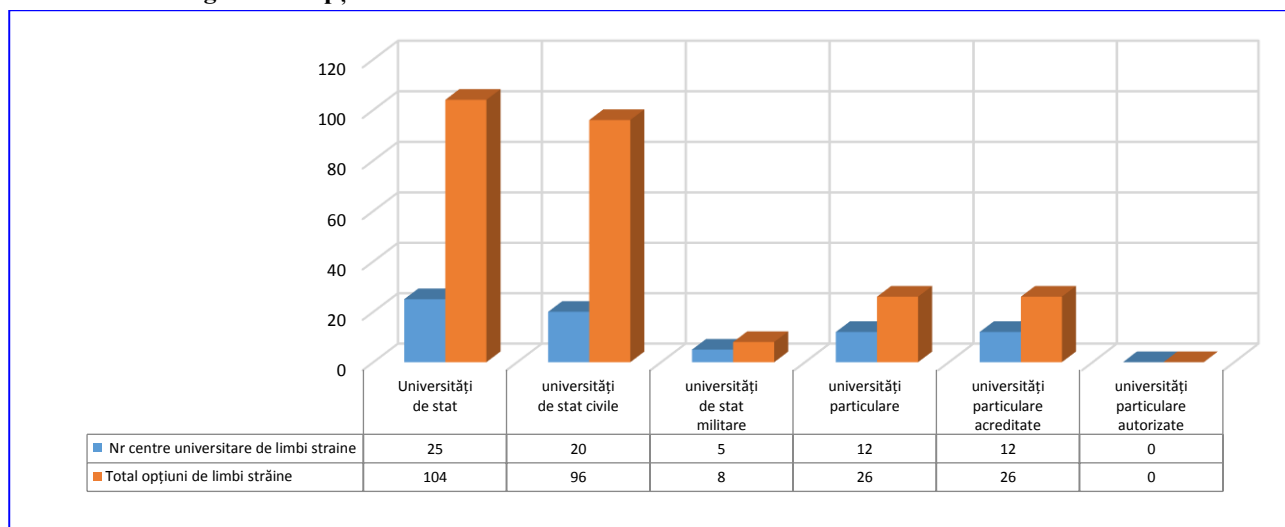
Figura 5.2 Număr de centre universitare de limbi străine și număr de universități care oferă programe de studii în domeniul Filologie

Sursa: analiză proprie.

Figura 5.3 arată totalul opțiunilor de limbi străine aflate în oferta centrelor universitare de limbi străine din România. Per total, există 130 de opțiuni de limbi străine, din care 104 opțiuni (80%) sunt oferite de centrele universitare care funcționează în cadrul universităților de stat. Dintre acestea, universitățile de stat civile oferă 96 de opțiuni de limbi străine (74% din total). Pe de altă parte, universitățile de stat particulare oferă 26 de opțiuni de limbi străine (20% din total). În medie, centrele universitare de limbi străine oferă 3,5 opțiuni de limbi străine – 4,2 opțiuni în universitățile de stat (4,8 opțiuni în universitățile civile și 1,6 în universitățile militare) și 2,2 opțiuni în universitățile particulare. Centrele universitare de limbi străine cu cea mai bogată ofertă de limbi străine aparțin: Universității din București (21 de limbi străine), Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (12 limbi străine), Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava (câte 10 limbi străine), Universității „Ovidius” din Constanța și Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” (câte 9 limbi străine).

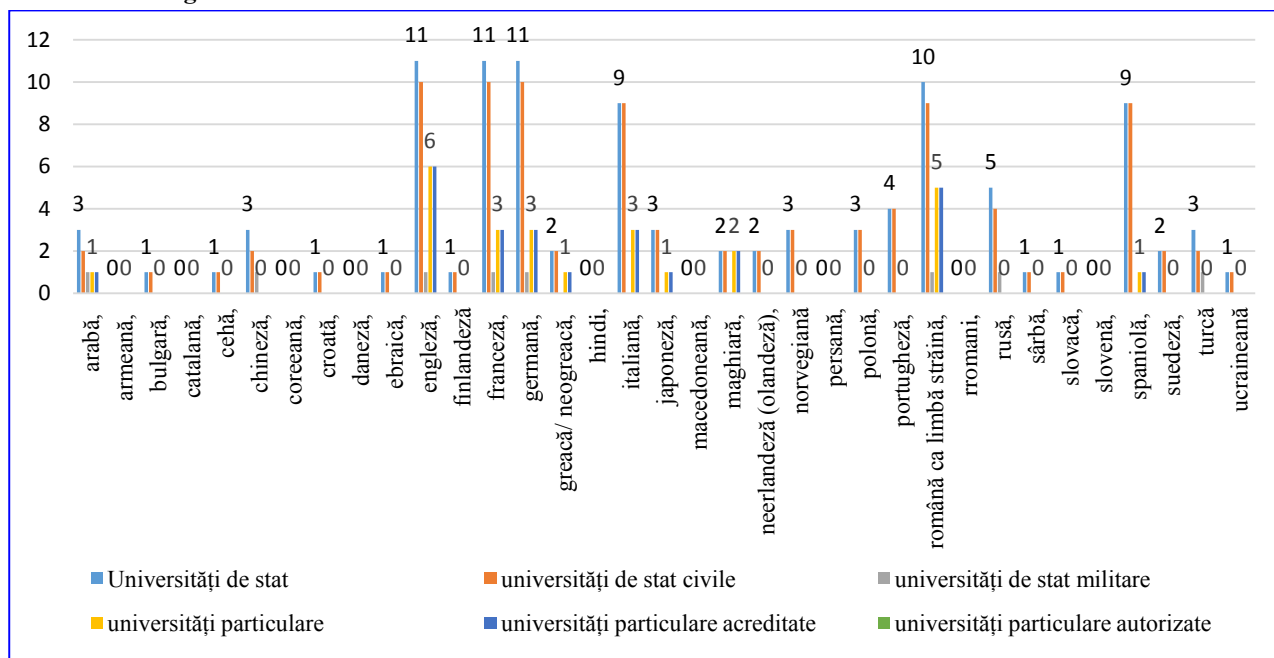
Figura 5.3 Opțiuni de limbi străine oferite de Centrele universitare de limbi străine

Sursa: analiză proprie.

În învățământul superior românesc am identificat un număr de 35 de limbi străine studiate (atât în cadrul programelor de studii universitare, cât și în cadrul centrelor universitare de limbi străine), toate aceste limbi fiind menționate în Figura 5.4: arabă, armeană, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, greacă/ neogreacă, hindi, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neerlandeză (olandeză), norvegiană, persană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă și ucraineană. Dintre acestea, 26 de limbi străine (74% din total) se află în oferta de cursuri a Centrelor universitare de limbi străine. Cele mai studiate limbi străine în Centrele universitare de limbi străine sunt: engleza (oferită de 17 centre), franceza, germana, româna, italiana și spaniola (oferite de 10-15 centre), urmate de arabă, maghiară, japoneză, portugheză, rusă (oferite de 4-5 centre). Cele mai puțin studiate limbi străine în Centrele universitare de limbi străine sunt: chineza, greaca, neerlandeza, norvegiana, polona, suedeza și turca (oferite de către 2-3 centre de limbi străine) și bulgara, ceha, croata, ebraica, finlandeza, sârba, slovacă și ucraineana (oferite de către un centru de limbi străine). Din oferta de cursuri a centrelor respective lipsesc limbile armeană, catalană, coreeană, daneză, hindi, macedoneană, persană, rromani și slovenă. Dar, pe de altă parte, finlandeza și norvegiana apar doar în descrierile Centrelor universitare de limbi străine (nu și în descrierile programelor de studii universitare), ceea ce este surprinzător, dat fiind faptul că profesorii care predau la respectivele Centre universitare trebuie să fi absolvit un program de studii universitare ca să obțină calificarea care să le permit să predea respectivele limbi străine.³⁰⁷

Figura 5.4 Limbi străine studiate în centrele universitare de limbi străine din România

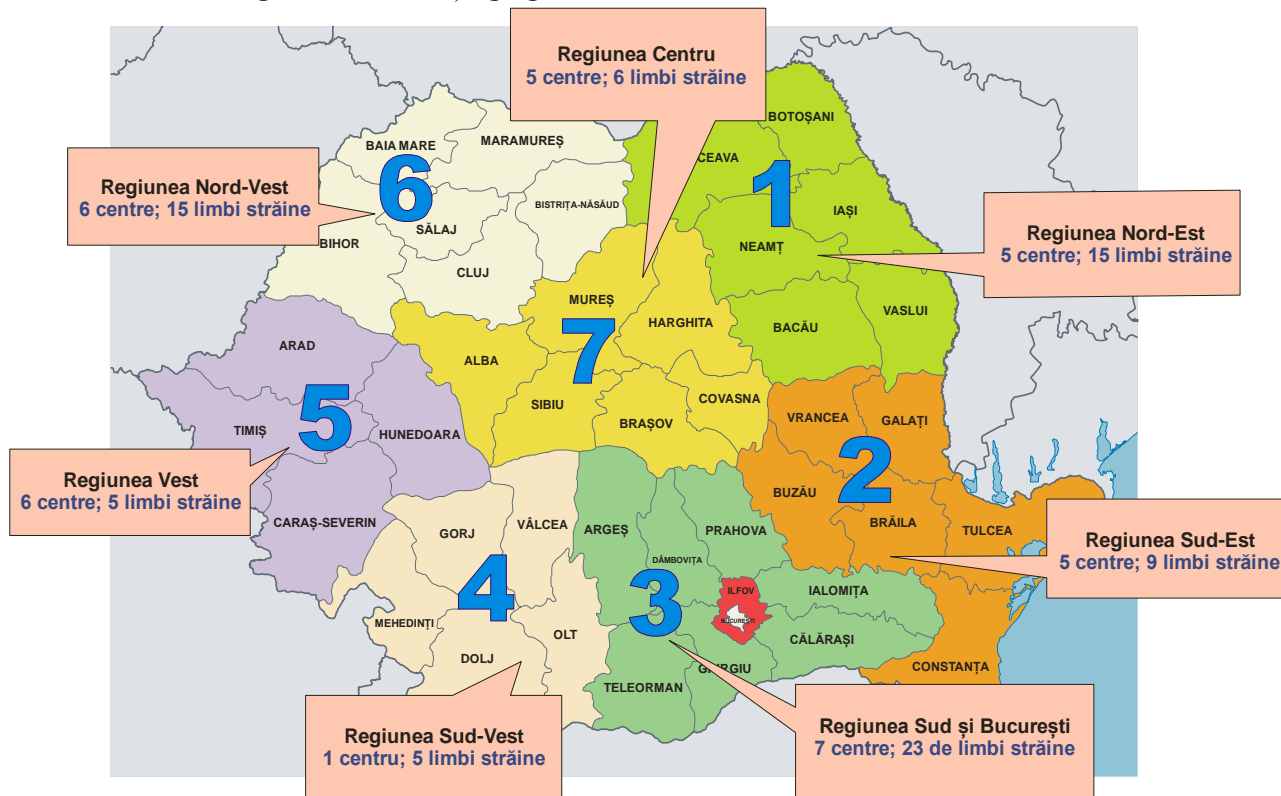

Sursa: analiză proprie.

Figura 5.5 oferă o imagine a distribuției geografice a centrelor universitare de limbi străine. Cele mai multe centre se află în Regiunea Sud și București – șapte centre (20%), Regiunea Vest și Regiunea Nord-Vest – câte șase centre (câte 17%). Un număr egal de centre funcționează în Regiunile Nord-Est, Sud-Est și Centru – câte cinci centre (câte 14%). Cel mai mic număr de centre universitare de limbi străine se înregistrează în Regiunea Sud-Vest – un centru (3% din total). În ceea ce privește numărul de limbi străine studiate pe regiuni, observăm un minim de cinci limbi străine (în Regiunile Vest și Sud-Vest) și un maxim de 23 de limbi străine (în Regiunea Sud și București).

³⁰⁷ De aici rezultă necesitatea ca informațiile oferite pe site-urile instituționale ale universităților românești să fie mai atent verificate și actualizate.

Figura 5.5 Distribuția geografică a centrelor universitare de limbi străine

Legendă:

- Regiunea Nord-Est:** Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași – un centru; Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași – un centru; Universitatea Apollonia din Iași – un centru; Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava – un centru; Universitatea „George Bacovia” din Bacău – un centru;
- Regiunea Sud-Est:** Universitatea „Ovidius” din Constanța – un centru; Academia Navală „Mircea cel Bătrân” din Constanța – două centre; Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați – un centru; Universitatea „Danubius” din Galați – un centru;
- Regiunea Sud și București:** Academia de Studii Economice din București – un centru; Universitatea din București – două centre; Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București – un centru; Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București – două centre; Universitatea din Pitești – un centru;
- Regiunea Sud-Vest:** Universitatea din Craiova – un centru;
- Regiunea Vest:** Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad – un centru; Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad – trei centre; Universitatea din Petroșani – un centru; Universitatea Politehnica Timișoara – un centru;
- Regiunea Nord-Vest:** Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca – trei centre; Universitatea „Sapientia” din Cluj-Napoca – un centru; Universitatea din Oradea – un centru; Universitatea Creștină „Partium” din Oradea – un centru;
- Regiunea Centru:** Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia – un centru; Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș – un centru; Academia Forțelor Aeriene „Henri Coandă” din Brașov – un centru; Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – un centru; Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu – un centru.

Sursa: analiză proprie.

Tabelul 5.1 de mai jos enumeră limbile străine aflate în oferta centrelor universitare de limbi străine, pe regiuni. Se observă faptul că în toate regiunile se studiază limbile engleză, franceză, germană și italiană. Alte limbi străine frecvent studiate – oferite în cel puțin trei dintre cele șapte regiuni – sunt: japoneză, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă și spaniolă. Limbile străine mai puțin studiate – oferite în mai puțin de trei dintre cele șapte regiuni – sunt: arabă, bulgară, cehă, chineză, croată, ebraică, finlandeză, maghiară, neerlandeză (olandeză), neogreacă, norvegiană, sârbă, slovacă, suedeză, turcă, ucraineană.

Tabelul 5.1 Oferta Centrelor universitare de limbi străine, pe regiuni

Regiuni	Centrele universitare de limbi străine - oferta
Regiunea Nord-Est:	arabă, chineză, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, norvegiană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, spaniolă, ucraineană
Regiunea Sud-Est:	engleză, franceză, germană, italiană, neogreacă, portugheză, română ca limba străină, spaniolă, turcă
Regiunea Sud și București:	arabă, bulgară, cehă, chineză, croată, ebraică, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză (olandeză), neogreacă, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă
Regiunea Sud-Vest:	engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă
Regiunea Vest:	engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină
Regiunea Nord-Vest:	engleză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză (olandeză), norvegiană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, spaniolă, suedeză
Regiunea Centru:	engleză, franceză, germană, italiană, norvegiană, română ca limbă străină

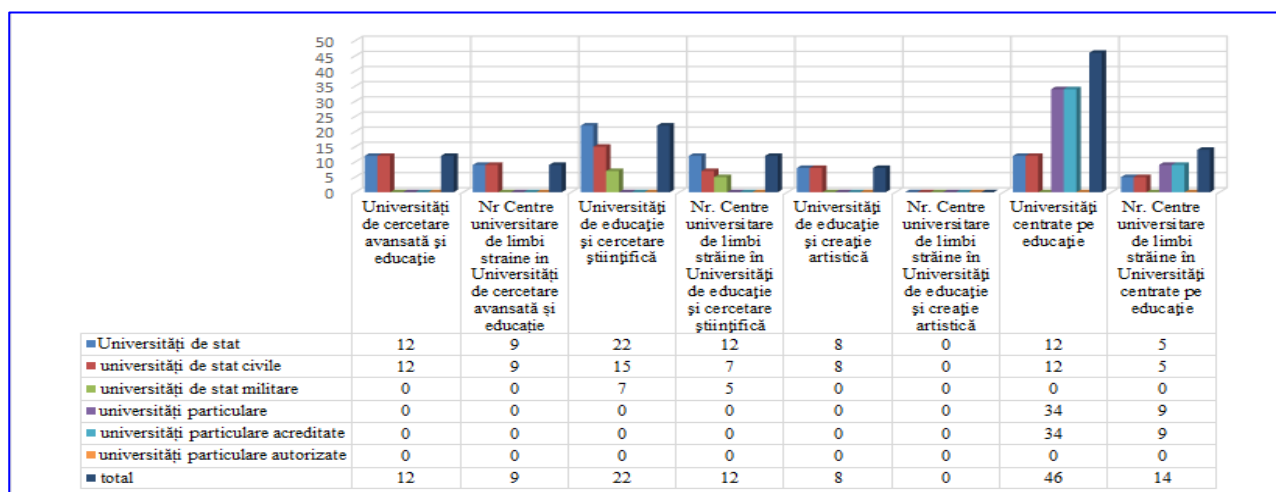
Sursa: analiză proprie.

Pentru a vedea în ce măsură oferta de limbi străine este corelată cu poziționarea universităților românești în clasamente naționale și internaționale, am analizat două clasamente – clasificarea universităților realizată prin OMECTS nr. 5262 / 2011 și clasamentul intitulat „Metarankingului Universitar 2019” alcătuit de David et al. (2019). Ne referim pe scurt la ele în ceea ce urmează.

Conform OMECTS nr. 5262 / 2011, în România există patru categorii de universități: universități de cercetare avansată și educație, universități de educație și cercetare științifică, universități de educație și creație artistică și universități centrate pe educație³⁰⁸. Figura 5.6 de mai jos reprezintă un tablou sinoptic al acestor categorii de universități și al numărului de centre universitare de limbi străine corespunzător fiecărei categorii. Se observă că nouă centre (26%) aparțin celor 12 universități de cercetare avansată și educație, 12 centre (34%) aparțin celor 22 de universități de educație și cercetare științifică, 14 centre (40%) aparțin celor 46 de universități centrate pe educație, iar în cele opt universități de educație și creație artistică menționate de OMECTS nr. 5262 / 2011 nu funcționează niciun centru universitar de limbi străine. Ca densitate a centrelor universitare de limbi străine per categorie de universitate, remarcăm faptul că șase din cele 12 universități de cercetare avansată și educație (50%) au în structura lor nouă centre (dintre care trei centre aparțin Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și două centre aparțin Universității din București), zece din cele 22 de universități de educație și cercetare științifică (45%) au în structura lor 12 centre (dintre care două centre aparțin Academiei Navale „Mircea cel Bătrân din Constanța”), iar 11 din cele 46 de universități centrate pe educație au în structura lor 14 centre (dintre care trei centre aparțin Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad și două centre aparțin Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” din București) (conform anexei „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”).

³⁰⁸ OMECTS nr. 5262 / 2011 include doar 88 din cele 101 de instituții de învățământ superior din România incluse în H.G. nr. 299/2020, la care am făcut referire pe tot parcursul acestei secțiuni. În aceste 88 de universități funcționează 36 din cele 37 de centre universitare de limbi străine identificate în anexa „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”; cel de-al 37-lea centru aparține Universității Sapientia din Cluj-Napoca, neclasificată în OMECTS nr. 5262/2011.

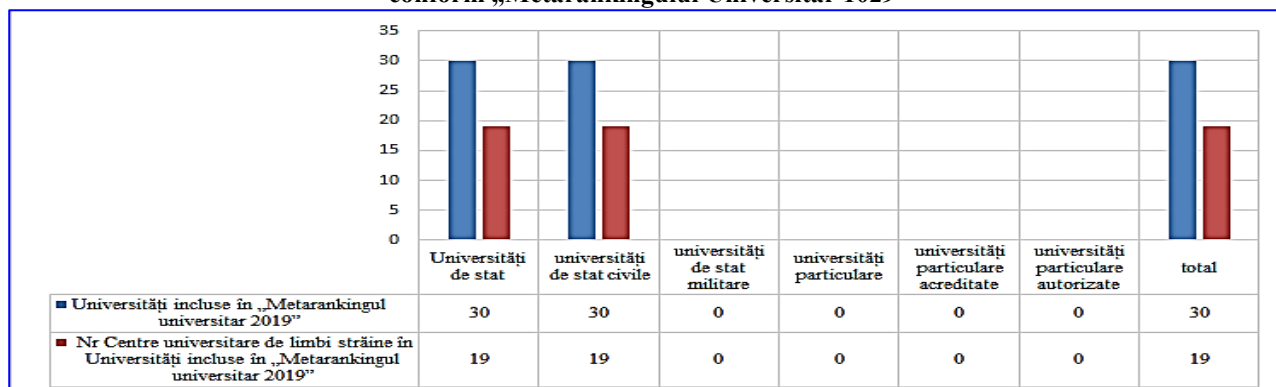
Figura 5.6 Centre universitare de limbi străine și clasificarea universităților conform OMECTS nr. 5262/2011

Sursa: analiză proprie.

„Metarankingul Universitar 2019” a fost realizat cu scopul de a afla care dintre universitățile românești „au o minimă vizibilitate internațională în rankingurile majore ale universităților (sunt prezente în cel puțin un ranking inclus în analiză) și care este impactul lor relativ în aria academică internațională (prin punctajul obținut în metaranking)” (David et al., 2019, p. 1). Acest clasament include 30 dintre cele 101 de instituții de învățământ superior din România prezente în H.G. nr. 299/2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021. Cele 30 de universități au fost selectate în funcție de performanțele lor în nouă clasamente academice internaționale, dintre care amintim: „Academic Ranking of World Universities/ARWU” (cunoscut și ca „Top Shanghai”), „QS-Top Universities Ranking/QS” sau „Times Higher Education – World University Rankings/THE” (conform David et al., 2019, p. 2). Figura 5.7 redă numărul de Centre universitare de limbi străine corespunzător universităților incluse în „Metarankingul Universitar 2019”. Se observă că în „Metarankingul Universitar 2019” sunt incluse doar universități de stat civile, iar în aceste universități românești cu vizibilitate internațională crescută funcționează 19 din cele 35 de Centre universitare de limbi străine (54%). Ca densitate a Centrelor universitare de limbi străine per universitate inclusă în „Metarankingul Universitar 2019”, remarcăm faptul că 16 din cele 30 de universități (53%) au în structura lor cele 19 centre menționate (dintre care trei centre aparțin Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, aflată pe Poziția 1 în Metaranking, și două centre aparțin Universității din București, aflată pe Poziția 2 în Metaranking) (conform anexei „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”).

Figura 5.7 Centre universitare de limbi străine și clasificarea universităților conform „Metarankingului Universitar 1029”

Sursa: analiză proprie.

La finalul succintei prezentări a centrelor universitare de limbi străine care funcționează pe teritoriul României, reținem următoarele aspecte:

- Nu există un registru național al acestor centre, lucrarea de față fiind primul demers de constituire a unui astfel de registru;
- În România, există 35 de centre universitare de limbi străine dintre care 25 de centre (71%) funcționează în cadrul unor universități de stat, iar zece centre (29%) funcționează în cadrul universităților particulare acreditate;
- Marea majoritate a centrelor universitare de limbi străine (24 din 35 – 69%) funcționează în universități care organizează și programe de studii în domeniul Filologiei;
- Din totalul de 35 de limbi străine studiate la nivel universitar în România, 26 de limbi străine (74% din total) pot fi studiate la centrele universitare de limbi străine;
- Cele mai studiate limbi străine în centrele universitare de limbi străine sunt: engleza, franceza, germana, româna ca limbă străină, italiana și spaniola, urmate de arabă, maghiară, japoneză, portugheză și rusă;
- Cele mai puțin studiate limbi străine în centrele universitare de limbi străine sunt: chineza, greaca, neerlandeza, norvegiana, polona, suedeza și turca (oferite de către două-trei centre universitare de limbi străine) și bulgara, ceha, croata, ebraica, finlandeza, sârba, slovacă și ucraineană (oferite de către un centru universitar de limbi străine);
- Din oferta de cursuri a centrelor respective lipsesc limbile: armeană, catalană, coreeană, daneză, hindi, macedoneană, persană, rromani și slovenă (care se regăsesc doar în descrierile programelor de studii universitare);
- Două limbi străine – finlandeza și norvegiana – apar doar în descrierile centrelor universitare de limbi străine (nu și în descrierile programelor de studii universitare). Am arătat că această constatare se datorează probabil lipsei de acuratețe a informațiilor prezente pe site-urile instituționale ale universităților românești, întrucât pentru a putea preda o limbă străină, cadrele didactice trebuie mai întâi să fi absolvit un program de studii universitare cu specializarea în respectiva limbă străină.
- Din punctul de vedere al distribuției geografice a centrelor universitare de limbi străine, am observat că în Regiunea Sud și București se află cele mai multe astfel de centre – șapte centre (20%), urmată de Regiunile Vest și Nord-Vest – câte șase centre (17%), și de Regiunile Nord-Est, Sud-Est și Centru – câte cinci centre (14%). Cel mai mic număr de centre universitare de limbi străine se înregistrează în Regiunea Sud-Vest – un centru (3% din total).
- În ceea ce privește numărul de limbi străine studiate pe regiuni, observăm un minim de cinci limbi străine (în Regiunile Vest și Sud-Vest) și un maxim de 23 de limbi străine (în Regiunea Sud și București).
- În ceea ce privește distribuția regională a limbilor străine aflate în oferta centrelor universitare de limbi străine, am observat faptul că în toate regiunile se studiază limbile engleză, franceză, germană și italiană. Limbile străine oferite în cel puțin trei dintre cele șapte regiuni sunt: japoneză, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă și spaniolă. Limbile străine oferite în cel mult două dintre cele șapte regiuni sunt: arabă, bulgară, cehă, chineză, croată, ebraică, finlandeză, maghiară, neerlandeză (olandeză), neogreacă, norvegiană, sârbă, slovacă, suedeză, turcă și ucraineană.
- Din perspectiva clasificării naționale a universităților (conform OMECTS nr. 5262 / 2011), am constatat faptul că în universitățile de cercetare avansată și educație funcționează 26% dintre centrele universitare de limbi străine, în universitățile de educație și cercetare științifică funcționează 34% dintre centre, în universitățile centrate pe educație funcționează 40% dintre centre, iar în universitățile de educație și creație artistică nu funcționează niciun astfel de centru. Universitățile cu cele mai multe centre universitare de limbi străine sunt: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad (câte trei centre), Universitatea din București, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București și Academia Navală „Mircea cel Bătrân” din Constanța (câte două centre).

- Din perspectiva vizibilității internaționale a universităților românești, am constatat faptul că 54% dintre centrele universitare de limbi străine funcționează în cadrul celor 30 de universități românești de stat civile incluse în „Metarankingul Universitar 2019”. Universitățile aflate pe primele două poziții din clasament au mai mult de un centru universitar de limbi străine: pe Poziția 1 în „Metaranking” se află Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (care are trei astfel de centre), iar pe Poziția 2 în „Metaranking” se află Universitatea din București (care are două astfel de centre).

Bibliografie

Surse online

David, Daniel, Andronesi, Ovidiu, Banabic, Dorel, Buzea, Carmen, Florian, Bogdan, Matu, Silviu, Miroiu, Adrian, Vlăsceanu, Lazăr. 2019. Metarankingul Universitar 2019. Clasamentul Universităților din România, Asociația Ad-Astra a Cercetătorilor din România, https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2019/11/Metarankingul_Universitar_2019.pdf.

MEC. nedat. „Instituții de învățământ superior”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.edu.ro/institutiile-Invatamant-superior>, accesat în octombrie 2020.

Legislație

- * * * H.G. nr. 692/5 septembrie 2018 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 158/2018 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2018-2019, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 786/13 septembrie 2018.
- * * * H.G. nr. 735/13 septembrie 2018 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 26/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 808 din 20 septembrie 2018.
- * * * H.G. nr. 299/2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 375 din 11 mai 2020.
- * * * Legea nr. 1 din 5 ianuarie 2011 a educației naționale, cu modificări și completări până în 2020, publicată în M.Of. nr. 18 din 10 ianuarie 2011, <http://www.cnfis.ro/wp-content/uploads/2020/08/legea-1-2011-act-2020.pdf>.
- * * * OMECTS nr. 5262 din 05.09.2011 privind constatarea rezultatelor clasificării universităților, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 637 din 06 septembrie 2011, <http://www.legex.ro/Ordin-5262-2011-114871.aspx>.

5.5 Centre culturale universitare

*Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ, Raluca Marina NICOLAE,
Adriana Elena STOICAN, Anca Teodora ȘERBAN-OPRESCU*

Așa cum am arătat în secțiunea anterioară, universitățile din România pot, conform Legii nr. 1 / 2011, să înființeze diferite structuri pentru a organiza și desfășura activități de învățare nonformală și informală. Între aceste structuri se numără și cele pe care le vom denumi de aici înainte Centre culturale universitare, spre a le deosebi de Centrele sau Institutele culturale care își desfășoară activitatea independent de instituțiile de învățământ superior și la care ne-am referit în secțiunea 5.2. de mai sus. După o scurtă prezentare generală a Centrelor culturale universitare care funcționează pe teritoriul României, vom oferi câteva detalii referitoare la activitățile concrete ale unor astfel de centre – Centrul de Studii Americane și Centrul de Reușită Universitară din structura Academiei de Studii Economice din București și Centrele Culturale Japoneze de pe întreg teritoriul României.

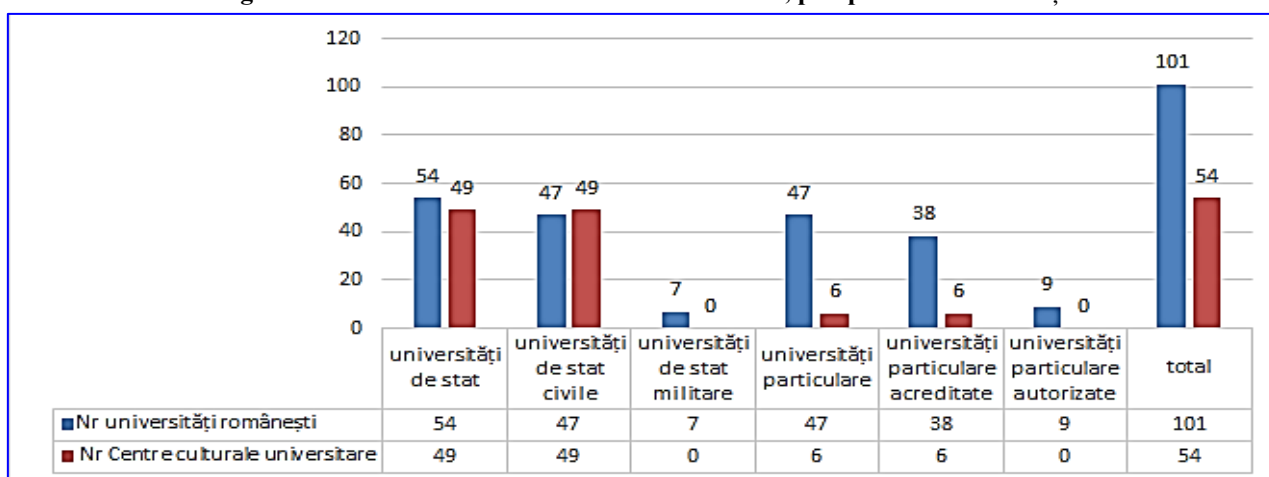
5.5.1 Centre culturale universitare – prezentare generală

Viorela-Valentina DIMA

Pentru a avea o imagine completă a numărului și tipului de Centre culturale universitare existente în România și neputând găsi un registru național al acestor Centre, am completat Anexa „Limbi străine predate la nivel universitar în România, Centre universitare de limbi străine și Centre culturale universitare” cu informații pe care le-am găsit accesând site-urile instituțiilor de învățământ superior românești menționate pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării (MEC). Pe baza Anexei amintite, realizate în perioada octombrie-noiembrie 2020, am alcătuit descrierea de mai jos.

Figura 5.8 prezintă distribuția centrelor culturale universitare pe tip de universități. Se observă faptul că, din totalul de 54 de centre culturale universitare, în universitățile de stat civile funcționează 49 de centre (90%), iar în universitățile particulare acreditate funcționează șase centre (10%).

Figura 5.8 Număr de centre culturale universitare, pe tipuri de universități

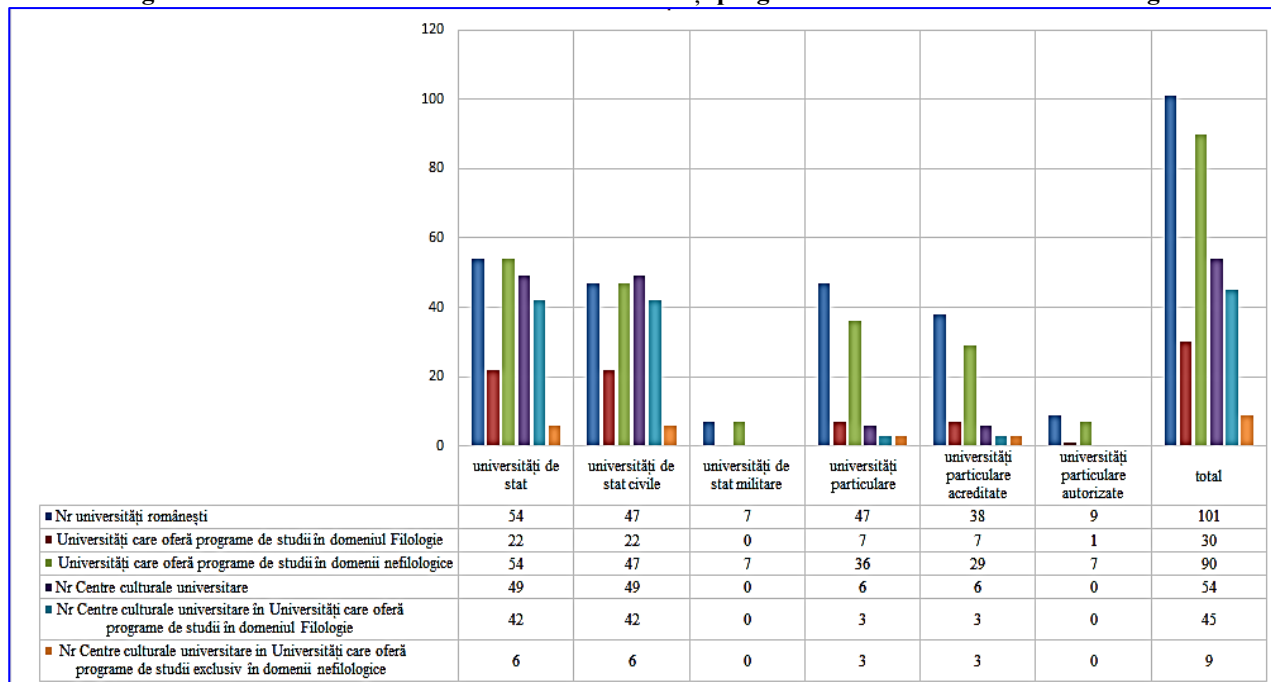

Sursa: analiză proprie.

Figura 5.9 prezintă numărul de centre culturale universitare în comparație cu numărul de universități care oferă programe de studii universitare în domeniul Filologie. Cele 30 de universități care oferă programe de studii în domeniul Filologie (alături de programe în domenii nefilologice) reprezintă 30% din totalul instituțiilor de învățământ superior românești, restul de 70% dintre universități oferind doar programe de studii în domenii nefilologice. Din Figura 5.9 reiese că marea majoritate a centrelor culturale universitare (45 din cele 54 de centre – 83%) funcționează în universități care organizează programe de studii în domeniul

Filologie. Un număr mai mic de astfel de centre funcționează în universități care organizează programe de studii în domenii exclusiv nefilologice – nouă centre, reprezentând 17% din total.

Figura 5.9 Număr de centre culturale universitare și programe de studii în domeniul Filologie

Sursa: analiză proprie.

În Tabelul 5.2 am enumerat tipurile de centre culturale universitare din România, corelând numărul lor cu tipul de instituții de învățământ superior. Se observă o mare varietate de centre – 26 de tipuri. Dintre acestea, cele mai multe sunt dedicate studiilor culturale franceze și francofone (cinci Centre de Reușită Universitară, un Centru de Studii Literare Belgiene de Limbă Franceză, trei Centre de Studii Canadiene și un Institut European), urmate de șase centre dedicate studiilor chineze. Câte cinci centre culturale sunt dedicate studiilor germane și japoneze, patru centre culturale universitare sunt dedicate studiilor coreene și israeliene, trei centre culturale universitare sunt dedicate studiilor americane.

Tabelul 5.2 Tipuri de centre culturale universitare din România

Nr. crt.	Centre culturale universitare	universități de stat	universități de stat civile	universități de stat militare	universități particulare	universități particulare acreditate	universități particulare autorizate	total
1.	Centru Cultural Brazilian	1	1	0	0	0	0	1
2.	Centru Cultural Coreean/ Centru de Studii Coreene	3	3	0	1	1	0	4
3.	Centru Cultural German	3	3	0	2	2	0	5
4.	Centru Cultural Italian	1	1	0	0	0	0	1
5.	Centru Cultural Rus	2	2	0	0	0	0	2
6.	Centrul Cultural și Academic Olandez	1	1	0	0	0	0	1
7.	Centru de Limbă și Cultură Poloneză	1	1	0	0	0	0	1

Nr. crt.	Centre culturale universitare	universități de stat	universități de stat civile	universități de stat militare	universități particulare	universități particulare acreditate	universități particulare autorizate	total
8.	Centru de Reușită Universitară/ Institutul Francez	5	5	0	0	0	0	5
9.	Centru de Studii Arabe	1	1	0	0	0	0	1
10.	Centrul de Studii Africane	1	1	0	0	0	0	1
11.	Centru de Studii Americane	3	3	0	0	0	0	3
12.	Centru de Studii Canadiene	3	3	0	0	0	0	3
13.	Centru de Studii Chineze/ Institutul Confucius	4	4	0	2	2	0	6
14.	Centru de Studii Egeo-Mediteraneene	1	1	0	0	0	0	1
15.	Centru de Studii Est-Europene și Asiatice	1	1	0	0	0	0	1
16.	Centru de Studii Hispanice	1	1	0	0	0	0	1
17.	Centru de Studii Indiene	1	1	0	0	0	0	1
18.	Centrul de Studii Interculturale și Interconfesionale	1	1	0	0	0	0	1
19.	Centru de Studii Israeliene/ Iudaice/ Ebraistică	3	3	0	1	1	0	4
20.	Centru de Studii Japoneze/ Centru Cultural Japonez	5	4	0	0	0	0	5
21.	Centru de Studii Latino-Americane	1	1	0	0	0	0	1
22.	Centrul de Studii Literare Belgiene de Limbă Franceză	1	1	0	0	0	0	1
23.	Centru de Studii Portugheze	2	2	0	0	0	0	2
24.	Institutul de Armenologie	1	1	0	0	0	0	1
25.	Institut de Turcologie și Studii Central-Asiatice	1	1	0	0	0	0	1
26.	Institut European	1	1	0	0	0	0	1
	Total Centre Culturale univesitare	49	49	0	6	6	0	54

Sursa: analiză proprie.

Figura 5.10 oferă o imagine a distribuției geografice a centrelor culturale universitare. Cele mai multe astfel de centre se află în Regiunea Vest – 20 de centre (37%), toate aparținând Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. În Regiunea Sud și București se regăsesc 19 centre (35%) aflate în structura a cinci universități, dintre care Universitatea din București are șapte centre, iar Academia de Studii Economice din București are cinci centre. În regiunea Nord-Est se află șapte centre (13%), în structura a trei universități,

dintre care Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași are cele mai multe centre – cinci. Cel mai mic număr de centre culturale universitare se înregistrează în Regiunea Vest (cinci centre – 9%), Regiunea Sud-Est (două centre – 4%) și Regiunea Centru (un centru – 2%). În Regiunea Sud-Vest nu există niciun centru cultural universitar.

Figura 5.10 Distribuția geografică a centrelor culturale universitare

Legendă:

- Regiunea Nord-Est:** Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași – cinci centre; Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași – un centru; Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava – un centru;
- Regiunea Sud-Est:** Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați – două centre;
- Regiunea Sud și București:** Academia de Studii Economice din București – cinci centre; Universitatea din București – șapte centre; Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București – un centru; Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București – trei centre; Universitatea Româno-Americană din București – trei centre;
- Regiunea Sud-Vest:** niciun centru;
- Regiunea Vest:** Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad – două centre; Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad – trei centre;
- Regiunea Nord-Vest:** Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca – 20 de centre;
- Regiunea Centru:** Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – un centru.

Sursa: analiză proprie.

Tabelul 5.3 enumeră centrele culturale universitare, grupate pe regiuni. Dintre acestea, cele mai răspândite centre sunt Centrele Culturale Germane, Centrele de Reușită Universitară, Centrele de Studii Chineze/Institutele Confucius și Centrele de Studii Israeliene/Iudaice/Ebraistică, prezente în patru din cele șapte regiuni, urmate de Centrele Culturale Coreene/Centrele de Studii Coreene și Centrele de Studii Canadiene prezente în trei dintre cele șapte regiuni. Centrele prezente în două din cele șapte regiuni sunt: Centrele Culturale Ruse, Centrele de Studii Americane, Centrele de Studii Japoneze/Centrele Culturale Japoneze și Centrele de Studii Portugheze.

Tabelul 5.3 Tipuri de centre culturale universitare, pe regiuni

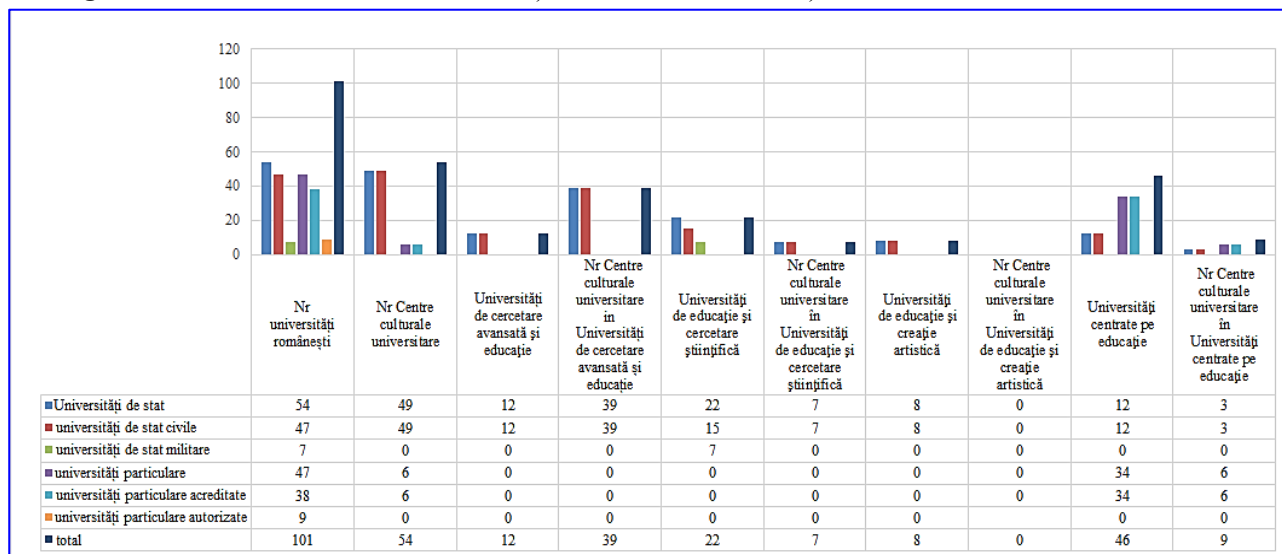
Regiuni	Centrele universitare de limbi străine - oferta
Regiunea Nord-Est:	Centru Cultural Coreean/Centru de Studii Coreene, Centru Cultural German, Centru de Reușită Universitară/Institut Francez, Centru de Studii Canadiene, Centru de Studii Egeo-Mediteraneene, Centru de Studii Israeliene/Iudaice/Ebraistică
Regiunea Sud-Est:	Centru Cultural German, Centru de Reușită Universitară/Institut Francez
Regiunea Sud și București:	Centru Cultural Rus, Centru de Reușită Universitară/Institut Francez, Centru de Studii Arabe, Centru de Studii Americane, Centru de Studii Canadiene, Centru de Studii Chineze/Institut Confucius, Centru Cultural Coreean/Centru de Studii Coreene, Centru de Studii Est-Europene și Asiatice, Centru de Studii Hispanice, Centru de Studii Israeliene/Iudaice/Ebraistică, Centru de Studii Japoneze/Centru Cultural Japonez, Centrul de Studii Latino-Americane, Centru de Studii Portugheze
Regiunea Sud-Vest:	niciun centru
Regiunea Vest:	Centru Cultural German, Centru de Studii Chineze/Institut Confucius, Centru de Studii Interculturale și Interconfesionale, Centru de Studii Israeliene/Iudaice/Ebraistică, Institut European
Regiunea Nord-Vest:	Centru Cultural Brazilian, Centru Cultural Coreean/Centru de Studii Coreene, Centru Cultural German, Centru Cultural Italian, Centru Cultural Rus, Centru Cultural și Academic Olandez, Centru de Limbă și Cultură Poloneză, Centru de Reușită Universitară/Institut Francez, Centru de Studii Africane, Centru de Studii Americane, Centru de Studii Canadiene, Centru de Studii Chineze/Institut Confucius, Centru de Studii Japoneze/Centru Cultural Japonez, Centru de Studii Literare Belgiene de Limbă Franceză; Centru de Studii Indiene, Centru de Studii Israeliene/Iudaice/Ebraistică, Centru de Studii Portugheze, Institutul de Armenologie, Institut de Turcologie și Studii Central-Asiatice
Regiunea Centru:	Centru de Studii Chineze/Institut Confucius

Sursa: analiză proprie.

Pentru a vedea în ce măsură oferta de centre culturale universitare este corelată cu poziționarea universităților românești în clasamente naționale și internaționale, am analizat prezența acestor tipuri de centre în structura universităților clasificate prin OMECTS nr. 5262/2011 și prin „Metarankingul Universitar 2019” realizat de David et al. (2019). Redăm mai jos sintetic rezultatele analizei noastre.

În Figura 5.11 redăm numărul de centre culturale universitare care funcționează în structura universităților clasificate prin OMECTS nr. 5262/2011. Se observă că 39 de centre (72%) aparțin celor 12 universități de cercetare avansată și educație, șapte centre (13%) aparțin celor 22 de universități de educație și cercetare științifică, nouă centre (17%) aparțin celor 46 de universități centrate pe educație, iar din cele opt universități de educație și creație artistică menționate de OMECTS nr. 5262 / 2011 niciuna nu are în structura sa un centru cultural universitar. Ca densitate a centrelor culturale universitare pe categorii de universități, remarcăm faptul că cinci din cele 12 universități de cercetare avansată și educație (42%) au în structura lor 39 de centre (dintre care 20 de centre aparțin Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, șapte centre aparțin Universității din București, cinci centre aparțin Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și cinci centre aparțin Academiei de Studii Economice din București), patru din cele 22 de universități de educație și cercetare științifică (18%) au în structura lor șapte centre (dintre care trei centre aparțin Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative din București și două centre aparțin Universității Transilvania din Brașov), iar patru din cele 46 de universități centrate pe educație (9%) au în structura lor nouă centre (dintre care câte trei centre aparțin Universității Româno-Americane din București și Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, iar două centre aparțin Universității „Aurel Vlaicu” din Arad) (conform anexei „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”).

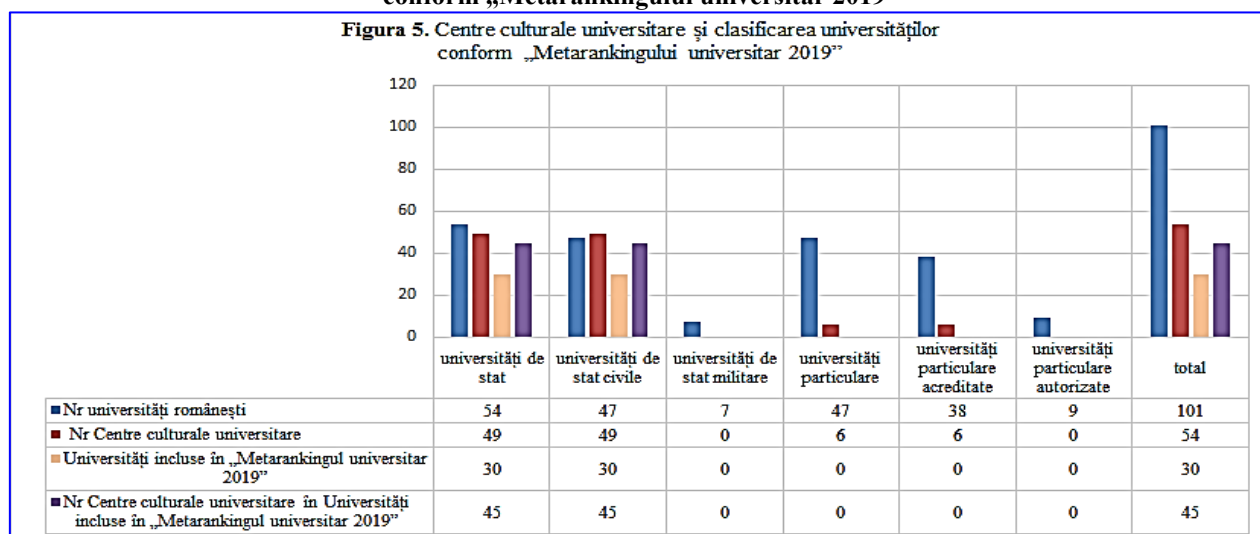
Figura 5.11 Centre culturale universitare și clasificarea universităților conform OMECTS nr. 5262/2011

Sursa: analiză proprie.

În Figura 5.12 de mai jos redăm numărul de centre culturale universitare care funcționează în structura universităților clasificate prin „Metarankingul Universitar 2019” alcătuit de David et al. (2019). Așa cum am arătat în secțiunea 5.4, în „Metarankingul Universitar 2019” sunt incluse doar 30 din cele 101 de universități prezente în lista de instituții de învățământ superior disponibilă pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării (MEC, nedatat), toate cele 30 de instituții din „Metaranking” fiind universități de stat civile. În structura acestor universități românești cu vizibilitate internațională crescută există 45 din cele 54 de centre culturale universitare (83%). Ca densitate a centrelor culturale universitare per universitate inclusă în „Metarankingul Universitar 2019”, remarcăm faptul că zece din cele 30 de universități (33%) au în structura lor cele 45 de centre menționate (dintre care 20 de centre aparțin Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, aflată pe Poziția 1 în „Metaranking”, șapte centre aparțin Universității din București, aflată pe Poziția 2 în „Metaranking”, cinci centre aparțin Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, aflată pe Poziția 5 în „Metaranking”, și cinci centre aparțin Academiei de Studii Economice din București, aflată pe Poziția 10 în „Metaranking”) (conform anexei „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare”).

Figura 5.12 Centre culturale universitare și clasificarea universităților conform „Metarankingului universitar 2019”

Sursa: analiză proprie.

La finalul acestei scurte prezentări a centrelor culturale universitare care funcționează pe teritoriul României, reținem următoarele observații:

- Nu există un registru național al acestor centre, lucrarea de față fiind primul demers de constituire a unui astfel de registru.
- În România există 54 de centre culturale universitare, dintre care 49 de centre (90%) se află în structura unor universități de stat și șase centre (10%) în structura unor universități particulare acreditate.
- Marea majoritate a centrelor culturale universitare (45 din 54 de centre – 83%) funcționează în universități care organizează și programe de studii în domeniul Filologiei.
- Pe teritoriul României există o mare varietate de centre culturale universitare – 26 de tipuri; tipul cel mai bine reprezentat este cel al centrelor dedicate studiilor culturale franceze și francofone (zece centre), urmate de centrele dedicate studiilor chineze (șase centre), germane și japoneze (câte cinci centre), coreene și israeliene (câte patru centre) și studiilor americane (trei centre).
- Din perspectiva distribuției geografice a centrelor culturale universitare de limbi străine, am observat faptul că nu există un tip de centru care să fie prezent în toate regiunile. Totuși, unele tipuri de centre culturale universitare sunt mai răspândite decât altele. Astfel, în patru dintre cele șapte regiuni funcționează Centre Culturale Germane, Centre de Reușită Universitară, Centre de Studii Chineze/Institute Confucius și Centre de Studii Israeliene/Iudaice/Ebraistică, în trei dintre cele șapte regiuni funcționează Centre Culturale Coreene/Centre de Studii Coreene și Centre de Studii Canadiene, iar în două din cele șapte regiuni sunt prezente: Centre Culturale Ruse, Centre de Studii Americane, Centre de Studii Japoneze/Centre Culturale Japoneze și Centre de Studii Portugheze. Ca densitate a Centrelor culturale universitare per regiune geografică, observăm că în Regiunea Vest sunt concentrate 37% din centre (i.e. 20 de centre, toate aparținând Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca). Urmează Regiunea Sud și București, cu 35% din centre (i.e. 19 centre aparținând de cinci universități), Regiunea Nord-Est cu 13% din centre (i.e. șapte centre aflate în structura a trei universități), Regiunea Vest cu 9% din centre (i.e. cinci centre care aparțin de două universități), Regiunea Sud-Est cu 4% din centre (i.e. două centre aparținând unei universități) și Regiunea Centru cu 2% din centre (i.e. un centru), Regiunea Sud-Vest cu niciun centru cultural universitar.
- Din perspectiva clasificării naționale a universităților (conform OMECTS nr. 5262 / 2011), am remarcat faptul că în universitățile de cercetare avansată și educație funcționează 72% din centrele culturale universitare, în universitățile de educație și cercetare științifică funcționează 13% din centre, în universitățile centrate pe educație funcționează 17% din centre, iar universitățile de educație și creație artistică nu au în componența lor niciun centru cultural universitar. Universitățile cu cele mai multe centre culturale universitare sunt Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (20 de centre), Universitatea din București (șapte centre), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Academia de Studii Economice din București (câte cinci centre), Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, Universitatea Româno-Americană din București și Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad (câte trei centre).
- Din perspectiva vizibilității internaționale a universităților românești, am remarcat faptul că 83% dintre centrele culturale universitare funcționează în cadrul celor 30 de universități românești de stat civile incluse de David et al. (2019) în „Metarankingul Universitar 2019”. Cele mai multe astfel de centre aparțin unor universități aflate în primele cinci instituții de învățământ superior cu vizibilitate internațională crescută: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (20 de centre, Poziția 1 în „Metaranking”), Universitatea din București (șapte centre, Poziția 2 în „Metaranking”), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (cinci centre, Poziția 5 în „Metaranking”).

5.5.2 Centrul de Studii Americane din cadrul Academiei de Studii Economice din București

Anca Teodora ȘERBAN-OPRESCU

Centrul de Studii Americane din structura Academiei de Studii Economice din București (CSA-ASE) este unul dintre cele trei centre dedicate studiilor americane care funcționează în structura universităților românești, celelalte două aparținând Universității din București și, respectiv, Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca³⁰⁹. În secțiunea de față ne referim doar la activitățile organizate și desfășurate de CSA-ASE.

CSA-ASE a fost înființat în ianuarie 2017, în prezența E.S. DI Hans G. Klemm, Ambasadorul SUA la București, în parteneriat cu Ambasada Statelor Unite la București și Comisia Fulbright Româno-Americană (vezi Figura 5.13). CSA-ASE își dorește a fi un spațiu de promovare a cooperării interdisciplinare în vederea cercetării și transferului de cunoștințe în domeniile cultural, academic și de afaceri, între Academia de Studii Economice din București și instituții americane de profil. Misiunea centrului este de:

- a încuraja încheierea de parteneriate între Academia de Studii Economice din București și universități și centre de cercetare din Statele Unite ale Americii;
- a face cunoscute cultura antreprenorială americană și modelele de bune practici în domeniul afacerilor în rândul studenților, cadrelor didactice și cercetătorilor din ASE;
- a promova parteneriate în vederea desfășurării unor proiecte de cercetare științifică în cadrul comunității de cadre didactice și absolvenți, oameni de afaceri și companii, reprezentanți ai autorităților americane;
- a înlesni organizarea și desfășurarea unui număr cât mai mare de evenimente științifice, cu sprijinul unor cadre didactice și al altor tipuri de vorbitori invitați afiliați unor instituții americane;
- a sprijini demersul de internaționalizare a ASE;
- a sprijini și consolida relațiile româno-americane în domenii precum: economie, relații internaționale, studii de comunicare, politici educaționale și politici publice, sociologie, studii culturale etc.;
- a pune la dispoziția celor interesați un spațiu propice studiului interdisciplinar al societății, istoriei și culturii americane;
- a înlesni accesul celor interesați la materiale informative, instituții, grupuri de lucru etc. din SUA și din România, în domenii legate de economie și cultură;
- a sprijini demersurile de cercetare și transferul de cunoștințe despre societatea și cultura americană;
- a contribui la dezvoltarea în România a bunelor practici în domeniile amintite, făcând cunoscute experiențele americane.

³⁰⁹ În cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca funcționează structura intitulată „Biblioteca de Studii Americane «J.F. Kennedy»”.

Figura 5.13 Inaugurarea CSA-ASE

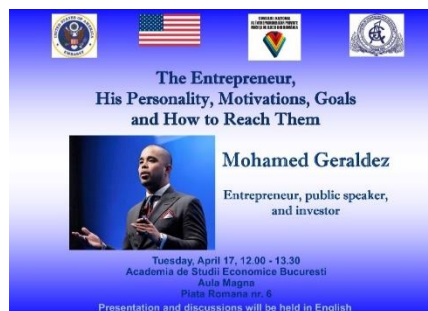
Sursa: Arhiva CSA-ASE.

Așa cum reiese din Tabelul 5.4, încă de la înființare, CSA-ASE a desfășurat în mod constant numeroase activități, în acord cu misiunea asumată. Au avut loc: conferințe și prelegeri, mese rotunde, workshopuri și dezbateri pe teme de interes pentru comunitatea academică din ASE și nu numai (cu participarea unor invitați de marcă din partea unor universități americane, dar și a Ambasadelor SUA, Japoniei sau Franței la București); prezentări de oportunități de studiu și cercetare în SUA pentru cadre didactice și absolvenți din România (cu sprijinul Comisiei Fulbright Româno-Americană); prezentări de oportunități de lucru în SUA (cu sprijinul unor companii implicate în programul „Work and Travel USA”); evenimente de familiarizare cu tradițiile americane (e.g. „Thanksgiving” sau „Halloween”) etc. Este de remarcat faptul că CSA-ASE și-a continuat activitatea și pe parcursul anului 2020, cu o serie de evenimente desfășurate online, în contextual restricțiilor impuse de pandemia de COVID-19. Figura 5.14 reunește câteva imagini de la evenimentele desfășurate constant de CSA-ASE.

Figura 5.14 Imagini de la activități organizate de CSA-ASE

Surse: Arhiva CSA-ASE, <https://www.facebook.com/CASBucharest>.

Tabelul 5.4 Exemple de activități organizate de CSA-ASE

An	Data	Activități	Observații
2017	11.04.2017	Workshop intitulat „Campus Internationalization: Structures that Support Student and Staff Mobility”	Invitat: prof. univ. dr. Marius Proftoiu, Prorector pentru Relații Internaționale, ASE
	26.04.2017	Conferință despre „Istoria tănuită a deportării populației române din România în timpul Holocaustului”	Invitată: prof. Michelle Kelso, George Washington University
	08.05.2017	Masa rotundă „Importanța literaturii și a studiilor umaniste în formarea studenților din ziua de azi”	Invitat: prof. Thomas Cousineau, Washington College
	23.05.2017	Prezentarea burselor de studii și cercetare pentru anul 2018: „Fulbright Student Award”, „Romanian-American Foundation Awards”, „The Hubert H. Humphrey Fellowship”	Invitată: Corina Dănăilă, Comisia Fulbright Româno-Americană
	27.10.2017	Eveniment cultural „Halloween la CAS-ASE”	
	28.10.2017	Dezbatere Global Competitiveness Report 2017	Organizatori: Centrul de Cercetări în Relații Economice Internaționale

PREGĂTIREA MULTILINGVĂ ÎN CONTEXT EXTRAȘCOLAR ÎN ROMÂNIA

An	Data	Activități	Observații
			(CCREI), în colaborare cu ADAF și cu Centrul de Studii Americane, Invitată: Cornelia Rotaru, președinte ADAF
	23.11.2017	Workshop „Japanese Dharuma Dolls”, eveniment organizat în cadrul Lunii Culturii Japoneze	Invitați: E.S. Kisaburo Ishii, Ambasadorul Japoniei la București, împreună cu soția
	14.12.2017	Conferința „Market Similarities and Advertising Practices”	Invitată: prof. Victoria Seitz, California State University, San Bernardino
2018	10.01.2018	Prelegere pe tema „Importance of communication, of soft skills in a globalized world and life as a US diplomat”	Invitat: Ron E Hawkins Jr., Ambasada Statelor Unite la București
	17.01.2018	Masă rotundă „Cultural differences and international marketing	Invitată: Brooke Reavey, Brennan School of Business, Dominican University in Illinois
	08.03.2018	Conferința despre „Sustainable development and climate change”	Invitat: prof. Jeffrey Sachs, Columbia University
	14.03.2018	Prelegere cu tema „Transparency and Quality of Government”	Invitat: Gregory Porumbescu, Rutgers University
	28.03.2018	Prezentarea burselor de studii și cercetare „Fulbright Student Award 2019-2020”	Invitată: Corina Dănăilă, Comisia Fulbright Româno-Americană
	17.04.2018	Conferința cu tema „The Entrepreneur, His Personality, Motivation, Goals, and How to Reach Them”	Invitat: Mohamed Geraldez, antreprenor
	10.05.2018	Conferința despre „Immigrants and Refugees’ Need for Psychology, Social, Cultural, Political and Economic Development”	Invitată: Angela Kim, Marywood University Eveniment desfășurat în cadrul „Săptămânii internaționale la ASE”
	07.06.2018	Masa rotundă pe tema „Teaching English to non-Anglophone students in an English speaking world”	Invitate: Susan Townsend și Karen Cain, North Arizona University
	5.12.2018	Prelegere pe tema „America – Great Again or not?”	Invitat: Jacob Logan Shapiro, Geopolitical Futures
2019	22.02.2018	Prelegere pe tema „Urbanism Trends in America”	Invitat: Roger E. Hamlin, Michigan State University
	14.03.2019	Masă rotundă pe tema „Road map to Success: How to Prepare a Successful US Masters & PhD Application”	
	20.03.2019	Prelegere pe tema „Governance, Trust and Transparency”	Invitat: Gregory Porumbescu, Rutgers University–Newark
	27.03.2019	Masă rotundă intitulată „Understanding the Anti-Vaccine Movement in Romania”	Invitată: Jenny Keroack, National Journal in Washington DC

An	Data	Activități	Observații
	03.04.2019	Prelegere pe tema „ Teaching Gender Studies in Romania and the USA”	Invitate: Cosana Nicolae Eram, University of the Pacific; Roxana Marinescu, ASE București și Roxana Marin, Colegiul Național „George Coșbuc”
	18.04.2019	Conferința „American anthropology: A brief history”	Invitat: Gerard Weber Bronx Community College, City University of New York.
	5.11.2019	Prezentarea programelor de burse „Graduate Study Opportunities in the USA with a Fulbright Award”	Cu sprijinul Comisiei Fulbright Româno-Americane
	10.12.2019	Dezbatere pe tema „30 years After the Fall of the Berlin Wall”	Invitați: Michael Jaumann, Centrul de Informare DAAD, București, și Frédéric Beaumont, Ambasada Franței în România Moderator: Liviu Muresan, EURISC.
2020	23.10.2020	„Live the American Dream” - Prezentare Work and Travel	Cu sprijinul GTS Work and Travel USA Eveniment desfășurat online
	29.10.2020	Eveniment cultural „Spooktacular Halloween”	Eveniment desfășurat online
	30.10.2020	Prezentare „U.S. Presidential Election Process”	Invitat: Scott A. Reese, Consilier pentru Presă și Cultură al Ambasadei Statelor Unite la București Eveniment desfășurat online
	06.11.2020	Webinar „Career & Development in Business Process Management”	Held by the Managing Director and the HR Head of WNS Global Services Eveniment desfășurat online
	26.11.2020	Eveniment cultural „Thanksgiving Event – American Thanksgiving vs the Romanian Perspective”	Eveniment desfășurat online
	27.11.2020	Dezbatere pe tema „The Role of Entrepreneurship in Economic Development”	Invitat: Bradley Stillwell, Ambasada Statelor Unite la București Eveniment desfășurat online
	03.12.2020	Masă rotundă pe tema „How to engage audiences and communicate your ideas effectively”	Invitat: Frank Pietrucha, autor al cărții <i>Supercommunicator: Explaining the Complicated so Anyone can Understand</i> (2014). Eveniment desfășurat online

Surse: Arhiva CSA-ASE, <https://www.facebook.com/CASBucharest>.

Prin diversitatea și calitatea evenimentelor organizate, Centrul de Studii Americane din cadrul Academiei de Studii Economice din București contribuie constant la demersurile de internaționalizare instituțională, la schimbul de bune practici în domeniile academic, de afaceri și cultural, la o mai bună cunoaștere a spațiului american de către studenții și cadrele didactice din ASE și a spațiului românesc de către invitații americani. Activitatea CSA-ASE a fost reflectată atât în buletinele informative instituționale, buletinele informative ale Consorțiului Universitaria din care face parte ASE, cât și în publicații științifice (conform Dima et al. 2019, de exemplu).

5.5.3 Centrul de Reușită Universitară din cadrul Academiei de Studii Economice din București

Maria Antoaneta LORENTZ

Centrul de Reușită Universitară din structura Academiei de Studii Economice din București (CRU-ASE) este unul dintre cele cinci astfel de centre care funcționează în structura universităților românești, celelalte patru aparținând Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București, Universității „Dunărea de Jos” din Galați, Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași și, respectiv, Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava. Așa cum s-a arătat în secțiunea 5.5.1, cele cinci Centre de Reușită Universitară sunt printre cele mai răspândite tipuri de Centre culturale universitare (alături de Centrele Culturale Germane, Centrele de Studii Chineze/ Institutul Confucius și Centrele de Studii Israeliene/ Iudaice/ Ebraică). De asemenea, cele cinci Centre de Reușită Universitară fac parte din marea familie a centrelor dedicate studiilor culturale franceze și francofone din România, împreună cu Centrul de Studii Literare Belgiene de Limbă Franceză din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, cele trei Centre de Studii Canadiene (de la Universitatea din București, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) și 1 Institutul European „Sergei Moscovic” de la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad (conform Anexa „Limbi străine predate la nivel universitar în România, Centre universitare de limbi străine și Centre culturale universitare”). La nivel mondial, CRU-ASE face parte din rețeaua de 53 de Centre de Reușită Universitară din 18 țări susținute de Agenția Universitară a Francofoniei³¹⁰. În cele ce urmează, prezentăm pe scurt doar activitățile organizate și desfășurate de CRU-ASE.

CRU-ASE a fost înființat pe 24 martie 2015, în parteneriat cu Agenția Universitară a Francofoniei (AUF), preluând resursele materiale ale structurilor predecesoare din cadrul ASE, și anume Lectoratul francez, „creat în 1991 cu ajutorul Serviciilor Culturale ale Ambasdei Franței la București” (Stanciu-Capotă, 2013, p. 66), și Campus Numérique Francophone Partenaire (CNFp), „un campus digital înființat în 2012”, membru al rețelei globale de astfel de centre (Dima et al., 2019). Lectoratul francez de la ASE era în principal un centru de informare și documentare (incluzând o mediatecă), al cărui principal obiectiv era „promovarea limbii, culturii și civilizației franceze în comunitatea de studenți și profesori din Academie” (Marcoux, 2013, p. 91)³¹¹, prin activități menite să încurajeze dezvoltarea de parteneriate cu universități din Franța dar și cu structuri francofone din România (e.g. Institutul Francez de la București), să sprijine învățarea limbii franceze de către studenții ASE și să îi familiarizeze cu bursele de studii în Franța și oportunitățile de lucru în companii francofone, să îi sprijine în dobândirea certificatelor lingvistice cu recunoaștere internațională etc. (idem). Succesor al Lectoratului francez, Campus Numérique Francophone Partenaire (CNFp) a fost un centru de informare și documentare despre realitățile culturale, academice, științifice și tehnice din spațiul francofon, cu rolul de a sprijini cooperarea interuniversitară, prin acces digital la instituții de învățământ francofone, susținerea mobilității de studenți, cadre didactice și cercetători, precum și diseminarea rezultatelor cercetării prin intermediul publicațiilor și evenimentelor științifice³¹².

³¹⁰ <https://www.facebook.com/CRU.ASE.Bucuresti/>.

³¹¹ Vezi și <https://lectoratase.wordpress.com/>.

³¹² https://fr.wikipedia.org/wiki/Campus_num%C3%A9rique_francophone.

În prezent, activitatea CRU-ASE este circumscrisă „Strategiei AUF pentru 2017-2021” de a contribui la „modernizarea învățării limbii franceze și în limba franceză”, de a „crește atractivitatea ofertei educaționale a universităților francofone” și de a „crește vizibilitatea acțiunilor francofone locale” (AUF, 2017, p. 37)³¹³. Prin urmare, misiunea CRU-ASE este de:

- a contribui la creșterea atractivității programelor de studii ale universităților francofone și a cooperării interuniversitare;
- a crește numărul de studenți francofoni;
- a contribui la îmbunătățirea competențelor de limbă și comunicare ale studenților;
- a pune la dispoziția studenților și cadrelor didactice o varietate de resurse educaționale;
- a promova practici inovative de predare și învățare a limbii franceze, atât față către față, cât și în mediul digital, integrând activități de studiu individual;
- a consolida competențele academice și profesionale ale participanților, prin intermediul activităților de perfecționare susținute de profesori specializați.

Pentru a-și îndeplini misiunea, CRU-ASE pune la dispoziția celor interesați o vastă bibliotecă (peste 10.000 de titluri), cu publicații din toate domeniile economice, lingvistică și literatură, dicționare, reviste academice, precum și resurse audio și video. Fondul bibliotecii beneficiază de donații permanente din partea AUF, Ambasadei Franței în România, Wallonie-Bruxelles International (WBI) prin intermediul Délégation générale Wallonie-Bruxelles la București și a Organizației Internaționale a Francofoniei (OIF).

În Figura 5.15 și Tabelul 5.5 de mai jos am ilustrat câteva dintre activitățile desfășurate de CRU-ASE în intervalul 2019-2020 pentru a-și îndeplini misiunea asumată. Se observă o mare varietate de activități: evenimente științifice (conferințe, mese rotunde și dezbateri care au beneficiat de participarea unor invitați din mediul academic, de afaceri, diplomatic și cultural francofon); prezentări de oportunități de studiu și cercetare în universitățile francofone pentru cadre didactice și absolvenți din România; prezentări de oportunități de lucru în România și țări francofone pentru vorbitorii de limba franceză; concursuri pe teme francofone (unele dintre ele având laureați chiar dintre studenții ASE București – Alexandra Ispas, finalistă a Concursului internațional de elocvență 2019 – etapa locală AUF; Elena-Alexandra Dobre, premiul al II-lea la Concursul internațional „La participation des femmes à l’enseignement supérieur et à la recherche” 2019), evenimente de familiarizare cu tradițiile culturale francofone (serii culturale pe teme muzicale, de lectură sau film) etc. Mai mult decât atât, CRU-ASE a pus la dispoziția celor interesați numeroase surse digitale de informare și documentare, cu sprijinul AUF; dintre acestea amintim surse aparținând Ministerului Culturii din Franța, Canalului TV 5 Monde, Rețelei „Paris Musées” sau Editurii CLE International. Cum era de așteptat, pe parcursul anului 2020, CRU-ASE și-a continuat activitatea printr-o bogată serie de evenimente desfășurate online, în contextul restricțiilor impuse de pandemia de COVID-19.

³¹³ În original: „[...] contribue à la modernisation de l’enseignement du et en français, et permet d’accroître l’attractivité de l’offre universitaire francophone et d’augmenter la visibilité des actions francophones locales.”

Figura 5.15 Imagini de la activități organizate de CRU-ASE

CENTRE DE RÉUSSITE UNIVERSITAIRE
L'agenda des événements 2019

Atelier de formation	Ciné-débat	Club de lecture
Devenez plus employable Rencontrez des professionnels de l'entreprise pour réussir votre recrutement 20 mars: 17.00 h Découvrez les diplômes de français général et de français professionnel délivrés par le CIEP 30 mai: 15.00 h	Soirée du cinéma francophone Entre deux cultures 7 mars: 18.30 h 16 avril: 18.30 h 18 avril: 18.30 h 23 mai: 18.30 h	Décryptage de l'économie et de la société Paroles déglottées 14 avril: 09.00 h 17 avril: 10.30 h
Concours	Conférence	Rendez-vous culturel
Parle-moi économie 28 mars: 14.00 h Junior Commercial 11 avril: 14.00 h Mot-à-monde 15 mai: 18.00 h	Le développement des compétences plurilingues et pluriculturelles dans le contexte académique 27 mars: 14.00 h Le plurilinguisme dans le développement durable - La dimension cachée 23 - 24 mars: 10.00 h	Poésie francophone inédite et saveurs francophones et d'ailleurs 23 mars: 12.00 h Réseautage pour les étudiants et les alumni de l'APLR 10 - 11 mai: 16.30 h

Salle 1606, Bâtiment Mihai Eminescu
aru@ase.ro
<https://www.facebook.com/CRU.ASE.Bucuresti/>

Grand Concours JUNIOR COMMERCIAL XXIIe Edition
Créativité, imagination, originalité, qualité de l'argumentaire de vente, travail en équipe, interactivité

LA RÉDACTION D'UNE LETTRE DE VENTE
Le dossier de candidature - Une lettre de vente - éventuellement des prospectus et des dépliants. Convaincre un acheteur et le pousser à l'achat.

LA DÉMONSTRATION DE VENTE DEVANT LE JURY ET LE PUBLIC
On vous demande de présenter les qualités du produit/service avec une démonstration et/ou un jeu.
À vous de convaincre le jury et le public!

Bonne ambiance!
Rencontre avec les entreprises!
Expérience à enrichir!
Prix à gagner!

11 avril 2019, 14h00, au CRU de l'ASE, salle 1606

15:00 - 17:00. CRU ASE - Centre de réussite universitaire
Réunion de réseautage APLR:
Une après-midi pour booster votre réussite universitaire en Roumanie - réunion annuelle des étudiants du programme « Année préparatoire de langue roumaine pour les citoyens étrangers » avec les Alumni de ce programme

10 mai 2019

APLR Networking 2019

Întâlnirea anuală APLR
2019 - 2018 - 2017 - 2016 - 2015 - 2014
Experiențe și reușite universitare
10 mai 2019 - 15.00-17.00
Sala 1516

Mot à monde
Concours de traduction d'un auteur francophone Roumanie, 2019

Surse: Arhiva CRU-ASE, <https://www.facebook.com/CRU.ASE.Bucuresti/>.

Tablelul 5.5 Exemple de activități organizate de CRU-ASE

An	Data	Activități	Observații
2018	11.2018	Acces gratuit la baza de informare și documentare „350 ressources culturelles et scientifiques francophones en vidéo”	Demers susținut de Ministerul Culturii din Franța
2019	01.02.2019	Prezentarea ofertelor de mobilități Erasmus+ pentru studenți (include ofertele universităților francofone)	Organizator: Direcția de Relații Internaționale, ASE București
	20.03.2019	Sărbătorirea „Zilei Internaționale a Francofoniei”	Invitată: Cătălina Magui, Société Générale European Business Solutions
	23.03.2019	Eveniment cultural „Khaled Ziani – poésies franchophone inédite”	Invitatul este student al programului „An pregătitor de limba română pentru cetățenii străini” organizat de ASE
	29.03.2019	Concurs „Parle-moi économie!”	
		„Festival des étudiants francophones en Europe centrale et orientale «Créatifs ensemble»”	Organizatori: AUF - Europa Centrală și de Est, Institutul Francez din Bulgaria, OIF - Europa Centrală și de Est, Universitatea de Medicină din Plovdiv Printre laureați s-a numărat și studenta Iulia Cernopolc, Facultatea de Relații Economice Internaționale, ASE București
	11.04.2019	Concurs profesional „Junior commercial”	Eveniment desfășurat în cadrul „Sesiunii științifice studentești”, cu sprijinul Société Générale European Business Solutions, Institutul Francez din București, AUF - Europa Centrală și de Est
	18.04.2019	Concurs de lectură „Décryptage de l'économie et de la société”	
	19.04.2019	„Concours international d'éloquence de l'Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne”	Organizatori: l'Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne, în parteneriat cu AUF și TV5 Monde Finalistă: studenta Alexandra Ispas, programul „Limbi Moderne Aplicate”, Facultatea de Relații Economice Internaționale, ASE București, reprezentanta României, una dintre cei 16 finaliști selectați de rețeaua AUF în urma concursului local desfășurat pe 07.03.2019
06.05.2019	Prelegerea cu tema „Les Défis de la Construction Européenne au XXIème siècle”	Invitat: Prof. André Cabanis, Université Toulouse 1 – Capitole, Doctor Honoris Causa al ASE, București Eveniment desfășurat în deschiderea „Săptămânii internaționale în ASE”	

An	Data	Activități	Observații
	08.05.2019	Masa rotundă „Belle découverte: Khaled Ziani – poésie et expérience estudiantine en partage” – 08.05.2019 Seară de film „Ciné-débat: Je vous trouve très beau” Eveniment intitulat „Întâlnirea anuală APLR. Experiențe și reușite universitare” – 10.05.2019	Participanți la „Întâlnirea anuală APLR”: absolvenți ai programului „An pregătitor de limba română pentru cetățenii străini” organizat de ASE; printre aceștia se află numeroși absolvenți care provin din țări francofone Evenimente desfășurate în cadrul „Săptămânii internaționale în ASE”
	15.05.2019	Concursul „Mot à monde » 2020 – étapes locales à l’Académie d’Études Économiques de Bucarest”	
	23-24.05.2019	Conferința internațională „5es Assises de l’Observatoire européen du Plurilinguisme”	Organizatori: Observatorul European al Plurilingvistului (l’OEP), în parteneriat cu ASE București Echipa de studenți voluntari CRU-ASE: Mariana-Lili Anton, Ionela Beciu, Andrei Bujeniță, Olivia Dobra, Costela Florea, Luiza Gălbinașu, Alexandra Ispas, Beatrice Joița, Diana-Alexandra Marin, Denisa Niculae, Irina Săcuiu (Facultatea de Relații Economice Internaționale și Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine, ASE București)
	23.05.2019	Acces gratuit la jocul video „Romanica” – joc pentru (re)descoperirea limbilor și culturilor romanice	Demers sprijinit de Ministerul Culturii din Franța
	Mai 2019	Spectacol aniversar „Tour Eiffel - 130e anniversaire”	Înregistrare disponibilă online
	Iunie 2019	Eveniment cultural „Rendez-vous au jardin”	Organizator: Ambasada Franței la București
	August 2019	Acces gratuit la: - Biblioteca digitală a Canalului TV 5 Monde - platforma RaccourSci	Demersuri susținute de: Canalul TV 5 Monde RaccourSci – platform de resurse pentru învățarea limbii franceze
	08.11.2019	Prelegere cu tma „ Devenez plus employable grâce à votre français! Présentation et usage des instruments en ligne développés pour améliorer les compétences de langue française”	Invitată: Olivia-Cristina Rusu, ASE București Eveniment desfășurat în cadrul celei de a treia ediții a „ASE International Knowledge Fair”
	28.11.2019	Prima ediție a „Zilei Internaționale a Profesorului de Franceză” - Concurs cu tema „Innovation et créativité”	Eveniment organizat de AUF
	05-10.12.2019	Eveniment cultural „Soirée karaoké en français” – 05.12.2020 Concurs pentru studenți „QUIZ sur la FRANCE” – 10.12.2020	Organizatori: CRU-ASE și Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine, ASE București Moderatoare: prof. Mariana Săndulescu, ASE București

An	Data	Activități	Observații
	10.12.2019	Dezbateri pe tema „30 years After the Fall of the Berlin Wall”	Invitați: Michael Jaumann, Centrul de Informare DAAD, București, și Frédéric Beaumont, Ambasada Franței în România Moderator: Liviu Mureșan, EURISC.
	11.12.2019	Eveniment cultural „Soirée interculturelle”	Organizator: CRU-ASE și Facultatea de Administrarea Afacerilor în Limbi Străine, ASE București
	15.12.2019	Concursul internațional „La participation des femmes à l’enseignement supérieur et à la recherche”	Organizator: AUF Premiul al II-lea acordat pentru lucrarea „L’accès des femmes aux postes de cadres”: studenta Elena-Alexandra Dobre, anul 1, programul „Limbi Moderne Aplicate”, Facultatea de Relații Economice Internaționale, ASE București
	pe tot parcursul anului 2019	Oferte de angajare și stagii profesionale pentru cunoscătorii de limba franceză	Angajatori: Ianuarie și mai: Serviciul de Cooperare și Acțiune Culturală - Institutul Francez din București, l’Initiative pour le Développement du Numérique dans l’Espace Universitaire Francophone (IDNEUF) București Aprilie: companii participante la Târgul de Joburi „Do You Speak Français”, organizat de Franco-jobs.com Iunie și decembrie: Cinema Elvire Popesco - Institutul Francez din București Iulie: AUF Paris
2020	07.01.2020	Concursul „Questions pour un Champion”	Organizator: CRU-ASE Moderator: prof. Ruxandra Constantinescu-Ștefănel, ASE București
	ianuarie 2020	Acces gratuit online la colecțiile muzeale deținute de 14 muzee din Paris	Organizator: Rețeaua „Paris Musées”
	februarie 2020	Oferta de stagii profesionale în țări francofone	Organizator: AUF
	februarie 2020	Oferta de burse de studiu a Guvernului francez pentru nivelurile masterat, doctorat și post-doctorat	Organizator: Institutul Francez din România
	februarie 2020	„Concours de poésie francophone”	Organizator: AUF
	martie 2020	Eveniment profesional: „Ateliers d’employabilité et d’orientation et professionnelle”	Organizator: AUF

An	Data	Activități	Observații
	martie 2020	Acces gratuit la manualele digitale CLE International	Demers susținut de Editura CLE International
	martie 2020	Oferta de burse pentru studenți și cadre didactice în Regiunea Valonia - Bruxelles	
	aprilie 2020	Concursul „Mot à monde » 2020 – étape locale à l’Académie d’Études Économiques de Bucarest”	Premiul întâi: Alexandra Mihaela Barbu, studentă în anul III, programul „Limbi Moderne Aplicate”, Facultatea de Relații Economice Internaționale, ASE București Alți studenți premiați: Jessica Maria Anastasescu, Mara Fiona Constantinescu, Ana Maria Costin, Diana Maria Grigore, Ana-Maria Lailă, Lucia Maria Lavru, Silvia Marinache, Camelia Ștefania Mircea, Denisa Oae, Miruna Elena Pițigoi, Mihai Cătălin Rotaru, Sandra Mihaela Sergiu, Cosmina Stroinea, Andrada-Elena Tănase Comitet de organizare: Rodica Stanciu-Capotă, Alexandra Costache Babcinschi, Eugen Dominic Negrici
	aprilie 2020	Burse pentru cercetători la nivel post-doctoral	Organizator: Campus France
	aprilie-mai 2020	Competiție internațională „AUF COVID-19”	Organizator: AUF
	aprilie-mai 2020	Concurs de creație literară „Prix des jeunes écritures RFI-AUF - édition 2020”	Organizatori: Radio France Internationale – RFI România și AUF
	aprilie-mai 2020	Concurs „FrenchMania, concurs online de interpretare muzicală în limba franceză”	Organizator: Radio France Internationale - RFI România
	11.05.2020	Webinar intitulat „Les liens entre les entreprises AéroSpatiale et les établissements d’enseignement supérieurs”	Invitat: Philippe Eudeline, Președinte al Normandie AéroEspace, Eveniment organizat de AUF – Europa Centrală și de Est Eveniment desfășurat online
	25.05.2020	Dezbaterea pe tema „Apprendre à communiquer différemment pour s’ouvrir à l’international : Différences culturelles et hiérarchie dans les entreprises nationales et internationales”	Invitată: prof. Corina Lascu-Cilianu, ASE București Eveniment desfășurat în cadrul „Săptămâni internaționale în ASE” Eveniment desfășurat online
	septembrie 2020	Concurs de proiecte „Nouveaux liens et nouvelles pratiques: projets pour demain”	Eveniment organizat de AUF – Europa Centrală și de Est pentru profesorii de limba franceză pentru a sărbători Ziua Internațională a Profesorului de Franceză – 26 noiembrie Eveniment desfășurat online

An	Data	Activități	Observații
	septembrie-octombrie 2020	Festivalul de film „Festival Scope 2020 - Les Fêtes de Septembre - 10 ans des Magritte”	Organizatori: Wallonie Bruxelles International și Les Magritte du Cinéma et Wallonie Bruxelles Image Eveniment desfășurat online
	octombrie 2020	Concurs regional „Merci, mon prof d'université!”	Eveniment organizat de AUF – Europa Centrală și de Est pentru studenții înscriși într-un program de licență sau masterat la universitățile membre centrale și est europene pentru a sărbători Ziua Internațională a Profesorului de Franceză – 26 noiembrie Eveniment desfășurat online
	27.10.2020	Conferința „Vaincre la distance: pistes pour mieux enseigner à distance afin de favoriser l'engagement de ses étudiants”	Invitat: prof. Thierry Karsenti, Universitatea din Montréal Organizator: AUF-Europa Centrală și de Est și AUF – Chișinău Eveniment desfășurat online
	pe tot parcursul anului 2020	Oferte de angajare și stagii profesionale pentru cunoscătorii de limba franceză	Angajatori: Ianuarie – Institutul Francez din București Februarie – Biroul de la București al AUF – Europa Centrală și de Est, Institutul Francez din București, CCIFER – Camera Franceză de Comerț, Industrie și Agricultură în România Mai – Ambasada Franței la București, Radio France Internationale – RFI România

Surse: Arhiva CRU-ASE, <https://www.facebook.com/CRU.ASE.Bucuresti/>.

Prin numeroasele evenimente și acțiuni de calitate organizate în parteneriat cu Agenția Universitară a Francofoniei și alte instituții francofone din mediul universitar, profesional, diplomatic și cultural, Centrul de Reușită Universitară din cadrul Academiei de Studii Economice din București contribuie permanent la demersurile de internaționalizare instituțională, oferind studenților, absolvenților și cadrelor didactice din ASE acces la o multitudine de resurse, evenimente și bune practici din lumea francofonă. De asemenea, CRU-ASE promovează oportunitățile concrete de angajare și stagiu profesional disponibile în România și spațiul francofon pentru vorbitorii de limbă franceză, contribuind astfel la o mai bună inserție pe piața muncii a studenților ASE, în acord cu misiunea universității de a pregăti specialiști pentru nevoile economiei și societății. Activitatea CRU-ASE a fost reflectată atât în buletinele informative instituționale, buletinele informative ale Consorțiului Universitaria din care face parte ASE, cât și în publicații științifice (conform Dima et al., 2019, pentru activitatea CRU-ASE, și Marcoux, 2013, și Stanciu-Capotă, 2013, pentru activitatea structurilor predecesoare).

5.5.4 Centrele culturale japoneze din România

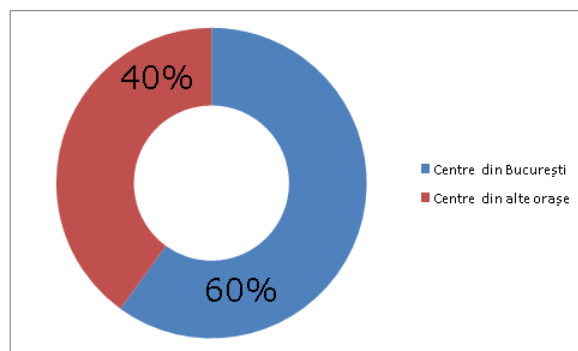
Raluca Marina NICOLAE

În ultimii douăzeci de ani au luat ființă, în cadrul unor universități, mai multe centre de cercetare dedicate spațiului economic și cultural japonez, ca, de exemplu:

- Centrul de Studii Japoneze³¹⁴ (Universitatea din București);
- Centrul de Studii Japoneze³¹⁵ (Academia de Studii Economice din București);
- Centrul de Studii Româno-Japoneze „Angela Hondru” (Universitatea Româno-Americană)³¹⁶;
- Centrul de Studii Japoneze „Sembazuru” (Departamentul de Limbi și Literaturi Asiatice, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca)³¹⁷;
- Centrul Cultural Japonez (Facultatea de Business, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca)³¹⁸.

Repartiția centrelor de studii japoneze în București și în provincie este relativ echilibrată.

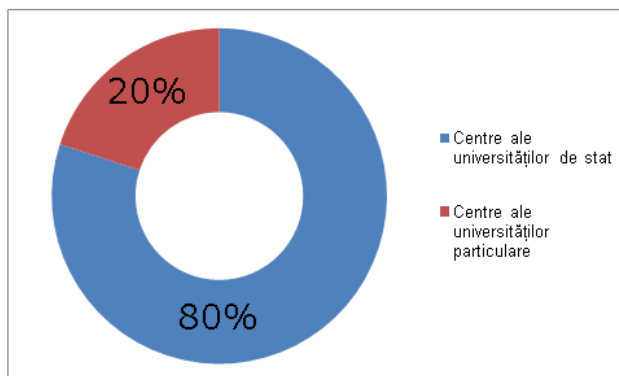
Figura 5.16 Centre culturale/de cercetare în București și în alte orașe (studii japoneze)

Sursa: analiză proprie.

Ponderea centrelor înființate la universitățile de stat este net superioară față de cele care își desfășoară activitatea pe lângă instituții de învățământ superior particulare.

Figura 5.17 Centre culturale/de cercetare în universitățile de stat și în cele particulare (studii japoneze)

Sursa: analiză proprie.

³¹⁴ <http://japonezaunibuc.blog.fc2.com/>.

³¹⁵ <https://www.facebook.com/JapanASE.LMA>.

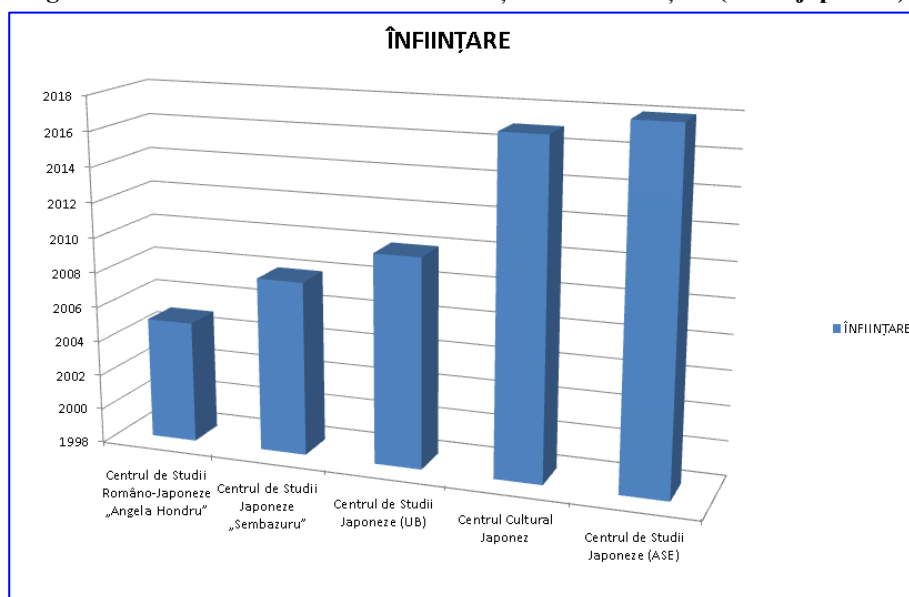
³¹⁶ <https://cstj.ro/>.

³¹⁷ <https://lett.ubbcluj.ro/sembazuru/?fbclid=IwAR0LxtzOMQRsYZ15DKA9p13wJPtnZa1aEuoRf8Lc8XYLLj0oqvHW0-PsI4>.

³¹⁸ <https://japanese.centre.ubbcluj.ro/>.

Toate centrele culturale existente care vizează spațiul nipon au fost fondate după anul 2005, primul înființat fiind Centrul de Studii Româno-Japoneze „Angela Hondru” (2005) și cel mai recent, Centrul de Studii Japoneze ASE (2018).

Figura 5.18 Centre culturale/de cercetare și anii de înființare (studii japoneze)

Sursa: analiză proprie.

5.5.4.1 Centrul de Studii Româno-Japoneze „Angela Hondru” (Universitatea Româno-Americană)

Centrul de Studii Româno-Japoneze „Angela Hondru” (CSRJ-AH) a luat ființă în luna mai 2005 în cadrul Universității Româno-Americane, cu sprijinul Ambasadei Japoniei la București, fiind un proiect susținut de Japan Tobacco International (JTI). Centrul își propune promovarea studiului limbii, culturii și mediului de afaceri japonez în rândul studenților Universității Româno-Americane, dar și al celor pasionați de modelul cultural japonez. În cadrul său există programe de studii la universități prestigioase din Japonia, stagii de practică la companii nipone (Toyota), excursii de studiu în Japonia și școli de vară anuale. Printre universitățile partenere se numără:

- Meiji Gakuin University;
- University of Fukui;
- International Pacific University;
- Globis University;
- Ritsumeikan University;
- Asia Pacific University;
- Nagaoka University;
- Seinan Gakuin University;
- Yamanashi University;
- Kindai University³¹⁹.

Pe plan intern, au existat colaborări intense și cu instituții din România, precum Editura Humanitas Fiction, magazinul Takumi, Origami Friends, firma de design vestimentar Tenshin, Asociația Profesorilor de Limba Japoneză din România, Radio Guerilla, firma turistică Free Spirit etc.

³¹⁹ <https://csrj.ro/>.

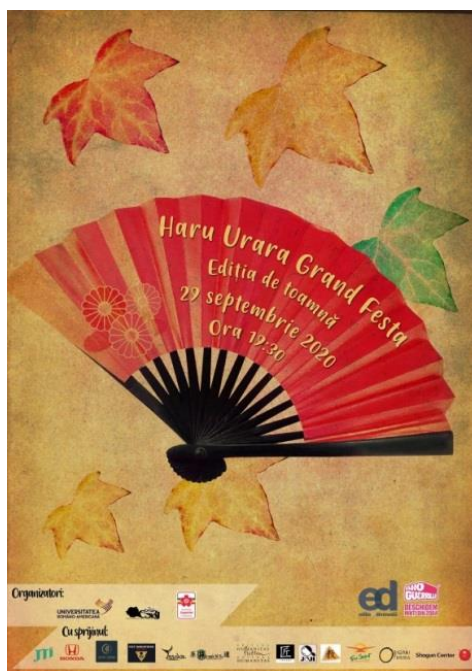

În anul 2019 a avut loc la Universitatea Româno-Americană deschiderea oficială a biroului din România a Universității Tehnice din Nagaoka, proiect care își propune să ofere noi oportunități de stagii și burse pentru studenți, precum și să stabilească un dialog activ cu mediul de afaceri.

De-a lungul timpului s-au organizat atât cursuri de limba japoneză, cât și cursuri care evidențiază aspecte culturale precum: ceremonia ceaiului, aranjamente florale *ikebana*; tobe japoneze *taiko*; arte marțiale *aikido* sau *ninjutsu*. Cursurile de limba japoneză cuprind trei nivele (începător, intermediar și avansat) și se desfășoară pe tot parcursul unui an universitar sub îndrumarea a patru profesori, doi români (Sandra Ștefănescu, Alexandra Baranyi) și doi japonezi (Kōju Nakamura și Megumi Takanashi). Un modul cuprinde 15 cursuri, care au loc, în general, la sfârșit de săptămână, pentru a se plia pe programul cursanților.

În fiecare an se desfășoară festivalul Haru Urara Festa, care punctează momentul înființării Centrului. În anul 2020, a fost o festivitate online și a cuprins momente artistice, precum recitalul trupei de *taiko* „Kodama Daiko”, dans modern japonez pus în scenă de trupa „C-Town,” *origami*, prezentare de *kimono*-uri coordonată de designerul vestimentar Laura Karaman, inițiativa brandului „Tenshin” etc. Cu acest prilej s-a decernat și premiului „Kazuko Diaconu” pentru celui mai bun cursant la limba japoneză, premiu ce constă într-o excursie de două săptămâni în Japonia³²⁰.

Figura 5.19 Posterul Festivalului Haru Urara, ediția 2020

Sursa: <https://csrj.ro/haru-urara-grand-festa/>.

Un alt eveniment mult așteptat este școala de vară, proiect inițiat din anul 2008 și aflat în 2020 la cea de-a XII-a ediție. Pe lângă cursurile de limba japoneză, în ediția din 2020 participanții au luat parte la cursurile de etichetă și maniere în Japonia, *origami*, cultură pop japoneză și comunicare interculturală.

Concursul de prezentări în limba japoneză polarizează interesul tuturor instituțiilor care predau limba japoneză în România, oferind un impuls motivațional puternic fiecărui participant. De pildă, la ediția din anul 2019, cursanții CSRJ-AH au obținut premii importante, cum ar fi:

- premiul II la categoria A (începători): Elena Isabella Oprea;
- premiul al III-lea la categoria B (nivel mediu): Alexandra Ecaterina Petre³²¹.

³²⁰ <https://csrj.ro/>.

³²¹ https://www.ro.emb-japan.go.jp/itpr_ro/00_000146.html; <https://apjr.files.wordpress.com/2019/03/program-concurs-prezentari-2019-final.pdf>.

În afară de acest concurs cu caracter general, deschis pentru orice instituție, cursanții Centrului s-au implicat într-un concurs anual particularizat, numit Cursantul Anului CSRJ-AH. De exemplu, ediția online din 2020 a avut în vedere următoarele criterii:

- punctajul obținut la examenul de competență lingvistică la limba japoneză 2019 (40%);
- pregătirea unei lucrări pentru Concursul de Prezentări în Limba Japoneză (25%);
- participarea la Școala de vară (10%);
- înscrierea la Programul Cultural în Japonia (10%);
- participarea la alte cursuri în afara celor de limba japoneză (limba chineză, limba coreeană, tobe taiko, ceremonia ceaiului, dans, cursuri on-line cu partenerii străini) (10%);
- voluntariat în cadrul CSRJ-AH (5%)³²².

5.5.4.2 Centrul de Studii Japoneze (Universitatea din București)

Înființarea Centrului de Studii Japoneze, în anul 2010, a venit în întâmpinarea interesului tot mai mare pentru studiile și cultura japoneză din rândul tinerilor din România. Centrul de Studii Japoneze este un centru de cercetare, fără personalitate juridică, subordonat Consiliului Facultății de Limbi și Literaturi Străine și Rectoratului Universității din București. Unul dintre principalele sale obiective este de a constitui un nucleu de cercetători (profesori, masteranzi, doctoranzi) atât de la Universitatea din București, cât și de la alte instituții din România sau din străinătate care să se implice în activitatea de cercetare pe diverse teme, pe baza surselor japoneze originale³²³. Cei mai mulți membri ai Centrului sunt doctoranzi și cadre didactice la secția de japoneză din cadrul Facultății de Limbi și Literaturi Străine. Centrul reunește cercetători ale căror interese academice se centrează pe Japonia, creându-se astfel condiții pentru cercetarea interdisciplinară în studiile japoneze.

Pe tot parcursul funcționării sale, Centrul de Studii Japoneze a reușit să inițieze o serie de proiecte și activități cu un puternic impact în domeniul studiilor japoneze. Începând din noiembrie 2010, Centrul de Studii Japoneze a lansat o serie de prelegeri pe diferite subiecte, variind de la diplomația și economia japoneză la teatrul *Nō* și *ikebana*. Al doilea simpozion internațional a fost organizat în 2012 pe tema „Sinele și alteritatea în Japonia: reprezentări reciproce” și l-a avut ca vorbitor în plen pe profesorul Kazuhiko Komatsu, directorul general al Centrului Internațional de Studii Japoneze (Nichibunken). Acest simpozion a fost un mare succes, la el participând și invitați din Bulgaria, Republica Cehă, Germania, Italia, Japonia, Serbia, Slovenia, Slovacia, Turcia, Ucraina și SUA. Cel mai recent simpozion organizat de Centru a avut loc în anul 2019, cu titlul „Japonia multidimensională”. În anul 2020, din cauza epidemiei de COVID, Centrul a sistat amânat simpozionului internațional.

Volumele dedicate culturii japoneze și traducerilor din literatura japoneză reprezintă o altă prioritate a Centrului de Studii Japoneze din Universitatea din București. Un alt proiect important este și organizarea unei biblioteci moderne destinate studiilor japoneze. Pentru a promova biblioteca, în septembrie 2011, Centrul a organizat o expoziție de cărți de studii japoneze. De asemenea, în sala bibliotecii sunt proiectate frecvent filme japoneze (Focșeneanu, 2013: p. 80).

Tabelul 5.6 Centrul de Studii Japoneze (Universitatea din București)

Denumire	Centrul de Studii Japoneze
Afilieră	Universitatea din București
Anul înființării	25 august 2010

³²² <https://csrj.ro/concurs-cursantul-anului/>.

³²³ http://japoneza.ils.unibuc.ro/?page_id=1718.

Denumire	Centrul de Studii Japoneze
Membri	12 membri fondatori
Instituții partenere	Universitatea Waseda, Universitatea Meiji, Universitatea Ocha no mizu, Universitatea Tōhoku, Muzeul Național de Etnologie – Minpaku (Ōsaka), Universitatea din Nara, CEEJA (Franța), Universitatea Ghent, Universitatea Trier
Domenii de cercetare	Literatură japoneză modernă, istorie japoneză, artă, mentalitate japoneză pre-modernă, lingvistică japoneză, cultură populară, studii de gen etc.

Sursa: Focșeneanu, 2013, p. 80.

5.5.4.3 Centrul de Studii Japoneze „Sembazuru” (Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca)

Centrul de Studii Japoneze „Sembazuru” a fost înființat odată cu Departamentul de Limbi și Literaturi Asiatice, în 2008, când, în programa universitară a Facultății de Litere a apărut limba japoneză ca specializare principală. Așadar, Centrul de Studii Japoneze a reprezentat un demers firesc în vederea promovării studiilor asiatice și a consolidării relațiilor cu alte universități sau organizații din Japonia. Încă de la fondarea sa, centrul și-a propus următoarele obiective:

- formarea unei echipe de cercetători (cadre didactice, masteranzi, doctoranzi) în domeniul niponologiei;
- conceperea unor proiecte de cercetare care să contribuie la fundamentarea unei școli de niponologie la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca;
- publicarea rezultatelor de cercetare în reviste de specialitate (cotate CNCAS, indexate BDI sau ISI) și în volume individuale sau colective;
- completarea programei analitice a specializării Limba și literatura japoneză prin activități extra-curriculare: ateliere culturale, prelegeri, conferințe, mese rotunde sub îndrumarea unor specialiști de prestigiu, pentru a oferi studenților posibilitatea unei conexiuni directe și autentice cu spațiul cultural și academic nipon;
- promovarea limbii, literaturii și culturii japoneze prin diferite colaborări în programe educaționale și culturale pentru publicul larg, ce au drept țintă diferite segmente de vârstă sau categorii sociale (elevi, studenți, profesori, diferite asociații);
- dezvoltarea relațiilor cu universități și organizații japoneze;
- asigurarea prin donații a fondului de carte pentru Biblioteca de Studii Japoneze³²⁴.

Printre colaboratorii invitați se numără: Prof. dr. emerit Yoshihiko Ikegami (Universitatea Tokyo); Prof. emerit Fumito Shimizu (Universitatea Ehime), Conf. Shino Takahashi (Universitatea Ehime); Prof. Hiroshi Hayashi (Universitatea Kobe); Prof. emerit Ikuko Seguchi (Universitatea Kobe); Prof. Ota Reiko (Showa Women's University, Tokyo); Prof. Senshu Nishida (maestru caligraf) (Showa Women's University, Tokyo); Prof. dr. Toshiyuki Sadanobu (Universitatea Kyoto); Prof. dr. Ken Sasaki (Universitatea Ritsumeikan, Kyoto); Prof. dr. Arita Setsuko (Universitatea Ritsumeikan, Kyoto); Prof. dr. Dezső Benedek (Universitatea Georgia, U.S.A.); Prof. Emiko Higashi (maestru *sumie*) (Tokyo).

De asemenea, sub egida activităților desfășurate la centru, se încadrează și apariția unor publicații specifice studiilor japoneze, cum ar fi:

- Frențiu, R., 2004. *Speriat din vis de vântul hoinar... Studii de semiotică a culturii și poetice japoneze*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință;

³²⁴ <https://lett.ubbcluj.ro/sembazuru/index.php>.

- Frențiu, R., 2007. *Haruki Murakami. Jocul metaforic al lumilor alternative*, Cluj-Napoca: Editura Argonaut;
- Frențiu, R., 2010. *Clar-obscur, vag și ambiguitate. Avataruri ale literaturii japoneze moderne și contemporane*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință;
- Frențiu, R., 2018. *Hitori de sumō o toru. 301 Expresii Idiomatice japoneze*, Cluj-Napoca: Argonaut;
- Frențiu, R., 2011. *Japanese calligraphy: the path between eye and spirit*, Sarrebruck: Editions Universitaires Européennes;
- Frențiu, R., 2015. *Limbajul poetic – act creator și actualitate culturală. Modelul cultural japonez*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană;
- Frențiu, R., F. Ilis, 2000. *Haiku și caligrame*, Cluj-Napoca: Editura Echinoc;
- Frențiu, R., 2004. *Imagini-cuvinte în mișcare. Caligrafia japoneză*, Cluj-Napoca: Editura Echinoc;
- Frențiu, R., 2006. *Caligrafia japoneză. Metamorfozele liniei*, Cluj-Napoca: Editura Diotima;
- Ilis, F., 2020. *Introducere în istoria literaturii japoneze de la începuturi până în epoca modernă*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană;
- Ilis, F., 2006. *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit*, București: Cartea Românească;
- Ilis, F., R. Frențiu (coord.) 2019. *Japonia în caleidoscop*, Cluj-Napoca: Editura Argonaut.

Totodată, din lista proiectelor academice desfășurate aici se pot enumera, selectiv:

- *Japonia me* – Sesiunea științifică a studenților și doctoranzilor, Facultatea de Litere, 2019 (volum în pregătire);
- *Ceremonialul ceaiului – ritual și principiu existențial*, Fundația “Nipponica” (în colaborare cu Asociația Urasenke, Japonia) (1999-2009);
- *Haruki Murakami în căutarea „frazei perfecte”*. *Haruki Murakami în dialog cu Yasunari Kawabata și Yukio Mishima* (Fellow’s Seminar 2006-2007, The Japan Foundation, Tokyo, Japonia);
- *Expresiile idiomatice ca vehiculi ai sensului cultural: studiu comparativ/ contrastiv între limbile japoneză și română* (The Hakuho Foundation International Japanese Research Fellowship (2014-2015), Tokyo, Japonia);
- Proiect de cercetare asupra câmpurilor tipologice în care s-ar încadra expresiile cu *a deveni* (2017-2021, Universitatea Tokyo, Japonia);
- *20 de ani de studii japoneze la Universitatea „Babeș-Bolyai”* – organizarea unui Simpozion internațional: Nihongo dekimasu. 20 de ani de studii japoneze la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (26.10.- 25.11.2018);
- *Un deceniu de activitate pentru Departamentul de limbi și literaturi asiatice și Centrul de studii japoneze Sembazuru* – coordonarea unui număr aniversar din revista *Studia Universitatis Babeș-Bolyai* (nr. 1/2020).

Pe lângă preocupările academice, Centrul de Studii Japoneze „Sembazuru” s-a implicat și într-o serie de proiecte civice semnificative pentru viața clujeană, ca, de exemplu:

- *100 de cireși japonezi pentru municipiul Cluj-Napoca, din partea orașului Matsuyama, în Anul Centenarului Marii Uniri* [feb.2018-martie 2020]; Parteneri instituționali: Ambasada Japoniei din România, UBB, Primăria Cluj-Napoca, USAMV, Stațiunea horticola Cluj, Asociația „Sakura” (Japonia), Universitatea Ehime (Japonia), Ambasada României din Japonia;
- *Să învățăm împreună limba japoneză!* – în colaborare cu Centrul de zi pentru vârstnici „Șt. O. Iosif”, Cluj-Napoca.

5.5.4.4 Centrul Cultural Japonez al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca

Figura 5.20 Captură de ecran de pe site-ul oficial al Centrului Cultural Japonez al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca

Sursa: <https://japanese.centre.ubbcluj.ro/>.

Centrul Cultural Japonez al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (CCJ-UBB) a fost înființat datorită interesului Universității pentru dezvoltarea studiilor nipone. Proiectul lansării acestui centru s-a finalizat în anul 2017, în urma strădaniei și demersurilor domnului conf. univ. dr. Ioan Alin Nistor, decanul Facultății de Business. Conf. univ. dr. Ioan Alin Nistor, care și-a finalizat studiile postdoctorale la Universitatea din Kōbe, cel mai vechi parteneriat al unei universități din Japonia cu Universitatea „Babeș-Bolyai”, a dorit ca orașul Cluj-Napoca, al doilea oraș din România, să aibă un centru – atât academic, științific, cât și cultural – prin intermediul căruia clujenii să cunoască adevărata cultură a Japoniei și care să reprezinte un pod între Japonia și România. În 2020, directorul centrului este Yusuke Sumi, cercetător invitat al Universității de Limbi Străine a orașului Kōbe, secondat de o echipă formată din trei persoane³²⁵.

Încă de la înființare, Centrul Cultural Japonez și-a propus următoarele obiective:

- promovarea imaginii României în lumea japoneză și pe cea a Japoniei în România și în Europa Centrală;
- inițierea și dezvoltarea relațiilor de cooperare dintre Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și universități din Japonia, și dezvoltarea schimburilor academice pe toate planurile (inclusiv prin intermediul programului Erasmus Plus);
- desfășurarea și valorificarea unor proiecte de cercetare științifică, inclusiv în parteneriat, privind limbile, istoria poporului, culturii și civilizației nipone, în vederea identificării contribuției reale a acestora la progresul omenirii;
- susținerea de cursuri la nivel universitar și postuniversitar pe teme specifice de interes actual – cursanții vor primi certificate de participare, pe baza unei evaluări efectuate de către lectorul care predă;

³²⁵ <https://japanese.centre.ubbcluj.ro/staff/>.

- inițierea și organizarea de manifestări științifice și culturale adecvate, în parteneriat cu instituții academice și publice, precum și cu organizații civice și private din România și străinătate, în primul rând din Japonia;
- oferirea de consultanță și expertiză pentru mediul academic, politic, diplomatic, artistic, public, economic, jurnalistic referitoare la Japonia;
- dezvoltarea bibliotecii de specialitate, pe bază de donații din țară sau din străinătate³²⁶.

5.5.4.5 Centrul de Studii Japoneze (Academia de Studii Economice din București)

În Academia de Studii Economice din București (ASE) există o legătură puternică și specială cu Japonia prin eforturile constante ale savantului Nicolae D. Xenopol, primul ambasador al României la Tokyo (1917) și, în același timp, fondatorul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale (numele inițial al Academiei de Studii Economice din București).

În prezent, studenții ASE au posibilitatea de a studia limba japoneză cu statut de curs facultativ și de a participa la diferite evenimente culturale care au ca punct central spațiul nipon (atelier culturale, școli de vară de limbă și cultură japoneză și altele).

Ca reacție la interesul crescut pentru limba și cultura japoneză, a luat ființă, în anul 2018, Centrul de Studii Japoneze, inițiativă care a fost sprijinită cu generozitate de Ambasada Japoniei în România. La inaugurarea lui, s-a încheiat un parteneriat cu firma japoneză Human Resocia, devenită sponsorul principal al Centrului.

Figura 5.21 Inaugurarea Centrului de Studii Japoneze ASE

Sursa: Arhiva Centrului de Studii Japoneze ASE.

Printre obiectivele principale ale Centrului se pot menționa:

- consolidarea comunicării din perspectiva diversității culturale;
- întărirea relațiilor bilaterale româno-nipone;
- creșterea vizibilității ASE pe scena internațională, în general, și pe cea Extrem Orientală, în particular;
- dezvoltarea de parteneriate cu universități din Japonia;

³²⁶ <https://japanese.centre.ubbcluj.ro/despre-ccj-ubb/>.

- crearea de mobilități studențești în spațiul asiatic;
- înființarea unor echipe mixte de cercetare care să identifice sfere de activitate comună;
- încheierea unor acorduri de internship cu firme din Japonia unde studenții să poată activa pe o perioadă determinată;
- încheierea de acorduri de cooperare cu firme japoneze din România, unde studenții să își poată efectua stagiul de practică;
- organizarea de conferințe științifice/simpozioane/mese rotunde în domeniul studiilor japoneze cu participarea unor profesori sau specialiști de renume;
- atragerea de donații/subvenții pentru înființarea unei biblioteci japoneze;
- publicarea unor cărți sau articole științifice care să integreze cercetarea spațiului nipon (din perspectivă românească) sau a spațiului românesc (din perspectivă niponă);
- creșterea gradului de accesibilitate la civilizația japoneză prin organizarea de evenimente culturale specifice (demonstrație de caligrafie/origami etc.).

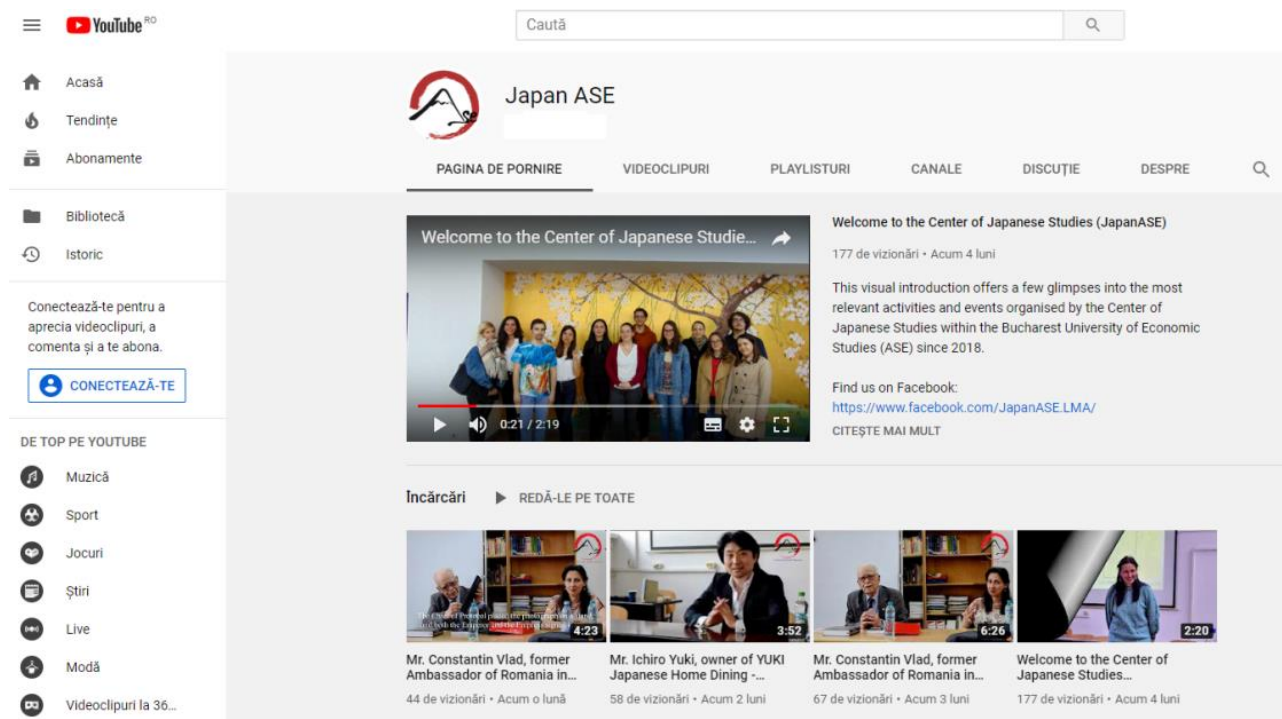
De la înființare sa, Centrul de Studii Japoneze a jucat un rol dinamic în viața educațională, culturală și de cercetare a Academiei de Studii Economice, organizând o varietate de activități cu ajutorul partenerilor japonezi și a studenților-voluntari.

- secțiunea de limbă și cultură japoneză a Conferinței anuale a studenților dintre 2017-2019, cu o selecție de lucrări publicate pe CD-ul Nicolae, R. (coord.) 2017. *Glimpses of COOLtural Japan*, București: Editura ASE;
- prezentări de burse și oportunități de studiu în Japonia, oferite de personalități din universități japoneze renumite (Universitatea Globis din Tokyo);
- întâlniri cu foști ambasadori români în Japonia – domnul Constantin Vlad a vorbit despre întâlnirile sale cu diverși diplomați sau lideri japonezi și chiar cu împăratul Japoniei;
- Școala de vară de limbă și cultură japoneză, aflată în prezent la cea de-a V-a ediție, care a beneficiat de sprijinul profesioniștilor din domeniul afacerilor japoneze;
- diverse ateliere culturale – despre mâncare tradițională japoneză, îmbrăcăminte, confecționarea de bijuterii cu tematică japoneză, ateliere despre sistemele de scriere, jocuri de societate (*go*), cultură populară (*anime*) sau literatură (cu participarea unor profesori de la Universitatea Nagasaki sau Universitatea Hiroshima); ateliere artistice (coordonate de artiști din Japonia precum Chisato Yasui sau Ochappi);
- mese rotunde care au punctat oportunitățile de cooperare dintre România și Japonia;
- prelegeri ale unor antreprenori japonezi de succes din România (Ichirō Yuki, patronul Yuki Home Dining);
- colaborări cu instituții de învățământ și culturale din România (Colegiul Național „Ion Creangă”; cinema „Elvira Popesco”).

Pentru a facilita accesul studenților la informații actualizate despre Japonia, la începutul lunii februarie 2019, Centrul de Studii Japoneze ASE a primit o donație de carte de la „Books100 for Understanding Contemporary Japan, READ JAPAN PROJECT”, proiect inițiat de Japan Publishing Industry Foundation for Culture, Nippon Foundation. Cărțile, selectate de un comitet de specialiști în domeniul niponologiei, acoperă cinci categorii principale: politică și relații internaționale; economie și afaceri; societate și cultură; literatură și arte; istorie.

În România, podcasturile rămân un teren încă insuficient explorat, deși unele instituții au început să apeleze la ele. Un exemplu în acest sens este canalul YouTube al Centrului de Studii Japoneze din cadrul Academiei de Studii Economice din București, deschis publicului în mai 2019.

Figura 5.22 Podcasturi ale Centrului de Studii Japoneze ASE

Sursa: <https://www.youtube.com/channel/UCd1NBSuxU2JJ8VRBtdWwa7w?reload=9&fbclid=IwAR3yoGxbSrSpAQhCuGTZkbWzgsdi39f4py9xOQFweMouEfMTSawTKcxqYW0>.

În descrierea canalului de YouTube al Centrului se enumeră câteva dintre obiective care s-au avut în vedere pentru realizarea podcasturilor:

„Bine ați venit pe canalul Centrului de Studii Japoneze din cadrul Universității de Studii Economice din București (ASE). Vă invităm să vizionați o serie de podcast-uri care reprezintă „rezultatul digital” al activităților organizate de Centrul nostru. Astfel, puteți pătrunde în cultura japoneză urmărindu-i sau ascultându-i pe invitații noștri care au avut contact cu lumea incredibilă a Japoniei și care vor vorbi despre o gamă largă de subiecte: diplomație, antreprenoriat, societate, educație, limbă, artă, pop cultură etc.”³²⁷.

După cum s-a evidențiat pe scurt mai sus, Centrul de Studii Japoneze ASE își urmărește în mod activ obiectivul de a contribui la consolidarea legăturilor dintre mediul educațional și cel de afaceri din România și Japonia și își propune ca și în viitor să organizeze diverse evenimente și activități culturale, să posteze podcasturi cu teme de actualitate pentru spațiul nipon și să continue „tradiția” Școlii de vară de limbă și cultură japoneză.

³²⁷ David et al., 2019, p. 453.

Tabelul 5.7 Activitățile Centrului de Studii Japoneze (ASE)

An	Data	Eveniment	Observații
2018	15.11.2018	Festivitatea de deschidere oficială a Centrului de Studii Japoneze	
	15.11.2018	Masă rotundă cu titlul <i>Cooperation Opportunities between Romania and Japan</i> din cadrul Knowledge Fair ASE	Invitați Toshiyuki Matsubara, Ichiro Yamamoto (Human Resocia)
	26.11.2018	Simboluri japoneze de bun augur – atelier de pictat cutii de bijuterii (în cadrul lunii culturii japoneze, serie de evenimente coordonate de Ambasada Japoniei)	Coordonator: Maria Răducanu
	05.12.2018	Atelier de <i>go</i>	Coordonator: Iulian Militaru
	14.12.2018	Atelier <i>Redefinirea noțiunii de iubire, atașament și implicare emoțională în producțiile de desen animat ale lui Makoto Shinkai</i>	Coordonator: conf. univ. dr. Maria Grăjdian (Universitatea Nagasaki)
2019	09.01.2019	Club de lectură: literatura japoneză și economia	<i>Femeia minimarket</i> de Sayaka Murata
	15.02.2019	Donație particulară de cărți în limba japoneză	Olivia Berghianu (președinta companiei Exact Tours)
	20.02.2019	Experience with Japanese Universities	Invitat: prof. dr. Roger Hamlin (Michigan State University)
	27.02.2019	Jocuri culturale	Drumul Tokaidō – istoric și simboluri
	13.03.2019	„Povestea mea de succes” – antreprenori japonezi în România	Invitat Ichiro Yuki, patronul restaurantului Yuki Japanese Home Dining
	14.03.2019	Experience the Culture and Find Job Opportunities in Japan	Invitat: compania Human Resocia
	20.03.2019	Prezentare <i>Study in Japan: Scholarships and Exchange Programmes</i>	Invitat: Mio Sekiya, atașat cultural (Ambasada Japoniei) Jessica Rusnac (bursieră MIRAI, masterandă Facultatea de Relații Economice Internaționale)
	11- 12.04.2019	Sesiunea de Comunicări Studențești	Secțiunea de limba și civilizația japoneză
	15.04.2019	vizionarea unui film japonez premiat la Cannes în 2018, <i>Shoplifters</i> .	Partener: cinema Elvira Popesco
	17.04.2019	Săptămâna Altfel	Invitați: elevi și profesori de la clasele de limba japoneze ale Colegiul Național „Ion Creangă”
	24.04.2019	Lansarea podcasturilor Centrului pe canalul de YouTube	
	08.05.2019	Săptămâna Internațională Prelegere „Romania-Japan Business Development through JETRO Support”	Invitat: Keisuke Mizuno (director JETRO România)
	15.05.2019	Atelier de <i>go</i>	Coordonator: Iulian Militaru
	24-29.06.2019	Școala de vară de limba și cultura japoneză - ediția a IV-a	Coordonator: lector dr. Raluca Nicolae

An	Data	Eveniment	Observații
	04.10.2019	Atelier <i>The Japanese Spirit Meets the Romanian Heart – Collaborative Painting of Japanese Ceramics</i>	Coordonator: artist plastic Chisato Yasui
	07.11.2019	Atelier <i>Framework Analysis: Learning from Japanese Companies</i>	Coordonator: drd. Kurz Law (Globis University)
	17.11.2019	Atelier de <i>oribana</i> (Luna culturii japoneze, serie de evenimente coordonate de Ambasada Japoniei)	Coordonator: Mădălina Ceangău
	05.12.2019	Atelier <i>The Joy of Life at Crossroads in Isao Takahata's Animation Movie The Tale of Princess Kaguya</i>	Coordonator: conf. univ. dr. Maria Grăjdian (Universitatea Hiroshima)
	12.12.2019	Atelier de modelat în plastilină <i>Let's do it Together: the Making of the Mascot of the Center of Japanese Studies</i>	Coordonator: Ochappi (Japonia)
	02.03.2020	Atelier de măștișoare Hina-matsuri	Coordonator: Mădălina Ceangău
2020	22-26.06.2020	Școala de vară de limba și cultura japoneză - ediția a V-a (online)	Coordonator: lector dr. Raluca Nicolae

Sursa: Arhiva Centrului de Studii Japoneze ASE.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- David, I., Arsene, M., Militarum M.L., Nicolae, M., Nicolae, R.M., Panait, N.A., Pătru, C., Ruu, O.C., Tălmăcian, E. 2019. „Rolul tehnologiei în comunicarea în afaceri”, în Marinescu, Roxana, Nicolae, Mariana, Șerban-Oprescu, Anca Teodora (ed.). 2019. *Comunicare 4.0. Tratat de comunicare în afaceri internationale*, București, Editura ASE, 2019, pp. 406-494.
- Dima, V.V., Mohanu, F., Hurduzeu, R.E., Lorentz, M.A. and Pătru, C. 2018. „Foreign Language Education in ASE Bucharest - A Quantitative Approach”, in Dumitrescu, D., and A. Zamfir (coord.). 2018. *Proceedings of the 1st International Conference on Economics and Social Sciences*, Bologna: Filodiritto Publisher, inFOROmatica srl, pp. 322-333, https://www.researchgate.net/publication/335839695_Foreign_Language_Education_in_ASE_Bucharest_-_A_Quantitative_Approach.
- Dima, V.V., Mohanu, F., Șerban-Oprescu, A.-T., Lorentz, M.A., Nicolae, R. 2019. „Multiculturalism in Romanian Economic Higher Education. Part I – Western Cultural Centres”, în Dima, Alina Mihaela (ed.), *Sciendro Proceedings. Collaborative Research for Excellence in Economics and Social Sciences. April 4-5, 2019, Bucharest University of Economic Studies, Romania, Proceedings of the 2nd International Conference on Economics and Social Sciences (2019)*, pp. 173-183, Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/350496007_Dima_et_al_ICESS_2019_Multiculturalism_in_Romanian_Economic_Higher_Education_Part_I.
- Focșeneanu, A. 2013. “Japanese Studies at the University of Bucharest: Focusing on the Center for Japanese Studies”, în *Japanese Studies around the World 2013* (Nanyan Guo ed.), Kyoto: International Research Center for Japanese Studies, pp. 73-82.
- Marcoux, Sonia. 2013. „Lectoratul francez de la A.S.E: București”, în Nicolae, Mariana, Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor modern în ASE – o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, p. 91.
- Mohanu, F. 2013. „Istoric al predării limbii ruse”, în Nicolae, M., Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, pp. 80-81.
- Mohanu, F., Căplescu, R.D., Dima, V.V. 2019. „ASE’s Russian Cultural Center – 10 Years of Activity”, in Militarum, Marina-Luminița (coordinating editor), Dima, Viorela-Valentina, Enache, Antonia, Mureșan, Laura-Mihaela, Rusu, Olivia-Cristina, Marinescu, Roxana, Radler, Dana, Dărăbanț, Maria (Co-editors), *Proceedings of the 8th*

International Conference: Synergies in Communication (SiC) Bucharest, Romania, 31 October - 1 November 2019, Editura ASE, București, 2019, ISSN 2284 – 6654, pp. 92-104, <https://sic.ase.ro/wp-content/uploads/10.Mohanu.pdf>.

Mohanu, F., Dima, V.V., Nicolae, R., Lorentz, M.A., Șerban-Opreșcu, A.-T. 2019. „Multiculturalism in Romanian Economic Higher Education. Part II – Eastern Cultural Centres”, în Dima, Alina Mihaela (ed.), *Sciendo Proceedings. Collaborative Research for Excellence in Economics and Social Sciences. April 4-5, 2019, Bucharest University of Economic Studies, Romania, Proceedings of the 2nd International Conference on Economics and Social Sciences (2019)*, pp. 184-193, Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/350495904_Mohanu_et_al_ICESS_2019_Multiculturalism_in_Romanian_Economic_Higher_Education_Part_II.

Năstase, Pavel, Roșca, Ion Gh. (coord.). 2013. *Academia de Studii Economice din București: un secol de existență*, București: Editura ASE.

Nicolae, M., Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE: o perspectivă centenară*, București: Editura ASE.

Piroșcă, G.I. 2015. *Romanian - Russian journal of scientific research in economics* Vol. 1 (1), București: Editura ASE.

Stanciu-Capotă, Rodica. 2013. „Limbi romanice și comunicare în Afaceri”, în Nicolae, Mariana, Maftai, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în ASE – o perspectivă centenară*, București: Editura ASE, pp. 62-66.

Surse online

Academia de Studii Economice din București, Centrul de Studii Americane. nedatat. <http://csa.ase.ro/en/>, accesat în decembrie 2020.

Academia de Studii Economice din București, Centrul de Studii Americane. nedatat. Pagina de Facebook „Center for American Studies - Bucharest University of Economic Studies”, <https://www.facebook.com/CASBucharest>, accesat în decembrie 2020.

Academia de Studii Economice din București, Centrul de Studii Japoneze. nedatat. Canalul de Youtube „JapanASE”, <https://www.youtube.com/channel/UCd1NBsuxU2JJ8VRBtdWwa7w?reload=9&fbclid=IwAR3yoGxbSrspAQhCuGTZkbWzgsdi39f4py9xOQFweMouEfMTSawTKcxqYW0>, accesat în octombrie 2020.

Academia de Studii Economice din București, Centrul de Studii Japoneze. nedatat. Pagina de Facebook „JapanASE”, <https://www.facebook.com/JapanASE.LMA>, accesat în octombrie 2020.

Academia de Studii Economice din București, Consiliul de Administrație. nedatat. „Buletin informativ”, <https://ca.ase.ro/buletin-informativ/>, accesat în decembrie 2020.

Academia de Studii Economice din București, CRU ASE - Centre de Réussite Universitaire, nedatat, Pagina de Facebook „CRU ASE - Centre de Réussite Universitaire”, <https://www.facebook.com/CRU.ASE.Bucuresti/>, accesat în decembrie 2020.

Academia de Studii Economice din București, Lectoratul francez de la ASE. Nedatat, <https://lectoratase.wordpress.com/>, accesat în octombrie 2020.

Agence universitaire de la francophonie. 2017. „Stratégie de l’AUF 2017-2021. Construire ensemble le Nouvel Espace Universitaire Francophone”. <https://www.auf.org/wp-content/uploads/2017/04/Strat%C3%A9gie-2017-2021.pdf>, accesat în decembrie 2020.

Ambasada Japoniei în România. nedatat. „Concursul de prezentări în limba japoneză, ediția a III-a”, https://www.ro.emb-japan.go.jp/itpr_ro/00_000146.html, accesat în octombrie 2020.

Asociația Profesorilor de Limba Japoneză din România. 2019. „Concursul de prezentări în limba japoneză, ediția a III-a”, https://www.ro.emb-japan.go.jp/itpr_ro/00_000146.html <https://apjr.files.wordpress.com/2019/03/program-concurs-prezentari-2019-final.pdf>, accesat în octombrie 2020.

Consiliul European. 2011. „Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi Străine: Grilă de autoevaluare”, <https://europa.eu/europass/system/files/2020-05/CEFR%20self-assessment%20grid%20RO.pdf>.

Consortiul „Universitaria”. 2017-2020 „Newsletter”, <https://news.ubbcluj.ro/newsletter-consortiul-universitaria/>, accesat în decembrie 2020.

- David, Daniel, Andronesi, Ovidiu, Banabic, Dorel, Buzea, Carmen, Florian, Bogdan, Matu, Silviu, Miroiu, Adrian, Vlăsceanu, Lazăr. 2019. „Metarankingul Universitar 2019. Clasamentul Universităților din România”, Asociația Ad-Astra a Cercetătorilor din România, https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2019/11/Metarankingul_Universitar_2019.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Malamoud, Georges. 2017. „Institutional and societal expectations of higher education leadership”, AIU International Conference, Accra, Republica Ghana, 20 octombrie 2017, https://na.eventscloud.com/file_uploads/0b5ac47d0ba467bcc5f369f2767c0396_Georges-Malamoud.pdf
- MEC. nedat. „Instituții de învățământ superior”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.edu.ro/instituti-invatamant-superior>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, Biblioteca de Studii Americane „J.F. Kennedy”. nedat. <https://www.bcucloj.ro/ro/despre-noi/filiala/biblioteca-de-studii-americane-jfkennedy>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Centrul Cultural Japonez. nedat. <https://japanese.centre.ubbcluj.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Centrul de Studii Japoneze „Sembazuru”. nedat. <https://lett.ubbcluj.ro/sembazuru/index.php>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Centrul de Studii Americane. nedat. <https://lils.unibuc.ro/2008/centrul-de-studii-americane/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Centrul de Studii Japoneze. nedat. <http://japonezaunibuc.blog.fc2.com/>, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea din București, Secția de Limbă și Literatură Japoneză. nedat. http://japoneza.lils.unibuc.ro/?page_id=1718, accesat în octombrie 2020.
- Universitatea Româno-Americană din București, Centrul de Studii Româno-Japoneze „Angela Hondru”. nedat. <https://csrj.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- Wikipedia. nedat. „Campus Numérique Francophone”, https://fr.wikipedia.org/wiki/Campus_num%C3%A9rique_francophone, accesat în decembrie 2020.

Legislație (în ordine cronologică)

- * * * H.G. nr. 692/5 septembrie 2018 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 158/2018 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2018-2019, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 786/13 septembrie 2018, <https://rei.gov.ro/legislatie-17>.
- * * * H.G. nr. 735/13 septembrie 2018 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 26/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 808 din 20 septembrie 2018, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/205061>.
- * * * H.G. nr. 299/2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 375 din 11 mai 2020, <https://rei.gov.ro/legislatie-17>.
- * * * Legea nr. 1 din 5 ianuarie 2011 a educației naționale, cu modificări și completări până în 2020, , publicată în M.Of. nr. 18 din 10 ianuarie 2011, <http://www.cnfis.ro/wp-content/uploads/2020/08/legea-1-2011-act-2020.pdf>.
- * * * OMECTS nr. 5262 din 05.09.2011 privind constatarea rezultatelor clasificării universităților, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 637 din 06 septembrie 2011, <http://www.legex.ro/Ordin-5262-2011-114871.aspx>.

5.6 Privire de ansamblu asupra pregătirii multilingve extrașcolare în România

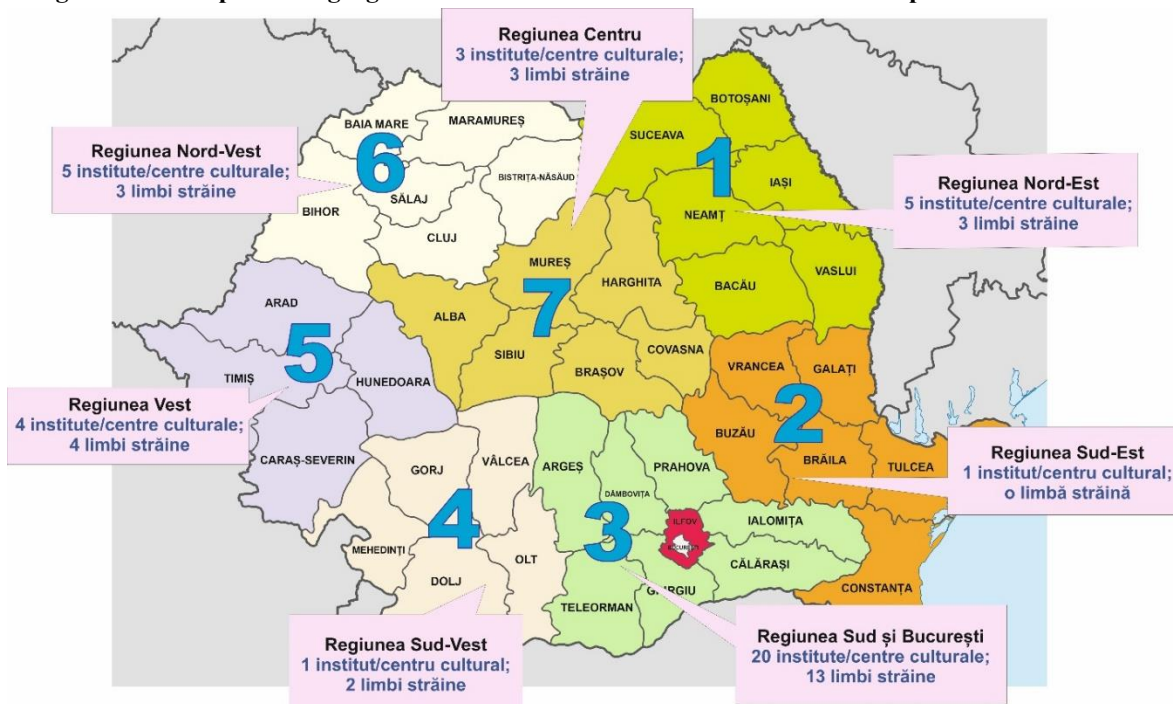
Viorela-Valentina DIMA

În cadrul Capitolului intitulat „Pregătirea multilingvă extrașcolară în România” am dorit să prezentăm oportunitățile oferite extrașcolar doritorilor de a-și însuși o limbă străină și de a-și dezvolta și exersa competențele interculturale. Capitolul a debutat prin câteva precizări terminologice (i.e. definirea termenilor „institut cultural”, „centru cultural”, „centru/școală de limbă străină”) și legislative (cu referire la cadrul juridic în care își desfășoară activitatea astfel de structuri pe teritoriul României – Legea nr. 31/1990, Legea nr. 292/2003, Legea nr. 1/2011), precum și prin consemnarea rolului institutelor/centrelor culturale și de limbi străine așa cum reiese din bibliografia de specialitate (i.e. rolul de „a promova diversitatea culturală și dialogul intercultural”, Comisia Europeană, 2014, p. 5; rolul de „ambasadori culturali, care contribuie la înțelegerea și cooperarea între popoare și țări”, Qian & Qi, 2016, p. 47).

Primele tipuri de organisme care contribuie la pregătirea multilingvă în context extrașcolar la care ne-am referit au fost *institutele/ centrele culturale străine*. Întrucât nu am reușit să identificăm un registru național (online) al institutelor/ centrelor culturale străine care își desfășoară activitatea în România, am alcătuit anexa intitulată „Institute culturale străine în România” pe baza cercetării întreprinse în luna noiembrie 2020 pe site-ul Ministerului Afacerilor Externe (<http://mae.ro/>) și pe site-urile unor reviste de informare și promovare a evenimentelor culturale (*Șapte Seri* și *Zile și nopți*). Am constat că în România activează 24 de institute/ centre culturale străine, care oferă 13 opțiuni de limbă: engleză, cehă, ebraică, germană, franceză, italiană, spaniolă, maghiară, română ca limbă străină, rusă, japoneză, slovacă și poloneză. Pe teritoriul României, cel mai des se întâlnesc institutele/ centrele culturale străine dedicate spațiului anglofon (în nouă orașe), germanofon (în șapte orașe), francofon (în cinci orașe), italofon (două orașe); restul spațiilor lingvistice și culturale sunt reprezentate doar în câte un oraș.

De asemenea, am constatat că marea majoritate a acestor instituții au sediul la București, dar există și câteva instituții cu filiale la Bacău, Baia Mare, Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Sibiu, Timișoara sau Târgu-Mureș. Figura 5.23 de mai jos ilustrează răspândirea geografică a *institutelor/ centrelor culturale străine* pe teritoriul României.

Figura 5.23 Răspândirea geografică a institutelor/centrelor culturale străine pe teritoriul României

Legendă:

1. **Regiunea Nord-Est:** Consiliul Britanic/British Council din Iași; Colțuri americane/American Corners din Iași și Bacău; Centrul Cultural German din Iași; Institutul Francez/Institut Français din Iași;
2. **Regiunea Sud-Est:** Colțul american/American Corner din Constanța;
3. **Regiunea Sud și București:** Consiliul Britanic/British Council; Colțul american/American Corner; Centrul Ceh; Centrul Comunitar Evreiesc (JCC – Jewish Community Center); Institutul Goethe/Goethe Institut; Casa de cultură „Friedrich Schiller”; Forumul Cultural Austriac; Institutul Francez/Institut Français; Institutul Italian de Cultură/ Instituto Italiano di Cultura; Institutul Cervantes/Instituto Cervantes; Centrul Cultural al Republicii Ungare; Institutul „Balassi” - Institutul Maghiar din București; Casa de Cultură „Petofi Sandor”; Institutul Cultural Român (ICR); Institutul Limbii Române (ILR); Centrul Rus de Știință și Cultură din București/Представительство Россотрудничества в Румынии; Centrul Cultural Japonez Nobori/ Nobori Dōjo; Centrul Japonez Akino; Institutul Cultural Slovac; Institutul Polonez/ Instytut Polski w Bukareszcie;
4. **Regiunea Sud-Vest:** Centru Cultural German și Britanic din Craiova;
5. **Regiunea Vest:** Colțul american/American Corner din Timișoara; Centrul Cultural German din Timișoara; Institutul Francez/Institut Français din Timișoara; Casa Italia – Timișoara sau Centrul Cultural Italian din Timișoara;
6. **Regiunea Nord-Vest:** Consiliul Britanic/British Council din Cluj-Napoca; Colțuri americane/American Corners din Cluj-Napoca și Baia Mare; Centrul Cultural German din Cluj-Napoca; Institutul Francez/Institut Français din Cluj-Napoca;
7. **Regiunea Centru:** Centrul Cultural German din Sibiu; Alianța Franceză/Alliance Française din Brașov; Colțul american/ American Corner din Târgu Mureș.

Sursa: analiză proprie.

Din Figura 5.26 de mai sus se observă că institutele/centrele culturale străine din România sunt cel mai bine reprezentate în Regiunea Sud și București (cu 20 de institute și 13 limbi străine, inclusiv româna ca limbă străină), urmată de Regiunea Nord-Est și Regiunea Sud-Est (cu câte cinci institute și trei limbi străine fiecare), Regiunea Vest (cu patru institute și patru limbi străine) și Regiunea Centru (cu trei institute și trei limbi străine). Regiunea Sud-Vest (cu un institut și două limbi străine) și Regiunea Sud-Est (cu un institut și o limbă străină) sunt cele mai „sărace” din punctul de vedere al oportunităților de dezvoltare a competențelor lingvistice și interculturale în mediul educațional extrașcolar cu sprijinul institutelor culturale străine.

În secțiunea dedicată institutelor/centrelor culturale străine din România, am prezentat pe scurt activitățile structurilor care oferă cursuri de limba engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, română ca limbă străină, rusă și japoneză și am lăsat pentru demersuri de cercetare activitățile structurilor care oferă cursuri de limba cehă, ebraică, maghiară, slovacă și poloneză. Am remarcat faptul că, alături de cursuri de limbă străină, institutele culturale străine din România organizează și sesiuni de testare a competențelor lingvistice acumulate (pentru obținerea unor certificate recunoscute la nivel național sau internațional), o mare varietate de activități culturale (pentru promovarea culturii țării de proveniență) și activități educaționale și profesionale (pentru consolidarea bunelor relații dintre instituții academice și diplomatice, dar și companii din România și din țările de proveniență).

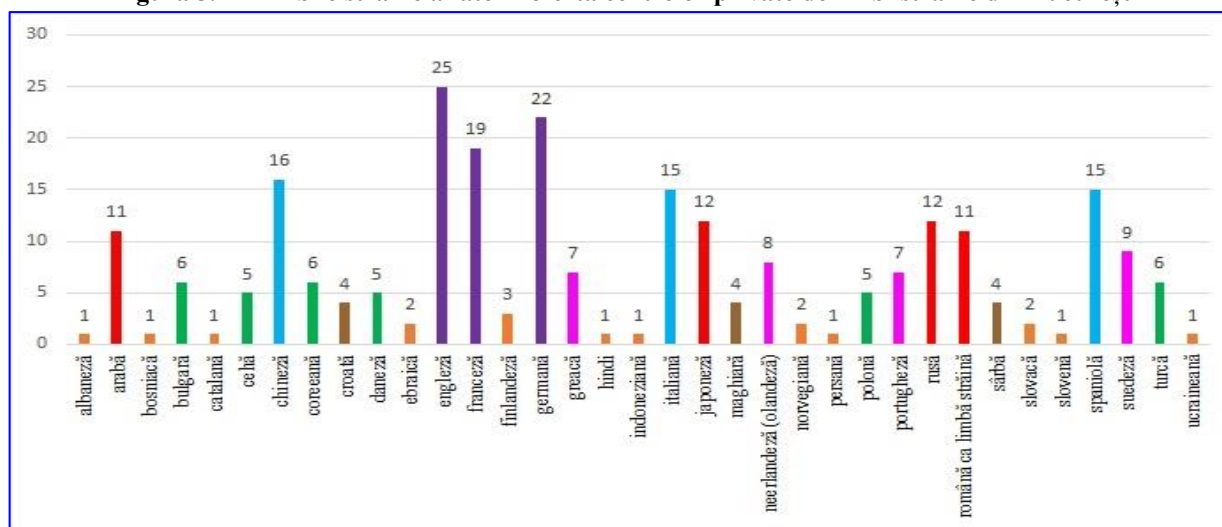
Al doilea tip de organisme care contribuie la pregătirea multilingvă în context extrașcolar la care ne-am referit a fost *centrele private de limbi străine*, cu discutarea pe larg a activităților desfășurate de 25 de astfel de centre care au sediul în București. Aspectele analizate au fost: oferta educațională: număr și public țintă; niveluri și regim de predare; cursuri pentru limbaje de specialitate și tipuri de atestate și certificări pe care le pot obține cursanții acestor centre. Dintre cele 25 de centre private de limbi străine prezentate, 17 sunt specializate exclusiv pe domeniul limbilor străine (cu o ofertă ce cuprinde de la una la 28 de limbi străine, inclusiv româna ca limbă străină), restul oferind în plus o paletă largă de cursuri de formare (cursuri pentru traducători și interpreți, comunicare și relații publice, artă plastică, fotografie, cultură și educație cinematografică, comunicare și asertivitate, public speaking, scriere creativă și multe altele), servicii de audit lingvistic, traducere și interpretariat, cluburi de conversație, programe de tip before și afterschool sau tabere de limbi străine. Analiza noastră a scos la iveală și faptul că centrele private de limbi străine analizate

s-au adaptat la contextul pandemiei de COVID-19 diversificându-și oferta în anul 2020 prin cursuri online și/sau în regim hibrid.

În ceea ce privește oferta de limbi străine a centrelor private de limbi străine din București, am consemnat faptul că în aceste centre se predau de către profesori nativi sau profesori români 35 de limbi străine, după cum urmează: albaneză, arabă, bosniacă, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, franceză, finlandeză, germană, greacă, hindi, indoneziană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză (olandeză), norvegiană, persană, polonă, portugheză, rusă, română ca limbă străină, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă și ucraineană.

Figura 5.24 ilustrează numărul de centre private de limbi străine din București care oferă fiecare limbă străină menționată. Astfel, din analiza noastră reiese faptul că centrele private de limbi străine din București oferă cel mai frecvent cursuri de limbă engleză (25 de centre – 100%), germană (22 de centre – 88%), franceză (19 centre – 76%), chineză (16 centre – 64%), italiană și spaniolă (câte 15 centre – 60%), japoneză și rusă (câte 12 centre – 48%), arabă și română ca limbă străină (câte 11 centre – 44%). Limbile străine mai rare sunt: suedeza (nouă centre – 36%), neerlandeza (olandeză) (opt centre – 32%), greaca și portugheza (câte șapte centre – 28%), bulgara, coreeana și turca (șase centre fiecare – 24%), ceha, daneza și polona (câte cinci centre fiecare – 20%), croata, maghiara și sârba (câte patru centre – 16%), finlandeza (trei centre, 12%). Cele mai rare limbi străine aflate în oferta centrelor private din București sunt ebraica și slovacă (două centre fiecare – 8%), albaneza, bosniaca, catalana, hindi, indoneziana, slovena și ucraineană (câte un centru – 4%).

Figura 5.24 Limbile străine aflate în oferta centrelor private de limbi străine din București

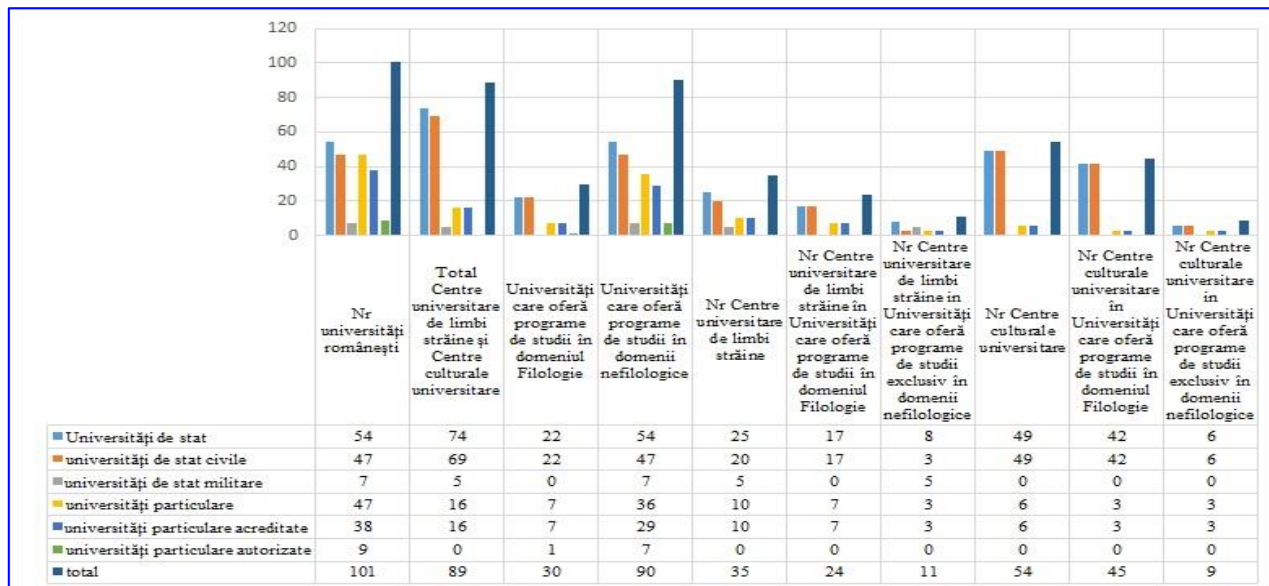

Sursa: analiză proprie.

Cel de-al treilea tip de organisme care contribuie la pregătirea multilingvă în context extrașcolar la care ne-am referit a fost cel al structurilor care își desfășoară activitatea sub egida universităților din România: *centrele universitare de limbi străine* și *centrele culturale universitare*. Întrucât nici în acest caz nu am reușit să identificăm un registru național (online) al acestor structuri, am alcătuit anexa „Limbile străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare” pe baza cercetării întreprinse în lunile octombrie-noiembrie 2020 pe site-urile oficiale ale universităților românești de stat și private acreditate și autorizate conform listei aflate pe site-ul Ministerului Educației Naționale (<https://www.edu.ro>). Analiza a avut în vedere următoarele aspecte: numărul de astfel de centre existente în instituțiile de învățământ superior din România, tipuri de limbi străine și spații lingvistice și culturale reprezentate în aceste instituții, distribuția geografică a celor două tipuri de centre; de asemenea, am încercat să aflăm dacă oportunitățile multilingve oferite de universitățile românești pot fi corelate cu o mai bună poziționare a acestora în clasamente naționale și internaționale.

Demersul nostru de cercetare a arătat că în universitățile din România există nu mai puțin de 89 de centre multilingve³²⁸, dintre care 35 de centre universitare de limbi străine și 54 de centre culturale universitare (vezi Figura 5.25 de mai jos). Marea majoritate a celor două tipuri de centre (69 din 89 de centre – 76%) funcționează în cadrul unor universități de stat civile, urmate de universitățile particulare acreditate (16 din 89 de centre – 18%) și de universitățile de stat militare (5 din 89 de centre – 6%), iar în universitățile particulare autorizate nu am identificat niciun astfel de centru.

Figura 5.25 Total centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare din România

Sursa: analiză proprie.

Tot în Figura 5.25 am ilustrat și numărul de centre de ambele tipuri existente în universități care organizează programe de studii universitare în domeniul Filologie. Reamintim că dintre universitățile din România menționate pe site-ul Ministerului Educației Naționale, marea majoritate oferă programe de studii în domeniul nefilologic (90 din cele 101 instituții), iar 30 de universități oferă programe de studii atât în domeniul filologic cât și în domeniul nefilologic. Din Figura 5.25 reiese faptul că majoritatea centrelor universitare de limbi străine (24) și a centrelor culturale universitare (45) funcționează în cadrul universităților care oferă și specializări filologice (i.e. 69 din cele 89 de centre de ambele tipuri – 78%); un număr mai mic de centre de ambele tipuri funcționează în cadrul universităților care oferă exclusiv specializări nefilologice (i.e. 20 din cele 89 de centre de ambele tipuri – 22%).

În ceea ce privește tipurile de limbi străine și spații lingvistice și culturale reprezentate în universitățile din România, analiza noastră a relevat o mare diversitate a ambelor aspecte. Pe de o parte, în Centrele universitare de limbi străine se studiază 26 de limbi străine (74% din totalul de 35 de limbi străine studiate la nivel universitar în România): arabă, bulgară, cehă, chineză, croată, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, greacă/neogrecă, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză (olandeză), norvegiană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă și ucraineană. Limbile străine întâlnite cel mai frecvent în oferta acestor centre sunt: engleza, franceza, germana, româna ca limbă străină, italiana și spaniola, urmate de arabă, maghiară, japoneză, portugheză și rusă; mai rar se studiază: chineza, greaca, neerlandeza, norvegiana, polona, suedeza și turca; cel mai rar se studiază: bulgara, ceha, croata, ebraica, finlandeza, sârba, slovacă și ucraineană. Pe de altă parte, există 26 de tipuri de centre culturale universitare, dintre care tipul cel mai bine reprezentat este cel al centrelor dedicate studiilor culturale franceze

³²⁸ Reamintim faptul că analiza noastră se bazează pe informațiile identificate pe site-urile instituționale ale universităților acreditate și autorizate din România; suntem conștienți de posibilitatea existenței unui număr mai mare de centre de ambele tipuri, pe care nu le-am identificat deoarece nu sunt suficient de vizibile pe site-ul instituțional.

și francofone, urmate de centrele dedicate studiilor chineze, germane, japoneze, coreene și israeliene; cel mai puțin frecvent se întâlnesc centrele dedicate studiilor ruse și americane.

Activitățile organizate de cele două tipuri de centre universitare sunt și ele variate, ca și activitățile centrelor private de limbi străine și ale institutelor culturale străine. Alături de cursuri de limbi străine și sesiuni de testare/ certificare a competențelor lingvistice dobândite de cursanți (specifice ambelor tipuri de centre universitare), paleta de activități desfășurate extrașcolar la nivel universitar include: organizarea de evenimente științifice (conferințe, mese rotunde și dezbateri cu participarea unor invitați din mediul academic, de afaceri, diplomatic și cultural); prezentări de oportunități de studiu și cercetare în universitățile străine pentru cadre didactice și absolvenți din România; prezentări de oportunități de lucru în România și în străinătate pentru vorbitorii de limbi străine; participări ale cursanților la concursuri și festivaluri pe teme culturale, evenimente de familiarizare cu tradițiile culturale străine (serii culturale pe teme muzicale, de lectură sau film), oportunități de informare și documentare pe baza resurselor digitale și print puse la dispoziția celor interesați cu sprijinul rețelelor de instituții academice, culturale, diplomatice și profesionale străine.

În ceea ce privește distribuția geografică a celor două tipuri de centre universitare, Figura 5.26 ilustrează reprezentarea în teritoriu a centrelor și indică numărul de limbi străine disponibile prin intermediu celor două tipuri de centre. Se observă faptul că regiunile cu cea mai bogată ofertă multilingvă și multiculturală sunt Regiunea Sud și București și Regiunea Nord-Vest (fiecare cu câte 26 de centre de ambele tipuri), urmate de Regiunea Nord-Est (cu 12 centre de ambele tipuri) și Regiunea Vest (cu 11 centre de ambele tipuri). Cel mai mic număr de centre universitare de ambele tipuri se înregistrează în Regiunea Sud-Est (șapte centre de ambele tipuri), Regiunea Centru (șase centre de ambele tipuri) și Regiunea Sud-Vest (un singur centru universitar de limbi străine, niciun centru cultural universitar).

Figura 5.26 Răspândirea geografică a centrelor universitare de limbi străine și a centrelor culturale universitare pe teritoriul României

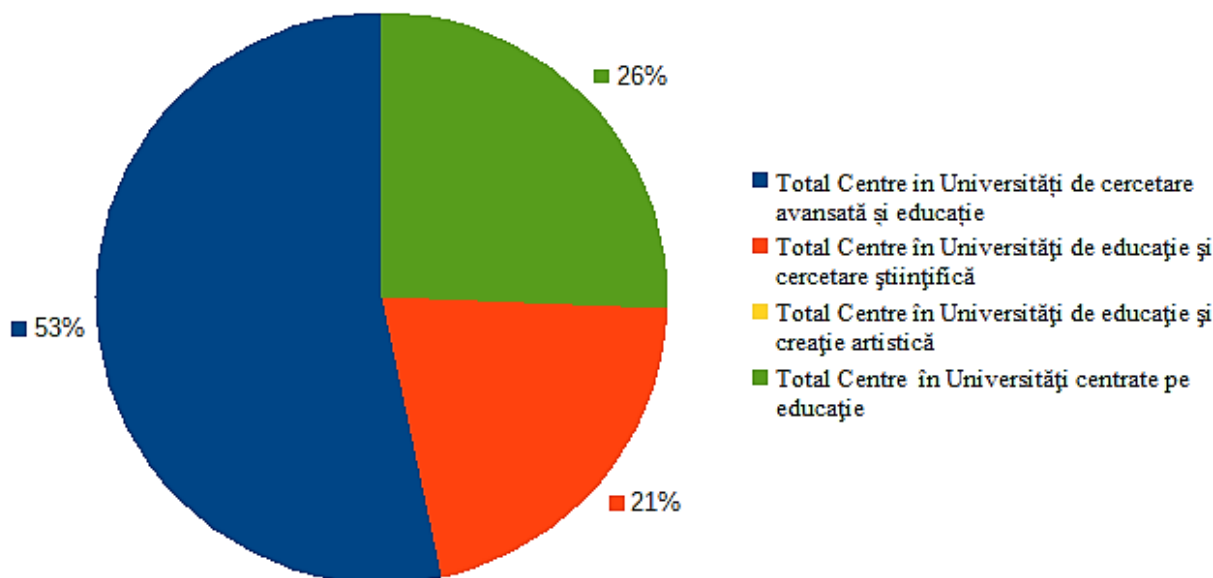

Sursa: analiză proprie.

Analiza noastră a avut în vedere și posibila corelare dintre existența celor două tipuri de centre universitare și poziționarea universităților românești în clasamente naționale și internaționale, cu referire la clasificarea universităților realizată prin OMECTS nr. 5262 / 2011 și clasamentul intitulat „Metarankingului Universitar 2019” alcătuit de David et al. (2019). Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și Universitatea din București sunt instituțiile care apar pe poziții fruntașe în ambele clasamente avute în vedere și au în structura lor și cele mai multe centre de ambele tipuri.

Pe de o parte, din perspectiva clasificării naționale a universităților (conform OMECTS nr. 5262 / 2011), am constatat faptul că în cele 12 universități de cercetare avansată și educație funcționează 53% din centrele de ambele tipuri, în cele 22 de universități de educație și cercetare științifică funcționează 21% dintre centrele de ambele tipuri, în cele 46 de universități centrate pe educație funcționează 26% dintre centrele de ambele tipuri, iar în cele opt universități de educație și creație artistică nu funcționează niciun centru din cele două tipuri (vezi Figura 5.30). Universitățile cu cele mai multe centre de ambele tipuri sunt: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (23 de centre – 26% din total), Universitatea din București (nouă centre – 10% din total), Academia de Studii Economice din București, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad (câte șase centre – 8% din total).

Figura 5.27 Clasificarea universităților românești conform OMECTS nr. 5262 / 2011, total centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare

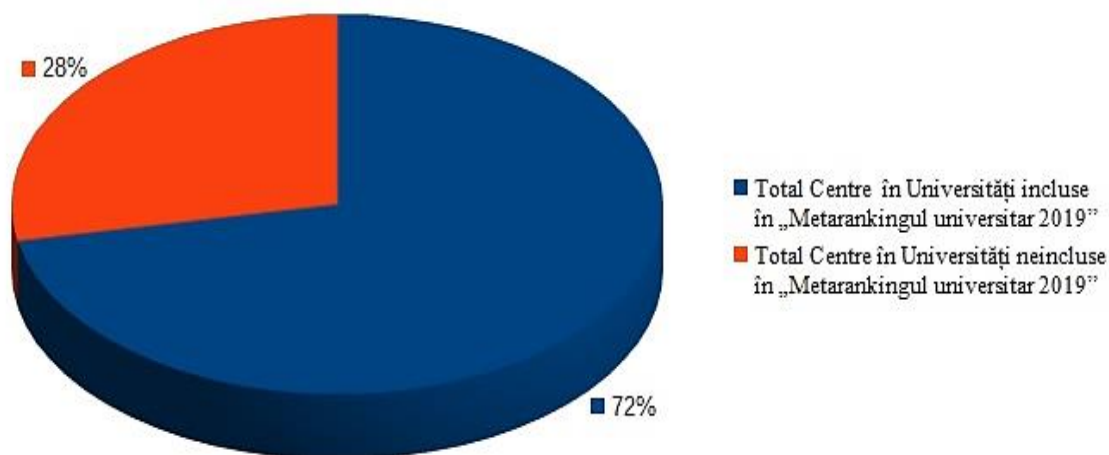

Sursa: analiză proprie.

Pe de altă parte, din perspectiva vizibilității internaționale a universităților românești (conform „Metarankingului Universitar 2019” realizat de David et al., 2019), am constatat că în cele 30 de universități incluse în „Metaranking” funcționează 72% dintre centrele universitare de limbi străine și centrele culturale universitare (vezi Figura 5.31). Dintre universitățile incluse în „Metaranking”, instituțiile cu cele mai multe centre de ambele tipuri sunt: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (23 de centre de ambele tipuri – 26% din total, Poziția 1 în „Metaranking”), Universitatea din București (nouă centre de ambele tipuri – 10% din total, Poziția 2 în „Metaranking”), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (șase centre de ambele tipuri – 8% din total, Poziția 5 în „Metaranking”) și Academia de Studii Economice din București (șase centre de ambele tipuri – 8% din total, Poziția 10 în „Metaranking”).

Figura 5.28 Clasificarea universităților românești conform „Metarankingului Universitar 2019”, total centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare

Sursa: analiză proprie.

Comparând tipurile de limbi străine și spații lingvistice și culturale reprezentate în universitățile din România cu tipurile de limbi străine oferite de mediul privat din București și spațiile lingvistice și culturale reprezentate de institutele culturale străine din România, observăm următoarele:

- există o mare diversitate de limbi străine în oferta de cursuri extrașcolare atât la nivel privat (35 de limbi străine), cât și la nivel universitar (26 de limbi străine);
- atât în context privat, cât și în context universitar, cel mai frecvent se studiază limbile engleză, franceză și germană;
- există diferențe între cele două contexte extrașcolare în ponderea celorlalte limbi străine care alcătuiesc un „Top 10” al frecvenței de ocurență: în mediul privat se studiază mai des chineza, italiana, spaniola, japoneza, rusa, araba și româna ca limbă străină, pe când în mediul universitar se studiază mai des româna ca limbă străină, italiana, spaniola, araba, maghiara, japoneza, portugheza și rusa;
- tipurile de spații lingvistice și culturale reprezentate în mediul universitar și în afara lui sunt comparabile ca număr (26 în mediul universitar, respectiv 24 în afara acestuia);
- există diferențe între cele două contexte extrașcolare în ceea ce privește ponderea centrelor culturale: în mediul universitar, centrele culturale francofone sunt pe primul loc, urmate de centrele culturale chineze, germane și japoneze, iar în afara mediului universitar centrele culturale anglofone sunt pe primul loc, urmate de cele germane și francofone;
- activitățile culturale și lingvistice organizate în mediul universitar și în afara lui sunt comparabile ca diversitate, amploare și sprijin din partea unor parteneri din țară și din străinătate;
- din punctul de vedere al reprezentării în teritoriu a institutelor și centrelor din mediul universitar și din afara lui, regiunile cu cea mai bogată ofertă multilingvă și multiculturală sunt: Regiunea Sud și București și Regiunea Nord-Vest, urmate de Regiunea Nord-Est și Regiunea Vest; regiunile cele mai „sărace” sub acest aspect sunt Regiunea Sud-Est, Regiunea Centru și Regiunea Sud-Vest (cea mai „săracă” dintre regiunile de dezvoltare ale României din punctul de vedere al ofertei multilingve);
- din perspectiva vizibilității naționale și internaționale a universităților românești, am constatat că universitățile clasate pe poziții fruntașe în OMECTS nr. 5262/2011 și în „Metarankingul Universitar 2019” (David et al., 2019) sunt universități în a căror structură funcționează cele mai multe centre de limbi străine și culturale – i.e. Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și Universitatea din București.

În concluzie, se poate spune că, per ansamblu, pe teritoriul României există o multitudine de oportunități oferite în mediul extrașcolar celor care doresc să-și perfecționeze cunoștințele de limbi străine și să-și dezvolte competențele interculturale. La nivel regional, am constatat totuși diferențe mari între oportunitățile oferite în Regiunea Sud și București și Regiunea Nord-Vest, pe de o parte, și Regiunea Sud-Est, Regiunea Centru și Regiunea Sud-Vest, pe de altă parte. Rămâne ca demers de cercetare ulterioară identificarea posibilităților de îmbunătățire a șanselor de dezvoltare multilingvă a celor din regiunile cu mai puține oportunități.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

Qian, Liu, Qi, Zhao. 2016. „Cultural institutes and their role in society”, Management of Sustainable Development Journal, Sibiu, Romania, Volume 8, No.1, pp. 45-47.

Surse online

Comisia Europeană. 2014. „Report on the role of public arts and cultural institutions in the promotion of cultural diversity and intercultural dialogue”, Comisia Europeană, Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură, https://www.europa-creativa.eu/Files/uploads/30-role_arts_diversity-dialogue_en.pdf, accesat în octombrie 2020.

David, Daniel, Andronesi, Ovidiu, Banabic, Dorel, Buzea, Carmen, Florian, Bogdan, Matu, Silviu, Miroiu, Adrian, Vlăsceanu, Lazăr. 2019. Metarankingul Universitar 2019. Clasamentul Universităților din România, Asociația Ad-Astra a Cercetătorilor din România, https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2019/11/Metarankingul_Universitar_2019.pdf.

MAE. nedat. Ministerul Afacerilor Externe, <http://mae.ro/>, accesat în octombrie-noiembrie 2020.

MEC. nedat. „Instituții de învățământ superior”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.edu.ro/institutiile-Invatamant-superior>, accesat în octombrie 2020.

Revista Șapte Seri. nedat. <https://www.sapteseri.ro/>, accesat în octombrie-noiembrie 2020.

Revista Zile și Nopti. nedat. <https://www.zilesinopti.ro/>, accesat în octombrie-noiembrie 2020.

Legislație

* * * Legea nr. 31 din 16 noiembrie 1990 privind societățile comerciale, publicată în Monitorul Oficial nr. 126 Legea 127/17 noiembrie 1990.

* * * Legea nr. 292 din 27 iunie 2003 privind organizarea și funcționarea așezămintelor culturale, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 473 din 02 iulie 2003.

* * * H.G. nr. 692/5 septembrie 2018 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 158/2018 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2018-2019, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 786/13 septembrie 2018.

* * * H.G. nr. 735/13 septembrie 2018 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 26/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 808 din 20 septembrie 2018.

* * * H.G. nr. 299/2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 375 din 11 mai 2020.

* * * Legea nr. 1 din 5 ianuarie 2011 a educației naționale, cu modificări și completări până în 2020, publicată în M.Of. nr. 18 din 10 ianuarie 2011, <http://www.cnfis.ro/wp-content/uploads/2020/08/legea-1-2011-act-2020.pdf>.

* * * OMECTS nr. 5262 din 05.09.2011 privind constatarea rezultatelor clasificării universităților, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 637 din 06 septembrie 2011, <http://www.legex.ro/Ordin-5262-2011-114871.aspx>.

6. Competențele lingvistice și inserția pe piața muncii din România

Alexandra COSTACHE-BABCINSCHI, Luana Audrey CHIRIȚĂ, Viorela-Valentina DIMA, Zinaida Tamara FEDOT, Monica GOT, Maria Antoaneta LORENTZ, Florina MOHANU, Raluca Marina NICOLAE, Cornelia PĂTRU, Mariana SĂNDULESCU

6.1 Preliminarii

<i>Luana Audrey CHIRIȚĂ, Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU</i>	431
6.1.1 Competențe cerute de piața muncii în România	
<i>Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU</i>	431
6.1.1.1 Profesorul de limbi străine – profil profesional	431
6.1.1.2 Competențe cerute de angajatori, indiferent de domeniu	435
6.1.2 Limbile străine de pe piața muncii din România	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	442
6.1.2.1 Oportunități pentru absolvenți de programe de studii umaniste	442
6.1.2.2 Oportunități pentru cunoscătorii de limbi străine, indiferent de specializarea absolvită	454
6.1.2.3 Rezumat	467
6.1.3 Piața serviciilor de traducere și interpretariat din România	
<i>Luana-Audrey CHIRIȚĂ</i>	471
6.1.3.1 Furnizorii de servicii de traducere și interpretariat	471
6.1.3.2 Profilul traducătorului și interpretului de succes	472
6.1.3.3 Limbi străine / combinații de limbi cerute pe piața serviciilor de traducere și interpretariat din România	473
6.1.3.4 Activități subordonate activităților de traducere	473
6.1.3.5 Instrumente de lucru	475
6.1.3.6 Clienții furnizorilor de servicii de traducere și interpretariat	476
6.1.3.7 Tarifele practice în domeniu	476
6.1.3.8 Câteva observații despre traducerea de filme, subtitrarea	477
6.1.3.9 Cadru legal (în loc de concluzii)	477
Bibliografie	481
6.2 Limba engleză pe piața muncii din România	
<i>Viorela-Valentina DIMA</i>	490
6.2.1 Limba engleză - limba străină predominantă pe piața muncii din România	490
6.2.2 Investitori străini și camere de comerț bilaterale din România	492
6.2.3 Domenii de activitate, tipuri de joburi, exemple de companii / instituții în care se folosește limba engleză	496
6.2.4 Rezumat	505
Bibliografie	505

6.3	Limba germană pe piața muncii din România	
	<i>Cornelia PĂTRU</i>	511
6.3.1	Introducere	511
6.3.2	Tipuri de joburi care necesită folosirea limbii germane	511
6.3.3	Domenii care implică folosirea limbii germane.....	513
6.3.4	Companii și parteneriate.....	513
6.3.5	Concluzii.....	514
	Bibliografie.....	514
6.4	Limba franceză pe piața muncii din România	
	<i>Alexandra COSTACHE-BABCINSCHI</i>	516
	Bibliografie.....	529
6.5	Limba italiană pe piața muncii din România	
	<i>Mariana SĂNDULESCU</i>	531
	Bibliografie.....	533
6.6	Limba spaniolă pe piața muncii din România	
	<i>Monica GOT</i>	534
	Bibliografie.....	541
6.7	Limba română ca limbă străină pe piața muncii din România	
	<i>Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ</i>	542
6.7.1	Cetățenii străini veniți la studii care se integrează pe piața muncii din România.....	542
6.7.2	Cetățenii străini angajați în România fără a fi urmat în prealabil studii aici.....	543
6.7.3	Opțiuni de perfecționare a cunoștințelor de limba română ca limbă străină	545
	Bibliografie.....	547
6.8	Limba rusă pe piața muncii din România	
	<i>Zinaida Tamara FEDOT, Florina MOHANU</i>	551
	Bibliografie.....	555
6.9	Limba japoneză pe piața muncii din România	
	<i>Raluca Marina NICOLAE</i>	557
6.9.1	Relațiile comerciale ale Japoniei cu Uniunea Europeană și România	557
6.9.2	Companii japoneze în România și piața muncii.....	558
	Bibliografie.....	560
6.10	Privire de ansamblu asupra inserției pe piața muncii din România a profesioniștilor cu competențe multilingve	
	<i>Florina MOHANU</i>	561
	Bibliografie.....	570

6.1 Preliminarii

Luana Audrey CHIRIȚĂ, Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU

Capitolul de față își propune să analizeze nevoia de competențe limbi străine pe piața muncii din România. Ne referim întâi la profilul profesional complex al profesorului de limbi străine, apoi – pentru alte domenii – punem competențele lingvistice în relație cu alte abilități, în cadrul mai larg al competențelor cerute pe piața muncii din România, așa cum reies ele din legislație, studii întreprinse de echipele unor proiecte de cercetare naționale și cercetări de mai mică amploare desfășurate la nivel universitar. În continuare, dedicăm o amplă secțiune identificării limbilor străine cerute pe piața muncii din România, dar și a oportunităților de angajare ale cunoscătorilor de limbi străine (absolvenți de studii umaniste și/sau indiferent de specializarea absolvită). O secțiune distinctă este dedicată serviciilor de traducere și interpretariat.

După acest lung preambul, capitolul conține secțiuni dedicate detalierei oportunităților de angajare ale celor care au competențe lingvistice solide în cel mai frecvent studiate limbi străine din România (engleză, franceză, germană, spaniolă și italiană), dar și în rusă sau japoneză. De asemenea, vom analiza pe scurt prezența limbii române ca limbă străină pe piața muncii din țara noastră – vorbită, desigur, de cetățenii străini care își găsesc de lucru în România.

6.1.1 Competențe cerute de piața muncii în România

Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU

În această secțiune ne propunem să prezentăm pe scurt rezultatele unor studii naționale și internaționale privitoare la cerințele pieței muncii, atât pentru profesorii de limbi străine, cât și pentru lucrătorii din alte domenii (limbile străine jucând un rol esențial și în alte domenii).

6.1.1.1 Profesorul de limbi străine – profil profesional

Pentru a deveni profesori de limbi străine, doritorii trebuie să facă dovada unor cunoștințe și competențe complexe – pe de o parte cele valabile în general pentru profesia didactică, pe de altă parte cele referitoare la predarea limbilor străine.

Referitor la profesia didactică în general, Legea Educației Naționale nr. 1/2011, Titlul V Statutul personalului didactic subliniază faptul că profesorii trebuie să aibă cunoștințe teoretice de specialitate, competențe pedagogice și metodice, competențe „pentru evoluția în cariera didactică”, competențe „de conducere, de îndrumare și de control”, „competențe complementare [...], cum ar fi predarea asistată de calculator, predarea în limbi străine, consilierea educațională și orientarea în carieră, educația adulților”, competențe transversale de comunicare „cu mediul social și cu mediul pedagogic, asumarea de responsabilități privind organizarea, conducerea și îmbunătățirea performanței strategice a grupurilor profesionale, autocontrolul și analiza reflexivă a propriei activități”. De asemenea, Standardele profesionale pentru profesia didactică elaborate pentru Ministerul Educației de către o echipă coordonată de Lucia Gliga, Președintele Consiliului Național pentru Pregătirea Profesorilor, fac referire la competențe pedagogice, de comunicare, inter-personale, de evaluare, digitale, psihologice și sociale (MEC. Gliga, L. (coord.), 2002, vezi și OMECS nr. 4.476/2016 privind aprobarea standardelor profesionale de formare continuă pentru funcția didactică).

Referitor la predarea limbilor străine, publicațiile pentru examenele naționale de titularizare și definitivativ prevăd „aspecte fundamentale” și „competențe generale ale cadrului didactic – profesor de limba engleză”, redate în Tabelul 6.1 de mai jos:

Tabelul 6.1 Competențele profesorului de limbi străine

Aspecte fundamentale vizate prin programă
<ul style="list-style-type: none"> • cunoașterea conținuturilor fundamentale; • cunoașterea tendințelor în evoluția disciplinei; • cunoașterea direcțiilor de adaptare a demersurilor pedagogice la conținutul educațional și la nevoile individuale ale elevilor; • cunoașterea didacticii generale și a didacticii disciplinei/metodicii predării; • probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice; • probarea capacităților de producere și utilizare practică a resurselor și materialelor didactice auxiliare; • demonstrarea abilităților de comunicare empatică și de cooperare, necesare realizării actului educațional; • demonstrarea capacității de folosire a metodelor de învățare continuă; • demonstrarea capacității de dezvoltare a strategiilor de învățare autonomă a limbii străine; • capacitatea de a aplica diferite procedee de evaluare și modalități de înregistrare a progresului elevilor; • demonstrarea capacității de a reflecta activ asupra prestației didactice proprii.
Competențele generale ale cadrului didactic – profesor de limba engleză
<ul style="list-style-type: none"> • competențe lingvistice, metodice și conceptuale, corespunzătoare predării conținuturilor disciplinei în procesualitatea lor, de la simplu la complex, de la cunoscut la elemente de noutate; • utilizarea corectă și adecvată contextual a limbii engleze; • folosirea de proceduri diverse și adecvate pentru sprijinirea, facilitarea și stimularea învățării; • proiectarea corectă a demersurilor didactice interactive, prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturile predate; • construirea unui demers didactic critic și reflectiv; • elaborarea documentelor de proiectare didactică (planificări, proiecte de unități de învățare, proiecte de lecție) pe baza programelor școlare, adecvată nevoilor colectivelor de elevi; • conceperea și proiectarea activităților de învățare; • proiectarea și realizarea demersului didactic trans-, inter- și multidisciplinar; • demonstrarea înțelegerii principiilor didacticii limbii engleze; • aplicarea cunoștințelor de metodică a predării limbii engleze; • utilizarea competență a documentelor reglatoare ale procesului de predare-învățare-evaluare; • folosirea tehnologiei informației în scopuri pedagogice; • proiectarea și realizarea evaluării competențelor dezvoltate de către elevi; • aplicarea diferitelor procedee de formare și evaluare a competențelor elevilor de receptare și producere a mesajelor scrise și orale, de interacțiune și transfer în diverse contexte de comunicare, precum și modalități de înregistrare a progresului elevilor; • adecvarea demersului didactic la particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, la abilitățile lor de comunicare, precum și la interesele lor de cunoaștere; • construirea unui climat educativ de cooperare, interactiv și stimulat, cu scopul creșterii eficienței rezultatelor; • reflecția asupra prestației didactice proprii și autoevaluarea.

Sursa: MECȘ. (2015). Programa pentru Examenul național de definitivare în învățământ. Disciplina de examen: Limba și literatura engleză, <http://definitivat.edu.ro/2020/>.

Pentru învățământul superior, Standardele ARACIS (2017) prevăd ca personalul didactic să aibă formarea inițială, să fi susținut o teză de doctorat sau să fie conducători de doctorat în domeniul disciplinelor predate³²⁹. Se adaugă, astfel, la competențele de mai sus și competențele legate de cercetarea științifică.

³²⁹ Cadrele didactice care predau la programe de „Limbi moderne aplicate” pot avea teza de doctorat și „în domeniul altor științe umaniste”, precum și „experiență/stagii în predarea disciplinelor specifice domeniului Limbi moderne aplicate” (ARACIS, 2017, p. 15).

Standardele naționale reflectă complexitatea profesiei didactice și sunt aliniate cu standardele europene. Acestea din urmă prevăd opt arii de competențe ale celor care predau (în) limbi străine (vezi Figura 6.1):

- valori și principii profesionale: conștientizarea și respectarea drepturilor elevilor (e.g. dreptul la educație, autonomie în învățare), conștientizarea și respectarea culturii de proveniență a elevilor, promovarea unor valori democratice;
- competențe lingvistice și de comunicare: competențe de receptare și reproducere de text, competențe de interacțiune, abilitatea de a decodifica aspecte paralingvistice și non-lingvistice cum ar fi gestică și mimică etc.;
- competențe digitale;
- competențe metalingvistice, metadiscursive și metaculturale: analizarea modalităților de folosire a limbii într-un anumit context. Analizarea dimensiunii lingvistice a unui anumit domeniu;
- competențe pedagogice: planificare și pregătire a lecțiilor, predare, evaluarea elevilor/ studenților;
- competențe de cooperare (cu colegi cadre didactice, personal administrativ, autorități, părinți etc.);
- competențe pentru educare inițială și dezvoltarea carierei: perfecționarea continuă a propriilor competențe lingvistice, autoevaluarea practicilor pedagogice etc.;
- oportunități de perfecționare profesională (în cadrul instituției angajatoare sau în afara ei).

**Figura 6.1 Cadrul European Comun de Referință pentru Profesorii de Limbi Străine.
Competențele cadrelor didactice**

Sursa: COE-ECML-CEFRLT. Bleichenbacher et al. (2019, p. 10).

La nivel internațional, Dima & Ștefan (2021) sintetizează 13 aspecte menționate de cadrele internaționale de referință pentru profesorii de limbi străine, atât la nivel global (conform EAQUALS, 2011, 2016), cât și la nivel regional sau local, în Europa și România (COE-ECML-CEFRLT. Bleichenbacher et al, 2019, MECȘ, 2015), Asia (Nguyean, 2013, Richards, 1998), SUA și Canada (NCATE, 2008, Faez, 2011, Richards, 1998), Australia (ACARA, 2011, Met, 1989, Norris, 1999). Cele 13 aspecte care compun profilul unui profesor de limbă străină sunt următoarele (conform Tabelului 6.2):

1. Educație și formare inițială, dezvoltare profesională pe parcursul întregii cariere (cunoștințe și competențe lingvistice, practici pedagogice/ metodice, abilități reflexive și de autoevaluare, abilități de observare și evaluare colegială, cunoașterea standardelor, politicilor, reglementărilor profesionale, cunoașterea istoricului practicilor profesionale în domeniu etc.);
2. Nivel avansat de competență lingvistică în limba predată (inclusiv aspecte paralingvistice și nonlingvistice);
3. Cunoștințe de specialitate:
  - cunoștințe lingvistice (fonetică și fonologie, morfo-sintaxă, semantică, lexicologie, tipologie discursivă și textuală, aspecte culturale, curente literare);
  - înțelegerea proceselor de achiziție/învățare a limbilor străine;

4. Cunoștințe generale (științe naturale și sociale, științe umaniste și arte);
5. Cunoștințe contextuale (e.g. conștientizarea modului în care predarea și învățarea limbilor străine sunt influențate de o varietate de factori: societate, instituție, comunitate etc.);
6. Cunoștințe și abilități pedagogice și metodice generale și specifice disciplinei predate (inclusiv planificarea, pregătirea și susținerea lecțiilor, evaluarea elevilor, conceperea de materiale didactice, conștientizarea nevoilor elevilor și adaptarea la acestea, abilitatea de a predă într-o manieră trans-, inter- și multidisciplinară, psihologie educațională, managementul clasei și al conflictelor etc.);
7. Competențe interculturale (inclusiv conștientizarea rolului pe care îl are mediul cultural din care provine elevul în sprijinirea/stânjenirea învățării și modul în care influențează rezultatele academice);
8. Competențe manageriale și administrative;
9. Competențe de cooperare/ comunicare (cu colegi cadre didactice, personal administrativ, autorități, părinți) și de ajustare a modului de predare în funcție de semnalele primite din partea acestora;
10. Competențe digitale;
11. Experiența de predare (acumulată în timpul formării inițiale și pe tot parcursul carierei);
12. Trăsături de caracter;
13. Valori și principii profesionale, comportament profesional.

Tabelul 6.2 Competențele cadrelor didactice de limbi străine, perspectivă internațională

Nr.	Regiune	Competențele profesorilor de limbi străine	La nivel global	În Europa	În România	În Asia	În Australia	În SUA	În Canada
			EAQUALS (2011, 2016) 13 arii cheie	COE-ECML- CEFRLT (2019) 8 arii cheie	MECȘ (2015)	Nguyen (2013), pornind de la Richards (1998)	Met (1989), Norris (1999), ACARA (2011)	NCATE (2008)	Faez (2011) pornind de la Richards (1998)
Surse – Cadre de referință pentru competențele profesorilor de limbi străine			EAQUALS (2011, 2016) 13 arii cheie	COE-ECML- CEFRLT (2019) 8 arii cheie	MECȘ (2015)	Nguyen (2013), pornind de la Richards (1998)	Met (1989), Norris (1999), ACARA (2011)	NCATE (2008)	Faez (2011) pornind de la Richards (1998)
1.		Educație și formare inițială, dezvoltare profesională pe parcursul întregii cariere (cunoștințe și competențe lingvistice, practici pedagogice/metodice, abilități reflexive și de autoevaluare, abilități de observare și evaluare colegială, cunoașterea standardelor, politicilor, reglementărilor profesionale, cunoașterea istoricului practicilor profesionale în domeniu etc.)	√	√	√			√	
2.		Nivel avansat de competență lingvistică în limba predată (inclusiv aspecte paralingvistice și nonlingvistice)	√	√	√	√	√	√	√
3.		Cunoștințe de specialitate: - cunoștințe lingvistice (fonetică și fonologie, morfo-sintaxă, semantică, lexicologie, tipologie discursivă și textuală, aspecte culturale, curente literare) - înțelegerea proceselor de achiziție/învățare a limbilor străine	√	√	√	√		√	√
4.		Cunoștințe generale (științe naturale și sociale, științe umaniste și arte)				√	√		
5.		Cunoștințe contextuale (e.g. conștientizarea modului în care predarea și învățarea limbilor străine sunt influențate de o varietate de factori: societate, instituție, comunitate etc.)				√			√
6.		Cunoștințe și abilități pedagogice și metodice generale și specifice disciplinei predate (inclusiv planificarea, pregătirea și susținerea lecțiilor, evaluarea elevilor, conceperea de materiale didactice, conștientizarea nevoilor elevilor și adaptarea la acestea, abilitatea de a predă într-o manieră trans-, inter- și multidisciplinară, psihologie educațională, managementul clasei și al conflictelor etc.)	√	√	√	√	√	√	√
7.		Competențe interculturale (inclusiv conștientizarea rolului pe care îl are mediul cultural din care provine elevul în sprijinirea/stânjenirea învățării și modul în care influențează rezultatele academice)	√	√				√	
8.		Competențe manageriale și administrative	√						
9.		Competențe de cooperare/ comunicare (cu colegi cadre didactice, personal administrativ, autorități, părinți) și de ajustare a modului de predare în funcție de semnalele primite din partea acestora	√	√	√			√	
10.		Competențe digitale	√	√	√			√	
11.		Experiența de predare (acumulată în timpul formării inițiale și pe tot parcursul carierei)	√						
12.		Trăsături de caracter					√		
13.		Valori și principii profesionale Comportament profesional	√	√	√	√	√	√	√

Sursa: traducere după Dima & Ștefan (2021, p. 82).

Așadar, profilul profesional al profesorului de limbi străine este unul deosebit de complex, care depășește sfera cunoștințelor de limbi străine și culturale și pe cea a cunoștințelor psiho-pedagogice. Pentru a fi un bun profesor (de limbi străine) este nevoie de o bună cultură generală și de cunoașterea mediului în care are loc predarea-învățarea, precum și de abilități dintre cele mai diverse, de la competențe de comunicare cu diverse tipuri de public țintă, la competențe manageriale sau competențe digitale etc.

6.1.1.2 Competențe cerute de angajatori, indiferent de domeniu

În această secțiune dorim să trecem în revistă câteva publicații privitoare la competențele necesare celor care doresc să își găsească un loc de muncă în România. Facem întâi referire la prevederile legale privitoare la competențele care trebuie dezvoltate de programele de studii universitare, apoi la cărți și articole de specialitate care analizează cerințele angajatorilor, atât din România, cât și din străinătate.

Din punct de vedere legislativ, H.G. nr. 915/2017 referitoare la *Metodologia de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior*, prevede, la criteriul „Conținutul programelor de studii” că programele de studii universitare evaluate de ARACIS trebuie să dezvolte un anumit set de

competențe „cognitive, tehnice sau profesionale și afectiv-valorice”, precum și

competențe transversale, cum sunt afirmarea personalității studentului în societate, comunicarea, limbile străine, lucrul în echipă, formarea studenților în spiritul valorilor europene, problemele referitoare la dezvoltarea durabilă a societății, la promovarea democrației, dialogului intercultural, respectării legii, responsabilității în exercitarea profesiei etc.

În plus:

Programele de studii asigură competențe de comunicare în două limbi străine, dintre care cel puțin una este o limbă de circulație internațională.

La criteriul „Rezultatele învățării”, H.G. Nr. 915/2017 face referire la multiplele scopuri ale dezvoltării acestor categorii de competențe – și anume: integrarea în societate, angajabilitatea, continuarea studiilor:

Cunoștințele, competențele și abilitățile dobândite sunt suficiente pentru a permite absolvenților să fie cetățeni activi și integrați în societate, să se angajeze pe piața muncii, să dezvolte o afacere proprie, să continue studiile universitare în ciclul următor și să învețe permanent.

Din perspectiva cerințelor angajatorilor români, prezentăm sinoptic rezultatele cercetărilor întreprinse în cadrul unor proiecte naționale (i.e. „Absolvenții și piața muncii” 2010-2012, „ACADEMIS” – vezi Vlăsceanu et al., 2009, 2010, sau „QUALITAS” – vezi Gogu & Iucu Bumbu (coord.), 2015), dar și de către autori precum Deaconu et al. (2014), Foerster-Pastor & Golowko (2017, 2018), Stăiculescu (coord.) et al. (2017), Butum et al. (2020), Dima & Mohanu (2020) și Mohanu, Dima & Lazăr (2020).

Proiectul intitulat „Studiu național de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților din învățământul superior”, pe scurt „Absolvenții și piața muncii”, a fost implementat în perioada 2010-2012, sub coordonarea lui Radu Mircea Damian, de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFSICDI), Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS) și cca 55 de universități partenere (de stat și particulare). Proiectul a avut drept scop analiza modulului „in care universitățile își corelează oferta universitară cu ceea ce numim adesea «piața muncii»” (conform Mesajul coordonatorului, publicat pe site-ul proiectului <http://absolvent-univ.ro/>). Acest obiectiv a fost atins prin intermediul unor chestionare distribuite în rândul absolvenților universităților partenere, promoțiile 2005-2009 și 2006-2010. Chestionarele au vizat aspecte precum: educație (preuniversitară, universitară, cursuri de formare profesională), programele de studii universitare (caracteristici, metode de predare-învățare, stagii de practică profesională, burse, competențe dobândite), locul de muncă (durata căutării unui loc de muncă, domeniul de activitate, venituri, competențe necesare etc.) (conform secțiunii „Rezultate

activități” de pe site-ul proiectului). S-au primit peste 39300 de răspunsuri de la absolvenți din promoțiile 2005-2009 și peste 73500 de răspunsuri de la absolvenți din 2006-2010 (conform Rapoartelor despre cele două serii de absolvenți).

Din perspectiva competențelor, absolvenții din promoțiile 2005 și 2009 consideră că universitățile contribuie la dezvoltarea unor abilități precum:

abilitatea de a utiliza calculatorul și de a naviga pe internet, abilitatea de a lucra în echipă, abilitatea de a acumula rapid noi cunoștințe, abilitatea de a gestiona eficient timpul de lucru și abilitatea de a veni cu idei și soluții noi, sau, cu alte cuvinte, competențele și abilitățile transversale, comune mai multor ocupații/profesii.

Pentru absolvenții din promoțiile 2006 și 2010, datele obținute sunt mai nuanțate, în sensul obținerii unor răspunsuri despre nivelul de la absolvire și cel cerut de angajator cu referire la următoarele tipuri de competențe (în ordinea importanței acordate de absolvenți): cunoașterea propriului domeniu de studiu/ a propriei specializări; cunoașterea altor domenii sau discipline; gândirea analitică; abilitatea de a acumula rapid noi cunoștințe; abilitatea de a negocia în mod eficace; abilitatea de a acționa bine în condiții de stres; abilitatea de a identifica noi oportunități și a acționa rapid pentru a le urmări; abilitatea de a coordona activități; abilitatea de a gestiona eficient timpul de lucru; abilitatea de a lucra în echipă; abilitatea de a utiliza calculatorul și de a naviga pe internet; abilitatea de a veni cu idei și soluții noi; disponibilitatea de a pune la îndoială ideile proprii și ale altora; abilitatea de a prezenta produse, idei sau rapoarte în fața unei audiențe; abilitatea de a elabora rapoarte, note sau alte documente; abilitatea de a scrie, a citi, a se documenta și de a conversa într-o limbă străină; capacitatea de a interpreta normele de drept în raport cu situațiile create (numai pentru absolvenții domeniului drept) (conform Raportul despre promoțiile 2006-2010, pp. 22-23). Dintre competențele percepute de absolvenți ca fiind dezvoltate de universități, subliniem:

- competențe lingvistice (i.e. abilități de susținere a unor prezentări în fața unei audiențe, și de elaborare documente);
- cunoștințe de limbi străine (scris, citit/ documentare, conversație), dar și importanța altor aspecte pe care le considerăm direct legate de competențele lingvistice³³⁰;
- abilități de lucru în echipă, abilități de negociere;
- gândire analitică.

Vlăsceanu et al. (2009, 2010) prezintă rezultatele proiectului intitulat „Asigurarea calității în învățământul superior din România în context european. Dezvoltarea managementului calității academice la nivel de sistem și instituțional” (ACADEMIS) desfășurat de Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS) sub coordonarea lui Ioan Curtu și Mihai Floroiu³³¹. Pe de o parte, Vlăsceanu et al. (2009, pp. 23-24) arată că angajatorii români își doresc angajați cu bune abilități organizatorice, de lucru în echipă și de comunicare, alături de alte aspecte precum: punctualitate sau moralitate. Pe de altă parte, Vlăsceanu et al. (2010, pp. 245-250) rafinează cercetarea, detaliind tipurile de competențe dorite de angajatorii români după cum urmează: specializare în domeniu, cunoaștere domenii conexe, argumentare verbală, argumentare scrisă, capacitate de comunicare, capacitatea de a lucra în echipă, capacitatea de a conduce o echipă, capacitatea de a se organiza, gândire sintetică, gândire analitică, spirit critic, creativitate, cunoștințe computer, limbă străină, punctualitate. Dintre competențele cerute de angajatorii români, reținem:

- competențe lingvistice (i.e. argumentare verbală, argumentare scrisă);

³³⁰ Conform Stein-Smith (2017) pentru prezentarea multiplelor avantaje personale, profesionale și sociale ale dezvoltării competențelor multilingve, de la dezvoltarea inteligențelor multiple (inteligenta cognitivă, emoțională, culturală sau creativă), la oportunități sporite de găsire a unui loc de muncă sau de a obține câștiguri salariale mai mari.

³³¹ Conform și cu Stanciu & Banciu (2012) pentru o discuție a rapoartelor de proiect elaborate de Vlăsceanu et al. (2009, 2010).

- cunoștințe de limbi străine, dar și importanța altor aspecte pe care le considerăm direct legate de competențele lingvistice;
- abilități de comunicare și de lucru în echipă;
- gândire analitică și sintetică.

Gogu & Iucu Bumbu (coord.) (2015) prezintă rezultatele proiectului intitulat „Dezvoltarea și consolidarea culturii calității la nivelul sistemului de învățământ superior românesc – QUALITAS”, desfășurat de Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS) sub coordonarea lui Jordan Petrescu. Secțiunea dedicată așteptărilor angajatorilor de la absolvenții de studii superioare din România a identificat următoarele aspecte de interes: nivelul de pregătire profesională a candidatului, media obținută la absolvire, reputația universității/ facultății, experiența în domeniu și experiența anterioară de muncă, modul în care candidatul s-a prezentat la interviu/concursul de angajare, vârsta, starea civilă, genul, aspectul fizic (pp. 183-186), dar și următoarele competențe: gândirea analitică, cunoașterea domeniului, capacitatea de comunicare, capacitatea de a lucra în echipă, proactivitatea, punctualitatea, spiritul critic, abilitatea de a folosi computerul, creativitatea, atitudinea pozitivă față de muncă, capacitatea de a argumenta convingător un punct de vedere, abilitatea de a scrie și vorbi într-o limbă străină, capacitatea de a se organiza eficient, capacitatea de a redacta o argumentație concisă și la obiect, capacitatea de a conduce o echipă (pp. 186-187). Reținem aspectele legate de competențele lingvistice (în limba maternă/ limbi moderne):

- capacități de argumentare și redactare;
- abilitatea de a scrie și vorbi într-o limbă străină;
- capacitatea de comunicare și de a lucra în echipă;
- gândirea analitică, spiritul critic.

Deaconu et al. (2014) au identificat un set de cca 20 de competențe cerute de angajatori din România, pe baza unui studiu care a inclus 92 de companii de stat și private, cu o vechime de la 1 la peste 90 de ani de activitate, în diverse domenii: construcții, imobiliare, producție, educație, consultanță, telecomunicații, comerț, turism, transporturi etc. Unul dintre criteriile de selecție a companiilor incluse în studiu a fost faptul că acestea angajează absolvenți de studii superioare. Setul de competențe identificat cuprinde mai multe categorii: *competențe generice* (limbi străine, alfabetizare digitală, abilități de negociere, abilități de conducere, abilitatea de analiză și problematizare, cunoștințe generale în alte domenii), *competențe participative* (orientarea spre obținerea de rezultate, atitudine proactivă, inițiativă, gândire neconvențională, responsabilitate în îndeplinirea sarcinilor de lucru), *competențe interpersonale* (abilități de comunicare și interacțiune, abilități de lucru eficient în echipă, abilitatea de a-i stimula pe ceilalți), *competențe organizatorice* (planificarea și organizarea eficientă a activității, capacitatea de lucru în condiții presante, abilitatea de învățare rapidă și adaptare, gestionarea promptă și eficientă a timpului, abilități de redactare de documente și rapoarte), *competențe profesionale specifice* (abilitatea de a îndeplini sarcini de lucru în domeniul postului, cunoștințe de specialitate în domeniul postului, abilități practice în domeniul postului, abilități specifice organizației) (conform Deaconu et al., 2014. p. 865 [în trad. autoarelor]). Dintre aceste competențe, reținem:

- includerea cunoștințelor de limbi străine în categoria competențelor generice, dar și importanța altor aspecte pe care le considerăm direct legate de competențele lingvistice;
- abilități de negociere, abilitatea de analiză și problematizare (tot în categoria competențelor generice);
- abilități de comunicare și interacțiune, abilități de lucru eficient în echipă (în categoria competențelor interpersonale);
- abilități de redactare de documente și rapoarte (în categoria competențelor organizatorice).

Studiile efectuate de Foerster-Pastor & Golowko (2017, 2018) s-au concentrat pe competențele cerute de angajatorii de pe piața muncii din România, cu sfera de activitate în domeniul externalizării serviciilor și, respectiv, al serviciilor destinate companiilor. Studiile au constatat în analiza a peste 90 de anunțuri de recrutare postate pe site-uri de recrutare de către 10 companii multinaționale cu sedii și în România, pentru

angajare în posturi din domenii precum: contabilitate și finanțe, achiziții, colectarea de informații despre companii (în engl. „business intelligence”), operator introducere date, servicii clienți, vânzări (Foerster-Pastor & Golowko, 2017, p. 1074, Foerster-Pastor & Golowko, 2018, p. 840). Autorii au propus gruparea competențelor cerute de angajatori în trei categorii: „*hard skills*” (i.e. abilități cuantificabile date de cunoștințele de specialitate și experiența acumulată): limbi străine, competențe digitale, introducere/ analiză de date, contabilitate/ finanțe, managementul proiectelor, managementul proceselor, cunoștințe în vânzări, predare de cunoștințe, resurse umane, cunoștințele privitoare la condițiile de acordare a garanțiilor, cunoștințe în achiziții, managementul schimbării; „*soft skills*” (i.e. abilități sociale): analiză și rezolvare de probleme, comunicare, lucru în echipă, orientarea spre client, proactivitate/ iscusință în afaceri, atenție, lucru autonom, organizarea timpului/ prioritizare, rezolvarea mai multor sarcini de lucru în același timp, abilități organizatorice, conștientizare culturală, abilități de negociere; și *caracteristici personale*: capacitate de învățare, flexibilitate, entuziasm și atitudine pozitivă, reziliență, orientare spre obținerea de rezultate, inovare, abilități etice, empatie (Foerster-Pastor & Golowko, 2017, p. 1074, [în trad. autoarelor]). Observăm:

- includerea cunoștințelor de limbi străine pe prima poziție în categoria „hard skills”, dar și a altor aspecte pe care le considerăm direct legate de competențele lingvistice:
- analiză și rezolvare de probleme, comunicare, lucru în echipă, conștientizare culturală, abilități de negociere (în categoria „soft skills”).

Stăiculescu (coord.) et al. (2017) au analizat cerințele angajatorilor din România, din perspectiva companiilor care angajează absolvenți ai Academiei de Studii Economice din București. În studiul pe bază de chestionar au fost incluse 80 de astfel de companii. Aspectele avute în vedere au fost grupate în: *abilități* (concentrare și învățare; independență și automotivare; gândire logică; adaptarea rapidă la schimbări; cunoașterea programelor: Excel, Word, Acces; alte limbi străine în afara limbii engleze; rezistența la stres; creativitate; abilități de cercetare) și *atitudini* (prioritizarea activităților; responsabilitate; respect și bunăvoință față de ceilalți; integrarea unui feedback de dezvoltare; interes pentru dezvoltare personală și profesională; deschidere spre orice tip de activitate; flexibilitate, inițiativă, adaptabilitate socială; disponibilitate, curiozitate, empatie; punctualitate și seriozitate). Cele mai importante aspecte semnalate de companiile participante la studiu au fost: atitudinea proactivă față de muncă și competențele de comunicare, de lucru în echipă și cele digitale, urmate de cunoașterea unor limbi străine și experiența acumulată în activități de voluntariat (Stăiculescu (coord.) et al., 2017, p. 262). Reținem:

- includerea cunoștințelor de limbi străine (altele decât limba engleză), printre competențele cele mai apreciate de angajatorii absolvenților ASE, dar și aprecierea altor aspecte pe care le considerăm direct legate de competențele lingvistice:
- gândire logică, abilități de cercetare;
- competențe de comunicare, competențe de lucru în echipă.

Butum et al. (2020) analizează competențele necesare pe piața muncii, așa cum sunt ele percepute de studenții români de la două instituții de învățământ superior de stat. Studiul pe bază de chestionar analizează răspunsurile primite de la studenți ai Academiei de Studii Economice din București (140 de studenți de la Facultatea de Relații Economice Internaționale) și ai Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative (170 de studenți de la Facultatea de Comunicare și Relații Publice) (Butum et al., 2020, p. 8437). Aspectele avute în vedere sunt grupate în șase categorii: *competențe internaționale* (abilitatea de comunicare și lucru eficient în echipă, bună cunoaștere a limbii engleze, bună cunoaștere a unei limbi străine alta decât engleza, înțelegerea contextului politic, economic și de afaceri internațional, abilitatea de a lucra în echipe multidisciplinare, abilitatea de a lucra în echipe multiculturale), *abilități personale* (integritate, adaptabilitate, inițiativă și implicare), *competențe legate de managementul carierei* (documentarea despre piața muncii și oportunități de angajare, folosirea internetului și a platformelor de recrutare pentru găsirea unui loc de muncă, abilitatea de a redacta și prezenta un CV), *competențe privitoare la locul de muncă* (planificare, organizare, rezolvarea de probleme, orientarea spre client și obținerea de rezultate, gândirea critică în procesul decizional),

competențe teoretice (cunoașterea unor concepte teoretice generale și formarea unui mod de gândire propriu, cunoașterea terminologiei, teoriei și conceptelor legate de profesie) și *abilități practice* (folosirea corectă în practică a principiilor și cunoștințelor teoretice, folosirea instrumentelor TIC, folosirea abilităților matematice pentru rezolvarea problemelor operaționale, înțelegerea realităților economice) (Butum et al., 2020, pp. 8436-8437 [în trad. autoarelor]). Observăm:

- includerea cunoștințelor de limba engleză și alte limbi străine în categoria competențelor internaționale, precum și importanța altor aspecte pe care le considerăm direct legate de competențele lingvistice;
- abilitatea de comunicare și lucru eficient în echipă, abilitatea de a lucra în echipe multiculturale (tot în categoria competențelor internaționale);
- abilitatea de a redacta și prezenta un CV (în categoria competențelor legate de managementul carierei);
- rezolvarea de probleme, gândirea critică în procesul decizional (în categoria competențelor privitoare la locul de muncă);
- cunoașterea terminologiei, teoriei și conceptelor legate de profesie (în categoria competențelor teoretice).

Dima & Mohanu (2020) și Mohanu, Dima & Lazăr (2020) analizează modul în care dezvoltarea competențelor de cercetare ale studenților poate contribui la dezvoltarea unei serii de competențe cerute pe piața muncii, la nivel național și internațional. De exemplu, Mohanu, Dima & Lazăr (2020, p. 456) subliniază faptul că în fiecare etapă a procesului de cercetare este nevoie de o multitudine de abilități (vezi Tabelul 6.3 de mai jos). Dintre abilitățile menționate, le sublinem pe cele lingvistice și direct legate de acestea:

- competențe lingvistice (scris, citit, elaborare de documente, prezentare în fața unei audiențe);
- rezolvarea de probleme, gândire analitică.

Tabelul 6.3 Demersul de cercetare – etape și competențele necesare

Etape în demersul de cercetare	Competențe necesare
1. Documentare	citit, rezolvarea de probleme, capacitatea de a face opțiuni independente în rezolvarea sarcinilor (în engl., „task discretion”), abilități organizatorice, atenție la detalii; abilități de coordonare și gestiune eficientă a timpului; învățare activă
2. Evaluarea surselor și materialelor de documentare	citit, rezolvarea de probleme, capacitatea de a face opțiuni independente în rezolvarea sarcinilor, abilități organizatorice, gândire analitică, atenție la detalii; abilități de coordonare și gestiune eficientă a timpului; învățare activă
3. Redactare, corectură, revizuire, rescriere	citit, scris, competențe numerice, competențe digitale, rezolvarea de probleme, capacitatea de a face opțiuni independente în rezolvarea sarcinilor, abilități organizatorice, gândire analitică; creativitate, originalitate, spirit de inițiativă; atenție la detalii; abilități de coordonare și gestiune eficientă a timpului; învățare activă
4. Citări și bibliografie	citit, scris, competențe digitale, rezolvarea de probleme, capacitatea de a face opțiuni independente în rezolvarea sarcinilor, abilități organizatorice, atenție la detalii
5. Prezentarea rezultatelor cercetării în fața unei audiențe (presupune: a) redactare, corectură, revizuire, rescriere a materialelor folosite în prezentarea orală; b) susținerea prezentării orale)	citit, scris, competențe numerice, competențe digitale, rezolvarea de probleme, capacitatea de a face opțiuni independente în rezolvarea sarcinilor, abilități organizatorice, atenție la detalii; abilități de coordonare și gestiune eficientă a timpului; învățare activă

Sursa: traducere după Mohanu, Dima & Lazăr (2020, p. 456).

Studiile amintite până în acest moment au cercetat competențele cerute pe piața muncii din România pe baza unor modele teoretice internaționale, pentru a pune necesitățile locale în perspectivă internațională. Din acest considerent, ne referim în continuare la meta-analiza efectuată de Dima & Ștefan (2021), care au trecut în revistă cerințele angajatorilor la nivel global, cu accent pe continentele: Europa, Asia, Australia și America de Nord. Sursele incluse în meta-analiză sunt de o mare varietate: cărți și articole de specialitate (Deaconu et al., 2014, Foerster-Pastor & Golowko, 2017, 2018, Stăiculescu (coord.) et al., 2017, Butum et al., 2020 – pentru situația din România; Wickam, 2015 – pentru situația din SUA), studii ale unor instituții (Comisia Europeană, Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene), studii ale unor organizații internaționale (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Organizația Internațională a Muncii), studii ale unor institute culturale (Erling, 2014, pentru Consiliul Britanic), studii efectuate de universități (Jackson & Chapman, 2009, pentru University of Western Australia), reglementări sau studii publicate de instituții publice (H.G. 915/ 2017 – pentru situația din România; Gyarmati et al., 2020 – pentru situația din Canada), precum și publicații în reviste și jurnale online (*World Economic Forum*). Dima & Ștefan (2021) grupează cerințele angajatorilor identificate în aceste publicații în trei categorii (vezi Tabelul 6.4 de mai jos):

- *competențe lingvistice – în limba maternă și limbi străine* (alfabetizare, competențe de receptare de text scris, competențe de producere de mesaje scrise și orale, competențe interculturale și conștientizare a apartenenței la comunitatea globală);
- *competențe cerute pe piața muncii, dezvoltate prin intermediul competențelor lingvistice* (raționament logic, rezolvarea de probleme și gândirea analitică, gândirea creativă, abilități interpersonale și lucrul în echipă, competențe pentru învățarea pe tot parcursul vieții) și
- *alte competențe cerute pe piața muncii* (competențe numerice, competențe digitale).

Tabelul 6.4 Competențele absolvenților de secol XXI

Regiune	La nivel global	În Europa	În România	În Asia	În Australia	În SUA	În Canada
Competențele absolvenților de secol 21							
Surse:	OECD.Quintini (2014); Word Economic Forum (2018)	Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene (2006) 8 competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții; Comisia Europeană (2016); Consiliul Uniunii Europene (2018)	HG 915/2017; Deaconu et al. (2014) - 20 de competențe; Foerster-Pastor & Golowko (2017, 2018); Stăiculescu (coord.) et al. (2017); Butum et al. (2020) – 23 de competențe	ILO/ OIM (2015) - 23 de competențe-cheie; Erling (2014)	Jakson & Chapman (2009) - 20 de seturi de competențe	Wickam (2015) - 19 competențe	ILO. Dyson & Keating (2015); ILO/ OIM (2019); Gyarmati et al. (2020) - 9 competențe esențiale
Competențe lingvistice – în limba maternă și limbi străine: - alfabetizare - competențe de receptare de text scris (citire) - competențe de producere de mesaje scrise și orale - competențe interculturale și conștientizare a apartenenței la comunitatea globală	√	√ competențe multilingve	√ engleză + o altă limbă străină	√	√ analiza diferitelor tipuri de text; abilități de vorbire în public; abilități de argumentare	√ abilități de prezentare	√
Competențe cerute pe piața muncii, dezvoltate prin intermediul competențelor lingvistice: - raționament logic, rezolvarea de probleme și gândirea analitică - gândirea creativă	√ abilități de influențare și cooperare; inteligența emoțională; abilități de	√ competențe sociale și civile	√ capacitatea de a lucra în echipe multiculturale; abilități de negociere	√ comunicarea eficientă la locul de muncă (în relația cu colegii de echipă și	√ inteligența emoțională	√ abilități de convingere; abilități decizionale	√ abilități de conducere / leadership skills

Regiune	La nivel global	În Europa	În România	În Asia	În Australia	În SUA	În Canada
Competențele absolvenților de secol 21							
Surse:	OECD. Quintini (2014); Word Economic Forum (2018)	Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene (2006) 8 competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții; Comisia Europeană (2016); Consiliul Uniunii Europene (2018)	HG 915/2017; Deaconu et al. (2014) - 20 de competențe; Foerster-Pastor & Golowko (2017, 2018); Stăiculescu (coord.) et al. (2017); Butum et al. (2020) – 23 de competențe	ILO/ OIM (2015) - 23 de competențe-cheie; Erling (2014)	Jakson & Chapman (2009) - 20 de seturi de competențe	Wickam (2015) - 19 competențe	ILO. Dyson & Keating (2015); ILO/ OIM (2019); Gyarmati et al. (2020) - 9 competențe esențiale
- abilități interpersonale și lucrul în echipă - competențe pentru învățarea pe tot parcursul vieții	autoorganizare, organizare și gestionare a timpului; creativitate			clienții; abilități de negociere; abilități de comunicare și management)			
Alte competențe cerute pe piața muncii: - competențe numerice - competențe digitale	√ dexteritate; abilități fizice; să fii demn de încredere, originalitate; inițiativă	√ abilități de bază în știință și tehnologie; simțul inițiativei și competențe antreprenoriale; alfabetizare financiară	√ cunoștințe teoretice solide; valori europene, valori democratice; respectarea legii; atitudine proactivă față de muncă; experiență de voluntariat; responsabilitate profesională; abilități pentru dezvoltarea durabilă			√	√

Sursa: traducere după Dima & Ștefan (2021, p. 83).

Fiecare dintre cele trei categorii enumerate anterior se regăesc în toate publicațiile analizate, existând și anumite rafinări la nivel regional. Astfel, din perspectiva *competențelor lingvistice*, în Europa se pune accent pe dezvoltarea competențelor multilingve ale angajaților, în România fiind identificată necesitatea cunoașterii limbii engleze alături de alte limbi străine; în Australia, angajatorii subliniază nevoia unor competențe de analiză a diferitelor tipuri de text, abilități de vorbire în public sau abilități de argumentare; iar în SUA sunt la mare căutare abilitățile de prezentare. Din perspectiva *competențelor dezvoltate prin intermediul competențelor lingvistice*, la nivel global se cer abilități de influențare și cooperare, inteligență emoțională, abilități de auto-organizare, organizare și gestionare a timpului, creativitate; în Uniunea Europeană se cer competențe sociale și civice; în România se cer capacitatea de a lucra în echipe multiculturale și abilități de negociere; în Asia sunt necesare comunicarea eficientă la locul de muncă (în relația cu colegii de echipă și clienții, abilități de negociere, abilități de comunicare și management; în Australia se apreciază inteligența emoțională a angajaților; în SUA se cer abilități de convingere și abilități decizionale; în Canada se pune accent pe abilități de conducere / leadership skills. Din categoria *altor competențe cerute pe piața muncii*, la nivel global sunt amintite dexteritatea, abilitățile fizice, necesitatea ca angajații să fie demni de încredere, originalitatea, spiritul de inițiativă; la nivelul Uniunii Europene se cer abilități de bază în știință și tehnologie, simțul inițiativei și competențe antreprenoriale, alfabetizare financiară, în România se cer cunoștințe teoretice solide, valori europene, valori democratice, respectarea legii, atitudine proactivă față de muncă, experiență de voluntariat, responsabilitate profesională sau abilități pentru dezvoltarea durabilă.

În concluzie, în această secțiune am încercat să arătăm care este locul competențelor lingvistice între celelalte competențe cerute de angajatori pe piața muncii din România. Am prezentat pe scurt o serie de cercetări bazate pe modele teoretice internaționale prin intermediul cărora s-au identificat nevoile pieței muncii din România atât din perspectiva angajatorilor, cât și din perspectiva absolvenților de studii superioare aflați în căutarea unui loc de muncă. Am observat includerea cunoștințelor de limbi străine în topul celor mai cerute competențe, alături de alte competențe direct legate de competențele lingvistice (cel mai des menționate fiind: gândirea critică, abilitatea de analiză și rezolvare de probleme, comunicare și lucru în echipă, abilități de redactare de documente).

6.1.2 Limbile străine de pe piața muncii din România

Viorela-Valentina DIMA

Obiectivul secțiunii de față este să identifice care sunt limbile străine cerute de angajatorii de pe piața muncii din România și ce oportunități de angajare au cei care cunosc aceste limbi străine. Ne vom referi, pe rând, la oportunitățile care se ivesc pentru absolvenții de studii umaniste care au în componența lor studiul unor limbi străine și la oportunitățile existente pentru cunoscătorii de limbi străine, indiferent de specializarea absolvită. Datele sunt extrase dintr-o varietate de surse: standarde naționale, publicații de interes profesional (e.g. Codul Ocupațiilor din România), studii și articole de specialitate realizate de instituții românești sau europene, precum și de cadre didactice universitare sau studenți, site-uri ale unor instituții bancare și comerciale.

6.1.2.1 Oportunități pentru absolvenți de programe de studii umaniste

Pentru a vedea care sunt așteptările privitoare la viitoarele cariere ale absolvenților de programe filologice axate pe însușirea și dezvoltarea competențelor de limbi moderne, am consultat reglementările în vigoare referitoare la evaluarea calității academice a acestor programe – i.e. standardele specifice în domeniul „Științe umaniste și teologie” (ARACIS, 2017). Am extras din aceste Standarde informații despre profesiile pe care le pot avea absolvenții de programe de licență din subdomeniile *Limbă și Literatură* (programe din categoriile Limbă și Literatură, Literatură universală și comparată), *Limbi moderne aplicate* (programe din categoriile Traducere și interpretare, Limbi moderne aplicate), *Studii culturale* (programe din categoriile Studii iudaice, Studii americane, Studii culturale, Studii europene), precum și absolvenții de programe de masterat din subdomeniile *Filologie* și *Studii culturale*. Redăm informațiile extrase în Tabelul 6.5 de mai jos.

Tabelul 6.5 Profesii prevăzute în standardele ARACIS pentru absolvenții de programe din domeniul „Științe umaniste și teologie”, selecție specializări în limbi străine

Subdomeniu	Program de studii	Profesii
Licență		
Limbă și literatură	Limbă și literatură	profesori în învățământul secundar, asistenți de cercetare, cercetători, consilieri, filologi, lingviști, experți, traducători, interpreți, interpreți pentru relații diplomatice, referenți literari, secretari literari, editori, redactori, funcționari de stat, funcționari publici.
	Literatură universală și comparată	profesori în învățământul secundar, asistenți de cercetare, cercetători, muzeografi, bibliotecari, traducători de literatură, filologi, editori, redactori, referenți literari, secretari literari, consilieri în probleme de cultură sau integrare, documentariști, agenți în turismul cultural, manageri culturali

Subdomeniu	Program de studii	Profesii
Limbi moderne aplicate	Traducere și interpretare	traducători, interpreți, asistenți de cercetare, cercetători, consilieri, filologi, funcționari de stat, funcționari publici, redactori, referenți literari, secretari literari, consilieri pe probleme de cultură, editori, terminologi, revizori, lucrători în companii mari și mici, profesori în învățământul secundar
	Limbi moderne aplicate	specialist în comunicare profesională multilingvă, traducător, mediator cultural, corector, revizor, tehnoredactor, specialist în asistență managerială și secretariat de nivel înalt (asistent manager), referent de specialitate, documentarist, redactor, funcționar de stat, funcționar public, lucrător în companii mari și mici, referent relații externe, asistent de cercetare în lingvistică, profesor în învățământul secundar
Studii culturale	Studii iudaice, Studii americane, Studii culturale, Studii europene	referenți de specialitate, documentariști, experți, profesori în învățământul secundar, asistenți de cercetare, cercetători, redactori, funcționari de stat, funcționari publici, lucrători în companii mari și mici, consultant administrație publică, consilier administrație publică, referent de specialitate administrația publică, referent de specialitate așezământ cultural, specialist în protocol și ceremonial, etnograf, expert în domeniul etnografiei, etnolog, consilier primăriei pe probleme de specific local, consilier probleme refugiați, consilier probleme de minorități
Masterat		
Filologie - Masterat profesional	absolvenți ai programelor din domeniul Limbă și literatură	profesori de limbă și literatură, redactori, referenți literari, secretari literari, consilieri în probleme de cultură sau integrare, documentariști, agenți în turismul cultural, manageri culturali, referenți literari, secretari literari, editori, redactori, traducători de literatură
	absolvenți ai domeniului de licență Limbi moderne aplicate	traducători, interpreți, interpreți pentru relații diplomatice
Filologie - Masterat de cercetare științifică		filologi, lingviști, teoreticieni ai literaturii, istorici literari a căror carieră se orientează înspre activitatea de cercetare în institute specializate sau înspre cariera didactică
Filologie - Masterat didactic		profesori
Studii culturale - Masterat profesional		consultanți și experți în programe de turism cultural, manageri în cadrul serviciilor locale și centrale culturale și de patrimoniu, referenți în administrația publică, ghizi culturali, manageri în turism sau de patrimoniu cultural-istoric, referenți de specialitate, documentariști, experți, redactori, funcționari de stat, funcționari publici, lucrători în companii mari și mici
Studii culturale – Masterat de cercetare științifică		cercetători în domeniu, a căror carieră se orientează înspre activitatea de cercetare în institute specializate sau pentru cariera didactică
Studii culturale – Masterat didactic		profesori

Sursa: informații extrase din Standardele ARACIS (2017).

Pentru o imagine comparativă mai clară a domeniilor de activitate pentru care se pregătesc cei care se specializează în ariile selectate din domeniul „Științe umaniste și teologie”, am alcătuit Tabelele 6.5 și 6.6 de mai jos pentru absolvenții de programe de licență și, respectiv, masterat, pe categorii de domenii, luând ca reper Codul Ocupațiilor din România (COR). Pe de o parte, pentru absolvenții de programe de licență din domeniu, ocupațiile predilecte anticipate de Standardele ARACIS (2017) se regăsesc în categoriile: învățământ/ educație; autori/ jurnaliști/ lingviști; administrație publică. La aceste trei categorii, se mai adaugă: categoria lucrători în companii mari și mici – pentru cei ce se specializează în Traducere și interpretare, Limbi moderne aplicate sau Studii culturale; categoria Bibliotecari, arhivari, curatori – pentru cei ce se specializează în Literatură universală și comparată sau Studii culturale; categoria Specialiști în domeniul juridic, social și cultural – pentru cei ce se specializează în Limbi moderne aplicate. Pe de altă parte, pentru absolvenții de programe de masterat din domeniu, ocupațiile predilecte anticipate de Standardele ARACIS (2017) se regăsesc în categoria învățământ/ educație, la care se adaugă categoriile autori/ jurnaliști/ lingviști și administrație publică pentru ambele categorii de masterat – Filologie și Studii culturale. În plus, pentru absolvenții de masterat în Studii culturale regăsim ocupații în categoriile Specialiști în domeniul juridic, social și cultural și Lucrători în companii mari și mici. Așadar, ARACIS (2017) anticipează că absolvenții de programe de licență și masterat umaniste cu specializări în limbi străine devin cu precădere cadre didactice sau lucrează ca autori/ jurnaliști/ lingviști (traducători / interpreți, angajați ai unor edituri etc.) sau își găsesc de lucru în instituții din administrația publică.

Tabelul 6.6 Domenii de activitate în care își pot găsi de lucru absolvenții ai programelor de studii de licență din domeniul „Științe umaniste și teologie”

Domeniu de activitate – adaptare după COR	Domeniu de studiu de licență				
	Limbă și literatură	Literatură universală și comparată	Traducere și interpretare	Limbi moderne aplicate	Studii culturale
Învățământ/ educație	√ profesori în învățământul secundar	√ profesori în învățământul secundar	√ profesori în învățământul secundar	√ profesori în învățământul secundar	√ profesori în învățământul secundar
Autori/ jurnaliști/ lingviști	√ asistenți de cercetare, cercetători; √ filologi, lingviști; √ traducători, interpreți, interpreți pentru relații diplomatice; √ referenți literari, secretari literari; √ editori, redactori	√ asistenți de cercetare, cercetători; √ filologi; √ traducători de literatură; √ referenți literari, secretari literari; √ editori, redactori	√ asistenți de cercetare, cercetători; √ filologi, terminologi, revizori; √ traducători, interpreți; √ referenți literari, secretari literari; √ editori, redactori	√ asistenți de cercetare în lingvistică; √ revizor; √ traducător, √ referenți de specialitate, documentariști, √ corector, tehnoredactor, redactori	√ asistenți de cercetare, cercetători, √ referenți de specialitate, documentariști, experți; √ redactori

COMPETENȚELE LINGVISTICE ȘI INSERTIA PE PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA

Domeniu de activitate – adaptare după COR	Domeniu de studiu de licență				
	Limbă și literatură	Literatură universală și comparată	Traducere și interpretare	Limbi moderne aplicate	Studii culturale
Bibliotecari, arhivari, curatori		√ muzeografi, bibliotecari, documentariști			√ etnograf, expert in domeniul etnografiei, etnolog
Specialiști în domeniul juridic, social și cultural				√ mediator cultural	
Administrație publică	√ funcționari de stat, funcționari publici; √ consilieri	√ consilieri în probleme de cultură sau integrare; √ agenți în turismul cultural, manageri culturali	√ funcționari de stat, funcționari publici; √ consilieri; consilieri pe probleme de cultură	√ funcționari de stat, funcționari publici √ referent relații externe	√ funcționari de stat, funcționari publici; √ consultant administrație publică, consilier administrație publică, referent de specialitate administrația publică, consultant administrație publică, consilier administrație publică, referent de specialitate administrația publică, consilier primăriei pe probleme de specific local, consilier probleme refugiați, consilier probleme de minorități √ referent de specialitate așezământ cultural; √ specialist în protocol și ceremonial
Lucrător în companii mari și mici			√ lucrători în companii mari și mici	√ lucrători în companii mari și mici √ specialist în comunicare profesională multilingvă, specialist în asistență managerială și secretariat de nivel înalt (asistent manager)	√ lucrători în companii mari și mici

Sursa: analiză proprie pe baza Standardelor ARACIS (2017) și a Codului Ocupațiilor din România (COR).

Tabelul 6.7 Domenii de activitate în care își pot găsi de lucru absolvenții ai programelor de studii de masterat din domeniul „Științe umaniste și teologie”

Domeniu de activitate – adaptare după COR	Domeniu de studiu de masterat					
	Filologie - Masterat profesional	Filologie - Masterat de cercetare științifică	Filologie - Masterat didactic	Studii culturale - Masterat profesional	Studii culturale – Masterat de cercetare științifică	Studii culturale – Masterat didactic
Învățământ/ educație	√ profesori de limbă și literatură	√ carieră didactică	√ carieră didactică		√ carieră didactică	√ carieră didactică
Autori/ jurnaliști/ lingviști	√ traducători, interpreți, interpreți pentru relații diplomatice, traducători de literatură; √ referenți literari, secretari literari, , documentariști; √ editori, redactori	√ filologi, lingviști; √ teoreticieni ai literaturii, istorici literari		√ documentariști, experți, redactori		
Specialiști în domeniul juridic, social și cultural					√ cercetători în institute specializate	
Administrație publică	√ consilieri în probleme de cultură sau integrare, agenți în turismul cultural, manageri culturali			√ consultanți și experți în programe de turism cultural, manageri în cadrul serviciilor locale și centrale culturale și de patrimoniu, ghizi culturali, manageri în turism sau de patrimoniu cultural-istoric; √ referenți în administrația publică, referenți de specialitate, funcționari de stat, funcționari publici		
Lucrători în companii mari și mici				√ lucrători în companii mari și mici		

Sursa: analiză proprie pe baza ARACIS (2017) și a Codului Ocupațiilor din România (COR).

Pentru a vedea în ce măsură posibilele cariere ale absolvenților de programe de licență și masterat umaniste cu specializări în limbi străine anticipate de ARACIS (2017) se regăsesc și în fapt, am consultat o serie de publicații dedicate inserției pe piața muncii a absolvenților de studii superioare din România.

Proiectul „Absolvenții și piața muncii” s-a desfășurat în perioada 2010-2012, fiind realizat de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFSICDI), Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS) și cca 55 de universități partenere (de stat și particulare). Scopul proiectului a fost de a urmări „legătura dintre studiile absolvite de tineri și activitatea lor profesională”, prin analiza răspunsurilor primite de la absolvenți din promoțiile 2005-2009 și 2006-2010. Dintre tendințele raportate pentru absolvenții din domeniul „Științe umaniste și teologie” (conform Absolvenții și piața muncii, nedatat, Rapoarte...), reținem aspecte precum:

- absolvenții din domeniu au printre „cele mai ridicate rate de continuare a studiilor după finalizarea celor universitare”. Continuarea studiilor se face prin programe de masterat și doctorat, dar și prin cursuri de specializare/ perfecționare etc.;
- peste 70% dintre absolvenții din domeniu își găsesc de lucru;
- căutarea unui loc de muncă durează cca 4-5 luni după absolvire. Cel mai ușor, găsirea unui loc de muncă s-a făcut „prin intermediul inspectoratelor școlare județene”, sectorul public având un rol esențial în angajarea absolvenților din acest domeniu.

Studii de mai mică anvergură au realizat Dima, Grosu-Rădulescu & Hurduzeu (2018, 2019), cu accent pe inserția pe piața muncii a absolvenților programului „Limbi moderne aplicate (engleză - franceză)” organizat de Academia de Studii Economice din București. Studiul din 2018 a arătat că majoritatea celor cca 20 de universități românești care organizează astfel de programe anticipează (conform ARACIS, 2017) că absolvenții își vor găsi de lucru ca traducători, specialiști în comunicare multilingvă, mediatori lingvistici și culturali, editori și redactori, în domenii de activitate precum economie și afaceri internaționale, contabilitate, marketing, management, juridic, relații publice (p. 164 [în trad. autoarei]). Ambele studii au subliniat diversitatea de domenii în care și-au găsit în fapt de lucru absolvenții programului amintit, din promoțiile 2016-2018:

- call center și suport clienți: reprezentant serviciu clienți engleză-franceză, analist conținut franceză, operator limba franceză;
- contabilitate și finanțe: analist/ consilier financiar, manager portofoliu clienți, analist conturi creditoare, analist achiziții, stock broker;
- diplomație: stagiar/ social media coordinator la ambasade;
- educație și cultură: librar, profesor de limba engleză;
- IT și telecomunicații: analist portofoliu persoane juridice, specialist marketing online, specialist servicii operaționale, asistent în asigurarea calității, agent de recrutare, ambasador digital Google, specialist în social media, editor conținut digital
- marketing și comunicare: responsabil client, operator cercetare de piață;
- medicină și sănătate: specialist în asigurări medicale, promovare servicii medicale online;
- resurse umane: agent de recrutare;
- servicii înfrumusețare: antrenor de fitness;
- servicii transport/ curierat: însoțitor de zbor, agent servicii pentru pasageri, asistent relații publice (la companii de transport aerian);
- sport/ artă/ divertisment: specialist marketing și comunicare la muzeu;
- turism și alimentație: expert în operațiuni specifice restaurantelor, stagiar aprovizionare, stagiar serviciu clienți, asistent proiect;
- vânzări: tenant reprezentative (imobiliare), departament manager (magazin de haine);

- organizații non-guvernamentale: instructor, vice-președinte departamentul de finanțe (spicuire din Dima, Grosu-Rădulescu & Hurduzeu, 2018, p. 167, 2019, p. 161).

Remarcăm faptul că majoritatea covârșitoare (i.e. peste 90%) a absolvenților din promoțiile 2016-2018 ai programului „Limbi moderne aplicate (engleză - franceză)” organizat de ASE și-au găsit de lucru în companii mari și mici, dintre care menționăm: Conectys, Deloitte, Genpact, H&M, Nestlé, Optaros, Oracle, Ryanair, Société Générale, TAROM, Telus, Vodafone, Webhelp etc.; mai puțini absolvenți s-au angajat în instituții de cultură (Consiliul Britanic, muzee) sau instituții diplomatice (Ambasada Canadei în România, Ambasada României la Londra) (conform Dima, Grosu-Rădulescu & Hurduzeu, 2019, p. 162). Prin urmare, probabil datorită arhitecturii programului (care, alături de disciplinele fiologice, conține discipline economice în fiecare semestru, de ex. „Concepte și principii economice”, „Antreprenariat în afaceri internaționale”, „Introducere în economia internațională”, „Marketing internațional”, „Management”, „Piețe financiare internaționale”, „Managementul resurselor umane”, „Dreptul afacerilor”, „Relații publice” etc.³³²), absolvenții sunt pregătiți și înclinați să-și caute un loc de muncă în sectorul economic, la companii private, mai degrabă decât în sectorul public, la instituții de învățământ, sau în administrația publică.

Până acum, am încercat să aflăm ce direcții de carieră pot avea absolvenții de programe umaniste axate pe însușirea și dezvoltarea competențelor de limbi moderne, în general. În cele ce urmează, dorim să ne referim la limbile străine pentru care se caută specialiști, în domeniile de activitate învățământ/ educație și autori/ jurnaliști/ lingviști (cele două domenii predilecte anticipate de Standardele ARACIS, 2017).

Domeniul învățământ / educație

Pe parcursul acestui volum, am arătat care sunt limbile străine reprezentate în sistemul de educație românesc, la nivel preuniversitar, universitar și postuniversitar, dar și în centrele de limbi străine universitare (i.e. care funcționează în structura universităților), centrele particulare de limbi străine și institutele culturale străine. Toate aceste structuri au nevoie de cadre didactice specializate.

Amintim că la nivel preuniversitar se predau 22 de limbi (materne și moderne, incluzând româna ca limbă oficială de stat): armeană, bulgară, cehă, chineză, croată, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neogreacă, polonă, portugheză, română, rromani, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, turcă, ucraineană. Pentru a preda oricare dintre aceste limbi, cadrele didactice trebuie să fi absolvit un program de studii universitare cu specializare în limba respectivă, din cadrul domeniului „Științe umaniste și teologie”, și programul de pregătire psiho-pedagogică (modulul I pentru a preda la nivel antepreșcolar, preșcolar, primar și gimnazial și modulul II pentru a preda la nivel liceal și postliceal) și să fi susținut examenul de titularizare pe post.

La nivel universitar se predau 35 de limbi (materne și moderne): arabă, armeană, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, hindi, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neerlandeză (olandeză), neogreacă/ greacă, norvegiană, persană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană. Pentru a preda oricare dintre aceste limbi, cadrele didactice trebuie să fi absolvit un program de studii universitare cu specializare în limba respectivă și programul de pregătire psiho-pedagogică (modulele I și II), dar și să fi obținut titlul de Doctor „în domeniul disciplinelor predate” (conform ARACIS, 2017).

La nivelul programelor postuniversitare înscrise în Registrul național al programelor postuniversitare (RNPP), am identificat 4 limbi de predare: româna (în majoritate covârșitoare), engleza, germana și maghiara. La aceste programe se adaugă programele de perfecționare pentru cadrele didactice de limbi materne și moderne organizate de universități și/sau institute culturale. Pentru a preda la această a doua categorie de programe, cadrele didactice trebuie să fi absolvit un program de studii universitare cu specializare în limba respectivă și programul de pregătire psiho-pedagogică (modulele I și II).

³³² Academia de Studii Economice din București, Planuri de învățământ, nedatat. „Facultatea de Relații Economice Internaționale, Limbi moderne aplicate (engleză-franceză)”, <https://planinvatamant.ase.ro/SelectiePlan1.aspx?pp=16>.

La nivel extrașcolar, oferta este una foarte variată. Pe de o parte, în centrele universitare de limbi străine se predau 26 de limbi străine: arabă, bulgară, cehă, chineză, croată, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză (olandeză), neogreacă/ greacă, norvegiană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă și ucraineană. Pe de altă parte, în centrele particulare de limbi străine se predau 35 de limbi străine: albaneză, arabă, bosniacă, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, franceză, finlandeză, germană, hindi, indoneziană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză (olandeză), neogreacă/ greacă, norvegiană, persană, polonă, portugheză, rusă, română ca limbă străină, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă și ucraineană. În plus, în institutele/ centrele culturale străine se predau 13 limbi: cehă, ebraică, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, polonă, română ca limbă străină, rusă, slovacă și spaniolă. Pentru a preda în aceste instituții, cadrele didactice trebuie să fi absolvit (cel puțin) un program de studii universitare cu specializare în limba respectivă.

În Tabelul 6.6 de mai jos prezentăm sinoptic oportunitățile de angajare ca profesor de limbi străine pentru fiecare dintre cele 38 de limbi identificate pe parcursul volumului. Observăm următoarele:

- la nivel preuniversitar, universitar și extrașcolar este nevoie de profesori de 20 limbi (materne și moderne): bulgară, cehă, chineză, croată, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neogreacă / greacă, polonă, portugheză, română, rusă, sârbă, slovenă, spaniolă, turcă, ucraineană;
- la nivel preuniversitar și universitar este nevoie de profesori de 2 limbi (materne): armeană, rromani;
- la nivel universitar și extrașcolar este nevoie de profesori de 12 limbi (materne și moderne): arabă, catalană, coreeană, daneză, ebraică, finlandeză, hindi, neerlandeză (olandeză), norvegiană, persană, slovacă, suedeză;
- la nivel universitar este nevoie de profesori de 1 limbă (modernă): macedoneană;
- la nivel extrașcolar este nevoie de profesori de 3 limbi (moderne): albaneză, bosniacă, indoneziană.

Tabelul 6.8 Oportunități de predare a limbilor (materne și moderne) în România

Nr. crt.	limba	nivel preuniversitar	nivel universitar	extrașcolar
1.	albaneză			√ centre private
2.	arabă		√	√
3.	armeană	√	√	
4.	bosniacă			√ centre private
5.	bulgară	√	√	√
6.	catalană		√	√
7.	cehă	√	√	√
8.	chineză	√	√	√
9.	coreeană		√	√
10.	croată	√	√	√
11.	daneză		√	√
12.	ebraică		√	√
13.	engleză	√	√	√
14.	finlandeză		√	√
15.	franceză	√	√	√

Nr. crt.	limba	nivel preuniversitar	nivel universitar	extrașcolar
16.	germană	√	√	√
17.	hindi		√	√
18.	indoneziană			√ centre private
19.	italiană	√	√	√
20.	japoneză	√	√	√
21.	macedoneană		√	
22.	maghiară	√	√	√
23.	neerlandeză (olandeză)		√	√
24.	neogreacă/ greacă (elenă în Rapoartele INS)	√	√	√
25.	norvegiană		√	√
26.	persană		√	√
27.	polonă	√	√	√
28.	portugheză	√	√	√
29.	română	√	√	√
30.	rromani (rromanes în Rapoartele INS)	√	√	
31.	rusă	√	√	√
32.	sârbă	√	√	√
33.	slovacă		√	√
34.	slovenă	√	√	√
35.	spaniolă	√	√	√
36.	suedeză		√	√
37.	turcă	√	√	√
38.	ucraineană	√	√	√

Surse: prelucrare după Anexa la OMECTS Nr. 5671/ 2012, Anexa la OMEC Nr. 3092/ 2020, INS (2017, 2018, 2019, 2020), INS (2016), ANC.RNPP, site-urile oficiale ale universităților românești (vezi Anexa „Limbi străine predate la nivel universitar în România, Centre universitare de limbi străine și Centre culturale universitare”), site-urile a 25 de centre particulare de limbi străine din București (vezi Stoican, „Centre de limbi străine din București”, Capitulul 5 din acest volum).

Domeniul autori/ jurnaliști/ lingviști

După cum am menționat anterior, spicuiind din Standardele ARACIS (2017), în această categorie se regăesc o multitudine de ocupații: asistenți de cercetare, cercetători; filologi, lingviști; traducători, interpreți, interpreți pentru relații diplomatice; referenți literari, secretari literari; editori, corectori, redactori edituri etc. Secțiunea de față prezintă câteva detalii despre meseria de traducător/ interpret.

Traducătorii/ interpreții pot obține autorizație de la Ministerul Culturii pentru următoarele domenii: artă, fizică, informatică, istorie, literatură, medicină-farmacie, sociologie-politologie, științe economice, științe juridice, tehnică. Autorizația de traducător se obține în urma susținerii unor probe de examen (o probă constând în traducerea din română într-o limbă străină într-un anumit domeniu sau dintr-o limbă străină în limba română în domeniul respectiv), la una sau mai multe dintre următoarele 26 de limbi: arabă, bulgară, cehă, chineză, daneză, ebraică, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă,

norvegiană, polonă, portugheză, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană (conform CulturaData.ro, nedatat).

Persoanele fizice și juridice care au nevoie de serviciile unui traducător autorizat pot accesa site-ul Ministerului Justiției, secțiunea „Interpreți și traducători autorizați” (pentru traducătorii autorizați în domeniul juridic), sau site-ul TraducătoriAutorizați.ro, secțiunea „Lista Traducătorilor Autorizați din România. Ghidul tau pentru Traduceri Autorizate” (pentru traducători autorizați și neautorizați din diverse domenii, pe orașe). Site-ul TraducătoriAutorizați.ro oferă informații despre persoanele care desfășoară activități de traducere/interpretariat atât în cele 26 de limbi pentru care se poate obține autorizație de traducător de la Ministerul Culturii, cât și pentru alte 13 limbi, dintre care 1 limbă clasică (latina) și 12 limbi moderne - albaneză, armeană, azeră, catalană, croată, estonă, finlandeză, hindi, islandeză, letonă, lituaniană, persană (variantele dari vorbită în Afganistan și varianta farsi vorbită în Iran). Așadar, pe piața muncii din România se caută traducători/ interpreți în/din 38 de limbi moderne: albaneză, armeană, arabă, azeră, bulgară, catalană, cehă, chineză, croată, daneză, ebraică, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, hindi, islandeză, italiană, japoneză, letonă, lituaniană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, norvegiană, persană, polonă, portugheză, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă și ucraineană.

Într-o secțiune ulterioară a acestui volum vom oferi mai multe detalii despre activitățile de traducere/interpretariat de pe piața muncii din România (furnizorii de servicii de traducere și interpretariat și clienții acestora, profilul traducătorului și interpretului de succes, limbile străine cerute, activități de traducere - instrumente de lucru și activități subordonate, tarifele practicate în domeniu, cadrul legislativ de desfășurare a activității). La acest moment, dorim să evidențiem câteva rezultate obținute de traducătorii care lucrează cu editurile prezente pe piața românească de carte.

Pentru a vedea din ce limbi se traduc cărțile publicate în România, am consultat ultimele numere din „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți” editată de Biblioteca Națională a României (i.e. numerele 20-24/ 2016). „Bibliografia ...” evidențiază traduceri din 23 de limbi, dintre care 21 de limbi moderne (arabă, bulgară, catalană, chineză, croată, daneză, ebraică, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neogreacă, persană, polonă, portugheză, rusă, spaniolă, turcă) și 2 limbi clasice (greacă veche, latină). Domeniile în care s-au realizat aceste traduceri sunt: filosofie; religie; științe sociale, economice și juridice; științe teoretice și naturale; științe aplicate; artă, arhitectură, distracții, sport; lingvistică, folologie, literatură; geografie, biografii, istorie.

Cu referire la traduceri literare, am consultat site-ul Programului „Creative Europe/ Europa Creativă” prin care Uniunea Europeană oferă finanțare pentru „sprijinirea diversității culturale și lingvistice la nivelul Uniunii Europene și al statelor participante la subprogramul Cultura, precum și promovarea circulației operelor literare de înaltă calitate în UE și în afara ei, pentru ca un public cât mai larg să poată avea acces la acestea” (conform site-ului EuropaCreativă.ro). Prin acest program, se finanțează:

proiectele de cooperare între minimum 3 țări; proiectele de traduceri literare; platformele europene dedicate mobilității și promovării creatorilor; rețelele europene care contribuie la profesionalizarea și întărirea capacității sectoarelor culturale și creative de a lucra la nivel transnațional; premiile UE pentru patrimoniu cultural, literatură, arhitectură și muzică, Capitalele europene ale culturii și Marca patrimoniului european (EuropaCreativă.eu, nedatat.).

Limbile eligibile sunt limbile moderne recunoscute oficial în:

- statele membre UE și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord;
- țările candidate și potențial candidate la UE (Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Macedonia de Nord, Muntenegru, Serbia);
- țările din Spațiul Economic European (Islanda, Norvegia);
- țările care fac obiectul Politicii Europene de Vecinătate, care au semnat acorduri de participare la program (Armenia, Georgia, Moldova, Tunisia, Ucraina);

- latina și greaca veche – pentru traduceri în limbile recunoscute oficial în statele menționate (conform site-ului EuropaCreativă.ro).

Pe baza listei de mai sus, putem alcătui următoarea listă de 36 de limbi moderne pentru care ar putea exista cerere pentru traducători literari, la nivelul Uniunii Europene și, implicit, în România: abhază, albaneză, arabă, armeană, bosniacă, bulgară, croată, cehă, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, georgiană, irlandeză, islandeză, italiană, letonă, lituaniană, macedoneană, maghiară, malteză, muntenegreană, neerlandeză (olandeză), neogreacă, norvegiană, polonă, portugheză, română, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, ucraineană. Condiția pentru a beneficia de finanțare este ca „limba țintă trebuie să fie limba maternă a traducătorului” (conform site-ului EuropaCreativă.ro).

Pe site-ul în limba engleză al programului, la secțiunea „Results” (Rezultate), se regăsesc 161 de proiecte în care România este beneficiar sau partener, până în anul 2020. Dintre acestea, în Tabelul 6.9 de mai jos am extras 23 de proiecte, după cum urmează:

- 6 proiecte care presupun traducerea în limba română din 18 limbi: bulgară, cehă, croată, engleză, franceză, georgiană, germană, irlandeză, islandeză, italiană, maghiară, macedoneană, neerlandeză/olandeză, neogreacă, polonă, sârbă, slovenă, ucraineană)³³³;
- 13 proiecte care presupun traducerea din limba română în 10 limbi: bulgară, croată, engleză, franceză, irlandeză, italiană, macedoneană, sârbă, slovenă, spaniolă;
- 4 proiecte de cooperare culturală care presupun promovarea activităților editoriale (inclusiv a traducerilor literare).

Tabelul 6.9 Proiecte care implică România în cadrul programului „Europa Creativă”, finanțat de Uniunea Europeană

Proiecte care implică traduceri în limba română
1. „European Literary Travel with Aramis” (traducerea în limba română a 6 cărți pentru copii din limbile bulgară, cehă, neogreacă, irlandeză, polonă și sârbă, Editura Aramis, București);
2. „Aramis Romania Reads with Europe” (traducerea în limba română a unor cărți pentru copii și tineret din limbile bulgară, cehă, croată, maghiară și sârbă, Editura Aramis, București);
3. „A Journey through the Literary Europe” (traducerea în limba română a unor cărți din limba cehă; Grupul Editorial ART, București);
4. „Human Saga – Identity and Fusion through European Literature” (traducerea în limba română a unor cărți din limbile engleză, cehă, germană, islandeză, italiană, Grupul Editorial ART, București);
5. „Women Love with their Soul: Five EUPL Awardwinning Feminine Narrative Voices Speaking about Love, Love stories and Life” (traducerea în limba română a unor cărți scrise în limbile franceză, islandeză, neerlandeză și slovenă, volume câștigătoare ale Premiul Uniunii Europene pentru literatură, Editura Darclee, București);
6. „A Literary Feast in Europe: 10 Contemporary Writers in Romanian Translation” (traducerea în limba română a unor cărți din limbile bulgară, croată, neogreacă, georgiană, maghiară, macedoneană, slovenă, sârbă și ucraineană, Editura Minerva, București).
Proiecte care implică traduceri din limba română
1. „European Literary Mosaic” (traducerea în limba macedoneană a unor cărți din 10 țări, inclusiv România);
2. „Facing Insecurities in Contemporary Europe” (traducerea în limba croată a unor cărți din 7 țări, inclusiv România);
3. „7 Languages of Love” (traducerea în limba sârbă a unor cărți din 7 țări, inclusiv România);

³³³ De menționat că pentru perioada 2014-2019, proiectele de traduceri literare câștigate de cele patru edituri românești au inclus traducerea a 37 de cărți de ficțiune și au obținut granturi în valoare de 205.452,12 € (conform Raportului „România în proiecte Europa Creativă – Cultură. Rezultate 2014-2019”, EuropaCreativă.eu, 2019).

4. „Bridging the Gap with Eastern-European Literatures” (traducerea în limba italiană a unor cărți din 6 țări, inclusiv România);
5. „Traduire L'europe - Ces Grandes Petites Langues” (traducerea în limba bulgară a unor cărți din 26 de țări, inclusiv România);
6. „Abolir Les Frontières” (traducerea în limba franceză a 15 cărți din Europa Centrală și de Est, inclusiv România);
7. „Our Little Library: Let's Meet Children's Authors And Illustrators” (traducerea în limba slovenă a unor cărți pentru copii din diverse limbi și promovarea acestora prin intermediul întâlnirilor cu autorii și ilustratorii, inclusiv în România);
8. „8 Books to Remind You That All Borders Are Fictional” (traducerea în limba sârbă a unor cărți din 7 țări, inclusiv România);
9. „Internationalizing Eastern European Literature 3” (proiect irlandez de traducere a unor romane din 10 țări, inclusiv România);
10. „Two European narratives” (traducerea în limba spaniolă a două cărți din italiană și română; cartea tradusă din română este *Proză* de Mihai Eminescu, iar traducerea este realizată de Enrique Noguera, profesor de limba română la Universitatea din Granada);
11. „The Pulse of European Literature” (traducerea în limba slovenă a unor cărți din 5 țări, inclusiv România);
12. „Internationalizing Eastern European Literature 2” (proiect irlandez de traducere a unor romane din 9 țări din Europa de Est, inclusiv România);
13. „Three Books to be Translated into English” (traducerea în limba engleză a trei cărți câștigătoare ale Premiului Uniunii Europene pentru literatură 2013, inclusiv romanul „Viața începe vineri” de Mircea Cărtărescu).

Proiecte de cooperare culturală

1. „Strategies to a European Written Culture Preservation through Publishers Cooperation from Lesser Used Languages” (3 asociații ale editorilor din 3 țări, inclusiv Asociația Editorilor din România, coordonate de Spania, au colaborat pentru dezvoltarea rețelei editurilor mici din țările UE);
2. „Connecting Emerging Literary Artists” (11 asociații ale editorilor din 10 țări, inclusiv Asociația Editorilor din România, coordonate de Olanda, au organizat cursuri pentru scriitori, traducători, critici literari pentru pregătirea pentru piața muncii de profil în țări europene);
3. „European Bookfairs' Network” (proiect italian de dezvoltarea a rețelei europene a organizatorilor de târguri de carte, pentru promovarea bunelor practici în domeniul editorial, partener român: Asociația Editorilor din România);
4. „Turn on Literature” (proiect danez privitor la „literatura digitală” – promovarea literaturii prin instrumente digitale, ateliere, expoziții, partener - Biblioteca Județeană Antim Ivireanul din Râmnicu Vâlcea).

Sursa: date extrase de autoare de pe site-ul EuropaCreativă.eu.

Așadar, consultând site-urile unor instituții românești și europene de referință (i.e. Biblioteca Națională a României, Uniunea Europeană) am observat o mare diversitate lingvistică în exercitarea meseriei de traducător (literar sau nu). Din cele 38 de limbi moderne pentru care există traducători/ interpreți, am văzut că în anul 2016 în România s-au publicat volume traduse din 21 de limbi moderne, iar în perioada 2014-2019 au obținut finanțare europeană proiecte editoriale care au presupus traducerea în limba română din 18 limbi moderne. De asemenea, am remarcat existența proiectelor europene de traduceri literare din limba română (ca limbă străină) în 10 limbi europene.

Pe scurt, în această secțiune am reliefat opțiunile de carieră ale absolvenților de programe de studii umaniste – i.e. programe de licență din subdomeniile *Limbă și Literatură* (programe din categoriile Limbă și Literatură, Literatură universală și comparată), *Limbi moderne aplicate* (programe din categoriile Traducere și interpretare, Limbi moderne aplicate), *Studii culturale* (programe din categoriile Studii iudaice, Studii americane, Studii culturale, Studii europene), precum și programe de masterat din subdomeniile *Filologie* și

Studii culturale. Am constatat că Standardele ARACIS (2017) în domeniu anticipează că absolvenții acestor programe își vor găsi de lucru mai ales ca profesori și ca autori/ jurnaliști/ lingviști (traducători/ interpreți, angajați ai unor edituri etc.) sau ca funcționari de stat, funcționari publici, consilieri etc. în instituții din administrația publică, dar și ca bibliotecari, arhivari, curatori sau alți specialiști în domeniul juridic, social și cultural sau ca lucrători în companii mari și mici.

Pentru domeniul învățământ/educație, am identificat necesitatea de cadre didactice pentru 38 de limbi moderne, dintre care: 22 de limbi la nivel preuniversitar, 35 de limbi la nivel universitar, 26 de limbi la nivel extrașcolar. Dintre cele 38 de limbi moderne pentru care este nevoie de cadre didactice în România, o limbă se predă doar la nivel universitar (macedoneană) și trei limbi se predau, dar în context extrașcolar (albaneză, bosniacă, indoneziană).

Pentru domeniul autori/jurnaliști/lingviști, ne-am axat pe meseria de traducător/ interpret. Am arătat că pe piața muncii din România există cerere pentru traducători/ interpreți în/din 38 de limbi moderne. De asemenea, trecând în revistă traducerile de cărți menționate în cele mai recente numere din „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți” (conform Biblioteca Națională a României, 2016 a., b., c., d., e.), am constatat existența volumelor traduse din 21 de limbi moderne. În plus, consultând lista proiectelor de traduceri literare care au beneficiat de finanțare europeană prin intermediul Programului „Europa Creativă” în perioada 2014-2019, am identificat proiecte editoriale de traducere în limba română din 18 limbi moderne, dar și de traducere din limba română (ca limbă străină) în 10 limbi europene.

Pentru opțiunea de lucrători în companii mari și mici, am făcut referire la două studii de mică anvergură, despre insertia pe piața muncii a unor absolvenți de program de Limbi moderne aplicate (conform Dima, Grosu-Rădulescu & Hurduzeu, 2018, 2019). În contextul numărului restrâns de absolvenți vizați de aceste studii (3 promoții ale unui singur program de studii organizat de Academia de Studii Economice din București), rezultatele nu pot fi extrapolate la nivel de țară, dar pot fi considerate un punct de plecare pentru o cercetare ulterioară mai elaborată, care să testeze dacă, într-adevăr, absolvenții unui astfel de program umanist au mai degrabă tendința de a se angaja în mediul de afaceri (i.e. companii mari și mici) decât în ca profesori de limbi străine, traducători/ interpreți, funcționari publici.

Dat fiind că limbile străine se studiază la nivel național nu doar în programe din domeniul Științe umaniste și teologie, este firesc să ne întrebăm ce alte opțiuni de inserție pe piața muncii există pentru profesioniștii cu competențe multilingve. Secțiunea următoare încearcă să ofere câteva răspunsuri la această întrebare.

6.1.2.2 Oportunități pentru cunoscătorii de limbi străine, indiferent de specializarea absolvită

Pentru a vedea care sunt necesitățile pieței muncii din România din perspectiva profesioniștilor cunoscători de limbi străine, am consultat o serie de surse precum: studii publicate în cărți și articole de specialitate, rezultatele unor cercetări efectuate de studenți, analize efectuate la nivelul unor instituții precum Comisia Europeană sau Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFSICDI) din România, dar și site-uri ale unor organizații pe care le-am considerat relevante (Banca Națională a României, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale din România). Redăm în cele ce urmează rezultatele cercetării întreprinse.

Studii publicate în cărți și articole de specialitate

În ultimul deceniu, s-a scris mult despre cerințele angajatorilor din România cu referire la competențele pe care le caută la potențialii angajați. Între acestea, competențele de limbi străine joacă un rol important, mai ales în contextul diversificării domeniilor în care își desfășoară activitatea atât companiile străine prezente pe piața din România, cât și deschiderea companiilor românești spre piețe externe.

De exemplu, Gâz (2011, p. 10) citează un articol din *WallStreet.ro* (2010), semnalând nevoia de profesioniști cunoscători de limba engleză, dar și de limba germană, franceză, spaniolă, italiană sau limbi scandinave. Acestea erau doar câteva dintre cele 22 de limbi vorbite de angajații companiei americane Hewlett-Packard.

Dima (2013) analizează „Rolul limbilor străine în formarea economiștilor profesioniști” din perspectiva studenților Academiei de Studii Economice din București. Studiul pe bază de chestionar a urmărit colectarea impresiilor studenților economiști privitoare la aspecte precum: modul de desfășurare a orelor de limbi străine și contextele de folosire a acestora pe parcursul studiilor universitare, așteptări referitoare la folosirea limbilor străine la serviciu și situații concrete de folosire a limbilor străine la serviciu, competențele transferabile dobândite la orele de limbi străine etc. Cu referire la folosirea limbilor străine în context profesional, redăm unele dintre concluziile desprinse din răspunsurile oferite de peste 2000 de studenți de la programe universitare de licență organizate de toate Facultățile ASE în perioada respectivă:

- marea majoritate a studenților angajați folosesc una sau mai multe limbi străine la serviciu: 91% limba engleză, 12% limba franceză, 10% limba germană, 8% limba spaniolă, 7% limba italiană, sub 1% alte limbi (rusă, turcă, portugheză sau coreeană);
- studenții angajați folosesc limbile străine la serviciu pentru următoarele contexte:
  - 50% pentru redactarea corespondenței de afaceri;
  - 40% pentru documentare, efectuarea de traduceri și participarea la conferințe;
  - 30% pentru negocieri, efectuarea de prezentări orale;
- marea majoritate a studenților intervievați au semnalat faptul că prin intermediul orelor de limbi străine își dezvoltă o serie de competențe transferabile pe care le folosesc fie la materiile de specialitate, fie la locul de muncă:
  - 76% competențele de redactare a unui eseu/ referat;
  - 57% competențe privind pregătirea și efectuarea de prezentări orale;
  - alte competențe transferabile: efectuarea de traduceri, documentarea, însușirea de competențe terminologice (vocabular de specialitate), redactare de corespondență, comportament în cazuri formale, efectuare de analiză SWOT etc.
- comentariile studenților arată că orele de limbi străine le sunt utile în trei categorii de contexte: parcurs universitar, carieră profesională, dezvoltare personală (Dima, 2013, p. 52).

În intervalul ianuarie-martie 2018, Pătru et al. (2018) au analizat articole despre tendințele pe piața muncii din România publicate de: *Adevarul.ro*, *Cariereonline.ro*, *Outsourcingportal.eu*, *Revistabiz.ro*, *Spiegel.de*, *Wallstreet.ro*, *Ziarul Financiar*. Aspectele monitorizate au fost: investitorii străini în România, prezența companiilor multinaționale, necesitățile angajatorilor cu privire la competențele de limbi străine ale angajaților. Potrivit publicațiilor analizate în studiu, limbile străine cerute pe piața muncii din România sunt: engleza (la nivel avansat), alături de germană, franceză, spaniolă, italiană, dar și de slovacă, poloneză, japoneză, portugheză, limbi nordice, limbi asiatice, sau de rusă, cehă și polonă (Pătru et al., 2018, p. 341). În unele domenii de activitate (e.g. relații clienți, vânzări), este nevoie de angajați care vorbesc cel puțin 2-3 limbi străine, iar companiile care angajează străini subliniază faptul că „puține posturi nu necesită cunoașterea limbii române” (idem, p. 340 [trad. autoarei]). Mai mult decât atât, publicațiile analizate în studiu reliefează faptul că „un nivel avansat de competență lingvistică în limbi străine poate fi uneori mai important decât nivelul de cunoștințe de specialitate” (idem [trad. autoarei]).

Pentru comparație, redăm în Tabelul 6.10 de mai jos limbile străine cerute pe piața muncii din România, conform articolelor publicate în 2020 de platforme precum: *AlephNews*, *EJobs*, *Gândul*, *Wall Street*. Observăm că, din cele 16 limbi străine menționate în topul preferințelor angajatorilor din România, în top cinci limbi străine se află engleza, germana, franceza, neerlandeza/ olandeza și spaniola, urmate de daneză, italiană,

rusă, suedeză, dar și de chineză, coreeană, japoneză, maghiară, norvegiană, maghiară, portugheză³³⁴. Reținem observația că:

„Multe companii au început să aprecieze și să ceară cunoașterea unei a treia limbi străine. [...] În aceste cazuri, deoarece deserveșc mai multe țări, multinaționalele preferă să aibă un specialist care știe mai multe limbi străine, de care să se folosească ocazional, și să nu angajeze câte un vorbitor pe fiecare țară/ limbă în parte. (WallStreet.ro, 2020)

De asemenea este de interes și informația publicată de *Ziarul Financiar* (2020), conform căruia companiile care activează pe piața românească în „domenii precum IT, telecomunicații, banking, asigurări, farma, FMCG, transporturi și logistică [...] investesc de la 1.000 de euro până la 20.000-25.000 de euro în cursurile de limbi străine pentru angajați”.

Tabelul 6.10 Limbi străine și piața muncii, 2020

Nr. crt.	Limbi străine	AlephNews	EJobs	Gândul	Wall Street
1.	chineză			√	
2.	coreeană	√			
3.	daneză	√ „până la 780 de euro pentru 20 de cursuri individuale”			√
4.	engleză	√	√ peste 6.500 de joburi în mai 2020	√ „limba universală în business, orice job ce ține de travel, relații diplomatice sau în IT”, companii din „economii de top ale lumii – SUA, Canada, Australia, Regatul Unit [...], Germania și țările nordice”	√
5.	franceză		√ + engleză peste 600 de joburi în mai 2020	√	√ salariu peste 4000 lei net între 7000-12000 lei pentru specialiști
6.	germană	√	√ cca 1.300 de joburi în mai 2020	√	√ salariu peste 4500 lei net

³³⁴ Conform platformei de recrutare EuropeanLanguageJobs.com (nedatat), cele mai căutate limbi străine pe piața muncii din România sunt: italiana, spaniola, germana și franceza.

Vezi și *Revista Cariere* (2018), conform căreia cele mai căutate limbi străine în România sunt: engleza (la un nivel avansat, dovedit prin certificate de competență lingvistică recunoscute internațional – IELTS, Cambridge, TOEFL), germană și franceză (datorită multitudinii de companii cu capital austriac, german sau francez), limbile nordice, precum neerlandeza, daneza, suedeza și norvegiana, sau limbile regionale, precum sârba, croata și bulgara, „care par să aducă un plus la salariu de 10-20%”.

Nr. crt.	Limbi străine	<i>AlephNews</i>	<i>EJobs</i>	<i>Gândul</i>	<i>Wall Street</i>
					+ engleză: 8000 de lei net pentru funcții de conducere
7.	italiană		√ + engleză peste 800 de joburi în mai 2020		√ salarii de la 3500-6000 lei net
8.	japoneză	√ „până la 780 de euro pentru 20 de cursuri individuale”			
9.	maghiară		√		
10.	neerlandeză/olandeză	√	√		√ salarii de la 5000-6000 de lei net
11.	norvegiană				√
12.	polonă				√
13.	portugheză	√			
14.	rusă	√ „până la 780 de euro pentru 20 de cursuri individuale”	√		
15.	spaniolă		√	√	√ salarii de la 3000-3500 de lei net
16.	suedeză	√			√

Sursa: date extrase de autoare din articolele publicate de *AlephNews* (2020), *EJobs* (2020), *Gândul* (2020), *Wall Street* (2020).

Desigur, nu sunt de neglijat nici răspunsurile la întrebările „Ce limbi învață românii care își găsesc de lucru în afara țării?” sau „Cine învață româna ca limbă străină (i.e ce limbi se vorbesc în țările de origine ale străinilor care își găsesc de lucru în România)?”. La prima întrebare putem răspunde dacă analizăm aspecte precum: firme care recrutează români pentru lucru în străinătate, companiile multinaționale care angajează în România personal pentru a lucra cu parteneri/ clienți străini, detașările/ stagiile temporare de lucru efectuate în străinătate de angajați ai unor companii românești și străine sau chiar mobilitatea studenților pentru efectuarea stagiilor de practică profesională sau în interes de voluntariat etc. La a doua întrebare putem răspunde dacă analizăm tendințele de angajare a străinilor pe piața muncii din România (vezi secțiunea 6.7 a acestui capitol).

Pentru a afla în ce țări pleacă românii pentru a munci (permanent sau temporar) și, implicit, ce limbi străine le sunt necesare acestor angajați, redăm pe scurt informațiile extrase din rapoartele Institutului Național de Statistică (INS, 2020, „Social Trends”) sau ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale (MMPS, 2021), dar și rapoarte realizate la nivel european (Danaj & Zólyomi, 2018). Potrivit instituțiilor românești, principalele țări de destinație ale românilor care muncesc în străinătate sunt: Italia, Spania, Marea Britanie, Germania (INS, 2020, p. 23); Germania, Olanda, Norvegia, Croația, Spania, Portugalia, Danemarca (MMPS, 2021, pp. 43-44). Observăm o mare diversitate de competențe lingvistice necesare, i.e. în limbile: engleză, germană, italiană, spaniolă, la care s-ar putea adăuga și croata, daneza, neerlandeza/ olandeza, norvegiana sau portugheza.

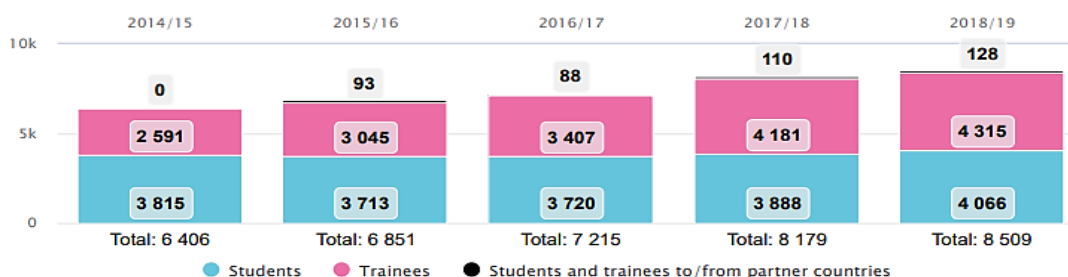
La nivel european, Danaj & Zólyomi (2018) studiază aspecte legate de sănătatea și securitatea la locul de muncă a lucrătorilor detașați în străinătate, cu referire la lucrători din 9 state membre ale Uniunii Europene: Austria, Belgia, Croația, Germania, Italia, România, Slovacia, Slovenia și Spania (p. 5). Cu referire la România, am selectat următoarele informații relevante pentru studiul de față:

- țări de destinație și domenii de activitate ale lucrătorilor detașați din România: Belgia, Germania, Italia, Slovacia (industrie, construcții, educație, servicii) (Danaj & Zólyomi, 2018, p. 19);
- țări de origine și domenii de activitate ale lucrătorilor detașați în România: Germania, Franța, Spania, Italia, Ungaria, Polonia, Slovacia, Austria (construcții, industrie, educație, servicii) (idem);
- barierele lingvistice afectează cantitativ și calitativ formarea profesională a lucrătorilor detașați (idem, p. 38), dar și: accesul la informație, comunicarea la locul de muncă, relaționarea cu localnicii din țările de destinație (idem, p. 42).

Cu referire la mobilitatea tinerilor pentru efectuarea stagiilor de practică profesională sau în interes de voluntariat, în cele ce urmează ne referim pe scurt la Programul Erasmus+ Stagii de practică (pentru cadrul european de desfășurare a unor astfel de perioade de pregătire profesională în străinătate), dar și la studiul realizat de Roman et al. (2018).

Programul Erasmus+ Stagii oferă cadrul de desfășurare a „stagiilor (de practică, de formare profesională, de ucenicie etc.) în străinătate” pentru studenți și proaspăt absolvenți ai unor instituții de învățământ superior, dar și pentru ucenici, cursanți și proaspăt absolvenți ai unor instituții de învățământ profesional. Țările de destinație formează o vastă rețea, care cuprinde țări participante la program și țări partenere. Țările participante la program se subîmpart în țări din UE (toate cele 27 de țări membre UE – Austria, Belgia, Bulgaria, Cehia, Cipru, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Ungaria) și 7 țări din afara UE (Islanda, Liechtenstein, Macedonia de Nord, Marea Britanie, Norvegia, Serbia, Turcia). Lista țărilor partenere include peste 170 de țări de pe toate continentele (conform Comisia Europeană, nedat. „Erasmus+ Stagii”). Potrivit datelor statistice publicate de Comisia Europeană, vezi Figura 6.2, numărul studenților și stagiilor români plecați în străinătate este în continuă creștere în perioada 2014-2018; numărul stagiilor crescând cu cca 60% de la 2591 în anul universitar 2014-2015 la 4315 în anul universitar 2018-2019. Din păcate, raportul Comisiei Europene nu oferă detalii despre țările de destinație predilecte sau despre limbile străine folosite pe durata stagiilor.

Figura 6.2 Numărul studenților și stagiilor români în străinătate (de jos în sus: studenți, stagiari, studenți și stagiari în țări partenere)

Sursa: European Commission/ Comisia Europeană (2019), „Erasmus + 2019 în numbers, Factsheet Romania”.

Potrivit datelor statistice publicate de Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale, interesul studenților față de stagiile de practică este în creștere „datorită unei flexibilități mai ridicate a acestora (nu necesită acoperirea unor credite, durată a mobilității mai scurtă, posibilitatea de a pleca în timpul vacanței de vară, quantum mai mare a [1] bursei)” (ANPCDEFP, 2019, p. 61). Totuși, în anul 2018, doar 6% dintre cei cca 2000 de studenți participanți la studiu au candidat pentru un stagiul Erasmus+ pentru practică (idem, p. 22). Una dintre modalitățile de stimulare a interesului pentru stagiile de practică ar fi ca universitățile de origine să ofere mai mult sprijin în identificarea potențialilor angajatori – momentan, studenții doritorii să facă practică în străinătate trebuie să identifice singuri companii de interes și să le propună spre aprobare universităților. Din păcate, nici studiul realizat de ANPCDEFP nu oferă detalii despre țările de destinație predilecte sau despre limbile străine folosite de tineri pe durata stagiilor.

Roman et al. (2018) analizează tendințele privitoare la mobilitatea tinerilor români în interes de voluntariat. Articolul discută aspecte precum: voluntariatul în România în perioada postcomunistă, beneficiile voluntariatului în străinătate, experiența personală a 17 respondenți intervievați în perioada noiembrie 2015 - noiembrie 2016. Respondenții au reliefat următoarele avantaje ale voluntariatului într-o țară străină: duce la deschiderea orizonturilor, creșterea toleranței și reducerea prejudecăților față de ceilalți; contribuie la dezvoltarea personală (prin dezvoltarea unor competențe noi – lingvistice, de comunicare și profesionale, creșterea încrederii în sine și a capacității de rezolvare de probleme); contribuie la crearea unui sentiment de satisfacție datorită întrajutorării celorlalți (Roman et al., 2018, p. 12). Țările de destinație menționate de voluntarii români sunt: state membre UE (Grecia, Italia, Polonia, Portugalia, Spania), alte state europene (Marea Britanie, Armenia, Ucraina), dar și țări din Asia (China, Iordania) sau din Africa (Malawi, unde engleza este una dintre limbile oficiale, Maroc) etc. Limbile străine folosite în timpul stagiului: preponderent limba engleză, dar respondenții subliniază încercările de a învăța limba țării de destinație, pentru o mai bună interacțiune cu localnicii.

Rezultatele unor cercetări efectuate de studenți

În analiza noastră redăm pe scurt rezultatele cercetărilor întreprinse de câțiva dintre studenții de la programul de „Limbi moderne aplicate (engleză, franceză)” organizat de Facultatea de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice din București. Studiile citate au fost incluse în tezele de licență susținute în perioada 2017-2018.

Ișfan (2017) analizează corelația dintre cunoștințele de limbi străine și șansele de angajare ale studenților economiști (viitori absolvenți ai Facultății de Relații Internaționale din cadrul Academiei de Studii Economice din București). Studiul de mică anvergură s-a desfășurat pe baza unui chestionar la care au răspuns atât studenți de la programe universitare de licență, cât și studenți de la programe universitare de masterat, toți studiind limba engleză ca prima limbă străină, iar ca a doua limbă străină unii au studiat franceza (cca 86%) alții germana (cca 14%). Obiectivul studiului a fost să afle care dintre aceste două limbi străine aduce mai multe șanse de succes pe piața muncii. Dat fiind numărul mare de studenți a căror a doua limbă străină este franceza, această limbă a reieșit ca fiind limba care aduce cele mai mari oportunități de angajare (în combinație cu limba engleză sau nu), dar marea majoritate a participanților la studiu (74%) au declarat că este important ca studenții economiști să învețe limbi germanice (engleză, germană, limbi nordice), din motive precum: existența companiilor germane pe piața muncii din România, existența unui număr de vorbitori de germană mai mic decât numărul de vorbitori de franceză sau alte limbi (ceea ce ar veni cu un plus la salariu). Pe de altă parte, participanții la studiu care au declarat că este important ca studenții economiști să învețe limbi romanice (franceza, italiana, portugheza, spaniola) au subliniat înrudirea acestor limbi cu limba română, ceea ce le face mai ușor de învățat.

Ispas (2018) folosește ca instrument analiza de corpus pentru a identifica rolul multilingvismului în mediul de afaceri din România. Corpusul constituit de autoare a cuprins: studii realizate de European University Colleges Association/ Asociația Colegiilor Universitare Europene (EUCA) și de EUCOM (cea mai mare companie de servicii lingvistice din România), informații publicate pe site-urile a trei mari companii care angajează vorbitori de limbi străine în România (compania românească Bitdefender, compania germană DB Schenker și compania americană Genpact), articole publicate de jurnalele *Adevărul*, *Ziarul Financiar* și *Business 24* pe tema mediului de afaceri din România. Pe baza acestui corpus, autoarea a dorit să identifice limbile străine cerute pe piața muncii din România, nivelul de competență lingvistică solicitat de angajatori, modul de verificare a acestui nivel la angajare, existența cursurilor de perfecționare a competențelor de limbi străine după angajare, dar și impactul cunoștințelor de limbi străine ale angajaților asupra performanței economice a companiilor. Dintre rezultatele studiului amintim:

- limbile străine cerute pe piața muncii din România sunt: engleza (în principal), urmată de franceză și germană, dar și de olandeză, daneză, norvegiană și suedeză, (limbi care aduc un plus la salariu) sau italiană, portugheză și spaniolă;
- nivelul minim de competență lingvistică solicitat de angajatori pentru aceste limbi este mediu-avansat;
- cunoștințele de limbi străine se testează la angajare (e.g. prin teste scrise și orale sau interviu desfășurat în limba străină cerută), dar se și perfecționează la locul de muncă după angajare (e.g. prin cursuri de limbi străine oferite de companii, pentru dezvoltarea competențelor conform CECRL, dar și a unor aspecte punctuale precum elaborarea de documentație de afaceri, susținerea de prezentări orale, interacțiunea cu partenerii – corespondență, ședințe și negocieri, interacțiunea cu clienții – convorbiri telefonice, corespondență, promovarea ofertelor, preluarea și onorarea comenzilor etc.);
- cunoștințele multilingve ale angajaților aduc avantaje economice companiilor, în crearea și menținerea relațiilor de afaceri cu parteneri și clienți din străinătate;
- deficitul de cunoștințe multilingve ale angajaților aduc dezavantaje economice candidaților (care nu își găsesc de lucru în companii de top, sau nu pot avansa în posturi de conducere), precum și companiilor (care ratează potențiale contracte cu firme/ furnizori străini).

Năstase (2018) analizează cererea de limbi străine pe piața muncii internațională și românească. Cu referire la angajații români, studiul examinează nevoia de limbi străine atât din perspectiva românilor care își găsesc de lucru în străinătate, cât și din perspectiva românilor care își găsesc de lucru în țară, pe baza analizei de corpus a peste 240 de anunțuri de recrutare publicate de platforma *Ejobs* în perioada martie-aprilie 2018. Aspectele analizate sunt: domeniile de activitate în care se angajează cunoscători de limbi străine, nivelul de carieră/ vechime, limbi străine cerute și nivelul de competență lingvistică, modul de a face dovada nivelului de competență lingvistică, tipul de angajator și țara de origine a angajatorului. Iată câteva dintre concluziile studiului:

- domeniile de activitate cu cea mai mare cerere de cunoscători de limbi străine în perioada respectivă sunt: construcții (20%), transporturi (16%), sănătate (11%), alimentație (8%), turism (5%), IT (4%);
- limbile străine cerute: doar engleză (53% din anunțurile analizate); engleză în combinație cu o altă limbă străină – germană, franceză, maghiară, rusă sau neerlandeză/ olandeză (peste 14%); engleză în combinație cu alte două limbi străine – germană și franceză (sub 1%); doar franceză (peste 12%); doar germană (cca 3%); doar italiană (cca 2%);
- competențele lingvistice cerute sunt în marea lor majoritate competențe de comunicare orală (peste 84% din anunțuri), dar și comunicare orală și scrisă (10%);
- nivelul minim de competență lingvistică cerut: mediu (peste 52% dintre anunțurile analizate), mediu-avansat (peste 26%), avansat (peste 11%);

- dovada nivelului de competență lingvistică: sub 1% între anunțurile analizate solicită certificate de competență lingvistică, restul angajatorilor optând pentru propria testare lingvistică a candidaților (prin interviuri în limbă străină, teste orale, teste scrise – inclusiv redactare de eseu argumentativ pentru a identifica abilitățile creative ale candidaților);
- tipul de angajator care publică anunțul: agenții de recrutare (peste 50% dintre anunțurile analizate), companii românești (cca 30%), multinaționale (cca 15%);
- țara de origine a angajatorului străin: cele mai multe oferte de muncă aparțin angajatorilor din Germania, Marea Britanie, Olanda, Franța, urmate de Belgia, Danemarca, Suedia, Irlanda, Italia, Cehia, Ungaria, Grecia, Polonia, Republica Moldova, Austria, Norvegia, Cipru și Spania; cele mai puține oferte de muncă aparțin angajatorilor din Malta, Qatar, Arabia Saudită; sporadic, se oferă de lucru și în Bulgaria, Serbia, Elveția, Finlanda, Luxemburg, SUA, Emiratele Arabe Unite sau Libia. Interesant este faptul că în perioada amintită au existat anunțuri care ofereau de muncă într-o combinație de țări: Germania și Olanda/ Austria/ Marea Britanie/ Belgia/ Franța, Marea Britanie și Irlanda/ Cipru, Marea Britanie și Germania și Olanda, Qatar și Arabia Saudită.

Anghel (2019) analizează migrarea forței de muncă românești, pentru a vedea în ce țări și în ce domenii de activitate/ posturi se angajează românii care își găsesc de lucru în străinătate. Pe baza surselor citate (cărți și articole de specialitate, statistici naționale și internaționale etc.. conform inter alia, Rusu, 2003, Vasile & Zaman (coord.), 2005, Cucuruzan, 2010), sunt identificate, pe de o parte, posturi pentru muncitori necalificați, în agricultură, comerț, construcții, îngrijirea la domiciliu, menaj, servicii sau transporturi, în Germania, Italia sau Spania, și, pe de altă parte, posturi care necesită studii superioare, în medicină, inginerie, IT etc., în America de Nord, țările membre UE - Belgia, Germania, Cehia, Franța, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Suedia, Ungaria, Austria etc., sau alte țări europene – Marea Britanie. Analiza nu oferă detalii despre limbile străine pe care trebuie să le cunoască românii care pleacă la muncă în străinătate, dar – pe baza limbilor vorbite în țările de destinație – putem deduce că sunt necesare cunoștințe de limba engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, dar și cehă, neogreacă, maghiară sau suedeză.

Analize efectuate la nivel instituțional

Prezentăm pe scurt în cele ce urmează rezultatele studiilor întreprinse la nivel european de către Hagen et al. (2006) pentru Comisia Europeană și la nivel național de către Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFSICDI) și Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS).

Studiul realizat de Hagen et al. (2006) pentru Comisia Europeană, intitulat „ELAN: Effects on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise” („Efecte asupra economiei europene ale deficitului de competențe de limbi străine în companii”) a analizat competențele de limbi străine folosite în companii mici și mijlocii din UE și impactul acestor competențe asupra performanței companiilor. Rezumăm câteva aspecte de interes pentru volumul de față, pentru a pune România în perspectivă europeană:

- cele mai folosite limbi de lucru în companiile cu sediul în UE pentru activități de export sunt: germana (pentru exporturi în Germania), engleza (pentru exporturi în Marea Britanie, Germania, Franța, Olanda, SUA), franceza (pentru exporturi în Franța), rusa (pentru exporturi în Rusia), spaniola (pentru exporturi în Spania), italiana (pentru exporturi în Italia) (conform European Commission. Hagen et al., 2006, p. 24);
- un număr relevant de companii europene (40%) au angajat profesioniști cu anumite competențe lingvistice pentru a dezvolta activități de export, mai ales companii din Ungaria (72%), România (67%), Cehia (62%), Belgia (62%), Franța (61%), Germania (59%) și Spania (56%) (idem, pp. 26-27);

- angajații au nevoie de cunoștințe de limbi străine pentru activități precum: convorbiri telefonice, corespondența de afaceri, călătorii, relaționare, negocieri, participarea la ședințe de lucru și expoziții (idem, p. 28);
- aproximativ 22% dintre companiile cu sediul în UE au angajat vorbitori nativi pentru activități de export, cele mai căutate limbi fiind: germană, engleză, franceză, rusă, italiană, olandeză, chineză, japoneză, polonă, maghiară (idem, p. 29);
- aproximativ 31% dintre companiile cu sediul în UE au angajat agenți/ distribuitori locali care vorbesc limba companiei, cele mai căutate limbi fiind: engleza, germana, franceza, rusa și italiana, dar și româna, chineza, polona, neerlandeza/ olandeza sau araba (idem, pp. 30-31);
- cca 45% dintre companii au apelat la traducători/ interpreți externi pentru activități de export, mai ales pentru limbile: engleză (27%), germană (15%), rusă (15%), franceză (10%), italiană (5%) și chineză (4%), dar și pentru limbile polonă, română, arabă, lituaniană (idem, pp. 31-32);
- cca 62% dintre companii au realizat o pagină web într-o limbă străină, pentru activități de export, mai ales în limbile: engleză (57%), germană (15%), franceză (8%) și rusă (7%), dar și în italiană sau alte limbi (idem, pp. 32-33);
- dintre cele cca 2000 de companii mici și mijlocii participante la studiu, 11% au declarat că au ratat contracte de export din cauza deficitului de competențe de limbi străine în rândul angajaților, pierderile efective variind între 8-13 mil. de euro, iar pierderile potențiale între 16-25 de mil. de euro. Cele mai multe astfel de companii au sediul în Turcia (peste 25% dintre companii), România (25% dintre companii), Finlanda, Islanda, Suedia, Danemarca (peste 20% dintre companii), Spania, Norvegia, Cehia, Franța. Olanda (peste 11% dintre companii) (idem, p. 17).

Cu referire la România, studiul efectuat de European Commission. Hagen et al. (2006) scoate în evidență următoarele aspecte³³⁵:

- 25% dintre companiile românești incluse în studiu înregistrează pierderi din cauza deficitului de competențe de limbi străine în rândul angajaților (p. 17);
- 68% dintre companiile românești plănuiesc să inițieze activități de export, față de media europeană de 47% (p. 20);
- 2% dintre companiile europene doresc să inițieze exporturi către România (idem);
- doar 31% dintre companiile românești își aleg destinațiile de export pe baza cunoașterii limbii și culturii din țările respective, în parte deoarece se așteaptă să folosească limba engleză în activitățile de comerț exterior (p. 20);
- 29% dintre companiile românești au avut dificultăți cu clienții străini din cauza diferențelor culturale (p. 22);
- peste 60% dintre companiile din Ungaria, Estonia, Bulgaria și România au o strategie lingvistică pe care o aplică în rândul angajaților și cu clienții (p. 20);
- competențele lingvistice ale angajaților a cca 30% dintre companiile românești au influențat deciziile acestora privind alegerea unor noi piețe de export (p. 25);
- 67% dintre companiile românești au angajat profesioniști cu anumite competențe lingvistice pentru a dezvolta activități de export (p. 26);
- 22% dintre companiile românești au angajat vorbitori nativi pentru activități de export (p. 29);
- 23% dintre companiile românești au angajat agenți/ distribuitori locali în țările de destinație care vorbesc limba companiei (p. 30);

³³⁵ Pentru prezentarea sinoptică sub formă de tabel a datelor despre companiile din toate țările europene, vezi European Commission. Hagen et al., 2006, pp. 73-74.

- 23% dintre companiile românești au angajat traducători/ interpreți externi pentru activități de export (p. 31);
- limba română este a 8-a în topul celor 10 cele mai căutate limbi în rândul traducătorilor/ interpreților externi (p. 32);
- 48% dintre companiile românești au realizat o pagină web într-o limbă străină, pentru activități de export (idem);
- 88% dintre companiile românești se așteaptă ca în următorii 3 ani angajații să aibă nevoie de cunoștințe lingvistice suplimentare și 41% dintre companii se așteaptă ca angajații să aibă nevoie de cunoștințe suplimentare referitoare la țara/ cultura de destinație (p. 35);
- limba română este a 11-a în topul limbilor de care companiile europene se așteaptă să aibă nevoie în următorii 3 ani (p. 36);
- 81% dintre companiile românești monitorizează competențele lingvistice ale angajaților (p. 74);
- 50% dintre companiile românești oferă cursuri de formare lingvistică angajaților (idem).

Așadar, pe baza datelor despre România prezentate în studiul efectuat de European Commission. Hagen et al. (2006), putem afirma că există o mare apetență pentru activități de export în rândul companiilor românești și un mare interes pentru a recurge la o strategie lingvistică pentru dezvoltarea competențelor de limbi străine ale angajaților (de la recrutarea lor pe baza competențelor lingvistice la monitorizarea acestor competențe și la oferirea de cursuri de formare în domeniu) și pentru comunicarea cu clienții. În plus, studiul a reliefat un oarecare interes pentru limba română ca limbă străină în rândul companiilor europene care doresc să inițieze exporturi către România.

La nivel național, rapoartele rezultate în urma analizei întreprinse în cadrul proiectului „Absolvenții și piața muncii” desfășurat în perioada 2010-2012, sub coordonarea Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFSICDI) și a Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS), au evidențiat următoarele aspecte referitoare la competențele lingvistice ale absolvenților din promoțiile 2005-2009 și 2006-2010 de la cca 55 de universități de stat și particulare din România:

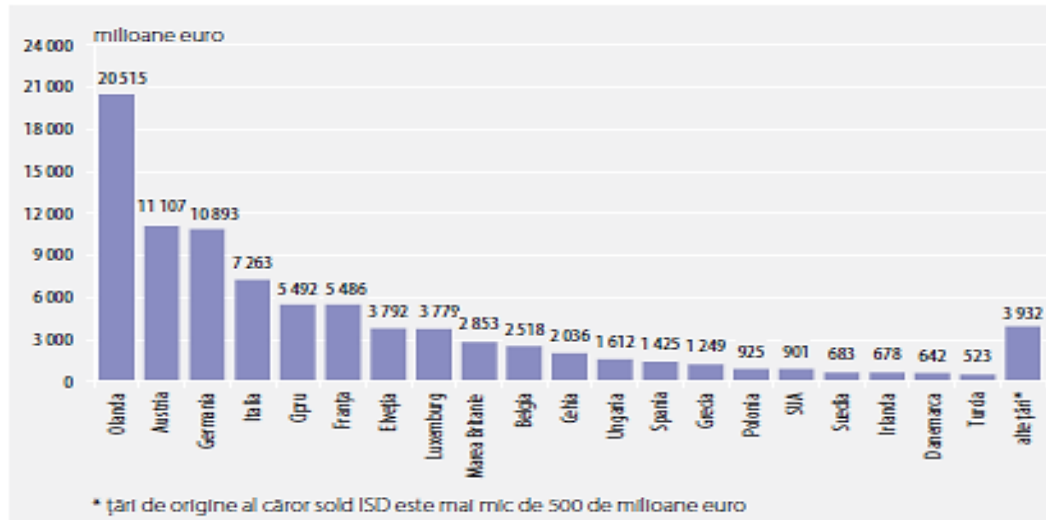
- 11,7% dintre absolvenții din promoțiile 2005-2009 și 12,2% dintre absolvenții din promoțiile 2006-2010 au beneficiat de mobilități în străinătate pe durata studiilor (conform Raportul despre promoțiile 2005-2009, p. 19 și Raportul despre promoțiile 2006-2010, p. 21);
- cunoașterea unei limbi străine, domeniul de studiu, capacitatea de relaționare și personalitatea sunt cel mai frecvent menționați factori de succes în găsirea primului loc de muncă (idem, p. 29);
- nivelul de competențe de limbi străine solicitat la locul de muncă (i.e. „abilitatea de a scrie, a citi, a se documenta și de a conversa într-o limbă străină”) este superior nivelului de la terminarea studiilor universitare (conform Raportul despre promoțiile 2006-2010, p. 23).

Informații de pe site-urile instituțiilor bancare și comerciale

Pentru a identifica limbile străine cerute pe piața muncii din România, am consultat datele publicate de instituții precum Banca Națională a României (BNR), Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC) și Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale din România (UCCBR). Aceste instituții publică date despre companiile străine prezente pe piața muncii din România sau cu care România are legături de export și considerăm aceste date relevante pentru studiul de față întrucât legăturile comerciale cu companii/ țări străine pot fi create și menținute doar cu ajutorul unor angajați cu competențe multilingve avansate.

Banca Națională a României publică anual rapoarte despre investițiile străine directe în România, incluzând un top al investitorilor străini, după țările de origine. În Figura 6.3 de mai jos se observă faptul că țările care investesc cel mai mult în România sunt: Olanda, Austria, Germania, Italia, Cipru, Franța, Elveția, Luxemburg, Marea Britanie, Belgia, Cehia, Ungaria, Spania, Grecia, Polonia, SUA, Suedia, Irlanda, Danemarca și Turcia.

Figura 6.3 Topul investițiilor străine directe în România, pe țări de origine, la 31 decembrie 2019

Sursa: BNR (2020, p. 15).

Rapoartele Oficiului Național al Registrului Comerțului (ONRC) includ un clasament extins al țărilor de origine ale investitorilor străini. În Figura 6.4 de mai jos, am extras topul acestor investitori, după numărul de societăți cu participare străină pe care le au în România³³⁶:

Figura 6.4 Clasamentul investitorilor în societăți cu participare străină din România, pe țări de origine, la data de 31 decembrie 2019

1. Olanda	26. Ins. Bermude
2. Austria	27. Liban
3. Germania	28. Canada
4. Cipru	29. Finlanda
5. Italia	30. Norvegia
6. Franța	31. Ucraina
7. Grecia	32. Malta
8. Luxemburg	33. Moldova
9. Spania	34. Seychelles
10. Ungaria	35. Belize
11. Elveția	36. Ins. Marshall
12. Cehia	37. Slovacia
13. Marea Britanie	38. R. Arabă Siria
14. SUA	39. Egipt
15. Belgia	40. Islanda
16. Turcia	41. Liechtenstein
17. Polonia	42. Rusia
18. Danemarca	43. Ins. Virgine Americane
19. Suedia	44. Irlanda
20. China	45. Arabia Saudită
21. Ins. Virgine Britanice	46. Emiratele Arabe Unite
22. Japonia	47. Iordania
23. Portugalia	48. Bosnia-Herțegovina
24. Coreea de Sud	49. Australia
25. Bulgaria	50. Irak

Sursa: date extrase de autoare din ONRC (2019, p. 9).

În Figura 6.5 oferim o imagine vizuală asupra răspândirii geografice a țărilor de origine ale investitorilor străini de top.

³³⁶ Pentru studii privind folosirea limbii engleze în companii din 30 din cele 50 de țări din clasamentul ONRC (2019), vezi secțiunea 6.2 a acestui capitol.

Figura 6.5 Răspândirea geografică a țărilor de origine ale celor mai mari investitorilor străini în România

Sursa: hartă realizată de autoare cu ajutorul <https://www.mapcustomizer.com/>.

Judecând după limbile vorbite în țările de origine ale investitorilor străini de top, există cca 30 de potențiale limbi necesare pentru relaționarea companiilor românești cu aceștia: arabă, bosniacă, bulgară, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, engleză, finlandeză, franceză, germană, irlandeză, islandeză, italiană, japoneză, maghiară, malteză, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană.

Site-ul Uniunii Camerelor de Comerț Bilaterale din România (UCCBR, nedatat) cuprinde informații despre 43 astfel de camere de comerț (dintre care 7 fără activitate), cu țări partenerere din 6 regiuni de pe glob, după cum urmează: Europa – 17 CCBuri (în parteneriat cu Austria, Cipru, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Grecia, Islanda, Letonia, Luxemburg, Malta, Marea Britanie, Norvegia, Polonia, Portugalia, Ucraina); America – 3 CCBuri (în parteneriat cu Brazilia, Costa Rica, Mexic); Asia – 7 CCBuri (în parteneriat cu Coreea de Sud, Japonia, Kyrgyzstan, Malaezia, Republica Populară Chineză, Qatar, Turkmenistan); Eurasia – 1 CCB (în parteneriat cu Federația Rusă), Africa – 6 CCBuri (în parteneriat cu Algeria, Angola, Congo, Libia, Maroc, Mozambic) și Orientul Mijlociu – 9 CCBuri (în parteneriat cu Armenia, Arabia Saudită, Bahrain, Brunei, Emiratele Arabe Unite, Israel, Kuwait, Palestina, Turcia). Tabelul 6.11 de mai jos prezintă lista camerelor de comerț de pe site-ul UCCBR, iar Figura 6.6 redă răspândirea geografică a țărilor partenerere:

Tabelul 6.11 Camere de Comerț Bilaterale din România

Nr. crt.	Regiune	Camere de Comerț
1.	Europa	Camera de Comerț Bilaterală România – Austria
2.		Camera de Comerț Bilaterală România – Cipru
3.		Camera de Comerț Bilaterală România – Croația
4.		Camera de Comerț Bilaterală România – Danemarca
5.		Camera de Comerț Bilaterală România – Marea Britanie
6.		Camera de Comerț Bilaterală România – Norvegia – fără activitate
7.		Camera de Comerț Bilaterală România – Islanda

COMPETENȚELE LINGVISTICE ȘI INSERȚIA PE PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA

Nr. crt.	Regiune	Camere de Comerț	
8.		Camera de Comerț Bilaterală România – Estonia	
9.		Camera de Comerț Bilaterală România – Finlanda	
10.		Camera de Comerț și Agricultură Franceză în România	
11.		Camera de Comerț Bilaterală Eleno-Română	
12.		Camera de Comerț Bilaterală România – Polonia – fără activitate	
13.		Camera de Comerț Bilaterală România – Portugalia	
14.		Camera de Comerț Bilaterală România – Ucraina	
15.		Camera de Comerț Bilaterală România – Letonia	
16.		Camera de Comerț Bilaterală România – Luxemburg	
17.		Camera de Comerț Bilaterală România – Malta – fără activitate	
18.		America	Camera de Comerț Bilaterală România – Mexic – fără activitate
19.			Camera de Comerț Bilaterală România – Brazilia
20.			Camera de Comerț Bilaterală România – Costa Rica
21.		Asia	Camera de Comerț Bilaterală România – Republica Populară Chineză
22.			Camera de Comerț Bilaterală România – Coreea de Sud
23.			Camera de Comerț Bilaterală România – Turkmenistan
24.	Camera de Comerț Bilaterală România – Qatar		
25.	Camera de Comerț Bilaterală România -Kyrgyzstan		
26.	Camera de Comerț Bilaterală România – Japonia		
27.	Camera de Comerț Bilaterală România – Malaezia – fără activitate		
28.	Eurasia	Camera de Comerț Bilaterală Româno-Rusă	
29.	Africa	Camera de Comerț Bilaterală România – Libia	
30.		Camera de Comerț Bilaterală România – Maroc	
31.		Camera de Comerț Bilaterală România – Mozambic	
32.		Camera de Comerț Bilaterală România – Algeria	
33.		Camera de Comerț Bilaterală România – Angola	
34.		Camera de Comerț Bilaterală România – Congo	
35.	Orientul Mijlociu	Camera de Comerț Bilaterală România –Kuweit – fără activitate	
36.		Camera de Comerț Bilaterală România – Emiratele Arabe Unite	
37.		Camera de Comerț Bilaterală România – Turcia	

Nr. crt.	Regiune	Camere de Comerț
38.		Camera de Comerț Bilaterală România – Israel
39.		Camera de Comerț Bilaterală România – Arabia Saudită – fără activitate
40.		Camera de Comerț Bilaterală România – Bahrain
41.		Camera de Comerț Bilaterală România – Armenia
42.		Camera de Comerț Bilaterală România – Brunei
43.		Camera de Comerț Bilaterală România – Palestina

Sursa: date extrase de autoare de pe Site-ul Uniunii Camerelor de Comerț Bilaterale din România (UCCBR, nedatat).

Figura 6.6 Răspândirea geografică a țărilor de origine ale Camerelor de Comerț Bilaterale din România

Sursa: hartă realizată de autoare cu ajutorul <https://www.mapcustomizer.com/>.

Considerăm aceste informații relevante pentru studiul de față întrucât activitatea camerelor de comerț menționate are o importantă componentă de relaționare a companiilor din țările partenere cu cele din România, în vederea dezvoltării comerțului exterior al României (conform site-ului UCCBR, nedatat). Judecând după limbile vorbite în țările partenere, există cca 27 de potențiale limbi vorbite în aceste companii: arabă, armeană, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză³³⁷, estonă, finlandeză, franceză, germană, neogrecă, islandeză, italiană, japoneză, letonă, malaeză, malteză, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, spaniolă, turcă, turkmenă, ucraineană.

6.1.2.3 Rezumat

În această secțiune am întreprins o cercetare de amploare a limbilor străine cerute pe piața muncii din România, dorind să aflăm, pe de o parte, care sunt domeniile de angajare a absolvenților de programe umaniste care au în componența lor studiul unor limbi străine și, pe de altă parte, care sunt oportunitățile de angajare a

³³⁷ Pentru folosirea limbii engleze în mediul de afaceri în 24 de țări de proveniență ale camerelor de comerț bilaterale din cele 43 enumerate pe site-ul UCCBR, vezi secțiunea 6.2 a acestui capitol.

cunoscătorilor de limbi străine, indiferent de specializarea absolvită. În cele ce urmează, dorim să prezentăm sinoptic rezultatele obținute.

În Tabelul 6.12 de mai jos redăm: limbile străine pentru care există cerere de profesori la nivel preuniversitar, universitar și extrașcolar; limbile străine pentru care există traducători/ interpreți (literari sau nu); limbile străine cerute pe piața muncii conform studiilor de specialitate, limbile străine cerute pe piața muncii conform cercetărilor efectuate de studenții de la de la programul de „Limbi moderne aplicate (engleză, franceză)” din cadrul ASE București; limbile străine vorbite în țările de origine ale investitorilor străini în România și limbile străine vorbite în țările cu care România are camere de comerț bilaterale.

Tabelul 6.12 Limbi străine pe piața muncii din România – privire sinoptică

Nr. crt.	limba	nivel preuniversitar	nivel universitar	extrașcolar	traducători/ interpreți	studii de specialitate	cercetare studentească	investitori străini	camere de comerț bilaterale
Surse:		Anexa la OMECTS Nr. 5671/2012, Anexa la OMEC Nr. 3092/2020, INS (2017, 2018, 2019, 2020)	INS (2016), ANC.RNPP, site-urile oficiale ale universităților românești ³³⁸	Stoican, „Centre de limbi străine din București”, Capitolul 5 din acest volum ³³⁹	Ministerul Justiției (nedat) „Interpreți și traducători autorizați”; site-ul TraducătoriAutorizați.ro; Biblioteca Națională a României (2016)	Gâz (2011), Dima (2013), Pătru et al. (2018), INS, (2020), MMPS (2021), Danaj & Zólyomi (2018), European Commission. Hagen et al. (2006), Absolvenții și piața muncii (2010-2012)	Ișfan (2017), Ispas (2018), Năstase (2018), Anghel (2019)	BNR (2020), ONRC (2019)	site-ul Uniunii Camerelor de Comerț Bilaterale din România (UCCBR, nedat)
1.	albaneză			√ centre private	√				
2.	arabă		√	√	√			√	√
3.	armeană	√	√		√	√ posibil pentru voluntariat			√
4.	azeră				√				
5.	bosniacă			√ centre private				√	
6.	bulgară	√	√	√	√			√	
7.	catalană		√	√	√				
8.	cehă	√	√	√	√	√	√	√	

³³⁸ Vezi Anexa „Limbi străine predate la nivel universitar în România, Centre universitare de limbi străine și Centre culturale universitare”.

³³⁹ Pe baza site-urilor a 25 de centre particulare de limbi străine din București.

COMPETENȚELE LINGVISTICE ȘI INSERTIA PE PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA

Nr. crt.	limba	nivel preuniversitar	nivel universitar	extrașcolar	traducători/ interpreți	studii de specialitate	cercetare studentească	investitori străini	camere de comerț bilaterale
							posibil pentru lucru în străinătate		
9.	chineză	√	√	√	√			√	√
10.	coreeană		√	√		√		√	√
11.	croată	√	√	√	√	√		√	√
12.	daneză		√	√	√	√	√	√	√
13.	ebraică		√	√	√				√
14.	engleză	√	√	√	√	√	√	√	√
15.	estonă				√				√
16.	finlandeză		√	√	√			√	√
17.	franceză	√	√	√	√	√	√	√	√
18.	germană	√	√	√	√	√	√	√	√
19.	hindi		√	√	√				
20.	indoneziană			√ centre private					
21.	irlandeză							√	
22.	islandeză				√			√	√
23.	italiană	√	√	√	√	√	√	√	√
24.	japoneză	√	√	√	√	√		√	√
25.	letonă				√				√
26.	lituaniană				√				
27.	macedoneană		√		√ traduceri literare				
28.	maghiară	√	√	√	√		√	√	
29.	malaeză								√
30.	malteză								√
31.	neerlandeză (olandeză)		√	√	√	√	√	√	
32.	neogreacă/ greacă (elenă în Rapoartele INS)	√	√	√	√	√	√ posibil pentru lucru în străinătate	√	√
33.	norvegiană		√	√	√	√	√	√	√
34.	persană		√	√	√				
35.	polonă	√	√	√	√	√		√	√

Nr. crt.	limba	nivel preuniversitar	nivel universitar	extrașcolar	traducători/ interpreți	studii de specialitate	cercetare studențească	investitori străini	camere de comerț bilaterale
36	portugheză	√	√	√	√	√	√	√	√
37	română	√	√	√	√	√		√	√
38	rromani (rromanes în Rapoartele INS)	√	√		√				
39	rusă	√	√	√	√	√	√	√	√
40	sârbă	√	√	√	√			√	
41	slovacă		√	√	√	√		√	
42	slovenă	√	√	√	√	√			
43	spaniolă	√	√	√	√	√	√	√	√
44	suedeză		√	√	√		√	√	
45	turcă	√	√	√	√	√		√	√
46	turkmenă								√
47	ucraineană	√	√	√	√	√ posibil pentru voluntariat		√	√
	TOTAL	22 de limbi	35 de limbi	26 de limbi	38 de limbi	22 de limbi	16 limbi	30 de limbi	27 de limbi

Sursa: cercetare proprie, pe baza surselor indicate.

Pe baza Tabelului 6.12 de mai sus, putem observa următoarele:

- existența a 31 de limbi menționate în toate contextele avute în vedere: engleză, franceză, germană, italiană, neogreacă, portugheză, rusă, spaniolă, urmate de cehă, chineză, croată, daneză, finlandeză, japoneză, maghiară, neerlandeză, norvegiană, polonă, română, suedeză, turcă, ucraineană, dar și de arabă, armeană, bulgară, coreeană, ebraică, rromani, sârbă, slovacă, slovenă;
- existența a 9 limbi menționate sporadic în context educațional și profesional: albaneză, bosniacă, catalană, estonă, hindi, islandeză, letonă, macedoneană, persană;
- existența unei limbi menționate doar în context educațional: indoneziană;
- existența a 6 limbi menționate doar în context profesional: azeră, irlandeză, lituaniană, malaeză, malteză, turkmenă.

Datele observate pe baza Tabelului 6.12 de mai sus trebuie, desigur, cercetate pe larg înainte de a putea afirma cu tărie că pe piața muncii din România se folosesc constant toate cele 47 de limbi care rezultă din analiza întreprinsă pentru acest volum. Cercetarea ulterioară va trebui să aibă în vedere cel puțin două aspecte: pe de o parte, politicile/ strategiile lingvistice ale angajatorilor (i.e. dacă folosesc în activitățile profesionale limba țării de origine, limba țării de destinație sau/ și o altă limbă de circulație internațională), pe de altă parte, nivelul de competență lingvistică în limbile respective al angajaților (nivel care să le permită atât interacțiunea în interiorul instituției, cât și cu clienți, furnizori etc.).

În acest moment, putem, totuși, specula asupra faptului că numărul de limbi de lucru în instituțiile/companiile prezente pe piața muncii din România este mult mai redus. La nivel național, am făcut referire mai ales la necesitatea de profesioniști cunoscători de engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, dar și rusă sau limbi scandinave (daneză, neerlandeză/ olandeză, norvegiană, suedeză)³⁴⁰. La nivel european, am menționat deja preferința companiilor de a folosi ca limbi de lucru limbile germană, engleză, franceză, rusă, spaniolă și italiană (conform European Commission. Hagen et al., 2006, p. 24).

La nivel internațional, numeroase studii au reliefat folosirea limbii engleze ca „lingua franca”/ limbă predominantă în afacerile internaționale (vezi studiile citate de metanaliza realizată de Tenzer et al., 2017, vezi și studiile citate în secțiunea 6.2 a acestui capitol) – fapt care are avantaje și dezavantaje. Pe de o parte, conform *Harvard Business Review* (2012), folosirea cu precădere a limbii engleze în companiile multinaționale (inclusiv în cele care nu își au originea în țări anglofone) se face pentru „a lucra cu clienți și parteneri de pe tot globul”, pentru a obține informații vitale de la sursă – un aspect considerat „vital pentru un bun proces decizional”, pentru a înlesni negocierile internaționale, integrarea culturală, promovarea imaginii companiei pe plan internațional. Pe de altă parte, Storozum (2013) arată că politicile lingvistice de folosire exclusivă a limbii engleze în companii „sunt ineficiente sub aspectul îmbunătățirii comunicării transnaționale” (cel puțin în companiile din Finlanda și Japonia incluse în studiu [trad. autoarei]); de asemenea, European Commission. Hagen et al. (2006, p. 17) au arătat că deficitul de competențe de limbi străine în rândul angajaților poate duce la pierderea unor contracte cu valori importante, de ordinul milioane de euro.

6.1.3 Piața serviciilor de traducere și interpretariat din România

Luana-Audrey CHIRIȚĂ

În această secțiune prezentăm pe scurt o serie de aspecte de interes pentru cunoscătorii de limbi străine, care ar putea dori să lucreze în domeniul traducerii și interpretariatului. Pentru realizarea acestui material, am purtat discuții cu furnizori de servicii de traducere și interpretare, colegi freelanceri sau angajați traducători și interpreți, cărora le mulțumim pentru răspunsuri și clarificări privitoare la experiența lor profesională. Din motive de confidențialitate am reformulat răspunsurile lor sau i-am citat anonim. De asemenea, am consultat și o serie de surse online (de la site-urile Ministerului Justiției și Ministerului Culturii la site-urile unor companii de traduceri/interpretariat etc.).

6.1.3.1 Furnizorii de servicii de traducere și interpretariat

Domeniului mare de activitate – „traducere” (care oficial cuprinde traducerea scrisă și traducerea orală sau interpretarea, deși cea de a doua este impropriu numită traducere) îi corespunde codul CAEN 7430. Furnizorii de servicii în acest domeniu sunt încadrați în categoria CPSA 7430 corespunzătoare. Există o listă a firmelor din România unde dacă este filtrat domeniul „7430 Activități de traducere scrisă și orală (interpreți)” pot fi găsiți furnizori de servicii de traducere și interpretare, cu mențiunea că în oferta unora dintre companiile din domeniu nu sunt specificate serviciile de traducere sau de interpretare³⁴¹. Pe lângă această sursă de informații, există și alte platforme din diverse domenii de specializare unde pot fi găsiți furnizori de servicii (de exemplu pe platforme de afaceri, de B2B etc.).

³⁴⁰ În secțiunea dedicată limbii engleze pe piața muncii din România, arătăm că aceasta este cerută de angajatori fie singură, fie în combinație cu o multitudine de alte limbi străine – i.e. 24 de limbi străine: catalană, cehă, chineză, croată, daneză, finlandeză, franceză, germană, irlandeză, italiană, japoneză, lituaniană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă. Datele sunt extrase din anunțurile de recrutare publicate pe platforma Ejobs în perioada 1-15 iunie 2021.

³⁴¹ A se vedea la adresa : <https://www.listafirme.ro/>.

Cele două ramuri principale ale activității sunt:

- traducerea de documente;
- interpretarea. În cazul interpretării putem întâlni și termenul incorect de translator (care face translație) - intrat în uz și încă vehiculat chiar de către unii furnizori de asemenea servicii.

Furnizorii de pe piața românească de traducere și interpretare sunt mai ales agențiile de traducere și interpretare și liber-profesioniștii. De obicei liber-profesioniștii încep să lucreze ca traducători colaboratori pentru o agenție mai mare de traducere, după ce sunt recrutați de pe diverse platforme, cum ar fi de exemplu de pe Proz.com. În timp, unii dintre liberii profesioniști aleg să nu mai colaboreze cu agențiile în care au pornit, de cele mai multe ori deoarece au deja suficienți clienți direcți (persoane fizice și firme). Asemenea colaborări în firme mari îi ajută să înțeleagă „ce înseamnă administrarea unui proiect de traducere sau a unei misiuni de interpretare”, după cum ne-a spus un traducător liber-profesionist întrebât despre acest subiect. Același traducător este de părere ca traducătorul liber profesionist sau interpretul să colaboreze măcar cu un notariat- în condițiile expuse la începutul acestui capitol.

6.1.3.2 Profilul traducătorului și interpretului de succes

Sunt două căi oficiale prin care cineva poate deveni traducător sau interpret în România, în funcție de studiile de licență/ masterat absolvite.

Primul caz este când nu ești absolvent al unei facultăți de limbi străine: calea de urmat este obținerea certificatului de traducător în urma examenului susținut în sesiuni speciale la nivel național de către Ministerul Culturii. Examenul are câteva domenii de specialitate, iar nota de trecere trebuie este 7 (printre domenii menționăm: științe juridice, informatică-științe economice, istorie-tehnică etc.). Certificatul de traducător, fără Autorizația de traducător emisă de către Ministerul Justiției oferă trei posibile direcții de carieră:

- traducător angajat la instituții de stat sau la companii (de exemplu carieră de traducător pe domeniul medical angajat la o companie farmaceutică), la diverse edituri (traducător pe artă-literatură), birouri de traduceri sau la case de avocatură (traducător pe domeniul juridic);
- interpret de conferințe (în regim de interpretare simultană);
- traducător liber profesionist (freelancer) care lucrează de acasă și colaborează cu birourile de traduceri. În acest caz forma juridică de organizare poate fi aceea de PFA (persoană fizică autorizată) sau de SRL (microintreprindere).

Al doilea caz este acela al unui absolvent al unei facultăți de limbi străine. În acest caz se adaugă și următoarele posibile direcții de carieră:

- traducător notarial care autorizează și legalizează traducerile la notar (majoritatea traducerilor solicitate de la clienți se încadrează în această categorie). Pentru a deveni traducător autorizat la notariat este nevoie ca traducătorul să obțină Certificatul de traducător în urma examenului de la Ministerul Culturii în domeniul științelor juridice atât din limba străină către limba română, cât și invers, dinspre română înspre limba străină, după care se poate solicita autorizația de la Ministerul Justiției fără a mai susține un alt examen.³⁴²
- interpret autorizat (în regim de interpretare consecutivă sau traducere orală/à vue a documentelor și aplicarea ștampilei pe respectivele documente la notariat, la avocat ori la bancă sau în orice instituție publică sau companie privată.

Am văzut până acum care sunt cerințele pentru a fi un traducător eligibil. Pentru a deveni interpret, persoanele interesate se pot forma la o secție specializată din cadrul unei facultăți de limbi străine, poate

³⁴² Se pot consulta următoarele pagini de internet pentru mai multe informații:

- <https://www.culturadata.ro/examen-traducatori/>;
- http://www.just.ro/wp-content/uploads/2015/09/1-PROCEDURA-AUTORIZARII-INTERPRETELOR-SI-TRADUCATORILOR_3.pdf.

continua cu un master specializat pentru a deveni interpret de conferințe. De menționat că există furnizori de servicii de interpretare care nu au urmat acești pași, ci s-au specializat în alte moduri și au dobândit aptitudinile necesare practicării profesiei alese.

Cum devin traducătorii și interpreții profesioniști de succes? Combinația lingvistică cea mai de succes în prezent (2019) pe piața din România este engleză-franceză-germană (2020 este an de pandemie, nu se prea poate vorbi de lucrat efectiv nici în domeniul traducerilor și cu atât mai puțin în cel al interpretării de conferință). Reprezintă un avantaj dacă traducătorul și/sau interpretul a urmat pe lângă studii filologice, și studii universitare într-un alt domeniu, cum ar fi dreptul, economia, profilul tehnic, etc. Însă dacă un traducător poate efectua traduceri de calitate și fără a fi neapărat absolvent de filologie, cu condiția să fie dedicat profesiei și să stăpânească foarte bine limbile de lucru, mai cu seamă limba maternă, interpretul trebuie să aibă cel puțin studii masterale de interpretare de conferință. În plus, nu strică mici traducătorului și nici interpretului să aibă un profil pe o platformă sau forum profesional.

6.1.3.3 Limbi străine/ combinații de limbi cerute pe piața serviciilor de traducere și interpretariat din România

În general, serviciile de traducere și interpretare implică o combinație cu limba română. La cererea clientului însă, există furnizori care se angajează și în proiecte care acoperă alte combinații, care nu implică limba română.

Există furnizori care împart limbile pe diverse criterii în categorii. Am întâlnit de exemplu o clasificare pe categorii în funcție de litera cu care începe limba (de exemplu grupa 1-albaneză, arabă, bulgară, catalană...); în alte cazuri furnizorii își fondează taxinomia pe continente (limbi din Africa, din Asia...). Există furnizori care oferă peste 80 de combinații de limbi, alții care oferă traduceri în și către toate limbile pământului - după cum citim pe panourile din fața birourilor respective. Numărul combinațiilor de limbi diferă în funcție de furnizor. Se poate ajunge până la 600 de combinații (inclusiv cu limba bască); există cazuri în care se lucrează „în orice pereche de limbi”. Unii furnizori grupează limbile în funcție de frecvență, de la cele mai des întâlnite în practică (grupa 1), la cele mai puțin folosite:

1. engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă;
2. albaneză, bulgară, maghiară, polonă, rusă, sârbă, croată, slovenă, turcă;
3. chineză, japoneză, coreeană, arabă etc.

După toate aceste informații disparate adunate de la diverși furnizori, vom expune și părerea personală a unui traducător liber-profesionist cu experiență (care își rezervă dreptul la anonim): „cele mai cerute limbi sunt engleza, germana și franceza. Engleza rămâne de departe limba dominantă, chiar în detrimentul celorlalte limbi. De exemplu un client italian acceptă să comunice în engleză la semnarea unui contract, deși există suficienți traducători sau interpreți de italiană” care l-ar putea ajuta să comunice în scris sau verbal în limba sa maternă. La fel se întâmplă și cu vorbitori de alte limbi, care de cele mai multe ori optează pentru una dintre cele trei menționate mai sus, dacă nu doar pentru engleză. Un alt exemplu este deja bine cunoscut, al multor francezi care cer interpret de engleză, deși există interpreți de franceză disponibili.

6.1.3.4 Activități subordonate activităților de traducere

Dacă dosarul traducerii este mai complex, în vederea susținerii activității de traducere este nevoie de asigurarea unor activități specifice, subordonate celor de traducere propriu-zisă. Astfel se pot constitui echipe de traducere, care să cuprindă pe lângă traducători și revizori lingvistici, tehnoredactori. Constituirea unor asemenea echipe ajută la economisirea timpului clienților, coordonează furnizorii și uniformizează documentația, ceea ce poate contribui la atingerea mai ușor a unui nivel înalt de calitate. Propunem câteva

activități subordonate celor de traducere, cu mențiunea că lista nu este exhaustivă, iar ordinea este aleatoriu alfabetică.

Colaționare. Această activitate presupune compararea textului rezultat în urma traducerii cu documentul original. Este vorba de verificarea față în față a celor două texte. „Colaționarea este o procedură notarială mai puțin utilizată și reprezintă copia legalizată a unui înscris într-o limbă străină. Pentru ca notarul public să poată efectua copia legalizată a unui înscris autentic/sub semnătură privată/cu dată certă/copie legalizată (atenție, nu fotocopii), clientul va trebui mai întâi să apeleze la un traducător autorizat de Ministerul Justiției pentru ca acesta din urmă să pregătească actul pentru copia legalizată. Traducerea actului în limba română este necesară arhivei notarului public, conform procedurii stabilite în Legea notarilor publici și activității notariale, și, în funcție de destinația finală a actului, copia clientului poate cuprinde atât documentul original fotocopiât cât și traducerea aferentă (care în mod normal este necesară doar notarului public).”³⁴³

Corectura textului final are loc pentru a asigura un plus de siguranță în ceea ce privește corectitudinea traducerii.

Documentare terminologică: în vederea înțelegerii domeniului din care traduce, traducătorul obține informații asupra conceptelor și termenilor din surse scrise și orale. „Primul lucru care trebuie făcut în activitatea de documentare este stabilirea unui inventar al surselor pertinente pentru activitatea propusă”³⁴⁴.

DTP (prescurtare de la desktop-publishing). Este de fapt tehnoredactarea computerizată, dar unele firme preferă să ofere servicii de DTP, deci să păstreze termenul în limba engleză. De prelucrare grafică cu ajutorul unor programe informatice specializate este nevoie pentru ca traducerea să fie bună de tipar. Din acest motiv proiectul are uneori nevoie de servicii de aranjare în pagină a textului tradus și a imaginilor în conformitate cu documentul de la care s-a pornit – este nevoie să se efectueze integrarea grafică a textelor și a imaginilor. El poate fi încredințat și unui specialist, situația ideală fiind aceea în care specialistul vorbește nativ în limba țintă. Obiectivul acestei activități este asigurarea aspectului uniform între fișierul original și textul rezultat în urma traducerii. Se știe că în urma traducerii pot rezulta mai multe sau mai puține cuvinte față de textul din limba-sursă, prin urmare apar discrepanțe cu privire la spațiul pe care îl ocupă textul. Acestea sunt doar câteva dintre considerentele pentru care este nevoie de alocarea unui spațiu mai generos sau de micșorarea fontului literelor, de redimensionarea graficii, a elementelor din meniu, re poziționarea textului și graficii (pentru limbile cu scriere de la dreapta la stânga). În unele cazuri sunt necesare versiuni ale programului de publicare specifice limbilor bazate pe caractere.

Se utilizează pentru tehnoredactare computerizată: Adobe Illustrator, Adobe InDesign, QuarkXPress, Adobe Pagemaker, Preps, Adobe Acrobat Professional, Corel Ventura, în timp ce pentru grafică există instrumente cum ar fi Adobe Photoshop, Corel Photopaint, Corel Draw și altele.³⁴⁵

Managementul de proiect. După ce clientul trimite solicitarea de traducere, un manager de proiect are responsabilitatea de a confirma într-un anumit interval de timp primirea solicitării. Înainte de a trimite estimarea aferentă solicitării, cel care gestionează proiectul va evalua dacă se pot respecta toate cerințele legate de combinația de limbi, de domeniu, de termenul de predare și orice alt aspect pertinent. Trimite estimarea și așteaptă confirmare din partea clientului. Urmează etapele legate de identificarea și alocarea de resurse necesare traducerii, selectează traducătorii specializați în funcție de specificul documentului, caută glosare, alocă sarcini de documentare premergătoare traducerii și recomandă instrumente de traducere asistată de calculator (CAT) pentru optimizarea calității. Când traducătorul și-a încheiat misiunea, managerul de proiect transmite documentul spre revizuire, apoi spre formatare (DTP). În final livrează documentul sub formă electronică, sau prin poștă ori curierat și se ocupă de facturare.

³⁴³ <https://www.tradus.ro/colationare/>.

³⁴⁴ Conform Cherata (2005, p.2), pentru detalii a se vedea în acest document care sunt categoriile de surse documentare și criteriile care se cer a fi îndeplinite.

³⁴⁵ https://ro.wikipedia.org/wiki/Tehnoredactare_computerizat%C4%83.

Proofreading. Acesta este serviciul de corectare a traducerii. „Corectarea unei traduceri reprezintă lecturarea cu atenție a unei traduceri efectuată de către un alt traducător, pentru a identifica și elimina eventualele erori de scriere, gramatică sau de formulare care pot apărea în timpul traducerii unui document.”³⁴⁶

Revizuire. Acest serviciu reprezintă verificarea lingvistică și/sau terminologică a textului care a fost tradus. Revizia se aplică deopotrivă textelor traduse dintr-o limbă străină în limba română, cât și retroversiunilor, din limba română înspre limba străină.

Supralegalizarea este procedura de autentificare a documentelor oficiale ce urmează a fi folosite în țări care nu sunt membre ale Convenției de la Haga. În acest caz se poate să fie nevoie de supralegalizarea unora dintre documente (cum ar fi de exemplu certificatele de stare civilă, documentele de studii, certificatul de cazier judiciar și altele). În acest sens pot fi necesare vize de la Ministerul Învățământului, Registrul Comerțului, Ministerul de Externe sau Ministerul Justiției, sau de la Ambasadele ori Consulatele țărilor respective.

Tehnoredactare. Unele proiecte presupun transpunerea unui text imprimat în format electronic prin tehoredactare – este vorba de proiecte care necesită să treacă printr-o operațiune denumită machetare, pentru a putea fi ulterior tipărite și publicate. Proiectele diferă ca anvergură și diversitate, mergând de la pliante și broșuri până la manuale tehnice etc.

Transcrieri. Există cazuri în care echipa proiectului are de transcris înregistrări audio sau video în limba română sau în limba străină pentru interviuri sau focus-grupuri, (tele)conferințe, seminarii, ateliere, discuții, prezentări, întâlniri de afaceri, comunicate de presă sau conferințe de presă, documentare, podcasturi sau webcasturi etc. În urma transcrierii are loc de obicei activitatea de traducere.

În concluzie, observăm că pe lângă traducere se solicită revizie, uneori și glosarul rezultat din documentarea necesară efectuării traducerii. Din păcate, firmele de traducere nu sunt dispuse să plătească un tarif suplimentar pentru glosar (care este rezultatul unui efort de cercetare terminologică).

6.1.3.5 Instrumente de lucru

Există o mare varietate de instrumente de lucru în domeniu:

- dicționare pe diverse suporturi (hartie, electronic etc.) sau glosare specializate;
- echipamente specializate;
- platforme:
  - Există anumite platforme integrate de traducere și management de proiect în cloud. Acestea ajută mult la automatizarea activității de gestionare a proiectului, la centralizarea traducerilor și la o mai eficientă administrare a resurselor lingvistice și umane implicate în proiect. Dintre avantajele utilizării platformelor menționăm păstrarea unității terminologice, deoarece în decursul întregului proiect se utilizează una și aceeași memorie de traducere, clienții încarcă direct documentele prin portalul care le este dedicat, există o transparență totală cu privire la proiect, și se evită orice repetiție, ceea ce face ca întreg procesul să câștige în eficiență. Un exemplu este SDL Trados.³⁴⁷
  - Rezultatul aducerii prin platforme este un export de fișiere. De obicei fișierele acceptate pentru export sunt PDF/ Foaie de calcul Excel/ Word/ PowerPoint/ HTML, HTML/XML, RTF/MIF, HTML/XHTML, PNG/JPEG/TIFF/PDF, ICML/IDML/IDAP, PNG/JPEG/PDF, DXF/DWG și PDF (ultimul fiind necesar în vederea estimării prețului), HTML/XHTML/DITA/PDF/WORD, PUB și PDF (din nou pentru estimarea prețului), QXD și PDF (din aceleași rațiuni) de la QuarkXPress.
- publicații în format clasic sau electronic;
- surse internet.

³⁴⁶ <http://www.ahrtraduceri.ro/corectare-traduceri>.

³⁴⁷ www.sdltrados.com.

6.1.3.6 Clienții furnizorilor de servicii de traducere și interpretariat

În cazul clienților care doresc o traducere, ideal este să ofere pe lângă fișierele de tradus (în formatul convenit de comun acord cu furnizorul de servicii) și timpii de livrare, instrucțiuni diverse cum ar fi ghiduri de stil, glosare etc., pentru ca traducătorul să poată asigura un produs conform de exemplu cu identitatea de brand a clientului. Clienții sunt foarte diverși, de la companii românești sau străine, până la instituții europene sau internaționale, misiuni diplomatice etc. Multe agenții de traducere românești furnizează servicii de traducere și interpretare companiilor multinaționale din România. Firmele mai mici lucrează și cu traducători independenți sau cu traducători in-house.

6.1.3.7 Tarifele practicate în domeniu

Tarifele pentru serviciile de traduceri

Unitatea tarifară este în general pagina standard, care este de 1800/2000 caractere cu spații în limba țintă. Modul de calculare al numărului de caractere este accesând opțiunea Word Count din Word. În cazul documentelor tipizate se consideră o pagină pagina fizică.

În vederea tarifării diferențiate se practică și împărțirea pe clase de limbi, prețurile crescând de la o clasă la alta. Astfel, am întâlnit următoarele clase (unele limbi sunt menționate în mai multe clase, în funcție de cum au fost grupate de către furnizori), cu următoarele tarife orientative (valabile în octombrie 2020):

1. engleză, franceză, italiană, spaniolă (25 ron/pag);
2. germană, spaniolă, rusă, maghiară (40 ron/pag);
3. cehă, croată, olandeză, maghiară, polonă, rusă, turcă, greacă (55 ron/pag);
4. arabă, chineză, greacă, suedeză, ucraineană, olandeză cehă, japoneză, albaneză, croată, daneză, latină, norvegiană, ebraică, catalană, polonă, portugheză, sârbă, slovacă, slovenă, suedeză, hindi- (70 ron/pagina);
5. finlandeză, macedoneană, coreeană (110 ron/pag).

În ceea ce privește tarifele, de cele mai multe ori este nevoie de adresarea unei solicitări pentru o estimare de preț, și aici clientul având posibilitatea să aleagă între diverse variante de servicii de traducere (clasificate de către unii furnizori drept profesional, premium etc.).

Se preferă predarea prin mijloace electronice pentru a face economie de timp și pentru a eficientiza comunicarea. Timpii de traducere diferă în funcție de disponibilitatea traducătorului sau a echipei de traducători, în general făcându-se diferența între o traducere în regim normal și o traducere în regim urgent (de urgență).

Acestea sunt câteva exemple de tarife afișate de furnizori de traducere. În ceea ce îi privește pe traducătorii colaboratori, aceștia pot începe să lucreze cu 9,5 lei/pagină, dacă negociază, după un timp, pot ajunge la 11 lei/pagină, sau mai mult.

Tarifele pentru serviciile de interpretare: tarife orientative ar fi de la 150 ron/oră (pentru limbile cele mai frecvent utilizate) și 150 euro/zi.

Unitatea de lucru în cazul interpretării este de obicei ziua. O zi de lucru standard pentru un interpret de consecutivă este de maxim 6 ore, iar pentru un interpret de simultană de maxim 4 ore. Unitatea de tarifară poate fi ora sau ziua, în funcție de proiectul respectiv. Iată ce aflăm de la un traducător și interpret liber-profesionist (care dorește să-și păstreze anonimatul): „eu cer în general între 25 și 30 de lei pe pagina standard de 2000 de semne cu spații. Iar pentru o oră de interpretare cer între 100 și 150 de lei. Pentru o zi de interpretare cer 130-180 de euro”.

6.1.3.8 Câteva observații despre traducerea de filme, subtitrarea

Un tip special de traducere despre care nu am vorbit până acum este traducerea și subtitrarea filmelor și a altor categorii de înregistrări audio și video. În cazul traducerii filmelor, textul țintă poate fi livrat în format Word, în vreme ce subtitrarea este livrată în format .srt, .sub, cu sau fără menționarea timpilor. Editarea subtitrărilor de film este de obicei asigurată de servicii specializate în acest sens.

Există de asemenea un tip special de interpretare care ține mai degrabă de dublaj de film în limba română sau în limba străină. În cele mai multe dintre cazuri este vorba de interpretarea și dublarea unor reclame, a unor filme de prezentare sau a unor cursuri. Mai există și supratitrarea și subtitrarea în direct.

6.1.3.9 Cadru legal (în loc de concluzii)

În funcție de contextul comunicării în vederea transferului de sens și de instituțiile reprezentate și de scopul traducerii ori interpretării, dar și de profilul destinatarului mesajului tradus, traducătorul sau interpretul se va adapta în vederea eficientizării comunicării, fără însă a aduce vreo modificare esenței mesajului transmis. De aceea se poate spune că traducătorul sau interpretul pe lângă decodificare și recodificarea mesajului emițătorului, respectiv destinatarului, îl va adapta conform „statutului dar și puterii de înțelegere a celor implicați în actul de comunicare.”³⁴⁸

Înțelegând ponderea contextului în actul comunicării, precizăm că drepturile și obligațiile traducătorilor autorizați sunt reglementate prin diverse acte. În cele ce urmează le menționăm pe câteva dintre acestea, cu domeniul lor de acoperire. Lista nu este exhaustivă, obiectivul ei fiind doar acela de a servi drept orientare celor doritori să înțeleagă puțin cadrul și modul de funcționare actual în profesia de traducător sau interpret din România.

În Legea nr. 36 din 12 mai 1995 republicată, Legea notarilor publici și a activității notariale, articolul 82, paragraful 2 prevede

„Cetățenilor aparținând minorităților naționale și persoanelor care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română li se acordă posibilitatea de a lua cunoștință de cuprinsul actului printr-un traducător sau interpret. Funcția de traducător sau interpret poate fi îndeplinită de către notarul public, dacă limba străină este limba sa maternă sau este autorizat ca interpret ori traducător, sau de către o altă persoană autorizată ca interpret sau traducător, în condițiile legii, de către Ministerul Justiției. În toate situațiile în care actul se îndeplinește prin interpret sau traducător autorizat, acesta va semna încheierea alături de notarul public.”

În paragraful 4 se specifică:

„La cererea justificată a părților, notarul public poate îndeplini acte în legătură cu înscrisurile întocmite de părți într-o altă limbă decât cea română, numai dacă notarul instrumentator cunoaște limba în care sunt întocmite actele sau după ce a luat cunoștință de cuprinsul acestora prin interpret, caz în care un exemplar tradus în limba română și semnat de cel ce a efectuat traducerea va fi atașat la dosar. (5) Înscrisurile destinate a fi traduse într-o limbă străină se vor redacta fie pe două coloane, cuprinzând în prima coloană textul în limba română, iar în cea de-a doua, textul în limba străină, fie în mod succesiv, mai întâi textul în limba română, continuându-se cu textul în limba străină.”

Art. 151 (11) prevede următoarele:

„În vederea legalizării copiei unui înscris original întocmit într-o altă limbă decât cea română, acel înscris va fi tradus în limba română de un traducător și interpret autorizat. Copia legalizată de pe

³⁴⁸ Suport de curs legislație MTSST și MEFIC, Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine.

înscrisul original, însoțită de traducerea în limba română, va fi eliberată părții în numărul de exemplare solicitat. Un exemplar din acestea se păstrează în arhiva notarului.”

În continuare, la art. 152

„(1) Pentru efectuarea traducerii, dacă aceasta nu este făcută de notarul public autorizat în acest scop, traducătorul atestat potrivit legii, care a întocmit traducerea, va semna formula de certificare a acesteia, iar notarul va legaliza semnătura traducătorului. Legalizarea semnăturii traducătorului se poate face și după specimenul de semnătură depus la biroul notarului public.

(2) Dacă înscrisul se traduce din limba română într-o limbă străină sau dintr-o limbă străină în altă limbă străină, atât certificarea traducerii, cât și legalizarea semnăturii traducătorului de către notarul public se vor face și în limba străină în care se face traducerea.”

Ordinul nr. 1054/C din 27 iulie 2005 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 178/1997 pentru autorizarea și plata interpreților și traducătorilor folosiți de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul Național Anticorupție, de organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, de birourile notarilor publici, de avocați și de executori judecătorești, cu modificările și completările ulterioare aduse prin Legea nr. 281/2004 și prin Ordonanța Guvernului nr. 11/2005, aprobată cu modificări prin Legea nr. 110/2005 prevede la articolul 2:

„Activitatea de interpret și traducător pentru Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției, instanțele judecătorești, parchetele de pe lângă instanțele judecătorești, organele de cercetare penală, birourile notarilor publici, pentru avocați și executori judecătorești se efectuează de către persoane atestate în profesie și autorizate de Ministerul Justiției”.

Legea nr. 304 din 28 iunie 2004 privind organizarea judiciară, care la alin. 7 al art. 14 stipulează cu privire la obligațiile interpretului sau traducătorului:

“(7) Interpretul sau traducătorul va semna pe toate actele întocmite, pentru conformitate, atunci când acestea au fost redactate sau consemnarea s-a făcut în baza traducerii sale.”

În cazul Convențiilor de asistență juridică, acestea fiind convenții internaționale încheiate de state, dispozițiile sunt ratificate de către organele statale legislative. În acest sens, avem în România Legea nr. 302 din 2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală.

“Art. 17 Limbile utilizate

(1) Cererile prevăzute de titlurile II și IV - VII adresate României și actele anexe trebuie însoțite de o traducere în limba română sau în limba engleză ori franceză. În cazul în care documentele menționate sunt traduse într-o altă limbă decât limba română, autoritatea centrală competentă potrivit dispozițiilor art. 13 sau autoritatea judiciară competentă, în cazul transmiterii directe, ia măsuri pentru traducerea acestora în regim de urgență.

(2) Cererile menționate la alin. (1), formulate de autoritățile române, și actele anexe vor fi însoțite de traduceri în una dintre limbile prevăzute în instrumentul juridic aplicabil în relația cu statul solicitat. Cererile formulate în temeiul curtoaziei internaționale și actele anexe se vor traduce în limba oficială a statului solicitat. Traducerea cererilor și a actelor anexe se realizează de autoritatea care are competența de a formula cererea.

(3) Răspunsul la cererile adresate României va fi redactat în limba română, traducerea acestuia în limba oficială a statului solicitant sau în una dintre limbile engleză ori franceză fiind facultativă, cu excepția cazului în care prin instrumentul juridic internațional aplicabil se dispune altfel.

(4) În cazul în care răspunsul la cererile formulate de autoritățile române nu este redactat în limba română sau însoțit de o traducere în limba română, autoritatea centrală competentă potrivit

dispozițiilor art. 13 sau autoritatea judiciară competentă, în cazul transmiterii directe, ia măsuri pentru traducerea acestuia.”

Legea Nr. 281 din 24 iunie 2003 privind modificarea și completarea Codului de procedură penală și a unor legi speciale, la art. 8, se prevede:

„Art. 8. Folosirea limbii oficiale prin interpret. Părților care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română ori nu se pot exprima li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoștință de piesele dosarului, dreptul de a vorbi, precum și dreptul de a pune concluzii în instanță, prin interpret.”

La acesta se adaugă art. 7 din Codul de procedură penală:

„Limba în care se desfășoară procesul penal. În procesul penal procedura judiciară se desfășoară în limba română. În fața organelor judiciare se asigură părților și altor persoane chemate în proces folosirea limbii materne, actele procedurale întocmindu-se în limba română.” Și articolul 128 : „ Când una dintre părți sau o altă persoană care urmează să fie ascultată nu cunoaște limba română ori nu se poate exprima, organul de urmărire penală sau instanța de judecată îi asigură în mod gratuit folosirea unui interpret. Interpretul poate fi desemnat sau ales de părți; în acest din urmă caz, el trebuie să fie un interpret autorizat, potrivit legii.”

În plus, conform Legii nr. 30 din 1994, în paragraful 3, litera e se prevede dreptul acuzatului de a fi „asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere”. Legea nr. 189/2003 privind asistența judiciară internațională în materie civilă și comercială cuprinde la rândul ei prevederi legate de traducere.

În Directiva 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale, stabilește norme comune minime care se aplică domeniului menționat. Dat fiind că „dreptul la interpretare și dreptul la traducere pentru persoanele care nu vorbesc și nu înțeleg limba în care se desfășoară procedurile sunt consacrate în articolul 6 din CEDO”³⁴⁹, Directiva 2010/64/UE stabilește cadrul legal de garantare a asistenței lingvistice (17) într-o perioadă rezonabilă de timp (18) în vederea asigurării unui caracter echitabil al procedurilor. Este acoperită și comunicarea cu avocații (19, 20), și se prevede asigurarea unui cadru de comunicare „în limba maternă”(21), asigurându-se traducere sau interpretare către această limbă. Traducerea sau interpretarea trebuie să aibă „un caracter adecvat” (24), ceea ce este verificat de către statul membru. „În cazul în care calitatea serviciilor de interpretare nu este suficientă pentru a garanta dreptul la un proces echitabil, autoritățile competente ar trebui să poată înlocui interpretul desemnat” (26). Este acoperit (28) și cazul în care este nevoie de videoconferințe cu furnizare de servicii de interpretare la distanță. În acest sens, Directiva 2010/64/UE instituie norme privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale și al procedurilor de executare a unui mandat european de arestare. Articolul 2 vizează dreptul la interpretare, articolul 3 pe cel la traducerea documentelor esențiale, art. 4 se referă la costurile serviciilor de interpretare și traducere, în timp ce art. 5 abordează modalitatea de garantare și verificare a calității serviciilor lingvistice oferite.

În Legea nr. 135 din 1 iulie 2010 privind Codul de procedură penală la articolul 12, la alineatul (3), se prevăd următoarele:

„Părților și subiecților procesuali care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română ori nu se pot exprima li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoștință de piesele dosarului, de a vorbi, precum și de a pune concluzii în instanță, prin interpret. În cazurile în care asistența juridică este obligatorie, suspectului sau inculpatului i se asigură în mod gratuit posibilitatea de a comunica, prin interpret, cu

³⁴⁹ Directiva 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale, considerentele (14)- (30).

avocatul în vederea pregătirii audierii, a introducerii unei căi de atac sau a oricărei alte cereri ce ține de soluționarea cauzei.”

În art. 81, la dreptul persoanei vătămate se prevede la litera (g1):

„dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înțelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română”. Printre drepturile inculpatului, de la art. 83, litera (f), se numără „dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înțelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română”.

Art. 105 reglementează audierea prin interpret:

„(1) Ori de câte ori persoana audiată nu înțelege, nu vorbește sau nu se exprimă bine în limba română, audierea se face prin interpret. Interpretul poate fi desemnat de organele judiciare sau ales de părți ori persoana vătămată, dintre interpreții autorizați, potrivit legii.

(2) În mod excepțional, în situația în care se impune luarea urgentă a unei măsuri procesuale sau dacă nu se poate asigura un interpret autorizat, audierea poate avea loc în prezența oricărei persoane care poate comunica cu cel ascultat, organul judiciar având însă obligația de a relua audierea prin interpret imediat ce aceasta este posibilă.

(3) Dacă persoana audiată este surdă, mută sau surdo-mută, audierea se face cu participarea unei persoane care are capacitatea de a comunica prin limbajul special. În această situație comunicarea se poate face și în scris.

(4) În cazuri excepționale, dacă nu este prezentă o persoană autorizată care poate comunica prin limbajul special, iar comunicarea nu se poate realiza în scris, audierea persoanelor prevăzute la alin. (3) se va face cu ajutorul oricărei persoane care are aptitudini de comunicare, dispozițiile alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.”

Legea nr. 134 din 1 iulie 2010 republicată privind Codul de procedură civilă prevede la articolul 18 cu privire la limba desfășurării procesului, alineatul

„(3). Cetățenii străini și apatrizii care nu înțeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii, prin traducător autorizat, dacă legea nu prevede altfel.”

În ceea ce privește înscrisurile, art. 150 prevede la alineatul

„(4). Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele se depun în copie certificată, însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat. În cazul în care nu există un traducător autorizat pentru limba în care sunt redactate înscrisurile în cauză, se pot folosi traduceri realizate de persoane de încredere cunoscătoare ale respectivei limbi, în condițiile legii speciale.”

Articolul 225 reglementează condițiile folosirii traducătorului și interpretului

„(1) Când una dintre părți sau dintre persoanele care urmează să fie ascultate nu cunoaște limba română, instanța va folosi un traducător autorizat. Dacă părțile sunt de acord, judecătorul sau grefierul poate face oficiul de traducător. În situația în care nu poate fi asigurată prezența unui traducător autorizat, se vor aplica prevederile art. 150 alin. (4).

(2) În cazul în care una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) este mută, surdă sau surdo-mută ori, din orice altă cauză, nu se poate exprima, comunicarea cu ea se va face în scris, iar dacă nu poate citi sau scrie, se va folosi un interpret.

(3) Dispozițiile privitoare la experți se aplică în mod corespunzător și traducătorilor și interpreților.”

Cât privește înscrisurile, la art. 292 (5) se prevede că

„Înscrisurile întocmite în altă limbă decât cea folosită în fața instanței trebuie însoțite de traduceri legalizate.”

Art. 570 stabilește condițiile de comunicare în cazul arbitrajului:

„(1) *Dezbaterea litigiului în fața tribunalului arbitral se face în limba stabilită prin convenția arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privință ori nu a intervenit o înțelegere ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori, dacă părțile nu se înțeleg, într-o limbă de circulație internațională stabilită de tribunalul arbitral.*

(2) *Dacă o parte nu cunoaște limba în care se desfășoară dezbaterea, la cererea și pe cheltuiala ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.*

(3) *Părțile pot să participe la debateri cu traducătorul lor.”*

În cazul procedurii arbitrale, la art. 1115 se prevede:

„ (1) *Dezbaterea litigiului în fața tribunalului arbitral se face în limba stabilită prin convenția arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privință ori nu a intervenit o înțelegere ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori într-o limbă de circulație internațională stabilită de tribunalul arbitral.*

(2) *Dacă o parte nu cunoaște limba în care se desfășoară dezbaterea, la cererea și pe cheltuiala ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.*

(3) *Părțile pot să participe la debateri cu traducătorul lor.”*

În continuare, în ceea ce privește documentele, art. 1127 stabilește:

„(1) *Cererea trebuie însoțită de hotărârea arbitrală și convenția de arbitraj, în original sau în copie, care sunt supuse supralegalizării în condițiile prevăzute la art. 1.092.*

(2) *Dacă documentele prevăzute la alin. (1) nu sunt redactate în limba română, solicitantul trebuie să prezinte și traducerea acestora în limba română, certificată de conformitate.”*

Informații mai noi sunt cele referitoare la Ordinul Ministrului Justiției și al Ministrului Finanțelor publice nr 2907/C/08.07.2020 - 2340/13.08.2020 privind stabilirea tarifelor pentru plata interpreților și traducătorilor autorizați folosiți de Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, de organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, de birourile notarilor publici, de avocați și de executori judecătorești, intrat în vigoare la 1 ianuarie 2021.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Anghel, Pavel. 2019. „Mobility – North and South – and the Labour Market: Challenges and Opportunities”, teză de licență coordonată de Rășcanu, Iulia Nicoleta, Academia de Studii Economice din București, Facultatea de Relații Economice Internaționale, Programul de licență Limbi moderne aplicate, susținută în iulie 2019, manuscris.
- Butum, L.C., Nicolescu, L., Stan, S.O., Găitănanu, A. 2020. „Global Competences for Higher Education Graduates. Priorities and Opportunities for the Labour Market”, *Proceedings of ICERI2020 Conference*, pp. 8435-8443.
- Cherata, Sanda. 2005. „Alte aspecte ale activității terminologice și de documentare în traducerea de specialitate de înaltă calitate”, *UNITERM. Revistă electronică de terminologie*, Timișoara: a Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie, https://litere.uvt.ro/litere-old/vechi/documente_pdf/aticele/uniterm/uniterm3_2005/scherata.pdf.
- Cucuruzan, Romana Emilia. 2010. *Migrația și mobilitatea forței de muncă din România în contextul integrării europene*, Cluj-Napoca: Editura Efes.
- Deaconu, Adela, Osoian, Codruța, Zaharie, Monica, Achim, Sorin Adrian. 2014. „Competencies in Higher Education System: An Empirical Analysis of Employers’ Perceptions”, *Amfiteatru Economic Journal*, Vol. XVI, No. 37, pp. 857-873.

- Dima, Viorela-Valentina. 2013. „Rolul limbilor străine în formarea economiștilor profesioniști”, în Nicolae, Mariana, Maftei, Mara Magda (ed.). 2013. *Istoria limbilor moderne în A.S.E. O perspectivă centenară*, București: Editura ASE, https://www.editura.ase.ro/custom_images/produse/istoria_limbilor_moderne_in_ase.pdf.
- Dima, Viorela-Valentina. 2018. „Oportunități și provocări în desfășurarea programelor de studii în domeniul *Limbi moderne aplicate*”, în Stanciu-Capotă, Rodica, Șerban, Mihai (eds.). 2018. *Orientări și perspective în cercetarea disciplinară*, Editura ASE, București, pp. 64-80.
- Dima, Viorela-Valentina, Grosu-Rădulescu, Lucia Mihaela, Raluca-Elena Hurduzeu. 2018. „Language Graduates – Educational and Professional Perspectives”, *Synergy* 14 (2), pp. 157-171, <http://www.synergy.ase.ro/issues/2018-vol14-no-2/1-Viorela-Dima.pdf>.
- Dima, Viorela-Valentina, Grosu-Rădulescu, Lucia Mihaela, Raluca-Elena Hurduzeu. 2019. „Applied Modern Language Graduates – Career Development”, *Synergy* 15 (2), pp. 157-169, <http://www.synergy.ase.ro/issues/2019-vol15-no-2/01-Viorela-Dima.pdf>.
- Dima, Viorela-Valentina, Mohanu, Florina. 2020. „Preparing for the Labour Market - Developing Students' Multilingual and Research Skills”, *Synergy* 16 (2), pp. 117-130, http://www.synergy.ase.ro/issues/2020-vol16-no-2/1%20Dima_Mohanu.pdf.
- Dima, Viorela-Valentina, Ștefan, Laura Raluca. 2021. „ESP Student Feedback – A Tool to Develop both Students' and Teachers' Competences”, *Language Teaching Research Quarterly. Special Issue: Future Perspectives and Challenges of ESP/EAP In Honor of Helen Basturkmen's Contribution to ESP/EAP Research*, 23, pp. 80-104, <https://eurokd.com/LTRQ/doi/10.32038/ltrq.2021.23.07.pdf>.
- Erling, Elizabeth J. 2014. „The Role of English in Skills Development in South Asia: Policies, Interventions and Existing Evidence”, British Council, https://www.britishcouncil.org.np/sites/default/files/role_of_english_in_skills_development_in_south_asia_inside.pdf.
- Faez, F. 2011. „Points of Departure: Developing the Knowledge Base of ESL and FSL Teachers for K-12 Programs in Canada”, *The Canadian Journal of Applied Linguistics*: 14, 1, pp. 29-49.
- Foerster-Pastor, U.S., Golowko, N. 2017. „Employability skills for the Romanian Outsourcing Industry”, *The 11th International Conference on Business Excellence – Strategy, Complexity, and Energy in changing times*, Bucharest, Romania, pp. 1068-1080.
- Foerster-Pastor, U.S., Golowko, N. 2018. „The need for digital and soft skills in the Romanian business service industry”, *Management & Marketing. Challenges for the Knowledge Society*, Vol. 13, No. 1, pp. 831-847.
- Gâz, Roxana-Maria. 2011. „Foreign Languages for Economic Development. An Overview of the Romanian Labour Market”, *EUNoM Symposium „Managing Multilingual and Multiethnic Societies and Institutions”*, Koper, Slovenia, https://www.researchgate.net/publication/274944091_Foreign_Languages_for_Economic_Development_An_Overview_of_the_Romanian_Labour_Market, https://in3.uoc.edu/opencms_in3/export/sites/in3/webs/projectes/EUNOM/_resources/documents/c07_Gaz_to_publish.pdf.
- Gyarmati, David, Lane, Janet, Murray, Scott. 2020. „SkillsNext Competency Frameworks and Canada's Essential Skills”, Government of Canada, Future Skills Program, <https://fsc-ccf.ca/wp-content/uploads/2020/11/Competency-Frameworks-PPF-Nov2020-EN.pdf>.
- Ispas, Andreea Florina. 2018. „Multilingualism and Economic Performance”, teză de licență coordonată de Dima Viorela-Valentina, susținută în iulie 2018, Academia de Studii Economice din București, Facultatea de Relații Economice Internaționale, Programul de licență Limbi moderne aplicate, manuscris.
- Ișfan, Maria-Ioana. 2017. „Foreign Language Learning and Employability”, teză de licență coordonată de Grosu-Rădulescu, Lucia Mihaela, Academia de Studii Economice din București, Facultatea de Relații Economice Internaționale, Programul de licență Limbi moderne aplicate, susținută în iunie 2017 la Universitatea din București, manuscris.
- Jackson, Denise, Chapman, Elaine. 2009. „Business Graduate Skill Sets – Summary Report”, The University of Western Australia, Graduate School of Education, <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED511910.pdf>.
- Met, M. 1989. „Walking on water and other characteristics of effective elementary school teachers”, *Foreign Language Annals*, 22, 2, pp. 175-183.

- Mohanu, Florina, Dima, Viorela-Valentina, Lazăr, Valentin. 2020. „Developing Economics Students’ Research Skills – A Step Towards Increasing Employability Chances”, in Dima, Alina Mihaela (ed.). 2020. *Sciendo Proceedings. Innovative Models to Revive the Global Economy, October 15-16, 2020, Bucharest University of Economic Studies, Romania, Proceedings of the 3rd International Conference on Economics and Social Sciences (2020)*, ISSN 2704-6524, pp. 454-469, Berlin/ Varșovia: Sciendo, de Gruyter, https://www.researchgate.net/publication/347969464_Developing_Economics_Students'_Research_Skills_-_A_Step_Towards_Increasing_Employability_Chances.
- Năstase, Anamaria-Cristina. 2018. „Linguistic Choices in International Business and Economics”, teză de licență coordonată de Dima Viorela-Valentina, Academia de Studii Economice din București, Facultatea de Relații Economice Internaționale, Programul de licență Limbi moderne aplicate, susținută în iulie 2018, manuscris.
- Nguyen, M. H. 2013. „The Curriculum for English Language Teacher Education in Australian and Vietnamese Universities”, *Australian Journal of Teacher Education*, 38(11), pp. 33-53.
- Norris, N. 1999. „Language Teacher Proficiency or Teacher Language Proficiency? An environmental scan of information relating to the competencies/ qualities/ knowledges required to be an effective language teacher”, Final report compiled by Natalia Norris, Simpson Norris Pty Ltd, for the National Association for the Legal Support of Alternative Schools (NALSAS), Miami, <https://www1.curriculum.edu.au/nalsas/pdf/language.pdf>.
- OECD. Quintini, G. 2014. Skills at Work: How Skills and their Use Matter in the Labour Market, *OECD Social, Employment and Migration Working Papers*, No. 158, OECD Publishing, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE/ OECD), <http://dx.doi.org/10.1787/5jz44fdjfm7j-en>.
- Pătru, Cornelia, Lorentz, Maria-Antoaneta, Dima, Viorela-Valentina, Mohanu, Florina, Hurduzeu, Raluca-Elena. 2018. „Lifelong Learning for the Labor Market”, în Dumitrescu, D., Zamfir, A. (coord.). 2018. *Proceedings of The 1st International Conference on Economics and Social Sciences*, Bologna: Filodiritto Publisher, pp. 334-342, <http://icess.ase.ro/index.php/icess-2018/icess-2018-proceedings>.
- Richards, J. C. 1998. *Beyond training: perspectives on language teacher education*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Roman, Monica, Mureșan, Laura-Mihaela, Manafi, Ioana, Marinescu Daniela. 2018. „Volunteering as international mobility: Recent evidence from a post-socialist country”, *Transnational Social Review*, DOI: 10.1080/21931674.2018.1509926.
- Rusu, Valeriu. 2003. *Migrația forței de muncă în Europa*, București: Editura Arvin Press.
- Stanciu, Simona, Banciu, Viorica. 2012. „Quality of Higher Education in Romania: are Graduates Prepared for the Labour Market?”, *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 69, pp. 821-827, https://www.researchgate.net/publication/271880757_Quality_of_Higher_Education_in_Romania_Are_Graduates_Prepared_for_the_Labour_Market.
- Stăiculescu, Camelia (coord.), Lăcătuș, Maria Liana, Dumitru, Daniela Elena, Iamandi, Irina-Eugenia, Ciobanu, Radu, Mihăilă, Robert Alexandru, Albu, Natalia, Ștefan, Laura Raluca, Livinți, Raluca, Todea, Steluța. 2017. *Insertiile absolvenților Academiei de Studii Economice din București pe piața forței de muncă*, carte publicată pe CD, București: Editura ASE.
- Stein-Smith, Kathleen. 2017. „The Multilingual Advantage: Foreign Language as a Social Skill in a Globalized World”, *Internațional Journal of Humanities and Social Science* 7 (3), pp. 48-56, https://www.ijhssnet.com/journals/Vol_7_No_3_March_2017/6.pdf.
- Storozum, Jennifer. 2013. „The Role of Language in International Business: English as a Lingua Franca”, Washington: American University Kogod School of Business, <https://aislandora.wrlc.org/islandora/object/1213capstones%3A41/datastream/PDF/view>.
- Tenzer, Helene, Terjesen, Siri, Harzing, Anne-Wil. 2017. „Language in International Business: A Review and Agenda for Future Research”, *Management International Review*, 57, pp. 815-854, <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s11575-017-0319-x.pdf>.
- Vasile, Valentina, Zaman, Gheorghe (coord.). 2005. *Migrația forței de muncă și dezvoltarea durabilă a României. Abordări teoretico-metodologice. Sistem de indicatori și modele de analiză*, București: Editura Expert, <http://www.cide.ro/IEN%20-%20CERES%20-%20Migrația%202005.pdf>.

Wickam, Molly. 2015. *Enhancing employability skills in graduate business programs: service-learning in capstone courses*, teză de doctorat, University of Minnesota, https://conservancy.umn.edu/bitstream/handle/11299/177145/Wickam_umn_0130E_16607.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Surse online

ACARA. 2011. „The Shape of the Australian Curriculum: Languages”, Australia: Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority (ACARA), https://docs.acara.edu.au/resources/Languages_-_Shape_of_the_Australian_Curriculum_new.pdf.

Absolvenții și piața muncii. 2010-2012. „Absolvenții și Piața Muncii – Studiu național de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților din învățământul superior”, Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFSICDI) și Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS), Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU 2007-2013), <http://www.absolvent-univ.ro/>, accesat în mai 2021.

Absolvenții și piața muncii. nedat. „Raport final: Rezultatele implementării studiului de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților din învățământul superior (promoțiile 2005 și 2009)”, http://www.absolvent-univ.ro/userfiles/file/raport%20final%202005_2009_cuprins.pdf.

Absolvenții și piața muncii. nedat. „Raport: Implementarea studiului de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților din învățământul superior (promoțiile 2006 și 2010)”, http://www.absolvent-univ.ro/UserFiles/File/Raport-2006-2010-final_cuprins.pdf.

Academia de Studii Economice din București, Planuri de învățământ, nedat. „Facultatea de Relații Economice Internaționale, Limbi moderne aplicate (engleză-franceză)”, <https://planinvatamant.ase.ro/SelectiePlan1.aspx?pp=16>, accesat în mai 2021.

Academia de traduceri. nedat. <https://academiadetraduceri.ro/cum-devin-traducator-autorizat-multe-oportunitati-de-cariera/>, accesat în octombrie 2020.

www.sdltrados.com, accesat în octombrie 2020.

AHR Translations. nedat. <http://www.ahrtraduceri.ro/corectare-traduceri>, accesat în octombrie 2020.

AlephNews.ro. 2020. „Cele mai căutate limbi străine printre români. Studiază coreeana, suedeza: cât costă cursurile”, articol de Cristi Badea, 15 sept. 2020, <https://alephnews.ro/lifestyle/cele-mai-cautate-limbi-straine-printre-romani-studiaza-coreeana-suedeza-cat-costa-cursurile/>, accesat în mai 2021.

ANPCDEFP. 2019. „Studiu privind percepțiile studenților și cadrelor didactice referitoare la programele de mobilități internaționale”, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP), https://www.anpcdefp.ro/library/Rapoarte%20C8%99i%20analize/Raport_perceptii_mobilitati_internationale_7iunie.pdf, accesat în mai 2021.

ANC. RNPP. nedat. „Registrul național al programelor postuniversitare (RNPP)”, Agenția Națională pentru Calificări (ANC), http://www.anc.edu.ro/registru_rnpp/, accesat în ianuarie 2021.

ARACIS. 2017. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente comisiei de specialitate nr. 2 Științe umaniste și teologie”, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/2_Standarde_ARACIS-Comisia_2_Stiinte_umaniste_si_teologie_-_2017.pdf.

Biblioteca Națională a României. 2016a. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 20/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2020_2016.pdf, accesat în mai 2021.

Biblioteca Națională a României. 2016b. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 21/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2021_2016.pdf, accesat în mai 2021.

Biblioteca Națională a României. 2016c. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 22/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2022_2016.pdf, accesat în mai 2021.

- Biblioteca Națională a României. 2016d. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 23/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2023_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- Biblioteca Națională a României. 2016e. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 24/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2024_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- Biroul de traduceri Novacrin. nedatat. <http://www.eurotranslator.ro/topics/traducere-limba>, accesat în octombrie 2020.
- BNR. 2020. „Investițiile străine directe în România în anul 2019”, Banca Națională a României, <https://www.bnr.ro/SearchResult.aspx>, accesat în mai 2021.
- Codul Ocupațiilor din România (COR). nedatat. https://www.rubinian.com/cor_alfabetic.php?litera=N, accesat în mai 2021.
- COE-ECML-CEFRLT. Bleichenbacher et al. 2019. „Teacher competences for languages in education: Conclusions of the project”, Bleichenbacher, Lukas (coordinator), Goullier, Francis, Rossner, Richard, Schröder Sura, Anna, with the cooperation of Andrade, Ana-Isabel, Candelier, Michel, de Carlo, Maddalena, Diederich, Catherine, Kuster, Wilfrid, Vollmer, Helmut-Johannes, Graz, Austria: Council of Europe, European Centre for Modern Languages, <https://www.ecml.at/Portals/1/5MTP/Bleichenbacher/CEFRLT-conclusions-EN.pdf?ver=2019-11-29-150323-533>.
- Comisia Europeană. nedatat. „Erasmus+ Stagiari”, https://ec.europa.eu/programmes/erasmusplus/opportunities/trainees_ro, accesat în mai 2021.
- ComputerWorld. 2000. „Application Programming Interface”, articol de David Orenstein, 10 ian. 2000, <https://www.computerworld.com/article/2593623/application-programming-interface.html>, accesat în octombrie 2020.
- Corectura.ro. nedatat. <https://corectura.ro/servicii/>, accesat în octombrie 2020.
- Council of the European Union/ Consiliul Uniunii Europene. (2018). “Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning”, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=LT](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=LT), versiunea în limba română: „Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții”, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN).
- CulturaData.ro. nedatat. „Examen traducători”, <https://www.culturadata.ro/examen-traducatori/>, Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (INCF), Ministerul Culturii, accesat în octombrie 2020.
- CulturaData.ro. nedatat. „Înscriere examene traducători”, Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (INCF), Ministerul Culturii <https://www.culturadata.ro/examen-traducatori/inscriere-examen-traducatori/>, accesat în mai 2021.
- Danaj, S. and Zólyomi, E. 2018. *Occupational Health and Safety of Posted Workers in the EU: A Comparative Report*, POOSH – Occupational Safety and Health of Posted Workers: Depicting the existing and future challenges in assuring decent working conditions and wellbeing of workers in hazardous sectors, Vienna: European Centre for Social Welfare Policy and Research, http://www.poosh.eu/media/1190/comparative-report-poosh_a4_report_booklet_final.pdf.
- EAQUALS. 2011. *European Profiling Grid*, London: Evaluation and Accreditation of Quality Language Services Association – EAQUALS, <http://www.eaquals.org/our-expertise/teacher-development/the-european-profiling-grid/>.
- EAQUALS. 2016. *The Eaquals Teacher Training and Development Framework*, London: Evaluation and Accreditation of Quality Language Services Association- EAQUALS, <http://www.eaquals.org/our-expertise/teacher-development/the-eaquals-framework-for-teacher-training-and-development/>.
- EJobs. 2020. „Descoperă topul celor mai căutate limbi străine! Ele îți aduc jobul dorit”, 18 mai 2020, <https://cariera.ejobs.ro/limbi-straine/>, accesat în mai 2021.
- Europa Creativă/ CreativeEurope. nedatat. „Creative Europe Project Results – Romania”, <https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/projects/#search/project/keyword=romania&matchAllCountries=false>, accesat în mai 2021.

- EuropaCreativă.eu. nedatat. „Europa Creativă – Subprogramul Cultura”, <https://www.europa-creativa.eu/cultura>, accesat în mai 2021.
- EuropaCreativă.eu. 2019. „România în proiecte Europa Creativă – Cultură. Rezultate 2014-2019”, https://www.europa-creativa.eu/Files/EC_Rezultate%20Romania%202014-2019.pdf, accesat în mai 2021.
- EuropaCreativă.ro. 2020. „Traduceri literare”, Biroul Europa Creativă România, https://www.europa-creativa.eu/linii-de-finantare_doc_31_traduceri-literare_pg_0.htm, accesat în mai 2021.
- European Commission/ Comisia Europeană. 2016. „A New Skills Agenda for Europe. Working together to strengthen human capital, employability and competitiveness, European Commission”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0381&from=EN>, versiunea în limba română: „O nouă agendă pentru competențe în Europa: – Să lucrăm împreună pentru consolidarea capitalului uman, a capacității de inserție profesională și a competitivității, Rezoluția Parlamentului European din 14 septembrie 2017 referitoare la Noua agendă pentru competențe în Europa” <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017IP0360&from=RO>.
- European Commission/ Comisia Europeană. 2019. „Erasmus + 2019 în numbers, Factsheet Romania”, https://ec.europa.eu/assets/eac/factsheets/factsheet-ro-2019_en.html, accesat în mai 2021.
- European Commission. Hagen et al. 2006. „Effects on the European Union Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise (ELAN)”, studiu realizat de Hagen, Stephen, Foreman-Peck, James, Davila-Philippon, Santiago, Nordgren, Bjorn, Hagen, Susanne pentru Comisia Europeană, CILT, the National Centre for Languages, UK, InterAct Internațional, Newcastle upon Tyne, https://ec.europa.eu/assets/eac/languages/policy/strategic-framework/documents/elan_en.pdf.
- EuropeanLanguageJobs.com. nedatat. „The Most In-Demand Language Jobs in Romania”, <https://www.europelanguagejobs.com/blog/the-most-in-demand-language-jobs-in-romania>, accesat în mai 2021.
- European Parliament and Council of the European Union/ Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene. 2016. „Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962&from=EN>, sinteză în limba română: Recomandarea 2006/962/CE din 18 decembrie 2006 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:c11090&from=RO>, original în limba engleză: European Parliament and Council of the European Union. (2006).
- Gândul.ro. 2020. „Top 5 cele mai căutate limbi străine la nivel internațional”, articol de Cristian Lisandru, 22 sept. 2020, <https://www.gandul.ro/stiri/top-5-cele-mai-cautate-limbi-straine-la-nivel-international-19507458>, accesat în mai 2021.
- Gogu, Emilia, Iucu Bumbu, Romiță (coord.). 2015. „Barometrul Calității sistemului de învățământ superior BCSIS - 2015”, Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS), <https://www.aracis.ro/brosuri-si-carti/>, versiunea în limba engleză Gogu, Emilia, Iucu Bumbu, Romiță (coord.). 2016. „Quality Barometer 2015. Quality Monitor of the Romanian Higher Education System”, Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS), <https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2020/09/Barometrul-Calitatii-2016.pdf>.
- Harvard Business Review. 2012. „Global Business Speaks English”, articol de Tsedal Neely, mai 2012, <https://hbr.org/2012/05/global-business-speaks-english>, accesat în mai 2021.
- HighlightsTranslations. nedatat. <https://highlightsro.com/info/combinatii-de-limbi-pentru-traducere-interpretare/>, accesat în octombrie 2020.
- ILO/ OIM. 2015. „Regional Model Competency Standards: Core competencies”, International Labour Organization/ Organizația Internațională a Muncii, Regional Office for Asia and the Pacific, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/publication/wcms_420961.pdf.
- ILO/ OIM. 2019. „Workers’ Organizations Engaging in Skills Development”, International Labour Organization/ Organizația Internațională a Muncii, International Labour Office, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_714830.pdf.
- ILO. Dyson and Keating. 2015. „Recognition of prior learning. Policy and practice for skills learned at work. Australia, Canada, New Zealand, South Africa, United States”, Dyson, Chloe, Keating, Jack, International Labour

- Organization/ Organizația Internațională a Muncii, International Labour Office – Geneva, Switzerland, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_103874.pdf.
- InfoWorld. nedatat. <https://www.infoworld.com/article/3269878/what-is-an-api-application-programming-interfaces-explained.html>, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2017. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisciă, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2015_2016.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2018. „Sistemul educațional în România. Anul școlar/ universitar 2016-2017”, Institutul Național de Statistică, București, https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2016_2017.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2019. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2015/2016”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisciă, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. Ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2017_2018_0.pdf, accesat în octombrie 2020.
- INS. 2020. „Sistemul educațional în România. Date sintetice. Anul școlar/ universitar 2018/2019”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pisciă, S. & Bălțeanu, L.E. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2018_2019_0.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- INS. 2020. „Social Trends – 2020”, Institutul Național de Statistică, Andrei, Tudorel (coord. publicației), Iagăr, Elena Mihaela, Pisciă, Silvia, Cambir, Andreea, Bălțeanu, Lavinia Elena, Ioniță, Andoria (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/social_trends_in_2020_0.pdf.
- Listă firme. ro. nedatat. <https://www.listafirme.ro/>, accesat în octombrie 2020.
- MEC. Gliga, L. (coord.). 2002. *Standarde profesionale pentru profesia didactică*, Gliga, Lucia (coord.), Diaconu, Mihai, Țarălungă, Oana, Bizo, Bianca, Ministerul Educației și Cercetării (MEC), Consiliul Național pentru Pregătirea Profesorilor, <https://didactika.files.wordpress.com/2008/05/profesiadidactica.pdf>.
- MECȘ. nedatat. „Certificări și standarde profesionale, competențe”, Ministerul Educației și Cercetării Științifice (MECȘ), http://oldsite.edu.ro/index.php/certif_standarde_profesionale/c150/.
- MECȘ. 2015. „Programa pentru Examenul național de definitivare în învățământ. Disciplina de examen: Limba și literatura engleză”, Ministerul Educației și Cercetării Științifice (MECȘ), <http://definitivat.edu.ro/2020/>.
- Ministerul Justiției. nedatat. „Interpreți și traducători autorizați”, <http://old.just.ro/MinisterulJusti%C8%9Biei/Listapersoanelorautorizate/Interpretisitraducatoriautorizati/tabid/129/Default.aspx>, accesat în mai 2021.
- Ministerul Justiției. 2015. „Procedura autorizării interpreților și traducătorilor”, http://www.just.ro/wp-content/uploads/2015/09/I-PROCEDURA-AUTORIZARII-INTERPRETELOR-SI-TRADUCATORILOR_3.pdf, accesat în octombrie 2020.
- MMPS. 2021. „Buletin statistic în domeniul muncii și protecției sociale în anul 2020. Ocuparea, șomajul și protecția socială a șomerilor”, Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS), 16.04.2021, http://www.mmuncii.ro/j33/images/buletin_statistic/ocupare_2020.pdf, accesat în mai 2021.
- MuleSoft. nedatat. <https://www.mulesoft.com/resources/api/what-is-an-api>, accesat în octombrie 2020.
- NCATE. 2008. *Professional standards for the Accreditation of Teacher Preparation Institutions*, National Council for Accreditation of Teacher Education (NCATE), Washington, DC, <http://www.ncate.org/~media/Files/caep/accreditation-resources/ncate-standards-2008.pdf?la=en>.
- ONRC. 2019. „Societăți cu participare străină la capital. Sinteza statistică a datelor din Registrul Central al Comerțului la 31 decembrie 2019”, Nr. 258, Oficiul Național al Registrului Comerțului, <https://www.onrc.ro/index.php/ro/statistici?id=254>.
- RevistaCariere.ro. 2018. „Piața cursurilor de limbi străine și investițiile străine în România”, articol de Adriana Coblișan, 8 oct. 2018, <https://revistacariere.ro/innovatie/trend/piata-cursurilor-de-limbi-straine-si-investitiile-straine-in-romania/>, accesat în mai 2021.

- TraduceriGalați. nedatat. <https://www.tradus.ro/colationare/>, accesat în octombrie 2020.
- TraducătoriAutorizați.ro. nedatat. „Lista Traducătorilor Autorizați din România. Ghidul tău pentru Traduceri Autorizate”, <https://www.traducatoriautorizati.ro/>, accesat în mai 2021.
- Translated. nedatat. <https://translated.com/servicii-dtp-multilingve>, accesat în octombrie 2020.
- TutorialsPoint. nedatat. <https://www.tutorialspoint.com/application-programming-interface-api>, accesat în octombrie 2020.
- Tradumond. nedatat. <http://www.tradumond.ro/tehnoredactare-si-dtp.html>, accesat în octombrie 2020.
- UCCBR. nedatat. „Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale din România”, <https://www.uccbr.ro/camere-de-comert-bilaterale/>, accesat în mai 2021.
- Vlăsceanu, Lazăr, Hâncean, Marian-Gabriel, Voicu, Bogdan, Tufiș, Claudiu. 2009. „Distribuții statistice, interpretări și opțiuni privind Starea calității în învățământul superior. Barometrul Calității – 2009”, Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS), <https://www.aracis.ro/brosuri-si-carti/>.
- Vlăsceanu, Lazăr, Miroiu, Adrian, Păunescu, Mihai, Hâncean, Marian-Gabriel (coord.). 2010. „Barometrul Calității – 2010. Starea calității în învățământul superior din România”, Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS), <https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/08/barometru-final.pdf>.
- WallStreet.ro. 2010. „În HP România, angajații vorbesc 22 de limbi străine”, 16 febr. 2010, <https://www.wallstreet.ro/articol/Careers/80319/In-HP-Romania-angajatii-vorbesc-22-de-limbi-straine.html>, accesat în mai 2021.
- WallStreet.ro. 2020. „«Vânătoarea» de vorbitori de limbi străine. Salariile ajung la 12.000 lei lunar, iar la mare căutare sunt cunosătorii a trei limbi”, articol de Alice Gheorghe, 10 febr. 2020, <https://www.wall-street.ro/articol/Careers/249725/vanatoare-de-vorbitori-de-limbi-straine-salariile-ajung-la-12-000-lei-lunar-iar-la-mare-cautare-sunt-cunosatorii-a-trei-limbi.html>, accesat în mai 2021.
- World Economic Forum. 2018. The Future of Jobs Report 2018, World Economic Forum, Centre for the New Economy and Society, http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2018.pdf.
- Ziarul Financiar. 2020. „Aura Icodin, centrul de limbi străine A_BEST: Companiile investesc de la 1.000 de euro până la 20.000 - 25.000 de euro în cursurile de limbi străine pentru angajați”, articol de Ramona Cornea, 15.10.2020, <https://www.zf.ro/eveniment/aura-icodin-centrul-de-limbi-straine-a-best-companiile-investesc-de-19660930>, accesat în mai 2021.

Legislație (în ordine cronologică)

- * * * Legea nr. 30 din 1994 privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la această convenție, Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 135 din 31.05.1994, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/4043>.
- * * * Legea nr 36 din 12 mai 1995 republicată, Legea notarilor publici și a activității notariale, Parlamentul României, Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 444 din 18 iunie 2014, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/159087>.
- * * * Legea nr. 189/2003 privind asistența judiciară internațională în materie civilă și comercială, Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial al României nr.337 din 19 mai 2003, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/43767>.
- * * * Legea nr. 281 din 24 iunie 2003 privind modificarea și completarea Codului de procedură penală și a unor legi speciale, Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 468 din 1 iulie 2003, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/44742>.
- * * * Legea nr. 302 din 2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, Parlamentul României, republicată în Monitorul Oficial al României nr. 411 din 27 mai 2019, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/53158>.
- * * * Legea nr. 304 din 28 iunie 2004 privind organizarea judiciară, Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 827 din 13 septembrie 2005, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/64951>.

- * * * Ordinul nr. 1054/C din 27 iulie 2005 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 178/1997 pentru autorizarea și plata interpreților și traducătorilor, Ministerul Justiției, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 745 din 16 august 2005, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/64223>.
- * * * Legea nr. 134 din 1 iulie 2010 republicată privind Codul de procedură civilă, Parlamentul României, republicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 365, din 30 mai 2012, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/140265>.
- * * * Legea nr. 135 din 1 iulie 2010 privind Codul de procedură penală, Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 486 din 15 iulie 2010, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/120609>.
- * * * Directiva 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale, publicată în Jurnalul Oficial Al Uniunii Europene nr. 280, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010L0064&from=RO>.
- * * * Legea educației naționale nr. 1/2011, Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 18 din 10 ianuarie 2011, <https://lege5.ro/Gratuit/geztsobvgi/legea-educatiei-nationale-nr-1-2011?pid=45728140#p-45728140>.
- * * * OMECTS nr. 5671/ 2012, Ordin nr. 5671 din 10 septembrie 2012 al Ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului pentru aprobarea Metodologiei privind studiul în limba maternă și al Limbii și literaturii materne, al Limbii și literaturii române, studiul Istoriei și tradițiilor minorităților naționale și al Educației muzicale în limba maternă, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/141310>.
- * * * OMECS nr. 4.476/ 2016. Anexele nr. 1-12 la Ordinul Ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 4.476/ 2016 privind aprobarea standardelor profesionale de formare continuă pentru funcția didactică de predare profesor din învățământul preuniversitar, pe niveluri de învățământ - preșcolar, primar, gimnazial și liceal - și pe etape de dezvoltare profesională din cariera didactică - gradul didactic II, gradul didactic I, formare continuă o dată la 5 ani, din 06.07.2016, publicat în Monitorul Oficial nr. 31 din 11 ianuarie 2016, <https://lege5.ro/Gratuit/ge2tanjz4za/anexele-nr-1-12-la-ordinul-ministrului-educatiei-nationale-si-cercetarii-stiintifice-nr-4476-2016-privind-aprobarea-standardelor-profesionale-de-formare-continua-pentru-functia-didactica-de-predare-pr?pid=191362045#p-191362045>.
- * * * H.G. nr. 915/ 2017, Hotărâre nr. 915 din 14 decembrie 2017 privind modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.418/ 2006 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, publicată în Monitorul Oficial nr. 25 din 11 ianuarie 2018, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/196636>.
- * * * OMEC nr. 3092/ 2020, Ordin nr. 3092 din 21 ianuarie 2020 pentru aprobarea Centralizatorului privind disciplinele din învățământul preuniversitar, domeniile și specializările absolvenților învățământului liceal pedagogic, postliceal și superior, probele de concurs valabile pentru încadrarea personalului didactic din învățământul preuniversitar, precum și disciplinele pentru examenul național de definitivare în învățământ 2020, Ministerul Educației și Cercetării, publicat în Monitorul Oficial nr. 91 din 7 februarie 2020, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Legislatie/2020/OMEC_3092.pdf.
- * * * Ordinul ministrului justiției și al ministrului finanțelor publice nr 2907/C/08.07.2020- 2340/13.08.2020 privind stabilirea tarifelor pentru plata interpreților și traducătorilor autorizați, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 760 din 20 august 2020, intrat în vigoare la 1 ianuarie 2021, <https://lege5.ro/gratuit/gm4dembzgaya/ordinul-nr-2907-c-2340-2020-privind-stabilirea-tarifelor-pentru-plata-interpretilor-si-traducatorilor-autorizati-folositi-de-consiliul-superior-al-magistraturii-ministerul-justitiei-parchetul-de-pe-la>.

6.2 Limba engleză pe piața muncii din România

Viorela-Valentina DIMA

6.2.1 Limba engleză – limba străină predominantă pe piața muncii din România

În secțiunea 6.1.2 a acestui capitol am trecut în revistă o multitudine de studii și articole academice, instituționale și de presă referitoare la limbile străine cerute de angajatorii de pe piața muncii din România, atât din perspectiva celor care caută lucrători pentru piața internă, cât și a celor care caută lucrători pentru piața externă (fie ei rezidenți în România, dar care lucrează cu clienți din străinătate, fie ei detașați în străinătate). În toate tipurile de studii, limba engleză a fost indicată drept cea mai căutată limbă străină pe piața muncii din România și s-a subliniat necesitatea unor angajați multilingvi, i.e. s-a semnalat faptul că angajatorii solicită și cunoștințe de alte limbi străine, alături de cunoștințe de limba engleză.

Pe lângă studiile citate în secțiunea 6.1.2, referitoare la limbile străine pe piața muncii din România în general, dorim să facem referire la o serie de studii care menționează (și) rolul limbii engleze: Ionel (2010), Grama & Răulea (2013), David (2013, 2014, 2018), Ministerul Muncii (2018).

Ionel (2010) studiază rolul limbii engleze pe piața muncii din România, din perspectiva nevoilor de comunicare ale angajaților din cinci companii: Mercedes Benz Romania, Raiffeisen Bank, EFG Retail services IFN, Unicredit Țiriac, Hewlett Packard – Global eBusiness Operations Center (GeBOC) (p. 276). Prezentăm aici câteva dintre cele mai relevante aspecte menționate în articol:

- studiul pe bază de chestionar a beneficiat de răspunsuri din partea a cca 45 de angajați, majoritatea în funcții subordonate, dar și cu funcții de conducere;
- respondenții sunt absolvenți ai Academiei de Studii Economice din București, Universitatea Politehnica din București și Universitatea din București;
- majoritatea respondenților folosesc limba engleză la serviciu, pentru activități precum: redactare de text (comunicare scrisă în interiorul companiei sau cu clienții, redactarea de corespondență de afaceri), înțelegerea unui text scris (documentare, cercetare), comunicare orală (în interiorul companiei sau cu clienții, efectuarea de prezentări orale, prezența în ședințe, negocieri etc.), înțelegerea unui text audiat (pp. 277-278);
- nivelul de cunoștințe de limba engleză cerut pentru a face față acestor activități este cel puțin mediu (40% dintre respondenți) sau avansat (48% dintre respondenți) (p. 278);
- majoritatea respondenților admit că au nevoie de îmbunătățire a nivelului de competență lingvistică în arii precum: terminologie de specialitate, gramatică, abilități de redactare de text și de înțelegere a unui text audiat, abilități de comunicare orală (pp. 278-9);
- studiul prezintă și perspectiva angajatorilor, care declară că: testează cunoștințele de limbă engleză ale candidaților pentru posturi care presupun cunoașterea limbii engleze; certificatele de competență lingvistică nu sunt cerute/ echivalate; oferă angajaților posibilitatea de a participa la cursuri de perfecționare (p. 281).

Grama & Răulea (2013) analizează competențele care contribuie la găsirea unui loc de muncă de către absolvenții de studii superioare. Studiul redă răspunsurile primite în leătură cu acest aspect din partea absolvenților de programe de studii universitare de masterat organizate de Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu. Printre competențele indicate se numără și cunoștințele avansate de limba engleză.

Într-o serie de studii dedicate predării limbii engleze (de afaceri), David (2013, 2014, 2018) face unele observațiile foarte utile referitoare la piața muncii din România. Redăm mai jos câteva din concluziile desprinse din cele trei studii menționate:

- David (2013, pp. 30-37) prezintă percepțiile studenților români asupra utilității învățării limbii engleze, în arii precum: dezvoltarea personală, succesul academic și profesional, percepții obținute prin intermediul unui chestionar distribuit studenților de la Facultatea de Comerț (actualmente Business și Turism) din cadrul Academiei de Studii Economice din București. Cu referire la piața muncii, respondenții consideră limba engleză „nu doar o opțiune, ci o necesitate [...] chiar și la început de carieră” (p. 32, în traducerea autoarei). Studenții angajați au subliniat faptul că limba engleză este cerută la locul de muncă în contexte precum: interviu de angajare, relaționarea cu parteneri și clienți din străinătate, documentarea pe baza literaturii de specialitate publicată în limba engleză, lucrul în străinătate (idem).
- De asemenea, David (2013, pp. 40-48) redă și informații obținute de la candidații la programe de masterat cu predare în limba engleză aflate în oferta educațională a ASE, cu ocazia interviului în limba engleză desfășurat în perioada admiterii. Dintre răspunsurile privitoare la aspectele pentru care limba engleză este considerată utilă pe piața muncii, am selectat următoarele:
  - posibilitatea de a lucra într-o companie multinațională în România în domenii precum marketing, resurse umane sau relații publice;
  - obținerea unei funcții de conducere într-o companie românească sau care are filiale în România;
  - posibilitatea de a lucra în consultanță pentru companii care sunt interesate să obțină finanțare europeană;
  - întemeierea propriei companii;
  - posibilitatea de a lucra în diplomație sau afaceri internaționale;
  - găsirea unui loc de muncă în străinătate (p. 42, în traducerea autoarei).
- David (2014) propune modalități de predare-învățare a limbajului specializat din domeniul bancar în așa fel încât studenții să îl poată folosi cu succes la locul de muncă. În preambul, articolul trece în revistă cerințele celor mai mari bănci din România cu privire la competențele angajaților lor, așa cum reies din anunțurile de angajare/ stagii publicate pe site-urile instituțiilor respective: BCR, BRD, Banca Transilvania, UniCredit Țiriac Bank, Raiffeisen Bank, ING Bank, Alpha Bank, Volksbank și Bancpost. Între aceste competențe, „abilitatea de a comunica în scris și oral în limba engleză reprezintă fie o precondiție fie un element care ar îmbunătăți șansele candidaților de a deveni parte din echipă, indiferent dacă își doresc un post în care interacționează cu clienții sau un post administrativ în care nu interacționează cu clienții, o funcție de debut în carieră sau o funcție de conducere” (pp. 69-70, în traducerea autoarei).
- David (2018) analizează motivațiile studenților români pentru învățarea limbii engleze, cu detalii despre bune practici și provocări în acest demers educativ, în contextul predării limbii engleze la Academia de Studii Economice din București. Dintre motivațiile studenților economiști, articolul identifică următoarele aspecte: „mai multe șanse de a obține un loc de muncă, o mai bună performanță la locul de muncă, mai multe șanse de a studia în străinătate” (p. 252, în traducerea autoarei).

Dacă studiile menționate până acum subliniază necesitatea deținerii unor competențe avansate de limba engleză pentru găsirea unui loc de muncă în companii românești și multinaționale sau în străinătate, alte studii subliniază faptul că lipsa acestor competențe poate avea consecințe grave. Astfel, Ministerul Muncii (2018) analizează cauzele pentru care „România este una dintre țările care întâmpină cele mai mari dificultăți în recrutarea forței de muncă” (p. 3), vizând aspecte precum: competențele cerute pe piața muncii, oportunități de angajare etc. Între competențele cerute pe piața muncii, se arată că „[d]e cele mai multe ori, cunoașterea limbii engleze constituie un avantaj” așa cum reiese din descrierea posturilor vacante disponibile în rețeaua EURES - European Employment Services (p. 118). De asemenea, din perspectiva angajatorilor din toate grupele ocupaționale, una dintre cauzele pentru care posturile oferite de aceștia rămân neocupate este și „lipsa

cunoștințelor de limbi străine (engleză, franceză, germană)” (p. 122)³⁵⁰. Prin urmare, este de așteptat ca programele de formare profesională pentru cei aflați în căutarea unui loc de muncă să includă și cursuri de limba engleză. Într-adevăr, IRES (2018) arată că – printre „programele de formare profesională gratuite pentru șomeri” organizate în anul 2018 de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă – cursurile de îmbunătățire a competențelor de limba engleză ocupă un loc important: poziția a 8-a după numărul de participanți, într-un top 15 al categoriilor de programe organizate (p. 129).

Așadar, datele despre limba engleză piața muncii din România arată că aceasta urmează aceleași tendințe observate la nivel european și internațional. La nivel european, studiile arată că limba engleză este una dintre limbile cele mai cerute pe piața muncii, alături de germană, franceză, rusă, spaniolă și italiană, dar și că „barierile lingvistice” (i.e. necunoașterea de către angajați a mai multor limbi străine/ a limbilor străine de pe piețele locale unde își desfășoară activitatea compania) duc la pierderi financiare de ordinul milioanele și zecilor de milioane de euro (conform European Commission. Hagen et al., 2006, European Commission. OMC, 2010, European Commission. PIMLICO, 2011). La nivel internațional, de asemenea, se constată faptul că limba engleză este o adevărată „lingua franca”/ limbă predominantă în afacerile internaționale (conform Crystal, 2003, și studiile citate de meta-analiza efectuată de Tenzer et al., 2017), dar și că lipsa cunoștințelor multilingve și multiculturală duc la pierderi financiare (conform inter alia CED, 2006, NSEP, 2009, Conversis, 2015, ACTFL, 2019 – pentru companiile americane și britanice; Storozum, 2013, pentru companiile din Finlanda și Japonia; Harzing & Feely, 2008, ILO/ OIM, 2018, 2020, ILO. Bruni et al., 2013, pentru companii de pe glob).

6.2.2 Investitori străini și camere de comerț bilaterale din România

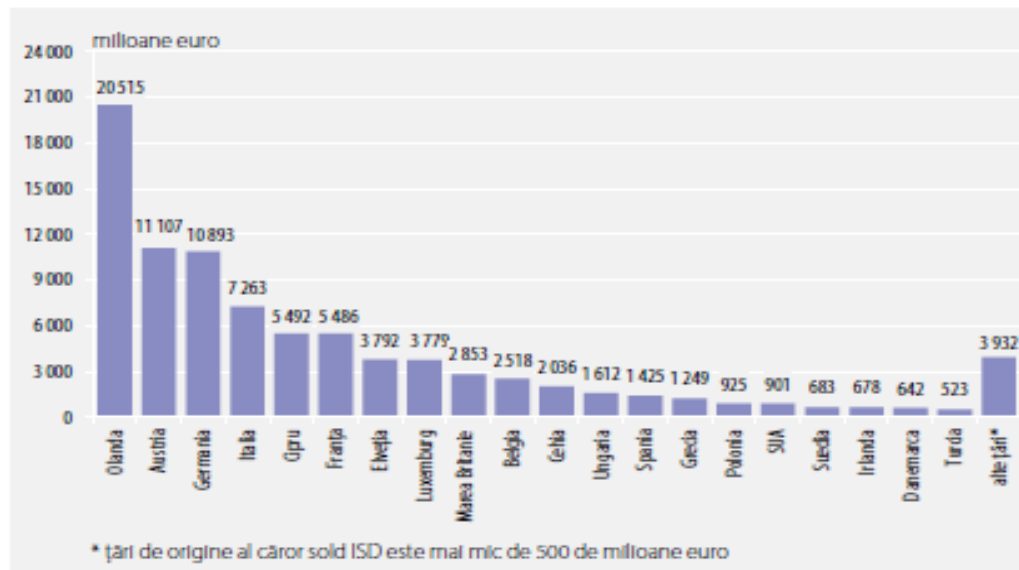
În încercarea de a afla detalii despre folosirea limbii engleze în mediul de afaceri românesc, considerăm că este important să vedem care sunt țările de proveniență ale companiilor străine prezente pe piața muncii din România. Pentru aceasta, ne vom referi în cele ce urmează la datele publicate de Banca Națională a României, Oficiul Național al Registrului Comerțului și Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale din România.

Potrivit raportului intitulat „Investițiile străine directe în România în anul 2019” publicat de Banca Națională a României (BNR, 2020), țările anglofone se regăsesc în topul investitorilor străini, atât după soldul total (Figura 6.7), cât și după investitori finali (Tabelul 6.13). Observăm în ambele figuri prezența în top a unor țări în care engleza este limbă oficială: Marea Britanie, Irlanda, Africa de Sud și Statele Unite ale Americii. De asemenea, sunt prezente în top țări în care engleza este folosită ca limbă de comunicare în mediul corporativ, potrivit surselor citate în paranteză după fiecare țară: Olanda (IamExpat.nl, 2014), Cipru (IPB, 2006), Elveția (Zinggeler, 2007), Luxemburg (Kingsley, 2010), Ungaria (Árendás, 2016), Suedia (Switzerland Global Enterprise, 2017), Turcia (Dogancay-Aktuna, 1998), Japonia (JETRO, 1999, Head, 2015).

³⁵⁰ Vezi și Abrudan Caciora (2009), care arată că persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă pot avea dificultăți în a-și găsi de lucru în companii românești și multinaționale sau în sectorul public din cauza deficitului de competențe de comunicare orală și scrisă în limbi străine, inclusiv în limba engleză.

Figura 6.7 Topul investițiilor străine directe în România, sold total pe țări de origine, la 31 decembrie 2019

Sursa: BNR (2020, p. 15).

Tabelul 6.13 Topul investițiilor străine directe în România, sold în funcție de țara de origine a investitorului final, la 31 decembrie 2019

Țara	Valoarea (milioane euro)	Ponderea în total ISD (%)
TOTAL	88304	100
Germania	13194	14,9
Austria	10039	11,4
Franța	8275	9,4
Italia	7468	8,5
Statele Unite ale Americii	5872	6,6
Olanda	5505	6,2
Marea Britanie	3899	4,4
România*	2936	3,3
Elveția	2820	3,2
Belgia	2382	2,7
Cipru	2152	2,4
Africa de Sud	1792	2,0
Grecia	1603	1,8
Ungaria	1292	1,5
Turcia	1261	1,4
Luxemburg	1222	1,4
Cehia	1198	1,4
Federația Rusă	1143	1,3
Japonia	1115	1,3
Alte țări**	13136	14,9

* cuprinde investițiile străine directe în societățile ISD care au țara de origine a investitorului final România, precum și investițiile străine în societățile ISD în care investitorii străini au participații de sub 50 la sută din capitalul social/drepturile de vot, controlul asupra societății revenind astfel rezidenților (abordarea bazată pe control);

** țări de origine a investitorilor finali al căror sold este mai mic de 1000 milioane de euro și țări ale căror date îndeplinesc condițiile de confidențialitate, potrivit prevederilor Legii nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare.

Sursa: BNR (2020, p. 17).

O altă sursă de informații privitoare la țările de origine ale investitorilor străini în România este reprezentată de rapoartele Oficiului Național al Registrului Comerțului (ONRC). Pentru anul 2019, „Clasamentul pe țări de rezidență a investitorilor în societăți cu participare străină la capitalul social - la data de 31 Decembrie 2019” include 50 de țări – vezi Figura 3 (conform ONRC, 2019). Dintre acestea, subliniem prezența în România a companiilor deținute de investitori din 30 de țări în care limba engleză este fie limbă oficială – Marea Britanie, Statele Unite ale Americii, Insulele Virgine Britanice, Insulele Bermude, Canada, Malta, Seychelles, Belize, Insulele Marshall, Insulele Virgine Americane, Irlanda, Australia - fie limbă de comunicare în mediul corporativ – Olanda, Cipru, Luxemburg, Ungaria, Elveția, Turcia, Suedia, Japonia (vezi sursele citate anterior pentru aceste țări); Polonia (Pisarek, 2008), Danemarca (Barfod, 2015), China (He, 2017), Coreea de Sud (Fayzrakhmanova, 2016), Liban (Esseili, 2017), Finlanda (Nuolijärvi, 2008), Norvegia (Sanden, 2020), Islanda (Þórarinsdóttir, 2011), Emiratele Arabe Unite (Siemund et al., 2020), Iordania (Mohammad, 2019).

Figura 6.8 Clasamentul investitorilor în societăți cu participare străină din România, pe țări de origine, la data de 31 decembrie 2019

1. Olanda	26. Ins. Bermude
2. Austria	27. Liban
3. Germania	28. Canada
4. Cipru	29. Finlanda
5. Italia	30. Norvegia
6. Franța	31. Ucraina
7. Grecia	32. Malta
8. Luxemburg	33. Moldova
9. Spania	34. Seychelles
10. Ungaria	35. Belize
11. Elveția	36. Ins. Marshall
12. Cehia	37. Slovacia
13. Marea Britanie	38. R. Arabă Siria
14. SUA	39. Egipt
15. Belgia	40. Islanda
16. Turcia	41. Liechtenstein
17. Polonia	42. Rusia
18. Danemarca	43. Ins. Virgine Amr.
19. Suedia	44. Irlanda
20. China	45. Arabia Saudită
21. Ins. Virgine Brit.	46. Emiratele Arabe Unite
22. Japonia	47. Iordania
23. Portugalia	48. Bosnia-Herțegovina
24. Coreea de Sud	49. Australia
25. Bulgaria	50. Irak

Sursa: date extrase de autoare din ONRC (2019, p. 9).

Putem completa „tabloul” prezenței companiilor străine pe piața românească dacă avem în vedere și perspectiva camerelor de comerț bilaterale existente în România. Am arătat în secțiunea 6.1 a acestui capitol că site-ul Uniunii Camerelor de Comerț Bilaterale din România (UCCBR, nedat) cuprinde informații despre 43 de camere de comerț bilaterale, din 6 regiuni de pe glob: Europa, America, Asia, Eurasia, Africa și Orientul Mijlociu. În Tabelul 6.14 de mai jos ilustrăm doar acele 24 de țări partenere prin camerele de comerț bilaterale în care limba engleză este folosită în mediul de afaceri, potrivit surselor indicate în tabel:

Tabelul 6.14 Camere de Comerț Bilaterale din România, extrase per țări în care limba engleză este folosită în mediul de afaceri

Nr. crt.	Regiune	Camere de Comerț	Surse despre folosirea limbii engleze în afaceri
•	Europa	Camera de Comerț Bilaterală România – Cipru	IPB, 2006
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Croația	Cindrič & Narančič-Kovači, 2005
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Danemarca	Barfod, 2015
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Marea Britanie	engleza- limbă oficială
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Norvegia – fără activitate	Sanden, 2020
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Islanda	Þórarinsdóttir, 2011
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Estonia	PwC, 2017
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Finlanda	Nuolijärvi, 2008
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Polonia – fără activitate	Pisarek, 2008
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Luxemburg	Kingsley, 2010
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Malta – fără activitate	engleza- limbă oficială
•		America	Camera de Comerț Bilaterală România – Brazilia
•	Asia	Camera de Comerț Bilaterală România – Republica Populară Chineză	He, 2017
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Coreea de Sud	Fayzrakhmanova, 2016
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Qatar	Switzerland Global Enterprise, 2020
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Japonia	JETRO, 1999; Head, 2015
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Malaezia – fără activitate	Sarudin et al., 2013
•	Orientul Mijlociu	Camera de Comerț Bilaterală România –Kuweit – fără activitate	Switzerland Global Enterprise, 2018
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Emiratele Arabe Unite	Siemund et al., 2020
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Turcia	Dogancay-Aktuna, 1998
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Israel	Katz, 2008
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Arabia Saudită – fără activitate	PwC, 2015

Nr. crt.	Regiune	Camere de Comerț	Surse despre folosirea limbii engleze în afaceri
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Bahrain	UNIDO, 2008; Ernst & Young, 2011
•		Camera de Comerț Bilaterală România – Palestina	Mercy Corps, 2020

Sursa: date extrase de autoare de pe site-ul Uniunii Camerelor de Comerț Bilaterale din România (UCCBR, nedatat).

Pe scurt, din datele publicate de Banca Națională a României, Oficiul Național al Registrului Comerțului și Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale din România și studiile internaționale citate în această secțiune putem concluziona că limba engleză este folosită (desigur, alături de alte limbi) în companii străine care provin din aproape 40 de țări de pe tot globul:

- Europa – 15 țări: Cipru, Croația, Danemarca, Elveția, Finlanda, Irlanda, Islanda, Luxemburg, Malta, Marea Britanie, Norvegia, Olanda Polonia, Suedia, Ungaria;
- America – 7 țări: Belize, Brazilia, Canada, Insulele Bermude, Insulele Virgine Americane, Insulele Virgine Britanice, Statele Unite ale Americii;
- Asia – 4 țări: Coreea de Sud, Japonia, Malaezia, Republica Populară Chineză;
- Africa – 2 țări: Africa de Sud, Seychelles;
- Orientul Apropiat – 2 țări: Iordania, Liban;
- Orientul Mijlociu – 7 țări: Arabia Saudită, Bahrain, Emiratele Arabe Unite, Israel, Kuwait, Palestina, Turcia;
- Australia – 2 țări: Australia, Insulele Marshall.

Rămâne ca direcție de cercetare ulterioară identificarea ponderii în care limba engleză este folosită în România în companiile străine din aceste țări, precum și combinațiile de limbi străine cerute la locul de muncă, pentru comunicarea internă și externă pe piața românească, regională și internațională. În secțiunea următoare, ilustrăm câteva dintre limbile străine cerute de angajatorii din România în combinație cu limba engleză, pe domenii de activitate.

6.2.3 Domenii de activitate, tipuri de joburi, exemple de companii/ instituții în care se folosește limba engleză

Conform Standardelor ARACIS (2017), absolvenții de studii universitare de licență din domeniul „Științe umaniste și teologie”, cu specializări în limbi străine (inclusiv limba engleză) se pot angaja în diverse domenii: învățământ/ educație, ca autori/ jurnaliști/ lingviști, ca specialiști în domeniul juridic, social și cultural, lucrători în administrația publică sau în companii mari și mici (vezi secțiunea 6.1.2.1 din introducerea acestui capitol). Detaliem în cele ce urmează câteva dintre opțiunile disponibile pentru fiecare dintre aceste domenii.

Domeniul învățământ/ educație

Absolvenții de studii universitare de licență din domeniul „Științe umaniste și teologie”, cu specializări în limba engleză pot opta pentru încadrarea în muncă pe posturi de profesor de limba engleză, la toate nivelurile – preuniversitar, universitar, postuniversitar – precum și în centre private de limbi străine. Am arătat pe parcursul acestui volum că limba engleză este cea mai studiată limbă în învățământul românesc, ceea ce înseamnă că există o mare cerere de cadre didactice pentru predarea acestei limbi și a disciplinelor conexe (literatură, cultură și civilizație, comunicare, traducere și interpretariat etc.). De asemenea, în secțiunea 6.1 am oferit pe larg detalii despre profilul profesorului de limbă străină – un profil complex, cu multiple competențe profesionale.

Domeniul *autori/ jurnaliști/ lingviști*

Conform Standardelor ARACIS (2017), absolvenții de studii universitare de licență din domeniul „Științe umaniste și teologie”, cu specializări în limba engleză pot opta pentru o varietate de posturi în domeniul *autori/ jurnaliști/ lingviști*: asistenți de cercetare, cercetători; filologi, lingviști; terminologi, revizori; traducători, interpreți, interpreți pentru relații diplomatice; traducători de literatură; referenți literari, secretari literari; referenți de specialitate, documentariști; editori, redactori, corectori, tehnoredactori. În această secțiune, oferim câteva detalii despre oportunitățile de angajare ca traducător (literar sau nu).

Așa cum am arătat în secțiunea de debut a capitolului, cunoscătorii de limbă engleză au numeroase oportunități de lucru ca traducători literari și neliterari. Pe de o parte, o multitudine de cărți străine publicate în România sunt traduse din limba engleză. Conform ultimelor numere ale publicației „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, editată de Biblioteca Națională a României (i.e. numerele 20-24/ 2016), domeniile în care s-au realizat aceste traduceri sunt: generalități, filozofie; religie; științe sociale, economice și juridice; științe teoretice și naturale; științe aplicate; artă, arhitectură, distracții, sport; lingvistică, folologie, literatură; geografie, biografii, istorie – vezi Tabelul 6.15. Doar 34% dintre traduceri se încadrează în categoria traduceri literare!

Tabelul 6.15 Traduceri din limba engleză în limba română

Categorie	Număr de publicații	Procentaj (%)
Generalități	4	2
Filozofie	14	8
Religie	38	23
Științe sociale, economice și juridice	18	11
Științe teoretice și naturale	3	2
Științe aplicate	12	7
Artă, arhitectură, distracții, sport	10	6
Lingvistică, filologie, literatură	56	34
Geografie, biografii, istorie	11	7
Total	166	100

Sursa: date extrase de autoare din „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Biblioteca Națională a României (2016a-e).

Pe de altă parte, traducătorii literari au șansa de a fi implicați în proiecte internaționale, de exemplu cele din cadrul programului „Europa Creativă”, finanțat de Uniunea Europeană. Potrivit raportului intitulat „România în proiecte Europa Creativă – Cultură. Rezultate 2014-2019” (EuropaCreativă.eu, 2019) și datelor disponibile în secțiunea „Creative Europe Project Results – Romania” de pe platforma programului, în perioada 2014-2019 au obținut finanțare europeană o serie de proiecte editoriale în care au fost implicate edituri românești și străine și care au presupus traducerea în limba română din 18 limbi moderne (inclusiv limba engleză), precum și traduceri din limba română în 10 limbi moderne (inclusiv limba engleză).

În ceea ce-i privește pe traducătorii autorizați, aceștia pot obține autorizație de la Ministerul Culturii pentru o diversitate de domenii: artă, fizică, informatică, istorie, literatură, medicină-farmacie, sociologie-politologie, științe economice, științe juridice, tehnică (vezi CulturaData.ro, nedatată și secțiunea 6.1.2.1 a prezentului capitol pentru mai multe detalii). Pentru a afla care este numărul traducătorilor autorizați pentru limba engleză, am consultat site-ul Ministerului Justiției, secțiunea „Interpreți și traducători autorizați” (pentru

traducătorii autorizați în domeniul juridic), și site-ul TraducătoriAutorizați.ro, secțiunea „Lista Traducătorilor Autorizați din România. Ghidul tău pentru Traduceri Autorizate” (pentru traducători autorizați și neautorizați din diverse domenii, pe orașe). Redăm în Tabelul 6.16 de mai jos informații despre traducătorii autorizați doar pentru limba engleză, cei autorizați pentru limba engleză și alte limbi străine, precum și exemple de alte limbi străine din portofoliul acestor traducători. Observăm ca marea majoritatea a traducătorilor autorizați au în portofoliu mai mult de o limbă străină, fie limbi moderne (am identificat 22 de limbi: arabă, bulgară, cehă, chineză, croată, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogrecă, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă), fie limbi clasice (i.e. latina).

Tabelul 6.16 Traducători autorizați – limba engleză

Sursa	Traducători autorizați – limba engleză		
	Doar limba engleză	Limba engleză în combinație cu alte limbi străine	Exemple de alte limbi străine
Ministerul Justiției: traducători de limbă engleză – litera A: 899 de persoane	377 de persoane, 42%	522 de persoane, 58%	arabă, bulgară, chineză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogrecă, norvegiană, polonă, portugheză, sârbo-croată, slovacă, spaniolă, rusă, turcă
TraducătoriAutorizați.ro: traducători de limbă engleză – toată lista: 1015 persoane (din 1803 persoane înscrise în liste)	296 de persoane, 29%	719 persoane, 71%	arabă, cehă, chineză, croată, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, latină, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogrecă, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, sârbă, spaniolă, slovacă, suedeză, turcă

Sursa: date extrase de autoare de pe site-ul Ministerului Justiției, secțiunea „Interpreți și traducători autorizați” și site-ul TraducătoriAutorizați.ro, iunie 2021.

În *domeniul juridic, social și cultural*, standardele ARACIS (2017) enumeră următoarele tipuri de profesii: mediator cultural și cercetători în institute specializate.

În *administrație publică*, standardele ARACIS (2017) enumeră următoarele tipuri de profesii: funcționari de stat, funcționari publici; referenți/ consultanți/ consilieri în administrația publică, referenți de specialitate; consilieri în probleme de cultură sau integrare; consilier primăriei pe probleme de specific local, consilier probleme refugiați, consilier probleme de minorități; agenți/ consultanți/ experți în programe de turism cultural, manageri în cadrul serviciilor locale și centrale culturale și de patrimoniu, ghizi culturali, manageri în turism sau de patrimoniu cultural-istoric, referent de specialitate așezământ cultural; referent relații externe, specialist în protocol și ceremonial.

În *companii*, standardele ARACIS (2017) nu ilustrează tipurile de ocupații disponibile pentru absolvenții de studii universitare de licență din domeniul „Științe umaniste și teologie”, cu specializări în limbi străine. Prin urmare, pentru a vedea care sunt domeniile în care companiile mari și mici de pe piața muncii din România oferă de lucru cunoscătorilor de limba engleză, în perioada 1-15 iunie 2021 am accesat patru dintre cele mai căutate site-uri de recrutare: EJobs, BestJobs, MyJob, Hipo.ro (conform Hipo.ro, nedatată, și *Ziarul Financiar*, 2010³⁵¹). Am folosit ca termeni de căutare „limba engleză”

³⁵¹ Hipo.ro. nedatată. „Află care sunt principalele siteuri de recrutare din România”, <https://www.hipo.ro/locuri-de-munca/vizualizareArticol/1220/Afla-care-sunt-principalele-siteuri-de-joburi-din-Romania>, accesat în iunie 2021.

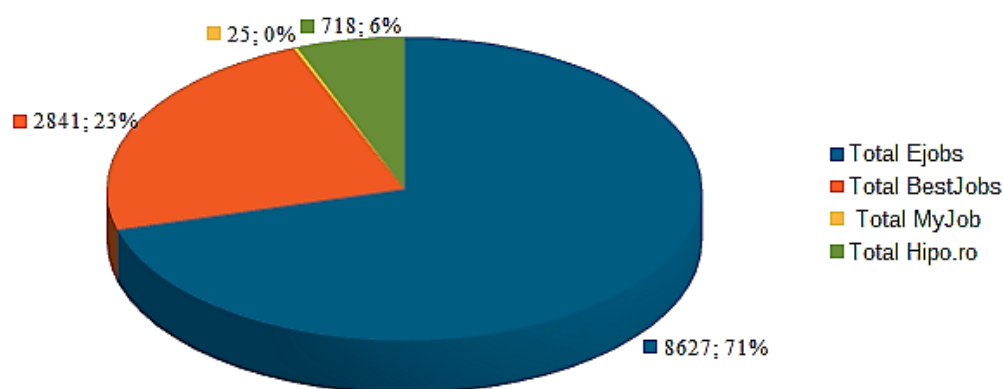
și „limba engleză și alte limbi străine”, în combinație cu fiecare domeniu de activitate disponibil pe cele patru site-uri amintite. Redăm în cele ce urmează rezultatele obținute.

Figura 6.9 și Tabelul 6.17 ilustrează, pe de o parte, numărul de anunțuri de recrutare identificate per site de recrutare și, pe de altă parte, distribuția acestor anunțuri pe domenii. Din totalul de 12211 anunțuri de recrutare, 71% se regăsesc pe site-ul EJobs, 23% pe site-ul BestJobs, 6% pe site-ul Hipo.ro și sub 1% pe site-ul MyJob. De asemenea, din totalul de anunțuri identificate, 10361 de anunțuri (i.e. cca 85%) se adresează cunoscătorilor de limba engleză, restul de 1850 de anunțuri (15%) sunt pentru specialiști care cunosc atât limba engleză cât și alte limbi străine. Per total, am identificat 22 de domenii de activitate în care se cer cunoștințe de limba engleză. Domeniile în care se oferă cele mai multe locuri de muncă acelor care știu (și) limba engleză sunt: vânzări – 1530 de anunțuri (13%), inginerie – 1506 anunțuri (12%), turism și HORECA – 1207 anunțuri (10%), IT și telecomunicații – 1071 de anunțuri (9%) și producție – 659 de anunțuri (5%). Domeniile în care se oferă cele mai puține locuri de muncă acelor care știu (și) limba engleză sunt: armată, pază și protecție – 18 anunțuri, protecția mediului – 25 de anunțuri, legislativ și juridic – 44 de anunțuri, resurse umane – 121 de anunțuri (fiecare domeniu sub 1%) și educație – 141 de anunțuri (ușor peste 1%).

Tabelul 6.17 arată că domeniile în care se oferă cele mai multe locuri de muncă pentru aceia care cunosc doar limba engleză sunt: vânzări – 1317 anunțuri (11%), inginerie – 1286 de anunțuri (11%), turism și HORECA – 1179 de anunțuri (10%), IT și telecomunicații – 767 de anunțuri (6%), producție – 610 anunțuri (5%). Domeniile în care se oferă cele mai puține locuri de muncă pentru aceia care cunosc doar limba engleză sunt: armată, pază și protecție – 10 anunțuri, protecția mediului – 25 de anunțuri, legislativ și juridic – 30 de anunțuri, tehnicieni – 61 de anunțuri, resurse umane – 86 de anunțuri (fiecare domeniu sub 1%).

Pe de altă parte, domeniile în care se oferă cele mai multe locuri de muncă pentru cunoscătorii de limba engleză și alte limbi străine sunt: IT și telecomunicații – 304 anunțuri, financiar-bancar – 247 de anunțuri, inginerie – 220 de anunțuri, vânzări – 213 anunțuri (fiecare domeniu cca 2%), tehnicieni – 142 de anunțuri (1%). Domeniile în care se oferă cele mai puține locuri de muncă pentru cunoscătorii de limba engleză și alte limbi străine sunt: protecția mediului – 0 anunțuri, agricultură – 6 anunțuri, armată, pază și protecție – 8 anunțuri, legislativ și juridic – 14 anunțuri, prestări servicii – 15 anunțuri (fiecare domeniu sub 1%).

Figura 6.9 Pondere anunțuri de recrutare cunoscători de limba engleză, per site de recrutare

Sursa: analiza proprie pe baza site-urilor EJobs, BestJobs, MyJob, Hipo.ro, accesate în iunie 2021.

Tabelul 6.17 Număr anunțuri de recrutare cunoscători de limba engleză, per domeniu

Nr. crt.	Limbi străine / Domeniu	Total		
		Engleză	Engleză și alte limbi străine	Total
1	administrativ și secretariat	101	52	153
2	agricultură și zootehnie	174	6	180
3	armată, pază și protecție	10	8	18
4	call center și suport clienți	374	88	462
5	construcții și instalații	574	68	642
6	contabilitate, bănci, finanțe, asigurări	538	247	785
7	educație	113	28	141
8	inginerie	1286	220	1506
9	IT și telecomunicații	767	304	1071
10	legislativ și juridic	30	14	44
11	management	133	125	258
12	marketing și comunicare, publicitate	256	75	331
13	medicină și sănătate, farmacii	384	23	407
14	producție	610	49	659
15	protecția mediului	25	0	25
16	resurse umane	86	35	121
17	prestări servicii, inclusiv au pair, baby sitter și curățenie	529	15	544
18	servicii transport/ curierat, logistică	445	72	517
19	sport/ artă/ divertisment	498	35	533
20	tehnicieni	61	142	203
21	turism și alimentație, HORECA	1179	28	1207
22	vânzări, comerț/ retail, imobiliare	1317	213	1530
	Total	10361	1850	12211

Sursa: analiza proprie pe baza site-urilor EJobs, BestJobs, MyJob, Hipo.ro, accesate în iunie 2021.

În Tabelul 6.18 de mai jos ilustrăm combinațiile de limbi străine pe domenii, identificate în anunțurile publicate pe portalul EJobs în perioada 1-15 iunie 2021. Pe baza acestor anunțuri, reiese faptul că alături de cunoștințe de limba engleză, se cer și cunoștințe de alte 24 de limbi străine: catalană, cehă, chineză, croată, daneză, finlandeză, franceză, germană, irlandeză, italiană, japoneză, lituaniană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă.

Cel mai des, se cer combinațiile de engleză și franceză – 17 domenii, engleză și germană – 15 domenii, engleză și italiană – 12 domenii, engleză și spaniolă – 11 domenii, engleză și rusă – nouă domenii. Cel mai rar se cer combinațiile de engleză și norvegiană, portugheză sau suedeză – două domenii, engleză și catalană, chineză, croată, daneză, finlandeză, irlandeză, lituaniană, sârbă sau slovacă – câte un domeniu.

Domeniile în care se cere limba engleză în combinație cu o mare varietate de limbi străine sunt: call center și suport clienți – 16 limbi, vânzări – 14 limbi, transport și logistică – 11 limbi, IT și telecomunicații – zece limbi, resurse umane – nouă limbi, inginerie – opt limbi. Domeniile în care se cere limba engleză în combinație cu o mică varietate de limbi străine sunt: legislativ și juridic, management, artă și divertisment – câte două limbi, prestări servicii – o limbă.

Tabelul 6.18 Competențe de limba engleză și alte limbi străine cerute pe piața muncii din România, pe domenii de activitate

Nr. crt.	Domeniu	Nr. limbi străine	Limbi străine
1	administrativ și secretariat	4	franceză, germană, italiană, spaniolă
2	agricultură și zootehnie		nespecificat
3	armată, pază și protecție		nespecificat
4	call center și suport clienți	16	cehă, chineză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, lituaniană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, spaniolă, suedeză
5	construcții și instalații	3	franceză, germană, neerlandeză/ olandeză
6	contabilitate, bănci, finanțe, asigurări	6	franceză, italiană, rusă, sârbă, spaniolă, turcă
7	educație	4	franceză, germană, japoneză, spaniolă
8	inginerie	8	catalană, cehă, franceză, germană, italiană, polonă, rusă, spaniolă
9	IT și telecomunicații	10	cehă, franceză, germană, italiană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogrecă, polonă, rusă, spaniolă
10	legislativ și juridic	2	franceză, italiană
11	management	2	franceză, germană
12	marketing și comunicare, publicitate	4	franceză, germană, italiană, spaniolă
13	medicină și sănătate, farmacii	4	franceză, germană, neerlandeză/ olandeză, rusă
14	producție	5	franceză, germană, italiană, maghiară, spaniolă
15	protecția mediului	0	nu
16	resurse umane	9	croată, franceză, germană, italiană, neerlandeză/ olandeză, neogrecă, polonă, rusă, spaniolă
17	prestări servicii, inclusiv au pair, baby sitter și curățenie	1	neogrecă
18	servicii transport/ curierat, logistică	11	cehă, daneză, franceză, germană, irlandeză, italiană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, rusă, spaniolă, turcă
19	sport/ artă/ divertisment	2	rusă, turcă
20	tehnicieni	3	franceză, germană, italiană
21	turism și alimentație, HORECA	3	franceză, germană, maghiară
22	vânzări, comerț/ retail, imobiliare	14	cehă, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă

Sursa: date extrase de autoare pe baza site-ului EJobs, accesat în iunie 2021.

În Tabelul 6.19 de mai jos ilustrăm câteva tipuri de joburi pentru care companiile cer cunoștințe de limba engleză, pe domenii. Observăm o mare varietate de posturi și de companii – mici, mijlocii și mari, românești și multinaționale.

Tabelul 6.19 Tipuri de joburi pentru cunoscătorii de limba engleză și angajatori, pe domenii de activitate

Nrc. crt.	Domeniu	Tip de job	Exemple de companii
1.	administrativ și secretariat	asistent manager, secretară	Pambac SRL, Steam Impex SRL
2.	agricultură și zootehnie	responsabil piese de schimb mașini agricole, inginer vânzări – utilaje agricole, ajutor oenolog, laborant cereale	Agri-Alianta SRL, Manpower, Alira Grand Vins SRL, Saaten Union România SRL
3.	armată, pază și protecție	agent securitate hotel, tehnician sisteme de securitate	Civitas Systems
4.	call center și suport clienți	agent suport clienți, agent/operator call center, operator vânzări prin telefon, analist date	Nestle România, Sykes Enterprises Eastern Europe S.R.L., Global Remote Services, Teke Investments SRL, Majorel România, Elicom Srl, Sc Abs Trans Sab SRL, Telus International, Centrul de Cercetări și Studii Calitative și Cantitative SRL
5.	construcții și instalații	instalator, inginer proiectant instalații sanitare/structuri rezistență, operator macarale, dulgheri/cofrajori	Meisterjob România, Instaltek Project SRL, Kwik Rc Frames Limited, DK Recruitment Services SRO, Pintilie & Lihatchi Structure SRL
6.	contabilitate, bănci, finanțe, asigurări	specialist patrimoniu, economist, contabil, contabil fiscal, analist/specialist achiziții, inspector/broker/ consilier asigurări, casier bancar, specialist lichidare daune, analist financiar/ de riscuri	Agricola Găina SRL, Agroconcept, Silverhand, sphaera Franchise Group SA, Sammills Distribution SRL, UNIQA Asigurări SA, SC Groupama Asigurări SA, Holfin Insurance Reinsurance Broker SA, Garanti Bank, Centrul European de Despăgubiri SRL, Crowe România, Telekom România, Banca Comercială Română (BCR), OTP Bank România, NN Asigurări de Viață
7.	educație	profesor limba engleză, educator, învățătoare, meditator, profesor chimie	Asociația Cambridge Educational Of Bucharest, Centrul De Limbi Straine A_BEST, International House, Școala de Limbi Străine M&DORADO, Shakespeare School, Learning Odyssey SRL, GBC.Ro, Avenor College, Gradinita Happy Kids, Grădinița Răsărit Nr. 2 București, Liceul Internațional IOANID

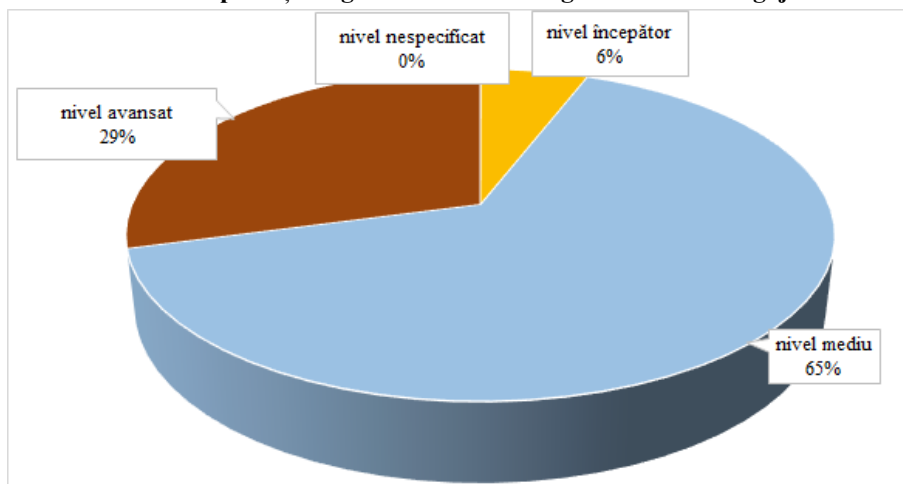
Nrc. crt.	Domeniu	Tip de job	Exemple de companii
8.	inginerie	inginer zootehnist, inginer mecanic, inginer metode și aplicații informatice, inginer calitate	Premium Porc Group, Realtec Groupe, Azomures SA, Michelin România
9.	IT și telecomunicații	specialist IT, programator, software developer, administrator rețea, junior IT researcher	Stanleybet, powersoft Business Solutions SRL, Noblepiagio, Generix Soft Group România SRL, Intelsol
10.	legislativ și juridic	consilier juridic, avocat stagiar	Flanco Retail Sa, SC Generali România Asigurare Reasigurare S.A., Farmec SA, Vrancart SA, Societatea Civilă de Avocați
11.	management	manager pentru centru îngrijire bătrâni, director producție, director executiv, manager restaurant, adjunct manager magazin, expo manager	Nord Conforest SA, Personnel Outsourcing, Dodo Pizza, Penny, Showtime Productions SRL
12.	marketing și comunicare, publicitate	digital marketing specialist, email and content marketing specialist, copywriter	Sc Ipso SRL, Sc Otto Broker de Asigurari SRL, Eventya Co SRL, Sc Decorporate Media SRL, Farmaciile Dona, SC Sensiblu SRL
13.	medicină și sănătate, farmacii	medic veterinar, recepționar clinică dentară, reprezentant medical, director vânzări – consumabile medicale, medic subinvestigator, analist chimist, supervisor laborator analize, farmacist depozit. asistenți medicali și infirmieri	Premium Porc Group, Signature Smile Clinic, Pharma Promotion, Oftafarma România SRL, Academia De Hr, Terapia, SC Slavia Pharm SRL, World Medicine, Alliance Healthcare Romania, Rompharm, Brains Consulting SRL
14.	producție	mecanic secție producție, operator producție, coordonator mentenanță fabrică	Qualicaps România Srl, Eurolife Consulting SRL, People Point
15.	protecția mediului	responsabil de mediu, safety inspector	Alexandrion Group România, Ids Operations Ltd
16.	resurse umane	agent/ specialist recrutare, specialist resurse umane, inspector resurse umane	Eastmen Human Resources B.V., Noblepiagio Srl, Sanex SA, SC Gaminvest Hr SRL
17.	prestări servicii, inclusiv au pair, baby sitter și curățenie	baby sitter/ bonă, personal curățenie, coordonator servicii curățenie	Sc Medline Property Multiservices
18.	servicii transport/ curierat, logistică	șoferi profesioniști, dispecer, specialist logistică	Eastmen Human Resources B.V., Stehlmann Trans SRL, Lactalis Logistic, Elflein Transport GmbH, Lantmannen Unibake România SA

Nrc. crt.	Domeniu	Tip de job	Exemple de companii
19.	sport/ artă/ divertisment	arhitect/ designer interior, terapeut SPA, handmade artist bijuterii, host casino, decorator floral, terapeut remodelare corporală, casier sală jocuri	Four Design Studio, Jobalacarte S.R.L., Coralia Concept SRL, Manpower, Conflux SRL, Fit4you Clinique, Sc Nagra Gaming SRL
20.	tehnicieni	tehnician irigații, electrician, tehnician service, referent tehnic auto	Sc Ipso SRL, Danone Bucuresti, Robotic Management SRL, Asisoft SRL
21.	turism și alimentație, HORECA	recepționeră, agent încasări, barista, brutar, ospătar, bucătar, barman, agent turism	Hotel Giuliano, Agentia de Turism Kusadasi, Automobile Bavaria, Carrefour Romania, Deliciu Cartofilor SRL, Alexcrys Lux Travel SRL
22.	vânzări, comerț/ retail, imobiliare	agent/ reprezentant vânzări	Js Hamilton România SRL, Nestle România, Jt International (Romania) SRL, SC Ikea Romania SA, British American Tobacco (Romania) Trading, Bergenbier SA, Bursa Romana De Marfuri, Terapia, Polon-Alfa Romania SRL

Sursa: date extrase de autoare pe baza site-ului EJobs, accesat în iunie 2021.

În ceea ce privește nivelul de competență lingvistică în limba engleză cerut pe piața muncii din România, am analizat anunțurile de recrutare publicate pe site-ul Ejobs în perioada 1-15 iunie 2021 și a reieșit că majoritatea companiilor angajatoare caută competențe de nivel mediu (65%) și avansat (29%) – vezi Figura 6.10 de mai jos. Foarte puține anunțuri specifică un nivel începător (6%) sau solicită cunoscători de limba engleză fără a specifica nivelul (un pic peste 0%).

Figura 6.10 Nivelul de competență lingvistică în limba engleză cerut de angajatorii din România

Sursa: date extrase de autoare pe baza site-ului EJobs, accesat în iunie 2021.

Pe scurt, în această secțiune am trecut în revistă tipurile de locuri de muncă, în care se cunoscătorii de limba engleză își pot găsi de lucru. Am făcut referire la o varietate de domenii de activitate: învățământ/ educație, traducere și interpretare, domeniul juridic, social și cultural, administrația publică, sau companii mari și mici (22 de domenii de activitate).

6.2.4 Rezumat

Scopul acestei secțiuni a fost să reliefeze importanța cunoașterii limbii engleze pentru a obține un loc de muncă în România. Am reamintit faptul că limba engleză este considerată „lingua franca” în instituțiile care au deschidere internațională (având clienți, parteneri, filiale în mai multe țări). În acest context, prezența competențelor lingvistice de limbă engleză are efecte benefice (de la obținerea locului de muncă dorit, la oportunități de promovare etc.), iar și absența acestor competențe are efecte negative (nereușita în a obține locul de muncă dorit).

Pentru a vedea cât de mare este cererea de vorbitori de limba engleză pe piața muncii din România, am analizat datele despre țările de proveniență ale companiilor străine prezente pe piața muncii din România, conform informațiilor publicate de Banca Națională a României, Oficiul Național al Registrului Comerțului și Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale din România. Am constat că limba engleză este folosită (desigur, nu singură) în companii străine care provin din aproape 40 de țări de pe tot globul.

Pentru a vedea tipurile de locuri de muncă și domenii de activitate în care se caută cunoscători de limba engleză, am pornit de la domeniile identificate în Standardele ARACIS (2017) pentru absolvenții de studii universitare de licență din domeniul „Științe umaniste și teologie”, cu specializări în limbi străine (inclusiv limba engleză): învățământ/ educație, traducere și interpretare, domeniul juridic, social și cultural, administrația publică, sau companii mari și mici. În învățământ/ educație, am reamintit posibilitatea angajării ca profesor de limba engleză, la toate nivelurile – preuniversitar, universitar, postuniversitar – precum și în centre private de limbi străine. În traducere și interpretare, am ilustrat oportunitățile de lucru ca traducător de carte (prin analiza volumelor traduse din limba engleză menționate în „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți” editată de Biblioteca Națională a României, dar și a traducerilor din și în limba engleză în cadrul unor proiecte cu finanțare europeană prin Programul „Europa Creativă”), precum și oportunitățile de lucru ca traducător autorizat de Ministerul Culturii. În domeniul juridic, social și cultural și în administrația publică, am enumerat tipurile de posturi menționate de Standardele ARACIS (2017). În companii mari și mici, am efectuat o analiză a anunțurilor de angajare publicate de patru dintre cele mai căutate site-uri de recrutare: EJobs, BestJobs, MyJob, Hipo.ro, în perioada 1-15 iunie 2021 și am exemplificat 22 de domenii în care se caută profesioniști cunoscători de limba engleză, cel puțin competențe la nivel mediu.

Ca un corolar, subliniem faptul că – deși limba engleză este cea mai căutată limbă străină pe piața muncii din România în toate domeniile de activitate analizate – totuși, nu este de ajuns să cunoști doar limba engleză! Și în domeniul filologic (e.g. în traducere și interpretare) și în mediul de afaceri se caută specialiști multilingvi. Pe de o parte, traducătorii sunt multiplu specializați (engleză și alte 21 de limbi moderne: arabă, bulgară, cehă, chineză, croată, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă). Pe de altă parte, lucrătorii din companii au nevoie de competențe multilingve (engleză și alte 24 de limbi moderne: catalană, cehă, chineză, croată, daneză, finlandeză, franceză, germană, irlandeză, italiană, japoneză, lituaniană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă).

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

Abrudan Caciora, Simona Veronica. 2009. „Improving the Ability of Romanian Employes to Communicate in a Foreign Language, in order to Increase Their Adaptability on the European Job Market”, *Journal of Electrical and Electronics Engineering* 2(1), pp. 215-218, https://www.researchgate.net/publication/40422544_Improving_the_Ability_of_Romanian_Employes_to_Communicate_in_a_Foreign_Language_in_order_to_Increase_Their_Adaptability_on_the_European_Job_Market.

- Albuquerque, Alexandra. 2012. „Language and Trade: the (new) route of Portuguese in the 21st century”, Instituto Politécnico do Porto. Instituto Superior de Contabilidade e Administração do Porto, https://recipp.ipp.pt/bitstream/10400.22/849/1/COM_AlexandraAlbuquerque_2012.pdf.
- Árendás, Zsuzsa. 2016. „Multilingualism in Hungary. Practices and Perspectives (Case studies)”, Center for Policy Studies, Central European University (CEU), <https://cps.ceu.edu/sites/cps.ceu.edu/files/attachment/publication/2941/cps-working-paper-multiling-case-studies-hungary-2016.pdf>.
- Barfod, Sonja. 2015. „Adaptation strategies in inter-Scandinavian interaction”, r LingCorp workshop 29 November – 1 December 2015, pp. 1-14, http://lingcorp.ruc.dk/lingcorp/Final_Workshop_files/10%20Lingcorp%20seminar%20papers.pdf.
- Crystal, David. 2003. *English as a global language*, ed. a 2-a, Cambridge: Cambridge University Press, http://www.culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/nation_branding/English_As_A_Global_Language_-_David_Crystal.pdf.
- Cindrič, Iavana, Narančić-Kovači, Smiljana. 2005. „English and other foreign languages in Croatia – A needs analysis”, *Strani jezici*, 34 (3), pp. 189-203, https://www.academia.edu/19367025/English_and_Other_Foreign_Languages_in_Croatia_A_Needs_Analysis.
- David, Irina. 2013. *Enhancing Communication Skills in English: A Prerequisite for Success*. București: Editura Universitară.
- David, Irina. 2014. „Teaching Vocabulary for Banking at the Bucharest University of Economic Studies”. *Studii de diversitate culturală și limbaje de specialitate*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, pp. 69-77.
- David, Irina. 2018. „The English Language as a Tool for Self-Development among Romanian Students – A Case Study at the Bucharest University of Economic Studies”, în Grosu-Rădulescu, Lucia-Mihaela (ed.). *Foreign Language Teaching in Romanian Higher Education*. Cham, Elveția: Ed. Springer, pp. 249-263, DOI 10.1007/978-3-319-93329-0.
- Dogancay-Aktuna, Seran. 1998. „The Spread of English in Turkey and its Current Sociolinguistic Profile”, *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 19:1, 24-39, <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/01434639808666340>.
- Esseili, Fatima. 2017. „A Sociolinguistic Profile of English in Lebanon”, *English Faculty Publications*. 125, https://ecommons.udayton.edu/eng_fac_pub/125.
- Fayzrakhmanova, Yulia. 2016. „English in South Korea: two sides of the same coin”, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 236 (2016), pp. 168-173, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042816316925>.
- Grama, Blanca, Răulea, Ciprian. 2013. „Abilitățile absolvenților pe piața muncii”, *Management Intercultural XV*, 3(29), pp. 143-148, https://seaopenresearch.eu/Journals/articles/MI_29_13.pdf.
- Harzing, A., Feely, A.J. 2008. „The language barrier and its implications for HQ-subsidiary relationships”, *Cross Cultural Management: An International Journal*, Vol. 15 No. 1, pp. 49-61, https://www.researchgate.net/publication/228420832_The_Language_Barrier_and_Its_Implications_for_HQ-Subsidiary_Relationships.
- He, Deyuan. 2017. „The use of English in the professional world in China”, *World Englishes*, https://www.researchgate.net/publication/321170032_The_use_of_English_in_the_professional_world_in_China.
- Head, Phillip. 2015. „English as an International Language in Japan: A Threat to Cultural Identity?”, *The Asian Conference on the Social Sciences 2015 Official Conference Proceedings*, https://www.researchgate.net/publication/327623944_English_as_an_International_Language_in_Japan_A_Threat_to_Cultural_Identity.
- Ionel, Simona. 2010. „English in the Workplace”, în Mureșan, Laura Mihaela, Militaru, Marina. (eds.). 2010. *Proceedings of the International Conference on Languages for Specific Purposes „Languages as a Lifeskill – New Perspectives on LSP Teaching and Learning”* (CD), București: Editura ASE, 2010, pp. 273-286, https://www.sic.ase.ro/wp-content/uploads/sic-2010/S2_6_Simona-Ionel_English-in-the-Workplace.pdf.
- IPB. 2006. *Cyprus Business and Investment Opportunities Yearbook, Volume 1 Strategic and Practical Information*, Washington: International Business Publications USA.

- Kaskelainen, Ertti. 2018. „The importance of English language to Brazilian business owners”, Finlanda: Centria University of Applied Sciences, <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/151998/My%20Thesis.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Katz, Lothar. 2008. „Negotiating International Business – Israel”, versiune actualizată în 2008 a capitolului cu același nume publicat în Katz, Lothar. 2006. *Negotiating International Business - The Negotiator's Reference Guide to 50 Countries Around the World*, Charleston, S.C.: Booksurge, https://instruction2.mtsac.edu/rjagodka/BUSM_51_Project/Negotiating/israel.pdf.
- Kingsley, Leilarna Elizabeth. 2010. *Language policy in multilingual workplaces: Management, practices and beliefs in banks in Luxembourg*, teză de doctorat, Wellington, Noua Zeelandă: Victoria University of Wellington, <https://core.ac.uk/download/pdf/41336629.pdf>.
- Mohammad, Maha Salah. 2019. „The Effects of the Spread of English Language as a Lingua Franca on Jordanian Society and Its Languages”, teză de masterat, Amman, Iordania: Middle East University, https://meu.edu.jo/libraryTheses/5d36b28097851_1.pdf.
- Nuolijärvi, Pirkko. 2008. „Language in business and commerce in Finland”, European Federation of Național Institutions for Language, Conference publications, Lisabona, 2008, <http://efnil.org/documents/conference-publications/lisbon-2008/11-EFNIL.Lisbon-publ.Pirkko.pdf>.
- Pisarek, Walery. 2008. „Language use in business and commerce in Poland”, pp. 112-116, European Federation of Național Institutions for Language, Conference publications, Lisabona, 2008, <http://www.efnil.org/documents/conference-publications/lisbon-2008/13-EFNIL.Lisbon-publ.Pisarek.pdf>.
- Sanden, Guro R. 2020. „Language policy and corporate law: A case study from Norway”, *Nordic Journal of Linguistics*, https://www.researchgate.net/publication/340104207_Language_policy_and_corporate_law_A_case_study_from_Norway.
- Sarudin, Isarji, Noor, Zainab Mohd, Zubairi, Ainol Madziah, Ahmad, Tunku Badariah Tunku, Nordin, Mohammad Sahari. 2013. „Needs Assessment of Workplace English and Malaysian Graduates' English Language Competency”, *World Applied Sciences Journal* 21 (Special Issue of Studies in Language Teaching and Learning), pp. 88-94, <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.387.9940&rep=rep1&type=pdf>.
- Siemund, Peter, Al-Issa, Ahmad, Leimgruber, Jakob. 2020. „Multilingualism and the role of English in the United Arab Emirates”, *World Englishes*, https://www.researchgate.net/publication/341099698_Multilingualism_and_the_role_of_English_in_the_United_Arab_Emirates.
- Storozum, Jennifer. 2013. „The Role of Language in International Business: English as a Lingua Franca”, Washington: American University Kogod School of Business, <https://aislandora.wrlc.org/islandora/object/1213capstones%3A41/datastream/PDF/view>.
- Þórarinsdóttir, hallfríður. 2011. „The Use of English in Iceland: Convenience or a Cultural Threat? A Lingua Franca or Lingua Detrimental?”, *Iceland and Images of the North*, ed. Sumarliði R. Ísleifsson & Daniel Chartier, Québec: Presses de l'Université du Québec, „Droit au Pôle” series, and Reykjavík: ReykjavíkAkademían, <https://core.ac.uk/download/pdf/96125825.pdf>.
- Zinggeler, Margrit. 2007. „Business Languages and the Use of English in Multilingual Switzerland”, în *Global Business Languages, vol. 10, New Initiatives*, Article 7, <https://docs.lib.purdue.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1125&context=gbl>.

Surse online

- ACTFL. 2019. „Making Languages Our Business: Addressing Foreign Language Demand Among U.S. Employers”, The American Council on the Teaching of Foreign Languages – ACTFL, https://www.leadwithlanguages.org/wp-content/uploads/MakingLanguagesOurBusiness_FullReport.pdf.
- ARACIS. 2017. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente comisiei de specialitate nr. 2 Științe umaniste și teologie”, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/2_Standarde_ARACIS-Comisia_2_ Stiinte_umaniste_si_teologie_-_2017.pdf.
- BestJobs. nedat. <https://www.bestjobs.eu/ro/locuri-de-munca>, accesat în iunie 2021.

- Biblioteca Națională a României. 2016a. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 20/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2020_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- Biblioteca Națională a României. 2016b. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 21/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2021_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- Biblioteca Națională a României. 2016c. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 22/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2022_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- Biblioteca Națională a României. 2016d. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 23/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2023_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- Biblioteca Națională a României. 2016e. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 24/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2024_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- BNR. 2020. „Investițiile străine directe în România în anul 2019”, Banca Națională a României, <https://www.bnr.ro/SearchResult.aspx>, accesat în mai 2021.
- CED. 2006. „Education for Global Leadership: The Importance of International Studies and Foreign Language Education for U.S. Economic and National Security”, Washington: Committee for Economic Development – CED, <https://www.ced.org/pdf/Education-for-Global-Leadership.pdf>.
- COE-ECML-CEFRLT. Bleichenbacher et al. (2019). Teacher competences for languages in education: Conclusions of the project, Bleichenbacher, Lukas (coordinator), Goullier, Francis, Rossner, Richard, Schröder Sura, Anna, with the cooperation of Andrade, Ana-Isabel, Candelier, Michel, de Carlo, Maddalena, Diederich, Catherine, Kuster, Wilfrid, Vollmer, Helmut-Johannes, Graz, Austria: Council of Europe, European Centre for Modern Languages, <https://www.ecml.at/Portals/1/5MTP/Bleichenbacher/CEFRLT-conclusions-EN.pdf?ver=2019-11-29-150323-533>.
- Conversis. 2015. „Importance of global talent within internațional businesses”, Oxfordshire: Conversis, <https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/app1.conversis-global-talent-report-print.pdf>.
- CulturaData.ro. nedatat. „Examen traducători”, <https://www.culturadata.ro/examen-traducatori/>, Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (INCF), Ministerul Culturii, accesat în octombrie 2020.
- EJobs. nedatat. <https://www.ejobs.ro/>, accesat în iunie 2021.
- Ernst & Young. 2011. „Doing Business in Bahrain”, <https://www.healyconsultants.com/wp-content/uploads/2013/11/Bahrain-EY-Doing-Business.pdf>.
- Europa Creativă/ CreativeEurope. nedatat. „Creative Europe Project Results – Romania”, <https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/projects/#search/project/keyword=romania&matchAllCountries=false>, accesat în mai 2021.
- EuropaCreativă.eu. 2019. „România în proiecte Europa Creativă – Cultură. Rezultate 2014-2019”, https://www.europa-creativa.eu/Files/EC_Rezultate%20Romania%202014-2019.pdf, accesat în mai 2021.
- European Commission. Hagen et al. 2006. „Effects on the European Union Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise (ELAN)”, studiu realizat de Hagen, Stephen, Foreman-Peck, James, Davila-Philippon, Santiago, Nordgren, Bjorn, Hagen, Susanne pentru Comisia Europeană, CILT, the National Centre for Languages, UK, InterAct Internațional, Newcastle upon Tyne, https://ec.europa.eu/assets/eac/languages/policy/strategic-framework/documents/elan_en.pdf.
- European Commission. OMC. 2010. „Languages for Jobs. Providing multilingual communication skills for the labour market”, https://ec.europa.eu/assets/eac/languages/policy/strategic-framework/documents/languages-for-jobs-report_en.pdf.

- European Commission. PIMLICO. 2011. „Report on language management strategies and best practice in European SMEs. The PIMLICO project”, European Commission Directorate-General for Education and Culture (DG EAC), Semantica LTD, Tipik Communication Agency, https://ec.europa.eu/assets/eac/languages/policy/strategic-framework/documents/pimlico-full-report_en.pdf.
- Hipo.ro. nedatat. <https://www.hipo.ro/>, accesat în iunie 2021.
- Hipo.ro. nedatat. „Află care sunt principalele siteuri de recrutare din România”, <https://www.hipo.ro/locuri-de-munca/vizualizareArticol/1220/Afla-care-sunt-principalele-siteuri-de-joburi-din-Romania>, accesat în iunie 2021.
- IamExpat.nl. 2014. „Most useful languages for working în Netherlands”, <https://www.iamexpat.nl/expat-info/dutch-expat-news/most-useful-languages-working-netherlands>, accesat în iunie 2021.
- ILO. Bruni et al. 2013. „Skills shortages and skills gaps in the Cambodian labour market: Evidence from employer skills needs survey”, Bruni, Michele, Luch, Likanan, Kuochm Somean, *ILO Asia - Pacific Working Paper Series*, Bangkok: International Labour Organization - ILO Country Office for Thailand, Cambodia and Lao People's Democratic Republic, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/publication/wcms_231862.pdf.
- ILO/ OIM. 2018. „Employers’ perspective on skill shortages and talent mobility. Minutes of the consultation 30 October 2018, Brussels, Belgium”, EU-India Cooperation and Dialogue on Migration and Mobility project (CDMM), International Labour Organization – ILO/ Organizația Internațională a Muncii, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---sro-new_delhi/documents/meetingdocument/wcms_673563.pdf.
- ILO/ OIM. 2020. „Skills shortages and labour migration in the field of information and communication technology in Canada, China, Germany and Singapore. «The Future of Work in ICT» Project”, International Labour Organization – ILO/ Organizația Internațională a Muncii, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---sector/documents/publication/wcms_755663.pdf.
- IRES. 2018. „Prognoza evoluției și tendințelor pieței muncii – amenințări și oportunități”, Institutul Român pentru Evaluare și Strategie – IRES, studiu realizat pentru Ministerul Tineretului și Sporturilor, <http://mts.ro/wp-content/uploads/2019/07/Prognoza-evolu%C8%9Biei-%C8%99i-tendin%C8%9Belor-pie%C8%9Bei-muncii-Amenin%C8%9B%C4%83ri-%C8%99i-oportunit%C4%83%C8%9Bi-pentru-tineri-2018.pdf>.
- JETRO. 1999. „Communicating with Japanese in Business”, Japan External Trade Organization - JETRO, <https://www.jetro.go.jp/costarica/mercadeo/communicationwith.pdf>.
- Mercy Corps. 2020. „ICT Business Development. Market Mapping of the Palestinian ICT Sector and the Opportunities for Partnerships in the Region”, Mercy Corps Knowledge Based Transformation Programs, Funded by UK Government’s Middle East & North Africa (MENA) Conflict Prevention Programme and the European Union (EU), https://www.mercycorps.org/sites/default/files/2020-01/market_mapping_of_palestine_ict_sector_english-report-2nd-edition.pdf.
- Ministerul Justiției. nedatat. „Interpreți și traducători autorizați”, <http://old.just.ro/MinisterulJusti%C8%9Biei/Lista-persoanelorautorizate/Interpretisitraducatoriaautorizati/tabid/129/Default.aspx>, accesat în mai 2021.
- Ministerul Muncii. 2018. „Proiectul «Agenda pentru competențe ROMÂNIA 2020, 2025»». Raport 2 Analiza capacității de furnizare de competențe a sistemelor de formare profesională”, realizat de Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale (INCSMPS), Academia de Studii Economice din București (ASE) și SC NOVEL Research SRL în decembrie 2018 pentru Ministerul Muncii și Protecției Sociale, https://mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMPS/Rapoarte_si_studii_MMPS/DPOCM/2018_-_Agenda_pentru_competene_ROMNIA_2020_2025_Raport_2.pdf.
- MyJob. nedatat. <https://www.myjob.ro/>, accesat în iunie 2021.
- NSEP. 2009. „What business wants: Language needs in the 21st century”, Washington: National Security Education Program – NSEP, the U.S. Department of Defense, <https://nsep.gov/sites/default/files/What%20Business%20Wants%20Report.pdf>.
- ONRC. 2019. „Societăți cu participare străină la capital. Sintează statistică a datelor din Registrul Central al Comerțului la 31 decembrie 2019”, Nr. 258, Oficiul Național al Registrului Comerțului, <https://www.onrc.ro/index.php/ro/statistici?id=254>.

- PwC. 2013. „Doing business and investing in Brazil”, PricewaterhouseCoopers – PwC, <https://www.pwc.de/de/internationale-maerkte/assets/doing-business-and-investing-in-brazil.pdf>.
- PwC. 2015. „Doing business in the Kingdom of Saudi Arabia. A tax and legal guide”, PricewaterhouseCoopers – PwC, <https://www.pwc.de/de/internationale-maerkte/assets/doing-business-in-kingdom-of-saudi-arabia-2015.pdf>.
- PwC..2017. „Doing business and investing in Estonia 2017”, PricewaterhouseCoopers – PwC, <https://www.pwc.com/ee/et/publications/DoingBusinessinEstonia/Doing%20Business%202017.pdf>.
- Switzerland Global Enterprise. 2017. „Sweden Business Guide”, <https://www.s-ge.com/sites/default/files/publication/free/business-guide-sweden-s-ge-2017-11.pdf>.
- Switzerland Global Enterprise, 2018. „Kuwait Business Guide”, <https://www.s-ge.com/sites/default/files/publication/free/business-guide-kuwait-s-ge-2018-07.pdf>.
- Switzerland Global Enterprise. 2020. „Qatar Business Guide”, <https://www.s-ge.com/sites/default/files/publication/free/business-guide-qatar-s-ge-2020-08.pdf>.
- TraducătoriAutorizați.ro. nedat. „Lista Traducătorilor Autorizați din România. Ghidul tau pentru Traduceri Autorizate”, <https://www.traducatoriaautorizati.ro/>, accesat în mai 2021.
- UCCBR. nedat. „Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale din România”, <https://www.uccbr.ro/camere-de-comert-bilaterale/>, accesat în mai 2021.
- UNIDO. 2008. „Investor’s Guide to Bahrain”, The United Nations Industrial Development Organization – UNIDO, https://www.unido.org/sites/default/files/2008-05/investorsguide_0.pdf.
- Ziarul Financiar. 2010. „Exclusiv online: Topul celor mai vizitate site-uri de job-uri”, articol de Andreea Magraon, 21 iulie 2010, <https://www.zf.ro/business-hi-tech/exclusiv-online-topul-celor-mai-vizitate-site-uri-de-job-uri-6652280>, accesat în iunie 2021.

6.3 Limba germană pe piața muncii din România

Cornelia PĂTRU

6.3.1 Introducere

Împreună cu o echipă destoinică a Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri al Academiei de Studii Economice am cercetat în urmă cu ceva timp rolul limbilor moderne pe piața muncii din România. Din materialele analizate la acel moment am desprins câteva concluzii pe care le rezum din nou aici cu scopul de a trasa un cadru de referință pentru aspectele abordate în acest subcapitol. Precizăm atunci faptul că limba engleză reprezintă o condiție indispensabilă la angajare, diferența fiind dată de nivelul de cunoaștere a acesteia, care ar trebui să fie cât mai avansat (Pătru, Lorentz, Dima, Mohanu și Hurduzeu, 2018; Dima, Mohanu, Hurduzeu, Lorentz și Pătru, 2018). Faptul că tinerii (potențiali) angajați din România au competențe în cel puțin încă o limbă străină pe lângă engleză reprezintă, după părerea specialiștilor în recrutare, unul dintre motivele pentru care companiile străine își deschid birouri în România.

Potrivit surselor consultate atunci, cele mai căutate limbi străine pe piața muncii sunt limbile germană și engleză (47%, respectiv 27%) urmate de franceză, spaniolă și italiană. Așa cum reiese din informațiile publicate de site-ul www.wall-street.ro limba engleză reprezintă în continuare un criteriu principal la angajare, iar limba germană o altă condiție obligatorie pe anumite sectoare de activitate, urmată fiind de franceză, spaniolă, italiană și olandeză.

Ar trebui să înțelegem de aici necesitatea pieței de a identifica personal multilingv, ceea ce demonstrează nu pentru prima dată faptul că instituțiile de învățământ ar trebui să se adapteze acesteia și să contribuie logistic și practic la crearea unui cadru optim de formare și dezvoltare a competențelor în limbi moderne. Acest lucru implică aspecte tehnico-digitale, care în contextul pandemic actual pot fi considerate vitale, dar și pregătirea și perfecționarea corespunzătoare a celor care înlesnesc drumul către dobândirea competențelor multilingve necesare. Scopul acestui subcapitol este însă de a identifica tipuri de joburi și domenii de activitate respectiv de companii românești și străine a căror activitate implică folosirea limbii germane.

6.3.2 Tipuri de joburi care necesită folosirea limbii germane

Pentru identificarea posturilor cu cerințe de cunoaștere a limbii germane am folosit exclusiv resurse online, acestea fiind cel mai ușor de accesat de potențialii candidați aflați în căutarea unui loc de muncă. Le voi enumera în continuare într-un tabel, așa cum le-am identificat în sursele indicate. În acest tabel pot fi identificate joburile și site-urile unde ele au fost publicate, respectiv nivelul de cunoaștere a limbii impus de angajator dacă acesta a fost specificat în anunț. Cu x sunt marcate posturile care apar pe site-ul corespunzător coloanei, dar pentru care nu au existat mențiuni relevante pentru tema abordată. Potrivit site-urilor specializate în recrutarea de personal consultate în perioada august-octombrie 2020 printre joburile pentru care se caută personal cunoscător al limbii germane se numără următoarele:

Tabelul 6.20 Tipuri de joburi care necesită cunoștințe de limba germană

Job	bestjobs	ejobs	jooble
recruiter cu limba germană	avansat		
maistru/supervizor construcții	C1		
customer service advisors	avansat		
educator germană	x		x
zidari, fierari, betoniști, dulgheri cofraj	minim nivel mediu		zugravi/zidari nivel minim A2
traducător autorizat engleză-germană	x		
Junior Procurement Officer	nivel avansat obligatoriu		
consultant suport IT	avansat		
analist baze de date	avansat	x	
operator clarificare stocuri	avansat		
specialist în asistență tehnică germană și engleză	nivel mediu		
Network Activation Engineer	avansat		
Maintenance Sales Renewal Specialist	avansat		
Account Manager	avansat		
Consultant achiziții pe piața germană		x	
asistent medical	nivel B2 sau disponibilitatea de a învăța limba în Germania până la acest nivel	nivel minim A2	
analist optimizare procese de lucru		x	
medici		nivel minim A2 și continuare curs până la B2	
profesori pentru grădiniță cu predare în limba germană		x	profesori
business developer		x	
reprezentant vânzări		B2	
specialist achiziții		x	
crupier și dealer pentru casino online		x	
instalator sanitar		x	instalatori (pentru Germania, nivel minim A2)
îngrijitor/oare persoane vârstnice în Germania		x	
operator vorbitor de limba germană		nivel excelent	
șofer profesionist		nivel mediu	
secretară		x	
marketing&research specialist HoReCa			
customer support			nivel C1

Job	bestjobs	ejobs	jooble
customer care			B2
ospătari pentru nave de croazieră			x
electricieni			x
reprezentant vânzări			nivel minim B2
agent call center			x

Surse: <https://www.bestjobs.eu/ro/locuri-de-munca-in-bucuresti/limba+germana>; https://www.ejobs.ro/locuri-de-munca/?cauta=germana&gclid=EAIaIQobChMIu5O_4PC47AIVGeN3Ch1_Tw_9EAAYASAAEgIX0fD_BwE; <https://ro.jooble.org/locuri-de-munca-vorbitor-de-limba-germana>.

După cum reiese din acest tabel, unele companii indică în anunțul de angajare nivelul pe care îl solicită la angajare sau menționează disponibilitatea aplicantului de a învăța limba în Germania până la atingerea nivelului impus în cerințele postului. Uneori este specificată și mențiunea conform căreia cunoașterea limbii reprezintă un mare avantaj financiar. De remarcat este faptul că în aceste anunțuri pentru unele posturi nu este indicat exact nivelul de cunoaștere a limbii conform CECRL, fiind menționate doar cunoștințe de limba germană sau cunoștințe de limba germană nivel mediu, respectiv avansat.

6.3.3 Domenii care implică folosirea limbii germane

Potrivit www.wall-street.ro, domeniile în care limbile moderne sunt cele mai cerute sunt tehnologia, telecomunicațiile, resursele umane, administrativ și secretariat, customer service, marketing & comunicare, în vânzări și comercial, în inginerie și tot ce înseamnă logistică, transport.

Din analiza tipurilor de joburi mai sus enumerate putem identifica cererea de personal din domeniului medical, dar și din cel educațional. De asemenea putem constata cererea de personal cunoscător al limbii germane inclusiv în domenii care nu necesită pregătire universitară, în timp ce pentru domeniile în care pregătirea superioară este absolut necesară se oferă posibilitatea frecventării cursurilor de învățare a limbii până la atingerea nivelului impus în descrierea postului.

6.3.4 Companii și parteneriate

În ceea ce privește companiile respectiv parteneriatele care implică folosirea limbii germane, mi-am propus să amintesc aici două componente fundamentale în derularea relațiilor economice româno-germane: Camera de Comerț și Industrie Româno-Germană și Cluburile economice germane.

Deutsch-Rumänische Industrie- und Handelskammer (AHK-Rumänien, Camera de Comerț și Industrie Româno-Germană) înființată în anul 2002 sprijină relațiile economice bilaterale și numără cca 600 de companii membre. Potrivit raportului Camerei de Comerț și Industrie Româno-Germană pe anul 2019 cel mai important partener comercial al României rămâne Germania, aceasta fiind urmată de Italia, Franța, Ungaria și Marea Britanie (AHK, Jahresbericht, 2019, 53). Din același raport aflăm faptul că peste 10% din firmele cu capital străin înregistrate în România sunt firme germane sau cu participație germană, având peste 270 000 de angajați.

Acestei comunități i se adaugă cluburile economice germane sau vorbitoare de limba germană (Deutsche Wirtschaftsklubs in Rumänien) în regiunile din România unde se concentrează activități de investiții și unde s-au reunit companiile care desfășoară activități în spațiul germanofon sau doresc să le mențină. Astfel de cluburi economice există momentan în Sibiu, Brașov, Timișoara, Arad, Cluj-Napoca, Satu Mare, Bacău și Târgu Mureș. Potrivit paginii electronice a cluburilor <https://rumaenien.diplo.de/ro-de/themen/wirtschaft/-/2081238> acestea servesc drept forumuri pentru companii germane din România respectiv vorbitoare de limba

germană sau interesate de Germania și sunt parteneri locali importanți. Iată lista acestor cluburi, așa cum este prezentată pe pagina oficială:

- Deutscher Wirtschaftsclub Siebenbürgen: www.dws.ro
- Deutschsprachiger Wirtschaftsclub Banat: www.dwc.ro
- Deutsch-Rumänischer Wirtschaftsclub Arad: www.drw.ro
- Deutscher Wirtschaftsclub Kronstadt: www.dwk.ro
- Deutschsprachiger Wirtschaftsclub Nordtransilvanien: www.dwnt.ro
- Deutscher Wirtschaftsclub Moldova: www.dwcm.ro
- Deutschsprachiger Wirtschaftsclub Mureș: www.dwm.ro
- Deutsch-Rumänischer Wirtschaftsverein für die Region Sathmar www.drwsm.ro

De la aceste pagini pot fi accesate listele companiilor germane din zonele respective.

6.3.5 Concluzii

După cum se știe deja, cerințele privind limbile moderne pe piața muncii din România se concentrează în jurul limbii engleze ca limbă obligatorie pentru majoritatea posturilor. Pe lângă aceasta angajatorii le solicită viitorilor angajați și cunoașterea cel puțin a încă unei limbi moderne, germana fiind cea mai apreciată și urmată de limbile franceză, italiană și spaniolă sau alte limbi mai greu accesibile. Din această perspectivă am putea, probabil, considera justificată măsura de diminuare a orelor de limba germană ca limba modernă L1 și de creștere a numărului de ore la limba modernă L2 din mediul preuniversitar menționată în capitolul 2.3. Însă *Übung macht den Meister*. Învățarea unei limbi moderne depinde în mare măsură de gradul de expunere la aceasta, gradul scăzut de expunere la limba germană fiind un motiv pentru care a fost considerată nu doar în țara noastră o limbă grea. O prejudecată care ar putea fi combătută, așa cum propune Florentina Alexandru (2017, 72) prin introducerea limbii germane ca limbă obligatorie în școală începând cu clasa a 2-a, ceea ce ar permite o expunere mai îndelungată, mai eficientă și implicit mai productivă a elevilor la această limbă. Am putea adăuga acestor aspecte și faptul că dobândirea timpurie de cunoștințe de limba germană ar facilita și folosirea ulterioară a limbii în situații de comunicare în diverse contexte profesionale.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Alexandru, F. 2017. „Der Fremdsprachenunterricht aus der Perspektive der Mehrsprachigkeit“. În: *Euromentor Journal – Studies about education*. Nr. 3/2017, Vol. VIII, p. 60-75. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=761087>.
- Dima, V. V., Mohanu, F., Hurduzeu, R. E., Lorentz, M. A., Pătru, C. 2018. “Foreign Language Education in ASE Bucharest - A Quantitative Approach”. În: Dumitrescu, D., Zamfir, A. 2018. *Proceedings of the 1th International conference on economics and social sciences Challenges and trends in economic and social sciences research*. Bologna: Filodiritto Publisher, p.322-333, ed. 1, ISBN 978-88-85813-14-4.
- <http://icess.ase.ro/index.php/archive/icess-2018/icess-2018-proceedings> .
- Pătru, C., Lorentz, M. A., Dima, V. V., Mohanu, F., Hurduzeu, R. E. 2018. „Lifelong Learning for the Labor Market”. În: Dumitrescu, D., Zamfir, A. 2018. *Proceedings of the 1th International conference on economics and social sciences Challenges and trends in economic and social sciences research*. Bologna: Filodiritto Publisher, p.334-342, ed. 1, ISBN 978-88-85813-14-4. <http://icess.ase.ro/index.php/archive/icess-2018/icess-2018-proceedings>.

Surse online

- AHK Deutsch-Rumänische Industrie- und Handelskammer. Camera de Comerț și Industrie Româno-Germană.2020. „Jahresbericht/Raport anual 2019”. https://mediafra.admiralcloud.com/customer_609/a7ace0b5-5fa9-43b1-a069-7b1c11562cd6?Expires=1602861599&Key-Pair-Id=APKAI2N3YMVS7R4AXMPQ&Signature=LsooQs3bpCTeE9ipzW1nqX6qOuCz0VrJBqEyERQX~T1aR6UTJZdW9B3ABDsGR4d~HghcpYD9r5MA3~8~QD9xgqsU16lPmrm-pWB8nLokNxlpxyfpvRhof4ypBe2cfrEBfMlnsfjESMMtZqvcZBwor-oD~cqytSVM1YT7vr8S8NG7iZ5gDbnelvTmkIRtI8SqaBjmfkG0jEoBieOAcGhfqd~PeUocziOJ~r4TPCUPddQNdh2oMD2r~Fgn3QEIDQrc~cSGpM~dPeMYB0l6rh7Fx8l2VDWZKa6L7-WZPTvC5JcEMx7Atbi2-bptRxoNV2iz90u8tSlznl0av5fbqwdw__ , accesat în octombrie 2020.
- Bestjobs. 2020. <https://www.bestjobs.eu/ro/locuri-de-munca-in-bucuresti/limba+germana>, accesat în octombrie 2020.
- Deutsche Wirtschaftsclubs in Rumänien. 2020. <https://rumaenien.diplo.de/ro-de/themen/wirtschaft/-/2081238>, accesat în octombrie 2020.
- Deutscher Wirtschaftsclub Siebenbürgen. 2020. www.dws.ro, accesat în octombrie 2020.
- Deutscher Wirtschaftsclub Kronstadt. 2020. www.dwk.ro, accesat în octombrie 2020.
- Deutscher Wirtschaftsclub Moldova. 2020. www.dwcm.ro, accesat în octombrie 2020.
- Deutsch-Rumänischer Wirtschaftsclub Arad. 2020. www.drw.ro, accesat în octombrie 2020.
- Deutsch-Rumänischer Wirtschaftsverein für die Region Sathmar. 2020. www.drwsm.ro, accesat în octombrie 2020.
- Deutschsprachiger Wirtschaftsclub Banat. 2020. www.dwc.ro, accesat în octombrie 2020.
- Deutschsprachiger Wirtschaftsclub Mureș. 2020. www.dwm.ro, accesat în octombrie 2020.
- Deutschsprachiger Wirtschaftsclub Nordtransilvanien. 2020. www.dwnt.ro, accesat în octombrie 2020.
- Ejobs. 2020. https://www.ejobs.ro/locuri-de-munca/?cauta=germana&gclid=EAIaIQobChMIu5O_4PC47AIVGeN3Ch1_Tw_9EAAYASAAEgIX0fD_BwE, accesat în octombrie 2020.
- Jooble. 2020. „Locuri de muncă vorbitori limba germană”, <https://ro.jooble.org/locuri-de-munca-vorbitor-de-limba-germana>, accesat în octombrie 2020.
- Ziarul financiar. 2017. „Germana și engleza sunt cele mai căutate limbi străine de angajații români”, articol scris de Mihaela Pascari pe 03.08.2017, <http://www.zf.ro/profesii/germana-si-engleza-sunt-cele-mai-cautate-limbi-straine-de-angajatii-romani-16679124>, accesat în februarie 2018.
- Wall-street.ro. 2020. „«Vânătoarea» de vorbitori de limbi străine. Salariile ajung la 12.000 lei lunar, iar la mare căutare sunt cunoscătorii a trei limbi, <https://www.wall-street.ro/articol/Careers/249725/vanatoare-de-vorbitori-de-limbi-straine-salariile-ajung-la-12-000-lei-lunar-iar-la-mare-cautare-sunt-cunoscatorii-a-trei-limbi.html#gref> , accesat în septembrie 2020.

6.4 Limba franceză pe piața muncii din România

Alexandra COSTACHE-BABCINSCHI

Simplificând, învățarea unei limbi străine/moderne/de largă circulație are câteva direcții de întrebunțare: comunicarea curentă, ca limbă de acces la o altă cultură, ca limbaj de specialitate în vederea comunicării în domenii științifice/tehnice specifice, pentru consultarea documentației de specialitate, turism. Un prim pas este acela al însușirii limbii ca abilitate de comunicare corectă. Cu cât această învățare are și un suport cultural, cu atât limba este învățată în semnificațiile sale mai clare și mai nuanțate. Ca limbaj de specialitate, ca limbă aplicată la varii domenii ale cunoașterii, ca limbaje specializate, e necesară o aprofundare distinctă, cunoscând faptul că limbajul științific/tehnic este monosemantic, iar noțiunile trebuie înțelese fără niciun fel de ambiguitate sau aproximație.

Așa se face că s-a simțit nevoia unor dicționare de specialitate, de la noțiuni din domeniul medical, al psihologiei, psihanalizei, psiho-sociologiei etc., din domeniul construcțiilor, arhitecturii, științelor exacte, managementului și marketingului, financiar etc., până la „cataloage” cu terminologie de amănunt (imprimate sau în format digital).

Astfel, am putea menționa *Haulotte Services - Pièces de schimb* (Haulotte Group), pentru a veni în întâmpinarea identificării pieselor necesare, pentru „evitarea oricărei erori de identificare a piesei necesare, cu recomandarea de a respecta câteva elemente în vederea unei comenzi (PROCEDURE DE COMMANDE DE PIÈCE/ Parts order procedure): precizarea numărului de serie a mașinii, codul catalogului și ediția, referința piesei, cantitatea dorită. Catalogul (fără traducere, imposibil de făcut) cuprinde două tipuri de liste de piese de schimb (Liste de préconisation/ Recommended Spare parts list): Listele de primă urgență și Listele de mentenanță. Catalogul cuprinde planșe ilustrative pentru fiecare piesă sau ansamblu de piese. Cuprinsul este ilustrativ pentru diversitatea pieselor și a denumirilor aferente. Remarcăm acest lucru pentru că în ceea ce privește piața muncii, este necesară nu numai cunoașterea unei limbi străine pentru a comunica, ci și pentru a comunica într-un domeniu tehnic specific. De aceea, pentru a avea succes pe această piață din ce în ce mai specifică, este necesară și o bună cunoaștere a meseriei pentru care se optează și o continuă perfecționare lingvistică și tehnică. Un exemplu poate fi aici ilustrativ, pentru a releva abundența noțiunilor tehnice: Groupe partie basse/lower frame group (les ensembles: capotage/cowling assembly, capot tôle/sheet metal cover, écrou embase autofreiné/flange hex locknut, châssis/sub-frame unit, faisceaux/bundles, essieu arrière, essieu avant/rear axle, front axle, joint tournant/swivel joint unit, hydraulique/hydraulic section, flexibles/hose assemblies, roues/wheels assembly).

Apoi limbajul tehnic se amplifică, ceea ce presupune necesitatea unei foarte bune și exacte cunoașteri a domeniului tehnic și a funcționalității limbii în acest sector tehnico-științific aplicat. Pe piața muncii aceste abilități au devenit absolut necesare. Când e activată dorința de angajare în posturi ierarhic superioare, se pune în mișcare și necesitatea cunoașterii unei limbi străine sau a mai multora nu numai în componenta de abilitate, ci și în cea de competență și cea de performanță lingvistică. De aceea toate ofertele de angajare cer și cunoașterea limbilor de circulație, dar și a unor limbi ale țărilor în care se adresează ofertele.

Privitor la cazul **limbii franceze**, în sistemul educativ românesc, limba franceză păstrează și astăzi un loc deosebit. Studiul limbii franceze își propune o misiune importantă: menținerea tradiției francofone în România. Ministerul Afacerilor Externe ne informează³⁵², într-un comunicat de presă că „datele statistice dovedesc că franceza rămâne un element fundamental în formarea culturală a tinerilor români la nivel preuniversitar și superior. În prezent, un număr important de tineri români învață franceza ca prima sau a doua limbă străină, iar învățământul bilingv s-a dezvoltat în peste 63 de licee. România are mai bine de 10.000 de profesori de limba franceză, reuniți în Asociația Profesorilor de Franceză (cu 13 filiale). Aproximativ 1,5 milioane de elevi învață limba franceză. În ceea ce privește învățământul universitar, există deja mai multe

³⁵² <http://www.mae.ro/node/12316>.

filiiere francofone și mai bine de 300 de parteneriate regrupează instituții de învățământ superior din România și străinătate, contribuind la asigurarea unei puternice mobilități internaționale. La acestea se adaugă un număr semnificativ de studenți în cadrul secțiilor de limbă franceză și mai mult de 20 de universități titulare ori asociate la Agenția Universitară a Francofoniei. Importanța acordată studiului limbii franceze în România se manifestă de asemeni prin prezența a patru institute și centre culturale franceze (situat în București, Cluj-Napoca, Iași și Timișoara), precum și a cinci filiale ale « Alliance Française » la Pitești, Brașov, Constanța, Medgidia, Ploiești”.

Un număr mare de tineri s-au format atât la instituțiile de învățământ din România, dar și în străinătate, contribuind la perfecționarea unor cadre și la angajarea lor pe piața muncii în condiții de excepție, ținând cont că Franța, de exemplu, este un partener constant al României în domeniul economic, cultural, științific, financiar, cu investiții numeroase, pe o piață a muncii în continuă dezvoltare, care a permis și angajarea românilor în Franța sau în alte țări francofone: Belgia, Canada etc.

Bogdan Herea, CEO al companiei de informatică *Pitech Plus* (cu 300 de salariați, 10 milioane de euro cifră de afaceri) și fondatorul școlii de dezvoltatori de software *Academy+Plus*, s-a format la mijlocul anilor '90 la Lyon. După ce a stat și a lucrat în Franța 12 ani, Bogdan Herea a revenit în 2005 în România, la Cluj, unde a creat o firmă de informatică. Majoritatea clienților săi sunt francezi sau francofoni. Invitat la *Conferința pentru limba franceză și plurilingvism* organizată la Paris, a luat cuvântul la secțiunea «Franceza, o miză economică și profesională», unde a susținut că limba franceză este un atu pentru că este un „diferențiator”: „Compania noastră a avut și are foarte multe contacte și parteneri în țările francofone din vestul Europei – Belgia, Franța și Elveția – și peste ocean, în Canada, grație limbii franceze. Limba franceză acționează pentru noi ca un catalizator pentru că francezii nu vorbesc foarte bine engleza și atunci caută parteneri care să vorbească franceza». Trebuie făcută însă observația că interesul pentru învățarea limbii franceze nu este doar al conducătorilor de firme și societăți, de companii, ci și a celor care caută un loc de muncă mai bine plătit fie „acasă”, fie în altă țară. Bogdan Herea consideră și că limba franceză este nu numai un atu pe piața muncii, ci și o obligație pentru cel care caută un serviciu și se adresează unei firme în care perfecționarea, avansarea în carieră cere studiu aprofundat, participarea la formări și proiecte mai cuprinzătoare: «Noi avem pe lângă firmă și un club de afaceri care promovează limba franceză în comunitatea din Transilvania. Societatea mea, dacă aș avea mai multe persoane care să vorbească franceza, ar merge mult mai bine și ca firmă. Tinerii care vorbesc franceza, care colaborează cu ecosistemul, cu clubul, cu institutele franceze și cu universitățile care au linii de pregătire în limba franceză, au un avantaj competitiv pe piața muncii și salarii mai mari». După experiența „franceză” și în alte țări francofone, „revenirea în România a permis repatrierea multor foști elevi din școlile pe care le-au urmat în Franța. Piața muncii e însă concurențială și oferta nu ține neapărat cont de originea, de țara de proveniență a solicitorilor. Un procent destul de mare este cel al bilingvilor proveniți din țările francofone, așa cum sunt cele din nordul Africii sau unde limba franceză e sau a fost și limbă oficială a Statului.” Un alt aspect mai sensibil ține de legăturile mai intime ale cunoașterii unei a doua limbi. Engleza a devenit o limbă obligatorie în orice activitate, mai ales în domeniul relațiilor economice, financiare, bancare, de afaceri. Limba franceză poate deschide însă drumul unor relații mai strânse, mai cordiale cu unii parteneri. O discuție de afaceri cu mai multe echipe venite din mai multe țări se face de obicei în engleză. În particular, cu o echipă vorbitoare nativ de limbă franceză, Elveția, Belgia, Canada, de exemplu, se poate coborî până la nuanțe și finețe culturală, lingvistică, cu beneficiu de business.

Învățarea limbii franceze ține nu numai de un anumit confort intelectual, ci și de calitatea vieții. E firesc să se caute pe piața muncii acele servicii care să asigure și un confort al vieții, servicii mai bine plătite și în locuri mai civilizate, în care nivelul de trai general să fie mai înalt: o societate puternică economic și stabilă pe termen lung (inclusiv privind stabilitatea posturilor și care să asigure perfecționarea și promovarea în carieră), un oraș mai mare cu condiții de trai civilizat, în zone în care transportul să fie rapid, cu facilități pentru familie, rețeaua de învățământ, instituții de cultură, servicii de sănătate, de petrecere a timpului liber etc. Privind învățământul/educația, România oferă o rețea bogată de învățare a limbii franceze, pe toate nivelurile

de vârstă: copii, tineri, adulți, de la învățământul preșcolar, la universități, doctorat, forme de perfecționare, stadii de pregătire; învățământ de stat și particular etc. Factorul universitar este esențial și formele de pregătire pe care le oferă Academia de Științe Economice din București, la toate facultățile de profil, sunt un exemplu. Franța oferă universități remarcabile, inclusiv tehnice, economice, mastere și doctorate. Mari companii organizează sesiuni și stagii de formare pe domenii specifice și ar fi suficient să amintim *Renault-Dacia* pentru a avea o imagine a impactului pe piața muncii nu numai în România, ci și în Maroc, Algeria, China, Argentina, Rusia etc. O mobilitate a lucrătorilor e de observat numai dacă privim emergența nu numai pe piețele așa-zicând francofone, ci pe toate continentele.

Comunitatea economică franceză în România este foarte puternică și cunoașterea limbii franceze (cunoaștere tradițională la noi) ajută la găsirea mai ușor a unui loc de muncă. Este bine cunoscută „agresivitatea” cu care universitățile germane și engleze încearcă să atragă tineri capabili de performanță, iar firmele, forță de muncă de înaltă calificare, calificată și necalificată (cea din urmă cu zestre lingvistică și profesională minoră și de aceea mai ușor manipulabilă). De aceea, și pentru câștigarea de drepturi și pentru o încadrare în muncă mai avantajoasă, e necesară întărirea legăturilor cu țările francofone și „proiectarea valorilor francofoniei cu rețeaua francofonă din țară, dar și cu cea din exterior.” De aceea e necesară și o agresivitate mai accentuată a formelor de acces la cunoașterea limbii franceze (de către statul francez), pentru a nu pierde terenul câștigat prin rețeaua de învățământ care a pregătit un număr de peste 10000 de buni profesori de franceză. Un excelent exemplu e dat de Institutul Francez din București care a diversificat formele de predare a limbii franceze, inclusiv prin adresarea către firme și societăți din București, unde personalul angajat are nevoie de comunicare profesională în această limbă. Ca țară, «avem o capacitate de creștere și un potențial de proiecție prin rețelele francofone din țările africane sau din Asia, care sunt însă slab utilizate. Apoi, la nivelul limbii române, avem foarte mulți foști studenți, școliiți în România, care sunt acum în țările lor de origine, Africa sau Asia și cu care nu avem legături. Or, aceste rețele trebuie reactivitate, trebuie făcut afaceri cu ele pentru că potențialul este acolo. Cât o să mai fie, pentru că oamenii aceia vor ieși din activitate, la pensie. Trebuie deci acționat repede pentru că rezultatele nu or să apară într-un an sau doi. Când lucrezi o rețea, rezultatele îți vin peste 5-10 ani» (Bogdan Herea)³⁵³.

Schimbările de pe piața muncii arată că învățarea unei limbi străine a devenit o necesitate imperioasă. Schimbările istorice, economice, sociale, politice din ultimii 30 de ani, au produs un impact major. Mulți români au trebuit să-și găsească un loc de muncă în „afară” sau mai bine-zis în Europa comună. Cu atât mai mult cu cât România s-a integrat „parțial” în Comunitatea Europeană.

O serie de servicii au fost oferite și în instituțiile europene, cu sediul în țări francofone, în care utilizarea limbii franceze e curentă nu numai în exprimarea orală, dar și în totalitatea documentelor emise în aceste instituții, ca documente oficiale, dar și ca informare pentru marele public. Un exemplu de astfel de informare, *Le projet de Constitution pour l'Europe élaboré par la Convention européenne* (cu precizarea: „Ce document est produit à titre d'information”). Între valorile și obiectivele Uniunii Europene („le respect de la dignité humaine, la liberté, la démocratie, l'égalité, l'état de droit, ainsi que le respect des droits de l'Homme. Celles-ci sont communes aux États membres dans une société caractérisée par le pluralisme, la tolérance, la justice, la solidarité et la non-discrimination) se legitimează și *libera circulație a persoanelor, bunurilor, serviciilor și capitalurilor* și sunt garantate de Uniune în interiorul ei. Constituția sa interzice orice discriminare cu privire la naționalitate.

Acest cadru legislativ a produs schimbări fundamentale și cu privire la piața muncii și la interesul acordat învățării limbilor străine, între care limba franceză e de interes major, ca limbă a diplomației și administrației comunitare, ca și a tuturor celorlalte limbi europene, fiecare cu frumusețea și contribuția sa la un patrimoniu lingvistic, cultural, științific, artistic comun. Politicile economice și interesele marilor companii au creat o mobilitate nemaicunoscută până acum. Așa se face că un număr foarte mare de conaționali

³⁵³ <https://www.rfi.ro/special-paris-101281-bogdan-herea-tinerii-care-vorbesc-franceza-au-un-avantaj-competitiv-pe-piata>.

și-au căutat un loc de muncă în afara granițelor țării. Strict social, se poate pune întrebarea care ar fi fost rata somajului în România dacă aceste persoane ar fi rămas acasă, cunoscând faptul că multe unități economice românești productive și-au închis porțile sau au dispărut. Ceea ce a produs exodul forței de muncă, fie ea, la un capăt, înalt calificată sau, la extrema cealaltă, necalificată sau nomadă. Necesitatea vorbirii unei limbi străine a venit de la sine, din aceste două direcții pe piața muncii: exportul de forță de muncă și investițiile străine în țara noastră.

Sumar, motivele se trag din două situații: 1. un serviciu într-o companie multinațională care are în management mulți străini, unde angajatul e nevoit să interacționeze cu alți angajați care vorbesc limba din țara de origine a companiei. În cele mai multe cazuri, multinaționalele folosesc limba engleză, dar există și multe situații în care, pentru a fi angajat, contează foarte mult cunoașterea limbii de origine a companiei respective. Acești angajatori vor aprecia și deținerea unei experiențe academice sau profesionale, oferite de bursele de studii în străinătate, de stagiile într-o companie din țara respectivă etc. În general, orice fel de interacțiune cu buni vorbitori ai limbii în cauză, nativi ori nu, va ajuta la noul loc de muncă; 2. un serviciu într-o companie de Business Process Outsourcing (BPO), unde cunoașterea la nivel avansat a limbii în care se interacționează cu clienții este o cerință obligatorie. Aici operează mai ales alte limbi decât engleza: franceza, germana, spaniola, italiana sau limbi mai puțin internaționale, unele dintre ele folosite în țări puternice din punct de vedere economic (Olanda, Suedia, Japonia, țările arabe, Israelul), dar și din țări cu mulți vorbitori, cu populație numeroasă și putere economică mare (China, Rusia) sau țări cu care România are relații economice importante (Turcia, Polonia, Ungaria).

Experiența pe care am căpătat-o, ca profesor și ca evaluator DELF/ DALF, printr-o colaborare de lungă durată cu Institutul Francez din București mi-a permis să cunosc foarte bine interesul pe care l-au arătat unele firme, societăți comerciale, instituții, ministere, servicii etc. învățării limbilor străine, între care limba franceză a avut o căutare substanțială pentru cei angajați și buna lor performanță și promovare ori schimbare de sarcini, de obligații, cu posibilitatea de a lucra în instituții europene sau internaționale de grad înalt, de mari responsabilități, în diplomație, servicii secrete, militare etc.

Trebuie avut în vedere felul în care se evaluează gradul de cunoaștere a unei limbi străine de cel care solicită un post. Angajatorul este uneori pus în dificultate pentru că adevăratul nivel de comunicare este subiectiv prin înseși diferitele „scări” de evaluare. Cât privește limba franceză, formele, scara de evaluare a competențelor e bine pusă la punct, *DELF, DALF, A1, A2... C1, C2*. Atunci când e vorba de limbajul profesional-tehnic, economic, de drept, bancar, de management și marketing etc., proba competențelor e mai puțin edificatoare și devine necesară formarea specifică. De aceea, buna cunoaștere a limbii franceze în aspectul ei general, corectă gramatical, cu un vocabular suficient de bogat este o condiție esențială, fie și numai pentru faptul că necunoașterea ei în intervalul corectitudinii, a preciziei poate avea consecințe economice, juridice, sociale. Noțiunile de începător/mediu/avansat sunt imprecise, inoperante în practică. Pentru o mai mare transparență și uniformitate în ceea ce privește învățarea limbilor străine în statele membre ale Uniunii Europene, a fost introdus Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi³⁵⁴. Acesta cuprinde trei niveluri, subîmpărțite în alte două niveluri fiecare: *elementar* (A1, A2), *independent* (B1, B2), *competent* (C1, C2). Acesta cuprinde și descriptorii de competențe pentru fiecare nivel de învățare a limbilor străine, pe cele trei aspecte: *vorbite, citite, scrise*. Această delimitare este necesară pentru acordarea abilităților ținând cont că pe piața muncii se oferă încadrări în muncă/servicii în care nu e nevoie de toate aspectele cunoașterii unei limbi, de la simplu la complex, la complicat, la nuanțat.

Numărul de ore de studiu asistat, necesar pentru a atinge un anumit nivel de cunoaștere a unei limbi străine depinde de mai mulți factori, cum ar fi experiența anterioară a candidatului în învățarea limbii, gradul de aprofundare a studiului, vârsta individului, inclinația acestuia pentru studiul limbilor străine, gradul de expunere a candidatului la limbă. Diplomele obținute în urma certificării pentru limba franceză DELF

³⁵⁴ <https://www.coe.int/fr/web/common-european-framework-reference-languages>.

(„Diplôme d'études en langue française”) corespund nivelurilor Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi până la nivelul B2: DELF A1, DELF A2, DELF B1, DELF B2. Pentru cele mai avansate două niveluri de cunoaștere a limbii franceze, se poate obține o certificare internațională printr-o diplomă DALF („Diplôme approfondi de langue française”): DALF C1 și DALF C2.

Limba franceză este deci o oportunitate! Prin intermediul ei avem posibilitatea să descoperim un întreg univers cultural, reprezintă un atu pentru cariera profesională, cu impact pe piața muncii nu numai europene, ci oriunde în lume. Limba franceză poate face diferența în obținerea unui post. Fiind a doua limbă predată în școli și a cincea limbă cea mai vorbită în lume, numărul vorbitorilor de limbă franceză pe cele cinci continente este estimat la 300 de milioane. Se preconizează că în 10-20 de ani limba franceză va deveni una din primele trei cele mai vorbite limbi în lume. Este totodată și a patra limbă a Internetului. În același timp, în România există tot mai multe companii care sunt fie companii franceze, fie lucrează cu sau pentru piața franceză. Pentru buna desfășurare a activității lor, aceste companii au nevoie de vorbitori de limbă franceză. Cu ocazia *Zilei Europene a Limbilor 2019* s-a vorbit pe larg de impactul pe care îl vor avea limbile străine pe piața muncii în următorii ani, insistându-se pe colaborarea dintre limbile de circulație și folosirea limbilor naționale.

Pe lângă formele consacrate, tradiționale de învățare a limbii franceze oferite de statul Român, rețeaua de stat și instituțiile de învățământ private, ori cele susținute de statul francez, Ambasada Franței, Institutul Francez din București, Alianța Franceză, Școala Franceză „Anna de Noailles”, un rol important îl au firmele angajatoare care au propriile programe de învățare, de aprofundare a limbii franceze. Un principiu e însă aici respectat: e de preferat la angajare un bun vorbitor de limbi străine, dar prima condiție este buna pregătire profesională care necesită timp de formare, de profesionalizare, limba străină fiind un atu. Din fericire, România oferă o rețea școlară în care predau peste 10000 de profesori de franceză, formați în unitățile de învățământ românesc – profesori cu performanțe didactice de excepție. De asemenea, vorbitorii de franceză pot beneficia și de sprijinul unor instituții internaționale, precum *Agenția Universitară a Francofoniei* (AUF), organizație care promovează francofonia universitară și e angajată în dezvoltarea societății și sub aspect economic, în piața muncii. AUF oferă studenților stagii profesionale, organizează apeluri la proiecte care le sunt destinate, dar și diverse concursuri și festivaluri. *Agenția Universitară a Francofoniei* (AUF) este o asociație internațională creată cu peste 50 de ani în urmă. Aceasta reunește 944 de instituții de învățământ superior și de cercetare provenind din 116 țări de pe cinci continente. AUF este, de asemenea, operatorul pentru învățământul superior și cercetare al *Summit-ului Francofoniei*. Misiunea sa este de a promova o francofonie universitară solidară, angajată în dezvoltarea economică, socială și culturală a societăților. AUF promovează solidaritatea activă între instituțiile membre și le acordă sprijinul său pentru a răspunde provocărilor cu care se confruntă: calitatea formării, a cercetării și a guvernării academice; inserția profesională și angajabilitatea absolvenților de învățământ superior; implicarea în dezvoltarea societăților. AUF³⁵⁵ acționează în 10 regiuni ale lumii, inclusiv în Europa centrală și orientală.

În plus, elevii vorbitori de franceză pot opta pentru o formare francofonă unde vor învăța în România disciplina dorită în limba franceză. O întreagă rețea de universități și de facultăți oferă oportunități de învățare a limbii franceze cu impact și pe din ce în ce mai diversificată și concurențială piața a muncii. *Academia de Studii Economice* (ASE) din București prin Departamentul de Limbi Străine, prin facultățile sale – Facultatea de Relații Economice Internaționale, Management și Marketing, Limbi Străine Aplicate, Finanțe-Bănci etc. oferă o pregătire de înalt nivel în învățarea limbilor străine, între care și a limbii franceze. Acesteia i se adaugă: Universitatea *Babeș-Bolyai* – UBB, Cluj-Napoca; Universitatea de Vest din Timișoara – UVT, Universitatea *Valahia* din Târgoviște; Universitatea *Constantin Brâncoveanu* din Pitești, UPIT, *Apollonia* din Iași etc. *În domeniul ingineriei*: Universitatea Politehnică din București, Universitatea Tehnică de Construcții București – UTCB, Universitatea din Pitești (UPIT); *în domeniul științelor umaniste și sociale*: Universitatea din București – UB, UTCB, UBB, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Universitatea *Alexandru Ioan Cuza*

³⁵⁵ <http://www.auf.org>.

din Iași – UAIC, UVT, Universitatea *Transilvania* din Brașov, Universitatea *Lucian Blaga* din Sibiu, Universitatea din Craiova, Universitatea din Pitești, Universitatea *Ovidius* din Constanța, Universitatea *Valahia* din Târgoviște, Universitatea *Petru Maior*, Universitatea *Dunărea de Jos* din Galați, Universitatea *Vasile Alecsandri* din Bacău, Universitatea *Ștefan cel Mare* din Suceava, Universitatea Politehnica din Timișoara; în domeniul dreptului și științelor politice: UBB, UB, Universitatea din Craiova; *medicină umană și veterinară*: Universitatea de Medicină și Farmacie *Iuliu Hațieganu* din Cluj-Napoca, Universitatea de Medicină și Farmacie *Grigore T. Popa* din Iași, Universitatea de Medicină și Farmacie *Victor Babeș* din Timișoara, Universitatea de Vest *Vasile Goldiș*, Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca.

Pentru a găsi un loc de muncă, limba franceză poate fi foarte utilă în țările francofone. Franceza este vorbită în multe țări din Europa: Franța, Belgia, Elveția, Luxembourg, Monaco, Liechtenstein, în America de Nord – Canada, în Asia – Vietnam, Cambodgia, în Africa – Senegal, Camerun, Coasta de Fildeș, Maroc, Algeria, Tunisia etc. În unele dintre aceste țări, franceza este mai răspândită și mai utilă decât engleza.

Într-un interviu consemnat de Cristina Șomănescu³⁵⁶, avându-i ca interlocutori pe headhunter-ul Irina Vasile, country manager al firmei de executive search *Antal International*, unul dintre cei mai mari jucători din piața de executive search, Sorin Faur, director HR, coordonator pentru zona Balcani la *BDO Outsourcing Services*, și recruiterii *Adecco* s-a răspuns la întrebări pe tema în discuție: „Ce limbi străine să înveți ca să fii căutat de angajatori când intri pe piața muncii?” Care sunt limbile străine pe care ar fi preferabil să le învețe copilul încă din școala primară ca să aibă la maturitate un profil profesional vânat de angajatori și competitiv pe piața internațională a muncii? Există o corelație pozitivă între numărul de limbi străine cunoscute și angajabilitatea candidaților? Dacă da, ce limbi străine și câte limbi străine ar fi preferabil să învețe cineva ca să nu ajungă șomer la maturitate?

O primă concluzie a fost aceea că nu există „tocmai o legătură între a ști, a nu ști de câte limbi străine e nevoie și a nu ajunge șomer”, pentru că „în primul rând, orice părinte trebuie să își canalizeze copilul în acel domeniu în care copilul este cel mai înclinat, întrucât acolo are cele mai multe șanse. Sunt copii care chiar nu au înclinații pentru limbi străine, dar ar fi niște ingineri foarte buni, sau medici veterinari etc. Deci întâi să se verifice profesia de bază corespunzătoare talentului nativ al copilului, și către aceea să fie canalizat!”

O a doua concluzie: învățarea unei limbi străine deschide accesul la consultarea unor lucrări științifice, documente etc., care pot contribui substanțial la o bună pregătire teoretică și o șansă în plus la angajare. Nu e vorba numai de abilități de comunicare (absolut necesare), ci de competențe lingvistice profesionale, de limbaj specializat, de terminologie tehnică. Un domeniu deschis angajărilor îl asigură chiar învățământul pentru cei care doresc să devină profesori de limbi străine, traducători, interpreți, traducători pentru care profesia este dată de cunoașterea uneia sau mai multor limbi străine: combinații de tipul franceză-engleză, franceză-germană, franceză-spaniolă etc. sau cu o limbă „exotică” franceză-japoneză, franceză-o limbă arabă, franceză-suedeză, franceză-turcă, franceză-rusă etc., care pot să deschidă oportunități pe piața muncii. O condiție însă este dată de buna cunoaștere a limbii materne, a limbii române, fără de care învățarea unei limbi străine va fi întotdeauna precară. Sorin Faur adăuga că „alegerea limbii străine de studiat depinde de mulți factori, dintre care cei mai importanți sunt zona de reședință și istoricul părinților. În funcție de zona de reședință, această primă limbă străină poate fi engleza, franceza sau germana (în unele zone ale țării este mai utilă germana, de exemplu, decât engleza), dar per ansamblu, prin faptul că s-a impus internațional ca *lingua franca*, engleza iese cu certitudine în față, fiind vorbită sau înțeleasă practic în toate colțurile lumii. Fie că părinții aleg ca prima limbă străină pentru copilul lor germana sau franceza, engleza trebuie să fie în pachetul de limbi de studiat, este o cerință de bază.” Dacă nu în România direct, în Europa și în lume unde sunt comunități asiatice și afaceri extrem de puternice, cunoașterea acestor limbi poate fi un pariu câștigător pentru următoarele generații.

³⁵⁶ https://www.economica.net/ce-limbi-straine-recomanda-recrutorii-sa-ti-inveti-copilul-ca-sa-fie-curtat-de-angajatori-cand-intra-pe-piata-muncii_113755.html.

Dacă privim subiectul din perspectivă economică, foarte utile sunt franceza, germana, spaniola, italiana, datorită intereselor economice puternice ale acestor țări în România, și – evident – poziției de lideri ai Europei. „Limbi precum suedeza, finlandeza, olandeza, japoneza, coreana sau chineza sunt limbi cu potențial. Pe de o parte, pentru proiecte de call-center la început de carieră, și apoi traduceri sau intermediari relații comerciale. Pe de altă parte, pentru că Asia (re)devine o forță din punct de vedere economic, cu China care acum este pe locul doi, mereu în creștere și ambițioasă.

Pentru a o valorifica din punct de vedere economic, studiul unei limbi străine trebuie să înceapă cât mai devreme, din ciclul primar, și limba trebuie știută fluent! O limbă pe care doar o înțelegi nu ajută, trebuie să o vorbești, și încă la un nivel la care cineva să considere că merită să te angajeze! În esență, orice limbă devine profitabilă din punct de vedere economic de la acest nivel în sus” (Sorin Faur).

Există însă un dublu standard al angajatorilor străini care deschid birouri în România: vor să le cunoști limba, în vreme ce ei înșiși nu vorbesc fluent engleza. «Angajatorii s-au învățat să le vină oamenii care cunosc limbile companiilor lor. De exemplu, nemții (angajatorii nemți) vor cunoscători de germană, francezii, de franceză etc. Totuși, ei înșiși (angajatorii străini) nu știu nici engleza, limba cu cea mai mare circulație aici. Nu mai spun despre un nivel minim de limba română. Vin în România să facă investiții de milioane de euro, iar ei abia „rup” în engleză, cât să poți pricepe măcar...ceva?!... și desigur că vor ca tu să știi limba lor. Deși ei sunt cei care vin la noi, aici. Mi se pare că ar trebui să cultivăm mai mult și mai cu mândrie propriile noastre valori, totuși!» (Irina Vasile). Cu concluzia că interesele se pot întâlni undeva „la mijloc”! Există și aici numeroase orgolii: angajatorul francez, de exemplu, e interesat să cultive interesul pentru limba lui natală, și mai puțin engleza, germana sau spaniola, existând dincolo de interesul economic și un interes cultural, social, politic (de politică economică), psihologic, adesea istoric.

Un alt aspect vizează mutațiile ce vor interveni pe piața muncii pe termen mediu și lung, în următorii 10-20 de ani și care să justifice învățarea limbilor străine. Viitorul economic al omenirii pe o perioadă de 15-20 de ani e imprevizibil. Criza din 2008, criza burselor, criza economică majoră provocată de pandemie, concurența economică între marile puteri industriale și militare, problema resurselor naturale, sărăcia, *migrația/emigrația forței de muncă*, automatizarea-robotizarea industrială, noile tehnologii, schimbările politice, schimbarea mentalităților, globalizarea și reversul ei (antiglobalizarea), noile joburi –, toate acestea sunt suficiente necunoscute care vor aduce schimbări majore și pe *piața muncii* și, potențial, alte crize care pot schimba unele raporturi de forță. Asia va crește enorm, fie și numai datorită uriașelor piețe de consum de care dispune (China cu 1.4 miliarde locuitori, India cu 1.25 miliarde locuitori). Vedem emergența acestor țări de ani buni, mai lent sau mai rapid; această tendință nu poate fi stopată. Asia a ieșit din zona economiilor bazate pe resurse naturale, iar acum investește în inteligență și cercetare. „Semnificativ sau nu pentru noi în România este și faptul că Mark Zuckerberg (fondatorul *Facebook*) a învățat chineza. Ceea ce nu este totuși un semnal de ignorat.” (Sorin Faur). Pe o perioadă de 15 ani nimeni nu poate face *previziuni precise pe piața muncii*. A fost nevoie de doar trei luni, ca în anul 2007, să se conștientizeze și să se declanșeze criza economică. Acest lucru a marcat fundamental piața muncii. „Este totuși foarte clar că toate sectoarele economice vor trece printr-un proces de digitalizare și vom fi martorii celei de-a patra Revoluții Industriale” (recrutorii *Adecco*)³⁵⁷.

Ar fi suficient să amintim digitalizarea serviciilor, obligație pentru autorități în criza COVID, care necesită angajări, schimbări în gestionarea finanțelor publice, mult clamata restructurare a sectorului bugetar, închiderea unor magazine, „criza” HORECA, a instituțiilor de cultură, a școlii în general și *impactul pe piața muncii*.

Piața muncii este direct legată de investițiile ce se fac la noi și de către companiile franceze. Cifra de afaceri a companiilor controlate direct, majoritar de investitori din Franța a fost de aproximativ 14,4 miliarde de euro în 2017. Printre marile afaceri ale ultimului deceniu cu evident impact pe piața muncii și a relației

³⁵⁷ https://www.economica.net/ce-limbi-straine-recomanda-recrutorii-sa-ti-inveti-copilul-ca-sa-fie-curtat-de-angajatori-cand-intra-pe-piața-muncii_113755.html.

cu interesul pentru limba franceză sunt *Tranzactia Auchan - Real*³⁵⁸, în urma careia francezii de la *Auchan* au achiziționat lanțul de hipermarketuri *Real*; creșterea pieței de mașini noi și a celor fabricate de grupul *Dacia-Renault* în România, *Logan* și *Sandero*; vânzările *Egis*.

Un impact pe piața muncii îl va avea și dezvoltarea infrastructurii în România, care va deveni „vitală în următorii ani”, așa cum spunea șeful *Apa Nova*, pentru că aceasta e și un instrument prin care ar putea fi atrase mai multe investiții străine și implicit a creării de noi locuri de muncă. *Camera Franceză de Comerț* a susținut întotdeauna interesul de prospectare pentru intrarea firmelor franceze în România, dar se constată că numărul acestora a scăzut în ultimul timp, ceea ce ar putea avea o influență negativă și pe piața muncii. Când criza a determinat scăderi dramatice ale cheltuielilor și ajustări de bugete, managerii au găsit rapid soluția: au restrâns numărul de salariați, piața muncii destabilizându-se și devenind foarte nesigură. De aceea interesul pentru stabilitate economică antrenează și stabilitatea socială, printr-o piață a muncii previzibilă și îndestulătoare. Strict istoric, consemnăm în domeniul finanțe-bănci că „Grupul financiar francez *Groupama* a cumpărat 90% din compania *BT Asigurari* pentru o sumă de cel puțin 90 mil. euro și intenționează să o propulseze.”, că Franța „are și o prezență solidă pe piața bancară românească prin intermediul celui de-al doilea jucător din piață, *BRD-Groupe Société Générale*”, că *Bulgari* și *Boucheron* (*Boucheron*, marele producător de bijuterii de lux și parte a grupului francez *PPR*, împreună cu *Bulgari*, cel mai mare producător de bijuterii din...) încep să se vândă pe *Internet*.” Și astfel de acțiuni influențează piața muncii.

Comaniile cu capital francez au găsit în România o „sursă de creștere pe o piață europeană nesaturată”, a afirmat, în cadrul *Forumului economic 2019 „Poveștile care schimbă jocul”*³⁵⁹, organizat de *Camera Franceză de Comerț și Industrie* din România (CCIFER) și de comitetul român al *Consilierilor de Comerț Exterior ai Franței* (CCEF), François Coste, președintele CCIFER. Domnia sa a declarat: „Numeroasele companii cu capital francez prezente aici au găsit în România o sursă de creștere pe o piață europeană nesaturată, preferința publicului românesc pentru numeroasele mărci franceze fiind o dovadă a succesului lor aici. Companiile franceze au mai găsit o sursă de competitivitate globală, producând aici, cu ajutorul a numeroase talente românești, o parte din valoarea adăugată în industrie sau în servicii. În schimb, companiile franceze au adus României capital (Franța este a treia sursă de capital străin), 125.000 de locuri de muncă directe, o contribuție puternică la internaționalizarea și la creșterea în gamă a economiei românești. Prin achizițiile lor, prin acordurile de producție, prin *joint ventures*, investitorii francezi au contribuit la dezvoltarea companiilor cu capital autohton”. Conform domniei sale, *Forumul* are drept obiectiv și reiterarea priorităților pe termen scurt care fac obiectul dialogului dintre comunitatea economică franceză și autoritățile române, respectiv: reducerea tensiunilor de pe piața muncii; modernizarea infrastructurii de transport, sănătate și educație; simplificarea interacțiunii cu statul; previzibilitatea și stabilitatea reglementărilor legislative; afirmarea României în UE (UE fiind pentru toate statele membre o sursă unică de finanțare și stabilitate, care trebuie maximizată).

ES Michèle Ramis, Ambasadoarea Franței în România, a arătat că cele trei obiective majore ale *Forumului* vizează renunțarea la clișeele și ideile preconceptuate despre România și Franța, subliniind bogăția și dinamismul relației economice actuale; o trecere în revistă a oportunităților și provocărilor economice cu care se confruntă România și perspectivele care rezultă de aici pentru companii; valorificarea sectoarelor promițătoare care ar putea stimula crearea de parteneriate reciproc avantajoase pentru Franța și România, în special în domeniul precum: inovația, digitalizarea, agricultura și orașul viitorului. Firmele franceze sunt, în continuare, binevenite și sunt încurajate să investească în România, în condițiile în care potențialul mediului de afaceri este încă mare. În România există peste 3.000 de firme franceze care generează circa 120.000 locuri de muncă directe. „Cu toții am putut asista, în ultima perioadă, la un adevărat reviriment economic în relația

³⁵⁸ <https://www.wall-street.ro/articol/Companii/140678/tranzactia-auchan-real.html>.

³⁵⁹ <https://www.ccifer.ro/ro/evenimente/agenda/e/event/povestile-care-schimba-jocul-forum-economic-franco-roman-1.html>.

bilaterală, cu numeroase proiecte de succes care au contribuit ca schimburile comerciale franco-române să depășească, anul trecut, cifra de 9 miliarde de euro”.

Franța se situa astfel, în 2019, pe locul 3 între țările de destinație a produselor românești și pe locul 6 între țările de proveniență a importurilor. „Totodată, pe durata mandatului Președinției României la Consiliul Uniunii Europene, România a fost puternic angajată, alături de Franța, să contribuie la consolidarea proiectului european, la convergența și coeziunea socio-economică, precum și la aprofundarea integrării în cadrul Uniunii Europene”.

Liudmila Climoc, *Orange România*, anunța: „Investițiile *Orange* în România au depășit 3,5 miliarde de euro, în ultimele două decenii. (La *Forum* au participat și reprezentanți ai unor companii franceze prezente pe piața românească.) *Orange* se așteaptă ca ponderea sectorului IT și telecom în PIB să se dubleze în câțiva ani”, transmitea *Agerpres*. Liudmila Climoc a precizat: „Evoluția pieței *Telecom* din România este una efervescentă. Noi suntem pe piața din România din 1997, deci de 22 de ani. Cum am stabilit performanțe aici? În primul rând, datorită stabilității macroeconomice, creșterii și potențialului de creștere economică, unde în continuare vedem potențial și pentru viitor. Am văzut doar în primul trimestru din acest an o creștere economică de 5%, iar una dintre contribuțiile principale este piața *IT&C*, de aproape 11%. Așteptăm ca ponderea sectorului IT și Telecom în PIB să se dubleze în câțiva ani (...) Rolul nostru îl vedem nu numai în asigurarea conectivității, ci și în scăderea decalajului digital prin aducerea internetului la cât mai multă populație. Astăzi acoperim peste 97% din populație cu internet 4G”.

„Industria auto reprezintă una dintre cele mai importante forțe economice ale României, cu o contribuție de 14% în PIB și de 26% în exporturi.”, a afirmat Christophe Dridi³⁶⁰, director general *Automobile Dacia* și *Groupe Renault România*. Domnia sa a precizat: „Trebuie să o considerăm o *pepită*, să o menținem și să o dezvoltăm. În acest an sărbătorim 20 de ani de la privatizarea *Dacia* și suntem foarte bucuroși pentru asta. Am investit 3 miliarde de euro, în cei 20 de ani de activitate. În următorii trei ani vom investi cam 800 de milioane de euro în România. Astăzi, *Dacia* are primul *SUV* vândut la persoanele fizice în Europa. De asemenea, *Sandero* se află pe primele locuri în clasamentele de profil din Europa la vânzările către persoane fizice. În același timp, oficialul francez a menționat, citat de *Agerpres*, faptul că producătorul auto are nevoie, atât de furnizori mondiali, cât și de cei locali pentru a-și promova și vinde produsele. Christophe Dridi a adăugat: „Avem deopotrivă furnizori mondiali care au venit lângă noi. Avem nevoie de ei, de experiența lor, de cunoștințele lor și de volume de producție pe care noi le putem asigura. De asemenea, avem nevoie de furnizori locali, pentru că trebuie să fim competitivi, agili. *Dacia* este parte a *Grupului Renault* de 20 de ani, iar anul trecut am sărbătorit 50 de ani de la prima *Dacie*. În plus, acum suntem mândri că stopurile de la *Duster* sunt făcute la *Elba*, iar în faza a doua a *Duster*, farurile vin de la *Valeo* din Timișoara. Fie că vorbim despre furnizori mondiali sau locali, vreau să vă spun că aceștia au niște standarde ridicate”. „Compania pregătește noi modele”, a declarat Christophe Dridi. Domnia sa a subliniat că din septembrie 2020 va majora producția fabricii la 400.000 de mașini, printr-o investiție de 100 milioane euro. Domnia sa a adăugat: „Noi investim 75 milioane euro, iar subvenția din partea Guvernului este de 25 milioane euro. Ne va permite să producem, anual, mai mult cu 50.000 de mașini și vom angaja 300 de persoane.” Franța este cea mai mare piață de export pentru *Dacia*, urmată de Germania, Italia, Spania, Turcia, Maroc, Algeria și Marea Britanie.

La rândul său, François Bloch, directorul general al *BRD Groupe Société Générale*, făcea precizarea: „Investim în start-up-uri interne și externe pentru a crea noi soluții digitale” și adăuga că „în condițiile în care finanțarea este arma cea mai importantă în creșterea investițiilor pe termen lung și dezvoltarea economică, BRD vine cu finanțări de 31 de miliarde de lei pentru economia României, ceea ce înseamnă 10-15% din totalul finanțărilor din economia românească. Investim în start-up-uri interne și externe pentru a crea noi soluții digitale și a genera inovație. Punem accent pe formarea și educarea financiară, educația financiară în România

³⁶⁰ https://www.economica.net/noi-modele-dacia-si-productia-majorata-la-400-000-de-masini-pe-an-la-mioveni-dupa-o-investitie-de-100-de-milioane-de-euro-director-general_170257.html.

fîind un subiect pe care îl abordăm cu tinerii. Lucrăm deja cu 20 de orașe și 12 universități”. În toate acestea se studiază și limba franceză, alături de engleză și germană.

Bogdan Cocian (CEO *Elba*) aprecia că „obstacolele pe care le-am întâlnit cel mai des au fost rezistența în fața schimbării și diferențele culturale. De aceea e bine să gândim în termeni de parteneriat colaborativ pe termen lung care să aibă la bază inteligența emoțională aplicată în afaceri. Revoluția digitală în momentul de față schimbă totul, de la administrația publică și modernizare, până la cele mai nebanuite sectoare: asigurări, banking, IT&C, automotive, chiar și modelul de proprietate. Toate acestea sunt în același timp și oportunități extraordinare. (...) Nu mai suntem o țară ieftină. Nu mai suntem o țară *low cost*. Un brand românesc trebuie să dea dovadă de agilitate și inovație pentru a putea penetra piața internațională. Astăzi regiunea Banat a devenit un adevărat *Silicon Valley* la nivel european”.

Jean Richard de Latour, de la *Carrefour Romania*, atrăgea atenția asupra impactului în agricultură: „Tinerii agricultori români care investesc în agricultura ecologică trebuie sprijiniți”. Același a precizat, în cadrul Forumului: „Două dintre cheile succesului *Carrefour* în România sunt calitatea personalului și calitatea ecosistemului IT și digital. Ele ne-au permis dezvoltarea unor forme de dialog cu clientul în premieră. Capacitatea de a face business cu ajutorul noilor tehnologii este unică. (...) Actorii din retail au un rol major în susținerea furnizorilor locali. Întreținem un dialog constant cu fermierii și promovăm proiecte de susținere a agriculturii ecologice care are un potențial imens în România. Un astfel de proiect este «Creștem România BIO» care a atras interesul a peste 200 de fermieri dintre care 65 au și demarat acest program. Sunt impresionat de tinerii agricultori care investesc în România și dezvoltă acest nou tip de agricultură. Ei trebuie sprijiniți pentru că este nevoie de trei ani de conversie către agricultura ecologică”.

Forumul organizat de CCIFER a reunit la București 46 de lideri români și francezi din domenii economice cheie, care au confruntat stereotipurile inter-culturale prin retrospectiva ultimilor 30 de ani de cooperare franco-română și perspectiva economiei viitorului bazată pe inovație, tehnologie și cooperare transfrontalieră. De la aderarea României la UE, Franța s-a situat constant în top 5 cei mai mari investitori străini direcți din România, potrivit unei analize realizate de experții *KeysFin*³⁶¹. Astfel, investițiile companiilor franceze în România au crescut cu aproximativ 26% în perioada 2007-2017, ajungând la 4,7 miliarde de euro în 2017, conform metodologiei Băncii Naționale a României. Cifra de afaceri a companiilor controlate direct, majoritar de investitori din Franța a fost de aproximativ 14,4 miliarde de euro în 2017. Dintre cele aproape 2.800 de companii care au acționariat francez, există aproape 1.990 de companii cu o pondere franceză directă, majoritară (de peste 50%), potrivit datelor publicate de companii la Ministerul Finanțelor Publice. „Franța a fost dintotdeauna unul din partenerii strategici ai României, așa că era normal ca această apropiere a celor două țări să se regăsească și în cifrele de business.

Industria *auto*, comerțul și intermedierea financiară au reprezentat motoarele acestei creșteri, iar în viitor estimăm că investițiile franceze vor accelera în contextul în care companiile au deja exemple de bune practici pe plan local”, a declarat Roxana Popescu, Managing Director al *KeysFin*. Principalele sectoare în care se fac investiții franceze, în funcție de cifra de afaceri, sunt: industria prelucrătoare (8 miliarde de euro; 56% din total), comerț (4,1 miliarde de euro; 29% din total), intermedierea financiară (628 milioane euro; 4,4% din total).

Topul celor mai mari companii cu acționariat direct, majoritar francez, după cifra de afaceri din 2018, era alcătuit din: AUTOMOBILE-DACIA SA (5,3 miliarde de euro), CARREFOUR ROMANIA SA (1,6 miliarde de euro), RENAULT COMMERCIAL ROUMANIE SRL (877 milioane de euro). În cadrul *Sezonului România-Franța*, CCIFER a organizat în 2019 un *Forum economic franco-român*³⁶² care a reunit 300 de participanți în jurul a 46 de CEO francezi și români care au discutat despre principalele domenii economice în care antreprenorii francezi și români colaborează.

³⁶¹ <https://www.wall-street.ro/articol/Economie/242693/analiza-keysfin-franta-in-top-5-tari-care-au-investit-cei-mai-multi-bani-in-romania-in-ultimii-10-ani.html>.

³⁶² Ibidem.

Una dintre concluziile *Forumului* este că România nu mai este o țară *low cost* și că economia românească face tranziția către un model bazat pe valoare adăugată. Acest lucru este posibil și datorită investițiilor în tehnologie, în digitalizare, elemente ce contribuie la diferențierea anumitor segmente economice cheie”, a declarat Adriana Record, Director Executiv CCIFER (*Camera Franceză de Comerț și Industrie din România*).

În 2018, Franța era al treilea partener comercial al României, menținându-se pe un loc de top. Valoarea schimburilor comerciale (exporturi plus importuri) dintre România și Franța a crescut cu 9,5% față de 2017 și cu 63% față de anul aderării României la UE (2007), ajungând la peste 9 miliarde de euro în 2018, potrivit datelor Institutului Național de Statistică. Franța este al treilea stat după valoarea exporturilor României (după Germania și Italia), cu un avans de la aderare de aproape 112%, astfel că, în 2018, exporturile realizate către Hexagon au însumat 4,8 miliarde de euro. De cealaltă parte, importurile din Franța au crescut și ele cu aproape 30% față de 2007, la peste 4,2 miliarde de euro în 2018. România a înregistrat în raport cu Franța al doilea surplus comercial din 2018 (589 de milioane de euro) după Marea Britanie (1,13 miliarde de euro în 2018).

Studiu de caz al relației investiții-piața muncii-o limbă străină/limba franceză. Județul Argeș

Impactul investițiilor franceze directe în economia românească e substanțial, investițiile străine fiind și o alternativă pentru dezvoltarea IMM-urilor și implicit a extinderii pieței muncii. Franța este totodată unul din pușinii parteneri comerciali ai României ale cărui investiții nu sunt realizate preponderent în capitală.

Astfel, din perspectivă geografică, județul Argeș conduce cu o cifră de afaceri de aproape 5,7 miliarde de euro care reprezintă aproape 40% din total, urmat de București (5,6 miliarde de euro; 39% din total) și Ilfov (498 milioane de euro; 3,5% din total), conform analizei *KeysFin* menționate mai sus.

Companiile controlate de investitorii francezi au avut peste 100.000 de angajați în 2019, iar cheltuielile cu personalul s-au ridicat la aproape 1,5 miliarde de euro. Costul mediu per angajat a fost de 15,2 mii de euro însă productivitatea medie per angajat a fost de circa 10 ori mai mare, ajungând la 144,4 mii de euro (un raport cost/productivitate de 10,5%) în 2017. Când vine vorba de profit, clasamentul se schimbă, astfel că, în topul celei mai profitabile sectoare, pe primul loc se clasează intermediile financiare, urmate de industria prelucrătoare și comerț, care împreună au generat în 2017 profituri nete de aproape 724 de milioane de euro (84,4% din total). Per total, profitul net însumat al companiilor cu acționariat direct, majoritar francez, a fost de aproape 860 milioane de euro³⁶³. Luând în considerare valoarea impozitului pe profit, a cheltuielilor cu asigurările și protecția socială și celelalte impozite, taxe și vărsăminte asimilate, contribuția acestor companii la bugetul statului a fost de peste 650 milioane de euro în 2017. Sloganurile „Dacia cu tradiție are viitor!” și „Dacia la nevoie se cunoaște!” erau expresiile preferate ale lui François Fourmont, unul dintre veteranii *Renault* și cel care a gestionat o criză majoră la *Dacia*, fiind unul dintre cele mai importante evenimente sociale, greva din 2008. Astfel de evenimente pot afecta în mod decisiv și piața muncii, cu un impact economic, politic, social distructiv, imprevizibil prin consecințele pe termen scurt, mediu și lung, afectând o mare parte a angajaților și ofertelor de muncă.

Fără îndoială, cea mai importantă companie din Franța care activează pe plan local este *Groupe Renault*, cifra de afaceri însumată a doar două dintre entitățile juridice aparținând acestuia depășind 6 miliarde de euro, în 2018 – *Automobile-Dacia SA* (5,3 miliarde de euro) și *Renault Commercial Roumanie* (877 milioane de euro). De la intrarea sa în grupul *Renault*, în 1999, *Dacia* a devenit o poveste de succes în economia românească, astfel că, în prezent, *Automobile-Dacia SA* este compania cu cea mai mare cifră de afaceri din România, iar mașinile *Dacia* fabricate pe plan local sunt comercializate în zeci de țări din întreaga lume. Alte companii franceze care au construit povești de succes în România sunt: *Leroy Merlin*, *BRD*, *Sanofi* și *Expur*. Pe lângă companiile cu tradiție care investesc în România, parteneriate de perspectivă precum cel

³⁶³ <https://www.mediafax.ro/economic/franta-se-numara-printre-tarile-care-au-investit-constant-in-romania-in-ultimii-10-ani-topul-celor-mai-mari-investitori-straini-directi-18234487>.

dintre *Airbus* și *Uzinele Ghimbav* sau cooperarea în cadrul proiectului *Extreme Light Infrastructure - Nuclear Physics* (ELI-NP) de la Măgurele, pot reprezenta modalități de a crește și mai mult valoarea investițiilor franceze în România și apariția unor noi locuri de muncă.

O informare de presă³⁶⁴ ne comunica: „Valorificarea oportunităților de investiții și comerț bilateral dintre România și Franța, în contextul relansării economice după pandemia COVID-19, a fost cadrul întrevederii de astăzi dintre Virgil-Daniel Popescu, ministrul economiei, energiei și mediului de afaceri și E.S. Michèle Ramis, ambasadorul Republicii Franceze la București. Temele abordate au vizat direcțiile cele mai importante ale cooperării bilaterale, în special investițiile franceze în domeniul industriei de apărare. Partea franceză a apreciat măsurile întreprinse de guvernul român pentru atenuarea efectelor crizei generate de pandemie, precum și deschiderea arătată pentru susținerea investițiilor franceze în țara noastră.” Informații de background: „Franța este cel de-al VI-lea partener comercial al României și a III-a destinație pentru exporturile românești. În anul 2019 s-a înregistrat un total al schimburilor comerciale bilaterale de aproximativ 9 miliarde EUR, cu un excedent pentru România de 517 milioane EUR.”

O listă de companii din Franța care au afaceri în România arată dimensiunea impactului acestor firme pe piața muncii și implicit a creșterii interesului pentru învățarea limbii franceze: Accor, AGF, Air France-KLM, Air Liquide, Alcatel-Lucent, Alstom, Arcelor-Mittal, Areva, Atos Origin, AXA, BIC, BNP Paribas, Bouygues, Balmain, Canal+Capgemini, Carrefour, Christian Dior, Crédit Agricole, Danone, Dassault Group, Dexia, EADS, Électricité de France (EDF), Essilor, France Telecom, Orange, JCDecaux, Lafarge, Lagardère Group, L'Oréal, Louis Vuitton, Moët, Hennessy, Michelin, Pernod Ricard, PPR, PSA Peugeot Citroën, care deține: Citroën și Peugeot, Publicis, Saint-Gobain, Sanofi-Aventis, Schneider Electric, Société Générale, Sodexo, STMicroelectronics, SUEZ, TF1 Group, Thales Group, Thomson SA, Total, Ubisoft, Unibail-Rodamco, Veolia Environnement, VINCI, Vivendi.

Piața muncii e însă destul de fluctuantă, de dinamică. Unele companii franceze au fuzionat, și-au schimbat denumirea sau au dispărut: Aéropostale, Aérospatiale-Matra, Aventis – parte a Sanofi-Aventis, Banque de l'Indochine – parte a Crédit Agricole, Elf Aquitaine – parte a Total, Genset – parte a Serono, Matra, parte a Lagardère, Matra Marconi Space, acum EADS Astrium, Sanofi-Synthelabo – parte a Sanofi-Aventis, Vivendi.

Aproape toate companiile de top de pe bursa de la Paris însă sunt prezente cu afaceri și investiții în România. Franța ocupa locul trei ca partener de export în 2018 al României și se menține, cu o pondere de 7% în totalul exporturilor, după Germania (23%) și Italia (11%) și înainte de Ungaria (5%). Franța ocupă locul 6 în clasamentul investitorilor străini din România, după Olanda, Austria, Germania, Cipru și Italia. În România sunt prezente cu afaceri și investiții 38 dintre firmele franceze componente ale indicelui principal CAC 40 al Bursei de la Paris, după cum a remarcat chiar fostul președinte francez François Hollande, stocul investițiilor franceze în România depășind 7 miliarde de euro. Aceste companii listate, dintre care lanțul hotelier *Accor*, care operează în prezent prin intermediul partenerului polonez *Orbis* șapte hoteluri din România, *Carrefour*, care ocupă locul doi în comerțul local, *Danone*, al doilea producător de lactate, *Engie*, *Orange*, *Renault*, *Saint-Gobain*, *Société Générale* sau *Veolia Environnement*, asigură peste 120.000 de locuri de muncă la nivel local, potrivit datelor guvernului francez, cum informa Bogdan Cojocaru, în 2019³⁶⁵.

O situație particulară în relația piața muncii-învățarea limbii franceze o oferă *Uzina de Automobile* de la Mioveni – *Dacia-Renault*. La momentul închiderii contractului de privatizare al *Dacia*, nimeni nu a bănuț cât de mult se vor dezvolta operațiunile *Renault* în România. Nici românii, nici francezii implicați în proiect nu bănuțiau amploarea operațiunilor firmei franceze. Pe piața muncii, afacerea *Renault* a avut un impact major și în plan social, asigurând locuri de muncă atât pentru o localitate întreagă, cât și, prin firmele colaterale, în județul Argeș cu prioritate, dar și în alte localități din țară. Prezența firmei franceze a salvat o localitate,

³⁶⁴ <http://www.economie.gov.ro/informare-de-presa-2>.

³⁶⁵ <https://www.zf.ro/burse-fonduri-mutuale/aproape-toate-companiile-de-top-de-pe-bursa-de-la-paris-sunt-prezente-cu-afaceri-si-investitii-in-romania-18243900>.

Mioveni, de la o problemă socială gravă, așa cum s-a întâmplat la Câmpulung Muscel prin distrugerea ARO sau a altor întreprinderi mari sau mici care asigurau locuri de muncă. Proiectul *Renault*, prin contribuția vizionară a patronatului și specialiștilor, a lui Louis Schweitzer, Carlos Ghosn, Christian Estève, François Fourmont, Gerard Detourbet, Luc Alexandre Ménard, Stephen Norman, Rafael Treguer, Patrick Lecharpy și prin remarcabila contribuție, esențială pentru reușita proiectului *Dacia*, dar și a grupului *Renault* în afara producției gamei *Dacia* pe platforma Mioveni, a directorului inginer Constantin Stroe, care și în momente mai dificile, mai complicate cu colaboratorii francezi și cu oficialii ai Statului Român a găsit tenacitatea și înțelepciunea echilibrului și a intereselor comune dintre România și Franța. *Memorandumul* semnat la 17 decembrie 1998, în șapte exemplare, s-a încheiat în franceză, respectiv, în română (Le Présent Mémoire a été rédigé en Français et Roumain). Constantin Stroe a știut de asemenea să găsească acei colaboratori români buni profesioniști, să echilibreze relațiile patronale cu angajații, prin respectul pe care l-a acordat tuturor, de la muncitori, maiștri, ingineri și aparatul de management-marketing, pentru creșterea și stabilitatea forței de muncă.

Un sprijin a venit și din partea *Alianței Franceze* din Pitești, condusă cu eficiență și competență de doamna profesoară Ecaterina Stroe, profesor de franceză, președintă a Alianței, care a oferit consultanță, pregătire în domeniul însușirii limbii franceze. Piața muncii a fost deschisă și aici printr-o serie de profesori de limbă franceză din localitate, care au găsit ei înșiși, aici, un loc de muncă sau o completare a veniturilor. Ofertele de angajare au cunoscut o importantă creștere și prin rețeaua de firme cu „interes” *Dacia-Renault: Centrul de Export CKD* (azi: ILN – „International Logistics Network”, un depozit gigant (cel mai mare centru logistic nu doar din *Grupul Renault*, ci și din întreaga industrie auto mondială). Numărul de angajați a depășit 320; *Renault Technologies Roumanie*, cu peste 1700 de ingineri și tehnicieni, cel mai mare centru de inginerie al *Grupului Renault* din afara Franței. *Centrul de Inginerie Regională* al *Renault* a oferit locuri de muncă la Mioveni și București (unde sunt birourile de proiectare); *Uzina de cutii de viteze Mioveni Renault Mécanique Roumanie (Alianța Renault Nissan)*, care a început, în 2008, cu un număr de 342 de angajați și care s-a dublat în 2009 (660 de persoane), afirmând astfel o dinamică ascendentă pe piața muncii. La acestea se adaugă *Centrul de design* din București (*Renault Design Central Europe*). *Centrul* ajută, cum spune Patrick Le Quément, la „integrarea tendințelor locale, în special cu școlile de design sau arhitectură.” Printre criteriile de angajare, talentul, interesul pentru designul auto, a contat și capacitatea de a lucra în echipă, cunoașterea limbii franceze fiind o recomandare în plus. *Centrul Tehnic* de la Titu s-a creat pentru realizarea unei părți din testele de vehicule și organe mecanice concepute de birourile de proiectare, extinzând posibilitățile de angajare și de diviziune a muncii: noi meserii și profesii. Așa se face că s-a creat o întreagă, completă filieră de activități industriale și comerciale: Design, Inginerie, Testare, Fabricație vehicule și mecanică, Logistică,, Finanțare, Vânzare, Servicii. Peste 20000 de salariați la *Dacia* și în celelalte entități: *Renault Mécanique Roumanie, Renault Technologie Roumanie, Renault Industrie Roumanie – ILN, RCI (Renault Crédit International), Renault Design Central Europe, ACI (Auto Châssis Internațional)*. Peste 130000 de locuri de muncă în România depind de activitatea *Grupului Renault*. *Cunoașterea limbilor străine a devenit o necesitate, o obligație. Limba franceză e un liant profesional și uman*. Cunoașterea ei a dat și posibilitatea unor formări profesionale continue, prin accesul la documente, studii de specialitate etc.

După numai zece ani de la „*Dacia-Renault împreună*” (Verdie, 2008) se înregistrau 5 milioane de ore de formare pentru salariați, dintre care 4 milioane numai la *Dacia*. 100 de milioane de euro au fost investiți pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă, nemaivorbind de salariile atractive de la *Dacia*, ceea ce face ca și interesul pentru învățarea limbii franceze să crească.

Personal, am participat, ca profesor, la aceste campanii de studiu, inclusiv la interesul pe care partea franceză l-a arătat pentru învățarea limbii române de către expații francezi, de la nivelul cel mai înalt al conducerii uzinei. *Alianța Franceză* din Pitești a oferit de asemenea asistența necesară acestor formări, cu profesori de franceză români. Impresionantă este și rețeaua din România, formată din peste 70 de parteneri *Dacia* și peste 50 *Renault*; peste 100 de showroom-uri *Dacia* și peste 60 *Renault*; peste 800 de furnizori

în România. O astfel de firmă este pentru piața muncii o binefacere și cu atât mai mult în perioade de criză, indiferent care ar fi cauza acestora: economică, politică, pandemică etc. Bernard Arnault, Proprietarul Grupului LVMH și cel mai bogat om al Franței, spunea că după orice criză, „ar fi iluzoriu să ne închipuim că totul va fi ca înainte de criză. După cum ar fi o greșeală să credem că totul se va schimba!” Dacia și-a propus să iasă mai întărită și după criza actuală și să rămână un brand căutat de clienți și curtată de specialiști în domeniul automobilelor, de la stricta calificare sectorială la proiectanții de noi modele și performanțe.

Câteva date statistice pot fi edificatoare³⁶⁶. Privind relația cifră de afaceri-număr de angajați-profit. În județul Argeș (2019), de exemplu: 59.456 de agenți economici, 2,78% din totalul agenților economici din România. Cifra de afaceri: 69,3 miliarde lei (15,8 miliarde euro), 4,11% din cifra de afaceri a României. Număr de angajați: 140.123 angajați, 3,37% din totalul de angajați din România. Profit: 3,8 miliarde lei (866,7 milioane euro), 2,85% din profitul net realizat în România. *Topul firmelor angajatoare și care contează pe piața muncii din județul Argeș, inclusiv cu atuul cunoașterii unei limbi străine, franceza și engleza fiind prioritare, e concludent:* după cifra de afaceri: AUTOMOBILE-DACIA SA, Mioveni, 24,7 miliarde lei (5,6 miliarde euro), FILDAS TRADING SRL, Pitești, 4,2 miliarde lei (965,1 milioane euro); LEAR CORPORATION ROMANIA SRL, Pitești, 1,4 miliarde lei (309,6 milioane euro); ADIENT AUTOMOTIVE ROMANIA SRL, comuna Bradu, 1,1 miliarde lei (241,5 milioane euro); RENAULT MECANIQUE ROUMANIE SRL, Mioveni, 893,1 milioane lei (203 milioane euro) și 708 angajați. După numărul de angajați și profit, tot AUTOMOBILE-DACIA SA ocupă primul loc cu 14.761 angajați și profit de 662,7 milioane lei (150,6 milioane euro), în 2019. Și alte firme franceze din județul Argeș, grupate în jurul *Uzinei Dacia*, în general situate în Mioveni, dar și în Pitești, Titu, București sau în alte locuri din țară, pe orizontala producției de automobile, componente etc., au un număr important de angajați.

În mod tradițional, în prezent și în perspectivă, România, ca țară francofonă – inclusiv prin școala românească – a oferit și oferă condiții excepționale de învățare a unei limbi străine, printr-un corp profesoral bine pregătit, performant.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

Verdie, Dan. 2008. *Dacia-Renault Împreună*. București: Imprimeria SC Arta Grafică SA.

Manuale

Chauvet, Aude, coordonné par Isabelle Normand et Sophie Erlich. 2008. *Référentiel des contenus d'apprentissage du FLE en rapport avec les six niveaux du Conseil de l'Europe, à l'usage des enseignants de FLE*, Alliance Française de Paris-Ile-de-France: CLE International.

Goullier, Francis. 2006. *Les outils du Conseil de l'Europe en classe de langue. Cadre européen commun et Portfolios*, Paris: Didier.

Tagliante, Christine. 2005. *L'évaluation et le Cadre européen commun*, Paris: CLE International.

Dicționare

Binon, Jean, S. Verlinde, J. Van Dyck, A. Bertels. 2000, *Dictionnaire d'apprentissage du français des affaires*, Paris: Didier.

³⁶⁶ <https://www.topfirme.com/judet/arges/cifra-de-afaceri/>.

Surse online

- AUF. nedat. <http://www.auf.org>, accesat în perioada ianuarie - februarie 2021.
- CCIFER.RO. 2019. „Poveștile care schimbă jocul, Forum economic franco-român”, <https://www.ccifer.ro/ro/evenimente/agenda/e/event/povestile-care-schimba-jocul-forum-economic-franco-roman-1.html>, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.
- COE.INT./ Consiliul Europei. nedat. „Cadre européenne commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer”, <https://www.coe.int/fr/web/common-european-framework-reference-languages>, accesat în perioada ianuarie - februarie 2021.
- ECONOMICA.NET. 2016. „Ce limbi străine să-ți înveți copilul ca să fie curtat de angajatori când intră pe piața muncii”, articol de Cristina Șomănescu, 01 feb. 2016, https://www.economica.net/ce-limbi-straine-recomanda-recrutorii-sa-ti-inveti-copilul-ca-sa-fie-curtat-de-angajatori-cand-intra-pe-piata-muncii_113755.html, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.
- ECONOMICA.NET. 2019. „Noi modele Dacia și producția majorată la 400.000 de mașini pe an, la Mioveni, după o investiție de 100 de milioane de euro – Director general”, 10 iunie 2019, https://www.economica.net/noi-modele-dacia-si-productia-majorata-la-400-000-de-masini-pe-an-la-mioveni-dupa-o-investitie-de-100-de-milioane-de-euro-director-general_170257.html, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.
- ECONOMIE.GOV.RO. 2019. „Informare de presă”, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, <http://www.economie.gov.ro/informare-de-presa-2>, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.
- MAE. nedat. „Învățământul în limba franceză din România”, Ministerul Afacerilor Externe, <http://www.mae.ro/node/12316>, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.
- MEDIAFAX.RO. 2019. „Franța se numără printre țările care au investit în mod constant în România, în ultimii 10 ani. Topul celor mai mari investitori străini direcți”, 14 iulie 2019, <https://www.mediafax.ro/economic/franta-se-numara-printre-tarile-care-au-investit-constant-in-romania-in-ultimii-10-ani-topul-celor-mai-mari-investitori-straini-directi-18234487>, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.
- RFI. 2018. „Bogdan Herea: Tinerii care vorbesc franceza au un avantaj competitiv pe piața muncii și salarii mai mari”, articol de Vasile Damian, 15 febr. 2018, <https://www.rfi.ro/special-paris-101281-bogdan-herea-tinerii-care-vorbesc-franceza-au-un-avantaj-competitiv-pe-piata>, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.
- TOPFIRME.COM. nedat. „Top firme din Județul Argeș după cifra de afaceri”, <https://www.topfirme.com/judet/arges/cifra-de-afaceri/>, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.
- WALL-STREET.RO. 2012. „Tranzacția Auchan - Real, pe ultima sută de metri?”, 27 nov. 2012, <https://www.wall-street.ro/articol/Companii/140678/tranzactia-auchan-real.html>, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.
- WALL-STREET.RO. 2019. „Analiza KeysFin: Franța, în top 5 țări care au investit cei mai mulți bani în România în ultimii 10 ani”, 12 iulie 2019, <https://www.wall-street.ro/articol/Economie/242693/analiza-keysfin-franta-in-top-5-tari-care-au-investit-cei-mai-multi-bani-in-romania-in-ultimii-10-ani.html>, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.
- ZF.RO. 2019. „Aproape toate companiile de top de pe bursa de la Paris sunt prezente cu afaceri și investiții în România”, articol de Bogdan Cojocaru, 22 iulie 2019, <https://www.zf.ro/burse-fonduri-mutuale/aproape-toate-companiile-de-top-de-pe-bursa-de-la-paris-sunt-prezente-cu-afaceri-si-investitii-in-romania-18243900>, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.

6.5 Limba italiană pe piața muncii din România

Mariana SĂNDULESCU

Marea simfonie dintre cele două popoare, datorată originii latine comune, se concretizează în planul relațiilor economice, sociale și culturale prin cifre însemnate. Astfel, în Italia muncesc circa 1,2 milioane de români – cea mai mare comunitate din diaspora și, în același timp, cea mai numeroasă comunitate străină din Cizmă, 47.547 de companii cu capital italian sunt înregistrate la Registrul Comerțului, Italia este al doilea partener comercial al României, iar la București se afla Institutul Italian de Cultură “Vito Grasso” care promovează educația, cultura și arta italiană în România.

Italia este prima țară în România din punctul de vedere al numărului de societăți înregistrate, așa cum rezultă din datele Oficiului Național al Registrului Comerțului din 2019.

Printre aspectele atractive pentru întreprinderile italiene se afla mâna de lucru calificată și la un cost care, chiar dacă este în creștere, rămâne inferior mediei italiene. Aceste avantaje sunt completate de nivelul de taxare avantajos, disponibilitatea mare de resurse agricole și miniere și costurile mici pentru utilități și anumite materii prime.

Italia, ca investitor și angajator, este prezentă azi în toată România, deși investitorii-pionieri, la începutul anilor '90 se orientaseră către vestul țării, în Banat: astăzi, întreprinderile italiene sunt prezente peste tot, geografic, și mult mai important, în numeroase sectoare economice.

Societățile italiene activează în toate sectoarele, de la tradiționala industrie manufacturieră la sectorul agro-industrial, de la cel energetic la cel al înaltei tehnologii: grupul **Enel**, prezent în România din 2005, are ca obiect al activității producerea energiei din surse regenerabile, distribuția (cu circa 127.500 km de rețea și 2,8 milioane de puncte de livrare, corespunzătoare cu circa 30% din piața națională); grupul **Astaldi**, sosit în România din 1991 cu o echipă de peste 1.000 de persoane, cu un portofoliu de comenzi de peste 900 de milioane de euro, ultima comandă importantă din partea statului român fiind realizarea unui pod suspendat peste Dunăre, în zona Brăila; **Prysmian** (centru de excelență europeană în producția de cabluri optice și pentru energie, cu investiții peste **60 de milioane de euro** și circa 1.000 de angajați); **Pirelli** (investiție ce va atinge în perioada 2018-2021 cifra de **740,5 milioane de euro**, cu peste 2.800 de angajați); grupul **Fincantieri**, prin filiala sa Vard, are șantiere în Tulcea și Brăila, în nord-estul țării, unde a investit în ultimii 10 ani circa **150 de milioane de euro**, având în total 5.000 de angajați ai companiei și aproximativ 3.000 de muncitori proveniți de la subcontractanți; alte nume italiene mari: **Tenaris, Siad, Maschio Gaspardo și Ducati Energia**.

În portofoliul de investiții strategice italiene așteaptă creșterea venitului mediu pe cap de locuitor și consolidarea unei clase înstărite în România care să favorizeze cererea de produse și de bunuri de consum de înalt nivel în care excelează Italia, precum **produsele textile, pielăria și încălțăminte**, multe din ele fiind realizate în România cu materii prime italiene.

Poziția strategică a României, de-a lungul principalelor coridoare europene, ratele record de creștere a fluxului de mărfuri în porturile maritime ale României (61,3 milioane de tone în 2018) vor impulsiona puternic **sectorul logisticii**: comerțul european va fi concretizarea atractivității crescânde a României.

O dezvoltare de viitor apropiat se așteaptă în sectorul tehnologiilor pentru **economisirea energiei** și în cel pentru **eliminarea și reciclarea deșeurilor**.

Accesarea de fonduri europene pentru modernizarea rețelei infrastructurii va duce, în **sectorul construcțiilor**, la intensificarea colaborării cu firmele italiene pentru activități de realizarea de **străzi, autostrăzi, tuneluri, poduri și căi ferate**.

Aceasta este paleta foarte bogată, a inserțiilor profesionale de perspectivă ale absolvenților din al căror portofoliu face parte limba italiană. Căutări simple în internet o confirmă.

Această mare nevoie de cunoscători ai limbii italiene determină nevoia de profesori: cariera didactică este încă un debușeu profesional important al tinerilor cu studii de limbă italiană.

Eligibilitatea vorbitorilor de limbă italiană este susținută de următorul inventar pe care l-am întocmit cu pretenția de a ilustra cât mai convingător domeniile și profesiile respective, unde construirea carierei cu limba italiană este o reușită:

- **piața afacerilor:** manager clienți internaționali, consilier suport, consultant de vânzări, specialist în traduceri și pregătirea documentației, consultant în domeniul relațiilor internaționale, traducător/interpret, comerciant valutar, operator *call* center, corespondent, corector, importator/exportator, consultant operațiuni bancare internaționale, consultant servicii clienți în limba italiană;
- **cultură/turism:** agent de turism, traducător/interpret, manager evenimente culturale, ghid turistic/interpret/ însoțitor turiști;
- **învățământ/educație:** cadru didactic preuniversitar sau universitar;

În continuare, prezentăm topul celor mai căutate locuri de muncă pentru vorbitorii de limba italiană din România, după finalizarea studiilor universitare.

Învățământ/educație

Numeroase școli și universități oferă cursuri și programe speciale pentru elevii care doresc să învețe limba italiană. Învățământul preuniversitar din București propune studierea limbii italiene în regim bilingv sau intensiv, ca de exemplu, Liceul Teoretic Bilingv „Dante Alighieri”, Liceul Teoretic Bilingv „Ion Neculce” .

Numeroase sunt, de asemenea, școlile din România unde limba italiană se poate studia, la alegere, ca a doua limbă străină.

Catedrele de limbi străine ale instituțiilor de învățământ superior, filologic, dar și economic, tehnic, medical etc., au inclus în grila posturilor universitare posturi de profesor de limba italiană.

Dăm aici exemplul Universității din București și al Academiei de Studii Economice din București.

Traducător și interpret, redactor

Interpreții și traducătorii pot lucra într-o varietate de conjuncturi profesionale diferite. Joburile de traducător/interpret sunt foarte căutate în administrația publică, în sistemul judiciar, în cadrul societăților de traduceri, în sectorul medical ș.a.

Specialist în Resurse umane

Compartimentul de Resurse umane al instituțiilor și societăților de succes publică constant oferte de muncă pentru specialiști care vorbesc limbile engleză și italiană.

Operator front-office la serviciului de Relații cu clienții

Pentru a-și asigura succesul financiar, companiile practică asiduu recrutarea unor angajați care să vorbească limba clientului. După bariera lingvistică înlăturată, abilitățile de a gestiona întrebările, cererile și reclamațiile clienților completează profilul reprezentanților-interfață ai companiilor, fie vorba de centrele de apel sau punctele de vânzare cu amănuntul, retail, telemarketing, turism, servicii bancare etc.

Autor/creator de conținut în mass-media/online

Carierea de jurnalist în televiziune/telecomunicații, în presa scrisă sau în mediul virtual, pretinde stăpânirea crearea, redactarea și partajarea de conținut în limba română și în limba italiană. Angajarea unui bun cunoscător al limbii italiene asigură companiilor audiența țintită.

Traducător/interpret atestat în domeniul juridic

Specialiștii-vorbitori de limba italiană pot avea o carieră de înalt profesionalism ca traducător/interpret în domeniul juridic. Acest statut este obținut prin Atestatul de traducător/interpret pe domeniul juridic, eliberat

în urma examenului, de Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, din subordinea Ministerului Culturii.

Recepționar/ Asistent manager/secretar

Acest post este unul important în cadrul companiilor dat fiind că permite comunicarea numeroaselor departamente: clienți, colaboratori, conducere, financiar etc. Un angajat plurilingv va aduce cu siguranță succes societății sale.

Bibliografie

Surse online

- BESTJOBS.RO. Nedatat. <https://www.bestjobs.eu/ro/locuri-de-munca/limba+italiana/relevant/2>, accesat decembrie 2020.
- CULTURADATA.RO. nedatat, „Despre noi. Legislație și interes public”, Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (INCFC), Ministerul Culturii, <https://www.culturadata.ro/despre-noi/legislatie-si-interes-public/> accesat ianuarie 2021
- EJOBS.RO. nedatat. www.ejobs.ro, accesat decembrie 2020.
- HIPO.RO. nedatat. <https://www.hipo.ro/locuri-de-munca/cautajob/Toate-Domeniile/Toate-Orasele/italiana>, accesat decembrie 2020.
- OFERTE360.RO. nedatat. <https://www.oferte360.ro/locuri-de-munca/locuri-de-munca-cu-limba-italiana.html>, accesat decembrie 2020.
- ONRC. 2019. „Clasamentul pe țări de rezidență a investitorilor în societăți cu participare străină la capitalul social - la data de 31 Decembrie 2019”, Oficiul Național al Registrului Comerțului, <https://www.onrc.ro/index.php/ro/statistici?id=254>.
- PROZ.COM. nedatat. <https://www.proz.com/>. accesat decembrie 2020.
- TRANSLATE.COM. nedatat. <https://www.translate.com/>, accesat decembrie 2020.
- TRANSLATORSBASE.COM. nedatat. <https://www.translatorsbase.com/> accesat decembrie 2020.
- WALL-STREET.RO. 2019. „Interviu cu ambasadorul Italiei, țara cu cea mai mare comunitate românească din diaspora”, articole de Roxana Grosu, 2 iunie 2019, <https://www.wall-street.ro/articol/Social/241482/de-vorba-cu-ambasadorul-italiei-tara-cu-cea-mai-mare-comunitate-romaneasca-din-diaspora.html#gref>, accesat decembrie 2020.

6.6 Limba spaniolă pe piața muncii din România

Monica GOT

Întrucât predarea limbii spaniole este o activitate cu o importantă tradiție în cadrul Academiei de Studii Economice din București, încercarea de a trece în revistă toate posibilele aplicabilități ale competențelor lingvistice de limbă spaniolă pe piața muncii este o adevărată provocare. Pentru absolvenții de studii economice care au avut șansa de a învăța și spaniolă pe parcursul anilor de facultate, panopia oportunităților de angajare la finalizarea studiilor (post)universitare este una extrem de largă și de atractivă.

Un aspect vital al discuției din jurul posibilelor cariere pe care absolvenții vorbitori de limba spaniolă le pot aborda este cel legat de emigrație și dorința unui număr semnificativ de tineri de a se angaja în afara țării după absolvire. „Diaspora românească este a cincea cea mai numeroasă diasporă din lume, raportat la numărul total al populației, se arată într-un raport al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), comandat de Ministerul de Externe al României”, titrează un articol G4Media din 16 iulie 2019³⁶⁷. Pentru a lucra în străinătate, vorbirea limbii spaniole constituie un mare avantaj, mai ales datorită faptului că spaniola este a doua limbă din lume cu cei mai mulți vorbitori nativi, după chineză, numărând 460 de milioane de vorbitori.

Această realitate se traduce, pe piața muncii, într-o cerere tot mai mare de angajați care stăpânesc spaniola, întrucât majoritatea companiilor internaționale se regăsesc în postura de a avea departamente dedicate special piețelor vorbitoare de limbă spaniolă, la care se adaugă interesul tot mai multor oameni de a învăța această limbă în viitor³⁶⁸ – ceea ce, automat, conduce la o cerere sporită de profesori de spaniolă. Așadar, două căi sigure către o reușită profesională pentru vorbitorii de limbă spaniolă ar fi, pe de o parte, cariera didactică, iar, pe de altă parte, un parcurs de succes într-o companie multinațională – fie ca angajat direct al acestora, fie ca lucrător într-o companie de externalizare a serviciilor, cum sunt *call center*-urile (așa-numitele centre de apel).

Pe lângă Spania, principalele țări din Europa unde există oferte de locuri de muncă pentru vorbitorii de spaniolă sunt următoarele: Irlanda, Portugalia, Cehia, Polonia, Germania și Grecia. În afara Europei, există multe oportunități pentru vorbitorii de spaniolă în țări precum Filipine sau Africa de Sud, țări în care – spre deosebire de statele Uniunii Europene – este nevoie de viză și permis de muncă pentru a lucra în cadrul companiilor de pe teritoriul lor. Bineînțeles că, în majoritatea cazurilor, stăpânirea unor cunoștințe de limba engleză (la nivel avansat sau cel puțin intermediar) este o cerință de bază, deoarece o parte dintre interviurile, instruirea și comunicarea internă desfășurate în corporații sunt în această limbă de circulație internațională.

Pentru vorbitorii de spaniolă care au un nivel foarte apropiat de cel al nativilor și care vorbesc, de asemenea, engleză sau o altă limbă aflată la mare căutare, ofertele de locuri de muncă sunt numeroase. Există mai multe pagini de internet specializate în chestiunea locurilor de muncă multilingve, iar utilizatorii care vizitează aceste site-uri pot găsi oferte specifice, din țări în care cerința principală este să vorbești o anumită limbă străină. Câteva dintre portalurile care conțin oferte de locuri de muncă pentru vorbitorii de spaniolă sunt următoarele: www.MeVoyJobs.com, www.Europelanguagejobs.com, www.Toplanguagejobs.es, www.Multilinguالتalents.com. Un truc pentru a găsi oferte de lucru care au drept cerință principală stăpânirea limbii spaniole este vizitarea principalelor portaluri pentru găsirea unui loc de muncă din țările unde doriți să vă angajați și filtrarea căutării utilizând termenii-cheie „limba spaniolă”.

³⁶⁷ <https://www.g4media.ro/raport-international-diaspora-romaneasca-a-cincea-cea-mai-numeroasa-din-lume-aproape-jumatate-dintre-romanii-cu-studii-universitare-care-lucreaza-in-strainatate-au-locuri-de-munca-destinate-muncito.html>, conform OECD (2019), *Talent Abroad: A Review of Romanian Emigrants*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/bac53150-en>.

³⁶⁸ Într-un articol al cotidianului *El País* din 29 noiembrie 2017 se afirmă că, până în anul 2060, numărul estimat de vorbitori de limba spaniolă va ajunge la 754 de milioane (conform https://english.elpais.com/elpais/2017/11/29/inenglish/1511950198_079424.html).

Una dintre cele mai la îndemână posibilități este lucrul în centre de apel și în companii care se ocupă cu externalizarea serviciilor. Există din ce în ce mai multe companii de acest tip, a căror misiune este strict gestionarea unui anumit tip de activități; în funcție de specificul acestor activități, decizia de a recurge la serviciile unei companii specializate se poate dovedi mai rentabilă, datorită unei mai bune gestionări a proiectului și pentru că aceste companii își au sediul în țări în care forța de muncă este mai ieftină.

Cele mai frecvent întâlnite activități pe care corporațiile obișnuiesc să le delege acestui tip de companii se regăsesc în următoarele sectoare: centre de apel, servicii financiare și servicii IT.

Centrele de apel (*call centers*) sunt centre de emisie și recepție apeluri. În Spania, la fel ca și în România, există din ce în ce mai multe companii de acest tip și, deși mediul de lucru este solicitant, un asemenea loc de muncă poate fi o opțiune viabilă pentru tinerii aflați la început de carieră, dornici să câștige experiență și să-și sporească șansele de a-și găsi ulterior un loc de muncă într-o altă țară, în același sector. În general, lucrul în centrele de apel se axează pe două sectoare principale de activitate: vânzări și relații cu clienții. Domeniul vânzărilor are o miză mai mare, iar aportul personal al angajatului trebuie să fie mai substanțial decât în zona relațiilor cu clienții, însă veniturile sunt de obicei mai mari, având în vedere că se lucrează pe bază de comision. Perspectivele în carieră sunt și ele mai generoase, întrucât angajații din sectorul de vânzări al companiilor ajung să cunoască mulți clienți și să-și formeze o bază de persoane de contact importante în domeniul afacerilor, ceea ce le poate deschide multe uși în viitor, în cazul în care vor dori să se lanseze în inițiative antreprenoriale.

Serviciile financiare sunt și ele o ramură importantă asupra căreia se concentrează centrele de externalizare a serviciilor. Pentru absolvenții interesați de o carieră în finanțe, aceasta constituie o opțiune excelentă. Una dintre profesiile cu cele mai mari perspective și pentru care e întotdeauna nevoie de vorbitori de spaniolă, în orice țară în care există companii de acest tip, este aceea de collector, respectiv angajatul care îi sună pe clienți pentru a le reaminti că trebuie să-și plătească anumite datorii. Corporațiile au nevoie de profesioniști care să le reamintească clienților și partenerilor în ce situație se regăsesc conturile acestora. Alte sarcini pe care le îndeplinesc angajații din domeniul serviciilor financiare sunt analiza financiară, contabilitatea generală și gestionarea trezoreriei, printre altele.

Toți absolvenții pasionați de programare își pot găsi un serviciu în domeniul serviciilor din sfera **tehnologiei informației și a comunicațiilor (IT)**.

Există companii de externalizare a serviciilor care fie oferă toate aceste servicii la un loc, fie sunt specializate doar într-unul singur dintre domeniile enumerate mai sus. Principalele companii de acest tip, cu prezență internațională, sunt următoarele:

- **Accenture** – una dintre cele mai vechi firme de consultanță și de externalizare a serviciilor, cu un impresionant volum de afaceri, compania are sedii în țări de pe toate continentele, inclusiv în România;
- **Atento** – cu o prezență imposibil de neglijat în Spania și America Latină, este o companie care se concentrează mai ales asupra pieței vorbitoare de limbă spaniolă;
- **Convergys** – cu o prezență în peste 25 de țări, compania se dedică tuturor celor trei activități enumerate mai sus de externalizare a serviciilor. Țările cu cele mai multe sedii ale firmei sunt Filipine, Regatul Unit și Costa Rica;
- **Sitel** – prezentă pe toate cele cinci continente, este o companie cu multiple sedii în Spania. Se concentrează mai ales asupra serviciilor de relații cu clienții și vânzări;
- **Sykes** – o companie cu o prezență la fel de amplă la nivel mondial, are sedii în Filipine, Regatul Unit, Canada, dar și Bulgaria;
- **Teleperformance** – prezentă în aproape toată lumea, compania este extrem de vizibilă în Europa, în țări precum Grecia, Portugalia, Polonia, Cehia și Spania;
- **Telus International** – o companie cu peste 20 000 de angajați în întreaga lume, în Europa are sedii în România, Bulgaria și Regatul Unit.

- **Transcom** – o companie daneză prezentă peste tot în lume, cu sedii în orașele spaniole Madrid și Sevilla.

Predarea limbii spaniole: o carieră atractivă poate fi și cea didactică

Cariera didactică poate fi o opțiune excelentă pentru orice vorbitor avansat de spaniolă, oferind oportunități pentru un serviciu atât în România, cât și peste hotare. În plus, predarea unei limbi străine nu trebuie neapărat să fie locul de muncă principal, întrucât este compatibil cu orice altă profesie: lecțiile particulare sunt o opțiune convenabilă de suplimentare a venitului, întrucât oferă posibilitatea unui program flexibil.

Pentru a lucra în domeniu, cunoașterea foarte bună a limbii spaniole poate fi de ajuns; însă, pentru posturile care cer o certificare sau un atestat în acest sens, poate fi utilă obținerea unui atestat de traducător/interpret din partea Ministerului Culturii, acesta putând fi eliberat în urma susținerii unui examen. O altă opțiune poate fi susținerea unui examen în vederea obținerii unei diplome DELE (*Diploma de Español como Lengua Extranjera/Diplomă de spaniolă ca limbă străină*), în cazul în care angajatorul solicită prezentarea unui document oficial, recunoscut internațional, care să confirme cunoașterea limbii spaniole la un anumit nivel.

Cunoașterea limbii spaniole le asigură absolvenților un traseu profesional într-o gamă variată de domenii, precum și posibilitatea de a-și continua parcursul academic prin înscrierea la un program de studii postuniversitare, ceea ce îi poate pregăti pentru o carieră didactică în mediul universitar.

Absolvenții care doresc să-și lărgescă orizonturile pot opta pentru o specializare complementară, în cadrul Facultății de Relații Economice Internaționale din cadrul Academiei de Studii Economice din București ei fiind deja inițiați în domenii precum studiile internaționale, istoria, administrația publică și științele politice. Nici o carieră în domeniul artistic nu este imposibilă, având în vedere că spiritul antreprenorial cultivat pe parcursul studiilor la ASE și interesul pentru mediul de afaceri internațional le pot deschide absolvenților o multitudine de uși dintre cele mai diverse.

Cele mai importante aspecte de reținut despre limba spaniolă – aspecte în legătură directă cu multiplele oportunități de carieră pe care cunoașterea acestei limbi străine i le poate garanta unui proaspăt absolvent – sunt următoarele: la nivel global, spaniola este a doua limbă maternă cea mai vorbită după chineză; în lume, există 21 de țări care au spaniola drept limbă oficială; spaniola se numără printre cele doar șase limbi oficiale ale Organizației Națiunilor Unite.

O listă cu posibile cariere pentru vorbitorii de limba spaniolă cu siguranță va include următoarele domenii și profesiile aferente:

- **învățământ/educație:** cadru didactic în învățământul preuniversitar sau universitar, îndrumător particular;
- **afaceri:** consultant în domeniul relațiilor internaționale, comerciant valutar, specialist în traduceri și pregătirea documentației, corespondent străin, corector, importator/exportator, traducător/interpret, manager clienți internaționali, specialist operațiuni bancare internaționale, relații cu clienții în limba spaniolă;
- **cultură/turism:** coordonator evenimente culturale, agent de turism, traducător/interpret, însoțitor turiști/interpret/ghid turistic;
- **administrație publică:** agent de securitate națională, angajat al Inspectoratului General pentru Imigrări, interpret juridic, atașat cultural, funcționar UNESCO, traducător/interpret, agent SRI sau SIE, diplomat, angajat servicii externe.

Pentru mai multe opțiuni ale unei cariere cu o diplomă de spaniolă, accesați un motor de căutare de locuri de muncă (de exemplu www.ejobs.ro), tastați „limba spaniolă” în caseta de căutare și vedeți ce apare!

Capacitatea de a vorbi fluent una sau mai multe limbi străine îi oferă oricărui absolvent/viitor angajat eligibilitate sporită pe piața muncii. Odată cu globalizarea și cu anularea barierelor culturale din întreaga lume,

comunicarea eficientă devine rapid o prioritate în toate domeniile. De la sprijinul acordat comunității, în sectoarele sănătății și asistenței sociale, până la serviciile dintr-o gamă largă de industrii care se concentrează asupra consumatorului, locurile de muncă pentru vorbitorii de limbi străine se află într-o continuă creștere. Potrivit *The Wall Street Journal*, un sondaj efectuat de Institutul de Cercetare al Universității din Phoenix a stabilit că, în SUA, pe parcursul următorului deceniu, cererea pentru angajații bilingvi (capabili să vorbească deopotrivă engleză și spaniolă) va continua să crească pe piața muncii. În companiile multinaționale care operează în România, este un loc comun faptul că, pentru fiecare limbă străină în plus pe care un proaspăt angajat o stăpânește, oferta salarială care i se va face acestuia crește cu 5-20%.

Într-un articol publicat în octombrie 2016 în cotidianul național *Libertatea*, intitulat „Vorbești fluent în limba spaniolă? Pe eJobs.ro, găsești peste 2500 de locuri de muncă”³⁶⁹, între angajatorii interesați să recruteze vorbitori de spaniolă sunt menționați următorii: **Lugera & Makler**, care caută candidați pentru postul de **consilier suport** la compania americană **Amazon**; **Innovative Career Solutions Agency**, pentru angajări pe postul de **consultant de vânzări** la una dintre cele mai importante companii de *online trading* la nivel mondial, cu condiția ca viitorii angajați să cunoască bine limba spaniolă; firma **CCC**, care deschide posturi de **operator call center**, destinate cunoscătorilor de limba engleză și de limba spaniolă; pentru viitori angajați cu același profil lingvistic (vorbitori de engleză și spaniolă), compania **Conectys** deschide posturi de **specialist în asistență tehnică**; pentru a ocupa un post de **profesor de limba spaniolă**, centrul de limbi străine **proLanguage** cere doi ani de experiență, un certificat de competență didactică și unul de competență lingvistică; compania românească de telecomunicații **RCS & RDS** oferă oportunități de angajare în postura de **consultant servicii clienți**, în cadrul departamentului de Relații clienți DIGI mobil Spania.

Devine, așadar, foarte limpede importanța de a acorda prioritate absolută perfecționării în domeniul limbilor străine, cu precădere pentru absolvenții care doresc să se asigure că vor avea perspective de angajare dintre cele mai avantajoase. Un vorbitor de limbă română care învață doar limba catalană, de exemplu, cu siguranță nu va avea aceleași oportunități ca un vorbitor de română care se concentrează în egală măsură asupra limbilor engleză, spaniolă și catalană.

În continuare, vom enumera și alte oportunități de angajare, aflate în topul celor mai căutate locuri de muncă pentru vorbitorii de limba spaniolă din România, după finalizarea studiilor universitare.

Profesor

Multe școli și universități oferă cursuri și alte programe speciale pentru elevii care doresc să învețe limba spaniolă. În București, Școala „Federico Garcia Lorca”, Școala Generală „Uruguay” sau Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes” sunt doar câteva dintre instituțiile de învățământ preuniversitar care facilitează studierea limbii spaniole în regim bilingv sau intensiv, însă într-un număr semnificativ de școli din România spaniola se poate studia, la alegere, ca a doua limbă străină. Institutul Cervantes din București angajează de asemenea specialiști de top care să poată preda limba spaniolă pentru diferitele niveluri de dificultate, ca să nu mai vorbim despre instituțiile de învățământ superior care deschid constant posturi în propriile catedre de limbi străine – pe lângă Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri al ASE București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a UB are de asemenea o catedră de limbi romanice, la fel cum au și multe alte universități de profil din București și din țară.

Traducător și interpret, redactor

Această sugestie de carieră nu constituie o surpriză majoră, întrucât traducătorii și interpreții servesc drept punte între diferitele limbi și culturi. Traducătorii convertesc informațiile scrise dintr-o limbă în alta, în timp ce interpreții fac același lucru cu informațiile verbale. Serviciile acestor profesioniști sunt cel mai frecvent solicitate în spitale, centre de conferințe, instituții de învățământ, case de presă, edituri, instanțe judecătorești

³⁶⁹ Conform <https://www.libertatea.ro/stiri/vorbesti-fluent-in-limba-spaniola-pe-ejobs-ro-gasesti-pest-2-500-de-locuri-de-munca-1643116>.

și în instituțiile care se ocupă cu imigranții. Biroul de Statistică a Muncii din SUA anticipează că, până în anul 2026, angajarea traducătorilor și a interpreților va crește cu 18%, semnificativ mai rapid decât media de 7% prevăzută pentru celelalte ocupații.

Interpreții și traducătorii pot lucra într-o varietate de contexte diferite. Posturile de traducător/interpret medical sunt foarte căutate, dar există locuri de muncă disponibile și în administrația publică, în sistemul judiciar și în cadrul companiilor private de traduceri. O opțiune mereu viabilă rămâne și cea de liber profesionist în domeniul traducerilor și interpretariatului, obținerea de contracte de muncă pe durată determinată (pe proiect) fiind facilitată de site-uri web precum <https://www.translate.com/>, <https://www.translatorsbase.com/> sau <https://www.proz.com/>.

Dispecer în cadrul serviciilor de urgență

În majoritatea țărilor, oamenii pot efectua un apel telefonic de urgență pentru a cere ajutor medical sau polițienesc folosind doar trei numere. În America de Nord, numărul este 911. În Regatul Unit, numărul este 999, la fel ca în unele țări asiatice. În Uniunea Europeană, numărul este 112. Pentru mulți oameni, confruntarea cu o situație de urgență fără mijloacele de a explica detalii critice, cum ar fi simptomele medicale sau localizarea unui incident, este la fel de traumatică ca și situația de urgență în sine. De la personalul de telecomunicații de urgență la primii respondenți la fața locului, cum ar fi pompierii, ofițerii de poliție etc., locurile de muncă pentru vorbitorii de limba spaniolă (mai ales în UE, în urma valului recent de imigrație, dar și Statele Unite, unde diaspora hispanică se află în continuă creștere) devin din ce în ce mai importante.

Salvator pe ambulanță

Salvatorii de pe ambulanță oferă servicii medicale de urgență, așteptând oricând apelul care îi va trimite către următoarea destinație, iar profesioniștii din acest domeniu care cunosc o limbă de circulație internațională cum este spaniola sunt cu atât mai dezirabili pentru angajatori, întrucât ei pot trata în mod eficient pacienții, fără dificultățile de comunicare inerente barierei lingvistice.

În afară de faptul că, pe parcursul ultimilor ani, țările dezvoltate au fost martorele unei creșteri evidente a numărului de imigranți vorbitori de limba spaniolă, diverși experți din țările dezvoltate au început să activeze în țările subdezvoltate și în curs de dezvoltare cu programe precum Medici fără frontiere, Ajutor pentru Africa și organizații precum UNICEF și OMS au intrat în diverse parteneriate cu varii companii farmaceutice, pentru a oferi facilitățile medicale necesare. Așadar, oportunitățile de carieră pentru vorbitorii de limba spaniolă sunt multiple și pe aceste coordonate.

Specialist în Resurse umane

Multe organizații caută activ să angajeze specialiști în Resurse umane care să vorbească limbile engleză și spaniolă. Spre deosebire de profesioniștii în Resurse umane care sunt monolingvi, multilingvii pot încuraja creșterea diversității la locul de muncă, un concept care le asigură în prezent organizațiilor un succes financiar în continuă creștere.

Reprezentant al serviciului de Relații cu clienții

Reprezentanții serviciului Relații cu clienții activează în centrele de apel sau în punctele de vânzare cu amănuntul, având sarcina de a gestiona întrebările și reclamațiile clienților. Ei se află de obicei în prima linie de comunicare cu clienții unei companii. Pe măsură ce crește numărul persoanelor care vorbesc limbi străine, crește și nevoia companiilor de a angaja reprezentanți multilingvi ai serviciului Relații cu clienții, pentru a elimina barierele lingvistice care îi împiedică pe acei clienți care nu vorbesc românește să-și exprime doleanțele și cererile.

Asemenea locuri de muncă sunt de asemenea disponibile în turism și, dacă sunteți în căutarea unei aventuri, stăpânirea limbii spaniole vă poate asigura un post într-un hotel dintr-o stațiune exotice sau pe

un vas de croazieră. Cunoașterea limbii spaniole este un atu, indiferent în ce domeniu veți alege să lucrați, de la *retail* la *telemarketing*.

Prin recrutarea de angajați care vorbesc limba clientului, companiile își pot dezvolta baza de clienți și pot spori loialitatea acestora. Tot mai mult în ultimii ani, centrele multilingve de apeluri au devenit norma, aflându-se permanent în căutarea unor gestionari de apeluri pricepuți din punct de vedere cultural, care să transforme Relațiile cu clienții într-o industrie aflate în continuă creștere pentru locurile de muncă destinate vorbitorilor multilingvi.

Casier bancar/bancher personal

Potrivit estimărilor actuale, 30-60% dintre oameni încă preferă să-și gestioneze o parte dintre activitățile bancare la o sucursală fizică, în ciuda expansiunii serviciilor bancare online și mobile. Clienții care intră în sucursalele băncilor vorbesc diferite limbi, deci este esențial ca și casierii bancari să fie multilingvi.

Casierii bancari gestionează banii clienților, în timp ce bancherii personali îi ajută să-și gestioneze conturile. Deoarece banii sunt întotdeauna o problemă sensibilă, ajută să puteți vorbi despre asta într-o limbă pe care clientul o va înțelege mai bine. Multe posturi de casier și bancher personal nu necesită spaniolă, dar, în viitorul apropiat, aceasta va deveni o cerință din ce în ce mai des întâlnită în cadrul interviurilor de angajare.

Asistent social

Fișa postului unui asistent social presupune ca acesta să comunice, la un nivel foarte intim, atât cu indivizi, cât și cu familii sau comunități. Ei trebuie să fie mereu la curent cu informațiile confidențiale despre situații sensibile, cum ar fi abuzul, problemele de sănătate mintală și alte provocări cu care se confruntă familiile pe care asistentul social trebuie să le ajute. De aceea, este de preferat ca acesta să poată comunica direct în limba maternă a acestora. Din acest motiv, în Statele Unite, comunitățile cu o pondere semnificativă a populației hispanice recrutează cel mai adesea asistenți sociali care vorbesc spaniola.

Scriitor/autor de blog/creator de conținut online

Fie că este vorba despre jurnalism, redactare de conținut online, administrarea unui blog sau compunerea de materiale în domeniul Relațiilor publice, capacitatea de a partaja informații atât în spaniolă, cât și în engleză vă dublează șansele de a deveni angajabil pe piața muncii. Din acest motiv, mulți angajatori caută autori care să poată elabora materiale în ambele limbi menționate, nu doar în limba română. În plus, deoarece unele locuri de muncă din sfera creativă necesită și abilități de intervievator, este un atu să puteți comunica direct în limba maternă a persoanei intervievate.

Dacă scrieți conținut online ca activitate independentă, puteți accepta sarcini de scriere pentru site-uri web și în limbile străine pe care le stăpâniți, nu doar în limba română – cu atât mai mult cu cât piața vorbitoare de limba spaniolă este una extrem de vastă.

Același lucru este valabil și dacă sunteți în căutarea unui loc de muncă în calitate de jurnalist. Majoritatea publicațiilor de știri, ziarelor, revistelor etc. au ediții separate sau secțiuni speciale în cadrul publicației, destinate vorbitorilor de limbă spaniolă. Angajarea unui bun cunoscător al limbii spaniole este un imens atu pentru aceste companii, în cursa spre a ajunge la un public cât mai larg și de a-și mări audiența.

Principiul se aplică și în cazul celor care își doresc o carieră în televiziune. În domeniul telecomunicațiilor, cunoașterea acestei limbi străine va fi de mare ajutor pentru ca informația să poată ajunge la telespectatorii vorbitori de spaniolă. Puteți ajuta la traducerea emisiunilor, redactarea subtitrărilor în limba spaniolă sau chiar la elaborarea și editarea materialului pentru emisiunile transmise în limba spaniolă.

Asistent administrativ/recepționar

Asistenții administrativi și recepționerii interacționează cu o mulțime de oameni. Unii dintre ei, desigur, nu sunt vorbitori nativi de română sau engleză. Din acest motiv, unele posturi pot necesita ca

recepționarul sau asistentul administrativ să vorbească spaniolă. Chiar dacă stăpânirea limbii spaniole nu este o cerință obligatorie la angajare sau nu se regăsește în fișa postului, cu siguranță ea va constitui un avantaj util, care probabil vă va oferi întâietate asupra altor candidați care solicită postul.

Profesionist în domeniul juridic

Domeniul juridic este o altă zonă în care vorbitorii de limba spaniolă pot face carieră, întrucât comunicarea în acest domeniu este foarte importantă, iar neputința de a comunica clar și corect ar putea avea repercusiuni dintre cele mai nefaste.

Specialist în Vânzări

Comerțul fiind o ramură în plină expansiune, este nevoie de un număr tot mai mare de profesioniști în Vânzări, care să negocieze aceste vânzări și achiziții. Profesioniștii în vânzări internaționale cumpără și vând bunuri din întreaga lume. Vorbitorii de spaniolă sunt resurse inestimabile pentru companiile care doresc să facă afaceri cu țările unde aceasta este limba oficială. Companiile din țările vorbitoare de limbă spaniolă vor aprecia adesea prezența unui profesionist în vânzări care poate interacționa direct cu clienții, furnizorii și partenerii lor de afaceri care nu vorbesc limba română sau limba engleză.

Candidat pentru o funcție de conducere

Când candidați pentru o funcție de conducere, a cunoaște limba spaniolă este un mare plus, mai ales într-o companie hispanică sau o corporație multinațională cu sedii și afaceri într-o țară vorbitoare de limba spaniolă. Pentru că în atribuțiile lor intră rezolvarea de probleme complexe și facilitarea diferitelor chestiuni esențiale pentru companie, managerii și toți cei care ocupă funcții de conducere reprezintă puntea de legătură între multiplele părți ale afacerii. Persoanele care ocupă aceste posturi-cheie sunt cele care trebuie să rezolve direct problemele cu angajații, clienții și propriii lor șefi, precum și toate problemele pe care diferitele sectoare ale companiei le au unul în relație cu celălalt. A fi un bun cunoscător al limbii spaniole devine, în aceste circumstanțe, un imens atu.

În egală măsură, capacitatea de a angaja și de a gestiona vorbitori de limbă spaniolă vă oferă acces la un grup mai larg de potențiali candidați în vederea angajării. Competențele de limbă spaniolă vă pot ajuta să obțineți un loc de muncă în conducere și pot chiar compensa o eventuală lipsă de experiență la momentul angajării.

Asistent administrativ/secretar/recepționar

Acesta este un alt tip de post care creează o punte de legătură, la nivel comunicațional, între diferitele sectoare ale unei companii – respectiv clienții, furnizorii, conducerea, colaboratorii și diversele departamente din cadrul companiei. Orice companie care necesită aceste servicii va prefera întotdeauna un candidat multilingv și îi va acorda certă prioritate în fața unuia unilingv.

Cum puteți accesa toate aceste oportunități în carieră?

Pe lângă portalurile românești și străine enumerate în prima parte a subcapitolului, care vă pot ajuta să găsiți slujba mult visată, o altă sugestie utilă este să vă folosiți abilitățile de limbă spaniolă pentru a scrie bloguri educaționale, pentru a verifica și corecta traduceri, pentru a crea conținut YouTube pentru cursanții de limbi străine sau pentru a vă implica în marketing. Limba spaniolă vă poate deschide nenumărate uși după absolvirea studiilor universitare. Trebuie doar să aveți curaj, să vă extindeți orizonturile și să rețineți că oportunitatea dorită se află doar la un clic distanță. Perseverați!

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- New American Economy Report. 2017. *Not Lost in Translation: The Growing Importance of Foreign language Skills in the U.S. Job Market*, http://www.newamericaneconomy.org/wp-content/uploads/2017/03/NAE_Bilingual_V9.pdf, accesat în octombrie 2020.
- The Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD)/ Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE). 2019. *Talent Abroad: A Review of Romanian Emigrants*. OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/bac53150-en>, accesat în octombrie 2020.

Surse online

- El País. 2017. „Number of Spanish speakers worldwide soars to 572 million”, articol scris de Melissa Kitson pe 29 noiembrie 2017, https://english.elpais.com/elpais/2017/11/29/inenglish/1511950198_079424.html, accesat în octombrie 2020.
- G4Media.ro. 2019. „Raport internațional: Diaspora românească, a cincea cea mai numeroasă din lume/Aproape jumătate dintre românii cu studii universitare care lucrează în străinătate au locuri de muncă destinate muncitorilor necalificați”, articol scris de Mihai Andreescu pe 16 iulie 2019, <https://www.g4media.ro/raport-international-diaspora-romaneasca-a-cincea-cea-mai-numeroasa-din-lume-aproape-jumatate-dintre-romanii-cu-studii-universitare-care-lucreaza-in-strainatate-au-locuri-de-munca-destinate-muncitorilor-necalificați>, accesat în octombrie 2020.
- Monster.com. nedatat. „The Value of Spanish in the Workplace”, articol scris de Dan Woog, <https://www.monster.com/career-advice/article/value-of-spanish-in-workplace>, accesat în octombrie 2020.

6.7 Limba română ca limbă străină pe piața muncii din România

Viorela-Valentina DIMA, Maria Antoaneta LORENTZ

Pe piața muncii din România, limba română ca limbă străină este vorbită, desigur, de cetățenii străini care își desfășoară activitatea profesională în țara noastră. Pentru a ne face o părere despre acest fenomen, dorim să analizăm aspecte precum: cetățenii străini veniți la studii care se integrează pe piața muncii din România, cetățenii străini angajați în România fără a fi urmat în prealabil studii aici, opțiuni de perfecționare a cunoștințelor de limba română.

6.7.1 Cetățenii străini veniți la studii care se integrează pe piața muncii din România

Conform datelor Inspectoratului General pentru Imigrări, circa 22,8% din cei 69141 de străini proveniți din state terțe cu ședere legală și 14,6% din cei 51217 cetățeni UE/SEE/Confederația Elvețiană vin în România pentru studii (Inspectoratul General pentru Imigrări, 2019, p. 7). În capitolul 3, secțiunea 3.7, am arătat faptul că, între multitudinea de motive pentru care cetățenii străini decid să urmeze studii universitare în România se află și: oportunitatea de angajare pe durata studiilor pentru a se întreține, oportunitatea de angajare ulterioară în România sau într-o țară vestică, existența unor prieteni sau rude care lucrează/ au afaceri în România. Din punct de vedere legal, OUG Nr. 194/ 2002 face următoarele precizări privitoare la angajarea în timpul studiilor (vezi și site-ul Inspectoratului General pentru Imigrări din cadrul Ministerului Afacerilor Interne):

Străinii titulari ai dreptului de ședere temporară pentru studii pot fi încadrați în muncă pe teritoriul României fără aviz de angajare, numai cu contract individual de muncă cu timp parțial cu durata muncii de maximum 4 ore pe zi. (Art. 60 (1))

Dreptul de ședere temporară pentru studii se poate prelungi cu 9 luni după absolvirea studiilor, pentru căutarea unui loc de muncă și efectuarea unor formalități de angajare în muncă sau în vederea deschiderii unei afaceri, cu prezentarea documentelor care atestă finalizarea studiilor. (Art. 58 (4))

Dreptul de ședere temporară pentru desfășurarea de activități de cercetare științifică se poate prelungi cu 9 luni după încheierea cercetării, în vederea căutării unui loc de muncă și efectuarea formalităților de angajare în muncă sau deschiderii unei afaceri, cu prezentarea documentelor care atestă finalizarea activității de cercetare științifică. (Art. 67 (4))

Cu alte cuvinte, cetățenii străini care vin la studii în România au dreptul să lucreze cu program redus în timpul studiilor, iar după finalizarea studiilor și activităților de cercetare științifică (doctorat) au la dispoziție 9 luni pentru a-și găsi un loc de muncă sau a deschide o afacere în România. Platforma „Study in Romania” susținută de Ministerul Educației face următoarele precizări referitoare la oportunitățile de angajare în timpul studiilor: angajare cu normă redusă la call centers care au nevoie de vorbitori de limba engleză, franceză, germană, italiană etc., internship-uri facilitate de universități și asociații studențești, voluntariat la o varietate de organizații non-profit care își desfășoară activitatea în domenii precum: educație, dezvoltare durabilă, mediu, susținerea persoanelor cu dizabilități etc. Dintre aceste posibile ocupații, există date statistice despre ultima dintre ele – i.e. voluntariatul. Astfel, Coșciug et al. (2019) citează rezultatele unui Sondaj național realizat în anul 2018 de Centrul pentru Studiul Comparat al Migrației afiliat Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca: conform studiului, circa 30-40% dintre migranții participanți la studiu erau implicați în activități de voluntariat, după cum urmează: în organizații studențești - „peste 10% dintre respondenți”, în organizațiile

din țara de origine și în organizațiile „caritabile, educaționale, artistice, sportive, dar și bisericile și asociațiile religioase” (Coșciug et al. 2019, pp. 59-60).

Din păcate, nu am putut identifica date statistice și despre domeniile în care se angajează cetățenii străini veniți în România pentru studii. Publicațiile statistice se referă la imigranți în general, fără a merge atât de în detaliu (conform spre exemplu, publicația „Labour force in Romania. Employment and Unemployment. The Year 2019”/ „Forța de muncă în România: Ocupare și șomaj în anul 2019” elaborată de Institutul Național de Statistică, INS, 2020).

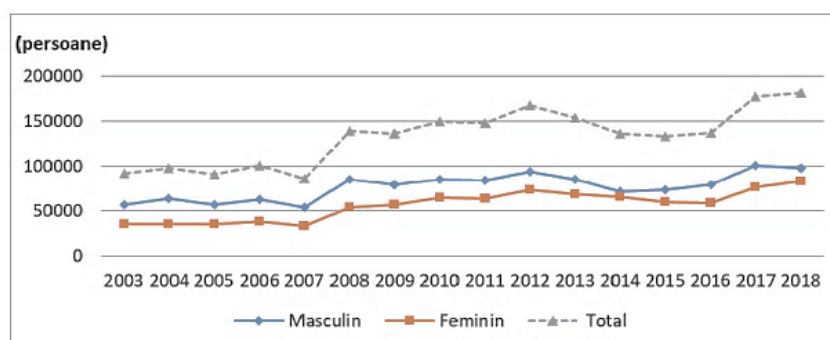
Pentru a oferi, totuși, câteva exemple de domenii în care s-au angajat cetățenii străini veniți la studii în România, facem referire la domeniile despre care absolvenții Anului pregătitor de limba română de la Academia de Studii Economice din București le vorbesc cadrelor didactice și studenților străini cu ocazia reuniunilor anuale. Așa cum am arătat în capitolul 3, secțiunea 3.7, absolvenții APLR ASE din promoțiile 2015-2020 au lucrat atât în timpul studiilor, cât și după terminarea lor. Pe de o parte, în timpul studiilor (la APLR sau la programele universitare pe care le-au urmat ulterior), absolvenții APLR ASE au putut participa la stagii de formare profesională și internship-uri oferite de companii mici și mijlocii sau de companii multinaționale care activează în România (în domenii variate, precum: asigurări, bănci, consultanță financiară, sectorul de distribuție, lanțuri de farmacii, spitale etc.). Pe de altă parte, după terminarea studiilor universitare, absolvenții APLR ASE s-au angajat în companii cu activități în: comerț tradițional sau electronic, furnizori de servicii medicale, furnizori de servicii lingvistice (profesori de arabă, spaniolă, engleză), call centers, săli de gimnastică, sau lucrează ca liber profesioniști (fotografi, graphic designer sau web designer) (conform și Hurduzeu, Dima & Lorentz, 2020).

6.7.2 Cetățenii străini angajați în România fără a fi urmat în prealabil studii aici

Conform OUG Nr. 194/ 2002 cu modificările și completările ulterioare, cetățenii străini pot obține vize de angajare în muncă sau de detașare în muncă (Art. 44), accesul pe piața muncii realizându-se „în raport cu legislația muncii în domeniu și cu necesitatea ocupării locurilor de muncă ce se încadrează în registrul ocupațional deficitar pe teritoriul României, stabilit de structura specializată din cadrul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice” (Art. 128). De asemenea, în cazul pierderii locului de muncă, cetățenii străini care dețin un permis de ședere în scop de muncă beneficiază de indemnizație de șomaj (Art. 77), iar „[s]trăinii care au fost încadrați în muncă pe teritoriul României sau urmașii acestora beneficiază de dreptul la pensie pentru limită de vârstă, invaliditate sau deces” (Art. 80).

În acest context favorabil, în ultimele decenii s-a înregistrat o creștere constantă a cetățenilor străini veniți în România – vezi Figura 6.11, preluată din Raportul intitulat „Tendențe sociale”, dat publicității în 2019 de Institutul Național de Statistică:

Figura 6.11 Fluxul de imigranți, în perioada 2003-2018^p

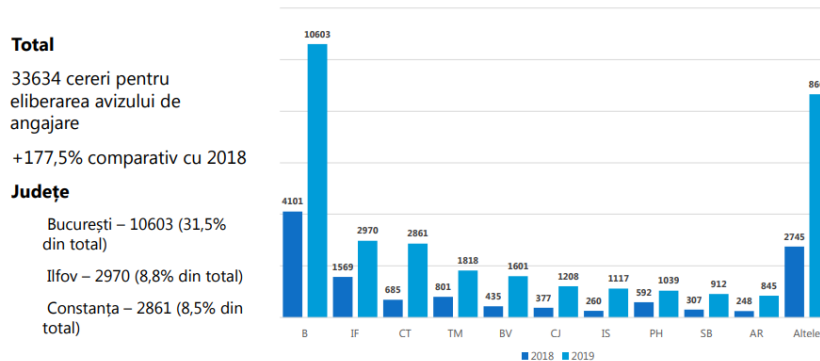
Sursa: INS, Cercetarea statistică privind migrația internațională temporară de lungă durată

Notă: p – pentru anul 2018, datele sunt provizorii

Sursa: INS, 2019, p. 24.

Conform datelor Inspectoratului General pentru Imigrări, cetățenii străini vin în România pentru motive diverse: pentru reîntregirea familiei, studii sau încadrare în muncă. În ceea ce-i privește pe cetățenii străini care vin în România pentru încadrare în muncă, se observă o creștere a numărului acestora în ultimii ani – vezi Figura 6.12, preluată din Raportul dat publicității în februarie 2020 de către Inspectoratul General pentru Imigrări. Tot din Figura 6.12 se observă că regiunile în care își găsesc de lucru cei mai mulți străini sunt București, Ilfov și Constanța.

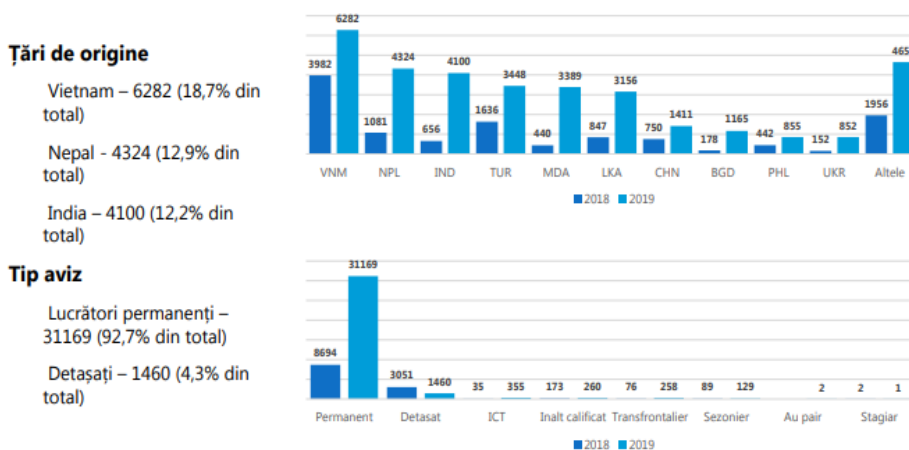
Figura 6.12 Admisia străinilor – angajare în muncă, situația la nivel național și regional

Sursa: Inspectoratul General pentru Imigrări, 2020, p. 6.

În același raport se face referire și la aspecte precum: țările de origine ale imigranților încadrați în muncă sau tipul de viză de muncă solicitată (angajare permanentă sau detașare). Din Figura 6.13 reiese că cei mai mulți muncitori străini vin în România din țări asiatice, iar cele mai multe tipuri de vize de muncă solicitate sunt pentru contracte permanente.

Figura 6.13 Admisia străinilor – angajare în muncă, țări de origine și tip de viză de muncă

Sursa: Inspectoratul General pentru Imigrări, 2020, p. 7.

În ceea ce privește tipul de activitate desfășurată în România de cetățenii străini, secțiunea „Angajarea cetățenilor străini în România”, de pe site-ul Ministerului Muncii și Protecției Sociale, enumeră următoarele categorii: lucrător permanent (cu contract individual de muncă pe durată nedeterminată sau determinată), lucrător stagiar (participant la un program de stagiu, cu durată determinată, pentru perfecționare sau calificare profesională sau perfecționarea cunoștințelor lingvistice și culturale), lucrător au pair (încadrat în muncă temporară de o familie-gazdă la care efectuează activități casnice ușoare și de îngrijire a copiilor), lucrător sezonier (cu contract individual de muncă pe durată determinată, pentru a presta o activitate care se desfășoară în funcție de succesiunea anotimpurilor), lucrător transfrontalier (cu contract individual de muncă pe durată nedeterminată sau determinată, încadrat în muncă într-o localitate de frontieră), lucrător înalt calificat

(cu contract individual de muncă pe durată nedeterminată sau determinată de cel puțin un an), lucrător detașat (angajat al unei întreprinderi cu sediul într-o altă țară, care este detașat temporar în România la o filială sau un partener din țară), lucrător ICT (persoană transferată în cadrul aceleiași companii), personal cu calificare specială (profesori universitari, cercetători, personal științific care desfășoară în România o activitate academică sau de cercetare) (spicui, Ministerul Muncii, nedatat). Pe acest site nu se fac precizări privitoare la necesitatea dovedirii cunoștințelor de limba română la angajare sau transfer. Totuși, la angajare este nevoie de ceva cunoștințe de limba română sau de un traducător deoarece „[c]ontractul individual de muncă se încheie în baza consimțământului părților (angajatorul și angajatul), în formă scrisă, în limba română” (ARCA, ADO SAH ROM & Soros, 2010, p. 32).

Pentru a afla câte ceva despre domeniile de activitate în care sunt angajați cetățeni străini, am consultat o serie de surse: site-uri ale firmelor de recrutare, rapoarte internaționale privind migrația forței de muncă, articole și emisiuni din presă. Dintre cele mai căutate domenii de activitate, menționăm: construcții, producție, servicii - HoReCa (conform firmei de recrutare Mulți Professional Solutions și Asociației Dezvoltatorilor Imobiliari din România, citate de TVRi, 2019). Firma de recrutare Work Finder enumeră următoarele domenii pentru care poate aduce angajați străini din Asia: construcții, HoReCa, agricultură, producție, curățenie, menaj, FMCG³⁷⁰, spa, asistență/ îngrijire, sectorul auto, reciclare etc. Firma de recrutare Best Jobs enumeră 69 de locuri de muncă pentru străini în România active în ianuarie 2021, în domenii precum: comerț și marketing, resurse umane, justiție, financiar-contabil, call center, transporturi, inginerie, IT, educație (profesori de limbi străine) în București, Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Iași, Oradea, Suceava, Timișoara etc. De asemenea, numărul străinilor angajați în domeniul medical este în creștere (conform Ungureanu & Socha-Dietrich, 2019).

Data fiind evoluția ascendentă a cetățenilor străini veniți în România atât pentru studii, cât și pentru angajare, e firesc să existe și forme de susținere a acestora pentru dezvoltarea de competențe lingvistice în limba română. Abordăm pe scurt acest subiect în cele ce urmează.

6.7.3 Opțiuni de perfecționare a cunoștințelor de limba română ca limbă străină

Conform OUG Nr. 194/ 2002, cetățenii străini cărora li se acordă drept de ședere în România beneficiază de asistență pentru integrarea în viața economică, socială și culturală³⁷¹. Există o serie de activități care pot fi organizate de instituțiile publice, împreună cu organizații nonguvernamentale și organizații internaționale.

În scopul integrării străinilor pot fi organizate și desfășurate următoarele activități:

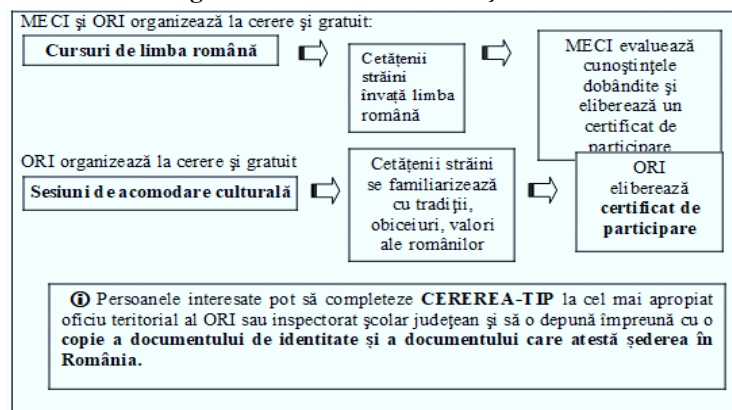
- a) cursuri de limba română;
- b) cursuri și alte forme de perfecționare și pregătire profesională;
- c) asigurarea informării cu privire la drepturile și obligațiile străinilor, precum și asupra oportunităților de integrare în societatea românească;
- d) cursuri de cunoaștere a istoriei, culturii, civilizației și a sistemului de drept din România;
- e) întâlniri prilejuite de diferite evenimente, la care să participe și cetățeni români, în scopul promovării cunoașterii și înțelegerii reciproce. (OUG Nr. 194/ 2002, Art. 79 (2))

³⁷⁰ FMCG – fast moving consumer goods, bunuri de larg consum cu rulaș mare/ flux comercial ridicat.

³⁷¹ Vezi Constantin et al. (2004), p. 21 pentru precizările Organizației Internaționale pentru Migrație – IOM referitoare la aspectele care țin de integrarea cu succes a imigranților în țara de destinație: familiarizarea acestora cu limba țării de destinație, accesul la sistemul de educație și piața muncii din țara respectivă, egalitatea în fața legii, libertăți culturale și religioase (IOM, 2003).

În publicația „Bun venit în România! Ghid de informare pentru cetățenii români din state terțe”, elaborat de Forumul Român pentru Refugiați și Migranți - ARCA, Asociația pentru Dezvoltarea Organizației – ADO SAH ROM, Fundația Soros România, se specifică faptul că străinii care au „obținut un drept de ședere în România [pot] beneficia, **la cerere și gratuit**, o singură dată, de cursuri de învățare a limbii române și de sesiuni de acomodare culturală” (sublinieri în original). Aceste cursuri sunt organizate de Ministerul Educației și Oficiul Român pentru Imigrări din cadrul Ministerului Afacerilor Interne – MECI și, respectiv ORI, din Figura 6.14 (vezi și Lăzărescu et al., 2016).

Figura 6.14 Cursuri gratuite de limba română și acomodare culturală

Sursa: ARCA, ADO SAH ROM & Soros (2010), p. 16.

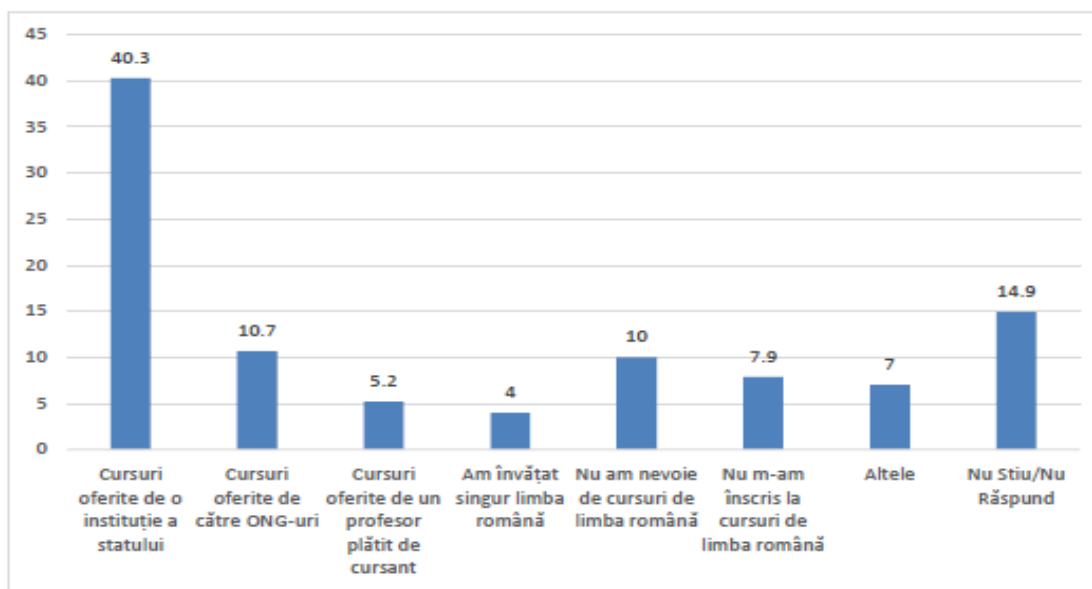
Pentru perfecționarea cunoștințelor de limba română, există o mare varietate de opțiuni (vezi și Revista *Migrant în România*, 2009, Lăzărescu et al., 2016):

- cursuri de LRLS organizate de instituții publice (Ministerul Educației și Oficiul Român pentru Imigrări din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, menționate anterior);
- cursuri de LRLS organizate în universități (am arătat în capitolul 3, secțiunea 3.7 că astfel de cursuri sunt organizate în 40 de universități de stat și particulare de pe tot teritoriul României, fie în cadrul departamentelor didactice, fie în cadrul unor centre de limbi străine din structura universităților respective);
- cursuri de LRLS organizate de centre particulare de limbi străine (în capitolul 5, secțiunea 5.6. am arătat că 44% dintre centrele de acest fel din București oferă cursuri de limba română ca limbă străină);
- cursuri de LRLS organizate de institute culturale străine din România, precum și de Institutul Cultural Român sau Institutul Limbii Române (vezi capitolul 5, secțiunea 5.2);
- cursuri de LRLS organizate de organizații nonguvernamentale și organizații internaționale (de exemplu, organizația JRS România);
- cursuri de LRLS disponibile pe platforme educaționale dezvoltate de:
  - instituții publice (e.g. Platforma „Vorbiți românește” dezvoltată de Ministerul Administrației și Internelor împreună cu Institutul Intercultural Timișoara);
  - mediul academic (Proiectele „Autodidact”, 2005-2008, și „ClipFlair”, 2011-2014, printre ai cărui parteneri se numără Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Proiectul „Oportunidance”, 2015-2017, printre ai cărui parteneri se numără Academia de Studii Economice din București, sau Proiectele „Take Care”, 2012-2014, și „MedLang”, 2014-2017, printre ai cărui parteneri se numără Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași);
  - mediul privat intern sau internațional (de exemplu, Duolingo, Learnro, Loecsen, RomanianPod101, Verbling etc.);
- lecții de LRLS desfășurate în particular, cu meditator etc.

Cât despre beneficiarii acestor multiple oportunități și resurse de învățare a limbii române ca limbă străină, Coșciug et al. (2019) citează rezultatele Sondajului național realizat în anul 2018 de Centrul pentru Studiul Comparat al Migrației afiliat Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, pe care le redăm în Figura 6.15. Se observă faptul că majoritatea imigranților participanți la studiu (40,3%) au optat pentru cursuri de limba română organizate de o instituție a statului, urmate de cursuri oferite de organizații non-guvernamentale (10,7%), lecții în particular (5,2%), lecții pe cont propriu (4%); cca 17% dintre respondenți consideră că nu au nevoie de cursuri de LRLS sau nu s-au înscris la astfel de cursuri.

Figura 6.15 Opțiunile pentru cursuri de limba română ale imigranților în anul 2018

Sursa: Sondaj național realizat de Centrul pentru Studiul Comparat al Migrației, 2018

Sursa: Coșciug et al. (2019), p. 49.

În rezumat, această secțiune a prezentat câteva date despre prezența limbii române ca limbă străină pe piața muncii. Am făcut referire la încadrarea în muncă a cetățenilor străini veniți la studii (care au, legal, dreptul de a se angaja cu jumătate de normă), dar și la angajarea cetățenilor străini care nu au urmat în prealabil studii în România. Am trecut pe scurt în revistă multiplele opțiuni de însușire și perfecționare a competențelor de limba română puse la dispoziție de instituții publice, mediul academic și privat, organizații nonguvernamentale sau organizații internaționale, în vederea integrării străinilor în viața economică, socială și culturală din România.

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Cosșciug, Anatolie, Răcățău, Ionela (coord.), Bădescu, Gabriel, Burean, Toma, Găvrus, Georgiana, Greab, Carmen, Radu, Bogdan, Rus, Călin, Vornicu, Andreea. 2018. „Romanian Immigrant Integration Index”, Romanian Center for Comparative Migration Studies/ Centrul Român de Cercetare a Migrației, <https://mpr.ub.uni-muenchen.de/99143/2/IIIR-2017.pdf>.
- Coșciug, Anatolie (coord.), Vornicu, Andreea, Radu, Bogdan Mihai, Greab, Carmen Gabriela, Oltean, Ovidiu, Burean, Toma. 2019. „Indexul integrării migranților în România”, Raport de cercetare realizat în cadrul proiectului CRCM – Centrul Român de Cercetare a Migrației FAMI/16.01.01.02, https://www.researchgate.net/publication/338633230_INDEXUL_INTEGRARII_IMIGRANTILOR_IN_ROMANIA_2019.

- Constantin, Daniela-Luminița, Vasile, Valentina, Preda, Diana, Nicolescu, Luminița. 2004. „The Migration Phenomenon from the Perspective of Romania’s Accession to the European Union”, în *Romanian Journal of European Affairs*, vol. 4 (4), pp. 15-36, http://rjea.ier.gov.ro/wp-content/uploads/articole/RJEA_Vol4_No4_The_Migration_Phenomenon_from_the_Perspective_of_Romanians_Accession_to_the_European_Union.pdf.
- Hurduzeu, Raluca-Elena, Dima, Viorela-Valentina, Lorentz, Maria Antoaneta. 2020. „Language Diversity Seen from the Perspective of Preparatory Year Programmes”, *5th European Conference on Plurilingualism „Plurilingualism in Sustainable Development”*, ASE, București, 23-24 May 2019, în *Philologica Jassyensia XVI*, nr. 2 (32), 2020, pp. 361-371, https://www.philologica-jassyensia.ro/upload/XVI_2_HURDUZEU_et%20al.pdf.
- Lăzărescu, Luciana (coord.), Șerbănică, Cristina, Prisacariu, Roxana Mihaela, Witec, Smaranda. 2016. „Impactul imigrației asupra pieței muncii din România. Raport de cercetare calitativă”, Cercetare realizată în cadrul proiectului „Dezvoltarea unei rețele de organizații active în domeniul migrației (EMINET)”, proiect co-finanțat printr-un grant din partea Elveției prin intermediul Contribuției Elvețiene pentru Uniunea Europeană extinsă, Programul de cooperare elvețiano-român, Proiect derulat în parteneriat de Asociația Română pentru Promovarea Sănătății (ARPS), Academia de Advocacy din Timișoara și Asociația Centrul de Cercetare și Comunicare Interculturală (CCCI) din Iași, raport editat de Asociația Română pentru Promovarea Sănătății, București, http://eminet.cdcdi.ro/sites/default/files/arps/EMINET_Raport%20Impactul%20migrației%20pe%20piața%20muncii.pdf.
- OCDE. 2019. „Recent Trends in International Migration of Doctors, Nurses and Medical Students”, Organization for Economic Cooperation and Development/ Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică - OCDE, <https://www.oecd.org/health/recent-trends-in-international-migration-of-doctors-nurses-and-medical-students-5571ef48-en.htm>.
- Ungureanu, Marius, Socha-Dietrich, Karolina. 2019. „Romania: A growing international medical education hub”, în OCDE. 2019. „Recent Trends in International Migration of Doctors, Nurses and Medical Students”, Organization for Economic Cooperation and Development/ Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – OCDE, https://www.oecd-ilibrary.org/sites/5571ef48-en/1/2/6/index.html?itemId=/content/publication/5571ef48-en&_csp_=66c6de543a12108c60fc09cd6f3a3f37&itemIGO=oecd&itemContentType=book.

Surse online

- ARCA, ADO SAH ROM & Soros. 2010. „Bun venit în România! Ghid de informare pentru cetățenii români din state terțe”, Forumul Român pentru Refugiați și Migranți - ARCA, Asociația pentru Dezvoltarea Organizației – ADO SAH ROM, Fundația Soros România, București, https://issuu.com/fundatiasoros/docs/ro_97_ghid_de_informare, accesat în ianuarie 2021.
- Best Jobs. 2021. „69 locuri de muncă pentru străini”, <https://www.bestjobs.eu/ro/locuri-de-munca/job+pentru+straini>, accesat în ianuarie 2021.
- Duolingo. nedat. „Learn Romanian în just 5 minutes a day”, <https://www.duolingo.com/course/ro/en/Learn-Romanian>, accesat în ianuarie 2021.
- INS. 2019. „Tendințe sociale”, Institutul Național de Statistică, Andrei, T. (coord. publicației), Pistică, S., Cambir, A., Bălțeanu, L.E., Ioniță, A. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/tendinte_sociale.pdf.
- INS. 2020. „Labour force in Romania. Employment and Unemployment. The Year 2019”, Institutul Național de Statistică, Iagăr, E.M. (coord. publicației), Pistică, S., Bălțeanu, L.E. & Moldoveanu, R. (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/labour_force_in_romania_2019.pdf.
- Inspectoratul General pentru Imigrări. nedat. „Șederea în România - Studii”, Guvernul României, Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Imigrări, <http://igi.mai.gov.ro/ro/content/studii>, accesat în ianuarie 2021.
- Inspectoratul General pentru Imigrări. 2019. „Evaluarea activității Inspectoratului General pentru Imigrări în anul 2018”, Guvernul României, Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Imigrări, București, 12 februarie 2019, http://igi.mai.gov.ro/sites/default/files/evaluarea_activitatii_in_anul_2018.pdf.

- Inspectoratul General pentru Imigrări. 2020. „Analiza activității Inspectoratului General pentru Imigrări în anul 2019 Obiective 2020”, Guvernul României, Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Imigrări, București, 18 februarie 2020, http://igi.mai.gov.ro/sites/default/files/evaluarea_activitatii_in_anul_2019.pdf.
- IOM. 2003. „World Migration Report 2003: Managing Migration, Challenges and Responses for People on the Move”, International Organization for Migration/ Organizația Internațională pentru Migrație, Geneva, https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2003_1.pdf.
- JRS România. nedat. Proiecte de integrare a refugiaților străini în România organizate de Serviciul Iezuitilor pentru Refugiați (JRS), care conțin și module de limba română, <https://www.jrsromania.org/proiecte-finalizate>, accesat în ianuarie 2021.
- Learnro. nedat. <https://www.learnro.com/>, accesat în ianuarie 2021.
- Loecsen. nedat. „Loecsen. Free online language courses – Learn Romanian”, <https://www.loecsen.com/en/learn-romanian>, accesat în ianuarie 2021.
- MAI, ADO SAH ROM, ADRA, CRC, TIAD. 2012. „Bun venit în România! Ghid de informare pentru cetățenii români din state terțe”, ediția a 2-a, Ghid elaborat de Mocanu, Gina, Guga, Simina, Novac, Rodica pentru Ministerul Administrației și Internelor, Asociația pentru Dezvoltarea Organizației – ADO SAH ROM, Asociația pentru Rezolvarea Alternativă a Disputelor – ADRA, Centrul pentru Resurse Civice – CRC, TIAD, Suceava; Editura Little Lamb, <http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Munca/MobilitateaForteiDeMunca/ghid%20Bun%20venit%20in%20Romania%20in%20limba%20romana.pdf>, accesat în ianuarie 2021.
- MEC. nedat. „Study în Romania”, Ministerul Educației și Cercetării, <https://www.studyinromania.gov.ro/fp/index.php?>, accesat în ianuarie 2021.
- Migrant în România. 2009. Revista *Migrant în România*, editată de Institutul Intercultural Timișoara (coord.), Asociația Divers Etica, București, Asociația Cultura Păcii, București, Organizația Femeilor Refugiate din Romania, București, nr. 3/ 2009, https://www.migrant.ro/file/pagesleft/3_migrantinromanianr3.pdf.
- Ministerul Muncii. nedat. „Angajarea cetățenilor străini în România”, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, <http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/munca/mobilitatea-fortei-de-munca/3829>, accesat în ianuarie 2021.
- OCDE. 2019. „Recent Trends in International Migration of Doctors, Nurses and Medical Students”, Organization for Economic Cooperation and Development/ Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – OCDE, <https://www.oecd.org/health/recent-trends-in-international-migration-of-doctors-nurses-and-medical-students-5571ef48-en.htm>.
- Proiectul „Autodidact”. 2005-2008. Proiectul „Didactica limbilor moderne și a limbii române ca limbă străină în învățământul universitar. Strategii de aliniere la politica lingvistică europeană”, Director de proiect. Liana Pop, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, <http://autodidact.granturi.ubbcluj.ro/>.
- Proiectul „ClipFlair”. 2011-2014. *Language learning activities for 15 languages [including Romanian]*, Proiectul „Foreign Language Learning through Interactive Captioning and Revoicing of Clips (ClipFlair)”, Parteneri ai proiectului: Universitat Pompeu Fabra din Spania, Computer Technology Institute din Grecia, Universitat Autònoma de Barcelona din Spania, Imperial College London din Marea Britanie, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, România, Universitatea din Deusto, Spania, Tallinn University din Estonia, Universitatea din Varșovia, Polonia, Universitatea din Algarve, Spania, National University of Ireland, Galway, Irlanda, <http://clipflair.net/>.
- Proiectul „Oportunidance”. 2015-2017. *Cursuri de limba română A1, A2, B1*, Coordonator proiect: ASE - Academia de Studii Economice din Bucuresti, Parteneri: Asociația Club Vertical - Oportunidad Escuela de Baile, ULB - Université Libre De Bruxelles, ULISBOA - Universidade De Lisboa, EOIBD - EOI Barcelona Drassanes, <http://www.oportunidance.ase.ro/course/index.php>.
- Proiectul „MedLang”. 2014-2017. *Cursuri online deschise publicului cu clipuri video pe domeniul clinic paliativ și de comunicare medicală interculturală și multilingvistică*, Parteneri ai proiectului: UMF „Gr. T. Popa”, Iași, Universitatea „Transilvania” din Brașov, Fundația EuroEd, Iași, IRO-Institutul Regional de Oncologie Iași, Karel De Grote Hogeschool Katholieke Hogeschool, Belgia, Universidad Europea De Madrid SL, Spania, Azienda Sanitaria Locale TO3, Italia, Pixel Associazione Culturale, Italia, Connectis, Italia, <http://www.medlang.eu/>.

- Proiectul „Take Care”. 2012-2014. *Ghidul Lingvistic Medical pentru Migranți „Take Care”, Conversații medicale, Glosar, Exerciții online – limba română*, Parteneri ai proiectului: Pressure Line, Olanda, Dialoge Sprachinstitut, Germania, FLEP - Formação, Língua e Estudos Portugueses Lda, Portugalia, Soros International House – SIH, Lituania, KuTu Ltd., Bulgaria, Instituto de Formación y Estudios Sociales, Spania, SYNTHESIS Center for Research & Education Ltd., Cipru, UMF „Gr. T. Popa”, Iași, www.takecareproject.eu, https://www.takecareproject.eu/downloads/phrase_books/brochure_RO.pdf, <https://www.takecareproject.eu/downloads/GLOSSARY.pdf>.
- RomanianPod101. nedatat. „Learn Romanian. Thousands of lessons”, <https://www.romanianpod101.com/>, accesat în ianuarie 2021.
- TVRi. 2019. „Muncitorii străini în România”, Ediția din 8 februarie 2019 a emisiunii *Investiți în România*, Canalul TVR Internațional, https://www.youtube.com/watch?v=F2ztqvkAHic&ab_channel=InvestitiTvri.
- Verbling. nedatat. „Learn Romanian online”, <https://www.verbling.com/learn-romanian>, accesat în ianuarie 2021.
- Vorbiți românește. nedatat. Platforma „Vorbiți românește”, dezvoltată de Ministerul Administrației și Internelor, Institutul Intercultural Timișoara, Proiect finanțat prin Programul general „Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii”, <https://www.vorbitiromaneste.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Work Finder. nedatat. <https://work-finder.eu/domenii/>, accesat în ianuarie 2021.

Legislație

- *** ARACIS. 2019. „Standardele specifice pentru anul pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini”, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior – ARACIS, https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/Mari_Standarde_specifice_-_An_prega_titor_Maril.pdf.
- *** OUG nr. 194/ 2002, Ordonanță de Urgență Nr. 194 din 12 decembrie 2002 privind regimul străinilor în România, Guvernul României, republicată în Monitorul Oficial Nr. 421 din 5 iunie 2008, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/93712>.

6.8 Limba rusă pe piața muncii din România

Zinaida Tamara FEDOT, Florina MOHANU

În această secțiune dorim să scoatem în evidență ofertele de pe piața muncii din România care se adresează cunoscătorilor de limba rusă, ținând cont de poziția geopolitică a țării, fiind o insulă de latinitate înconjurată de o mare de vorbitori de limbi slave. Desigur, în topul preferințelor lingvistice ale angajatorilor pe podiumul lingvistic se află limbile engleză, franceză și germană, fiind urmate îndeaproape de italiană și spaniolă. Totuși, dacă ne referim la piața muncii din Europa și din lume, la nivel general, conform Ghidului de Limbi pentru Afaceri Europene, cele mai folosite limbi străine în companii sunt: engleza (51% din companii), germana (13%), franceza (9%), rusa (8%), spaniola (4%) (conform European Union, 2011, p. 7). În plus, raportul dedicat limbilor străine necesare pentru activitățile comerciale desfășurate de companiile europene menționează limba rusă ca fiind în top 5 limbi străine, după engleză, germană și franceză și urmată de spaniolă (European Union. OMC, 2012, p. 16).

În ziua de azi, pentru a fi un bun profesionist, în orice domeniu de activitate, nu e suficient să comunici în limba maternă, trebuie să cunoști cel puțin o limbă de circulație internațională la un nivel avansat. Și cum în era digitalizării și a tehnologizării limba engleză este o limbă cunoscută de foarte mulți, fiind studiată în școală de la primele clase, cunoașterea unei a doua, sau chiar a treia, limbi străine constituie un avantaj în momentul în care accesezi un job. Și cu cât limba cunoscută este considerată mai rară sau mai puțin cunoscută, cu atât cresc șansele de a obține un salariu mai mare. Conform declarațiilor date de Mihaela Tomescu, consultant senior în cadrul diviziei Professional & Executive Search la Adecco România, ce mai mare companie de recrutare din România, domeniile în care sunt căutate/ cerute limbile străine sunt: „tehnologia, telecomunicațiile, resursele umane, customer service, marketing și comunicare” (Wall-Street.ro, 2020).

În cele ce urmează, încercăm să arătăm de ce cunoașterea limbii ruse – „lingua franca în fostele republici sovietice” (conform Euronews, 2018) – poate constitui un avantaj. Vom da exemple de domenii de activitate și tipuri de joburi disponibile și ne vom referi la prezența companiilor străine din spațiul rusofon pe piața din România.

Așa cum s-a arătat și în alte secțiuni ale acestui capitol, absolvenții de programe universitare cu specializări în limbi străine își pot găsi de lucru într-o varietate de domenii. Pentru vorbitorii de limba rusă, oferim în cele ce urmează detalii despre posturi în învățământ/ educație, ca autori/ jurnaliști/ lingviști, ca specialiști în domeniul juridic, social și cultural, ca lucrători în administrația publică sau în companii mari și mici.

În *învățământ/ educație*, absolvenții de studii universitare de licență cu specializări în limba rusă pot opta pentru încadrarea în muncă pe posturi de profesor de limba rusă, la toate nivelurile – preuniversitar, universitar, postuniversitar – precum și în centre private de limbi străine (pentru detalii, vezi secțiunile dedicate limbii ruse din Capitolele anterioare ale acestui volum).

În domeniul *autori/ jurnaliști/ lingviști*, exemplificăm oportunitățile de angajare ca traducător de limba rusă. Dacă analizăm publicațiile traduse din limba rusă în ultimul an (vezi Tabelul 6.21 de mai jos), observăm că marea majoritate a traducerilor se încadrează în categoria „Religie” și „Lingvistică, filologie, literatură” (împreună însumând 92% dintre traducerile publicate în anul 2020). Foarte puține traduceri din limba rusă se încadrează în alte categorii de publicații: „Științe sociale, economice și juridice” (5%), „Științe teoretice și naturale” (2%) sau „Generalități” (1%).

Tabelul 6.21 Traduceri din limba rusă în limba română publicate în anul 2020

Categorie	Număr de publicații	Procentaj
Generalități	1	1%
Filozofie	---	---
Religie	46	52%
Științe sociale, economice și juridice	4	5%
Științe teoretice și naturale	2	2%
Științe aplicate	---	---
Artă, arhitectură, distracții, sport	---	---
Lingvistică, filologie, literatură	35	40%
Geografie, biografii, istorie	---	---
Total	88	100%

Sursa: date extrase de autoare din „Bibliografia cărților în curs de apariție”, Biblioteca Națională a României (2020).

Cu referire la traducătorii autorizați pentru limba rusă, pe site-ul TraducătoriAutorizați.ro, secțiunea „Lista Traducătorilor Autorizați din România. Ghidul tău pentru Traduceri Autorizate”, am regăsit 62 de traducători (dintre care doar 8 sunt vorbitori nativi de limba rusă). Limbile străine pe care le cunosc aceștia, pe lângă limba rusă sunt: cehă, engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă sau ucraineană. Tarifele percepute sunt între 25 și 70 de ron pe pagina de traducere și 100 de euro pe zi pentru interpretare. Dintre orașele în care lucrează acești traducători, amintim: Alba Iulia, Bacău, Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Mediaș, Ploiești, Sibiu, Suceava, Sulina, Târgu Jiu, Timișoara, Tulcea, Vaslui, Zalău. Domeniile de lucru sunt: economic, juridic, medical, tehnic sau „toate domeniile”.

În *domeniul juridic, social și cultural*, standardele ARACIS (2017) enumeră următoarele tipuri de profesii pentru absolvenții de universitare de licență cu specializări în limbi străine: mediator cultural și cercetători în institute specializate. Considerăm că aceste profesii pot fi practicate și de absolvenții de programe cu specializări în limba rusă. În mod similar, aceștia se pot angaja și în *administrație publică*, în profesii precum: funcționari de stat, funcționari publici; referenți/ consultanți/ consilieri în administrația publică, referenți de specialitate; consilieri în probleme de cultură sau integrare; consilier primăriei pe probleme de specific local, consilier probleme refugiați, consilier probleme de minorități; agenți/ consultanți/ experți în programe de turism cultural, manageri în cadrul serviciilor locale și centrale culturale și de patrimoniu, ghizi culturali, manageri în turism sau de patrimoniu cultural-istoric, referent de specialitate așezământ cultural; referent relații externe, specialist în protocol și ceremonial (conform standardelor ARACIS, 2017).

În ceea ce privește opțiunea de angajare în *companii*, standardele ARACIS (2017) nu ilustrează tipurile de ocupații disponibile pentru absolvenții de studii universitare de licență cu specializări în limbi străine. Așadar, pentru a vedea care sunt domeniile în care companiile mari și mici de pe piața muncii din România oferă de lucru cunoscătorilor de limba rusă, am consultat atât studii de specialitate, cât și articole de presă și site-uri de recrutare.

În categoria studiilor de specialitate, autorii tratează atât probleme legate de prezența companiilor rusești în România, cât și oportunitățile de export ale companiilor românești în Federația Rusă și/sau spațiul

rusofon. În această secțiune prezentăm câteva idei despre primul aspect, tratarea celui de-al doilea rămânând ca temă de aprofundare ulterioară³⁷².

Dintre companiile rusești prezente pe piața românească, următoarele sunt cel mai frecvent menționate în studiile de specialitate: ALRO Slatina, Arcelor Mittal, Gazprom, Lukoil, Luxoft, OMZ (Upet, Târgoviște), Ruskii Aluminii (Alor Oradea), Mechel (cu uzinele Mechel Câmpia Turzii – INSI, Mechel Târgoviște – COS, Ductile Steel Oțelu Roșu, Ductile Steel Buzău, Laminorul Brăila și Mechel Târgoviște Repairs) – companie devenită ulterior Invest Nikarom, Tehnosteel, Temerso, TMK, Vimetco Holding (care deține Alro Slatina și Alum Tulcea), sau Wintershall (companie ruso-germană) (conform Dăscălescu et al., 2010, Dura & Drigă, 2012, New Direction. Poręba et al., 2018). Aceste companii sunt înregistrate drept companii din Federația Rusă sau prin intermediul filialelor din Olanda, Austria, Germania sau Elveția. În plus, New Direction. Poręba et al. (2018) arată că „investițiile rusești în România sunt numeroase și destul de mari, iar companiile rusești sunt foarte active într-o varietate de sectoare ale economiei românești” (p. 8, traducerea autoarelor): industria siderurgică, industria metalurgică, industria petrolieră, dar și în tehnologia informației.

Într-un articol dedicat împlinirii a 10 ani de activitate a Centrului Cultural Rus din Academia de Studii Economice din București, Mohanu et al. (2019) ilustrează domeniile în care profesează cursanții Centrului proveniți din mediul de afaceri, date colectate prin intermediul formularului de înscriere la cursurile de limba rusă oferite gratuit de Centru. Se arată că aceștia participă la cursuri atât din motive profesionale, cât și din motive personale (p. 97), majoritatea fiind „angajați în multinaționale (11.56%), învățământ superior (10.88%), ministere (10.2%) și alte instituții din administrația publică (8.16%)”, dar și în industria IT, sănătate, bănci, turism, cultură, domeniul juridic, construcții, comerț, asigurarea ordinii publice, industria energetică sau industria auto (pp. 98-99, traducerea autoarelor).

Informații generale despre prezența companiilor rusești pe piața muncii din România putem obține din publicațiile Băncii Naționale a României sau Oficiului Național al Registrului Comerțului. În raportul intitulat „Investițiile străine directe în România în anul 2019” publicat de Banca Națională a României (BNR, 2020), Federația Rusă se află în top 20 investitori străini, după țara de origine (p. 17), cu investiții în valoare de 154 de milioane de euro la finalul lui decembrie 2019 (p. 35). Mai multe detalii aflăm din raportul intitulat „Societăți cu participare străină la capital. Sinteza statistică a datelor din Registrul Central al Comerțului la 31 decembrie 2019”, elaborat de Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC, 2019). În acest raport, se arată că 546 de societăți din România au participație străină rusească la capitalul social (p. 9), în creștere față de 518 societăți în anul 2018 (p. 27).

Din perspectiva camerelor de comerț bilaterale existente în România, există atât Camera de Comerț Bilaterală Româno-Rusă (cu Federația Rusă), cât și alte 5 camere de comerț în parteneriat cu țări în care limba rusă se vorbește pe scară largă: Estonia, Polonia, Ucraina, Letonia sau Kyrgyzstan (conform site-ului Uniunii Camerelor de Comerț Bilaterale din România - UCCBR, nedatat). Pe site-ul Asociației Camera de Cooperare Economică și Culturală Romano-Rusă (CECRR, nedatat), se subliniază domeniile în care se dorește dezvoltarea relațiilor economice bilaterale româno-ruse:

„Piața Federației Ruse este una dintre cele mai importante piețe din lume. Necesitățile acestei piețe sunt foarte diverse, de la articole de îmbrăcăminte, produse agricole, pomicole, viticole până la utilaje de foraj petrolier și utilaje industriale.”

³⁷² Dintre publicațiile referitoare la relațiile comerciale româno-ruse care discută oportunitățile de exploatare a pieței rusești de către România, amintim aici: Tudoroiu (2008), Nicolae (2016), Bostan (2016), Liuhto (2018), MMACA (2018), MEEMA (2020).

În plus,

„CCECRR dorește să sprijine comunicarea și cooperarea bilaterală în numeroase domenii, cum ar fi spre exemplu cel medical, sau în domeniul construcțiilor – atât medicii specialiști, cât și inginerii din România bucurându-se de o foarte bună apreciere în Rusia. De asemenea, CCECRR dorește să ajute la promovarea turistică reciprocă a celor două țări, inclusiv prin promovarea turismului ecumenic, medical, comercial, tehnic etc.”

Secțiunea „Propuneri de afaceri” de pe site-ul CCECRR conține oferte de afaceri propuse de companii rusești atât celor care doresc să investească/ lucreze în România, Federația Rusă sau alte țări (Bulgaria, Kazahstan etc.). Dintre domeniile în care activează aceste companii, amintim: agricultură, construcții, industria farmaceutică și medicală, industria petrolului, industria auto, industria lemnului, inginerie, transporturi feroviare etc. Aceste oferte sunt preluate și pe site-urile unor camere de comerț și industrie din diferite regiuni din România (vezi site-ul Camerei de Comerț și Industrie Suceava – CCISV, nedatată, și al Camerei de Comerț și Industrie Bihor – CCIBH, nedatată), care menționează câteva dintre companiile rusești în căutare de parteneri: Russian Export Center, Global Rus Trade, Savala, Biona, Uvardrev Holding, Severstal etc.

Din articole de presă aflăm detalii atât despre companiile rusești pe piața muncii din România, cât și despre cererea de cursuri de limbi străine din partea celor care doresc să-și îmbunătățească șansele de a obține un loc de muncă mai bine plătit. Pe de o parte, companiile rusești menționate de articolele de presă sunt: ALRO, Gazprom, Invest Nikarom (fostul Mechel), Lukoil, TMK (companii menționate și în studiile citate anterior), alături de Enercom, Transmashholding, Yandex (conform Hotnews, 2014, Europa Liberă România, 2019). De asemenea, articolele de presă subliniază faptul că „[i]nvestitorii ruși vin în România în special prin intermediari sau apelând la firme subsidiare din țări europene cu un regim fiscal mai relaxat – Olanda, Cipru, sau cu care au parteneriate de tradiție – Germania, Italia” (Europa Liberă România, 2019). Pe de altă parte, se reliefează faptul că „printre cerințele angajatorului se numără și capacitățile lingvistice pentru [...] limbi precum [...] rusa sau alte limbi slave (poloneza, slovacă, cehă etc.)” (WallStreet, 2010), ceea ce duce la o cerere crescută de cursuri de limba rusă la centrele private de limbi străine – cursanții sunt dispuși să plătească „până la 780 de euro pentru 20 de cursuri individuale” deoarece „au realizat că reprezintă o șansă în plus pentru un loc de muncă mai bun sau se vor descurca mai bine la locul de muncă actual” (AlephNews, 2019) și pot obține „atât un job mai bun, cât și un salariu pe măsură” (EJobs, 2020).

De pe site-urile de recrutare putem afla ofertele de muncă disponibile în mod curent. S-a arătat anterior în acest capitol, în secțiunea dedicată limbii engleze, că angajatorii de pe piața din România au nevoie de specialiști care să aibă cunoștințe de engleză și rusă în 8 domenii: call center și suport clienți; contabilitate, bănci, finanțe, asigurări; inginerie; IT și telecomunicații; medicină și sănătate, farmacii; resurse umane; servicii transport/ curierat, logistică; vânzări, comerț/ retail, imobiliare (vezi anunțurile publicate pe site-ul Ejobs în iunie 2021). Potrivit anunțurilor de recrutare publicate de BestJobs, Ejobs, Hipo.ro și MyJob în iunie 2021, cele mai cunoscute companii care angajează cunoscători de limba rusă sunt: companii rusești (Grupul ALRO – producător de aluminiu, Berezka – rețea de magazine alimentare, Biona – producător de îngrășăminte, Gazprom – companie energetică, Lukoil – companie petrolieră, NTT/ New Pipe Technologies – producător de țevi, Severstal – producător de oțel, TMK – producător de țevi, Uvardrev Holding – producător de plăci aglomerate compozite, Yandex – tehnologia informației), dar și companii românești (Business Global Hub – externalizare servicii financiare în engleză, franceză, rusă și spaniolă, Dare Talent Development – resurse umane), companii europene (Kaufland, Germania – lanț de hipermarketuri, Maersk, Danemarca – servicii de transport și logistică, Schneider Electric, Franța – companie energetică, Veo Worldwide Services, Anglia – externalizare servicii), companii americane (Genpact – externalizare servicii financiare, aprovizionare, IT etc., Jet Advisor – transport aerian, Ipro Llc – tehnologia informației) și companii asiatice (Wipro, India – externalizare servicii). Regiunile în care se caută vorbitori de limba rusă sunt: București, Buftea, Buzău, Cluj-

Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Oradea, Sulina, Timișoara, Zalău, dar și în străinătate la Bratislava (Slovacia), Oslo (Norvegia), Lotte (Germania), sau „la distanță”. Nivelul de competență lingvistică în limba rusă cerut de angajatori – așa cum reiese din anunțurile de recrutare publicate pe site-urile amintite – este nivelul mediu sau avansat.

În concluzie, competențele medii și avansate de limba rusă nu pot fi decât un avantaj la angajare, indiferent de domeniul sau postul vizat. Cunoscătorii de limba rusă se pot angaja în învățământ, traducere și interpretariat, dar și în companii – atât din Federația Rusă sau alte țări în care se vorbește limba rusă, cât și din alte țări de pe glob: Europa (Danemarca, Franța, Germania, Marea Britanie), America (Statele Unite ale Americii) sau Asia (India).

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Bostan, Ionel. 2016. „International trade of Romania in the context of its low economic potențial”, *CES Working Papers*, VIII, 4, pp. 611-624, https://ceswp.uaic.ro/articles/CESWP2016_VIII4_BOS.pdf.
- Dăscălescu, Virgil, Niclae, Elena, Ion (Zgreabăn), Irina. 2010. „New findings on actual and potential trade between Romania and the Russian Federation: A gravity approach”, *Romanian Journal of Economic Forecasting* – 4, pp. 102-124, http://www.ipe.ro/rjef/rjef4_10/rjef4_10_8.pdf.
- Dura, Codruța, Drigă, Imola. 2012. „Russian multinationals in Romania and their impact upon the Romanian economy”, *Annals of the University of Petroșani, Economics*, 12(1), pp. 109-120, <https://www.upet.ro/annals/economics/pdf/2012/part1/Dura-Driga.pdf>.
- Liuhto, Kari. 2018. „The economic relations between Romania and Russia”, Finlanda, Turku: University of Turku, https://www.researchgate.net/publication/323836308_The_economic_relations_between_Romania_and_Russia.
- Mohanu, F., Căplescu, R.D., Dima, V.V. 2019. „ASE’s Russian Cultural Center – 10 Years of Activity”, in Militaru, Marina-Luminița (coordinating editor), Dima, Viorela-Valentina, Enache, Antonia, Mureșan, Laura-Mihaela, Rusu, Olivia-Cristina, Marinescu, Roxana, Radler, Dana, Dărăbanț, Maria (Co-editors), *Proceedings of the 8th International Conference: Synergies in Communication (SiC) Bucharest, Romania, 31 October - 1 November 2019*, Editura ASE, București, 2019, ISSN 2284 – 6654, pp. 92-104, <https://sic.ase.ro/wp-content/uploads/10.Mohanu.pdf>.
- Nicolae, Elena E. (2016). *Relațiile economice româno-ruse la începutul secolului XXI - realități, perspective*, teză de doctorat, București: Academia de Studii Economice din București.
- Tudoroiu, Theodor. 2008. „From spheres of influence to energy wars: Russian influence in post-Communist Romania”, *Journal of Communist Studies and Transition Politics*, 24:3, pp. 386-414, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13523270802267922>.
- Surse online**
- AlephNews.ro. 2020. „Cele mai căutate limbi străine printre români. Studiază coreeana, suedeza: cât costă cursurile”, articol de Cristi Badea, 15 sept. 2020, <https://alephnews.ro/lifestyle/cele-mai-cautate-limbi-straine-printre-romani-studiaza-coreeana-suedeza-cat-costa-cursurile/>, accesat în mai 2021.
- ARACIS. 2017. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente comisiei de specialitate nr. 2 Științe umaniste și teologie”, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/2._Standarde_ARACIS-Comisia_2._Stiinte_umaniste_si_teologie_-_2017.pdf.
- BestJobs. nedat. <https://www.bestjobs.eu/ro/locuri-de-munca>, accesat în iunie 2021.
- Biblioteca Națională a României. 2020. „Bibliografia cărților în curs de apariție”, <https://www.bibnat.ro/Bibliografia-CIP-s87-ro.htm>, accesat în martie 2021.
- BNR. 2020. „Investițiile străine directe în România în anul 2019”, Banca Națională a României, <https://www.bnr.ro/SearchResult.aspx>, accesat în martie 2021.
- CCIBH. nedat. „Camera de Comerț și Industrie Bihor”, <https://ccibh.ro/2020/02/05/companii-rusesti-in-cautare-de-parteneri/>, accesat în martie 2021.

- CCISV. nedatat. „Camera de Comerț și Industrie Suceava”, <http://ccisv.ro/content/companii-rusesti-in-cautare-de-parteneri/>, accesat în martie 2021.
- CECRR. ro. nedatat. „Asociația Camera de Cooperare Economică și Culturală Romano-Rusă” – CECRR, <https://www.ccecr.ro/>, accesat în martie 2021.
- CRȘC. nedatat. „Centrul Rus de Știință și Cultură la București” – CRȘC, <https://rou.rs.gov.ru/ro>, accesat în martie 2021.
- EJobs. nedatat. <https://www.ejobs.ro/>, accesat în iunie 2021.
- EJobs. 2020. „Descoperă topul celor mai căutate limbi străine! Ele îți aduc jobul dorit”, 18 mai 2020, <https://cariera.ejobs.ro/limbi-straine/>, accesat în mai 2021.
- Euronews. 2018. „Russian rising: the global demand to learn the language of Tolstoy”, articol de Sergey Shcherbakov, 7.12.2018, <https://www.euronews.com/2018/12/07/russian-rising-the-global-demand-to-learn-the-language-of-tolstoy>, accesat în martie 2021.
- Europa Liberă România. 2019. „Noul val de investiții rusești în România”, articol de Andrei Luca Popescu, 18 aug. 2019, <https://romania.europalibera.org/a/noul-val-de-investiti%C8%9Bii-ruse%C8%99ti-%C3%AEn-rom%C3%A2nia-/29959648.html>, accesat în octombrie 2020.
- European Union/ Uniunea Europeană. 2011. „The Language Guide for European Business. Successful Communication for International Trade”, Luxembourg: Publications Office of the European Union, https://nellip.pixel-online.org/files/publications_PLL/08_The%20Language%20guide%20for%20European%20business.pdf, accesat în octombrie 2020.
- European Union. OMC. 2012. *Languages for Jobs. Providing Multilingual Communication Skills for the Labour Market*. Retrieved from https://ec.europa.eu/assets/eac/languages/policy/strategic-framework/documents/languages-for-jobs-report_en.pdf, accesat în octombrie 2020.
- Hipo.ro. nedatat. <https://www.hipo.ro/>, accesat în iunie 2021.
- Hotnews. 2014. „Câtă influență are Rusia în economia României. Companiile-cheie, oligarhii și situația lor la zi”, 13 apr. 2014, <https://www.hotnews.ro/stiri-esential-17030369-cata-influenta-are-rusia-economia-romaniei-companiile-cheie-oligarhii-situatia-lor.htm>, accesat în octombrie 2020.
- MMACA. 2018. „Îndrumar pentru afaceri: Federația Rusă. Iunie 2018”, Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat – MMACA, Direcția Europa Necomunitară și Asia Centrală, http://www.imm.gov.ro/adaugare_fisiere_imm/2018/11/RUSIA_Indrumar-de-afaceri-sept.2018-1.pdf, accesat în martie 2021.
- MEEMA. 2020. „Îndrumar pentru afaceri: Federația Rusă. Iunie 2020”, Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri – MEEMA, Direcția Generală Comerț Exterior, http://www.imm.gov.ro/adaugare_fisiere_imm/2018/11/Indrumar-de-afaceri-F.Rus%C4%83-24-Iunie-2020-r.pdf, accesat în martie 2021.
- MyJob. nedatat. <https://www.myjob.ro/>, accesat în iunie 2021.
- New Direction. Poreba et al. 2018. „The historical and current state of Romanian-Russian Relations”, report by Poreba, Tomasz, Górka, Stanisław, Gosu, Armand, Manea, Octavian, Rebegea, Corina, Chorabik, Zuzanna, Burssels: New Direction. The Foundation for European Reform, <https://newdirection.online/2018-publications-pdf/ND-Report-RomaniaRussia-preview%28low-res%29.pdf>, accesat în martie 2021.
- ONRC. 2019. „Societăți cu participare străină la capital. Sintează statistică a datelor din Registrul Central al Comerțului la 31 decembrie 2019”, Nr. 258, Oficiul Național al Registrului Comerțului, <https://www.onrc.ro/index.php/ro/statistici?id=254>, accesat în martie 2021.
- Traducători Autorizați.ro. nedatat. „Lista Traducătorilor Autorizați din România. Ghidul tau pentru Traduceri Autorizate”, <https://www.traducatoriautorizati.ro/>, accesat în martie 2021.
- UCCBR. nedatat. „Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale din România”, <https://www.uccbr.ro/camere-de-comert-bilaterale/>, accesat în mai 2021.
- WallStreet.ro. 2010. „În HP România, angajații vorbesc 22 de limbi străine”, 16 febr. 2010, <https://www.wall-street.ro/articol/Careers/80319/In-HP-Romania-angajatii-vorbesc-22-de-limbi-straine.html>, accesat în mai 2021.
- Wall-Street.ro. 2020. „«Vânătoarea» de vorbitori de limbi străine. Salariile ajung la 12.000 lei lunar, iar la mare căutare sunt cunoscătorii a trei limbi”, articol de Alice Gheorghe, 10 febr. 2020, <https://www.wall-street.ro/articol/Careers/249725/vanatoare-de-vorbitori-de-limbi-straine-salariile-ajung-la-12-000-lei-lunar-iar-la-mare-cautare-sunt-cunoscatorii-a-trei-limbi.html#gref>, accesat în octombrie 2020.

6.9 Limba japoneză pe piața muncii din România

Raluca Marina NICOLAE

Cooperarea dintre guvern și industrie, o etică profesională solidă, înalta tehnologie și un segment de apărare redus (1% din PIB) au ajutat Japonia să avanseze rapid la rangul de a doua țară din lume sub aspect tehnologic și a treia la nivelul parității puterii de cumpărare (după SUA și China). Prima caracteristică notabilă a economiei japoneze este modul în care producătorii, furnizorii și distribuitorii lucrează împreună în grupuri numite *keiretsu*, iar a doua caracteristică este garantarea angajării pe viață pentru o mare parte din populația activă de la orașe³⁷³. Exporturile reprezintă 17,7% din PIB-ul total al Japoniei, iar în cadrul acestora, exporturile de produse de înaltă tehnologie au devenit motorul creșterii economice din Japonia încă din anii 1960.

În 2017, Japonia a fost a treia cea mai bogată țară de pe mapamond, exportând mărfuri în valoare de 712 miliarde de dolari, cu 11,8% mai mult decât în 2016 și importând, în total, mărfuri în valoare de circa 684 miliarde dolari, în creștere cu 14% față de 2016³⁷⁴.

6.9.1 Relațiile comerciale ale Japoniei cu Uniunea Europeană și România

Japonia este unul dintre cei mai importanți parteneri economici ai Uniunii Europene. Ambele economii acoperă împreună 40% din PIB-ul mondial, 30% din comerțul mondial și furnizează cca 50% din fluxul mondial de FDI (investiții străine directe). Japonia este o destinație majoră pentru FDI europene precum și un important partener comercial al UE, volumul total al exporturilor și importurilor fiind de 124,8 miliarde euro, în 2016³⁷⁵.

În acest context, pe 1 februarie 2019, a intrat în vigoare Acordul de Parteneriat Economic (APE) UE-Japonia, cel mai mare acord comercial negociat de Uniunea Europeană până în prezent. Acordul de Parteneriat Economic UE-Japonia elimină taxele vamale, simplifică procedurile de export pentru majoritatea produselor europene, mai ales pentru produsele agricole, și garantează accesul pe piața achizițiilor publice din 48 de orașe mari din Japonia, asigurând pentru producătorii europeni accesul pe o piață cu peste 127 milioane de consumatori. O importanță deosebită a fost, de asemenea, acordată domeniului serviciilor, mai ales în ceea ce privește serviciile financiare, comerțul electronic, telecomunicațiile și transportul.

Japonia ocupă locul 13 în rândul partenerilor comerciali ai României din afara UE și locul 25 în topul investitorilor străini în România³⁷⁶. Iată cum se prezintă evoluția schimburilor comerciale bilaterale în perioada 2007-2017³⁷⁷.

Tabelul 6.22 Schimburi comerciale bilaterale România versus Japonia

An	Exporturi din Japonia către România*	Importuri din România către Japonia*	Total*
2007	187,44	165,04	352,47
2008	206,83	182,11	388,94
2009	230,69	203,12	433,81
2010	249,92	220,05	469,96
2011	272,64	240,05	512,69

³⁷³ http://www.imm.gov.ro/adaugare_fisiere_imm/2018/11/INDRUMAR-DE-AFACERI-JAPONIA-2019.pdf.

³⁷⁴ http://www.imm.gov.ro/adaugare_fisiere_imm/2018/11/INDRUMAR-DE-AFACERI-JAPONIA-2019.pdf.

³⁷⁵ http://www.imm.gov.ro/adaugare_fisiere_imm/2018/11/INDRUMAR-DE-AFACERI-JAPONIA-2019.pdf.

³⁷⁶ <http://www.imm.gov.ro/ro/2019/02/01/acordul-de-parteneriat-economic-ue-japonia-creaza-noi-opportunitati-de-afaceri-pentru-companiile-romanesti/>.

³⁷⁷ https://www.economica.net/40-000-de-romani-lucreaza-in-companiile-japoneze-din-romania-cei-mai-multi-in-productie_152592.html.

An	Exporturi din Japonia către România*	Importuri din România către Japonia*	Total*
2012	299,90	264,06	563,96
2013	230,69	203,12	433,81
2014	214,21	188,61	402,83
2015	230,69	203,12	433,81
2016	249,92	220,05	469,96
2017	239,92	211,25	451,17

Sursa: Economica.net. (2018), https://www.economica.net/40-000-de-romani-lucreaza-in-companiile-japoneze-din-romania-cei-mai-multi-in-productie_152592.html.

La data de 30 noiembrie 2018, Japonia a ocupat locul 24 în clasamentul pe țări de rezidență a investitorilor străini (conform Oficiul Național al Registrului Comerțului), în România fiind înregistrate 368 de societăți comerciale cu capital japonez (0,17% din totalul societăților mixte înregistrate), cu o valoare totală a capitalului social subscris de 322,2 milioane dolari (0,43% din totalul investițiilor străine directe efectuate în România)³⁷⁸.

6.9.2 Companii japoneze în România și piața muncii

Prima companie japoneză care a investit în România a fost Koyo. În anii 1970, Koyo a adus tehnologie producătoare de rulmenți la Alexandria. Acordul cu statul român a fost semnat în 1971, iar producția propriu-zisă a fost demarată în 1974. După căderea regimului comunist, Koyo a preluat fabrica de rulmenți din Alexandria, iar din 1998 funcționează sub nume Koyo România. O altă companie din Japonia care a făcut investiții substanțiale după 1989 este Japan Tobacco International (JTI), care și-a început activitatea în 1993. De atunci, mai multe companii importante au deschis aici fabrici. 102 companii japoneze sunt prezente pe piața locală, derulând investiții fie direct, prin companiile mamă, fie prin sucursalele europene, arată datele Japan External Trade Organization (JETRO)³⁷⁹.

Ambasada Japoniei la București a comunicat că există 44 de mari companii manufacturiere, care încadrează în jur de 37.000 de persoane în România. În afară de companiile producătoare, mai sunt și serviciile, cum ar fi cele IT. Dacă luăm în calcul și personalul care lucrează în companiile japoneze de servicii din România, se ajunge la un număr de aproximativ 40.000 de angajați români în companii japoneze. O investiție de 30 de milioane de euro a fost anunțată de compania Calsonic Kansei, prezentă în România din 2016. Japonezii vor deschide o fabrică de componente electronice la Ploiești, unde se vor crea circa 300 de noi locuri de muncă. Printre cele mai importante companii din Țara Soarelui Răsare se numără Takata, Marubeni, Sumitomo, Yusen Logistics, Roki, Makita și Fuji³⁸⁰. Conform JETRO, principalele domenii de activitate ale firmelor japoneze sunt componente auto, industrie farmaceutică și aparatură medicală.

³⁷⁸ http://www.imm.gov.ro/adaugare_fisiere_imm/2018/11/INDRUMAR-DE-AFACERI-JAPONIA-2019.pdf.

³⁷⁹ https://www.economica.net/40-000-de-romani-lucreaza-in-companiile-japoneze-din-romania-cei-mai-multi-in-productie_152592.html.

³⁸⁰ https://www.economica.net/40-000-de-romani-lucreaza-in-companiile-japoneze-din-romania-cei-mai-multi-in-productie_152592.html.

Figura 6.16 Companii japoneze manufacturiere din România

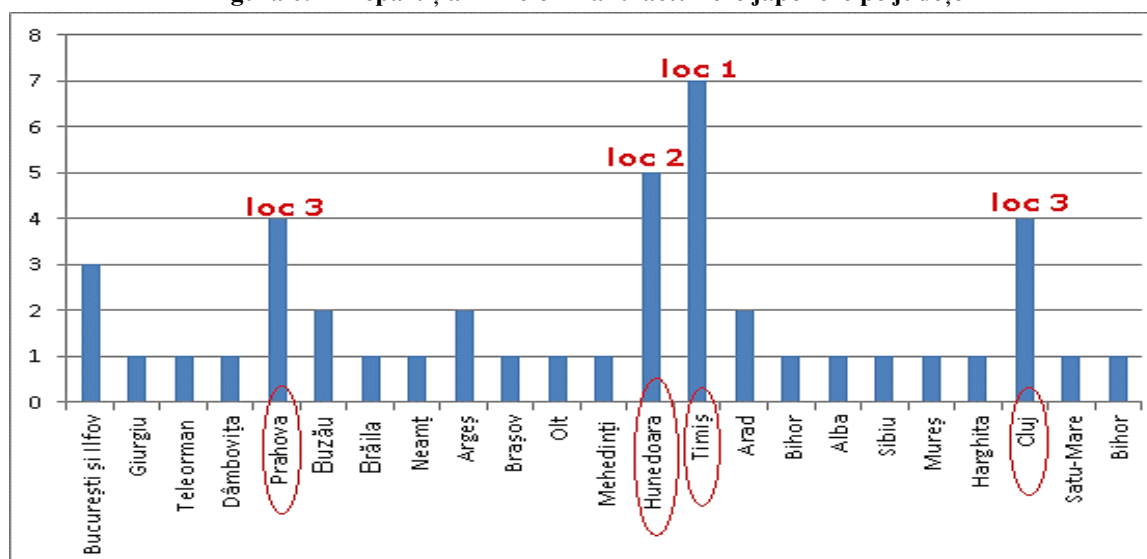
©2019 JETRO

26

Sursa: JETRO Japan External Trade Organization/ Organizația Japoneză pentru Comerț Exterior, <https://www.jetro.go.jp/biz/areareports/2021/7311a7a815e66d75.html>.

Conform distribuției companiilor manufacturiere japoneze în Japonia, marea majoritate sunt concentrate în Muntenia (București și sector Ilfov, județele Prahova, Argeș și Buzău) și Transilvania (județele Timiș, Hunedoara, Cluj). Surprinzător este că județele din Transilvania au un număr mai mare de firme manufacturiere decât Bucureștiul și județele limitrofe, prin urmare, absolvenții dispuși să aibă o carieră într-o firmă japoneză manufacturieră trebuie să provină, sau să fie dispuși să se mute în județele Timiș, Hunedoara, Cluj, Prahova sau zonele din jurul Bucureștiului.

Figura 6.17 Repartiția firmelor manufacturiere japoneze pe județe

Sursa: analiza proprie, pe baza datelor de pe site-ul JETRO (nedatat).

În ceea ce privește cerințele de angajare la aceste firme, se pare că prioritară ar fi cunoașterea limbii engleze, și, în plan secund, a japonezei. În paralel însă, există firme japoneze de IT care ar dori să angajeze specialiști în programare pe calculator. Un exemplu în acest sens este firma japoneză de resurse umane Human Resocia, pătrunsă în 2018 pe piața românească pentru a găsi absolvenți/ingineri/ciberneticieni talentați, dispuși să învețe limba japoneză (nivel N3³⁸¹) și să vrea să lucreze în Japonia.

O altă oportunitate pe piața muncii din România care vizează absolvenții de filologie o constituie editurile românești (Humanitas, Polirom, Nemira), care au început să traducă literatură niponă contemporană. Pentru angajarea la o editură este necesară buna cunoaștere a limbii japoneze.

În domeniul turismului, notabilă este și prezența firmelor românești care aduc în România turiști japonezi (Exact Tours, Prompt, Visit Romania, Atlantic, Fresh Experience etc.). La fel ca în cazul editurilor, pentru angajarea la aceste firme este necesară cunoașterea atât a limbii japoneze, cât și a englezei.

Bibliografie

Surse online

- Economica.net. 2018. „40.000 de angajați lucrează în companiile japoneze din România. Cei mai mulți, în producție”, articol de Andrada Ghira, 16 apr. 2018, https://www.economica.net/40-000-de-romani-lucreaza-in-companiile-japoneze-din-romania-cei-mai-multi-in-productie_152592.html, accesat în octombrie 2020.
- Japan External Trade Organization – JETRO/ Organizația Japoneză pentru Comerț Exterior. nedat. <https://www.jetro.go.jp/biz/areareports/2021/7311a7a815e66d75.html>, accesat în octombrie 2020.
- Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului. 2019. „Comunicat de presă: Acordul de parteneriat economic UE Japonia creează noi oportunități de afaceri pentru companiile românești”, 1 febr. 2019, <http://www.imm.gov.ro/ro/2019/02/01/acordul-de-parteneriat-economic-ue-japonia-creeaza-noi-oportunitati-de-afaceri-pentru-companiile-romanesti/>, accesat în octombrie 2020.
- Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului. 2019. „Îndrumar de afaceri în relațiile cu Japonia”, http://www.imm.gov.ro/adaugare_fisiere_imm/2018/11/INDRUMAR-DE-AFACERI-JAPONIA-2019.pdf, accesat în octombrie 2020.

---

³⁸¹ Aproximativ B1.2 din Cadrul European de Referință pentru Limbi.

6.10 Privire de ansamblu asupra inserției pe piața muncii din România a profesioniștilor cu competențe multilingve

Florina MOHANU

În capitolul intitulat „Competențele lingvistice și inserția pe piața muncii din România” am încercat să oferim cât mai multe detalii despre oportunitățile de angajare ale cunoscătorilor de limbi străine. Capitolul a debutat cu o prezentare generală a competențelor profesionale (inclusiv de limbi străine) cerute pe piața muncii, apoi a oferit detalii concrete despre tipuri de joburi și domenii, precum și exemple de companii românești și străine în care se solicită cunoștințe de engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, rusă și japoneză; o secțiune a capitolului s-a referit în mod detaliat la opțiunile de angajare ale cetățenilor străini vorbitori de limba română.

Prezentarea generală a competențelor profesionale cerute pe piața muncii din România a avut în vedere două direcții: competențele profesorilor de limbi străine și competențele cerute de angajatori, indiferent de domeniu.

Pentru competențele profesorilor de limbi străine, cercetarea a avut în vedere legislația națională (Legea Educației Naționale Nr. 1/ 2011, OMECȘ Nr. 4.476/ 2016), standardele pentru profesia didactică – învățământ preuniversitar (MEC. Gliga, L. (coord.), 2002), programa pentru Examenul național de definitivare în învățământ (MECȘ, 2015), standardele pentru domeniul „Științe umaniste și teologie” – învățământ universitar (ARACIS, 2017), precum și standardele europene în domeniu (COE-ECML-CEFRLT. Bleichenbacher et al., 2019) și standardele internaționale (vezi Dima & Ștefan, 2021, care prezintă sinoptic cadrele de referință din Europa, inclusiv România, Asia, SUA, Canada și Australia). Pe baza acestor documente, am concluzionat că profesorii de limbi străine trebuie să dețină cunoștințe de specialitate (cunoștințe lingvistice – fonetică și fonologie, morfo-sintaxă, semantică, lexicologie, tipologie discursivă și textuală, aspecte culturale, curente literare), cunoștințe și abilități pedagogice și metodice generale și specifice disciplinei predate, dar și să aibă o bună cultură generală și de cunoașterea mediului în care are loc predarea-învățarea, precum și abilități dintre cele mai diverse, de la competențe de comunicare cu diverse tipuri de public țintă, la competențe manageriale sau competențe digitale etc.

Pentru competențele cerute de angajatori, indiferent de domeniu, cercetarea efectuată în acest capitol s-a bazat pe trecerea în revistă a unor surse precum: legislație referitoare la competențele care trebuie dezvoltate de programele de studii universitare (i.e. H.G. Nr. 915/ 2017), rezultatele unor proiecte naționale (i.e. „Absolvenții și piața muncii” 2010-2012, „ACADEMIS” – vezi Vlăsceanu et al., 2009, 2010, sau „QUALITAS” – vezi Gogu & Iucu Bumbu (coord.), 2015), dar și cărți și articole de specialitate care analizează cerințele angajatorilor, atât din România, cât și din străinătate (Deaconu et al., 2014, Foerster-Pastor & Golowko, 2017, 2018, Stăiculescu (coord.) et al., 2017, Butum et al., 2020, Dima & Mohanu, 2020, și Mohanu, Dima & Lazăr, 2020). Rezultatele acestor cercetări au arătat că, indiferent de domeniu, angajatorii din România caută specialiști cu un bagaj complex de cunoștințe și competențe: de la cunoștințe de specialitate, la cunoștințe de limbi străine, la competențe direct legate de competențele lingvistice (e.g. gândirea critică, abilitatea de analiză și rezolvare de probleme, comunicare și lucru în echipă, abilități de redactare de documente sau de prezentare orală, abilități de cercetare etc.), la competențe numerice și digitale etc.

În ceea ce privește limbile străine de pe piața muncii din România, o amplă secțiune a prezentat datele extrase dintr-o varietate de surse: standarde naționale (i.e. ARACIS, 2017); publicații de interes profesional (e.g. Codul Ocupațiilor din România); studii și articole de specialitate realizate de instituții românești sau europene (Biblioteca Națională a României, UEFSICDI & CNFIS, Institutului Național de Statistică, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Comisia Europeană); instituții bancare și comerciale (Banca Națională a României, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale din România) și, desigur, o varietate de studii de specialitate realizate de cadre didactice universitare sau studenți.

Pe de o parte, am trecut în revistă oportunitățile de angajare care se ivesc pentru absolvenții de studii umaniste care au în componența lor studiul unor limbi străine: cadre didactice, autori/ jurnaliști/ lingviști (traducători/ interpreți, angajați ai unor edituri etc.), funcționari de stat, funcționari publici, consilieri etc. în instituții din administrația publică, dar și bibliotecari, arhivari, curatori sau alți specialiști în domeniul juridic, social și cultural sau ca lucrători în companii mari și mici:

- pentru domeniul *învățământ/ educație*, am identificat necesitatea de cadre didactice pentru 38 de limbi moderne, dintre care: 22 de limbi la nivel preuniversitar (armeană, bulgară, cehă, chineză, croată, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neogreacă, polonă, portugheză, română, rromani, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, turcă, ucraineană), 35 de limbi la nivel universitar (arabă, armeană, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, hindi, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neerlandeză (olandeză), neogreacă/ greacă, norvegiană, persană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană), 26 de limbi la nivel extrașcolar (arabă, bulgară, cehă, chineză, croată, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă/ greacă, norvegiană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă și ucraineană).
- pentru domeniul *autori/ jurnaliști/ lingviști*, ne-am axat pe meseria de traducător/ interpret (literar sau nu), pentru care pe piața muncii din România există cerere pentru 38 de limbi moderne (albaneză, armeană, arabă, azeră, bulgară, catalană, cehă, chineză, croată, daneză, ebraică, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, hindi, islandeză, italiană, japoneză, letonă, lituaniană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, norvegiană, persană, polonă, portugheză, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană). Limba română ca limbă străină este și ea căutată la nivel comunitar în domeniul traducerilor – pe baza rezultatelor Programului „Europa Creativă” din perioada 2014-2019, am constatat acordarea de finanțare europeană prin intermediul programului pentru proiecte editoriale de traducere din limba română (ca limbă străină) în 10 limbi europene (bulgară, croată, engleză, franceză, irlandeză, italiană, macedoneană, sârbă, slovenă, spaniolă).
- pentru opțiunea de *lucrători în companii mari și mici*, am arătat varietatea de domenii în care își pot găsi de lucru absolvenții de studii umaniste cu specializare în limbi străine: contabilitate și finanțe, IT și telecomunicații, marketing și comunicare, resurse umane, servicii transport/ curierat, turism și alimentație, vânzări etc.

Pe de altă parte, am analizat limbile străine cerute pe piața muncii de la angajați, indiferent de domeniul de specializare absolvit. Pe baza publicațiilor citate, am identificat un număr impresionant de limbi moderne menționate în context educațional (i.e. pentru care se cer profesori) și în alte contexte profesionale – i.e. 47 de limbi: albaneză, arabă, armeană, azeră, bosniacă, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, hindi, indoneziană, irlandeză, islandeză, italiană, japoneză, letonă, lituaniană, macedoneană, maghiară, malaeză, malteză, neerlandeză/ olandeză, neogreacă/ greacă, norvegiană, persană, polonă, portugheză, română, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, turkmenă și ucraineană.

Desigur, nu toate aceste limbi au aceeași pondere pe piața muncii din România. Cele mai căutate limbi străine sunt: engleza (folosită ca limbă predominantă în afacerile internaționale, inclusiv în companiile multinaționale care nu își au originea în țări anglofone), urmată de franceză, germană, italiană, spaniolă, dar și rusă sau limbi scandinave (daneză, neerlandeză/ olandeză, norvegiană, suedeză). Preferințele angajatorilor din România sunt similare cu cele ale angajatorilor din Uniunea Europeană, unde companiile preferă folosirea

următoarelor limbi de lucru: germană, engleză, franceză, rusă, spaniolă și italiană (conform European Commission. Hagen et al., 2006, p. 24).

Am remarcat și faptul că angajatorii din România – în speță cei cu activitate internațională – au nevoie de angajați poligloți, care cunosc limba engleză în combinație cu una sau mai multe limbi străine. Cele mai căutate combinații sunt: engleză și germană/ franceză/ limbi scandinave/ rusă, sau engleză și germană și franceză. Angajatorii sunt dispuși și să plătească mai mult angajații poligloți și să contribuie la dezvoltarea competențelor multilingve ale angajaților prin oferirea de cursuri de perfecționare.

De asemenea, ne-am referit pe scurt și la necesitatea ca angajații români să aibă solide cunoștințe de limbi străine pentru eventualitatea în care își vor desfășura activitatea în străinătate. Am amintit existența lucrătorilor detașați temporar din România în străinătate (e.g. în țări precum Belgia, Germania, Italia, Slovacia, conform Danaj & Zólyomi, 2018), a tinerilor (studenți) care efectuează stagii de practică profesională în străinătate prin Programul „Erasmus +” (atât în țările membre ale Uniunii Europene, cât și în alte țări din Europa, dar și Asia, America de Nord, America de Sud, Africa, Australia) (conform Comisia Europeană, nedatat. „Erasmus+ Stagiari”), a muncitorilor români angajați sezonier sau permanent în străinătate (în țări precum Austria, Belgia, Cehia, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Marea Britanie, Spania, Suedia, Ungaria, dar și pe continentul nord-american) (vezi Rusu, 2003, Vasile & Zaman (coord.), 2005, Cucuruzan, 2010 etc.). Pentru a beneficia de aceste oportunități de lucru este nevoie, firește, de competențe multilingve – atât în limbi de circulație internațională, cât și în limbi folosite pe plan local.

În secțiunea dedicată serviciilor de traducere și interpretariat din România am detaliat o serie de aspecte precum: furnizorii de servicii de traducere și interpretariat și clienții acestora, profilul traducătorului și interpretului de succes, limbile străine cerute, activități de traducere – instrumente de lucru și activități subordonate, tarifele practicate în domeniu, cadru legislativ privitor la drepturile și obligațiile traducătorului/interpretului, dar și ale furnizorilor de servicii lingvistice și ale clienților acestora. Subliniem existența unui număr impresionant de combinații de limbi străine oferite de furnizorii de servicii de traducere și interpretariat din România, putându-se ajunge până la 600 de combinații de limbi!

Totuși, cel mai frecvent se întâlnesc servicii lingvistice pentru limbile engleză, franceză, germană, italiană, și spaniolă, urmate de limbile albaneză, bulgară, croată, maghiară, polonă, rusă, sârbă, slovenă, turcă, și de limbile arabă, chineză, coreeană, japoneză etc. Tarifele pentru servicii de traducere și interpretariat diferă în funcție de numărul de cunosători de o anumită limbă străină: pentru limbile cel mai des întâlnite se tarifează cel mai puțin: pentru engleză, franceză, italiană, spaniolă, tariful pornește de la 25 de ron/pagina de 1800/2000 de caractere cu spații în limba țintă). Prețul traducerii crește pe măsură ce specialiștii în limba străină respectivă se găsesc mai greu: de exemplu, pentru limbile germană, maghiară, rusă, tariful pornește de la 40 de ron/pagină; pentru limbile cehă, croată, greacă, olandeză, polonă, turcă, tariful pornește de la 55 de ron/pagină; pentru limbile albaneză, arabă, catalană, chineză, daneză, ebraică, hindi, japoneză, latină, norvegiană, portugheză, sârbă, slovacă, slovenă, suedeză, ucraineană, tariful pornește de la 70 de ron/pagină; pentru limbile coreeană, finlandeză, macedoneană, tariful pornește de la 110 de ron/ pagină. Tarifele pentru serviciile de interpretare pornesc de la 150 de ron/oră și 150 de euro/zi pentru limbile cele mai frecvent utilizate, crescând pe măsură ce specialiștii în limba străină respectivă se găsesc mai greu.

Este de reținut faptul că, pentru a lucra ca traducător sau interpret în România, doritorii au mai multe opțiuni: pot urma programe de studii universitare de licență/ masterat în domeniul filologie (limbă și literatură, limbi moderne aplicate etc.), dar și în alte domenii de specializare pentru care Ministerul Culturii organizează examene de certificare (artă, fizică, informatică, istorie, medicină-farmacie, sociologie-politologie, științe economice, științe juridice, tehnică). Tarifele pentru susținerea examenelor de traducător diferă în funcție de ușurința cu care se găsesc specialiști în limba respectivă (vezi Tabelul 6.23 de mai jos). Promovarea examenului de traducător dă candidaților dreptul de a lucra în: instituții de stat, instituții europene sau internaționale, misiuni diplomatice, companii private românești sau străine, edituri, birouri de traduceri și/ sau interpretariat, case de avocatură etc. Profesioniștii lingviști care obțin și Autorizația de traducător emisă de către Ministerul

Justiției pot lucra ca traducător notarial (care autorizează și legalizează traducerile la notar) sau ca interpret autorizat (la notariate, cabinete de avocatură, bănci sau în orice instituție publică sau companie privată).

Tabelul 6.23 Ministerul Culturii - examenul de traducător: taxe diferențiate pe grupe de limbi

Anexa 1 - 400 de lei taxa de examen în sesiuni obișnuite și 800 de lei în sesiuni speciale	Anexa 2 - 600 de lei taxa de examen în sesiuni obișnuite și 1200 de lei în sesiuni speciale
engleză, franceză, germană, italiană, portugheză, rusă, spaniolă	arabă, bulgară, cehă, chineză, daneză, ebraică, japoneză, maghiară, neogreacă, neerlandeză/ olandeză, norvegiană, polonă, rromani, sârbă, slovacă, slovenă, suedeză, turcă, ucraineană

Sursa: CulturaData.ro, „Înscriere examene traducători”, <https://www.culturadata.ro/examen-traducatori/inscriere-examen-traducatori/>.

Profilul traducătorului/ interpretului este unul complex, nefiind suficientă cunoașterea limbii/ limbilor străine. În practică, activitatea în domeniu presupune multiple cunoștințe și abilități: cunoștințe de limbă generală și de specialitate, cercetare terminologică și alcătuire de glosare de termeni, tehnoredactare și corectură, revizie lingvistică, transcriere (a unor înregistrări audio sau video care trebuie traduse), management de proiect etc. Pentru toate acestea, profesioniștii lingviști se perfecționează permanent, apelând și la o mare varietate de instrumente de lucru, în format tipărit sau electronic.

După trecerea în revistă a competențelor profesionale cerute pe piața muncii din România – cu argumentarea necesității competențelor multilingve, în acest capitol am identificat și exemplificat o varietate de tipuri de locuri de muncă în multiple domenii pentru cunoscătorii de (una sau mai multe) limbi străine. Rezumăm în cele ce urmează principalele idei expuse în secțiunile dedicate limbilor engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, română ca limbă străină, rusă și japoneză.

Limba engleză este cea mai solicitată limbă străină pe piața muncii din România, așa cum reiese din toate categoriile de surse consultate: studii și articole, site-urile unor instituții precum Banca Națională a României, Oficiul Național al Registrului Comerțului și Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale din România, site-uri de recrutare. Limba engleză este limbă de comunicare internă și externă în companii din cca 40 de țări de pe glob (Europa, America, Asia, Africa, Orientul Apropiat, Orientul Mijlociu și Australia). Domeniile în care se solicită profesioniști cunoscători de limba engleză sunt atât domenii umaniste (învățământ, traducere și interpretare, domeniul juridic, social și cultural), cât și alte domenii (în administrația publică și în companii mari și mici). Nivelul de competență lingvistică cerut de angajatori este cel puțin nivelul mediu, adesea nivelul avansat. Este important de reținut că, atât în sfera umanistă, cât și în celelalte arii de activitate, pe baza surselor consultate am constatat că nu este suficientă cunoașterea limbii engleze, angajatorii cerând competențe multilingve (i.e. de limba engleză, împreună cu alte peste 20 de limbi străine). Exemplificăm mai jos cele 22 de domenii în care își pot găsi de lucru în companii românești și străine vorbitoarii de limba engleză:

- administrativ și secretariat (e.g. asistent manager, secretară);
- agricultură și zootehnie (e.g. responsabil piese de schimb mașini agricole, ajutor oenolog, laborant cereale);
- armată, pază și protecție (e.g. agent securitate hotel, tehnician sisteme de securitate);
- call center și suport clienți (e.g. agent suport clienți, agent/ operator call center, operator vânzări prin telefon, analist date);
- construcții și instalații (e.g. instalator, operator macarale, dulgheri/ cofrajori);

- contabilitate, bănci, finanțe, asigurări (e.g. economist, contabil, analist/ specialist achiziții, inspector/ broker/ consilier asigurări, casier bancar, analist financiar/ de riscuri);
- educație (e.g. profesor de limba engleză, educator, învățătoare, meditator, profesor de chimie);
- inginerie (e.g. inginer zootehnist, inginer mecanic, inginer calitate);
- IT și telecomunicații (e.g. specialist IT, programator, software developer, administrator rețea, junior IT researcher);
- legislativ și juridic (e.g. consilier juridic, avocat stagiar);
- management (e.g. director executiv, manager restaurant, expo manager);
- marketing și comunicare, publicitate (e.g. digital marketing specialist, email and content marketing specialist, copywriter);
- medicină și sănătate, farmacii (e.g. medic veterinar, asistenți medicali și infirmieri, analist chimist, supervisor laborator analize, farmacist depozit, recepționar clinică dentară, reprezentant medical, director vânzări – consumabile medicale);
- producție (e.g. mecanic secție producție, operator producție, coordonator mentenanță fabrică);
- protecția mediului (e.g. responsabil de mediu, safety inspector);
- resurse umane (e.g. agent/ specialist recrutare, specialist/ inspector resurse umane);
- prestări servicii, inclusiv au pair, baby sitter și curățenie (e.g. baby sitter/ bonă, personal curățenie, coordonator servicii curățenie);
- servicii transport/ curierat, logistică (e.g. șoferi profesioniști, dispecer, specialist logistică);
- sport/ artă/ divertisment (e.g. arhitect/ designer interior, handmade artist bijuterii, host casino, casier sală jocuri, decorator floral, terapeut remodelare corporală);
- tehnicieni (e.g. tehnician irigații, electrician, tehnician service, referent tehnic auto);
- turism și alimentație, HORECA (e.g. recepționară, agent încasări, barista, brutar, ospătar, bucătar, barman, agent turism);
- vânzări, comerț/ retail, imobiliare (e.g. agent/ reprezentant vânzări).

Limba germană este solicitată pe piața muncii din România de cca 600 de firme germane sau cu participație germană care operează pe teritoriul țării, membre ale Camerei de Comerț și Industrie Româno-Germană (AHK-Rumänien) și/sau ale Cluburilor economice germane din orașe precum Arad, Bacău, Brașov, Cluj-Napoca, Satu Mare, Sibiu, Târgu Mureș și Timișoara. La nivel național, firmele germane sau cu participație germană reprezintă peste 10% din firmele cu capital străin înregistrate în România, având peste 270000 de angajați (AHK, Jahresbericht, 2019). Domeniile în care se solicită profesioniști cunoscători de limba germană sunt atât domenii care nu necesită pregătire universitară (nivelul cunoștințelor de limbă cerut fiind minim A2), cât și domenii care necesită pregătire universitară (nivelul cunoștințelor de limbă cerut fiind minim B2). Dintre domeniile și tipurile de locuri de muncă în care cunoscătorii de limba germană își pot găsi de lucru amintim:

- administrativ și secretariat (e.g. secretară, crupier și dealer pentru casino);
- call center și suport clienți (e.g. agent call center, customer support/service agent, operator vorbitor de limba germană);
- construcții și instalații (e.g. maestru/supervisor construcții, instalator sanitar, zidar, fierar, betonist, dulgher);
- contabilitate și finanțe (e.g. Junior Procurement Officer, consultant/ specialist achiziții);
- educație (e.g. educatori, profesori);
- inginerie (e.g.);
- IT și telecomunicații (e.g. consultant suport IT, Network Activation Engineer, business developer, analist baze de date, specialist în asistență tehnică germană și engleză);

- legislativ și juridic (e.g. traducător autorizat engleză-germană);
- marketing și comunicare (e.g. marketing & research specialist HoReCa);
- medicină și sănătate (e.g. medic, asistent medical, îngrijitor/oare persoane vârstnice în Germania);
- producție și logistică (e.g. operator clarificare stocuri, șofer profesionist);
- resurse umane (e.g. recruiter);
- tehnicieni (e.g. electricieni);
- turism și alimentație (e.g. ospătar pentru nave de croazieră);
- vânzări (e.g. reprezentant vânzări).

Limba franceză este cerută pe piața muncii din România de numeroasele companii franceze sau care lucrează cu sau pentru piața franceză. Conform datelor Camerei Franceze de Comerț și Industrie din România (CCIFER), Franța este a treia sursă de capital străin în România, companiile franceze oferind peste 125000 de locuri de muncă directe (conform CCIFER, 2019). Principalele domenii în care se fac investiții franceze, în funcție de cifra de afaceri, sunt: industria prelucrătoare, comerț, intermedierea financiară (conform Wall-Street, 2019), existând interes și pentru domenii precum inovația, digitalizarea, agricultura sau orașul viitorului (conform CCIFER, 2019). Cunoscătorii de limbă franceză își pot găsi de lucru în domenii precum: construcții, cultură (la institute culturale sau în edituri), divertisment, finanțe-bănci, inginerie, IT și telecomunicații, învățământ (profesori de limba franceză), marketing și comunicare, producție și logistică, relații economice internaționale, servicii de sănătate, transporturi, turism și alimentație, vânzări etc. Dăm în continuare câteva exemple de companii franceze sau cu participare franceză prezente pe piața românească, ele nefiind singurele oportunități de angajare (cunoscătorii de limbă franceză având și oportunități profesionale în multiple țări francofone):

- construcții și instalații: Lafarge – Holcim, Saint-Gobain, Schneider Electric, STMicroelectronics, Thales Group, Thomson SA, Total, Veolia Environnement, VINCI;
- contabilitate și finanțe: BNP Paribas, BRD-Société Générale, Crédit Agricole, Dexia;
- inginerie: Airbus, Alstom, Arcelor-Mittal, Dassault Group, Engie, Suez;
- IT și telecomunicații: Alcatel-Lucent, Bouygues, Canal+Capgemini, France Telecom, Orange, TF1 Group, Ubisoft, Vivendi;
- marketing și comunicare: JCDcaux, Publicis;
- medicină și sănătate: Essilor, Sanofi-Aventis;
- producție și logistică: Expur, Groupe Renault, Michelin, PSA Peugeot Citroën;
- servicii înfrumusețare: L'Oréal;
- transport/ curierat: Air France-KLM;
- turism și alimentație: Accor, Danone, Pernod Ricard, Sodexo;
- vânzări: Balmain, Carrefour, Lagardère Group, Leroy Merlin, Unibail-Rodamco (imobiliare);
- altele: bunuri de lux: Christian Dior, Louis Vuitton, Moët, Hennessy.

Limba italiană este foarte utilă celor care doresc să se angajeze la companii italienești sau cu participare italiană din România și din străinătate; în România, numărul societăților cu capital italian se apropie de 48000 (conform ONRC, 2019). Principalele domenii de activitate ale acestor companii sunt: industria manufacturieră (produse textile, pielărie, încălțăminte), sectorul agro-industrial, sectorul energetic, tehnologie. Vorbitorii de limbă italiană își pot găsi de lucru în multiple domenii și posturi: pe piața afacerilor (e.g. manager clienți internaționali, consilier suport, consultant de vânzări, specialist în traduceri și pregătirea documentației, consultant în domeniul relațiilor internaționale, traducător/interpret, comerciant valutar, operator *call center*, corespondent, corector, importator/exportator, consultant operațiuni bancare

internaționale, consultant servicii clienți în limba italiană); în cultură/ turism (e.g. agent de turism, traducător/interpret, manager evenimente culturale, ghid turistic/interpret/ însoțitor turiști); în învățământ/ educație (e.g. cadru didactic preuniversitar sau universitar). Exemple de companii italienești prezente pe piața românească: construcții și instalații: Astaldi, Ducati Energia, Fincantieri, Prysmian, Siad, Tenaris; furnizori de energie electrică și gaz: Enel; producție și logistică: Maschio Gaspardo, Pirelli.

Limba spaniolă este necesară pentru a accede pe piața muncii atât în România (la una dintre cele peste 6000 de societăți cu participatie spaniolă existente în țară – conform ONRC, 2019, sau la companii multinaționale), cât și în străinătate (în Spania, dar și în alte țări din Europa – Cehia, Germania, Grecia, Irlanda, Polonia, Portugalia, Regatul Unit; în țări din America – Costa Rica, în țări din Africa – Africa de Sud; în țări din Asia - Filipine). Exemple de companii multinaționale care le oferă locuri de muncă vorbitorilor de limba spaniolă: Accenture, Amazon, Atento, Convergys, Luger & Makler, Sitel, Sykes, Teleperformance, Telus Internațional, Transcom etc. Printre domeniile de activitate/ în care își pot găsi de lucru vorbitorii de limba spaniolă amintim:

- administrativ și secretariat: agent de securitate națională, angajat al Inspectoratului General pentru Imigrări, interpret juridic, atașat cultural, funcționar UNESCO, traducător/interpret, agent SRI sau SIE, diplomat, angajat servicii externe, dispecer în cadrul serviciilor de urgență; asistent administrativ/ secretar;
- call center și suport clienți;
- contabilitate și finanțe: comerciant valutar, specialist operațiuni bancare internaționale, casier bancar;
- cultură: corector, redactor, traducător/interpret, coordonator evenimente culturale, scriitor/autor de blog/creator de conținut online;
- educație: profesor de limba spaniolă în mediul preuniversitar și universitar, dar și la centre particulare de limbi străine;
- IT și telecomunicații: corespondent străin, consultant servicii clienți (e.g. la RCS RDS);
- legislativ și juridic: traducător/ interpret;
- management: manager clienți internaționali;
- medicină și sănătate: salvator pe ambulanță;
- relații internaționale: consultant în domeniul relațiilor internaționale;
- resurse umane: relații cu clienții în limba spaniolă, specialist în resurse umane;
- social: asistent social;
- turism și alimentație: gent de turism, traducător/interpret, însoțitor turiști/interpret/ghid turistic, recepționar;
- vânzări: consilier suport, specialist în vânzări.

Limba română ca limbă străină este vorbită pe piața muncii din România de către cetățenii străini care își desfășoară aici activitatea profesională. Pe de o parte, cetățenii străini veniți la studii au posibilitatea de a lucra cu program redus (conform OUG Nr. 194/ 2002) în call centers, companii care au parteneriat cu universitățile pentru organizarea de internship-uri sau organizații non-profit (în domenii precum: educație, dezvoltare durabilă, mediu, susținerea persoanelor cu dizabilități). Pe de altă parte, cetățenii străini angajați în România fără a fi urmat în prealabil studii aici pot lucra pe bază de contract permanent sau detașare (conform OUG Nr. 194/ 2002). Pe parcursul șederii în România, pentru integrarea în viața economică, socială și culturală, cetățenii străini beneficiază de o serie de servicii de asistență, inclusiv de cursuri de perfecționare a cunoștințelor de limba română, organizate de: instituții publice, universități, centre particulare de limbi

străine, institute culturale străine din România sau/și Institutul Cultural Român și Institutul Limbii Române etc. Dintre domeniile de activitate în care cetățenii străini își găsesc de lucru în România amintim:

- agricultură și zootehnie;
- au pair, baby sitter și curățenie: curățenie, menaj, reciclare;
- call center și suport clienți;
- construcții și instalații;
- contabilitate și finanțe;
- educație: profesori de limbi străine;
- inginerie;
- IT și telecomunicații;
- legislativ și juridic;
- management: directori;
- marketing și comunicare;
- medicină și sănătate: asistență/ îngrijire, cadru medical;
- producție și logistică: e.g. în sectorul auto;
- resurse umane;
- servicii înfrumusețare: e.g. în centre spa;
- servicii transport/ curierat;
- turism și alimentație: HoReCa;
- vânzări.

Limba rusă poate constitui un avantaj pe piața muncii din România, pentru cei care doresc să obțină un loc de muncă fie în învățământ, traducere și interpretariat, fie în companii. Cunoșcătorii de limba rusă care doresc să se angajeze în companii, pot opta fie pentru una dintre cele peste 500 de companii cu participare rusească prezente pe piața din România (conform ONRC, 2019), fie pentru companii românești, europene, americane și asiatice care au nevoie de specialiști cu un nivel cel puțin mediu de cunoaștere a limbii ruse. Dintre companiile rusești care activează în România amintim: ALRO, Berezka, Biona, Gazprom, Lukoil, NTT/ New Pipe Technologies, Severstal, TMK, Uvardrev Holding sau Yandex. Dintre companiile cu sediul în alte țări decât Federația Rusă care au nevoie de profesioniști vorbitori de limba rusă amintim: Business Global Hub, Dare Talent Development (România), Kaufland (Germania), Maersk (Danemarca), Schneider Electric (Franța), Veo Worldwide Services (Marea Britanie), Genpact, Jet Advisor, Ipro Llc (SUA), Wipro (India). Analizând ofertele de pe site-urile de recrutare (e.g. BestJobs, Ejobs etc.) sau de pe site-urile unor organizații precum Camera de Cooperare Economică Româno-Rusă (CCECRR), vorbitorii de limba rusă își pot găsi de lucru în companii din România și din spațiul rusofon în domenii precum:

- call center și suport clienți;
- construcții și instalații;
- contabilitate și finanțe;
- cultură: traducător;
- educație: profesor de limba rusă în mediul preuniversitar și universitar, dar și la centre particulare de limbi străine;
- inginerie;
- IT și telecomunicații;
- legislativ și juridic: traducător/ interpret;
- servicii de înfrumusețare;
- turism și alimentație;
- vânzări.

Limba japoneză este un atu pe piața muncii din România, pentru cei care doresc să se angajeze la una din cele aproape 370 de companii cu participație japoneză existente în țară (conform ONRC, 2019). Pentru angajare, doritorii trebuie să facă dovada că dețin atât competențe de limba engleză, cât și de limba japoneză. Domeniile de activitate predilecte (și câteva exemple de angajatori) sunt:

- construcții și instalații: Marubeni, Sumitomo;
- cultură: traducător literar la edituri precum Humanitas, Nemira, Polirom;
- educație: profesor de limba rusă în mediul preuniversitar și universitar, dar și la centre particulare de limbi străine;
- IT și telecomunicații: Human Resocia;
- legislativ și juridic: traducător/ interpret;
- producție și logistică: componente auto (Calsonic Kansei, Roki, Takata), componente electrice (Makita), industrie farmaceutică, aparatură medicală (Fuji), logistică (Yusen Logistics), rulmenți (Koyo România), tutun (Japan Tobacco International – JTI);
- turism și alimentație: Atlantic, Exact Tours, Fresh Experience, Prompt, Visit Romania.

În concluzie, pe piața muncii din România sunt desosebit de utile competențele de limbi străine, cu accent pe necesitatea ca angajații să dețină competențe în mai multe limbi străine, nu doar una. Desigur, cunoștințele multilingve sunt doar un aspect din profilul complex al angajatului de succes – atât în sfera ocupațiilor umaniste, cât și în alte domenii de activitate.

Pe parcursul capitolului, am subliniat importanța limbii engleze ca limbă străină predominantă în mediul de afaceri românesc (în companii cu deschidere internațională – i.e. cu clienți, parteneri, filiale, operațiuni în mai multe țări), dar și prezența a numeroase alte limbi străine solicitate de diverse instituții de stat și companii private: albaneză, arabă, armeană, azeră, bosniacă, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, hindi, indoneziană, irlandeză, islandeză, italiană, japoneză, letonă, lituaniană, macedoneană, maghiară, malaeză, malteză, neerlandeză/ olandeză, neogreacă/greacă, norvegiană, persană, polonă, portugheză, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, turkmenă și ucraineană. Dintre acestea, sursele menționate fac cel mai frecvent referire la: engleză, franceză, germană, italiană, neogreacă, portugheză, rusă, spaniolă, urmate de cehă, chineză, croată, daneză, limbi nordice (finlandeză, neerlandeză/ olandeză, norvegiană, suedeză), japoneză, maghiară, polonă, turcă, ucraineană, dar și de arabă, armeană, bulgară, coreeană, ebraică, rromani, sârbă, slovacă sau slovenă. Cel mai rar sunt menționate limbile azeră, indoneziană, irlandeză, lituaniană, malaeză, malteză și turkmenă.

În ceea ce privește combinațiile de limbi străine cerute de companii, am observat următoarele: cel mai des se cer combinațiile de engleză și franceză – 17 domenii, engleză și germană – 15 domenii, engleză și italiană – 12 domenii, engleză și spaniolă – 11 domenii, engleză și rusă – nouă domenii; cel mai rar se cer combinațiile de engleză și norvegiană, portugheză sau suedeză – două domenii, engleză și catalană, chineză, croată, daneză, finlandeză, irlandeză, lituaniană, sârbă sau slovacă – câte un domeniu.

Tipurile de posturi și domenii de activitate disponibile pentru cunoscătorii de limbi străine sunt din cele mai diverse: de la domenii umaniste (i.e. învățământ, traducere și interpretare, domeniul juridic, social și cultural), la administrația publică și la numeroase domenii în companii mari și mici. Dintre cele din urmă, cel mai des apar anunțuri de angajare pentru candidați cu competențe multilingve în arii precum: call center și suport clienți – engleză și alte 16 limbi (cehă, chineză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, lituaniană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, spaniolă, suedeză), vânzări – engleză și alte 14 limbi (cehă, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă), transport și logistică – engleză și alte 11 limbi (cehă, daneză, franceză, germană, irlandeză, italiană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, rusă, spaniolă, turcă), IT și telecomunicații – engleză și alte zece limbi (cehă, franceză, germană, italiană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, polonă, rusă, spaniolă), resurse umane – engleză și alte nouă limbi (croată, franceză,

germană, italiană, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, polonă, rusă, spaniolă), inginerie – engleză și alte opt limbi (catalană, cehă, franceză, germană, italiană, polonă, rusă, spaniolă), contabilitate și finanțe – engleză și alte șase limbi (franceză, italiană, rusă, sârbă, spaniolă, turcă).

Bibliografie

Cărți și articole de specialitate

- Butum, L.C., Nicolescu, L., Stan, S.O., Găitănar, A. 2020. „Global Competences for Higher Education Graduates. Priorities and Opportunities for the Labour Market”, *Proceedings of ICERI2020 Conference*, pp. 8435-8443.
- Cucuruzan, Romana Emilia. 2010. *Migrația și mobilitatea forței de muncă din România în contextul integrării europene*, Cluj-Napoca: Editura Efes.
- Deaconu, Adela, Osoian, Codruța, Zaharie, Monica, Achim, Sorin Adrian. 2014. „Competencies in Higher Education System: An Empirical Analysis of Employers’ Perceptions”, *Amfiteatru Economic Journal*, Vol. XVI, No. 37, pp. 857-873.
- Dima, Viorela-Valentina, Mohanu, Florina. 2020. „Preparing for the Labour Market - Developing Students’ Multilingual and Research Skills”, *Synergy* 16 (2), pp. 117-130, http://www.synergy.ase.ro/issues/2020-vol16-no-2/1%20Dima_Mohanu.pdf.
- Dima, Viorela-Valentina, Ștefan, Laura Raluca. 2021. „ESP Student Feedback – A Tool to Develop both Students’ and Teachers’ Competences”, lucrare acceptată spre publicare în *Language Teaching Research Quarterly. Special Issue: Future Perspectives and Challenges of ESP/EAP In Honor of Helen Basturkmen's Contribution to ESP/EAP Research* 23, pp. 80-104, <https://eurokd.com/LTRQ/doi/10.32038/ltrq.2021.23.07.pdf>.
- Foerster-Pastor, U.S., Golowko, N. 2017. „Employability skills for the Romanian Outsourcing Industry”, *The 11th International Conference on Business Excellence – Strategy, Complexity, and Energy in changing times*, Bucharest, Romania, pp. 1068-1080.
- Foerster-Pastor, U.S., Golowko, N. 2018. „The need for digital and soft skills in the Romanian business service industry”, *Management & Marketing. Challenges for the Knowledge Society*, Vol. 13, No. 1, pp. 831-847.
- Mohanu, Florina, Dima, Viorela-Valentina, Lazăr, Valentin. 2020. „Developing Economics Students’ Research Skills – A Step Towards Increasing Employability Chances”, in Dima, Alina Mihaela (ed.). 2020. *Sciendo Proceedings. Innovative Models to Revive the Global Economy, October 15-16, 2020, Bucharest University of Economic Studies, Romania, Proceedings of the 3rd International Conference on Economics and Social Sciences (2020), ISSN 2704-6524*, pp. 454-469, Berlin/ Varșovia: Sciendo, de Gruyter, https://www.researchgate.net/publication/347969464_Developing_Economics_Students'_Research_Skills_-_A_Step_Towards_Increasing_Employability_Chances.
- Rusu, Valeriu. 2003. *Migrația forței de muncă în Europa*, București: Editura Arvin Press.
- Stăiculescu, Camelia (coord.), Lăcătuș, Maria Liana, Dumitru, Daniela Elena, Iamandi, Irina-Eugenia, Ciobanu, Radu, Mihăilă, Robert Alexandru, Albu, Natalia, Ștefan, Laura Raluca, Livinți, Raluca, Todea, Steluța. 2017. *Insertiile absolvenților Academiei de Studii Economice din București pe piața forței de muncă*, carte publicată pe CD, București: Editura ASE.
- Vasile, Valentina, Zaman, Gheorghe (coord.). 2005. *Migrația forței de muncă și dezvoltarea durabilă a României. Abordări teoretico-metodologice. Sistem de indicatori și modele de analiză*, București: Editura Expert, <http://www.cide.ro/IEN%20-%20CERES%20-%20Migratia%202005.pdf>.

Surse online

- Absolvenții și piața muncii. 2010-2012. „Absolvenții și Piața Muncii - Studiu național de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților din învățământul superior”, Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFSICDI) și Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS), Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU 2007-2013), <http://www.absolvent-univ.ro/>, accesat în mai 2021.

- AHK Deutsch-Rumänische Industrie- und Handelskammer. Camera de Comerț și Industrie Româno-Germană.2020. „Jahresbericht/Raport anual 2019”. https://mediafra.admiralcloud.com/customer_609/a7ace0b5-5fa9-43b1-a069-7b1c11562cd6?Expires=1602861599&Key-Pair-Id=APKAI2N3YMV57R4AXMPQ&Signature=LsooQs3bpCTeE9ipzW1nqX6qOuCz0VrJBqEyERQX~T1aR6UTJZdW9B3ABDsGR4d~HghcpYD9r5MA3~8~QD9xgqsU16lPmrm-pWB8nLokNxlpxyfpvRhof4ypBe2cfrEBfMlnsfjESMMtZqvcZBwor-oD~cqytSVM1YT7vr8S8NG7iZ5gDbnelvTmkIRtI8SxqxBjmfkG0jEoBieOAcGhfqd~PeUocziOJ~r4TPCUPddQNdh2oMD2r~Fgn3QEIDQrc~cSGpM~dPeMYB0l6rh7Fx8l2VDWZKa6L7-WZPTvC5JcEMx7Atbi2-bptRxoNV2iz90u8tSlznlx1oav5fbqwdw__, accesat în octombrie 2020.
- ARACIS. 2017. „Standarde specifice privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii din domeniile de licență și master aferente comisiei de specialitate nr. 2 Științe umaniste și teologie”, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/07/2._Standarde_ARACIS-Comisia_2._Stiinte_umaniste_si_teologie_-_2017.pdf.
- BestJobs. nedat. <https://www.bestjobs.eu/ro/locuri-de-munca>, accesat în iunie 2021.
- Biblioteca Națională a României. 2016a. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 20/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2020_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- Biblioteca Națională a României. 2016b. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 21/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2021_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- Biblioteca Națională a României. 2016c. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 22/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2022_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- Biblioteca Națională a României. 2016d. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 23/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2023_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- Biblioteca Națională a României. 2016e. „Bibliografia Națională Română. Cărți. Albume. Hărți”, Anul LXV Nr. 24/2016, București: Editura Bibliotecii Naționale a României, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/BN_CAH/CAH%2024_2016.pdf, accesat în mai 2021.
- BNR. 2020. „Investițiile străine directe în România în anul 2019”, Banca Națională a României, <https://www.bnr.ro/SearchResult.aspx>, accesat în mai 2021.
- CECRR. ro. nedat. „Asociația Camera de Cooperare Economică și Culturală Romano-Rusă” – CECRR, <https://www.ccecr.ro/>, accesat în martie 2021.
- CCIFER.RO. 2019. „Poveștile care schimbă jocul, Forum economic franco-român”, <https://www.ccifer.ro/ro/evenimente/agenda/e/event/povestile-care-schimba-jocul-forum-economic-franco-roman-1.html>, accesat în perioada ianuarie-februarie 2021.
- Codul Ocupațiilor din România (COR). nedat. https://www.rubinian.com/cor_alfabetic.php?litera=N, accesat în mai 2021.
- COE-ECML-CEFRLT. Bleichenbacher et al. 2019. „Teacher competences for languages in education: Conclusions of the project”, Bleichenbacher, Lukas (coordinator), Goullier, Francis, Rossner, Richard, Schröder Sura, Anna, with the cooperation of Andrade, Ana-Isabel, Candelier, Michel, de Carlo, Maddalena, Diederich, Catherine, Kuster, Wilfrid, Vollmer, Helmut-Johannes, Graz, Austria: Council of Europe, European Centre for Modern Languages, <https://www.ecml.at/Portals/1/5MTP/Bleichenbacher/CEFRLT-conclusions-EN.pdf?ver=2019-11-29-150323-533>.
- Comisia Europeană. nedat. „Erasmus+ Stagiar”, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/opportunities/trainees_ro, accesat în mai 2021.
- CulturaData.ro. nedat. „Înscriere examene traducători”, Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (INFCF), Ministerul Culturii <https://www.culturadata.ro/examen-traducatori/inscriere-examen-traducatori/>, accesat în mai 2021.

- Danaj, S. and Zólyomi, E. 2018. *Occupational Health and Safety of Posted Workers in the EU: A Comparative Report*, POOSH – Occupational Safety and Health of Posted Workers: Depicting the existing and future challenges in assuring decent working conditions and wellbeing of workers in hazardous sectors, Vienna: European Centre for Social Welfare Policy and Research, http://www.poosh.eu/media/1190/comparative-report-poosh_a4_report_booklet_final.pdf.
- EJobs. nedatat. <https://www.ejobs.ro/>, accesat în iunie 2021.
- European Commission. Hagen et al. 2006. „Effects on the European Union Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise (ELAN)”, studiu realizat de Hagen, Stephen, Foreman-Peck, James, Davila-Philippon, Santiago, Nordgren, Bjorn, Hagen, Susanne pentru Comisia Europeană, CILT, the National Centre for Languages, UK, InterAct Internațional, Newcastle upon Tyne, https://ec.europa.eu/assets/eac/languages/policy/strategic-framework/documents/elan_en.pdf.
- Gogu, Emilia, Iucu Bumbu, Romiță (coord.). 2015. „Barometrul Calității sistemului de învățământ superior BCSIS - 2015”, Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS), <https://www.aracis.ro/brosuri-si-carti/>, versiunea în limba engleză Gogu, Emilia, Iucu Bumbu, Romiță (coord.). 2016. „Quality Barometer 2015. Quality Monitor of the Romanian Higher Education System”, Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS), <https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2020/09/Barometrul-Calitatii-2016.pdf>.
- Hipo.ro. nedatat. <https://www.hipo.ro/>, accesat în iunie 2021.
- INS. 2020. „Social Trends – 2020”, Institutul Național de Statistică, Andrei, Tudorel (coord. publicației), Iagăr, Elena Mihaela, Pisică, Silvia, Cambir, Andreea, Bălțeanu, Lavinia Elena, Ioniță, Andoria (coord. ediției), https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/social_trends_in_2020_0.pdf.
- MEC. Gliga, L. (coord.). 2002. *Standarde profesionale pentru profesia didactică*, Gliga, Lucia (coord.), Diaconu, Mihai, Țarălungă, Oana, Bizo, Bianca, Ministerul Educației și Cercetării (MEC), Consiliul Național pentru Pregătirea Profesorilor, <https://didactika.files.wordpress.com/2008/05/profesiadidactica.pdf>.
- MECȘ. 2015. „Programa pentru Examenul național de definitivare în învățământ. Disciplina de examen: Limba și literatura engleză”, Ministerul Educației și Cercetării Științifice (MECȘ), <http://definitivat.edu.ro/2020/>.
- MMPS. 2021. „Buletin statistic în domeniul muncii și protecției sociale în anul 2020. Ocuparea, șomajul și protecția socială a șomerilor”, Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS), 16.04.2021, http://www.mmuncii.ro/j33/images/buletin_statistic/ocupare_2020.pdf, accesat în mai 2021.
- MyJob. nedatat. <https://www.myjob.ro/>, accesat în iunie 2021.
- ONRC. 2019. „Clasamentul pe țări de rezidență a investitorilor în societăți cu participare străină la capitalul social - la data de 31 Decembrie 2019”, Oficiul Național al Registrului Comerțului, <https://www.onrc.ro/index.php/ro/statistici?id=254>.
- UCCBR. nedatat. „Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale din România”, <https://www.uccbr.ro/camere-de-comert-bilaterale/>, accesat în mai 2021.
- Vlăsceanu, Lazăr, Hâncean, Marian-Gabriel, Voicu, Bogdan, Tufiș, Claudiu. 2009. „Distribuții statistice, interpretări și opțiuni privind Starea calității în învățământul superior. Barometrul Calității – 2009”, Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS), <https://www.aracis.ro/brosuri-si-carti/>.
- Vlăsceanu, Lazăr, Miroiu, Adrian, Păunescu, Mihai, Hâncean, Marian-Gabriel (coord.). 2010. „Barometrul Calității – 2010. Starea calității în învățământul superior din România”, Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS), <https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2019/08/barometru-final.pdf>.
- WALL-STREET.RO. 2019. „Analiza KeysFin: Franța, în top 5 țări care au investit cei mai mulți bani în România în ultimii 10 ani”, 12 iulie 2019, <https://www.wall-street.ro/articol/Economie/242693/analiza-keysfin-franta-in-top-5-tari-care-au-investit-cei-mai-multi-bani-in-romania-in-ultimii-10-ani.html>, accesat în perioada ianuarie - februarie 2021.

Legislație (în ordine cronologică)

- * * * OUG nr. 194/2002, Ordonanță de Urgență Nr. 194 din 12 decembrie 2002 privind regimul străinilor în România, Guvernul României, republicată în Monitorul Oficial nr. 421 din 5 iunie 2008, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/93712>.
- * * * Legea educației naționale nr. 1/2011, Parlamentul României, publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 18 din 10 ianuarie 2011, <https://lege5.ro/Gratuit/geztsobvigi/legea-educatiei-nationale-nr-1-2011?pid=45728140#p-45728140>.
- * * * OMECȘ nr. 4.476/2016. Anexele nr. 1-12 la Ordinul Ministrului educației naționale și cercetării științifice Nr. 4.476/2016 privind aprobarea standardelor profesionale de formare continuă pentru funcția didactică de predare profesor din învățământul preuniversitar, pe niveluri de învățământ - preșcolar, primar, gimnazial și liceal - și pe etape de dezvoltare profesională din cariera didactică - gradul didactic II, gradul didactic I, formare continuă o dată la 5 ani, din 06.07.2016, publicat în Monitorul Oficial nr. 31 din 11 ianuarie 2016, <https://lege5.ro/Gratuit/ge2tanjzg4za/anexele-nr-1-12-la-ordinul-ministrului-educatiei-nationale-si-cercetarii-stiintifice-nr-4476-2016-privind-aprobarea-standardelor-profesionale-de-formare-continua-pentru-functia-didactica-de-predare-pr?pid=191362045#p-191362045>.
- * * * H.G. 915/2017, Hotărâre nr. 915 din 14 decembrie 2017 privind modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.418/2006 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, publicată în Monitorul Oficial nr. 25 din 11 ianuarie 2018, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/196636>.

Concluzii

Viorela-Valentina DIMA, Florina MOHANU

Volumul de față și-a propus să facă o radiografie a învățământului românesc din perspectiva limbilor studiate la toate nivelurile și vârstele și a oportunităților de găsire a unui loc de muncă la terminarea studiilor. Am considerat necesar un preambul dedicat multilingvismului și multiculturalismului (sub aspectul definirii lor în contextul comunicării la nivel global, dar și al ilustrării realităților românești și europene), subliniind faptul că mediul academic preuniversitar și universitar ocupă un rol central în dezvoltarea competențelor necesare și a unei atitudini generale care să favorizeze dialogul intercultural multilingv, fapt care încurajează diversitatea și în același timp construirea și menținerea unor relații strânse între culturi prin intermediul limbajului. De asemenea, în capitolul introductiv – în secțiunea despre *blended learning* – s-a arătat că, în secolul XXI, există o stringentă necesitate pentru desfășurarea proceselor de predare-învățare (inclusiv în cazul limbilor străine) printr-o combinație de mijloace directe (i.e. în școală, față-către-față) și digitale.

Următoarele capitole au fost dedicate predării și învățării limbilor în România, la nivel preuniversitar, universitar, postuniversitar. Am pus accentul pe următoarele aspecte: clarificarea cadrului legal de desfășurare a orelor de limbi străine, identificarea limbilor predate în instituțiile de învățământ din România (exceptând limbile clasice), ilustrarea materialelor didactice (tipărite și digitale) folosite, opțiuni de testare/ certificare a competențelor de limbi străine, oportunități de folosire și dezvoltare a competențelor multilingve și culturale ale elevilor și studenților în cadrul unor proiecte naționale și internaționale.

Cu privire la inventarul de limbi predate la cele trei niveluri, am constatat următoarele:

- la nivel preuniversitar, am identificat un total de 22 de limbi studiate, dintre care limba română este limba oficială de stat (studiată atât ca limbă maternă, cât și ca limbă străină de elevii aparținând minorităților naționale), 11 limbi materne studiate de elevii aparținând minorităților naționale (armeană, bulgară, cehă, croată, maghiară, polonă, rromani, sârbă, slovacă, turcă, ucraineană), 7 limbi străine denumite în legislație și limbi moderne sau limbi de circulație internațională (chineză, engleză, franceză, japoneză, neogreacă, portugheză, spaniolă) și alte 3 limbi studiate fie ca limbă maternă fie ca limbă străină (germană, italiană, rusă);

Limba maternă se studiază pe tot parcursul preuniversitar (i.e. în clasele preșcolare, primare, gimnaziale și liceale), iar limbile străine după cum urmează: prima limbă străină începând cu ciclul preșcolar, a doua limba străină începând cu ciclul gimnazial, a treia limbă străină începând cu ciclul liceal, pentru anumite filiere de studiu.

- la nivel universitar, am identificat un total de 35 de limbi materne și străine: arabă, armeană, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, greacă/ neogreacă, hindi, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neerlandeză (olandeză), norvegiană, persană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană.

Cum era de așteptat, există diferențe între programele de studii universitare din domeniul umanist și cele din alte domenii, în sensul prezenței unui număr mai mic de limbi materne și moderne în planurile de învățământ nefilologice. Este vorba de 12 limbi: arabă, ebraică, engleză, franceză, germană, italiană, maghiară, neogreacă, română ca limbă străină, rusă, spaniolă și turcă. Tot în categoria programelor de studii universitare nefilologice, am discutat și despre programele de specialitate în limbi materne și străine și am identificat peste 270 de astfel de programe, cu predare în: engleză (majoritatea programelor – 138 de programe), franceză (26 de programe), germană (20 de programe) sau maghiară (94 de programe).

În privința statutului limbilor la nivel universitar, am observat o varietate destul de mare. În funcție de specificul programelor de studii universitare, limbile străine se studiază ca discipline

fundamentale, de specialitate sau complementare. În volumul de față am făcut doar un inventar al limbilor predate sau în care se predau programele de studii universitare și am amintit sporadic de statutul lor ca primă, a doua sau a treia limbă străină în planurile de învățământ. De asemenea, am oferit detalii din istoricul și curricula programelor de studii organizate de Academia de Studii Economice din București. Aprofundarea acestui aspect rămâne ca temă de cercetare ulterioară, urmând a oferi o idee mai clară asupra multilingvismului în mediul universitar.

Am discutat oferta universitară de limbi străine și de programe cu predare în alte limbi decât româna și din perspectiva tendințelor de internaționalizare a universităților românești. Am ilustrat faptul că universitățile cu cea mai bogată ofertă lingvistică sunt chiar cel mai bine poziționate universități în clasamente academice naționale și internaționale: Universitatea din București și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, urmate de Academia de Studii Economice din București.

- la nivel postuniversitar (unde am inclus studiile masterale și doctorale, dar și cursurile postuniversitare), am identificat un total de 17 limbi materne și străine: arabă, chineză, ebraică, engleza, franceza, germana, italiana, japoneză, maghiara, neogreacă, norvegiană, olandeză, polonă, portugheză, româna, rusa și spaniola;
- per ansamblu, am constatat că limbile cel mai frecvent întâlnite la toate nivelurile menționate sunt: engleză, franceză, germană, italiană și spaniolă (similar cu tendințele europene).

Cu privire la materialele didactice folosite pentru predarea și învățarea limbilor moderne, am constatat faptul că există o mare varietate de resurse, atât tipărite, cât și digitale: manuale, culegeri de exerciții de gramatică sau de vocabular, caiete de lucru pentru îmbunătățirea abilităților de producere a mesajelor scrise sau de înțelegere a textelor audiate, dicționare și glosare, modele de teste pentru examene de limbă cu recunoaștere internațională, volume de beletristică adaptate pe nivel de vârstă și cunoștințe ale unor opere literare clasice, platforme educaționale care pun accentul pe instrumente colaborative de învățare etc. Am observat că, la nivel preuniversitar, materialele didactice sunt supuse aprobării Ministerului Educației, iar la nivel universitar există autonomie în ceea ce privește elaborarea și/ sau selectarea materialelor didactice.

În privința opțiunilor de testare/ certificare a competențelor de limbi străine, am făcut referire atât la opțiuni instituționale, naționale, cât și la opțiuni internaționale. Pe de o parte, la nivel instituțional, se organizează testări ale competențelor de limbi străine pentru cei care doresc să fie admiși la clase cu predare în regim intensiv (la nivel gimnazial) sau bilingv (la nivel liceal), precum și la programe cu predare în limbă străină (la nivel universitar și postuniversitar). La nivel național se organizează olimpiade și concursuri de limbi materne și moderne (cu etape locale, regionale și naționale), dar și probe de limbi străine la evaluarea națională (la clasele a II-a, a VI-a) și la bacalaureat (clasa a XII-a/XIII-a). De obicei, în învățământul preuniversitar testarea competențelor lingvistice se face prin test scris, cu verificarea abilităților de înțelegere a unui text scris, de redactare de text și a cunoștințelor de gramatică și vocabular; verificarea abilităților de comunicare orală se face începând cu nivelul liceal. Pe de altă parte, elevii și studenții români pot participa la sesiuni de testare a competențelor de limbi străine prin examene cu recunoaștere internațională organizate de instituții abilitate (am dat exemple de astfel de testări pentru limbile engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, japoneză și rusă). Aceste examene certifică atât abilitățile de comunicare orală, cât și pe cele de comunicare scrisă ale candidaților și pot fi folosite pentru echivalarea examenelor de admitere în clasele cu regim de studiu intensiv sau bilingv, a probei de competențe lingvistice din cadrul examenului de bacalaureat, a probelor de competențe lingvistice din cadrul examenului de admitere la programe universitare de licență și masterat cu predare în limbi străine sau la programe universitare de doctorat.

Întrucât am considerat că oportunitățile extrașcolare au rol major în dezvoltarea competențelor multilingve și multiculturală, dar și personale și profesionale, ale participanților, pe parcursul volumului am ilustrat implicarea acestora în diverse activități organizate la nivel local, județean, național și internațional. Dintre acestea, reamintim: activități culturale și lingvistice, ateliere de creație/ artistice, cluburi de lectură,

concursuri, olimpiade și festivaluri, școli de vară și tabere organizate de institute culturale în parteneriat cu inspectoratele școlare, asociații de elevi/ studenți/ profesori, schimburi de elevi cu școli din străinătate prin programe de tipul Comenius, Erasmus + etc.

În plus, volumul cuprinde și un capitol special dedicat pregătirii multilingve extrașcolare, prin intermediul institutelor culturale, al centrelor culturale universitare sau al centrelor de limbi străine (universitare și particulare). În premieră, volumul oferă detalii de ansamblu despre institutele culturale străine din România (în Capitolul 5 și anexa cu același nume) și despre centrele universitare de limbi străine și centrele culturale universitare (în Capitolul 5 și anexa intitulată „Limbi străine predate la nivel universitar în România, Centre universitare de limbi străine și Centre culturale universitare”); în ceea ce privește activitatea centrelor particulare de limbi străine, volumul cuprinde o micro-analiză a centrelor de acest tip din București. Reluăm pe scurt câteva dintre aspectele reliefate în Capitolul respectiv:

- cele 24 de institute/ centre culturale străine din România oferă cursuri pentru 13 limbi: engleză, cehă, ebraică, germană, franceză, italiană, spaniolă, maghiară, română ca limbă străină, rusă, japoneză, slovacă și poloneză;
- cele 54 de centre culturale universitare organizează activități (uneori și cursuri de limbi străine) dedicate studiilor culturale franceze și francofone, chineze, germane, japoneze, coreene și israeliene, ruse sau americane;
- cele 35 de centre universitare de limbi străine organizează cursuri pentru 26 de limbi străine: arabă, bulgară, cehă, chineză, croată, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, greacă/ neogreacă, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/ olandeză, norvegiană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă și ucraineană;
- prezența centrelor culturale universitare și a centrelor universitare de limbi străine este și ea un aspect al demersurilor de internaționalizare a universităților românești. Din analiza efectuată a rezultat faptul că universitățile cu cele mai multe astfel de centre sunt tot cel mai bine poziționate universități în clasamente academice naționale și internaționale: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj Napoca și Universitatea din București, urmate de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și de Academia de Studii Economice din București;
- cele 25 de centrele private de limbi străine din București oferă cursuri generale și/ sau specializate de 35 de limbi străine, după cum urmează: albaneză, arabă, bosniacă, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, franceză, finlandeză, germană, greacă, hindi, indoneziană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/ olandeză, norvegiană, persană, polonă, portugheză, rusă, română ca limbă străină, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă și ucraineană;
- cel mai frecvent întâlnite limbi străine în toate categoriile de instituții avute în vedere sunt: engleză, franceză și germană, dar și italiană, spaniolă, româna ca limbă străină;
- alături de cursuri de limbă și sesiuni de testare/ certificare a competențelor lingvistice dobândite de casanți, centrele menționate organizează: activități culturale (concursuri și festivaluri, seri culturale pe teme muzicale, de lectură sau film), activități educaționale (prezentări de oportunități de studiu și cercetare în străinătate) și profesionale (de relaționare cu companii, prezentări de oportunități de lucru în România și în străinătate), evenimente științifice, cursuri de formare profesională într-o varietate de domenii (e.g. cursuri pentru traducători și interpreți, comunicare și relații publice, public speaking, scriere creativă etc.), cluburi de conversație, programe de tip before și afterschool, tabere de limbi străine.

Analizând împreună datele despre limbile materne și moderne prezente în oferta instituțiilor de învățământ preuniversitare și universitare, dar și a instituțiilor cu oferte extrașcolare de cursuri de limbi, am constatat următoarele:

- un inventar de 38 limbi materne și moderne: albaneză, arabă, armeană, bosniacă, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, hindi, indoneziană, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, norvegiană, persană, polonă, portugheză, română, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă și ucraineană;
- o răspândire geografică destul de eterogenă a posibilității de studiere a acestor limbi în context universitar și extrașcolar (din păcate, nu am putut include date despre răspândirea geografică a limbilor studiate la nivel preuniversitar, deoarece nu am găsit astfel de date). Așa cum arătăm în Tabelul 6.24 de mai jos, regiunile cu cea mai bogată ofertă lingvistică sunt: Regiunea Sud și București (33 de limbi străine), și Regiunea Nord-Vest (25 de limbi străine), urmate de Regiunea Nord-est (16 limbi străine) și Regiunea Vest (12 limbi străine); cea mai săracă ofertă lingvistică se regăsește în Regiunea Sud-Est (nouă limbi străine), Regiunea Centru (opt limbi străine) și Regiunea Sud-Vest (șase limbi străine).
- următorul top 5 al limbilor străine studiate pe teritoriul României: engleză, franceză, germană, italiană și spaniolă.

Tabelul 6.24 Limbi străine în mediul universitar și extrașcolar în România

Regiuni de dezvoltare ale României și opțiuni de studiere a limbilor străine
<p>1. Regiunea Nord-Est: 16 limbi străine: arabă, chineză, coreeană, ebraică, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, norvegiană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, spaniolă, ucraineană, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • șapte limbi străine în programe universitare: engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, rusă, spaniolă; • programe de licență în șapte limbi: engleză, franceză, germană, italiană, rusă, spaniolă, ucraineană; • programe de masterat în cinci limbi: engleză, franceză, italiană, rusă, spaniolă; • programe de doctorat filologice în patru limbi: engleză, franceză, germană, rusă; • zero programe postuniversitare; • cinci institute/centre culturale, trei limbi străine: engleză, franceză, germană; • cinci centre universitare de limbi străine, 15 limbi străine: arabă, chineză, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, norvegiană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, spaniolă, ucraineană; • șapte centre culturale universitare, cinci limbi străine: coreeană, ebraică, engleză, franceză, germană;
<p>2. Regiunea Sud-Est: nouă limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, neogreacă, portugheză, română ca limba străină, spaniolă, turcă, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • șase limbi străine în programe universitare: engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, turcă; • programe de licență în cinci limbi: engleză, franceză, italiană, germană, turcă; • programe de masterat în două limbi: engleză, franceză; • programe de doctorat filologice în două limbi: engleză, franceză; • zero programe postuniversitare; • un institut/centru cultural, o limbă străină: engleză; • cinci centre universitare de limbi străine, nouă limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, neogreacă, portugheză, română ca limba străină, spaniolă, turcă; • două centre culturale universitare, două limbi străine: franceză, germană.
<p>3. Regiunea Sud și București: 33 de limbi străine: arabă, armeană, bulgară, cehă, catalană, chineză, coreeană, croată, ebraică, engleză, franceză, germană, hindi, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, persană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană, după cum urmează:</p>

Regiuni de dezvoltare ale României și opțiuni de studiere a limbilor străine

- 33 de limbi străine în programe universitare: arabă, armeană, bulgară, cehă, catalană, chineză, coreeană, croată, ebraică, engleză, franceză, germană, hindi, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neerlandeză/olandeză, neogreacă, persană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană;
- programe de licență în 27 de limbi: arabă, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, engleză, franceză, germană, hindi, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/olandeză, neogreacă, persană, polonă, portugheză, rromani, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană;
- programe de masterat în cinci limbi: engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă;
- programe de doctorat filologice în 14 limbi: arabă, chineză, ebraică, engleză, franceză, germană, italiană, maghiară, neogreacă, neerlandeză/olandeză, polonă, portugheză, rusă, spaniolă;
- programe postuniversitare într-o limbă: engleză;
- 20 institute/centre culturale, 12 limbi străine: ebraică, engleză, franceză, italiană, japoneză, germană, maghiară, polonă, română ca limbă străină, rusă, slovacă, spaniolă;
- șapte centre universitare de limbi străine, 23 de limbi străine: arabă, bulgară, cehă, chineză, croată, ebraică, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/olandeză, neogreacă, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă;
- 19 centre culturale universitare, zece limbi străine: arabă, chineză, coreeană, ebraică, engleză, franceză, japoneză, portugheză, rusă, spaniolă.

4. Regiunea Sud-Vest: șase limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, spaniolă, după cum urmează:

- șase limbi străine în programe universitare: engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, spaniolă;
- programe de licență în cinci limbi: engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă;
- programe de masterat în trei limbi: engleză, franceză, germană;
- programe de doctorat filologice în două limbi: engleză, franceză;
- zero programe postuniversitare;
- un institut/centru cultural, două limbi străine: engleză, germană;
- un centru universitar de limbi străine, cinci limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă
- zero centre culturale universitare, zero limbi străine.

5. Regiunea Vest: 12 limbi străine: chineză, croată, ebraică, engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, rusă, sârbă, spaniolă, turcă, după cum urmează:

- 11 limbi străine în programe universitare: chineză, croată, engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, rusă, sârbă, spaniolă, turcă;
- programe de licență în nouă limbi: chineză, croată, engleză, franceză, germană, italiană, rusă, sârbă, spaniolă;
- programe de masterat în două limbi: engleză, franceză;
- programe de doctorat filologice în trei limbi: engleză, franceză, germană;
- zero programe postuniversitare;
- patru institute/centre culturale, patru limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană;
- șase centre universitare de limbi străine, cinci limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină;
- cinci centre culturale universitare, trei limbi străine: chineză, ebraică, germană.

6. Regiunea Nord-Vest: 25 de limbi străine: armeană, azeră, chineză, coreeană, daneză, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, hindi, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/olandeză, neogreacă, norvegiană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană, după cum urmează:

- 17 limbi străine în programe universitare: chineză, coreeană, daneză, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neogreacă, norvegiană, română ca limbă străină, rusă, spaniolă, ucraineană;

Regiuni de dezvoltare ale României și opțiuni de studiere a limbilor străine

- programe de licență în 14 limbi: chineză, coreeană, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, norvegiană, rusă, spaniolă, ucraineană;
- programe de masterat în șase limbi: engleză, franceză, germană, italiană, maghiară, spaniolă;
- programe de doctorat filologice în cinci limbi: engleză, franceză, germană, japoneză, norvegiană;
- programe postuniversitare într-o limbă: maghiară;
- cinci institute/ centre culturale, trei limbi străine: engleză, franceză, germană;
- șase centre universitare de limbi străine, 15 limbi străine: engleză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză/ olandeză, norvegiană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, spaniolă, suedeză;
- 20 de centre culturale universitare, 16 limbi străine: armeană, azeră, ebraică, chineză, coreeană, engleză, franceză, germană, hindi, italiană, japoneză, neerlandeză/ olandeză, polonă, portugheză, rusă, turcă.

7. Regiunea Centru: opt limbi străine: chineză, engleză, franceză, germană, italiană, maghiară, norvegiană, română ca limbă străină, după cum urmează:

- cinci limbi străine în programe universitare: chineză, engleză, franceză, germană, română ca limbă străină;
- programe de licență în cinci limbi: chineză, engleză, franceză, germană, maghiară;
- programe de masterat în patru limbi: engleză, franceză, germană, maghiară;
- programe de doctorat filologice în trei limbi: engleză, franceză, germană;
- programe postuniversitare în două limbi: engleză, germană;
- trei institute/centre culturale, trei limbi străine: engleză, franceză, germană;
- cinci centre universitare de limbi străine, șase limbi străine: engleză, franceză, germană, italiană, norvegiană, română ca limbă străină;
- un centru cultural universitar, o limbă străină: chineză.

Surse: date extrase de autoare din H.G. Nr. 297/ 2020 și de pe site-urile universităților românești și ale institutelor culturale străine din România, vezi anexele „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare” și „Institute culturale străine în România”

Odată realizat inventarul de limbi aflate în oferta educațională a instituțiilor de învățământ din România, precum și a institutelor culturale și a centrelor de limbi străine, în acest volum am dorit să ilustrăm și oportunitățile de angajare pe care le au cunoscătorii de limbi străine, conform tendințelor de pe piața muncii. În amplul capitol dedicat acestei analize, am făcut referire la: competențele (lingvistice și nu numai) cerute de angajatori (atât în mediul educațional, cât și în mediul de afaceri) și limbile străine cerute de angajatori. Pe de o parte, reținem faptul că, indiferent de domeniu, angajatorii din România caută profesioniști cu un bagaj complex de cunoștințe și competențe: de la cunoștințe de specialitate, la cunoștințe de limbi străine, la competențe direct legate de competențele lingvistice (e.g. gândirea critică, abilitatea de analiză și rezolvare de probleme, comunicare și lucru în echipă, abilități de redactare de documente sau de prezentare orală, abilități de cercetare etc.), la competențe numerice și digitale etc. Pe de altă parte, subliniem faptul că angajatorii din România au nevoie de specialiști care să cunoască nu doar o limbă străină, ci două sau chiar trei, în funcție de domeniul și locul în care își desfășoară activitatea, de anvergura operațiunilor și de portofoliul de clienți (persoane fizice și/ sau juridice de pe teritoriul țării și din străinătate – aici am făcut referire, printre altele, și la lucrătorii români detașați în străinătate). În plus, am arătat că lipsa personalului cunoscător de limbi străine poate duce la pierderea unor contracte extrem de valoroase. Rămâne ca temă de cercetare ulterioară identificarea tendințelor regionale de pe piața muncii și eventuala corelație între ofertele de muncă pentru cunoscătorii de limbi străine și răspândirea geografică a oportunităților de studiere a cât mai multor limbi străine. La acest moment, subliniem următoarele:

- existența unui inventar de peste 45 de limbi cerute pe piața muncii din România, de angajatori din mediile educațional și de afaceri: albaneză, arabă, armeană, azeră, bosniacă, bulgară, catalană,

cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, hindi, indoneziană, irlandeză, islandeză, italiană, japoneză, letonă, lituaniană, macedoneană, maghiară, malaeză, malteză, neerlandeză/ olandeză, neogreacă/ greacă, norvegiană, persană, polonă, portugheză, română, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă, turkmenă și ucraineană;

- existența unui top al celor mai căutate limbi străine: engleza (folosită ca limbă predominantă în afacerile internaționale, inclusiv în companiile multinaționale care nu își au originea în țări anglofone) – singură, dar mai ales în combinație cu o altă limbă străină – germană/ franceză/ italiană/ spaniolă/ rusă/ limbi scandinave (daneză, neerlandeză/ olandeză, norvegiană, suedeză) – sau în combinație cu o alte două limbi străine – germană și franceză. De asemenea, angajatorii din România au mare nevoie de specialiști cunoscători de italiană și spaniolă;
- existența unei mari diversități de posturi și domenii de activitate disponibile pentru cunoscătorii de limbi străine: de la domenii umaniste (i.e. învățământ, traducere și interpretare, domeniul juridic, social și cultural), la administrația publică și la numeroase domenii în companii mari și mici. În companii, cea mai generoasă ofertă de angajare vizează arii precum: call center și suport clienți – engleză și alte 16 limbi (cehă, chineză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, lituaniană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, spaniolă, suedeză), vânzări – engleză și alte 14 limbi (cehă, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, norvegiană, polonă, portugheză, rusă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă), transport și logistică – engleză și alte 11 limbi (cehă, daneză, franceză, germană, irlandeză, italiană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, rusă, spaniolă, turcă), IT și telecomunicații – engleză și alte zece limbi (cehă, franceză, germană, italiană, maghiară, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, polonă, rusă, spaniolă), resurse umane – engleză și alte nouă limbi (croată, franceză, germană, italiană, neerlandeză/ olandeză, neogreacă, polonă, rusă, spaniolă), inginerie – engleză și alte opt limbi (catalană, cehă, franceză, germană, italiană, polonă, rusă, spaniolă), contabilitate și finanțe – engleză și alte șase limbi (franceză, italiană, rusă, sârbă, spaniolă, turcă);
- dorința angajatorilor nu doar de a testa competențele de limbi străine la angajare, cât și de a contribui la dezvoltarea competențelor multilingve ale angajaților prin oferirea de cursuri de perfecționare.

Fiecare capitol al acestui volum a prezentat rezultatele cercetării privitoare la identificarea tendințelor naționale rezumate până acum, dar a cuprins și secțiuni care să ofere amănunte despre tendințele din mediul educațional și de afaceri referitoare la limbile engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă (aflăte în top cinci cele mai studiate și mai căutate limbi de către angajatori), precum și despre limbile română ca limbă străină, rusă și japoneză. Reluăm pe scurt concluziile referitoare la fiecare dintre aceste limbi.

Limba engleză este cel mai frecvent întâlnită limbă străină atât în mediul educațional, cât și în mediul de afaceri. În învățământ, engleza este prezentă încă de la nivel antepreșcolar (începând cu vârsta de 2-3 ani), în general, ca prima limbă străină studiată; studiul limbii engleze continuă pe parcursul ciclului gimnazial și liceal (ca parte a trunchiului comun de discipline și/ sau în cadrul claselor cu predare în regim intensiv și bilingv), dar și la nivel universitar și postuniversitar într-o varietate de programe de studii de licență - umaniste (de tipul „Limbă și literatură”, „Limbi moderne aplicate”, „Traducere și interpretare”, „Studii culturale” și „Teologie”) și neumaniste (unde engleza se studiază în cadrul disciplinelor de limbă străină/ modernă, limbă și comunicare, terminologie de specialitate etc.). La nivel masteral, limba engleză se folosește la peste 300 de programe de studii organizate de universități de stat și particulare de pe tot cuprinsul țării, în cinci domenii fundamentale, în ordinea numărului de programe: „Științe sociale” (32% din programe), „Științe inginerești” (29% din programe), „Științe umaniste și arte” (19% din programe), „Matematică și științele naturii” (17% din

programe), „Științe biologice și biomedicale” (2% din programe); în domeniul „Știința sportului și educației fizice” nu se organizează niciun program de mastrat în limba engleză. La nivel doctoral, limba engleză se folosește frecvent în toate cele 35 de domenii de studii doctorale existente la nivel național, pe tot parcursul acestora (de la admitere, la activitățile de cercetare/ documentare și diseminare a rezultatelor cercetării în timpul studiilor, la redactarea și susținerea publică a tezelor de doctorat); în ceea ce privește studiile doctorale în domeniul „Științe umaniste și arte”, am identificat 13 universități de stat care oferă programe în limba engleză, la Alba Iulia, Arad, Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Pitești, Sibiu, Suceava și Timișoara, iar temele de cercetare doctorală vizează aspecte ce variază de la lingvistică teoretică și contrastivă, lingvistică aplicată, la literatură comparată, la analiză de discurs, la traductologie, studii culturale sau studii de gen etc. De menționat faptul că limba engleză este folosită ca limbă de redactare și susținere a tezelor de doctorat și în cazul unor teme de cercetare legate de alte spații lingvistice și culturale (e.g. literatura și cultura chineză/ franceză/ germană/ neogreacă/ rusă/ spaniolă sau în domeniul hermeneutică). În plus, engleza este singura limbă străină în care se predau programe postuniversitare (foarte puține la număr), restul programelor fiind predate în limbi materne (română – marea majoritate, dar și germană și maghiară). La nivel extrașcolar, limba engleză predomină atât în oferta institutelor culturale, cât și în oferta centrelor culturale și de limbi străine universitare sau în oferta centrelor particulare de limbi străine.

În mediul de afaceri, limba engleză este cea mai solicitată limbă străină pe piața muncii din România, fiind limbă de comunicare internă și externă în companii din cca 40 de țări de pe glob (Europa, America, Asia, Africa, Orientul Apropiat, Orientul Mijlociu și Australia). Domeniile în care se solicită profesioniști cunoscători de limba engleză sunt atât domenii umaniste (învățământ, traducere și interpretare, domeniul juridic, social și cultural), cât și alte domenii (în administrația publică și în companii mari și mici, în nu mai puțin de 22 de arii de activitate!). Nivelul de competență lingvistică cerut de angajatori este cel puțin nivelul mediu, adesea nivelul avansat. Așa cum aminteam anterior, cercetarea întreprinsă în acest volum a subliniat faptul că, atât în sfera umanistă, cât și în celelalte arii de activitate, nu este suficientă cunoașterea limbii engleze, deoarece angajatorii solicită candidaților competențe multilingve (i.e. de limba engleză, împreună cu alte peste 20 de limbi străine).

Limba germană este în top 3 al celor mai frecvent întâlnite limbi străine atât în mediul educațional, cât și în mediul de afaceri. În învățământ, limba germană se regăsește atât ca limbă maternă (încă de la nivel preșcolar în Arad, Alba, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Caraș-Severin, Cluj, Maramureș, Sibiu, Mureș, Satu Mare, Timiș, dar și în municipiul București), cât și ca limbă străină (ca limba întâi începând cu ciclul primar, ca limba a doua începând cu ciclul gimnazial sau ca limba a treia începând cu ciclul liceal). Ca și în cazul limbii engleze, în ciclurile gimnazial și liceal există și clase cu regim intensiv și bilingv de predare a limbii germane. La nivel universitar, germana se studiază în cadrul programelor de studii universitare de licență umaniste (de tipul „Limbă și literatură”, „Limbi moderne aplicate”, „Traducere și interpretare”, comunicare - media, publicitate), dar și din alte domenii (precum: inginerie, economie, pedagogie, teatru, domeniul confesional, la universități din București, Cluj, Timișoara sau Sibiu). În plus, limba germană este prezentă în curricula universitară ca disciplină de limba străină 2 și mai ales 3 (după engleză și franceză), unde se studiază și aspecte legate de comunicarea profesională. Programe de studii de masterat în limba germană se organizează în domenii umaniste (limbă și literatură, didactica limbii germane, traductologie și interpretariat, studii culturale) și neumaniste (economie și administrarea afacerilor, informatică, inginerie, studii politice etc.). Studii doctorale în domeniul germanisticii (lingvistică și/sau literatură) se regăsesc la universități din București, Cluj, Iași, Sibiu și Timișoara. De asemenea, la nivel național se organizează și câteva cursuri postuniversitare în limba germană (cu precădere de către departamentele de Germanistică ale universităților de stat, precum și de Institutul Goethe București). La nivel extrașcolar, germana este și ea în topul celor mai frecvent întâlnite limbi străine în oferta institutelor culturale, a centrelor culturale și de limbi străine universitare sau a centrelor particulare de limbi străine.

În mediul de afaceri, limba germană este solicitată pe piața muncii din România de cca 600 de firme germane sau cu participație germană care operează pe teritoriul țării, în orașe precum Arad, Bacău, Brașov, Cluj-Napoca, Satu Mare, Sibiu, Târgu Mureș sau Timișoara. Cercetarea întreprinsă în acest volum a identificat 15 arii de activitate în care se solicită profesioniști cunoscători de limba germană. Nivelul de competență lingvistică cerut de angajatori variază de la minim A2 (pentru posturi care nu necesită pregătire universitară) la minim B2 (pentru posturi care necesită pregătire universitară).

Limba franceză este a doua cel mai frecvent întâlnită limbă străină atât în mediul educațional, cât și în mediul de afaceri. În învățământ, limba franceză se regăsește încă din ciclul primar (mai ales ca a doua limbă străină), de la ciclul gimnazial și liceal se introduc clase cu predare în regim intensiv și bilingv a limbii franceze. La nivel universitar, franceza este a doua cel mai frecvent întâlnită limbă străină atât ca limbă de studiu, cât și ca limbă de predare, în programele de studii universitare de licență în domenii umaniste (tipul „Limbă și literatură”, „Limbi moderne aplicate”, „Traducere și interpretare”, sau „Teologie”) și neumaniste (economie, inginerie, științe politice). La nivel de masterat și/sau doctorat, regăsim programe limba franceză la universități de stat și private din București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Sibiu, Suceava sau Timișoara; în domeniul „Științe umaniste și arte”, limba franceză este studiată în programe de tipul limbă, literatură și cultură franceză/ francofonă, traductologie și interpretariat, pe când în alte domenii („Științe inginerești”, „Științe biologice și biomedicale”, „Științe sociale”) franceza este folosită ca limbă de predare la programe de masterat sau ca limbă de cercetare doctorală și de redactare a tezelor de doctorat. La nivel extrașcolar, franceza este a doua cel mai frecvent întâlnită limbă străină oferta institutelor culturale, a centrelor culturale și de limbi străine universitare sau a centrelor particulare de limbi străine.

În mediul de afaceri, limba franceză este cerută pe piața muncii din România de numeroasele companii franceze sau care lucrează cu sau pentru piața franceză. Cercetarea noastră a identificat 17 arii de activitate în care se solicită profesioniști cunoscători de limba franceză, atât în posturi filologice, cât și în posturi nefilologice. Nivelul de competență lingvistică cerut de angajatori este minimum nivelul mediu.

Limba italiană se află în top 5 al celor mai frecvent întâlnite limbi străine în mediul educațional, regăsindu-se și printre limbile cerute în mediul de afaceri. În învățământ, limba italiană este prezentă atât ca limbă maternă (încă de la ciclul primar), cât și ca limbă străină (ca limba 1 sporadic, la toate ciclurile de studii, mai ales liceal, ca limba 2 începând cu ciclul gimnazial sau ca limba 3 (la nivel liceal). La nivel gimnazial și liceal se organizează clase cu regim intensiv sau bilingv de limbă italiană. La nivel universitar, se organizează programe de studii de licență care includ studiul limbii italiene atât în domeniul umanist (de tipul „Limbă și literatură”, „Limbi moderne aplicate” și „Traducere și interpretare”), cât și în domenii neumaniste (economie și afaceri internaționale, inginerie, știință și tehnică etc., unde italiana se studiază ca limba a 2-a sau limba a 3-a, fie în regim obligatoriu, fie în regim opțional/ facultativ). Programe de studii universitare de masterat și/sau doctorat în limba italiană se organizează la universități de stat și private din București, Cluj, Constanța, Craiova, Iași, Suceava, Târgu-Mureș, sau Timișoara, în următoarele specializări: comunicare interculturală/ studii culturale și lingvistică aplicată/ tehnici traductologice moderne. La nivel extrașcolar, italiana este în top 5 al celor mai frecvent întâlnite limbi străine în oferta centrelor culturale și de limbi străine universitare sau a centrelor particulare de limbi străine.

Pe piața muncii, limba italiană este foarte utilă celor care doresc să se angajeze fie la companii italienești sau cu participație italiană din România și din străinătate, fie în companii multinaționale. Cunoscătorii de limba italiană își pot găsi de lucru în 12 domenii de activitate.

Limba spaniolă se află, ca și italiana, în top 5 al celor mai frecvent întâlnite limbi străine în mediul educațional, regăsindu-se și printre limbile cerute în mediul de afaceri. În învățământ, limba spaniolă este întâlnită începând cu ciclul primar (mai rar) dar mai ales începând cu ciclul gimnazial. La nivel gimnazial și liceal se organizează clase cu regim intensiv sau bilingv de limbă spaniolă. La nivel universitar, spaniola este

a 5-a limbă străină ca frecvență de ocurență, fiind inclusă în programele de studii universitare de licență atât în domeniul umanist (de tipul „Limbă și literatură”, „Limbi moderne aplicate” și „Traducere și interpretare” la universități de stat sau particulare din București, Cluj-Napoca, Craiova, Iași, Suceava sau Timișoara), cât și în domenii neumaniste (ca limba a 2-a sau a 3-a în programe de tipul arhitectură, economie, inginerie, medicină veterinară sau știință și tehnologie, la universități de stat din București, Cluj-Napoca, Iași sau Timișoara). La masterat și/sau doctorat, studiul limbii spaniole poate continua la universități de stat și particulare din București, Cluj, Constanța, Craiova, Iași, Suceava, Târgu-Mureș, Timișoara, specializările de studiu și cercetare predilectate fiind: lingvistică și literatură, traductologie sau relații internaționale. În context extrașcolar, limba spaniolă este în topul 10 al celor mai frecvent întâlnite limbi străine în oferta centrelor culturale și de limbi străine universitare sau a centrelor particulare de limbi străine.

Pe piața muncii, limba spaniolă este cerută de companii cu participare spaniolă existente în țară sau de companii multinaționale, cu operațiuni în Spania, dar și în alte țări din Europa (în Cehia, Germania, Grecia, Irlanda, Polonia, Portugalia, Marea Britanie), America (în Costa Rica), Africa (în Africa de Sud) sau Asia (în Filipine). Cunoscătorii de limba spaniolă își pot găsi de lucru în aproape 15 domenii de activitate.

Limba română, în calitatea sa de limbă de stat, este desigur, limba predominantă atât în învățământ, cât și pe piața muncii. În acest volum am dorit să cercetăm prezența *limbii române ca limbă străină* în cele două ipostaze. Așadar, în învățământ, româna ca limbă străină este studiată de elevii aparținând minorităților naționale și de elevii de naționalitate străină (i.e. copiii cetățenilor străini care locuiesc și muncesc pe teritoriul României). Pentru prima categorie de elevi, limba română se predă la toate ciclurile de învățământ preuniversitar, ca parte a programei școlare, iar pentru cea de-a doua categorie de elevi, româna se predă în cadrul unor programe de inițiere cu durata de un an înainte de înscrierea la programe de studii desfășurate în limba română (odată înscriși la astfel de programe, ei continuă studiul limbii române ca limbă străină în mod nestructurat, existând o mare varietate în privința numărului de ore, al materialelor didactice etc.). La nivel universitar, lucrurile sunt mult mai structurate: cetățenii străini studiază limba română ca limbă străină înainte de și după înmatricularea la studii universitare cu predare în limba română. Înainte de înmatricularea la studii universitare predate în limba română, cetățenii străini care nu cunosc limba română se înscriu la programele de tip An pregătitor de limba română pentru cetățenii străini (APLR), programe organizate în prezent de 27 de universități de stat și particulare din toată țara: Alba Iulia, Arad, Bacău, Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Petroșani, Sibiu, Suceava, Târgoviște, Târgu Mureș și Timișoara. Programele APLR conțin discipline de cultură și civilizație românească, discipline de limbă română generală (cursuri practice de gramatică și vocabular, cursuri practice destinate dezvoltării competențelor lingvistice conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi – receptare de text scris și oral, redactare de text scris, comunicare orală și scrisă), precum și de discipline de limbă română de specialitate în 6 domenii („Matematică și științele naturii”, „Științe biologice și biomedicale”, „Științe inginerești”, „Științe sociale”, „Științe umaniste și arte”, „Știința sportului și educației fizice”). La absolvirea programului APLR, cetățenii străini se pot înscrie la orice program de studii universitare de licență, masterat sau doctorat cu predare în limba română, organizat de oricare dintre universitățile de pe teritoriul României. Odată înmatriculați la studii universitare, cetățenii străini beneficiază de cursuri de aprofundare a cunoștințelor de limba română, incluse în planurile de învățământ ale universităților românești. În context extrașcolar, limba română ca limbă străină se află în oferta tuturor tipurilor de instituții incluse în această categorie: institute culturale (românești dar și străine – vezi Institutul Francez din București), centre universitare de limbi străine și centre particulare de limbi străine.

Pe piața muncii, nu am identificat, cum era și firesc!, posturi anume oferite străinilor vorbitori de limba română, dar am reliefat categoriile de astfel de angajați: cetățeni străini veniți la studii (care au posibilitatea de a lucra cu program redus), cetățeni străini angajați în România fără a fi urmat în prealabil studii aici (care pot lucra pe bază de contract permanent sau detașare). Pe parcursul volumului, am făcut referire

la 18 domenii de activitate în care își pot găsi de lucru în România cetățenii străini, acestora fiindu-le, desigur, extrem de utile cunoștințele de limbă română ca limbă străină.

Limba rusă este mai puțin studiată și mai puțin prezentă pe piața muncii decât limbile engleză, franceză, germană, italiană și spaniolă. Totuși, în învățământ, limba rusă este prezentă - la nivel preuniversitar - atât ca limbă maternă (în Botoșani, Brăila, Constanța, Ialomița, Iași, Suceava sau Tulcea), cât și ca limbă străină (în Argeș, Brăila, Iași, Maramureș, Suceava, Tulcea, Timiș sau Vaslui). La nivel universitar, limba rusă se studiază rar, doar cca 10% din universitățile românești oferind această opțiune, în cadrul programelor de studii de licență umaniste (de tipul „Limbă și literatură” și „Limbi moderne aplicate”), dar și neumaniste (unde rusa se studiază ca limba a 2-a sau a 3-a, ca disciplină obligatorie, opțională sau facultativă, în domenii precum: economie și afaceri internaționale, inginerie, apărare și poliție). La nivel de masterat sau doctorat, există doar două universități (la București și Iași) care organizează programe de studii a limbii ruse, cu specializări în lingvistică, studii literare și culturale, traductologie. La nivel extrașcolar, însă, rusa este în topul 10 al celor mai frecvent întâlnite limbi străine în oferta centrelor culturale și de limbi străine universitare sau a centrelor particulare de limbi străine – acest fapt denotă existența unei mari cereri de cunoscători de limba rusă pe piața muncii.

Pe piața muncii, este nevoie de cunoscători de limba rusă într-o varietate de companii: societăți cu participație rusească din România, dar și companii românești, europene, americane și asiatice care au nevoie de specialiști cu un nivel cel puțin mediu de cunoaștere a limbii ruse. Cercetarea noastră a identificat peste 10 domenii de activitate în care își pot găsi de lucru vorbitorii de limba rusă.

Limba japoneză este și ea una dintre limbile mai puțin studiate și mai puțin prezente pe piața muncii din România. În învățământ, limba japoneză se regăsește rar la nivel preuniversitar, începând cu ciclul gimnazial (ca limba a 3-a) și liceal (ca limba a 2-a, fie în trunchiul comun fie la clase cu regim intensiv). La nivel universitar, limba japoneză se regăsește doar în programele de studii universitare de licență organizate de 6 instituții de învățământ superior de stat și particulare în domeniul umanist (programe de tip „Limbă și literatură” organizate la București și Cluj-Napoca) sau în domenii neumaniste (economice, organizate la București). La nivel de masterat sau doctorat, limba japoneză se studiază la doar două universități din țară, la București și Cluj-Napoca, unde se oferă specializări în studii asiatice sau studii lingvistice și literare. În context extrașcolar, limba japoneză este și ea în topul 10 al celor mai frecvent întâlnite limbi străine în oferta centrelor culturale și de limbi străine universitare (nu doar la universități din București și Cluj-Napoca, ci și la o universitate din Suceava) sau în oferta centrelor particulare de limbi străine – fapt care denotă interesul crescând pentru această limbă.

Pe piața muncii, limba japoneză poate fi un atu pentru cei care doresc să se angajeze la companii cu participație japoneză (unde se cere și cunoașterea limbii engleze) sau la companii multinaționale care au nevoie de profesioniști cunoscători de limba japoneză. Demersul nostru de cercetare a identificat 7 domenii de activitate în care se oferă posturi pentru vorbitori de limba japoneză.

Așa cum sperăm că am reliefat pe tot parcursul acestui volum, tema de cercetare asumată este una deosebit de complexă. Complexitatea temei este reflectată și de marea diversitate a surselor consultate pentru a ajunge la o imagine cât mai exactă a prezenței limbilor străine în mediul educațional și de afaceri: cărți și articole de specialitate publicate de autori români și străini, surse online (rapoarte și publicații ale unor instituții de referință din țară și din străinătate, standarde naționale în domeniu, studii ale unor organizații și asociații profesionale, apariții în presă etc.), manuale și dicționare (pentru ilustrarea materialelor didactice folosite în predarea limbilor străine), surse legislative. În plus, pentru a înlesni demersurile de cercetare proprii în vederea elaborării acestui volum, cât și demersurile de cercetare ulterioară, am reunit pentru prima dată informații deosebit de relevante în următoarele Anexe:

- Anexa 1. „Instituții de învățământ superior care organizează programul de studii «Anul pregător de limba română pentru cetățenii străini» (APLR)”;
- Anexa 2. „Bibliografia materialelor didactice de Limba română ca limbă străină (LRLS), pe centre universitare din România” – este prima bibliografie de acest tip care are în vedere contribuția centrelor universitare la elaborarea materialelor didactice necesare studierii limbii române ca limbă străină, cuprinzând atât publicațiile universităților organizatoare de program APLR, cât și pe cele ale universităților care nu organizează astfel de programe. Anexa include toate publicațiile identificate, începând cu anii 1950 până în prezent (cele mai recente apariții incluse sunt din anul 2020), dar este, desigur, incompletă întrucât pentru unele publicații de acest tip nu am găsit apartenența academică a autorilor;
- Anexa 3. „Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare” – include informații preluate de pe site-urile universităților românești și este prima imagine de ansamblu a celor trei aspecte enumerate în titlu;
- Anexa 4. „Studiul limbilor străine în cadrul programelor de studii universitare de licență nefilologice” – include detalii despre prevederile standardelor ARACIS privind prezența disciplinelor de limbi străine în curricula programelor universitare menționate, cu referire la categoria de disciplină în care sunt încadrate (fundamentală, de specialitate, de domeniu, complementară; obligatorie, opțională, facultativă), la denumirea disciplinei (limbă străină/modernă, comunicare în limbă străină, terminologie de specialitate în limbă străină etc.) sau numărul și tipul de limbi străine recomandate de standarde pentru fiecare domeniu de studiu;
- Anexa 5. „Programe de studii universitare de licență de specialitate cu predare în limbi străine” – include titlurile programelor din această categorie organizate în limbile engleză, franceză, germană și maghiară de universitățile românești, precum și precizări privind programele de tipul „Limbi moderne aplicate” și „Traducere și interpretare” întrucât standardele ARACIS prevăd în aceste programe însușirea terminologiei specifice domeniilor de aplicare;
- Anexa 6. „Programe de studii universitare de masterat cu predare în limba engleză” – reunește toate programele de acest tip organizate de instituțiile de învățământ superior din România, precizând denumirea programului, locul de desfășurare și forma de învățământ;
- Anexa 7. „Institute culturale străine în România” – alături de Anexa 3 completează imaginea ofertei extrașcolare de studiu al limbilor, culturilor și civilizațiilor străine în România.

Un demers atât de complex nu putea fi realizat într-un timp atât de scurt (cca doi ani – 2019-2021) decât în echipă! Cei 30 de autori sunt cu toții absolvenți de studii umaniste cu specializări în limbi străine și își desfășoară activitatea ca profesori de limbi străine și/sau limba română, precum și ca traducători/interpreți specializați în diverse domenii. Marea majoritate a autorilor sunt cadre didactice la Academia de Studii Economice din București, dar volumul beneficiază și de sprijinul colegilor de la alte universități (Universitatea din București, Universitatea Națională de Arte din București), precum și din mediul preuniversitar (Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu” din București, Colegiul Național „Ion Neculce” din București, Colegiul Tehnic de Aeronautică „Henri Coandă” din București, Colegiul Tehnic de Poștă și Telecomunicații „Gh. Airinei” din București).

În concluzie, credem că acest volum era unul extrem de necesar pentru înțelegerea rolului limbilor materne și moderne în învățământul românesc, care – prin toate nivelurile sale (preuniversitar, universitar, postuniversitar) – contribuie la formarea de specialiști pentru toate domeniile de activitate profesională. Suntem pe deplin conștienți de limitările acestui volum, care nu a putut acoperi toate aspectele de interes și am semnalat pe parcurs câteva din direcțiile de cercetare ulterioară. Totuși, sperăm că demersul întreprins de echipa noastră să fie unul cât mai util celor care doresc să afle detalii despre prezența limbilor materne și moderne în mediul educațional și profesional românesc, în context european și internațional.

Anexa 1

Instituții de învățământ superior care organizează programul de studii „Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini” (APLR)

Viorela-Valentina DIMA

Surse:

site-urile instituționale ale universităților românești organizatoare de An pregătitor de limba română pentru străini (APLR)³⁸².

conform OMEN nr. 4174/2018 din 27 iulie 2018 pentru modificarea Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 6.156/2016 privind organizarea și desfășurarea anului pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini, Ministerul Educației Naționale, publicat în *Monitorul Oficial* nr. 680 din 6 august 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204174-2018%20.pdf>.

OMEN 4866/ 2019, Ordin nr. 4866/ 2019 din 21 august 2019 pentru modificarea Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 6.156/2016 privind organizarea și desfășurarea anului pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini, Ministerul Educației, publicat în *Monitorul Oficial* nr. 716 din 30 august 2019, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN%204866-2019%20.pdf>.

Nr. crt.	Universitate și domenii	Program APLR organizat din	Program organizat de	Manuale și cursuri de limbă română ca limbă străină ³⁸³
1	Universitatea Politehnica din București – 5 domenii: 1. Matematică și științele naturii 2. Științe ingineresti 3. Științe biologice și biomedicale 4. Științe sociale 5. Științe umaniste și arte		Facultatea de Inginerie în Limbi Străine	da
2	Universitatea Tehnică de Construcții din București – 5 domenii: 1. Matematică și științele naturii 2. Științe ingineresti 3. Științe biologice și biomedicale 4. Științe sociale 5. Științe umaniste și arte	2018	Facultatea de Inginerie în Limbi Străine	da
3	Universitatea din București – 5 domenii: 1. Matematică și științele naturii 2. Științe ingineresti 3. Științe biologice și biomedicale 4. Științe sociale 5. Științe umaniste și arte	De peste 50 de ani	Facultatea de Litere	da
4	Academia de Studii Economice din București – 3 domenii: 1. Științe sociale, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe ingineresti	2014, acreditat începând cu anul universitar 2017-2018	Facultatea de Relații Economice Internaționale, Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri	da
5	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia – 6 domenii: 1. Matematică și științele naturii,	2011	Facultatea de Istorie și Filologie,	da

³⁸² Vezi lista de la sfârșitul prezentei Anexa. Pe site-urile instituționale menționate am căutat folosind următorii termeni: „an/ anul pregătitor”, „cetățeni străini”, „limba română”. Acolo unde nu am găsit precizări privitoare la data demarării programului APLR nu am completat în Anexă.

³⁸³ Pentru lista detaliată a manualelor de limbă română ca limbă străină elaborate de personalul de la fiecare universitate, vezi Anexa „Bibliografia materialelor didactice de Limba română ca limbă străină (LRLS), pe centre universitare din România”.

Nr. crt.	Universitate și domenii	Program APLR organizat din	Program organizat de	Manuale și cursuri de limbă română ca limbă străină ³⁸³
	2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice		Departamentul de Filologie	
6	Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad – 6 domenii: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice		Facultatea de Științe Umaniste și Sociale	---
7	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău – 6 domenii: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice	2015	Facultatea de Litere	da
8	Universitatea Transilvania din Brașov – 6 domenii: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice		Facultatea de Litere	da
9	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca – 3 domenii: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe inginerești, 3. Științe biologice și biomedicale	2018	Facultatea Construcții de Mașini, Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare	da
10	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca – 6 domenii: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice		Facultatea de Litere, Departamentul de limbă, cultură și civilizație românească	da
11	Universitatea „Ovidius” din Constanța – 6 domenii: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice	1992	Facultatea de Litere	da
12	Universitatea din Craiova – 6 domenii: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice		Departamentul Limbi Moderne Aplicate	da

Nr. crt.	Universitate și domenii	Program APLR organizat din	Program organizat de	Manuale și cursuri de limbă română ca limbă străină ³⁸³
13	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați – 6 domenii: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice	2012	Facultatea Transfrontalieră de Științe Umaniste, Economice și Inginerești	da
14	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași – 6 domenii: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice	1998	Facultatea de Litere, Catedra de Limba Română pentru Studenți Străini	da
15	Universitatea din Oradea – 4 domenii: 1. Științe biologice și biomedicale, 2. Științe sociale, 3. Științe umaniste și arte, 4. Științe inginerești	2013	Facultatea de Litere	----
16	Universitatea din Petroșani – 2 domenii: 1. Științe inginerești, 2. Științe sociale	2016	Facultatea de Științe, Departamentul de Științe Socio-umane	----
17	Universitatea din Pitești – 4 domenii: 1. Științe inginerești, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe sociale, 4. Științe umaniste și arte		Facultatea de Științe ale Educației, Științe Sociale și Psihologie, Departamentul de Științe ale Educației	Vîjan & Topală (2013) Chimie..., Zarioiu (2013) Fizică...
18	Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești – 3 domenii: 1. Științe inginerești, 2. Științe sociale, 3. Științe umaniste și arte		Facultatea de Litere și Științe, Departamentul Filologie	da
19	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – 5 domenii: 1. Matematică și științele naturii 2. Științe inginerești 3. Științe biologice și biomedicale 4. Științe sociale 5. Științe umaniste și arte		Facultatea de Litere și Arte	----
20	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava – 6 domenii: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice		Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării	----
21	Universitatea „Valahia” din Târgoviște – 5 domenii: 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe inginerești, 3. Științe sociale, 4. Științe umaniste și arte, 5. Știința sportului și educației fizice		Facultatea de Științe Politice, Litere și Comunicare	----

Nr. crt.	Universitate și domenii	Program APLR organizat din	Program organizat de	Manuale și cursuri de limbă română ca limbă străină ³⁸³
22	<p>Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș – 5 domenii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matematică și științele naturii 2. Științe inginerești 3. Științe biologice și biomedicale 4. Științe sociale 5. Științe umaniste și arte <p>(conform OMEN 4174/2018)</p> <p>Universitatea de Medicină, Farmacie, Știință și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș – 5 domenii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matematică și științele naturii 2. Științe inginerești 3. Științe biologice și biomedicale 4. Științe sociale 5. Științe umaniste și arte <p>(conform OMEN 4866/2019)</p>		<p>Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș: Facultatea de Științe și Litere</p> <p>UMFST „George Emil Palade” din Târgu Mureș: Facultatea de Științe și Litere, Disciplina Limbi Moderne</p>	<p>----</p> <p>----</p>
23	<p>Universitatea de Vest din Timișoara – 6 domenii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice 		<p>Facultatea de Litere, Istorie și Teologie</p>	<p>da</p>
24	<p>Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București – 6 domenii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe inginerești, 4. Științe sociale, 5. Științe umaniste și arte, 6. Știința sportului și educației fizice 		<p>Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Centrul de Studii Pregătitoare de Limba Română</p>	<p>----</p>
25	<p>Universitatea „Titu Maiorescu” din București – 3 domenii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe sociale, 3. Științe biologice și biomedicale 		<p>Facultatea de Științele Comunicării și Relații Internaționale</p>	<p>----</p>
26	<p>Universitatea Româno-Americană din București – 3 domenii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Științe inginerești, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe sociale 		<p>Facultatea de Relații Comerciale și Financiar-Bancare Interne și Internaționale - Departamentul de Limbi Străine, și Departamentul de Relații Internaționale</p>	<p>----</p>
27	<p>Universitatea „Spiru Haret” din București – 5 domenii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matematică și științele naturii, 2. Științe biologice și biomedicale, 3. Științe sociale, 4. Științe umaniste și arte, 5. Știința sportului și educației fizice 		<p>Facultatea de Litere, Departamentul de Filologie</p>	<p>da</p>

Nr. crt.	Universitate și domenii	Program APLR organizat din	Program organizat de	Manuale și cursuri de limbă română ca limbă străină ³⁸³
	Total universități organizatoare de APLR: 27 dintre acestea, universități de stat civile: 23 universități particulare: 4			
	Total domenii de specializare: 6 1. Matematică și științele naturii – 21 de universități, 2. Științe biologice și biomedicale – 24 de universități, 3. Științe inginerești – 25 de universități, 4. Științe sociale – 27 de universități, 5. Științe umaniste și arte – 22 de universități, 6. Știința sportului și educației fizice – 14 universități.			

Surse – Site-uri instituționale:

Academia de Studii Economice din București. nedatat. „An pregător” Regulamente și metodologii, <https://mefc.ase.ro/an-pregator/>, accesat în ianuarie 2021.

Academia de Studii Economice din București. nedatat. Pagina de Facebook „Anul Pregător de Limba Română pentru Cetățenii Străini, ASE, București”, <https://www.facebook.com/Anul-Preg%C4%83titor-de-Limba-Rom%C3%A2n%C4%83-pentru-Cet%C4%83C8%9Benii-Str%C4%83ini-ASE-Bucure%C8%99ti-415304861974550/>, accesat în ianuarie 2021.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. nedatat. „Catedra de Limba Română pentru Studenți Străini”, <http://media.lit.uaic.ro/?p=777>, accesat în ianuarie 2021.

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad. nedatat. „Program pregător de limba română pentru cetățenii străini”, <https://cdn.uav.ro/documente/Programe-de-studii/Programe-studii-Program-pregator2.JPG>, accesat în ianuarie 2021.

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Facultatea de Științe Umaniste și Sociale. nedatat. „An pregător de limba română pentru cetățenii străini. Plan de învățământ”, <https://cdn.uav.ro/documente-stiinte-umaniste/Programe-de-Studiu/An-pregator-pentru-cetatenii-straini.pdf>, accesat în ianuarie 2021.

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere. nedatat. „An pregător”, <https://lett.ubbcluj.ro/an-pregator/>, accesat în ianuarie 2021.

Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. nedatat. „Centrul de Studii Pregătitoare de Limba Română”, <http://csplr.ucdc.ro/>, accesat în ianuarie 2021.

Universitatea de Vest din Timișoara, Departamentul de Relații Internaționale. nedatat. „Anul Pregător de limba română”, https://ri.uvt.ro/anul-pregator-de-limba-romana_ro/, accesat în ianuarie 2021.

Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie. nedatat. „Programul Pregător de limbă română pentru cetățenii străini”, <https://litere.uvt.ro/anul-pregator-2/>, accesat în ianuarie 2021.

Universitatea din București. nedatat. „Anul pregător de Limba Română”, <https://unibuc.ro/international/studenti-internationali/pregator-de-limba-romana/>, accesat în ianuarie 2021.

Universitatea din București. 2019. „Preparatory Year: Romanian Language Course”, <https://unibuc.ro/wp-content/uploads/2019/04/Preparatory-Year-Romanian-Language-Course-Brochure.pdf>, accesat în ianuarie 2021.

Universitatea din Craiova. nedatat. „An pregător – Învățământ”, https://www.ucv.ro/departamente_academice/dlma/anul_pregator/an_pregator_invatamant.php, accesat în ianuarie 2020.

Universitatea din Oradea. nedatat. „Romanian Language Preparatory Year”, https://www.uoradea.ro/tiki-index.php?page_ref_id=286, accesat în ianuarie 2021.

Universitatea din Petroșani. 2016. „Regulamentul de organizare și funcționare a Anului pregător de limba română pentru cetățeni străini”, <https://www.upet.ro/documente/regulamente/2017/Regulamentul%20de%20organizare%20si%20>

20functionare%20a%20anului%20pregatitor%20de%20limba%20romana%20pt.%20cetateni%20straini.pdf, accesat în ianuarie 2021.

- Universitatea din Pitești. nedat. „An pregătitor – limba română”, <https://www.upit.ro/ro/despre-universitate/organizare/arhiva/academia/facultatea-de-stiinte-ale-educatiei/an-pregatitor-limba-romana-romana>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea din Pitești. nedat. Pagina de Facebook „Foreign Students Compartment, Faculty of Educational Sciences”, <https://www.facebook.com/ForeignStudentsDepartment>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea din Pitești. nedat. „Program Pregătitor de limba română pentru cetățenii străini”, <https://www.upit.ro/ro/academia-reorganizata/facultatea-de-stiintele-educatiei-stiinte-sociale-si-psihiologie-2/departamentul-de-tiine-ale-educaiei2/an-pregatitor>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. nedat. „An pregătitor de limba română pentru cetățenii străini”, <https://learnromanian.udjg.ro/an-pregatitor/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. nedat. „Metodologie de admitere cetățeni străini”, <http://www.uab.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Litere și Arte. nedat. <https://litere.ulbsibiu.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Ovidius” din Constanța. nedat. „Programul de studii Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini”. <http://litere.univ-ovidius.ro/images/pdf/programe-si-strategii/prezentare%20An%20pregatitor.pdf>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești, Departamentul Filologie. 2017. „Anul pregătitor”, <http://filologie.upg-ploiesti.ro/programe-de-studiu/anul-pregatitor/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești. nedat. Pagina de Facebook „Facultatea de Litere și Științe”, <https://www.facebook.com/LS.UPG/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș, Facultatea de Științe și Litere. nedat. http://old.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/index.html, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Politehnică din București. Nedat. „Departamentul de Comunicare în Limbi Moderne – DCLM – al Facultății de Inginerie în Limbi Străine”, https://delm.pub.ro/?page_id=45&lang=ro, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Româno-Americană din București. nedat. „Academic programs – Foundation year”, <https://www.rau.ro/foundation-year/?lang=en>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Spiru Haret” din București. nedat. „Romanian Language Course”, <https://isd.spiruharet.ro/romanian-language-course/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării. nedat. „Limba română pentru străini. Erasmus și An pregătitor”, <http://litere.usv.ro/lrs.html>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Tehnică de Construcții din București, nedat. Pagina de Facebook „Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini – UTCB”, <https://www.facebook.com/AnulPregatitorUTCB/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Biroul de Relații Internaționale. nedat. „Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini”, <http://bri.utcluj.ro/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Titu Maiorescu” din București, Facultatea de Științele Comunicării și Relații Internaționale. nedat. „Romanian Language for Foreign Citizens”, <https://www.utm.ro/facultatea-de-stiintele-comunicarii-si-relatii-internationale/romanian-language-foreign-citizens/>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea Transilvania din Brașov, Facultatea de Litere. nedat. „An pregătitor de limba română pentru străini”, <https://litere.unitbv.ro/ro/programe-de-studii/an-preg%C4%83titor-de-limba-rom%C3%A2n%C4%83-pentru-cet%C4%83%C8%9Bbeni-str%C4%83ini.html>, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Valahia” din Târgoviște, Facultatea de Științe Politice, Litere și Comunicare. nedat. „Programul de studii: Anul pregătitor de limba română ca limbă străină. Plan de învățământ 2017-2018”, https://fsplc.valahia.ro/images/doc/Plan_an_pregatitor2017_2018.pdf, accesat în ianuarie 2021.
- Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, Facultatea de Litere. nedat. „Programe de studii”, <https://www.ub.ro/litere/programe-de-studii/studii-de-conversie-profesionala-2>, accesat în ianuarie 2021.

Anexa 2

Bibliografia materialelor didactice de Limba română ca limbă străină (LRLS), pe centre universitare din România

---

Viorela-Valentina DIMA

Surse:

site-urile instituționale³⁸⁴ ale universităților românești organizatoare de An pregătitor de limba română pentru străini (APLR).

conform OMEN Nr. 4174/2018 din 27 iulie 2018 pentru modificarea Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 6.156/2016 privind organizarea și desfășurarea anului pregătitor de limbă română pentru cetățenii străini, Ministerul Educației Naționale, publicat în *Monitorul Oficial* nr. 680 din 6 august 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%204174-2018%20.pdf>.

Militaru, Marina Luminița, Dima, Viorela-Valentina, Lorentz, Maria-Antoaneta. 2018. „Appendix – ASE's APLR program – selected study materials”, în “Romanian as a Foreign Language in a Blended Learning Approach”, in *Elearning & Software for Education*. Vol. 2, “Carol I” National Defence University, Bucharest pp. 477-484, https://www.researchgate.net/publication/329673503_Romanian_as_a_Foreign_Language_in_a_Blended_Learning_Approach.

Moldovan, Victoria (coord.). 2012. „Bibliografia românei ca limbă străină / Bibliografia RLS”, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, <http://learnromanianlanguage.com/wp-content/uploads/2013/03/bibliografie-rls.pdf>.

Todi, Aida. 2008. „Bibliografia cursurilor și a manualelor de limba română pentru străini”, Universitatea „Ovidius” din Constanța, <http://litere.univ-ovidius.ro/stur/cursuri%20romana.htm>.

Compania de Librării București, <https://www.clb.ro/>, accesat în ianuarie 2021

Librărie.net, <https://www.librarie.net/>, accesat în ianuarie 2021.

Librăria Cărturești, <https://carturesti.ro/>, accesat în ianuarie 2021.

Universități care organizează Program APLR, conform OMEN nr. 4174/2018:

UPB - Universitatea Politehnica din București

Cursuri și manuale:

***. 1981. *Limba română. Culegere de texte tehnice. Pentru studenții străini din anul I*, București: Institutul Politehnic din București.

Dobrițoiu, Elena. 1972. *Limba română [Culegere de exerciții de fonetică]*, București: Institutul Politehnic din București.

Pricope, Mihaela. 2020. *Start LR. Manual de limba română pentru cetățenii străini*, București: Editura Universitară.

Prusacov, Florea, Topor-Georgescu, Tatiana. 1971. *Îndrumar în terminologia tehnico-științifică românească. Pentru studenții străini din anul pregătitor*, București.

---

³⁸⁴ Pe site-urile instituționale menționate am căutat folosind următorii termeni: „an/ anul pregătitor”, „cetățeni străini”, „limba română”, „editura” universității, „biblioteca” universității.

Din bibliografie (Militaru et al., 2018, Moldovan, 2012, Todi, 2008) am preluat doar titlurile autorilor a căror afiliere instituțională universitară am putut-o identifica. Nu am preluat titlurile autorilor a căror afiliere nu este universitară (ci, spre exemplu, preuniversitară sau academică – autorii fiind cercetători la institutele de lingvistică ale Academiei Române), sau a căror afiliere nu a putut fi stabilită. De asemenea, nu am preluat titlurile autorilor afiliați la instituții din străinătate.

Date fiind aceste limitări, prezenta Bibliografie de materiale didactice de Limba română ca limbă străină nu are pretenții de exhaustivitate.

UTCB - Universitatea Tehnică de Construcții din București

Cursuri și manuale:

- ***. 1966. *Culegere de texte de limba română pentru studenții străini*, București: Institutul de Construcții.
- Anghel, Mirel. 2020. *Limba română pentru anul pregătitor: redactare și compoziție*, București: Editura Pro Universitaria.
- Blaos, Magda, Petrescu, Ștefan, Dumitrescu, Mădălina, Turnă, Constantin. 1977. *Limba română. Texte tehnice de construcții și exerciții lexico-gramaticale pentru studenți străini, anii I-II*, București: Institutul de Construcții.
- Bloos, Magda și colectiv. 1977. *Limba română*, București: Institutul de Construcții București.
- Stanciu, Mihaela. 2016. *Noțiuni de limbaj tehnic pe înțelesul străinilor*, București: Editura Pro Universitaria.

UNIBUC - Universitatea din București

Cursuri și manuale:

- ***. 1968. *Manual de limba română pentru studenții străini*, București: Tipografia Universității din București.
- ***. 2006. *Curs de limbă română pentru studenții din anul pregătitor (limbaj medical)*, București: Editura Universității din București.
- Alexe, Maria, Cristea, Ecaterina, Sanda, George. 1974. *Limba română pentru anul pregătitor, semestrul I [Curs]*. Coord. George Sanda, București: Ministerul Educației și Învățământului.
- Alexe, M. și colectiv. 1977. *Limba română pentru anul pregătitor* (Coordonator: George Sanda), București: Tipografia Universității din București.
- Anghel, Petre, Constantinescu, N.N., Sanda, George,. 1974. *Curs de limba română pentru studenții străini din anii I-II*. (coord. George Sanda), București: Ministerul Educației și Învățământului.
- Anghel, Petre; Constantinescu, N.N., Cosma, Viorel, Giurcăneanu, Claudiu, Dinu, C., Jurconi, Ion, Nicolau, Edmond; Nicolau, Viorica, Petrescu, Radu, Aneste, Sandală, Șerban, Raoul, Zaharia, Maria. 1975. *Curs de limba română pentru studenții străini din anii I-II*. Coord. George Sanda [București], București: Tipografia Universității din București.
- Avram, Mioara, Sala, Marius. 2000. *May We Introduce the Romanian Language to You?*, Bucharest: The Romanian Cultural Foundation Publishing House.
- Avram, Mioara, Sala, Marius. 2001. *Faceți cunoștință cu limba română*, Cluj: Echinox.
- Avram, Mioara, Sala, Marius. 2002. *Connaissez-vous le roumain*, București: Fundația Culturală Română.
- Bălănescu, Olga. 1998. *Limba română pentru străini: studenți, diplomați, oameni de afaceri*, București: Fiat Lux.
- Bălănescu, Olga. 2003. *Limba română pentru străini*, ediția a II-a, revizuită, București: Editura Ariadna 98.
- Bărbuță, Ion, Avram, Mioara, Berezhan, S.G. 2001. *Gramatica uzuală a limbii române*, București: Litera.
- Berea-Găgeanu, Elena. 1985. *Morfosintaxa verbului: Modurile nepersonale. Exerciții de limbă română pentru studenții străini*, București: Universitatea București.
- Biriș, Gabriela. 2014. *Limbaj medical - anatomie: curs pentru studenții străini din anul pregătitor*, București: Editura Universității din București.
- Brâncuș, Grigore. 1988. *Limba română contemporană: manual pentru studenții străini*, București: Universitatea din București, Facultatea de Limbă și Literatură Română, Catedra de Limbă Română Contemporană.
- Brâncuș, Grigore, Ionescu, Adriana, Saramandu, Manuela. 1978. *Limba română contemporană: manual pentru studenții străini*, București: Universitatea din București, Facultatea de Limbă și Literatură Română, Catedra de Limbă Română Contemporană.
- Brâncuș, Grigore, Ionescu, Adriana, Saramandu, Manuela. 1981. *Limba română: manual pentru studenții străini: anul pregătitor*, semestrul I, București: Ministerul Educației și Învățământului.
- Brâncuș, Grigore, Ionescu, Adriana, Saramandu, Manuela. 1981. *Limba română contemporană. Manual pentru studenți străini*, [vol.] II-III. Coord. Grigore Brâncuș, București.

- Brâncuș, Grigore, Ionescu, Adriana, Saramandu, Manuela. 1982. *Limba română: manual pentru studenții străini, anul pregătitor*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Brâncuș, Grigore, Ionescu, Adriana, Saramandu, Manuela. 1991. *Limba română: manual pentru studenții străini*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Brâncuș, Grigore, Ionescu, Adriana, Saramandu, Manuela. 1996. *Limba română: manual pentru studenții străini: anul pregătitor – semestrul I*, București: Editura Universității din București.
- Brâncuș, Grigore, Ionescu, Adriana, Saramandu, Manuela. 2000. *Limba română contemporană, Manual pentru studenții străini*, București: Editura Universității din București.
- Caragiu Marioțeanu, Matilda, Savin, Emilia. 1993. *Rumänisch für Sie. Ein moderner Sprachkurs für Erwachsene. Grammatik, Wortschatz, Schlüssel* [Teil I-II] [München]: Max Hueber, [1976 și 1999] 2 vol.; București: Editura Fundației Culturale Române.
- Cartianu, Ana. 1958. *A course in modern Rumanian*, Bucharest: Pub. House for Scientific Books.
- Cartianu, Ana. 1969. *Texte în limba română pentru studenții străini*, Partea a II-a, București.
- Cartianu, Ana, Levițchi, Leon, Ștefănescu-Drăgănești, Virgil. 1958. *A Course in Modern Rumanian* [vol. I-II], Bucharest, Publishing House for Scientific Books (vol. II cu titlul *An Advanced Course in Modern Rumanian*. Second Edition, Bucarest, 1964).
- Cartianu, Ana, Levițchi, Leon, Ștefănescu-Drăgănești, Virgil. 1964. *An Advanced Course in Modern Rumanian*. Second Edition, Bucharest: Publishing House for Scientific Books.
- Cazacu, Boris. 1966 (1967, 1973, 1976, 1978). *Cours de langue roumaine: introduction à l'étude du roumain à l'usage des étudiants étrangers*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cazacu, Boris. 1969 (1980, 1982). *A course in contemporary Romanian: an introduction to the study of Romanian*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cazacu, Boris; Caragiu Marioțeanu, Matilda, Chiosa, Clara Georgeta, Guțu Romalo, Valeria. 1980. *A course in contemporary Romanian: an introduction to the study of Romanian (for foreign students)*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cazacu, Boris; Caragiu Marioțeanu, Matilda, Chiosa, Clara Georgeta, Guțu Romalo, Valeria. 1980. *Cours de langue roumaine. Introduction à l'étude du roumain à l'usage des étudiants étrangers*, IIIe édition, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cazacu, Boris, Chiosa, Clara Georgeta, Caragiu Marioțeanu, Matilda, Guțu Romalo, Valeria, Bercescu, Sorina. 1967 (varianta engleză 1969). *Cours de langue roumaine*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cazacu, Boris, Chiosa, Clara Georgeta, Caragiu Marioțeanu, Matilda, Guțu Romalo, Valeria, Bercescu, Sorina. 1973. *Cours de la langue roumaine. Introduction a l'etude du roumaine (a l'usage des etudiants etrangers)*, București: Editura Didactică și Pedagogică; 1978, 3-ème édition revue et augmentée, București: Editura Didactică și Pedagogică; 1981, 4-ème édition, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cazacu, Boris, Chiosa, Clara Georgeta, Caragiu Marioțeanu, Matilda, Guțu Romalo, Valeria. 1969. *A course în contemporary România. An introduction to the study of România* [traducere și adaptare după varianta franceză de Virgil Ștefănescu Drăgănești și Adrian Nicolescu], București: EDP, Editura Didactică și Pedagogică; 1980, Second Edition, revised, enlarged, București: Editura Didactică și Pedagogică; 1982, ed a III-a, adapted from the French by Virgil Ștefănescu-Drăgănești și Adrian Nicolescu, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cojocar, Dana. 2003. *You can speak Romanian! (Manual de limba română pentru cei care chiar vor s-o învețe)*, București: Compania.
- Constantinescu, Mihaela-Viorica, Stoica, Gabriela. 2020. *Româna ca limbă străină. Corpus*. București: Editura Universității din București.
- Cosma, Viorel, Anghel, Petre, Constantinescu, N.N. ... [et al.]. 1978. *Curs de limba română pentru studenții străini din anii I-II*. Coord. George Sanda, București: Tipografia Universității București.
- Coste, Ileana. 1990. *Limba română – manual pentru studenții străini (profil tehnic)*, București: Editura Didactică și Pedagogică.

- Coste, Ileana și colectiv. 1977. *Limba română. Anul pregătitor. Semestrul I* (Coordonator: G. Sanda), București: Editura Universității din București.
- Coste, Ileana și colectiv. 1978. *Limba română. Anul pregătitor. Semestrul II* [Profil tehnic] București: f.e.
- Coste, Ileana, Boldureanu, Viorel, Frățilă, Florentina, Vlăduțu, Ion. 1990. *Limba română. Manual pentru studenții străini. Profil tehnic*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Coste, Ileana, Frățilă, Florentina, Vlăduțu, Ion, Boldureanu, Viorel. 1983, 1990. *Limba română, Manual pentru studenții străini. Anul pregătitor. Semestrul al II-lea. Profil tehnic*. Coord. Emil Ghițulescu, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Coste, Ileana, Frățilă, Florentina, Vlăduțu, Ion, Boldureanu, Viorel, Avrămuș, Horia. 1981. *Limba română. Manual pentru studenții străini. Anul pregătitor. Semestrul al II-lea. Profil tehnic*. Coord. Emil Ghițulescu, București.
- Coste, Ileana, Noveanu, Eugen, Precup, Ieronim, Sanda, George, Scărlătescu, Doru. 1977. *Limba română – anul pregătitor. Semestrul I – începători I*. Coordonator: George Sanda, București: Editura Universității din București.
- Cristea, Ecaterina și colectiv. 1975. *Limba română. Pentru anul pregătitor [Profil medical]*, 2, București: Editura Universității din București.
- Cristea, Ecaterina, Abagiu, Nicolae, Bageacu, Victoria, Cărmaciu, Radu, Ionică, Apostol, Ranga, Viorel, Savopol, Ioana.. 1977. *Curs de limba română pentru studenții din anul pregătitor. Învățământ medical. 3* (Coordonator: G. Sanda), București: Editura Universității din București.
- Doca, Gheorghe. 1984. *Exerciții de limba română pentru anul pregătitor. Formele cazuale ale substantivului*, București: Universitatea București, Facultatea de Limba și Literatura Română.
- Doca, Gheorghe. 1987. *Cine, ce, care. Structuri interogative și relative. Exerciții de limba română pentru anul pregătitor*, București: Universitatea București, Facultatea de Limba și Literatura Română.
- Doca, Gheorghe. 1993. *Limba română. Gramatica de învățare pentru cursurile de vară și colocviile științifice de limba, cultura și civilizația poporului român, I. Structuri fundamentale*, Reeditare, București, Editura Universității din București.
- Doca, Gheorghe. 1993. *Limba română. (gramatica de învățare pentru cursurile de vară și colocvii științifice de limba, cultura și civilizația poporului român). II. Structura morfosintactică și lexicală*, București: Tipografia Universității din București.
- Doca, Gheorghe. 1995. *Istoria românilor în dialoguri bilingve = L'histoire des Roumains en dialogues bilingues*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Doca, Gheorghe. 2000. *Romanian Language. I. Essential Structures. II. Morpho-Syntactic and Lexical Structures*, București: Ars Docendi.
- Doca, Gheorghe. 2000. *La langue roumaine: grammaire d'apprentissage pour les cours d'été et les colloques scientifiques de langue, culture et civilisation roumaines = Romanian language: acquisition grammar for summer courses and scientific sessions of the Romanian people's civilization, culture, and language*, București: Ars Docendi.
- Doca, Gheorghe. 2001. *Cultură și civilizație românească în dialoguri bilingve/ Culture and Civilisation Romaines en dialogues bilingues*, București: Editura Fundației Culturale Române.
- Doca, Gheorghe. 2003. *Learn Romanian: course for English speakers*, București: Editura Niculescu.
- Doca, Gheorghe. 2003. *Learn Romanian: course for English speakers: addenda with essential information regarding Romanian history, culture and civilization and a choice of representative literary texts*, București: Editura Niculescu.
- Doca, Gheorghe, Doca, Gabriela. 1995. *Converser en roumain: treizeci de dialoguri pe teme de cultură și civilizație românească = trente dialogues sur des thèmes de culture et de civilisation roumaines*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Doca, Gheorghe, Necat, Bahadir. 2018. *Romence Yi Tek Basina Ogren. Turkler Icin Dil Dersleri. Învățã singur Limba Română. Curs pentru vorbitorii de limba turcã*, București: Editura Niculescu.
- Doca, Gheorghe, Rocchetti, Alvaro. 1992. *Comprendre et pratiquer le roumain*, București: Ed. Academiei Române; Paris: Unión Latina: C.I.R.E.R., Université de la Sorbonne nouvelle, Paris III [distributeur].

- Doca, Gheorghe, Rocchetti, Alvaro. 1998. *Comprendre et pratiquer le roumain*, București: Teora.
- Doca, Gheorghe, Ștefănescu, Bogdan. 1995. *Acquisition grammar of Romanian: with additional information regarding Romanian history, culture and civilization and a choice of representative literary texts*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Florea, Melania. 1984. *Articolul posesiv și articolul demonstrativ: exerciții de limba română pentru anul pregătitor*, București: Universitatea București, Facultatea de Limba și Literatura Română.
- Florea, Melania. 1988. *Pronumele și adjectivele relative. Exerciții de limba română pentru studenții străini*, București: Universitatea din București, Facultatea de Filologie, Institutul de Lingvistică.
- Florea, Melania, Stoean, Carmen. 1982. *Lecția de conversație. Teorie și practică*, București: Tipografia Universității din București.
- Geană, Ionuț. 2014. *Limba română pentru străini. Manual pentru avansați (C1-C2)*, București: Editura Universității din București.
- Guiu, Mariana. 1987. *Exerciții de limba română pentru anul pregătitor. Accentul substantivului*, București: Universitatea București, Facultatea de Limba și Literatura Română.
- Guiu, Mariana, Steriu, Mariana. 1985. *Exerciții de limba română pentru anul pregătitor. Structuri verbale pronominale*, București: Universitatea din București, Facultatea de Filologie, Institutul de Lingvistică.
- Ionescu, Adriana, Florea, Melania, Boroianu, Ioana. 1968. *Manual de limba română pentru studenții străini*, București: Universitatea din București, Catedra de limba română pentru studenții străini.
- Ionescu, Adriana, Steriu, Maria. 1985. *Verbul românesc. Dicționar sintactic pentru studenții străini*, București: Tipografia Universității București.
- Ionescu, Adriana, Steriu, Maria. 1999. *Verbul românesc. Dicționar sintactic*, revăzută și adăugită, București: Editura Universității din București.
- Marin, Dinuța, Tunsoiu, Olga. 1985. *Exerciții de limba română pentru anul pregătitor. Formele verbale simple. Modurile personale*, București: Universitatea din București, Facultatea de limba și literatura română. Institutul de lingvistică.
- Marin, Dinuța, Tunsoiu, Olga. 1986. *Formele verbale: formele verbale compuse, modurile personale. Exerciții de limba română pentru anul pregătitor*, București: Tipografia Universității București.
- Marin, Dinuța, Tunsoiu, Olga. 1989. *Formele verbale. Modurile personale, exerciții de limba română pentru anul pregătitor*, București: Tipografia Universității din București.
- Miscalencu, D., Mailat, Florica, Marci, Elena, Maxim, Gh., Drăghici, O., Gabos, Martha, Sorescu, Constantin. 1983. *Anatomia omului. Manual pentru studenții străini din anul pregătitor*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Sanda, Gheorghe. 1979. *Curs de limba română pentru studenții străini din anii I-II*, București: Tipografia Universității din București.
- Sanda, George (coord.), Alexe, Maria, Cristea, Ecaterina et al. 1978. *Limba română pentru anul pregătitor; semestrul I*, București: Ministerul Educației și Învățământului.
- Sanda, George, Coste, Ileana, Noveanu, Eugen, Precup, Ieronim ... [et al.]. 1978. *Limba română pentru anul pregătitor; semestrul I*, București: Tipografia Universității București.
- Vasilescu, Andra (coord.), Chelaru Murăruș, Oana, Ușurelu, Camelia. 2006. *Teste de limba română. Pașaportul lingvistic european (CD included)*, București: Institutul Limbii Române, Editura Nouă.
- Vasilescu, Andra (coord.), Groza, Liviu, Chelaru-Murăruș, Niculescu, Dana ș.a. 2006. *Limba română ca limbă străină. Dosare pedagogice*, București: Editura Universității din București.
- Vasilescu, Andra (coord.). 2014. *Limba română ca limbă străină. Dosare pedagogice*, București: Editura Universității din București.
- Vușdea, Ioana, Balea, Margareta, Boiangiu, Ana, Ilie, Dumitru. 1978. *Curs de limba română pentru studenții din anul pregătitorilor. Învățământ tehnic 3*. Coordonator: George Sanda, București: Tipografia Universității din București.
- Vușdea, Ioana, Boiangiu, Ana, Balea, Margareta, Ilie, Dumitru. 1976. *Curs de limba română pentru studenții din anul pregătitor [Partea 2. Învățământ tehnic]*, București.

ASE - Academia de Studii Economice din București**Cursuri și manuale:**

- Băloiu, Elena, Bobircă, Viorica (coord.), Băloiu, Elena, Bobircă, Viorica, Jivănescu, Vasilica, Apostol, Julieta. 1979. *Manual de limba română: texte economice și exerciții lexico-gramaticale*, București: Editura ASE.
- Bobircă, Viorica (coord.), Apostol, Julieta; Băloiu, Elena; Bobircă, Viorica, Jivănescu, Vasilica, Șandru, Petru. 1981. *Manual de limba română pentru studenții străini economiști*. Pentru uzul studenților, București: Academia de Studii Economice, Catedra de limbi străine.
- Bobircă, Viorica. 1998. *Manual de limba română pentru studenții străini economiști*, București: Editura ASE.
- Bobircă, Viorica. 1999. *Manual de limba română: corespondența comercială*, București: Editura ASE.
- Dima, Viorela-Valentina, Hurduzeu, Raluca Elena. 2019. *Limba română pentru străini. Științe economice*, vol. 1 *Domeniul financiar-contabil*, vol. 2 *Domeniul management*, vol. 3 *Domeniul marketing*, București: Editura ASE.
- Jivănescu, Vasilica, Șandru, Petru, Giurcăneanu, Claudiu. 1975, *Curs de limba română pentru studenții străini. Învățământ economic*. (coord. George Sanda) București: Ministerul Educației și Învățământului.
- Jivănescu, V., Șandru, P., Giurcănescu, C. 1978. *Curs de limba română pentru studenții străini [Profil economic]*, București, f.e.
- Militaru, Marina Luminița. 2018. *Medical Vocabulary. English- Romanian* (Aplicație pentru Android și iOS), bit.ly/MedAppA, bit.ly/MedAppI .
- Proiectul „Oportunidade”. 2015-2017. *Cursuri de limba română A1, A2, B1*, Coordonator proiect: ASE - Academia de Studii Economice din Bucuresti, Parteneri: Asociația Club Vertical - Oportunidad Escuela de Baile, ULB - Université Libre De Bruxelles, ULISBOA - Universidade De Lisboa, EOIBD - EOI Barcelona Drassanes, <http://www.oportunidade.ase.ro/course/index.php>.
- Stamatescu, Ioana. 2017. *Romanian Cultural and Civilization in the Current European Context. An Introduction for International Students*, București: Editura ASE.
- Stoean, Carmen Ștefania. 1997. *Manuel de roumain (Pour les étudiants francophones)*, București: Académie d'Études Économiques.
- Șerban, Mihai. 2017. *Curs practic de limba română. Comunicare orală și scrisă*, București: Editura ASE.
- Șerban, Mihai. 2017. *Manual de limba română. Limbaj specializat pentru științe biologice și biomedicale. Anatomie*, București: Editura ASE.
- Șerban, Raluca-Nicoleta. (2014-2017) *Introducere în cultura și civilizația română (în limba engleză) – suport de curs*, București: Academia de Studii Economice din București – platforma <http://online.ase.ro/>.
- Șerban, Raluca-Nicoleta. 2016. *Comunicare de afaceri și limbaj economic în limba română*, București: Editura ASE.

UAB: Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia**Cursuri și manuale:**

- Bagiu, Lucian Vasile. 2018. *Introduction in the Study of Romanian Language: a textbook for foreign students*, Alba Iulia: Editura Aeternitas, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.
- Bagiu, Lucian Vasile. 2018. *Receptarea textului scris și oral: manual de limba română pentru studenții străini*, Alba Iulia: Editura Aeternitas, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.
- Curta, Adina. 2017. *RLS prin documente autentice. Exerciții de comprehensiune a textului scris*, Alba Iulia: Tipografia Universității „1 Decembrie. 1918” Alba Iulia.
- Curta, Adina (coord.). 2017. *RLS prin exerciții și activități comunicative. A1 – B2*, Alba Iulia: Tipografia Universității „1 Decembrie 1918” Alba Iulia.
- Wainberg-Drăghiciu, Iuliana. 2017. *Manual de limba română ca limbă străină: nivel A1-A2*, ediția a II-a, revizuită, Alba Iulia: Editura Aeternitas, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

Wainberg-Drăghiciu, Iuliana. 2018. *Manual de limba română ca limbă străină: nivel B1-B2*, Alba Iulia: Editura Aeternitas, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

Wainberg-Drăghiciu, Iuliana. 2019. *Manual de limba română ca limbă străină: nivel A1-A2*, ediția a II-a, revizuită, Alba Iulia: Editura Aeternitas, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

UAV - Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad

Cursuri și manuale: ----

UB - Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău

Cursuri și manuale:

Buga, Marin, Căliman, Tiberius, Petre, Dan. 1979. *Curs practic intensiv de limba română pentru anul pregătitor. Partea I*, Bacău: Institutul de învățământ superior din Bacău.

Petre, Dan, Grădinaru, Tatiana, Creț, Ionel. 1984. *Gramatica limbii române (morfologia). Romanian Grammar – Morphology. Anul pregătitor. Pentru uzul studenților străini*, Bacău: Institutul de Subingineri din Bacău.

UniTBv - Universitatea Transilvania din Brașov

Cursuri și manuale:

Buja, Elena, Cusen, Gabriela, Matei, Mădălina, Măda, Stanca, Micu, Corina, Săftoiu. Răzvan. 2016. *Limba română ca limbă străină*, Vol. I – Medicină generală și farmacie, Vol. II – Științe economice și juridice, Vol. III – Științe socio-umane, Brașov: Editura Universității Transilvania din Brașov.

Marcu, Rodica. 1980. *Limba română. Pentru studenții străini. Industria lemnului*. Anii I-II, Brașov: Universitatea din Brașov.

Marcu, Rodica. 1984. *Corect și greșit în limba română [Îndreptar lexico-gramatical pentru studenții străini]*, Brașov: Universitatea din Brașov.

Marinescu, R., Peculea, P. 1978. *Morfologia limbii române cu exerciții gramaticale*, Brașov: Universitatea din Brașov.

UTCluj - Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Cursuri și manuale:

***. 1968. *Manual de limba română: pentru studenții străini*, Cluj-Napoca: Institutul Politehnic din Cluj-Napoca.

Cristurean, Ana, Benea, Veronica. 1981. *Limba română. Curs practic pentru studenții străini*, Cluj-Napoca: Institutul Politehnic din Cluj-Napoca.

UBB - Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca

Cursuri și manuale:

Bejan, Dumitru (coord.). 1983. *Exerciții morfologice pentru studenții din anul pregătitor*, Cluj-Napoca [f.e.].

Borcilă, Rosalinda, Goga, Mircea. 1979, 1983, 1985, 1986. *Limba română pentru străini. Specialitatea: educație fizică și sport*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Filologie.

Bot, Livia. 1983. *Întâlnire cu limba română prin nume proprii. Exerciții pentru începători*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Filologie.

Cuceu, Maria, Goga, Mircea, Pașcalău, Adriana. 1977. *Limba română pentru străini. Lecturi și exerciții lexicale*. Coord. G. Gruică, Cluj-Napoca: Tipografia Universității din Cluj-Napoca.

Cuceu, Maria, Goga, Mircea, Pașcalău, Adriana, Uricariu, Lucia. 1977. *Limba română pentru străini. Lecturi pentru începători*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai”.

- Cuceu, Maria, Niciu, Monica, Zdrenghea, Stela. 1979. *Texte și exerciții pentru disciplinele de științe sociale (anul pregătitor – semestrul al doilea)*, Cluj-Napoca.
- Cuceu, Maria, Pașcalău, Adriana, Goga, Mircea. 1976. *Limba română pentru străini. Verbul. (400 de paradigme complete)*, Coord. G. Gruică, Cluj-Napoca.
- Cuceu, Maria, Pașcalău, Adriana, Goga, Mircea, Uricariu, Lucia. 1977. *Limba română pentru străini. Basme populare românești. Texte structurale*, Coord. G. Gruică, Cluj-Napoca.
- Danciu, Alexandra. 1981. *Douăsprezece verbe cu paradigme insolite*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca. Facultatea de Filologie, Colectivul de limba română pentru studenți străini.
- Danciu, Alexandra, Lungu, Gabriela, Poantă, Irina. 1979. *Manual de limba română. Învățământ medical – biologie. Nivel II*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca.
- Danciu, Alexandra, Lungu, Gabriela, Poantă, Irina. 1979. *Manual de limba română. Nivel II*, Cluj-Napoca.
- Danciu, Alexandra, Moldovan, Victoria, Precup, Victoria, Prunea, Doina. 1978. *Snoave românești. Manual de limba română pentru studenții străini din anul pregătitor nivelul I*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca.
- Danciu, Alexandra, Poantă, Irina. 1980. *Manual de limba română pentru învățământ medical*, (Ediție revăzută), Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca.
- Danciu, Alexandra, Poantă, Irina. 1984. *Exerciții lexicale - limba română. Pentru uzul studenților*, Cluj-Napoca: Tipografia Universității.
- Feurdean, Dana-Maria, Mărcean, Nora-Sabina. 2014. *Limba română ca limbă străină*, Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
- Feurdean, Dana-Maria, Mărcean, Nora-Sabina. 2014. *Limba română ca limbă străină. Fișe de gramatică. Nivelurile A1, A2*, Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
- Lascu, Gh, Lazăr, T., Stanciu, A., Uricariu, L. 1981. *Limba română. Manual pentru studenții străini. Anul pregătitor. Semestrul al II-lea. Profil economic*, București, f.e.
- Lascu, Gh, Lazăr, T., Stanciu, A., Uricariu, L. 1983. *Limba română. Manual pentru studenții străini. Anul pregătitor. Semestrul al II-lea. Profil economic*, (Coordonator Emil Ghițulescu), București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Lascu, Gheorghe, Stanciu, Alina, Lazăr, Tereza, Uricariu, Lucia. 1981. *Manual de limba română. Învățământ economic. Pentru uzul studenților. Nivelul II*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de filologie, Catedra de limba română pentru străini.
- Medrea, Anca, Platon, Elena, Sonea, Ioana, Vilcu, Dina. 2008. *Teste de limba română (A1, A2, B1, B2)*, Cluj-Napoca: Editura Risoprint.
- Moldovan, Victoria. 1981. *Limba română. Exerciții de fonetică*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai”. Facultatea de Filologie.
- Moldovan, Victoria, Mureșanu, Ileana, Negruțiu, Liana, Prunea, Doina. 1979. *Curs intensiv de limba română. Cartea A*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai”.
- Moldovan, Victoria, Mureșanu, Ileana, Oșianu, Paula, Pop, Liana. 1983. *Limba română pentru studenți străini, anul pregătitor, semestrul al II-lea, profil agronomic*, Coord. Emil Ghițulescu, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Moldovan, Victoria, Mureșanu, Ileana, Pop, Liana, Prunea, Doina. 1980. *Curs intensiv de limba română. Cartea B*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai”.
- Moldovan, Victoria, Pop, Liana, Uricariu, Lucia. 2002. *Nivel prag pentru învățarea limbii române ca limbă străină*, Strasbourg: Consiliul European.
- Mureșanu, Ileana. 1996. *Limba română. Dicționar de dificultăți morfo-semantice*, Cluj-Napoca.
- Mureșanu, Ileana, Moldovan, Victoria. 1999. *Caiete didactice. Cunoștințe de cultură și civilizație românească. I. Geografie*, Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Mureșanu, Ileana, Moldovan, Victoria, Gurzău-Cegledi, Maria. 2002. *Caiete didactice. Cunoștințe de cultură și civilizație românească. I. Geografie*, Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

- Mureșanu, Ileana, Oșianu, Paula. 1980. *Culegere de texte. Glosar. Profil agronomic*, Cluj-Napoca.
- Mureșanu, Ileana, Oșianu, Paula. 1980. *Manual de limba română pentru studenții străini. Nivel II. Profil agronomic*, Cluj-Napoca: Tipografia UBB.
- Mureșanu, Ileana, Oșianu, Paula, Pop, Liana. 1981. *Limba română. Manual pentru studenții străini. Anul pregătitor – semestrul al II-lea - Profil agronomic*, București.
- Orlandea, Lucia, Poantă, Irina. 1980. *Limba română pentru învățământul universitar. Nivelul II*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Filologie.
- Oșian, Paula, Platon, Elena. 2000. *Româna în conversație. I Texte, pretexte, contexte*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Oșian, Paula, Platon, Elena. 2000. *Româna în conversație. I Texte, pretexte, contexte*, Cluj-Napoca: Editura Todesco.
- Oșian, Paula, Platon, Elena. 2003. *Româna în conversație. I Texte, pretexte, contexte. II Exerciții lexicale și gramaticale*, Cluj-Napoca: Editura Todesco.
- Pașcalău, Adriana, Poantă, Irina. 1983. *Pretexte pentru conversație. Limba română pentru studenți străini – Anul pregătitor*, Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Filologie.
- Platon, Elena (coord.), Bîrta, Anton, Bratu, Anda, Danciu, Anca Elena, ș.a. 2012. *Româna ca limbă străină: Caiete didactice A1+*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
- Platon, Elena, Sonea, Ioana, VasIU, Lavinia, Vîlcu, Dina. 2014. *Descrierea minimală a limbii române A1, A2, B1, B2*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, <http://learnromanianlanguage.com/wp-content/uploads/2019/02/Descrierea-minimal%C4%83-a-limbii-rom%C3%A2ne.pdf>.
- Platon, Elena, Sonea, Ioana, Vîlcu, Dina. 2009. *Exerciții audio. A1, A2, B1, B2, C1, C2*, Cluj-Napoca: Editura Efes.
- Platon, Elena, Sonea, Ioana, Vîlcu, Dina. 2012. *Manual de limba română ca limbă străină (RLS). A1-A2*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
- Platon, Elena, Sonea, Ioana, Vîlcu, Dina. 2019. *Manual de limba română ca limbă străină (RLS). A1-A2*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Poantă, Irina, Stanciu, Alina, Uricariu, Lucia. 1979, 1994. *Texte suplimentare pentru însușirea limbii române. Anul pregătitor - nivelul II*, Cluj-Napoca.
- Pop, Liana. 1991. *Româna cu sau fără profesor = Le roumain avec ou sans professeur = Romanian with or without a teacher*, Cluj: Editura Echinox.
- Pop, Liana. 1993. *Le roumain avec ou sans professeur = Romanian with or without a teacher*, Cluj-Napoca: Editura Echinox.
- Pop, Liana. 1997. *Le roumain avec ou sans professeur = Romanian with or without a teacher = Romana cu sau fără profesor*, Cluj- Napoca: Editura Echinox.
- Pop, Liana. 2000. *Româna cu sau fără profesor = Rumynskiî iazyk s prepodavatelem ili bez = Romanian with or without a teacher*, Cluj-Napoca: Editura Echinox.
- Pop, Liana. 2003. *Româna cu sau fără profesor*, Cluj-Napoca: Editura Echinox.
- Pop, Liana. 2008. *Româna cu sau fără profesor - Le roumain avec ou sans professeur - Romanian with or without a teacher*, Cluj-Napoca: Editura Echinox.
- Pop, Liana (coord.). 2008. *Seria Autodidact. Româna: A1-B1*, Cluj-Napoca: Editura Echinox.
- Pop, Liana (coord.). 2008. *Seria Autodidact. Româna: B2-C1*, Cluj-Napoca: Editura Echinox.
- Pop, Liana, Frențiu, Rodica, Moldovan, Victoria, Uricariu, Lucia. 2005-2008. *Româna ca limbă străină / Manuale de învățare a limbilor străine. Unități didactice limba română: A2- B1 – unități didactice; B2-C1 – unități didactice – în Autodidact – proiect <http://autodidact.granturi.ubbcluj.ro/>*.
- Pop, Liana, Moldovan, Victoria (coord). 1997. *Grammaire du Roumain / Romanian Grammar / Gramatica limbii române*, Cluj-Napoca: Editura Echinox.
- Pop, Liana, Moldovan, Victoria, Mureșan, Ileana. 1985, 1989, 1991. *Română în 15 lecții, Curs intensiv de limba română*, Cluj-Napoca: Universitatea din Cluj-Napoca.

- Pop, Liana, Moldovan, Victoria, Uricariu, Lucia. 2002. *Scurtă gramatică. Româna ca limbă străină*, Cluj-Napoca: Editura Echinox.
- Proiectul „Autodidact”. 2005-2008. Proiectul „Didactica limbilor moderne și a limbii române ca limbă străină în învățământul universitar. Strategii de aliniere la politica lingvistică europeană”, Director de proiect . Liana Pop, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, <http://autodidact.granturi.ubbcluj.ro/>.
- Proiectul „ClipFlair”. 2011-2014. *Language learning activities for 15 languages [including Romanian]*, Proiectul „Foreign Language Learning through Interactive Captioning and Revoicing of Clips (ClipFlair)”, Parteneri ai proiectului: Universitat Pompeu Fabra din Spania, Computer Technology Institute din Grecia, Universitat Autònoma de Barcelona din Spania, Imperial College London din Marea Britanie, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, România, Universtatea din Deusto, Spania, Tallinn University din Estonia, Universitatea din Varșovia, Polonia, Universitatea din Algarve, Spania, National University of Ireland, Galway, Irlanda, <http://clipflair.net/>.
- Uricariu, Lucia, Goga, Mircea. 1995, 1997. 2007. *Verbes roumaines. Romanian Verbs, Verbe românești*, Cluj-Napoca: Editura Echinox.

UOC - Universitatea „Ovidius” din Constanța

Cursuri și manuale:

- Dafinoiu, Cristina-Valentina. 2006. *Limba română pentru studenții străini. Teste și exerciții*, București: Editura Universitară.
- Dafinoiu, Cristina-Valentina. 2009. *Limba română pentru studenții străini. Teste și exerciții*, ediția a II-a, București: Editura Universitară.
- Dafinoiu, Cristina-Valentina. 2016. *Limba română pentru studenții străini. Teste și exerciții suport pentru cursul practic*, ediția a IV-a revăzută și readăugită, Constanța: Editura Ovidius University Press.
- Dafinoiu, Cristina-Valentina, Pascale, Laura-Elena. 2015. *Limba română. Manual pentru studenții străini din anul pregătitor. Nivel A1-A2*, ediția a III-a, București: Editura Universitară.
- Hrubaru, Florica, Miculescu, Sergiu. 2005. *Et si on apprend le roumain? (Manual de limba română pentru debutanți francofoni)*, Constanța: Ovidius University Press.
- Hrubaru, Florica (coord.). Hrubaru, Florica, Grešak, Primož, Rebec, Jani, Nemarn, Martina. 2005. *Manual de limba română pentru sloveni / Učbenik romunskega jezika za slovence*, Ljubljana: Scripta.
- Marin, Ana, Menabit, Ciden-Sena, Nedelcu, Veronica. 2007. *Să învățăm limba română – Manual pentru străini. Nivel I (începători) / Romence öğrenelim Yabancılar İçin Ders Kitabı Seviye I (yeni başlayan)*, Constanța: Editura Golden.
- Marin, Ana, Nedelcu, Veronica. 2006. *Să învățăm limba română. Manual pentru străini. Nivel I (începători)*, București: Cartea Universitară.
- Suciu, Raluca, Fazakaș, Virginia. 2006. *Româna la prima vedere - Manual pentru începători. ROMANIAN AT FIRST SIGHT. A Textbook for Beginners*, București: Editura Compania.

UCV - Universitatea din Craiova

Cursuri și manuale:

- Albu, Mihaela. 1981. *Culegere de exerciții gramaticale pentru studenții străini*, Craiova: Universitatea din Craiova. Facultatea de Filologie.
- Albu, Mihaela, Bunget, Ileana. 1996. *Limba română-limbă străină (Curs practic I, II). Romanian as a foreign language, Le roumain comme langue étrangère, Il romeno come lingua 2*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Albu, Mihaela, Bunget, Ileana. 2000. *Limba română, România*, Craiova: Editura Sitech.
- Albu, Mihaela, Iliescu, Ada, Ungureanu, Doina. 1989. *Texte medicale cu exerciții, Pentru studenții străini*, Craiova: Tipografia Universității din Craiova

- Avram, Petre. 1981. *Limba română. Învățarea limbii – învățământ universitar*, Craiova: Reprografia Universității din Craiova.
- Avram, Petre, Braester, Doina, Grigorie, Toma, Albu, Mihaela, Ilescu, Ada, Nițoiu, Paul. 1981. *Limba română. Curs practic pentru anul pregătitor. Fascicula 3-4*, Fasc. 3. coord. T. Grigorie, Fasc. 4. coord. Flora Șuteu, Craiova [f.e].
- Biriș, Gabriela, Petre, Elena, Șoșa, Elisabeta. 2015. *Romanian grammar for you (part I + part II)*, Craiova: Editura Sitech.
- Burtea-Cioroianu, Cristina-Eugenia. 2019. *Pași în învățarea limbii române. Curs pentru studenții străini, nivel A1-A2, B1-B2*, Craiova: Editura Universitaria.
- Costăchescu, Adriana, Ilescu, Maria. 1994. *Vocabularul minimal al limbii române curente cu indicații gramaticale complete tradus în germană, franceză, italiană, spaniolă*, București: Demiurg.
- Ilescu, Ada. 2002. *Manual de limba română ca limbă străină. Pentru studenții străini, pentru vorbitorii străini, pentru românii de pretutindeni*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Ilescu, Ada. 2002. *Manual de limba română ca limbă străină*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Ilescu, Maria, Neagu, Valeria, Nedelcu, Carmen, Scurtu, Gabriela. 1981. *Vocabularul minimal al limbii române pentru studenți străini*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Marinescu, Ileana, Simion, Magdalena, Petre, Elena, Șoșa, Elisabeta, Vasiliu, Adriana. 1981. *Limba română. Curs practic pentru anul pregătitor*; Coord. Elisabeta Șoșa, Craiova.
- Păunescu, Anca. 2013. *Limba Română. Curs practic pentru studenții străini*, Craiova: Editura Universitaria.
- Ștefan, Nicoleta Mihaela. 2013. *Limba Română=Limbă Străină Curs Intensiv pentru studenții străini din Anul pregătitor*, Craiova: Editura Universitaria.
- Ștefan, Nicoleta Mihaela. 2016. *Limba Română=Limbă Străină Curs Intensiv pentru studenții străini din Anul pregătitor profil medical*, Craiova: Editura Universitaria.
- Toma, Grigore. 1996. *Limba română pentru studenți străini, anul pregătitor și anii I, II: profil juridic*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Velican, Marilena, Mateescu, Adrian, Șoșa, Elisabeta. 1982, 1983, 1990, 1991. *Limba română. Manual pentru studenți străini. Anul Pregătitor. Semestrul al II – lea. Profil medical*, coord. F. Șuteu și E. Ghițulescu, București: Editura Didactică și Pedagogică.

UGAL - Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Cursuri și manuale:

- Apostolatu, Ionel, Gheorghiu, Oana, Preda, Alina. 2017. *Limba română pentru studenții străini. Limbaj medical – nivel B2*, Galați: Galați University Press.
- Necula, Gina Aurora, Răducan, Anca Elena, Niță, Marilena, Preda, Alina. 2017. *Curs practic de limba română pentru studenții străini. B1+*, Galați: Galați University Press.

UAIC - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Cursuri și manuale:

- Avrămuț, Horia. 1991. *Culegere de exerciții cu locuțiuni proprii limbajului științific. Pentru studenții străini*, Iași: Editura Universității Iași.
- Avrămuț, Viorica, Avrămuț, Horia. 1978. *Curs de limba română pentru studenții din anul pregătitor [Profil tehnic]*, Iași: Tipografia Universității Iași.
- Avrămuț, Viorica, Avrămuț, Horia. 1978. *Curs de limba română pentru studenții din anul pregătitor; învățământ tehnic. Semestrul al II-lea*, Iași: Tipografia Universității Iași.
- Cernăuți-Gorodețchi, Mihaela. 2005. *Limba română pentru străini: curs intensiv: nivel mediu*, Iași: Universitas XXI.
- Colibaba, Anca. 2019. *Bine ați venit! Limba română. Manual. Nivel A1*, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

- Colibaba, Anca, Gheorghiu, Irina. 2019. *Bine ați venit! Limba română. Compendiu*, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Culianu, Tereza, Gheorghiu, Dan, Ursache, Magda. 1979. *Curs practic de limba română [Profil medical, nivelul II]*, Cluj-Napoca: Tipografia Universității din Cluj Napoca.
- Culianu, Tereza, Gheorghiu, Dan, Ursache, Magda. 1980. *Curs practic de limba română. Pentru anul pregătitor (semestrul I)*. [vol.1-2], Iași: Universitatea „Al. I. Cuza”, Facultatea de Filologie.
- Dorobăț, Ana, Fotea, Mircea. 1999. *Româna de bază*, vol. 1-2, Iași: Institutul European.
- Flaișer, Mariana. 1978, 1980. *Culegere de exerciții de limba română. Pentru studenții anului pregătitor*, Iași: Tipografia Universității din Iași, Universitatea „Al. I. Cuza”, Facultatea de Filologie.
- Irinescu, Teodora. 2005. *Elemente de limbă, cultură și civilizație românească pentru străini*, Iași: Demiurg.
- Macari, Ileana Oana. 2005. *Limbă și civilizație română, Curs pentru avansați*, Iași: Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Macari, Ileana Oana. 2013. *Româna pentru cei mai buni. Limbă și civilizație română pentru studenți și străini, nivel C1*, Iași: Casa Editorială Demiurg Plus.
- Smuc, Iulia, Nicoară, Adriana. 1973. *Curs practic de limba română (pentru studenți străini - an pregătitor)*, Iași: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Filologie.
- Sterpu, Iolanda. 2012. *Limba română pentru străini. Gramatică și exerciții*, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Sterpu, Iolanda. 2018. *Să învățăm limba română! Manual pentru studenții străini (A1 – A1+)*, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Sterpu, Iolanda. 2020. *Limba română pentru străini. Gramatică și exerciții* (ed. a II-a), Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Tudoran-Cosmovici, Gina. 1982. *Curs de limba română pentru anul pregătitor. Semestrul I*, Iași: Universitatea „Al.I.Cuza” din Iași, Facultatea de Filologie.
- Voica, Adrian, Fotea, Mircea. 1994. *Limba română. Manual pentru studenții străini din anul pregătitor. Profil juridic*, Iași: Editura Universității „Al.I.Cuza”.
- Vrăjitoru, Ana. 1999. *Fonetica practică a limbii române pentru străini*, Iași: Editura Vasiliana 98.
- Vrăjitoru, Ana. 1999. *Gramatică practică a limbii române pentru străini*, Iași: Editura Vasiliana 98.
- Vrăjitoru, Ana. 2000, 2003. *Exerciții de limba română pentru străini*, Iași: Editura Vasiliana 98.
- Vrăjitoru, Ana. 2003. *Curs practic de limba română pentru străini* (4 volume), vol. I – Gramatica, vol. I – Fonetica, Vol III. Exerciții, Vol IV. Texte, Iași: Editura Vasiliana 98.

UOradea - Universitatea din Oradea

Cursuri și manuale: ----

UPET - Universitatea din Petroșani

Cursuri și manuale: ----

UPIT - Universitatea din Pitești

Cursuri și manuale:

- Diaconescu, M., Găitănanu, Șt., Stan, D. 1982. *Limba română. Specialitatea arhitectură și construcții. Semestrul al II-lea*, Pitești.
- Găitănescu, Ștefan. 1989 (pe copertă 1990). *Gramatica limbii române. Pentru studenții străini*, Pitești.
- Gorcea, Petru M. (coord.). 1980. *Limba română. Pentru studenții străini din anul pregătitor. Fascicolul II*, Pitești.

- Nițu, George. 1981. *Curs de limba română – pentru studenții străini din anul pregătitor, învățământ tehnic, semestrul II*, Pitești: Institutul de Învățământ Superior din Pitești.
- Nițu, George. 1981. *Limba română, profil tehnic*, Pitești.
- Vijan, Loredana Elena, Topală, Carmen Mihaela. 2013. *Chimie pentru studenți din anul pregătitor: (Profil medical)*, Pitești: Editura Universității din Pitești.
- Zarioiu, Cristina. 2013. *Fizică pentru studenții străini din anul pregătitor: Teorie și aplicații*, Pitești: Editura Universității din Pitești.

UPG - Universitatea „Petrol și Gaze” din Ploiești

Cursuri și manuale:

- Krieb-Stoian, Silvia. 2016. *Limba română pentru străini: Gramatica de bază*, Ploiești: Editura UPG.

ULBSibiu - Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Cursuri și manuale: ----

USV - Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

Cursuri și manuale: ----

Valahia - Universitatea „Valahia” din Târgoviște

Cursuri și manuale: ----

UPM - Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș

Cursuri și manuale: ----

UMFST - Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș

Cursuri și manuale: ----

UVT - Universitatea de Vest din Timișoara

Cursuri și manuale:

- Alexandru, Domnița, Mărieș, Ileana. 1996. *Limba română intensivă. Începători*, Timișoara: Universitatea de Vest Timișoara.
- Alexandru, Domnița, Mărieș, Ileana. 1998. *Limba română intensivă – începători*, Timișoara: Tipografia Universității de Vest.
- Alexandru, Domnița, Mărieș, Ileana. 1998. *Româna minimală. Caiet de exerciții*, Timișoara: Tipografia Universității de Vest.
- Balea, Adriana. 1981. *Exerciții morfo-sintactice de limba română pentru cei ce învață limba română ca limbă străină: pentru uzul studenților*, Timișoara: Tipografia Universității Timișoara.
- Balea, Adriana, Butuman, Monica, Pera, Mariana, Sida, Ileana, Vlad, Șerban. 1978, 1981. *Texte pentru studiul limbii române în anul pregătitor, profil tehnic*, Timișoara: Tipografia Universității Timișoara.

- Balla, Sara, Coste, Ileana, Frățilă, Florentina, Gerdanovici, Ana. 1978. *Exerciții morfo-sintactice de limba română. Pentru cei ce învață limba română ca limbă străină*, Timișoara: Tipografia Universității din Timișoara.
- Boldureanu, Ioan-Viorel. 1985, 1987. *Elemente de limba română contemporană în cursul practic la anul pregătitor*, Timișoara: Universitatea din Timișoara, Facultatea de Filologie.
- Boldureanu, Ioan-Viorel, Coste, Ileana, Frățilă, Florentina. 1977, 1979. *Curs practic intensiv de limba română pentru anul pregătitor II*, Timișoara: Universitatea din Timișoara 1977
- Boldureanu, Ioan-Viorel, Coste, Ileana, Frățilă, Florentina. 1980. *Limba română. Pentru anul pregătitor*. Vol. I, Vol. II [Profil tehnic], Timișoara: Universitatea din Timișoara.
- Boldureanu, Viorel și colab. 1983. *Manual pentru studenții străini II. Profil tehnic*, coord. Emil Ghițulescu, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Chimigeriu, Sofia. 2001. *Curs practic de limba română : profil economic, 2*, Timișoara: Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie.
- Chiriac, Adrian, Vlad, Felicia. 1981. *Curs practic intensiv de limba română. Nivelul III*, Timișoara: Tipografia Universității Timișoara.
- Ficher, Karen, Țeghîu, Liviu. 1995. *Romanian Verbs. Conjugation Handbook for Foreigners. Verbe românești, îndrumător de conjugare pentru străini*, Timișoara: Editura Sedona.
- Hedeșan, Otilia (coord.), Jebelean, Elena, Leucuția, Florentina, Mușat, Nicoleta, Percec, Dana, Popa, Corina. 2010. *Bun venit în România! Manual de limbă română și de orientare culturală pentru străini*, Timișoara: Mirton, disponibil pe <http://www.vorbitiromaneste.ro/download/manual/Manual%20de%20initiere%20in%20limba%20romana%20si%20de%20orientare%20culturala%20pentru%20straini.pdf> și la https://isd.spiruharet.ro/wp-content/uploads/books/Manual_de_orientare_culturala.pdf
- Hedeșan, Otilia (coord.), Jebelean, Elena, Leucuția, Florentina, Mușat, Nicoleta, Percec, Dana, Popa, Corina. 2010. *Orientare culturală - Anexe*, Timișoara: Mirton, disponibil pe <https://www.vorbitiromaneste.ro/download/manual/Anexe/Orientare%20culturala%20-%20Anexe.pdf>.
- Hedeșan, Otilia (coord.), Jebelean, Elena, Leucuția, Florentina. 2012. *Bun venit în România! Manual de limbă română pentru străini. Începători*, Ediția a III-a, Timișoara: Institutul Intercultural Timișoara, https://isd.spiruharet.ro/wp-content/uploads/books/ABCpentruROMANIA-manual_incepatori.pdf.
- Hedeșan, Otilia (coord.), Jebelean, Elena, Leucuția, Florentina. 2012. *ABC pentru România! Manual de limbă română pentru străini. Avansați*, Ediția a III-a, Timișoara: Tipografia Partoș, https://isd.spiruharet.ro/wp-content/uploads/books/ABCpentruROMANIA-manual_avansati.pdf.
- Hering (Iuliu). nedat. *Curs practic de limba română [pentru maghiari]*, Timișoara.
- Ispas, Bujorel. 1988. *Fonetica practică a limbii române. Exerciții de pronunțare, pentru uzul studenților din anul pregătitor*, coord. Dumitru Crașoveanu, Timișoara: Tipografia Universității din Timișoara.
- Lungu, Raluca, Popעי, Eliana. 2013. *Educație interculturală Pentru copii migranți în România*, Timișoara: Tipografia Partoș, <http://www.vorbitiromaneste.ro/download/manuale/manual%20copii.pdf>.
- Nistor, Valeria, Vultur, Smaranda, Vultur, Ioan. 1983. *Culegere de exerciții semantice pentru studenții străini care învață limba română*, Timișoara: Tipografia Universității din Timișoara.
- Pasat, Mihaela. 1988. *Communication et apprentissage (Le roumain-langue étrangère)*, (RLE), Timișoara: Tipografia Universității din Timișoara.
- Șerban, Vasile, Ardelean, Liliana. 1980. *Metodica predării limbii române. Curs intensiv pentru studenții străini*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Vlad, Felicia. 1996. *Curs rapid de limba română – nivel mediu. Gramatica fundamentală în exerciții (I)*, Timișoara: Universitatea de Vest.
- Vlad, Felicia. 1996. *Curs rapid de limba română – nivel mediu. Texte literare*, Timișoara: Universitatea de Vest.

UCDC - Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București

Cursuri și manuale: ----

UTM - Universitatea „Titu Maiorescu” din București**Cursuri și manuale: ----****RAU - Universitatea Româno-Americană din București****Cursuri și manuale: ----****Spiru Haret - Universitatea „Spiru Haret” din București****Cursuri și manuale:**Pană F., Iatagan M. 2003. *Limba română pentru străini*, București: Editura Adriana 98.**Universități care nu organizează Program APLR, conform OMEN nr. 4174/2018:****UAUIM - Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București****Cursuri și manuale: ----****UMF București - Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București****Cursuri și manuale:**Gheorghevici, Antoaneta, Dico, Vasile. 1989. *Culegere de texte prelucrate în limba română pentru străini*, București: Institutul de Medicină și Farmacie.Gheorghevici, Antoaneta. 1995. *Culegere de texte medicale în limba română prelucrate cu exerciții lexicale și gramaticale. Pentru studenții străini din facultățile de: medicină, farmacie, stomatologie*, București: Universitatea de Medicină și farmacie „Carol Davila”.Gheorghevici, Antoaneta, Iliescu, Veronica, Blănaru, Eugen, Aioanei, Dumitru. 1980, 1991. *Manual de limba română pentru studenții străini*, vol. I, București.Gheorghevici, Antoaneta, Iliescu, Veronica, Blănaru, Eugen, Aioanei, Dumitru. 1981. *Manual de limba română pentru studenții străini*, vol. II, București.**UNAP - Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București****Cursuri și manuale:**Crăciun, Luminița. nedat. *Limba română pentru străini: nivel avansat* [resursă electronică], București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”.Feodot, Nicolae. 2007. *Evaluarea competențelor lingvistice conform normelor cadrului european comun de referință (CEF): culegere de teste pentru limba română (ca limbă străină) și limba rusă*, București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”.Hlihor, Ecaterina. 2011. *Manual de limba română pentru străini*, Ploiești: Karta-Graphic.Rusu, Ana. 2000. *Elemente de cultură și civilizație românească. Curs pentru studenții străini*, București: Editura Academiei de Înalte Studii Militare.

USAMV - Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București

Cursuri și manuale:

- Alexe, Maria. 1970. *Curs practic de limba română pentru studenții străini. Uz intern*, București: Institutul Agronomic „N. Bălcescu”.
- Alexe, Maria. 1980. *Curs practic de limba română pentru studenții străini din anii I și II (medicină veterinară), Pentru uzul studenților*, București: Institutul Agronomic „N. Bălcescu”, Facultatea de Medicină Veterinară.
- Vârlan, Tatiana. 1980. *Compendiu de gramatică română pentru studenții străini*, București: Institutul Agronomic N. Bălcescu”, Catedra de limbi străine.

UMF Cluj - Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca

Cursuri și manuale:

- Andreica, Alina, Bagiag, Aurora, Coiug, Ana, Gogata, Cristina, Tomoiogă, Alexandrina. 2017. *Româna medicală pentru nivel intermediar*, Cluj Napoca: Editura Medicală Universitară.
- Bagiag, Aurora, Andreica, Alina, Tomoiogă, Alexandrina, Coiug, Ana, Gogata, Cristina. 2017, 2018. *Limba romana in context stomatologic: nivel A2*, Cluj-Napoca: Editura Medicală Universitară Iuliu Hațieganu.
- Coiug, Ana. 2014. *Limba română: elemente de comunicare în mediul spitalicesc*, Cluj-Napoca: Editura Medicală Universitară Iuliu Hațieganu.
- Coiug, Ana, Andreica, Alina, Bagiag, Aurora, Tomoiogă, Alexandrina, Gogata, Cristina. 2018. *Limba romana: comunicare de bază în mediul spitalicesc*, Cluj-Napoca: Editura Medicală Universitară Iuliu Hațieganu.
- Gogata, Cristina, Tomoiogă, Alexandrina, Coiug, Ana, Andreica, Alina, ș.a. 2017, 2018. *Limba română: elemente de limbaj medical : nivel A2*, Cluj-Napoca: Editura Medicală Universitară Iuliu Hațieganu.
- Grosu, Maria. 2018. *Limba română pentru farmaciști: Româna ca limbă străină - nivel A2*, Cluj-Napoca: Editura Editura Medicală Universitară Iuliu Hațieganu.
- Ursa, Anca, Marcean, Nora. 2018. *Limba română medicală. Româna pentru obiective specifice*, Florești, Cluj: Editura Limes.

Sapientia - Universitatea Sapientia din Cluj-Napoca

Cursuri și manuale: ----

TU Iași - Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași

Cursuri și manuale:

- Avădanei, Constanța. 1982. *Limba română pentru studenții cetățeni străini*, Iași: Institutul Politehnic „Gheorghe Asachi” din Iași, Facultatea de Electrotehnică.

UMF Iași - Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași

Cursuri și manuale:

- Crețu, Ioana, Dinu, Claudia, Colibaba, Anca (editori). 2015. *Comunicarea medicală de bază în 17 limbi străine*, Iași: Editura „Gr. T. Popa”,
- Flaișer, Mariana. 1990. *Culegere de texte medicale pentru studenții străini din anii I-II*, Iași: Editura Universității de Medicină „Gr. T. Popa”.
- Flaișer, Mariana. 2011. *Introducere în terminologia medicală românească*, Iași: Editura Alfa.
- Petriș, Ovidiu, Colibaba, Anca (editori). 2017. *Resurse educaționale medicale și lingvistice în îngrijirea paliativă*, Iași: Editura „Grigore T. Popa”, http://www.medlang.eu/educational_toolkit/2_ro/book.pdf.

Proiectul „Take Care”. 2012-2014. *Ghidul Lingvistic Medical pentru Migranți „Take Care”, Conversații medicale, Glosar, Exerciții online – limba română*, Parteneri ai proiectului: Pressure Line, Olanda, Dialoge Sprachinstitut, Germania, FLEP - Formação, Língua e Estudos Portugueses Lda, Portugalia, Soros International House – SIH, Lituania, KuTu Ltd., Bulgaria, Instituto de Formación y Estudios Sociales, Spania, SYNTHESIS Center for Research & Education Ltd., Cipru, UMF „Gr. T. Popa”, Iași, www.takecareproject.eu, https://www.takecareproject.eu/downloads/phrase_books/brochure_RO.pdf, <https://www.takecareproject.eu/downloads/GLOSSARY.pdf>.

Proiectul „MedLang”. 2014-2017. *Cursuri online deschise publicului cu clipuri video pe domeniul clinic paliativ și de comunicare medicală interculturală și multilingvistică*, Parteneri ai proiectului: UMF „Gr. T. Popa”, Iași, Universitatea „Transilvania” din Brașov, Fundația EuroEd, Iași, IRO-Institutul Regional de Oncologie Iași, Karel De Grote Hogeschool Katholieke Hogeschool, Belgia, Universidad Europea De Madrid SL, Spania, Azienda Sanitaria Locale TO3, Italia, Pixel Associazione Culturale, Italia, Connectis, Italia, <http://www.medlang.eu/>.

UCP - Universitatea Creștină „Partium” din Oradea

Cursuri și manuale: ----

UNIVCB - Universitatea „Constantin Brâncoveanu” din Pitești

Cursuri și manuale: ----

UDC - Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș

Cursuri și manuale:

Berariu, Elena Cristina, Nemes, Anca, Moldovan, Raluca Emilia, Slev, Anca Maria. 2020. *Curs intensiv de limba română pentru studenți străini*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.

UMFT - Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara

Cursuri și manuale:

Boc-Sînmărghișan, Luca, Gabriela-Mariana, Staicu, Simona-Nicoleta. 2013. *Sincron. Manual de limba română ca limbă străină pentru studenții mediciști. A1-A2*, Timișoara: Editura „Victor Babeș”.

Boc-Sînmărghișan, Luca, Gabriela-Mariana, Staicu, Simona-Nicoleta. 2013. *Sincron. Manual de limba română ca limbă străină pentru studenții mediciști. Caiet de exerciții. A1-A2*, Timișoara: Editura „Victor Babeș”.

Boc-Sînmărghișan, Diana, Kohn, Daniela, Șilindean, Daniela. 2020. *RLSmed. Româna ca limbă străină – limbaj medical. Nivelurile B1-B2+ de competență lingvistică*, Timișoara: Editura „Victor Babeș”.

Boc-Sînmărghișan, Diana, Kohn, Daniela, Șilindean, Daniela. 2020. *RLSmed. Româna ca limbă străină – limbaj medical. Nivelurile B1-B2+ de competență lingvistică*, e-book, Timișoara: Editura „Victor Babeș”.

Boc-Sînmărghișan, Diana, Luca, Gabriela-Mariana, Lungoci, Cosmina Simona. 2018. *Locuri și terapie prin exerciții de cultivare a limbilor română și franceză*, Timișoara: Editura „Victor Babeș”.

Kohn, Daniela. 2012. *Puls. Manual de limba română ca limbă străină. Nivelurile B1-B2*, Iași: Editura Polirom.

Kohn, Daniela. 2016. *Puls: Manual de limba română ca limbă străină. Nivelurile A1-A2 (Contine CD)*, Iași: Editura Polirom.

Kohn, D, Boc-Sînmărghișan, D, Șilindean, D. 2018. *Vitamina. Româna ca limbă străină – Limbaj general și medical. Culegere de exerciții pentru nivelurile A1, A2, B1*, Timișoara: Editura „Victor Babeș”.

UPT - Universitatea Politehnică Timișoara**Cursuri și manuale:**

- Costea, Letiția. 1985. *Curs practic de limba română pentru studenții de peste hotare de la Facultatea de Construcții*, Timișoara: Institutul Politehnic din Timișoara.
- Gancz, Margareta. 1979. *Limba română. Curs practic. Anul I. Facultatea de chimie*, Timișoara.
- Gancz, Margareta, Onete, Al. 1979, 1982. *Limba română. Curs practic, Facultatea de Electrotehnică. Anul I*, Timișoara: Institutul Politehnic Timișoara.
- Gehl, Ioan. 1980. *Curs practic de limba română pentru studenții de peste hotare. Anul I*, Timișoara: Institutul Politehnic din Timișoara.
- Grün, Erika. 1978. *Curs de limba română. Pentru anul II [Profil: mecanică agricolă]*, Timișoara: Institutul Politehnic Timișoara.

Anexa 3

Limbi străine predate la nivel universitar în România, centre universitare de limbi străine și centre culturale universitare

Viorela-Valentina DIMA

Surse:

MEC. nedatat. „Instituții de învățământ superior”, Ministerul Educației și Cercetării.

<https://www.edu.ro/institutii-invatomant-superior>³⁸⁵.

Site-urile oficiale ale instituțiilor de învățământ superior, accesate în octombrie-noiembrie 2020³⁸⁶.

*** H.G. nr. 299/2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021, inclusiv Anexa 1 și Anexa 2-6.

*** OMECTS nr. 5262 din 05.09.2011 privind constatarea rezultatelor clasificării universităților, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 637 din 06 septembrie 2011, <http://www.legex.ro/Ordin-5262-2011-114871.aspx>.

David, Daniel, Andronesi, Ovidiu, Banabic, Dorel, Buzea, Carmen, Florian, Bogdan, Matu, Silviu, Miroiu, Adrian, Vlăsceanu, Lazăr. 2019. „Metarankingul Universitar 2019. Clasamentul Universităților din România”, Asociația Ad-Astra a Cercetătorilor din România, https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2019/11/Metarankingul_Universitar_2019.pdf.

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
	Total universități de stat – 54 din care:							
	Universități de stat civile - 47							
1.	UNIVERSITATEA POLITEHNICA DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană, română ca limbă străină, spaniolă, rusă	-	-	-	-	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 3

³⁸⁵ conform H.G. nr. 692/5 septembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 786/13 septembrie 2018, respectiv H.G. nr. 735/13 septembrie 2018.

³⁸⁶ Pe site-urile instituționale, am accesat secțiunile: „Despre noi/ Descriere”, „Organizare/ Facultăți/ Departamente/ Discipline/ Colective”, „Studenti/ Programe de studii/ Planuri de învățământ/ Orar”, „Cercetare/ Centre de cercetare/ Centre de limbi străine/ Centre culturale”, „Internațional/ Politica lingvistică” și – acolo unde a existat opțiunea – am folosit motorul de căutare al site-ului, interogând cu termenii „limbă/ limbi străine/moderne”, „centru/centre”. Rezultatele căutării se regăsesc în tabel, cu mențiunea că există posibilitatea ca, în ciuda acestei căutări amănunțite, la nivelul universităților avute în vedere să existe atât limbi străine, cât și centre relevante pe care nu le-am identificat, întrucât nu sunt suficient de vizibile pe site-ul instituțional.

De asemenea, menționăm că la nivelul tuturor universităților am identificat o multitudine de alte centre de cercetare, dar nu le-am inclus pentru că nu fac obiectul acestui volum.

³⁸⁷ Am indicat mai jos universitățile care au programe de studii în domeniul filologic prin „*)Domeniu Filologic” și cele care au programe de studii în domenii nefilologice prin „*)Domeniu Nefilologic”.

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
2.	UNIVERSITATEA TEHNICĂ DE CONSTRUCȚII DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană, spaniolă	-	-	1 centru: Centrul de cercetare Traducere specializată și comunicare interculturală (T.S.C.I.)	1	Universități de educație și cercetare științifică	Poziția 12
3.	UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM „ION MINCU” DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină spaniolă	-	-	-	-	Universități de educație și creație artistică	
4.	UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRONOMICE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză	-	1 centru: Centrul de Reușită Universitară din USAMV București. înființat împreună cu Agenția Universitară a Francofoniei (AUF)	-	1	Universități de educație și cercetare științifică	Poziția 12
5.	UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	arabă, armeană, bulgară, cehă, catalană, chineză, coreeană, croată, engleză, franceză, germană, hindi, italiană, japoneză, macedoneană, maghiară, neerlandeză, neogreacă, persană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă,	2 centre: Centrul de Limbi Străine al Universității din București arabă, bulgară, cehă, chineză, engleză, franceză, germană, italiană, maghiară, polonă, română ca limbă străină, rusă, slovacă, spaniolă, turcă etc. Centrul de Limbi Străine Ariel arabă, bulgară, chineză, cehă, croată, ebraică biblică și modernă engleză (atât engleză	7 centre: Centrul de Studii Americane Centrul de Studii Canadiene Centrul de Studii Arabe Centrul de Studii Chineze Centrul de Studii Hispanice Centrul de Studii Japoneze Centrul de Studii Portugheze	3 centre: Centrul pentru Traducere și Interpretarea Textului Contemporan Centrul pentru Studiul Dezvoltării Limbajului și al Comunicării Lingvistice Centrul de Excelență pentru Studiarea identității culturale	12	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 2

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
		ucraineană ³⁸⁸	generală, cât și engleză juridică și de afaceri, cursuri de pregătire pentru testele Cambridge), franceză, germană, italiană, japoneză, neerlandeză (olandeză), neogreacă, portugheză, română pentru străini, rusă, spaniolă, suedeză, sârbă, turcă					
6.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „CAROL DAVILA” DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză medicală, română (ca limbă străină) generală și medicală	-	-	-	-	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 5
7.	ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	arabă, chineză, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, română ca limbă străină, rusă, spaniolă, turcă	1 centru: Prosper ASE	5 centre: Centrul Cultural Rus (2009-2021), Centrul de Studii Americane, Centrul de Reușită Universitară CRU-ASE, Centrul de Studii Japoneze Centrul de Studii Chineze	1 centru: Lingua Economica	7	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 10
8.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE MUZICĂ DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	-	-	-	-	-	Universități de educație și creație artistică	

³⁸⁸ Conform site-ului instituțional al Universității din București, oferta de limbi străine include „33 de limbi, dintre care armeană, bulgară, catalană, coreeană croată, macedoneană, neogreacă, rromani, slovenă, suedeză, turcă, nu se regăsesc în portofoliul programelor de studiu din alte facultăți”. Totuși, am constatat că sunt cel puțin două limbi străine care se studiază și în alte universități: coreeană (oferită și de Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca) și turca (oferită și de Academia de Studii Economice din București, Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Universitatea „Ovidius” din Constanța, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Universitatea Europei de Sud-Est - Lumina).

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
9.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTE DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, germană, italiană	-	-	-	-	Universități de educație și creație artistică	
10.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTĂ TEATRALĂ ȘI CINEMATOGRAFICĂ „I.L.CARAGIALE” DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Nefilologic	-	-	-	-	-	Universități de educație și creație artistică	
11.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
12.	ȘCOALA NAȚIONALĂ DE STUDII POLITICE ȘI ADMINISTRATIVE DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Nefilologic	engleză	-	3 centre: Centrul de Studii Israeliene „Theodor Herzl”, Centrul de Studii Est-Europene și Asiatice, Centrul de Studii Latino-Americane	-	3	Universități de educație și cercetare științifică	
13.	UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, germană	1 centru: Centrul de Cercetare și Inovare în Educația Lingvistică – CIEL	-	-	1	Universități centrate pe educație	
14.	UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, turcă	1 centru: Centrul de Limbi Moderne limbi străine și limba română ca limbă străină	2 centre: Institutul European „Serge Moscoviți” - promovare a culturii europene, îndeosebi a celei franceze Centrul de Studii Interculturale și Interconfesionale	1 centru: Institutul de Cercetare în Științe Sociale și Umaniste	4	Universități centrate pe educație	Poziția 12

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu acitivități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
15.	UNIVERSITATEA „VASILE ALECSANDRI” DIN BACĂU <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză	-	-	2 centre Centrul Interstud (română, engleză, franceză) Centrul de cercetare „Explorari textuale și acțiune prin limbaj” (C.E.T.A.L.)	-	Universități centrate pe educație	
16.	UNIVERSITATEA TRANSILVANIA DIN BRAȘOV <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	chineză, engleză, franceză, germană, română ca limbă străină	-	-	2 centre: Centrul de lingvistică teoretică și aplicată română, engleză, franceză, germană și spaniolă Centrul pentru cercetări în domeniul inovării și creativității culturale	2	Universități de educație și cercetare științifică	Poziția 9
17.	UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană	-	-	1 centru: Centrul/Grupul de cercetare pentru lexicografie multilingvă și limbaje profesionale (engleză, franceză, germană)	1	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 8
18.	UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ DIN CLUJ-NAPOCA <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	-	-	-	-	-	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 10
19.	UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” DIN CLUJ-NAPOCA <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	chineză, coreeană, ebraică, engleză, franceză, germană, finlandeză, italiană, japoneză, maghiară,	3 centre: Centrul Alpha (engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, norvegiană,	20 centre:	-	23	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 1

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu acitivități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
		norvegiană, română ca limbă străină, rusă, spaniolă, ucraineană	<p>polonă, spaniolă, română ca limbă străină, rusă, suedeză)</p> <p>Centrul Lingua (engleză, română ca limbă străină)</p> <p>Centrul pentru Industriile Limbii – CIL (engleză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, neerlandeză (olandeză), portugheză, rusă, spaniolă)</p>	<p>Centrul Cultural Brazilian „Casa do Brasil” și Biblioteca de Studii Latino-Americane;</p> <p>Centrul de Limbă Portugheză Camões I. P.;</p> <p>Centrul Cultural Coreean;</p> <p>Centrul Cultural German;</p> <p>Centrul Cultural Italian;</p> <p>Centrul Cultural Rus;</p> <p>Centrul de Limbă și Cultură Poloneză;</p> <p>Centrul de Studii Canadiene;</p> <p>Centrul de Studii Literare Belgiene de Limbă Franceză;</p> <p>Centrul Clujean pentru Studii Indiene;</p> <p>Institutul Confucius;</p> <p>Institutul Francez din România Direcția Generală Cluj-Napoca;</p>				

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu acitivități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
				<p>Institutul de Ludaistică și Istorie Evreiască „Dr. Moshe Carmilly”;</p> <p>Institutul de Turcologie și Studii Central-Asiatice;</p> <p>Institutul de Armenologie;</p> <p>Centrul de Studii Africane;</p> <p>Centrul Cultural Japonez;</p> <p>Biblioteca de Studii Americane „J. F. Kennedy”;</p> <p>Centrul de Studii Japoneze Sembazuru;</p> <p>Centrul Cultural și Academic Olandez Cluj-Napoca</p>				
20.	<p>UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „IULIU HAȚIEGANU” DIN CLUJ-NAPOCA</p> <p><small>*)Domeniu Nefilologic</small></p>	engleză, franceză, germană, română ca limbă străină	-	-	-	-	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 5
21.	<p>ACADEMIA DE MUZICĂ „GHEORGHE DIMA” DIN CLUJ-NAPOCA</p> <p><small>*)Domeniu Nefilologic</small></p>	engleză, germană, italiană	-	-	-	-	Universități de educație și creație artistică	
22.	<p>UNIVERSITATEA DE ARTĂ ȘI DESIGN DIN CLUJ-NAPOCA</p> <p><small>*)Domeniu Nefilologic</small></p>	-	-	-	-	-	Universități de educație și creație artistică	
23.	<p>UNIVERSITATEA „OVIDIUS” DIN CONSTANȚA</p> <p><small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small></p>	engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă	1 centru: Centrul de Consultanță Lingvistică și	-	-	1	Universități de educație și cercetare științifică	Poziția 11

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
		străină, turcă	Comunicațională (engleză, franceză, germană, italiană, neogreacă, portugheză, română ca limba străină, spaniolă, turcă etc.)					
24.	UNIVERSITATEA MARITIMĂ DIN CONSTANȚA <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
25.	UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, spaniolă	1 centru: Centrul de Limbi Moderne Interlingua (engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă)	-	2 centre: Centrul de cercetări și studii inter- și transdiscipli- nare (Studitrans) Centrul de cercetare diversitate lingvistică și practici discursive identitare (Praxlingua)	3	Universități de educație și cercetare științifică	Poziția 11
26.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE DIN CRAIOVA <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză	-	-	-	-	Universități de educație și cercetare științifică	Poziția 12
27.	UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză	1 centru: Centrul de limbi moderne	2 centre: Centrul de Reușită Universitară (CRU) Centru cultural german la Galați	1 centru: Centrul de Studii Istorice și Social- Culturale Est-Europene	4	Universități de educație și cercetare științifică	Poziția 12
28.	UNIVERSITATEA TEHNICĂ „GHEORGHE ASACHI” DIN IAȘI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană	1 centru: Centrul de limbi moderne aplicate și comunicare Linguatex	1 centru: Centrul de Reușită Universitară (CRU)	-	2	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 7
29.	UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ „ION IONESCU DE LA BRAD” DIN IAȘI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă	-	-	-	-	Universități de educație și cercetare științifică	

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
30.	UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană, italiană, rusă, spaniolă	1 centru: Centrul de Limbi Străine și Formare Continuă (CLSFC) (cursuri generale și specializate de limbi străine - arabă, engleză, franceză, germană, italiană, norvegiană, portugheză, română ca limbă străină, rusă, spaniolă)	5 centre: ZDK – IAȘI Centrul de Cercetare a culturii germane (presă, literatură, limbă, civilizație) / Zentrum für Erforschung der deutschen Kultur (Presse, Literatur, Sprache, Zivilisation) – ZDK ROK Centrul de Studii Coreene/ ROK Center for Korean Studies CSC-FR Centrul de Studii Canadiene Centrul de Istoria Evreilor și Ebraistică Centrul de Studii Egeo-Mediterraneene	1 centru: Linguaculture Centrul de cercetare a dinamicii (inter)culturale și (inter)lingvistice actuale	7	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 5
31.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „GRIGORE T. POPA” DIN IAȘI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană, română ca limbă străină	-	-	1 centru: Centrul de Limbi Moderne și Integrare Culturală „Grigore T. Popa” Iași (CeLI)	1	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 6
32.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTE „GEORGE ENESCU” DIN IAȘI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	-	-	-	-	-	Universități de educație și creație artistică	
33.	UNIVERSITATEA DIN ORADEA <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană	1 centru: Centrul de limbi moderne (CLM) (engleză,	-	-	1	Universități de educație și cercetare științifică	Poziția 11

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
			franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, spaniolă)					
34.	UNIVERSITATEA DIN PETROȘANI *)Domeniu Nefilologic	Planurile de învățământ conțin Limbi străine/moderne, fără detalieri	1 centru: Centrul lingvistic Eurolanguage (engleză, franceză, germană, română ca limbă străină, spaniolă)	-	-	1	Universități centrate pe educație	Poziția 12
35.	UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, germană, spaniolă	1 centru: Centrul de Limbi Străine Logos	-	-	1	Universități centrate pe educație	Poziția 12
36.	UNIVERSITATEA PETROL-GAZE DIN PLOIEȘTI *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, română ca limbă străină	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	Poziția 12
37.	UNIVERSITATEA „EFTIMIE MURGU” DIN REȘIȚA *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, germană	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
38.	UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, germană	1 centru: Centrul de Limbi Străine	1 centru: Institutul Confucius			Universități de educație și cercetare științifică	Poziția 11
39.	UNIVERSITATEA „ȘTEFAN CEL MARE” DIN SUCEAVA *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, spaniolă	1 centru: Centrul de Limbi și Culturi Străine Synergia Linguarum (CLCSSL) (chineză, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, polonă, rusă, spaniolă, ucraineană)	1 centru: Centrul de Reușită Universitară	-	2	Universități centrate pe educație	Poziția 12
40.	UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, italiană, spaniolă	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	Poziția 12
41.	UNIVERSITATEA „CONSTANTIN BRÂNCUȘI” DIN TÂRGU JIU *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
42.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ,	engleză, franceză,	1 centru:	-	-	1	Universități de educație	Poziția 12

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
	FARMACIE, ȘTIINȚE ȘI TEHNOLOGIE DIN TÂRGU MUREȘ *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	română ca limbă străină	Compartimentul de Certificare Lingvistică (CCL) (engleză, franceză, germană, italiană, norvegiană, română ca limbă străină)				și cercetare științifică	
43.	UNIVERSITATEA DE ARTE DIN TÂRGU MUREȘ *)Domeniu Nefilologic	-	-	-	-	-	Universități de educație și creație artistică	
44.	UNIVERSITATEA POLITEHNICA TIMIȘOARA *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, germană	1 centru: Centrul Interlingua (engleză, franceză, germană, italiană, română ca limbă străină, spaniolă)	-	-	1	Universitate de cercetare avansată și educație	Poziția 8
45.	UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI „REGELE MIHAI I AL ROMÂNIEI” DIN TIMIȘOARA *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, germană	-	-	-	-	Universități de educație și cercetare științifică	
46.	UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, germană, italiană, rusă, sârbo-croată, spaniolă	-	-	4 centre: Centrul de Studii Francofone DF International Shakespeare Centre - Universitatea de Vest din Timișoara Centrul de Studii Romnice din Timișoara (CSRT) Centrul de cercetare în traducere și în istoria traducerii românești, Isttrarom–Translations	4	Universități de educație și cercetare științifică	Poziția 4
47.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE	engleză, franceză, germană,	-	-	-	-	Universități de educație	Poziția 10

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
	„VICTOR BABEȘ” DIN TIMIȘOARA <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	română ca limbă străină					și cercetare științifică	
	Universități de stat militare - 7							
48.	ACADEMIA TEHNICĂ MILITARĂ DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză	-	-	-	-	Universități de educație și cercetare științifică	
49.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I” DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	arabă, engleză, franceză, germană, greacă, rusă	1 centru: Centrul de limbi străine (C.L.S.) (arabă, chineză engleză, franceză, germană, română, rusă, turcă)	-	-	1	Universități de educație și cercetare științifică	
50.	ACADEMIA NAȚIONALĂ DE INFORMAȚII „MIHAI VITEAZUL” DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, rusă	-	-	-	-	Universități de educație și cercetare științifică	
51.	ACADEMIA DE POLIȚIE „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană, rusă	-	-	-	-	Universități de educație și cercetare științifică	
52.	ACADEMIA FORȚELOR AERIENE „HENRI COANDĂ” DIN BRAȘOV <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză	1 centru: Centrul principal de învățare a limbilor străine Brașov	-	-	1	Universități de educație și cercetare științifică	
53.	ACADEMIA NAVALĂ „MIRCEA CEL BĂTRÂN” DIN CONSTANȚA <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză	2 centre: Centrul Principal de Învățare a Limbilor Străine Constanța Centrul Secundar pentru Învățarea Limbilor Străine Brăila	-	-	2	Universități de educație și cercetare științifică	
54.	ACADEMIA FORȚELOR TERESTRE „NICOLAE BĂLCESCU” DIN SIBIU <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană	1 centru: Centrul de limbi străine al Statului Major al Forțelor Terestre din Sibiu				Universități de educație și cercetare științifică	

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
	Total universități particulare – 47 din care:							
	Universități particulare acreditate – 38							
55.	UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „DIMITRIE CANTEMIR” DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	arabă, chineză, engleză, franceză, germană, italiană, japoneză, română ca limbă străină, rusă, spaniolă, turcă	2 centre: Departamentul pentru studiul limbilor straine (arabă, engleză, franceză, germană, greacă, italiană, japoneză, spaniolă) Centrul de Studii Pregătitoare de Limba Română	-	-	2	Universități centrate pe educație	
56.	UNIVERSITATEA „TITU MAIORESCU” DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	română ca limbă străină	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
57.	UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU” DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
58.	UNIVERSITATEA ROMÂNĂ-AMERICANĂ DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, germană, spaniolă	-	3 centre subordonate Departamentului de Studii Asiatice: Centrul de Studii Româno-Chineze; Centrul de Studii Româno-Coreene; Centrul de Studii Româno-Japoneze „Angela Hondru”	-	3	Universități centrate pe educație	
59.	UNIVERSITATEA „HYPERION” DIN BUCUREȘTI <small>*)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic</small>	engleză, franceză, japoneză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
60.	UNIVERSITATEA „SPIRU HARET” DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	arabă, engleză, franceză, germană, italiană, rusă, spaniolă,	-	-	1 centru: Centrul de formare profesională Spiru Haret (curs de comunicare în limba engleză)	1	Universități centrate pe educație	
61.	UNIVERSITATEA BIOTERRA DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Nefilologic	engleză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
62.	UNIVERSITATEA ECOLOGICĂ DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Nefilologic	engleză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
63.	UNIVERSITATEA ROMÂNĂ DE ȘTIINȚE ȘI ARTE „GHEORGHE CRISTEA” DIN BUCUREȘTI (în lichidare începând cu anul universitar 2016-2017)	-	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
64.	UNIVERSITATEA ATHENAEUM DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
65.	UNIVERSITATEA ARTIFEX DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
66.	INSTITUTUL TEOLOGIC ROMANO-CATOLIC DIN BUCUREȘTI (în lichidare începând cu anul universitar 2014-2015)	engleză, germană	-	-	-	-		
67.	INSTITUTUL TEOLOGIC BAPTIST DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Nefilologic	ebraică engleză, greacă,	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
68.	INSTITUTUL TEOLOGIC PENTICOSTAL DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Nefilologic	ebraică, engleză, greacă, română ca limbă străină	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
69.	UNIVERSITATEA FINANCIAR-BANCARĂ DIN BUCUREȘTI (lichidare începând cu anul universitar 2014-2015)	-	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
70.	INSTITUTUL DE ADMINISTRARE A AFACERILOR DIN BUCUREȘTI: Învățământ universitar - ciclul II (ASEBUS - Romanian-American Business School) *)Domeniu Nefilologic	-	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
71.	UNIVERSITATEA DE VEST „VASILE GOLDIȘ” DIN ARAD *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	chineză, engleză, franceză, germană,	3 centre: Departamentul F.E.D.E. (Federația Europeană a Școlilor Superioare) (engleză, franceză, germană, italiană) British Language Center, sau Centrul BLC – UVV Centrul Internațional de Testare Lingvistică, Evaluare și Consiliere Academică C.I.T.L.E.C.A. (engleză, franceză, germană, română ca limbă străină)	3 centre: Centrul de studii iudaice „Academici an Nicolae Cajal” Centrul Confucius Classroom Centrul de Studii Germanice „Friederich Schiller”	-	6	Universități centrate pe educație	
72.	UNIVERSITATEA „GEORGE BACOVIA” DIN BACĂU *)Domeniu Nefilologic	engleză	1 centru: Centrul Autorizat de pregătire și examinare LCCI (London Chamber of Commerce and Industry)	-	-	1	Universități centrate pe educație	
73.	UNIVERSITATEA „GEORGE BARIȚIU” DIN BRAȘOV (în lichidare începând cu anul universitar 2016-2017)	-	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
74.	UNIVERSITATEA „AVRAM IANCU” DIN CLUJ-NAPOCA (în lichidare începând cu anul universitar 2016-2017)	-	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu acitivități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
75.	UNIVERSITATEA „BOGDAN VODĂ” DIN CLUJ-NAPOCA *)Domeniu Nefilologic	engleză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
76.	INSTITUTUL TEOLOGIC PROTESTANT DIN CLUJ-NAPOCA *)Domeniu Nefilologic	engleză, germană, maghiară	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
77.	UNIVERSITATEA SAPIENTIA DIN CLUJ-NAPOCA (activitatea didactică se desfășoară în limba maghiară) *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	daneză, engleză, germană, maghiară, română ca limbă străină	1 centru: Centrul LinguaSap (maghiară, română și alte limbi moderne/ străine)	-	1 centru: Centrul de cercetare Confluente Interculturale (studierea bilingvistului și multilingvistului)	2		
78.	UNIVERSITATEA „ANDREI ȘAGUNA” DIN CONSTANȚA *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, italiană	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
79.	UNIVERSITATEA DANUBIUS DIN GALAȚI *)Domeniu Nefilologic	engleză	1 centru: Danubius Foreign Language Centre (engleză, italiană, română ca limbă străină)	-	-	1	Universități centrate pe educație	
80.	UNIVERSITATEA „MIHAIL KOGĂLNICEANU” DIN IAȘI (în lichidare începând cu anul universitar 2014-2015)	-	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
81.	UNIVERSITATEA „PETRE ANDREI” DIN IAȘI *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
82.	UNIVERSITATEA APOLLONIA DIN IAȘI *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză	1 centru: Centrul de Formare Continuă (engleză, română ca limbă maternă)	-	-	1	Universități centrate pe educație	
83.	UNIVERSITATEA EUROPEANĂ „DRĂGAN” DIN LUGOJ *)Domeniu Nefilologic	engleză, italiană, spaniolă	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
84.	UNIVERSITATEA AGORA DIN ORADEA *)Domeniu Nefilologic	engleză	-	-	-	-		

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu acitivități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
85.	UNIVERSITATEA „EMANUEL” DIN ORADEA *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	ebraică, engleză, greacă	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
86.	UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „PARTIUM” DIN ORADEA (activitatea didactică se desfășoară în limba maghiară) *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	engleză, germană, maghiară	1 centru: Centrul de Limbi Partium (engleză, franceză, germană, maghiară, română ca limbă străină)	-	-	1	Universități centrate pe educație	
87.	UNIVERSITATEA „CONSTANTIN BRÂNCOVEANU” DIN PITEȘTI *)Domeniu Nefilologic	engleză, română ca limbă străină	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
88.	UNIVERSITATEA „ROMÂNNO-GERMANĂ” DIN SIBIU (în lichidare începând cu anul universitar 2020-2021)	germană	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
89.	UNIVERSITATEA „DIMITRIE CANTEMIR” DIN TÂRGU MUREȘ *)Domeniu Nefilologic	engleză	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
90.	UNIVERSITATEA „MIHAI EMINESCU” DIN TIMIȘOARA (în lichidare începând cu anul universitar 2014-2015)	-	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
91.	UNIVERSITATEA TIBISCUS DIN TIMIȘOARA (în lichidare începând cu anul universitar 2018-2019)	-	-	-	-	-	Universități centrate pe educație	
92.	UNIVERSITATEA „ADVENTUS” DIN CERNICA *)Domeniu Nefilologic	ebraică, engleză, greacă	-	-	-	-		
Universități particulare autorizate – 9:								
93.	FUNDAȚIA „ȘTEFAN LUPAȘCU” - INSTITUTUL DE STUDII EUROPENE DIN IAȘI *)Domeniu Nefilologic	-	-	-	-	-		
94.	INSTITUTUL TEOLOGIC ROMANO-CATOLIC FRANCISCAN DIN ROMAN *)Domeniu Nefilologic	ebraică, engleză, greacă, italiană	-	-	-	-		

ANEXE

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
95.	FUNDAȚIA ACADEMIA COMERCIALĂ DIN SATU MARE (în lichidare începând cu anul universitar 2017-2018)	-	-	-	-	-		
96.	FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ „ALMA MATER” – UNIVERSITATEA „ALMA MATER” DIN SIBIU (în lichidare începând cu anul universitar 2016-2017)	-	-	-	-	-		
97.	FUNDAȚIA PENTRU CULTURĂ ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT „IOAN SLAVICI” – UNIVERSITATEA „IOAN SLAVICI” DIN TIMIȘOARA *)Domeniu Nefilologic	engleză	-	-	-	-		
98.	FUNDAȚIA GAUDEAMUS – UNIVERSITATEA TOMIS DIN CONSTANȚA *)Domeniu Nefilologic	engleză	-	-	-	-		
99.	INSTITUTUL TEOLOGIC CREȘTIN DUPĂ EVANGHELIE „TIMOTHEUS” DIN BUCUREȘTI *)Domeniu Nefilologic	ebraică, engleză, franceză, germană, greacă	-	-	-	-		
100	FUNDAȚIA LUMINA - INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT – UNIVERSITATEA EUROPEI DE SUD-EST - LUMINA *)Domeniu Filologic, *)Domeniu Nefilologic	engleză, franceză, turcă	-	-	-	-		
101	ȘCOALA NORMALĂ SUPERIOARĂ BUCUREȘTI (organizează doar programe de studii universitare de master/programe postuniversitare acreditate sau autorizate provizoriu) *)Domeniu Nefilologic	-	-	-	-	-		

Nr crt.	Universitate ³⁸⁷	Oferta de limbi străine	Centre de limbi străine	Centre Culturale	Alte centre cu activități conexe	Total centre	Clasificare conform OMECTS Nr. 5262 din 05.09.2011	Clasificare conform Metarankingul Universitar 2019
	<p>Total instituții de învățământ superior din România: 101, din care total instituții de învățământ superior care organizează programe de studii în domeniul Filologie - 30</p>	<p>Limbi străine studiate la nivel universitar: 35</p> <p>arabă, armeană, bulgară, catalană, cehă, chineză, coreeană, croată, daneză, ebraică, engleză, finlandeză franceză, germană, greacă/ neogreacă, hindi, italiană, japoneză, macedo- neană, maghiară, neerlandeză (olandeză), norvegiană, persană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rromani, rusă, sârbă, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză, turcă ucraineană</p>	<p>Total Centre universitare de limbi străine: 37</p> <p>Limbi străine oferite: 26 arabă, bulgară, cehă, chineză, croată, ebraică, engleză, finlandeză, franceză, germană, italiană, japoneză, maghiară, neerlandeză (olandeză), neogreacă, norvegiană, polonă, portugheză, română ca limbă străină, rusă, sârbă, slovacă, spaniolă, suedeză, turcă, ucraineană</p>	<p>Total Centre culturale universitare: 52</p>	<p>Total alte centre universitare cu activități conexe: 22</p>	<p>Total centre: 111</p>		

Anexa 4

Studiul limbilor străine

în cadrul programelor de studii universitare de licență nefilologice

Dana RADLER

Sursa: Standarde ARACIS, <https://www.aracis.ro/standarde-specifice-evaluare-licenta/>.

Nr. crt.	C ³⁸⁹	Domeniul de licență	Programul de studii	DF/DS/DD/DC ³⁹⁰	Detalii conform Standardelor ARACIS
1.	C1	Matematică	Matematică/ Matematici aplicate	DC	Limba străină
2.	C1	Informatică	Informatică/ Informatică aplicată	DC	Limba străină
3.	C1	Fizică	Fizică/ Fizică medicală/ Biofizică/ Fizică informatică	DC	Limba străină
4.	C1	Chimie	Chimie/ Biochimie tehnologică/ Radiochimie/ Chimie informatică/ Chimie medicală/ Chimie farmaceutică	DC	Limba străină
5.	C1	Geografie	Geografie/ Geografia turismului/ Cartografie/ Hidrologie și meteorologie/ Planificare teritorială	DC	Limba străină
6.	C1	Geologie	Geologie/ Geochimie	DC	Limba străină
7.	C1	Știința mediului	Chimia mediului/ Ecologie și protecția mediului/ Geografia mediului/ Fizica mediului/ Știința mediului/ Management și audit de mediu	DC	Limba străină
8.	C1	Biologie	Biologie/ Biochimie	DC	Limba străină
9.	C4	Științe ale comunicării	Jurnalism/ Comunicare și relații publice/ Publicitate/ Științe ale informării și documentării/ Media digitală/ Comunicare și media emergente	DC	Limbile străine
10.	C4	Asistență socială	Asistență socială	DC	Limba modernă
11.	C4	Relații internaționale și studii europene	Relații internaționale și studii europene/ Diplomatie în afaceri	DC	Minim o limbă străină de circulație în UE
12.	C4	Științe politice	Științe politice		Minim o limbă străină de circulație în UE
13.	C4	Studii de securitate	Studii de securitate	DC	Minim o limbă străină de circulație în UE
14.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Securitate și apărare	DC	Engleză/franceză/rusă
15.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Comunicare publică și interculturală în domeniul securității și apărării	DS	Limbi moderne (engleză; franceză/ germană; rusă/ arabă/ greacă)
16.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Studii de securitate și informații	DC	Limba străină I (engleză) și limba străină II (franceză/rusă)

³⁸⁹ C = Comisia de specialitate, vezi Standarde ARACIS, <https://www.aracis.ro/standarde-specifice-evaluare-licenta/>.

³⁹⁰ DF = discipline fundamentale; DS = discipline de specialitate; DD = discipline de domeniu; DC = discipline complementare.

ANEXE

Nr. crt.	C ³⁸⁹	Domeniul de licență	Programul de studii	DF/DS/DD/DC ³⁹⁰	Detalii conform Standardelor ARACIS
17.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Ordine și siguranță publică	DC	Limba străină aplicată în domeniul siguranță și ordine publică
18.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Conducere interarme – forțe terestre	DS	Limbi moderne - engleză
19.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Conducere interarme – forțe aeriene	DS	Limbi moderne - engleză
20.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Conducere interarme – forțe aeriene	DS	Limbi moderne – germană, franceză, rusă
21.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Logistică	DS	Limba engleză
22.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Logistică	DS	Limbi moderne – germană, franceză, rusă
23.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Managementul organizației	DC	Limba franceză, limba germană, limba rusă, limba engleză
24.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Conducere militară	DF	Limbi moderne
25.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Managementul traficului aerian	DF	Limba engleză
26.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Management în aviație	DF	Limba engleză
27.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Managementul sistemelor de rachete și artilerie antiaeriană	DF	Limba engleză
28.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Managementul sistemelor de comunicații militare	DS	Limba engleză
29.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Managementul sistemelor de supraveghere aeriană	DF	Limba engleză
30.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Leadership militar	DC	Limba engleză, franceză, germană, rusă
31.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Management economico-financiar	DC	Limba engleză, franceză, germană, rusă
32.	C4	Științe militare, informații și ordine publică	Management aeronautic	DS DC	Limba engleză O limbă străină (a doua) de circulație internațională

ANEXE

Nr. crt.	C ³⁸⁹	Domeniul de licență	Programul de studii	DF/DS/DD/DC ³⁹⁰	Detalii conform Standardelor ARACIS
33.	C6, 7	Administrarea afacerilor	Administrarea afacerilor/ Economia firmei/ Economia comerțului, turismului și serviciilor/ Merceologie și managementul calității/ Economia comerțului, turismului și serviciilor și managementul calității/ Administrarea afacerilor în servicii de ospitalitate/ Administrarea afacerilor în comerț, turism, servicii, merceologie și managementul calității	DF	Limba străină
34.	C6, 7	Cibernetică, statistică și informatică economică	Cibernetică economică/ Statistică și previziune economică/ Informatică economică	DC	Limba străină/Comunicare de afaceri în limbă străină/Limbă străină pentru afaceri
35.	C6, 7	Contabilitate	Contabilitate și informatică de gestiune	DC	Limba străină/Comunicare de afaceri în limbă străină/Limbă străină pentru afaceri
36.	C6, 7	Economie	Economie generală/ Economia mediului/ Economie și comunicare economică în afaceri/ Economie agroalimentară și a mediului/ Economie generală și comunicare economică/ Economie și finanțe (în limba engleză)	DC	Limba străină/Comunicare de afaceri în limbă străină/Limbă străină pentru afaceri
37.	C6, 7	Economie	Economie agroalimentară	DS	Comunicare în afaceri în limbi străine
38.	C6, 7	Finanțe	Finanțe și bănci	DF	Limba străină
39.	C6, 7	Finanțe	Finanțe și bănci	DC	Limba străină/Comunicare în afaceri în limbă străină/Limbă străină pentru afaceri
40.	C6, 7	Management	Management/Managementul dezvoltării rurale durabile	DF	Limba străină
41.	C6, 7	Management	Management/Managementul dezvoltării rurale durabile	DC	Limba străină/Comunicare în afaceri în limbă străină/Limbă străină pentru afaceri
42.	C6, 7	Marketing	Marketing	DF	Limba străină
43.	C6, 7	Marketing	Marketing	DC	Limba străină/Comunicare în afaceri în limbă străină/Limbă străină pentru afaceri
44.	C6, 7	Economie și afaceri internaționale	Economie internațională/ Afaceri internaționale/ Economie și afaceri internaționale	DF	Limba străină

Nr. crt.	C ³⁸⁹	Domeniul de licență	Programul de studii	DF/DS/DD/DC ³⁹⁰	Detalii conform Standardelor ARACIS
45.	C6, 7	Economie și afaceri internaționale	Economie internațională/ Afaceri internaționale/ Economie și afaceri internaționale	DD	Limba engleză A doua limbă străină Comunicare de afaceri în limba engleză Comunicare de afaceri în cea de-a doua limbă străină
46.	C6, 7	Economie și afaceri internaționale	Economie internațională/ Afaceri internaționale/ Economie și afaceri internaționale	DC	Limbă străină/Comunicare în afaceri în limbă străină/Limbă străină pentru afaceri
47.	C8	Arhitectură	Arhitectură/ Arhitectură de interior/design de produs/ Conservare și restaurare de arhitectură/ Arhitectura peisajului/ Mobilier și amenajări interioare/ Tehnologie arhitecturală	DC	Limbi străine
48.	C8	Urbanism	Proiectare și planificare urbană	DC	Limbi străine
49.	C8	Arte vizuale	Arte plastice/ Arte decorative /Design/ Conservare și restaurare/ Artă murală/ Pedagogia artelor plastice și decorative/ Ceramică – sticlă – metal/ Arte textile – design textil/ Modă – design vestimentar/ Scenografie și eveniment artistic/ Design ambiental/ Artă monumentală / Artă sacră/ Istoria și teoria artei	DC	Limbă străină
50.	C8	Cinematografie și media	Cinematografie, fotografie, media (regie de film și tv)/ Cinematografie, fotografie, media (imagine de film și tv)/ Cinematografie, fotografie, media (multimedia: sunet-montaj)/ Cinematografie, fotografie, media (comunicare audiovizuală: scenaristică, publicitate-media)/ Cinematografie, fotografie, media (animație)/ Filmologie / Fotografie	DC	Limbă străină
51.	C8	Muzică	Pedagogie muzicală/ Muzică – H.G. nr. 654/2016/ Muzică religioasă/ Muzicologie/ Interpretare muzicală-canto/ Interpretare muzicală-instrumente/ Compoziție muzicală/ Dirijat/ Artele spectacolului muzical	DC	Limbă modernă/Limbă străină
52.	C8	Educație fizică și sport	Educație fizică și sportivă/ Sport și performanță motrică	DC	Limbă străină
53.	C8	Kinetoterapie	Kinetoterapie și motricitate specială	DC	Limbă străină
54.	C8	Management în sport	Management în sport	DC	Limbă străină

ANEXE

Nr. crt.	C ³⁸⁹	Domeniul de licență	Programul de studii	DF/DS/DD/DC ³⁹⁰	Detalii conform Standardelor ARACIS
55.	C9	Agronomie	Agricultură/ Științele solului/ Montanologie/ Protecția plantelor/ Exploatarea mașinilor și instalațiilor pentru agricultură și industria alimentară	DC	Limbi străine
56.	C9	Horticultură	Horticultură/ Peisagistică	DC	Limbi străine
57.	C9	Silvicultură	Silvicultură/ Exploatarea forestiere/ Cinegetică	DC	Limbi străine
58.	C9	Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală	Inginerie economică în agricultură/ Inginerie și management în alimentația publică și agroturism	DC	Limbi străine (<i>sau denumiri echivalente</i>)
59.	C9	Biotehnologii	Inginerie genetică/ Biotehnologii	DC	Limbi străine
60.	C9	Ingineria produselor alimentare	Tehnologia prelucrării produselor agricole	DC	Limbi străine
61.	C9	Zootehnie	Zootehnie/ Piscicultură și avacultură	DC	Limbi străine
62.	C9	Medicină veterinară	Medicină veterinară	DC	Limbi străine
63.	C10	Inginerie chimică	Ingineria substanțelor anorganice și protecția mediului/ Chimia și ingineria substanțelor organice, petrochimie și carbochimie/ Știința și ingineria materialelor oxidice și nanomateriale/ Știința și ingineria polimerilor/ Ingineria și informatica proceselor chimice și biochimice/ Inginerie chimică/ Controlul și securitatea produselor alimentare/ Inginerie biochimică/ Ingineria fabricației hârtiei/ Tehnologia chimică a produselor din piele și înlocuitori/ Tehnologie chimică textilă/ Chimie alimentară și tehnologii biochimice/ Prelucrarea petrolului și petrochimie/ Chimie militară	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
64.	C10	Inginerie civilă	Construcții civile, industriale și agricole/ Căi ferate, drumuri și poduri	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.

Nr. crt.	C ³⁸⁹	Domeniul de licență	Programul de studii	DF/DS/DD/DC ³⁹⁰	Detalii conform Standardelor ARACIS
65.	C10	Inginerie civilă și instalații	Construcții și fortificații/ Amenajări și construcții hidrotehnice/ Construcții miniere/ Construcții pentru sisteme de alimentare cu apă și canalizări/ Îmbunătățiri funciare și dezvoltare rurală/ Inginerie civilă/ Inginerie urbană și dezvoltare regională/ Infrastructura transporturilor metropolitane/ Drumuri, poduri și infrastructuri militare	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
66.	C10	Ingineria instalațiilor	Instalații pentru construcții/ Instalații și echipamente pentru protecția atmosferei/ Instalații pentru construcții pompieri	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
67.	C10	Inginerie electrică	Sisteme electrice/ Electronică de putere și acționări electrice/ Electrotehnică/ Instrumentație și achiziții de date/ Electromecanică/ Inginerie electrică și calculatoare/ Informatică aplicată în inginerie electrică	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
68.	C10	Inginerie energetică	Ingineria sistemelor electroenergetice/ Hidroenergetică/ Termoenergetică/ Energetică industrială/ Energetică și tehnologii nucleare/ Managementul energiei/ Energetică și tehnologii de mediu/ Energetică și tehnologii informatice	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
69.	C10	Inginerie electronică telecomunicații și tehnologii informaționale	Electronică aplicată/ Tehnologii și sisteme de telecomunicații/ Rețele și software de telecomunicații/ Microelectronică, optoelectronică și nanotehnologii/ Telecomenzi și electronică în transporturi/ Echipamente și sisteme electronice militare, electronică-radioelectronică de aviație	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
70.	C10	Inginerie geologică	Inginerie geologică/ Geologia resurselor miniere/ Geologia resurselor petroliere/ Geofizică/ Măsurători terestre și cadastru	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
71.	C10	Inginerie geodezică	Topogeodezie și automatizarea asigurării topogeodezice/ Cadastru și managementul proprietăților/ Geodezie și geoinformatică	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.

Nr. crt.	C ³⁸⁹	Domeniul de licență	Programul de studii	DF/DS/DD/DC ³⁹⁰	Detalii conform Standardelor ARACIS
72.	C10	Mine, petrol și gaze	Inginerie minieră/ Prepararea substanțelor minerale utile/ Topografie minieră/ Inginerie de petrol și gaze/ Transportul, depozitarea și distribuția hidrocarburilor	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
73.	C10	Inginerie aerospațială	Construcții aerospațiale/ Sisteme de propulsie/ Echipamente și instalații de aviație/ Aeronave și motoare de aviație/ Navigație aeriană (Air Navigation)/ Design aeronautic	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
74.	C10	Inginerie aerospațială	Inginerie și management aeronautic	DS	Engleza ICAO
75.	C10	Ingineria autovehiculelor	Ingineria sistemelor de propulsie pentru autovehicule/ Autovehicule rutiere/ Echipamente și sisteme de comandă și control pentru autovehicule/ Blindate, automobile și tractoare	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
76.	C10	Ingineria transporturilor	Ingineria transporturilor și a traficului/ Ingineria sistemelor de circulație feroviară/ Ingineria sistemelor de circulație rutieră	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
77.	C10	Inginerie forestieră	Ingineria prelucrării lemnului/ Ingineria și designului produselor finite din lemn	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
78.	C10	Ingineria produselor alimentare	Ingineria produselor alimentare/ Controlul și expertiza produselor alimentare/ Pescuit și industrializarea peștelui/ Protecția consumatorului și a mediului/ Extracte și aditivi naturali alimentari/ Tehnologie și control în alimentație publică	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
79.	C10	Calculatoare și tehnologia informației	Calculatoare/ Tehnologia informației/ Calculatoare și sisteme informatice pentru apărare și securitate națională/ Ingineria informației/ <i>Ingineria internetului dispozitivelor inteligente</i> ³⁹¹	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.

³⁹¹ Propunere de introducere în Nomenclator.

Nr. crt.	C ³⁸⁹	Domeniul de licență	Programul de studii	DF/DS/DD/DC ³⁹⁰	Detalii conform Standardelor ARACIS
80.	C10	Ingineria sistemelor	Automatică și informatică aplicată/ Ingineria și securitatea sistemelor informatice militare/ Ingineria sistemelor multimedia	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
81.	C10	Inginerie mecanică	Sisteme și echipamente termice/ Mașini și sisteme hidraulice și pneumatice/ Mecanică fină și nanotehnologii/ Mașini și echipamente miniere/ Inginerie mecanică/ Mașini și instalații pentru agricultură și industrie alimentară/ Utilaje petroliere și petrochimice/ Utilaje pentru transportul și depozitarea hidrocarburilor/ Echipamente pentru procese industriale/ Utilaje tehnologice pentru construcții/ Ingineria și managementul resurselor tehnologice în construcții/ Utilaje pentru textile și pielărie/ Vehicule pentru transportul feroviar/ Instalații și echipamente portuare și marine/ Ingineria designului de produs (Product Design Engineering)	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
82.	C10	Inginerie industrială	Tehnologia construcțiilor de mașini/ Sisteme de producție digitale/ Ingineria sudării/ Design industrial/ Ingineria și managementul calității/ Ingineria securității în industrie/ Nanotehnologii și sisteme neconvenționale/ Tehnologia și designul produselor textile/ Tehnologia și designul confecțiilor din piele și înlocuitori/ Ingineria sistemelor de energii regenerabile/ Tehnologia tricotajelor și confecțiilor/ Ingineria prelucrării materialelor polimerice textile și compozite/ Logistică industrială/ Inginerie industrială (Industrial Engineering)/ Informatică aplicată în ingineria industrială/ Informatică aplicată în ingineria industrială (CEPSI 1)/ Informatică aplicată în ingineria industrială (CEPSI 2)	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
83.	C10	Inginerie marină și navigație	Navigație și transport maritim și fluvial/ Electromecanică navală	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.

ANEXE

Nr. crt.	C ³⁸⁹	Domeniul de licență	Programul de studii	DF/DS/DD/DC ³⁹⁰	Detalii conform Standardelor ARACIS
84.	C10	Inginerie marină și navigație	Navigație, hidrografie și echipamente navale	DS	Limba engleză maritimă
85.	C10	Științe inginerești aplicate	Inginerie medicală/ Optometrie/ Biotehnologii industriale/ Inginerie fizică/ Informatică industrială/ Matematică și informatică aplicată în inginerie/ Fizică tehnologică/ Bioinginerie/ Biomateriale și dispozitive medicale/ Echipamente și sisteme medicale/ Științe gastronomice ³⁹²	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
86.	C10	Arhitectură navală	Arhitectură navală/ Sisteme și echipamente navale	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
87.	C10	Mecatronică și robotică	Mecatronică/ Robotică/ Mecatronica sistemelor biotehnice	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
88.	C10	Ingineria materialelor	Știința materialelor/ Ingineria elaborării materialelor metalice/ Ingineria procesării materialelor/ Informatică aplicată în ingineria materialelor/ Informatică aplicată în ingineria materialelor/ Ingineria biomaterialelor	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
89.	C10	Ingineria mediului	Ingineria și protecția mediului în industrie/ Ingineria sistemelor biotehnice și ecologice/ Ingineria și protecția mediului în industria chimică și petrochimică/ Ingineria și protecția mediului în agricultură/ Ingineria dezvoltării rurale durabile/ Ingineria mediului/ Ingineria valorificării deșeurilor/ Reconstrucție ecologică/ Informatică aplicată în ingineria mediului/ Amenajări hidrotehnice și protecția mediului	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.

³⁹² Propunere de introducere în Nomenclator.

Nr. crt.	C ³⁸⁹	Domeniul de licență	Programul de studii	DF/DS/DD/DC ³⁹⁰	Detalii conform Standardelor ARACIS
90.	C10	Inginerie și management	Inginerie economică industrială/ Inginerie economică în domeniul mecanic/ Inginerie și management în construcții/ Inginerie și management naval și portuar/ Inginerie economică în domeniul transporturilor/ Inginerie economică în domeniul electric, electronic și energetic/ Inginerie economică în industria chimică și de materiale/ Inginerie și management în industria turismului/ Inginerie și management forestier/ Ingineria și managementul afacerilor/ Inginerie și management în domeniul comunicațiilor militare	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
91.	C10	Inginerie genistică	Mașini și utilaje de geniu/ Sisteme pentru baraje de mine, distrugerii și mascare	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
92.	C10	Inginerie de armament, rachete și muniții	Armament, rachete, muniții de aviație și sisteme de salvare/ Muniții, rachete, explozivi și pulberi/ Armament, aparatură artileristică și sisteme de conducere a focului/ Sisteme integrate de armament și muniție/ Materiale energetice și apărare CBRN	DC	Limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană). Cel puțin una obligatorie, celelalte opționale sau facultative, minim 4 semestre.
93.	C12	Sănătate	Radiologie și imagistică/ Laborator clinic/ Balneofiziokinetoterapie și recuperare/ Audiologie și protezare auditivă/ Nutriție și dietetică/ Medicină dentară/ Tehnică dentară ³⁹³ / Asistență dentară/ Asistență de profilaxie stomatologică/ Farmacie/ Asistență de farmacie/ Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic	DC	Limbi moderne/limba română

³⁹³ Pentru programul tehnică dentară, Standardele indică limbile moderne atât la discipline de specialitate, cât și la cele complementare, cu mențiunea că includerea lor în categoria respectivă este orientativă.

Anexa 5

Programe de studii universitare de licență de specialitate cu predare în limbi străine

Viorela-Valentina DIMA

Sursa: Nomenclatorul domeniilor și specializărilor, H.G. 299/ 2020, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/225491>.

Notă: am inclus și programele din domeniul Filologie, subdomeniul „Limbi moderne aplicate” întrucât standardele ARACIS prevăd însușirea terminologiei specifice domeniilor de aplicare (conform ARACIS, nedatat, www.aracis.ro › standarde-specifice-evaluare-licenta).

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
Universități de stat: 54, dintre care 47 universități civile + 7 universități militare							
1.	UNIVERSITATEA POLITEHNICA DIN BUCUREȘTI	Electronică aplicată (în limba engleză)	Electronică aplicată (în limba franceză)	Electronică aplicată (în limba germană)			15
2.		Tehnologii și sisteme de telecomunicații (în limba engleză)					
3.		Inginerie industrială (în limba engleză - Industrial engineering)					
4.		Navigație aeriană (în limba engleză- Air navigation)					
5.		Ingineria informației (în limba engleză)	Ingineria informației (în limba franceză)				
6.		Inginerie chimică (în limba engleză)					
7.		Inginerie mecanică (în limba engleză)	Inginerie mecanică (în limba franceză)	Inginerie mecanică (în limba germană)			
8.		Ingineria și managementul afacerilor (în limba engleză)		Inginerie economică în domeniul electric, electronic și energetic (în limba germană)			
9.				Inginerie economică în domeniul mecanic (în limba germană)			

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
10.	UNIVERSITATEA TEHNICĂ DE CONSTRUCȚII DIN BUCUREȘTI	Inginerie civilă (în limba engleză)	Inginerie civilă (în limba franceză)			Traducere și interpretare (engleză - franceză/germană/spaniolă)	4
11.			Instalații pentru construcții (în limba franceză)				
12.	UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM "ION MINCU" DIN BUCUREȘTI	Arhitectură (în limba engleză)*					1
13.	UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRONOMICE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ DIN BUCUREȘTI	Medicină veterinară (în limba engleză)	Medicină veterinară (în limba franceză)				2
14.	UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI	Administrarea afacerilor (în limba engleză - Business administration)				Limbi moderne aplicate (engleză/franceză/germană/spaniolă/italiană/rusă/cehă/polonă/slovacă/croată)	9
15.		Fizică (în limba engleză)				Traducere și interpretare	
16.		Sociologie (în limba engleză)					
17.		Pedagogie (în limba engleză)					
18.		Științe politice (în limba engleză)	Științe politice (în limba franceză)				
19.		Relații internaționale și studii europene (în limba engleză)					
20.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE "CAROL DAVILA" DIN BUCUREȘTI	Medicină (în limba engleză)					1

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
21.	ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI	Administrarea afacerilor (în limba engleză)	Administrarea afacerilor (în limba franceză)	Administrarea afacerilor (în limba germană)		Limbi moderne aplicate (engleză, franceză)	11
22.		Administrarea afacerilor în comerț, turism, servicii, merceologie și managementul calității (în limba engleză)					
23.		Management (în limba engleză)					
24.		Marketing (în limba engleză)					
25.		Informatică economică (în limba engleză)					
26.		Finanțe și bănci (în limba engleză)					
27.		Contabilitate și informatică de gestiune (în limba engleză)					
28.		Economie și afaceri internaționale (în limba engleză)					
29.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT DIN BUCUREȘTI	Sport și performanță motrică (în limba engleză)	Educație fizică și sportivă (în limba franceză)				2
30.	ȘCOALA NAȚIONALĂ DE STUDII POLITICE ȘI ADMINISTRATIVE DIN BUCUREȘTI	Comunicare și media emergente (în limba engleză - Communication and Emerging Media)					2
31.		Management (în limba engleză)					
32.	UNIVERSITATEA "1 DECEMBRIE 1918" DIN ALBA IULIA	Administrarea afacerilor (în limba engleză)				Traducere și interpretare (engleză - franceză)	3
33.		Informatică (în limba engleză)					
34.	UNIVERSITATEA "AUREL VLAICU" DIN ARAD	Informatică (în limba engleză)					1

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
35.	UNIVERSITATEA "VASILE ALECSANDRI" DIN BACĂU					Traducere și interpretare (engleză - franceză)	1
36.	UNIVERSITATEA "TRANSILVANIA" DIN BRAȘOV	Autovehicule rutiere (în limba engleză)				Limbi moderne aplicate (engleză, franceză, germană)	9
37.		Inginerie mecanică (în limba engleză)					
38.		Inginerie electrică și calculatoare (în limba engleză)					
39.		Ingineria și designul produselor finite din lemn (în limba engleză)					
40.		Administrarea afacerilor (în limba engleză)	Informatică aplicată (în limba germană)				
41.		Design industrial (în limba engleză)					
42.		Ingineria designului de produs (în limba engleză)					
43.		Calculatoare (în limba engleză)					
44.	UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA	Automatică și informatică aplicată (în limba engleză)					10
45.		Construcții civile, industriale și agricole (în limba engleză)					
46.		Tehnologia construcțiilor de mașini (în limba engleză)		Tehnologia construcțiilor de mașini (în limba germană)			
47.		Inginerie economică industrială (în limba engleză)					

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
48.		Robotică (în limba engleză)					
49.		Electronică aplicată (în limba engleză)					
50.		Tehnologii și sisteme de telecomunicații (în limba engleză)					
51.	UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ DIN CLUJ-NAPOCA	Medicină veterinară (în limba engleză)	Medicină veterinară (în limba franceză)				2
52.	UNIVERSITATEA "BABEȘ-BOLYAI" DIN CLUJ-NAPOCA	Informatică (în limba engleză)		Informatică (în limba germană)	Informatică (în limba maghiară)	Limbi moderne aplicate (engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, rusă)	70
53.		Matematică informatică (în limba engleză)		Ecologie și protecția mediului (în limba germană)	Matematică (în limba maghiară)		
54.		Studii de securitate (în limba engleză)		Geografia turismului (în limba germană)	Matematică informatică (în limba maghiară)		
55.		Contabilitate și informatică de gestiune (în limba engleză)	Contabilitate și informatică de gestiune (în limba franceză)	Pedagogia învățământului primar și preșcolar (în limba germană)	Fizică (în limba maghiară)		
56.		Economie și afaceri internaționale (în limba engleză)			Fizică informatică (în limba maghiară)		
57.		Finanțe și bănci (în limba engleză)			Fizică tehnologică (în limba maghiară)		
58.		Management (în limba engleză)			Chimie (în limba maghiară)		
59.	Relații internaționale și studii europene (în limba engleză)			Relații internaționale și studii	Chimia și ingineria substanțelor		

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
				europene (în limba germană)	organice, petrochimie și carbochimie (în limba maghiară)		
60.		Administrarea afacerilor (în limba engleză)		Administrarea afacerilor (în limba germană)	Biologie (în limba maghiară)		
61.		Administrarea afacerilor în servicii de ospitalitate (în limba engleză)			Geologie (în limba maghiară)		
62.		Servicii și politici de sănătate publică (Public Health) (în limba engleză)			Ecologie și protecția mediului (în limba maghiară)		
63.		Leadership în sectorul public (în limba engleză)		Comunicare și relații publice (în limba germană)	Geografia turismului (în limba maghiară)		
64.		Jurnalism (în limba engleză)		Jurnalism (în limba germană)	Geografie (în limba maghiară)		
65.		Științe politice (în limba engleză)			Planificare teritorială (în limba maghiară)		
66.					Știința mediului (în limba maghiară)		
67.					Etnologie (în limba maghiară)		
68.					Arheologie (în limba maghiară)		
69.					Arhivistică (în limba maghiară)		
70.					Relații internaționale și studii europene (în limba maghiară)		

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
71.					Asistență socială (în limba maghiară)		
72.					Antropologie (în limba maghiară)		
73.					Resurse umane (în limba maghiară)		
74.					Sociologie (în limba maghiară)		
75.					Psihologie (în limba maghiară)		
76.					Pedagogia învățământului primar și preșcolar (în limba maghiară)		
77.					Psihopedagogie specială (în limba maghiară)		
78.					Economia comerțului, turismului și serviciilor (în limba maghiară, la Sfântu Gheorghe)		
79.					Economia firmei (în limba maghiară, la Sfântu Gheorghe)		
80.					Informatică economică (în limba maghiară)		
81.					Finanțe și bănci (în limba maghiară)		
82.					Management (în limba maghiară)		

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
83.					Marketing (în limba maghiară)		
84.					Administrație publică (în limba maghiară)		
85.					Comunicare și relații publice (în limba maghiară)		
86.					Jurnalism (în limba maghiară)		
87.					Științe politice (în limba maghiară)		
88.					Educație fizică și sportivă (în limba maghiară)		
89.					Sport și performanță motrică (în limba maghiară)		
90.					Kinetoterapie și motricitate specială (în limba maghiară)		
91.					Muzică (în limba maghiară)		
92.					Teologie reformată didactică (în limba maghiară)		
93.					Teologie romano-catolică didactică (în limba maghiară)		
94.					Teologie romano-catolică pastorală (în limba		

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
					maghiară, la Alba Iulia)		
95.					Cinematografie, fotografie, media (Regie de film și TV, Imagine film și TV, Multimedia: sunet-montaj, Comunicare audiovizuală: scenaristică, publicitate, media) (în limba maghiară)		
96.					Artele spectacolului (actorie) (în limba maghiară)		
97.					Teatrologie (Jurnalism teatral, Management cultural, în limba maghiară)		
98.		Medicină (în limba engleză)	Medicină (în limba franceză)				
99.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE "IULIU HAȚIEGANU" DIN CLUJ-NAPOCA	Medicină dentară (în limba engleză)	Medicină dentară (în limba franceză)				6
100.		Farmacie (în limba engleză)	Farmacie (în limba franceză)				
101.	ACADEMIA NAȚIONALĂ DE MUZICĂ "GHEORGHE DIMA" DIN CLUJ-NAPOCA	Muzică (în limba engleză)					1
102.		Informatică (în limba engleză)					
103.	UNIVERSITATEA "OVIDIUS" DIN CONSTANȚA	Administrarea afacerilor (în limba engleză)					3
104.		Medicină (în limba engleză)					

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
105.	UNIVERSITATEA MARITIMĂ DIN CONSTANȚA	Navigație și transport maritim și fluvial (în limba engleză)					2
106.		Electromecanică navală (în limba engleză)					
107.	UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA	Economie și afaceri internaționale (în limba engleză)				Traducere și interpretare (engleză, franceză)	4
108.		Finanțe și bănci (în limba engleză)					
109.		Calculatoare (în limba engleză)					
110.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE DIN CRAIOVA	Medicină (în limba engleză)					3
111.		Medicină dentară (în limba engleză)					
112.		Farmacie (în limba engleză)					
113.	UNIVERSITATEA "DUNĂREA DE JOS" DIN GALAȚI	Inginerie mecanică (în limba engleză)	Electromecanică (în limba franceză)			Limbi moderne aplicate (engleză - franceză)	6
114.		Arhitectură navală (în limba engleză)					
115.		Controlul și expertiza produselor alimentare (în limba engleză)					
116.		Ingineria produselor alimentare (în limba engleză)					
117.	UNIVERSITATEA TEHNICĂ "GHEORGHE ASACHI" DIN IAȘI	Inginerie civilă (în limba engleză)					4
118.		Tehnologii și sisteme de telecomunicații (în limba engleză)					
119.		Inginerie electrică și calculatoare (în limba engleză)					
120.		Design industrial (în limba engleză - Industrial Design)					

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
121.	UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ "ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IAȘI	Medicină veterinară (în limba engleză)					1
122.	UNIVERSITATEA "ALEXANDRU IOAN CUZA" DIN IAȘI	Administrarea afacerilor (în limba engleză)	Geografia turismului (în limba franceză)			Traducere și interpretare	5
123.		Economie și finanțe (în limba engleză - Economics and finance)					
124.		Informatică (în limba engleză)					
125.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE "GRIGORE T. POPA" DIN IAȘI	Medicină (în limba engleză)	Medicină (în limba franceză)				6
126.		Medicină dentară (în limba engleză)	Medicină dentară (în limba franceză)				
127.		Farmacie (în limba engleză)					
128.		Balneofiziokinetoterapie și recuperare (în limba engleză)					
129.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTE "GEORGE ENESCU" DIN IAȘI	Teatologie (Management cultural) (în limba engleză)					2
130.		Arte plastice (pictură) (în limba engleză)					
131.	UNIVERSITATEA DIN ORADEA	Geografia turismului (în limba engleză)			Pedagogia învățământului primar și preșcolar (în limba maghiară)		8
132.		Kinetoterapie și motricitate specială (în limba engleză)					
133.		Relații internaționale și studii europene (în limba engleză)					
134.		Medicină (în limba engleză)					
135.		Fizică medicală (în limba engleză)					

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
136.		Administrarea afacerilor (în limba engleză)					
137.		Afaceri internaționale (în limba engleză)					
138.	UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI					Limbi moderne aplicate	1
139.		Prelucrarea petrolului și petrochimie (în limba engleză)					
140.		Inginerie industrială (în limba engleză)					
141.		Mecatronică (în limba engleză)					
142.	UNIVERSITATEA PETROL-GAZE DIN PLOIEȘTI	Ecologie și protecția mediului (în limba engleză - Ecology and environment protection)					5
143.		Administrarea afacerilor (în limba engleză - Business administration)					
144.				Teologie asistență socială (în limba germană)		Limbi moderne aplicate (engleză, franceză, germană)	
145.	UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU			Teologie protestantă pastorală (în limba germană)			4
146.				Pedagogia învățământului primar și preșcolar (în limba germană)			
147.	UNIVERSITATEA "VALAHIA" DIN TÂRGOVIȘTE	Administrarea afacerilor (în limba engleză)					1
148.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ, FARMACIE, ȘTIINȚE ȘI TEHNOLOGIE "GEORGE EMIL	Medicină dentară (în limba engleză)				Limbi moderne aplicate (engleză - franceză)	5

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
149.	PALADE" DIN TÂRGU MUREȘ	Medicină (în limba engleză)			Medicină (în limba maghiară)		
150.		Economia comerțului, turismului și serviciilor (în limba engleză)					
151.	UNIVERSITATEA DE ARTE DIN TÂRGU MUREȘ				Muzică (în limba maghiară)		8
152.					Cinematografie, fotografie, media (Comunicare audiovizuală: scenaristică, publicitate media, în limba maghiară)		
153.					Arte spectacolului (coregrafie, în limba maghiară)		
154.					Arte spectacolului (Păpuși - marionete, în limba maghiară)		
155.					Teatrologie (Jurnalism teatral, în limba maghiară)		
156.					Arte spectacolului (actorie, în limba maghiară)		
157.					Arte spectacolului (regie în limba maghiară)		
158.					Scenografie și eveniment artistic (în limba maghiară)		

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
159.	UNIVERSITATEA POLITEHNICA TIMIȘOARA	Calculatoare (în limba engleză)				Traducere și interpretare	5
160.		Inginerie civilă (în limba engleză)		Inginerie civilă (în limba germană)			
161.		Tehnologii și sisteme de telecomunicații (în limba engleză)					
162.	UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI "REGELE MIHAIL AL ROMÂNIEI" DIN TIMIȘOARA	Agricultură (în limba engleză)	Ingineria și protecția mediului în agricultură (în limba franceză)				4
163.		Medicină veterinară (în limba engleză)*	Medicină veterinară (în limba franceză)				
164.	UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA	Finanțe și bănci (în limba engleză)	Management (în limba franceză)	Contabilitate și informatică de gestiune (în limba germană)		Limbi moderne aplicate	7
165.		Informatică (în limba engleză)		Artele spectacolului (actorie) (în limba germană)			
166.				Relații internaționale și studii europene (în limba germană)			
167.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE "VICTOR BABEȘ" DIN TIMIȘOARA	Medicină (în limba engleză)	Medicină (în limba franceză)				4
168.		Medicină dentară (în limba engleză)	Farmacie (în limba franceză)				
Universități particulare: 42, dintre care 34 acreditate + 8 autorizate							
169.	UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „DIMITRIE CANTEMIR” DIN BUCUREȘTI	Administrarea afacerilor (în limba engleză)					1

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
170.	UNIVERSITATEA „TITU MAIORESCU” DIN BUCUREȘTI	Medicină (în limba engleză)					2
171.		Medicină dentară (în limba engleză)					
172.	UNIVERSITATEA ROMÂNĂ-AMERICANĂ DIN BUCUREȘTI	Informatică economică (în limba engleză)					2
173.		Afaceri internaționale (în limba engleză)					
174.	UNIVERSITATEA „SPIRU HARET” DIN BUCUREȘTI	Arhitectură (în limba engleză)				Limbi moderne aplicate (engleză - franceză/ spaniolă / italiană / germană)	5
175.		Medicină veterinară (în limba engleză)					
176.		Marketing (în limba engleză)					
177.		Management (în limba engleză)					
178.	UNIVERSITATEA „BIOTERRA” DIN BUCUREȘTI	Drept european și internațional (în limba engleză)					3
179.		Asistență medicală generală (în limba engleză)					
180.		Informatică aplicată (în limba engleză)					
181.	UNIVERSITATEA DE VEST „VASILE GOLDIȘ” DIN ARAD	Administrarea afacerilor (în limba engleză)				Limbi moderne aplicate (câte două limbi străine dintre: engleză, franceză și germană)	4
182.		Medicină (în limba engleză)	Medicină (în limba franceză)				
183.	UNIVERSITATEA „DIMITRIE CANTEMIR” DIN TÂRGU MUREȘ	Economia comerțului, turismului și serviciilor (în limba engleză)					1

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
184.	FUNDAȚIA LUMINA - INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT - UNIVERSITATEA EUROPEI DE SUD EST - LUMINA	Administrarea afacerilor (în limba engleză – Business administration)					5
185.		Finanțe și bănci (în limba engleză)					
186.		Relații internaționale și studii europene (în limba engleză)				Limbi moderne aplicate (turcă-franceză, în limba engleză)	
187.		Informatică aplicată (în limba engleză – Applied computer sciences)					
188.	INSTITUTUL TEOLOGIC PROTESTANT DIN CLUJ-NAPOCA				Teologie protestantă pastorală (în limba maghiară)		1
189.	UNIVERSITATEA „SAPIENTIA” DIN CLUJ-NAPOCA				3 Facultăți, toate cu programe predate în limba maghiară: Facultatea de Științe și Arte, Facultatea de Științe Economice, Socio-Umane și Inginerești din Miercurea Ciuc, Facultatea de Științe Tehnice și Umaniste din Târgu Mureș 29 de programe de specialitate în limba maghiară	Traducere și interpretare	30

ANEXE

Nr. crt.	Universitatea	Programe de specialitate în limba engleză	Programe de specialitate în limba franceză	Programe de specialitate în limba germană	Program de specialitate în alte limbi	Programe în subdomeniul „Limbi moderne aplicate”	Număr de programe de specialitate în limbi străine
190.	UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „PARTIUM” DIN ORADEA				2 Facultăți, toate cu programe predate în limba maghiară: Facultatea de Litere și Arte, Facultatea de Științe Economice și Sociale 8 programe de specialitate în limba maghiară		8
	TOTAL UNIVERSITĂȚI care oferă programe de specialitate în limbi străine: 38 din totalul de 96 de universități de stat și particulare acreditate și autorizate	138 de programe	26 de programe	20 de programe	94 de programe în limba maghiară	21 de programe, dintre care: 13 programe de „Limbi moderne aplicate” și 8 programe de „Traducere și interpretare”	299 de programe

Anexa 6

Programe de studii universitare de masterat cu predare în limba engleză

Marina-Luminița MILITARU

Sursa: Anexa 1 proiect HG domenii & programe studii universitare master acreditate 2020-2021, accesat 06.01.2021, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Anexa%201%20proiect%20HG.pdf>.

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
1. UNIVERSITATEA POLITEHNICA DIN BUCUREȘTI					
1	Inginerie chimică	Biomateriale pentru ingineria țesuturilor/ Biomaterials for tissue engineering*	București	engleză	IF
		Polimeri și biopolimeri inteligenți/ Smart polymers and biopolymers**	București	engleză	IF
		Procesarea și designul avansat al materialelor/ Advanced materials processing and design**	București	engleză	IF
2.	Inginerie electrică	Ingineria sistemelor electrice integrate în autovehicule/ Integrated electrical systems engineering in vehicles**	București	engleză	IF
3.	Inginerie energetică	Inginerie energetică/ Energy engineering**	București	engleză	IF
4.	Inginerie electronică, telecomunicații și tehnologii informaționale	Calcul avansat în sisteme încorporate/ Advanced computing in embedded systems**	București	engleză	IF
		Comunicații fără fir avansate/ Advanced wireless communications**	București	engleză	IF
		Microelectronică avansată/ Advanced microelectronics**	București	engleză	IF
5.	Inginerie aerospațială	Ingineria transportului aerian/ Air transport engineering**	București	engleză	IF
6.	Ingineria transporturilor	Transporturi și logistică verzi, inteligente și integrate/ Green, Smart and Integrated Transport and Logistics**	București	engleză	IF
7.	Calculatoare și tehnologia informației	Ingineria sistemelor de programe/ Software Engineering**	București	engleză	IF
		Inteligență artificială/ Artificial Intelligence**	București	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
		Sisteme avansate de securitate/ Advanced cybersecurity**	București	engleză	IF
		Sisteme de calcul paralele și distribuite/ Parallel and distributed computer systems**	București	engleză	IF
		Sisteme de programe financiare/ Financial Computing**	București	engleză	IF
		Tehnologia informației aplicată în aviație/ Information Technologies Applied in Aviation**	București	engleză	IF
8.	Ingineria sistemelor	Ingineria și managementul serviciilor/ Service engineering and management**	București	engleză	IF
		Sisteme complexe/ Complex systems**	București	engleză	IF
		Sisteme cyber-fizice/ Cyber physical systems**	București	engleză	IF
9.	Inginerie industrială	Inginerie industrială/ Industrial Engineering**	București	engleză	IF
10.	Științe inginerești aplicate	Biomateriale inteligente și aplicații/ Smart biomaterials and applications**	București	engleză	IF
11.	Inginerie și management	Antreprenoriat și ingineria afacerilor/ Business Engineering and Entrepreneurship**	București	engleză	IF
		Administrarea și ingineria afacerilor/ Business Administration and Engineering**	București	engleză	IF
		Inovare și tehnologie integrativă/ Innovation and Integrative Technology**	București	engleză	IF
		Managementul întreprinderilor digitale/ Management of the Digital Enterprises**	București	engleză	IF
2. UNIVERSITATEA TEHNICĂ DE CONSTRUCȚII DIN BUCUREȘTI					
1.	Inginerie civilă și instalații	Inginerie structurală/ Structural engineering	București	engleză	IF
		Interacțiuni în mediul construit/ Interactions in the built environment	București	engleză	IF
		Ingineria și știința mediului acvatic/ Aquatic Environment Engineering an Science	București	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
3. UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRONOMICE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ DIN BUCUREȘTI					
1.	Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală	Managementul fermei și dezvoltarea afacerilor agricole/ Farm Management and Agribusiness Development*	București	engleză	IF
		Managementul industriei ospitalității rurale/ Management of Rural Hospitality Industry*	București	engleză	IF
2.	Biotehnologii	Biotehnologie și antreprenariat/ Biotechnology and entrepreneurship*	București	engleză	IF
3.	Ingineria produselor alimentare	Siguranța și biosecuritatea produselor alimentare/ Food safety and biosecurity*	București	engleză	IF
4. UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI					
1.	Matematică	Algebră, geometrie și criptografie/ Algebra, Geometry and Cryptography	București	engleză	IF
		Studii avansate în matematică/ Advanced Studies in Mathematics	București	engleză	IF
2.	Informatică	Inteligență artificială/ Artificial Intelligence	București	engleză	IF
		Securitate și logică aplicată/ Security and Applied Logic	București	engleză	IF
		Știința datelor/ Data Science	București	engleză	IF
		Procesarea limbajului natural/ Natural language	București	engleză	IF
3.	Fizică	Fizica atomului, nucleului, particulelor elementare, astrofizică și aplicații/ Physics of atom, nucleus and elementary particles, Astrophysics and applications	București	engleză	IF
		Fizica materialelor avansate și nanostructuri/ Physics of advanced materials and nanostructures	București	engleză	IF
		Fizică teoretică și computațională/ Theoretical and Computational Physics	București	engleză	IF
4.	Chimie	Chimia materialelor avansate	București	engleză	IF
5.	Știința mediului	Riscurile mediului aerian în sănătate/ Air-environment risks and health response	București	engleză	IF
		Sustenabilitatea sistemelor socioecologice	București	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
6.	Inginerie geologică	Geofizică aplicată/ Applied geophysics	București	engleză	IF
7.	Biologie	Biochimie aplicată și biologie moleculară	București	engleză	IF
		Bioinformatică aplicată în științele vieții/ Applied bioinformatics for life science	București	engleză	IF
8.	Drept	Arbitrajul internațional	București	engleză	IF
9.	Științe ale comunicării	Media, comunicare publică și globalizare	București	engleză	IF
10.	Sociologie	Cercetare în sociologie/ Research in sociology**	București	engleză	IF
		Comunicare și studii interculturale*	București	engleză	IF
		Management intercultural*	București	engleză	IF
11.	Relații internaționale și studii europene	Afaceri publice internaționale/ International Public Affairs	București	engleză	IF
12.	Științe politice	Politică comparată	București	engleză	IF
13.	Administrarea afacerilor	Administrarea afacerilor (interdisciplinar cu domeniul: Sociologie)	București	engleză	IF
		Administrarea afacerilor/ Executive master in business administration	București	engleză	IF
		Consultanță în afaceri/ Business consulting	București	engleză	IF
		Economie comportamentală/ Behavioural economics (interdisciplinar cu domeniul: Psihologie)	București	engleză	IF
14.	Filologie	Lingvistica limbii engleze. Metode și aplicații	București	engleză	IF
		Studii americane	București	engleză	IF
		Studii culturale britanice	București	engleză	IF
		Traducerea textului literar contemporan	București	engleză	IF
		Digitalizarea în științe umaniste/ Digital Humanities	București	engleză	IF
15.	Filosofie	Filosofie analitică	București	engleză	IF
		Filosofie, politică și economie/ Philosophy, politics and economics	București	engleză	IF
		Globalizare și diplomatie culturală	București	engleză	IF
		Program masteral în științe cognitive - Open mind	București	engleză	IF
5. ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI					
1.	Administrarea afacerilor	Administrarea afacerilor*	București	engleză	IF
		Antreprenoriat și administrarea afacerilor*	București	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
		Antreprenoriat și administrarea afacerilor, în domeniul energiei*	București	engleză	IF
		Excelență în business și servicii/ Excellence in business and services*	București	engleză	IF
		MBA Româno-Canadian*	București	engleză	IF
		MBA Româno-Francez INDE*	București	engleză	IF
		MBA Româno-Francez INDE*	București	engleză	IFR
2.	Informatică economică	Securitatea informatică*	București	engleză	IF
3.	Contabilitate	Contabilitate, audit și informatică de gestiune/ Accounting, Audit and Management Informatic System*	București	engleză	IF
		Contabilitatea afacerilor/ Business Accounting*	București	engleză	IF
4.	Finanțe	Finanțe aplicate/ Master of Applied Finance*	București	engleză	IF
5.	Management	Managementul afacerilor/ Business Management*	București	engleză	IF
6.	Marketing	Managementul relațiilor cu clienții/ Customer Relationship Management*	București	engleză	IF
7.	Economie și afaceri internaționale	Comunicare de afaceri în limba engleză*	București	engleză	IF
		Comunicare în limba engleză pentru predare și cercetare economică*	București	engleză	IF
		Managementul afacerilor internaționale*	București	engleză	IF
		Managementul proiectelor internaționale*	București	engleză	IF
6. UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTĂ TEATRALĂ ȘI CINEMATOGRAFICĂ „I. L. CARAGIALE” DIN BUCUREȘTI					
1.	Cinematografie și media	Film documentar/ Documentary film	București	engleză	IF
		Tehnologii interactive pentru arte performative și media/ Interactive technologies for performing and media arts	București	engleză	IF
		Design pentru noile media/ New media design	București	engleză	IF
		Arta designului de jocuri/ Art of Game Design	București	engleză	IF
7. ȘCOALA NAȚIONALĂ DE STUDII POLITICE ȘI ADMINISTRATIVE DIN BUCUREȘTI					
1.	Științe administrative	Managementul sectorului public/ Public Sector Management	București	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
2.	Științe ale comunicării	Comunicare și afaceri europene/ Communication and EU Affairs*	București	engleză	IF
		Comunicare și publicitate/ Communication and Advertising*	București	engleză	IF
		Managementul proiectelor/ Project Management*	București	engleză	IF
		Marketing, publicitate și relații publice/ Marketing, Advertising and Public Relations*	București	engleză	IF
3.	Relații internaționale și studii europene	Masterat în studii latino - americane/ Latin American studies master	București	engleză	IF
4.	Științe politice	Securitate și diplomatie/ Security and diplomacy	București	engleză	IF
		Dezvoltare, cooperare internațională și ajutor umanitar/ Development, International Cooperation and Humanitarian Aid	București	engleză	IF
		Masterat în politică și societate europeană/ European Politics and Society	București	engleză	IF
		Studii de mediu și dezvoltare durabilă/ Environmental Studies and Sustainable Development	București	engleză	IF
		Studii de muncă/ Labour Studies	București	engleză	IF
		Securitate și tehnologie/ Security and Technology*	București	engleză	IF
5.	Management	Management și inovare digitală/ Management and digital innovation	București	engleză	IF
		Managementul programelor și investițiilor/ Programs and investments	București	engleză	IF
8. UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA					
1.	Administrarea afacerilor	Administrarea afacerilor/ Business Administration*	Alba Iulia	engleză	IF
2.	Filologie	Limbă, literatură și cultură engleză în context european/ English Language, Literature and Culture in the European Context**	Alba Iulia	engleză	IF
9. UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD					
1.	Matematică	Modelare matematică în cercetare și didactică	Arad	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
2.	Informatică	Studii avansate de informatică aplicată/ Advanced studies in Applied Computer Science*	Arad	engleză	IF
3.	Filologie	Lingvistică aplicată - Perspective modern în didactica limbii engleze / Applied Linguistics - Modern Perspectives in ELT	Arad	engleză	IF
4.	Teologie	Credință și viață. Studii de teologie publică./ Faith and Life. Studies in Public Theology.*	Arad	engleză	IF
10. UNIVERSITATEA „VASILE ALECSANDRI” DIN BACĂU					
1.	Filologie	Limba engleză. Practici de comunicare	Bacău	engleză	IF
11. UNIVERSITATEA „TRANSILVANIA” DIN BRAȘOV					
1.	Informatică	Tehnologii internet/ Internet technologies	Brașov	engleză	IF
2.	Inginerie electrică	Sisteme electrice avansate/ Advanced Electrical Systems	Brașov	engleză	IF
3.	Inginerie electronică, telecomunicații și tehnologii informaționale	Securitate cibernetică/ Cyber Security	Brașov	engleză	IF
4.	Ingineria autovehiculelor	Inginerie virtuală în proiectarea autovehiculelor	Brașov	engleză	IF
5.	Silvicultură	Silvicultură multifuncțională/ Multiple purpose forestry	Brașov	engleză	IF
6.	Inginerie mecanică	Metode practice integrate în ingineria sistemelor de propulsie/ Practical integrated methods for propulsion systems	Brașov	engleză	IF
7.	Inginerie industrială	Design de produs pentru dezvoltare durabilă și protecția mediului	Brașov	română, engleză	IF
8.	Medicină	Medicină tradițională chineză**	Brașov	engleză	IF
9.	Filologie	Cultură și discurs în spațiul anglo-american	Brașov	engleză	IF
		Studii lingvistice pentru comunicare interculturală	Brașov	engleză	IF
12. UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA					
1.	Ingineria autovehiculelor	Tehnici avansate în ingineria autovehiculelor/ Advanced Techniques in Automotive**	Cluj-Napoca	engleză	IF
2.	Inginerie industrială	Inginerie virtuală și fabricație competitivă/	Cluj-Napoca	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
		Virtual engineering for competitive manufacturing			
		Sisteme moderne de fabricație și mentenanță/ Modern systems of manufacturing & maintenance	Baia Mare	engleză	IF
3.	Mecatronică și robotică	Robotică	Cluj-Napoca	engleză	IF
4.	Studii culturale	Studii comparate în culturi și civilizații europene/ Comparative studies in european cultures and civilisation	Baia Mare	engleză	IF
13. UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ DIN CLUJ-NAPOCA					
1.	Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală	Agribusiness*	Cluj-Napoca	engleză	IF
2.	Ingineria produselor alimentare	Gastronomie, nutriție și dietetică alimentară/ Gastronomy, nutrition and dietetics*	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Managementul calității alimentelor/ Food quality management*	Cluj-Napoca	engleză	IF
14. UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” DIN CLUJ-NAPOCA					
1.	Matematică	Matematici avansate**	Cluj-Napoca	engleză	IF
2.	Informatică	Calcul de înaltă performanță și analiza volumelor mari de date**	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Inginerie software**	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Inteligență computațională aplicată**	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Programare bazată pe componente**	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Sisteme informatice avansate: modelare, proiectare, dezvoltare**	Cluj-Napoca	germană și engleză	IF
3.	Fizică	Fizica corpului solid**	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Fizică computațională**	Cluj-Napoca	engleză	IF
4.	Chimie	Chimie avansată**	Cluj-Napoca	română, engleză	IF
		Modelare moleculară în chimie și biochimie/ Molecular Modeling in Chemistry and Biochemistry**	Cluj-Napoca	engleză	IF
5.	Inginerie chimică	Inginerie chimică avansată de proces/ Advanced Process Chemical Engineering**	Cluj-Napoca	engleză	IF
6.	Geografie	Analiză spațială și organizarea teritorială/	Cluj-Napoca	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
		Spatial Analysis and Teritorial Organization**			
7.	Ingineria mediului	Dezvoltare sustenabilă și managementul mediului/ Sustainable Development and Environmental Management*	Cluj-Napoca	engleză	IF
8.	Drept	Dreptul internațional și comparat al afacerilor/ International and comparative business law**	Cluj-Napoca	engleză	IF
9.	Științe administrative	Administrație publică*	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Analiza și managementul conflictelor/ Conflict analysis and management*	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Managementul instituțiilor publice și non-profit*	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Sănătate publică/ Master of public health*	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Știință, tehnologie și inovație în administrația publică/ Science, technology and innovation in public governance*	Cluj-Napoca	engleză	IF
10.	Științe ale comunicării	Comunicare mediatică - Media communication*	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Publicitate și relații publice*	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Relații publice și publicitate/ Public relations and Advertising*	Cluj-Napoca	engleză	IF
11.	Asistență socială	Managementul serviciilor sociale*	Cluj-Napoca	română, engleză	IF
12.	Relații internaționale și studii europene	Relații internaționale, politică externă și managementul crizelor/ International Relations Foreign Policy and Crises Management**	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Studii transatlantice/ Transatlantic Studies**	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Diplomație culturală și relații internaționale/ Cultural Diplomacy and International Relations**	Cluj-Napoca	engleză	IF
13.	Științe politice	Dezvoltare internațională/ International Development*	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Proiectarea cercetării și analiza datelor în științe sociale/ Research design and data Analysis in Social Sciences**	Cluj-Napoca	engleză	IF
14.	Administrarea afacerilor	Administrarea afacerilor în ospitalitate și turism	Cluj-Napoca	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
		internațional/ Business administration in international hospitality and tourism*			
		Administrarea afacerilor internaționale/ International Business Administration*	Cluj-Napoca	engleză	IF
15.	Informatică economică	Modelarea afacerilor și calculul distribuit/ Business modeling and distributed computing*	Cluj-Napoca	engleză	IF
16.	Contabilitate	Contabilitate și organizații/ Accounting and organizations**	Cluj-Napoca	engleză	IF
17.	Finanțe	Gestiune financiară corporativă*	Cluj-Napoca	maghiară, engleză	IF
18.	Management	International business management*	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Managementul dezvoltării afacerilor*	Cluj-Napoca	engleză	IF
19.	Filologie	Direcții actuale în lingvistică**	Cluj-Napoca	engleză, franceză	IF
		Masterat european de interpretare de conferință*	Cluj-Napoca	română, două limbi moderne (engleză/ franceză/ germană/ italiană/ spaniolă)	IF
		Masterat european de traductologie – terminologie*	Cluj-Napoca	română, două limbi moderne (engleză/ franceză/ germană/ spaniolă)	IF
		Studii culturale britanice**	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Studii irlandeze**	Cluj-Napoca	engleză	IF
20.	Cinematografie și media	Arte digitale interactive/ Digital interactive arts*	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Producție de film documentar/ Documentary filmmaking*	Cluj-Napoca	engleză	IF
15. UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „IULIU HAȚIEGANU” DIN CLUJ-NAPOCA					
1.	Farmacie	Industria farmaceutică*	Cluj-Napoca	engleză	IF
16. ACADEMIA NAȚIONALĂ DE MUZICĂ „GHEORGHE DIMA” DIN CLUJ-NAPOCA					
1.	Muzică	Artă muzicală/ Muzical Art*	Cluj-Napoca	engleză	IF
		Artă muzicală/ Muzical Art*	Cluj-Napoca	engleză	IFR
17. UNIVERSITATEA „OVIDIUS” DIN CONSTANȚA					
1.	Filologie	Studii anglo-americane	Constanța	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
		Limbile moderne în dinamică plurilingvă	Constanța	franceză și engleză	IF
18. UNIVERSITATEA MARITIMĂ DIN CONSTANȚA					
1.	Inginerie electronică, telecomunicații și tehnologii informaționale	Circuite și sisteme integrate de comunicații/ Circuits and Integrated Systems for Communications**	Constanța	engleză	IF
2.	Inginerie navală și navigație	Inginerie avansată în industria offshore de petrol și gaze/ Advanced Engineering in the Oil and Gas Offshore Industry	Constanța	engleză	IF
		Tehnologii și management în industria offshore de petrol și gaze/ Offshore oil and gas technology and management	Constanța	engleză	IF
		Inginerie marină/ Marine Engineering	Constanța	engleză	IF
19. UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA					
1.	Informatică	Tehnici avansate pentru prelucrarea informației/ Advanced Techniques for Information Processing*	Craiova	engleză	IF
2.	Fizică	Fizică aplicată/ Applied Physics**	Craiova	engleză	IF
		Fizică teoretică/ Theoretical Physics**	Craiova	engleză	IF
3.	Inginerie electrică	Sisteme electrice avansate/ Advanced electrical systems*	Craiova	engleză	IF
4.	Ingineria autovehiculelor	Proiectare și fabricație în ingineria autovehiculelor/ Design and Manufacturing in Automotive Engineering*	Craiova	engleză	IF
5.	Calculatoare și tehnologia informației	Sisteme informatice pentru comerț electronic/ Information Systems for e-Business**	Craiova	engleză	IF
6.	Drept	Dreptul afacerilor/ Business Law*	Craiova	engleză	IF
7.	Științe administrative	Administrație publică/ Public administration*	Craiova	engleză	IF
8.	Administrarea afacerilor	Administrarea afacerilor/ Business Administration*	Craiova	engleză	IF
9.	Economie și afaceri internaționale	Economie și administrarea afacerilor internaționale/ International Economics and Business Administration*	Craiova	engleză	IF
10.	Filologie	Limba engleză și limba franceză – traducere	Craiova	engleză, franceză, română	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
		și terminologie juridică europeană*			
		Studii de limbă engleză și literaturi anglo-americane**	Craiova	engleză	IF
		Traducere și terminologii în context european*	Craiova	engleză, franceză/germană	IF
20. UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI					
1.	Chimie	Analiza și controlul produselor agrochimice, farmaceutice și cosmetice/ Analysis and control of agrochemical, pharmaceutical and cosmetic products	Galați	engleză	IF
2.	Știința mediului	Evaluarea parametrilor fizico-chimici și de biodiversitate ai mediului	Galați	engleză	IF
3.	Inginerie electronică, telecomunicații și tehnologii informaționale	Metode avansate de prelucrare a semnalelor	Galați	engleză	IF
4.	Arhitectură navală	Arhitectură navală/ Naval Architecture**	Galați	engleză	IF
5.	Ingineria mediului	Dezvoltare durabilă și securitate în industrie	Galați	engleză	IF
6.	Economie	Economie și administrarea afacerilor	Galați	engleză	IF
7.	Filologie	Literatură, film și reprezentări culturale**	Galați	engleză	IF
		Traducere și interpretariat*	Cahul	engleză	IF
		Traducere și interpretariat*	Galați	engleză	IF
		Traducere și interpretariat*	Comrat	română, engleză	IF
21. UNIVERSITATEA TEHNICĂ „GHEORGHE ASACHI” DIN IAȘI					
1.	Inginerie civilă și instalații	Inginerie structurală/ Structural engineering	Iași	engleză	IF
2.	Inginerie electronică, telecomunicații și tehnologii informaționale	Sisteme de control în automobile/ Automotive electronic control system*	Iași	engleză	IF
		Tehnologii informatice pentru telecomunicații/ Information Technologies for Telecommunications*	Iași	engleză	IF
3.	Calculatoare și tehnologia informației	Sisteme distribuite și tehnologii WEB/ Distributed systems and WEB technologies	Iași	engleză	IF
4.	Ingineria sistemelor	Sisteme și control automat/ Systems and control	Iași	engleză	IF
5.	Ingineria mediului	Managementul mediului și energie durabilă/	Iași	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
		Environmental management and sustainable energy			
22. UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI					
1.	Matematică	Matematici aplicate	Iași	engleză	IF
2.	Informatică	Ingineria sistemelor software/ Software Engineering*	Iași	engleză	IF
		Lingvistică computațională/ Computational Linguistics*	Iași	engleză	IF
		Optimizare computațională/ Computational Optimisation*	Iași	engleză	IF
		Securitatea informației/ Information Security*	Iași	engleză	IF
		Sisteme distribuite/ Distributed Systems*	Iași	engleză	IF
		Studii avansate în informatică/ Advanced Studies in Computer Science**	Iași	engleză	IF
3.	Fizică	Biofizică și fizică medicală/ Biophysics and Medical Physics*	Iași	engleză	IF
		Fizică pentru tehnologii avansate/ Physics for advanced technologies*	Iași	engleză	IF
4.	Relații internaționale și studii europene	Studii europene și vecinătatea estică a UE	Iași	engleză	IF
5.	Științe politice	Studii de dezvoltare internațională/ Studies International Development*	Iași	engleză	IF
6.	Informatică economică	Dezvoltare software și sisteme informatice de afaceri/ Software Development and Business Information Systems*	Iași	engleză	IF
7.	Finanțe	Finanțe și managementul riscului*	Iași	engleză	IF
8.	Management	Managementul strategic al resurselor umane în Europa/ Strategic human resources management in Europe*	Iași	engleză	IF
9.	Filologie	Lingvistică aplicată - Limba engleză ca limbă străină*	Iași	engleză	IF
		Studii americane*	Iași	engleză	IF
		Traducere și terminologie*	Iași	română, engleză, franceză	IF
23. UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „GR. T. POPA” DIN IAȘI					
1.	Științe inginerești aplicate	Inginerie biomedicală/ Biomedical engineering	Iași	engleză	IF
24. UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTE „GEORGE ENESCU” DIN IAȘI					
1.	Muzică	Interpretare muzicală (instrumente/ canto)/	Iași	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
		Musical Performance (Instruments/ Canto)*			
25. UNIVERSITATEA DIN ORADEA					
1.	Geografie	Tourism management and planning	Oradea	engleză	IF
2.	Mecatronică și robotică	Sisteme mecatronice avansate	Oradea	engleză	IF
3.	Relații internaționale și studii europene	Studii europene	Oradea	engleză	IF
4.	Administrarea afacerilor	Administrarea afacerilor/ Business administration	Oradea	engleză	IF
5.	Management	Management aprofundat/ Advanced management	Oradea	engleză	IF
6.	Economie și afaceri internaționale	Administrarea afacerilor internaționale/ International business administration	Oradea	engleză	IF
7.	Filologie	Tipuri de modernitate în spațiul anglofon și francofon	Oradea	engleză, franceză	IF
26. UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI					
1.	Informatică	Tehnici avansate pentru prelucrarea informației	Pitești	engleză	IF
2.	Ingineria autovehiculelor	Ingineria automobilelor pentru o mobilitate durabilă	Pitești	engleză	IF
3.	Management	Management strategic și dezvoltarea afacerilor/ Strategic management and business development*	Pitești	engleză	IF
27. UNIVERSITATEA PETROL-GAZE DIN PLOIEȘTI					
1.	Mine, petrol și gaze	Petroleum Engineering/ Inginerie de petrol	Ploiești	engleză	IF
28. UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU					
1.	Informatică	Advanced information systems and technologies	Sibiu	engleză	IF
2.	Calculatoare și tehnologia informației	Advanced computing systems	Sibiu	engleză	IF
		Embedded systems	Sibiu	engleză	IF
3.	Inginerie industrială	CAD-CAE-CAM systems in plastic deformation	Sibiu	engleză	IF
		Digital factory	Sibiu	engleză	IF
		Industrial logistics	Sibiu	engleză	IF
		Intelligent manufacturing systems and technologies	Sibiu	engleză	IF
4.	Inginerie și management	European projects management	Sibiu	engleză	IF
		Industrial business management	Sibiu	engleză	IF
		Management of the integrated organizational systems	Sibiu	engleză	IF
		Quality management	Sibiu	engleză	IF
5.	Management	Managementul afacerilor	Sibiu	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
6.	Filologie	Limba engleză în afaceri	Sibiu	engleză	IF
		Limba și literatura engleză	Sibiu	engleză	IF
		Paradigme literare anglo-americe și receptarea lor în literatura română - master complementar	Sibiu	engleză	IF
		Teoria și practica traducerii și interpretării	Sibiu	engleză	IF
29. UNIVERSITATEA „ȘTEFAN CEL MARE” DIN SUCEAVA					
1.	Administrarea afacerilor	Planificarea noilor produse turistice și managementul destinației/ Planning of new tourism products and destination management	Suceava	engleză	IF
2.	Științe ale educației	Reziliență în educație/ Resilience in Education*	Suceava	engleză	IF
3.	Filologie	Cultură și civilizație britanică în contextul globalizării	Suceava	engleză	IF
30. UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE					
1.	Inginerie electrică	Ingineria sistemelor electrice integrate în vehicule/ Integrated electrical systems engineering in vehicles	Târgoviște	engleză	IF
2.	Ingineria produselor alimentare	Ingineria bioresurselor/ Bioresources engineering	Târgoviște	engleză	IF
3.	Ingineria materialelor	Procesarea și caracterizarea materialelor multifuncționale/ Processing and characterization of multifunctional materials	Târgoviște	engleză	IF
4.	Istorie	Studii cu privire la regiunea Europei Central-Răsăritene/ East Central Europe Region Studies	Târgoviște	engleză	IF
31. UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ, FARMACIE, ȘTIINȚE ȘI TEHNOLOGIE „GEORGE EMIL PALADE” DIN TÂRGU MUREȘ					
1.	Filologie	Studii anglo-americe/ Anglo-american studies*	Târgu Mureș	engleză	IF
32. UNIVERSITATEA POLITEHNICA TIMIȘOARA					
1.	Inginerie civilă și instalații	Proiectarea avansată a structurilor metalice și compozite/ Advanced Design of Steel and Compozite Structures*	Timișoara	engleză	IF
2.	Inginerie electronică, telecomunicații și tehnologii informaționale	Electronica sistemelor inteligente	Timișoara	engleză	IF
		Ingineria rețelelor de comunicații/	Timișoara	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
		Communications networks engineering			
3.	Calculatoare și tehnologia informației	Inginerie software/ Software Engineering**	Timișoara	engleză	IF
		Tehnologia informației/ Information Technology**	Timișoara	engleză	IF
4.	Ingineria sistemelor	Sisteme încorporate pentru domeniul auto/ Automotive Embedded Software	Timișoara	engleză	IF
5.	Mecatronică și robotică	Computer aided design of the advanced mechanical system (C.A.D. pentru sisteme mecanice avansate)	Timișoara	engleză	IF
6.	Inginerie și management	Ingineria și managementul calității și competitivității/ Quality and Competitiveness Engineering and Management*	Timișoara	engleză	IF
33. UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI „REGELE MIHAI I AL ROMÂNIEI” DIN TIMIȘOARA					
1.	Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală	Administrarea afacerilor agricole/ Agricultural business administration*	Timișoara	engleză	IF
		Bioeconomie/ Bioeconomy*	Timișoara	engleză	IF
2.	Ingineria produselor alimentare	Aliment - Nutriție umană/ Food - Human nutrition	Timișoara	engleză	IF
		Sustenabilitate în agricultură, producția alimentară și Tehnologia alimentară în regiunea Dunării/ Sustainability in Agriculture, Food Production and Food Technology in the Danube Region	Timișoara	engleză	IF
34. UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA					
1.	Informatică	Artificial Intelligence and Distributed Computing	Timișoara	engleză	IF
		Analiza volumelor mari de date - metode și tehnologii/ Big data - Data science, Alalytics and tehnologies	Timișoara	engleză	IF
2.	Fizică	Astrofizică, particule elementare și fizică computațională/ Astrophysics, elementary particles and computational physics	Timișoara	engleză	IF
		Fizica și tehnologia materialelor avansate/	Timișoara	engleză	IF

UNIVERSITĂȚI DE STAT					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
		Physics and Technology of Advanced Materials			
		Physics of crystalline materials	Timișoara	engleză	IF
		Smart nano-microsystems for environmental and nano-microtechnologies	Timișoara	engleză	IF
3.	Drept	Dreptul Uniunii Europene/ European Union Law	Timișoara	engleză	IF
4.	Relații internaționale și studii europene	Dezvoltare internațională și administrarea afacerilor globale/ International development and management of global affairs	Timișoara	engleză	IF
5.	Finanțe	International Corporate Finance*	Timișoara	engleză	IF
6.	Management	Administrarea organizațiilor de afaceri/ Management of business organizations	Timișoara	engleză	IF
		Administrarea organizațiilor de afaceri/ Management of business organizations	Timișoara	engleză	IFR
7.	Psihologie	Organizational and Occupational Health Psychology	Timișoara	engleză	IF
8.	Filosofie	Consiliere și consultanță filosofică/ Philosophical counselling and consultancy	Timișoara	engleză	IF
9.	Arte vizuale	Design inovativ integrat/ Innovation based integrated design	Timișoara	engleză	IF
		Morfologia imaginii și experimentul în arta vizuală/ Image morphology and visual art experiment	Timișoara	engleză	IF
35. UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „VICTOR BABEȘ” DIN TIMIȘOARA					
1.	Medicină dentară	Lasere în medicina dentară	Timișoara	engleză	IF
36. ACADEMIA NAȚIONALĂ DE INFORMAȚII „MIHAI VITEAZUL” DIN BUCUREȘTI					
1.	Relații internaționale și studii europene	Relații internaționale și studii de intelligence/ International relations and intelligence studies	București	engleză	IF
*) Programele de studii universitare de master din structura instituției de învățământ superior încadrate de ARACIS în categoria masterat profesional					
**) Programele de studii universitare de master din structura instituției de învățământ superior încadrate de ARACIS în categoria masterat de cercetare					

UNIVERSITĂȚI PARTICULARE					
Nr. crt.	Domeniul de studii universitare de master	Denumire program de studii universitare de master	Locația geografică	Limba de predare	Forma de învățământ
1. UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „DIMITRIE CANTEMIR” DIN BUCUREȘTI					
1.	Economie și afaceri internaționale	Afaceri internaționale/ International Business	București	engleză	IF
2.	Filologie	Studii interculturale anglo- americane/ Anglo-american intercultural studies	București	engleză	IF
2. UNIVERSITATEA ROMÂNNO-AMERICANĂ DIN BUCUREȘTI					
1.	Administrarea afacerilor	Managementul afacerilor în turism și aviație/ Business management in tourism and aviation	București	engleză	IF
2.	Informatică economică	Informatică pentru mediul de afaceri/ Computer Science for Business	București	engleză	IF
3.	Finanțe	Finanțe/ Finance	București	engleză	IF
4.	Marketing	Marketing strategic/ Strategic marketing	București	engleză	IF
5.	Economie și afaceri internaționale	Afaceri internaționale și antreprenoriat/ International Business and Entrepreneurship	București	engleză	IF
		Relații economice internaționale și diplomație economică/ International economic relations and economic diplomacy	București	engleză	IF
3. UNIVERSITATEA „SPIRU HARET” DIN BUCUREȘTI					
1.	Management	Management organizațional și antreprenoriat/ Organizational management and entrepreneurship	Constanța	engleză	IF
4. INSTITUTUL DE ADMINISTRARE A AFACERILOR DIN BUCUREȘTI					
1.	Administrarea afacerilor	Administrarea afacerilor - Executive MBA	București	engleză	IF
		Administrarea afacerilor - Master of Business Administration	București	engleză	IF
5. UNIVERSITATEA DE VEST „VASILE GOLDIȘ” DIN ARAD					
1.	Biologie	Științe biomedicale***	Arad	engleză	IF
6. UNIVERSITATEA „SAPIENTIA” DIN CLUJ-NAPOCA					
1.	Filologie	Traducere și interpretare*	Miercurea- Ciuc	maghiară, engleză	IF
7. UNIVERSITATEA „DANUBIUS” DIN GALAȚI					
1.	Administrarea afacerilor	Shipping, finanțe și comerț internațional/ Shipping, international trade and finance (intredisciplinar cu domeniul: Finanțe)*	Galați	engleză	IF
8. UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „PARTIUM” DIN ORADEA					
1.	Filologie	Multilingvism și multiculturalitate*	Oradea	maghiară, engleză / germană	IF
9. UNIVERSITATEA „DIMITRIE CANTEMIR” DIN TÂRGU MUREȘ					
1.	Administrarea afacerilor	Administrarea afacerilor***	Târgu Mureș	engleză	IF

Anexa 7

Institute culturale străine în România

Viorela-Valentina DIMA

Surse³⁹⁴: Guvernul României, Ministerul Afacerilor Externe, <http://mae.ro/>.

Revista Șapte Seri, <https://www.sapteseri.ro/>.

Revista Zile și Nopti, <https://www.zilesinopti.ro/>.

Nr. crt.	Spațiu lingvistic	Denumire instituție	Localități
1.	anglofon	Consiliul Britanic/ British Council	București, Iași, Cluj-Napoca
2.		Colțuri americane/ American Corners	Bacău, Baia Mare, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Timișoara și Târgu-Mureș
3.	ceh	Centrul Ceh	București
4.	evreiesc	Centrul Comunitar Evreiesc (JCC – Jewish Community Center)	București
5.	germanofon	Institutul Goethe/ Goethe Institut	București
6.		Centre Culturale Germane	Brașov, Cluj-Napoca, Iași, Sibiu, Timișoara
7.		Centru Cultural German și Britanic	Craiova
8.		Casa de cultură „Friedrich Schiller” sau Casa minorității germane din București	București
9.		Forumul Cultural Austriac	București
10.	francofon	Institutul Francez din România/ Institut Français de Roumanie	București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara
11.		Alianța Franceză/ Alliance Française	Brașov
12.	italofon	Institutul Italian de Cultură/ Istituto Italiano di Cultura	București
13.		Casa Italia – Timișoara sau Centrul Cultural Italian din Timișoara	Timișoara
14.	hispanofon	Institutul Cervantes/ Instituto Cervantes	București
15.	maghiar	Centrul Cultural al Republicii Ungare	București
16.		Institutul „Balassi” - Institutul Maghiar din București	București
17.		Casa de Cultură „Petofi Sandor”	București
18.	românesc	Institutul Cultural Român (ICR)	București
19.		Institutul Limbii Române (ILR)	București
20.	rus	Centrul Rus de Știință și Cultură din București/ Представительство Россотрудничества в Румынии	București
21.	japonez	Centrul Cultural Japonez Nobori/ Nobori Dōjo	București
22.		Centrul Japonez Akino	București
23.	slovac	Institutul Cultural Slovac	București
24.	polonez	Institutul Polonez/ Instytut Polski w Bukareszcie	București

³⁹⁴ Sursele menționate au fost accesate în noiembrie 2020, folosind cuvintele cheie „institut cultural”, „centru cultural”.

Date despre coordonatoare

Florina MOHANU este conferențiar universitar la Academia de Studii Economice din București. Este licențiată în Filologie (specializarea Limba și literatura rusă – Limba și Literatura engleză) și doctor în Filologie, titluri obținute la Universitatea din București. Este Director de marketing și comunicare al Academiei de Studii Economice din București, din anul 2001. Îndeplinește din același an funcția de purtător de cuvânt al universității. Este autoare și coautoare a 12 cărți de specialitate, traduceri și dicționare, șapte manuale de limba rusă pentru scopuri specifice, 45 de articole de specialitate pe teme de literatură, predarea limbilor străine, educație online, marketing și relații publice la nivel universitar, tehnici de negociere și altele.

Viorela-Valentina DIMA este conferențiar universitar la Academia de Studii Economice din București, Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri, unde predă discipline de lingvistică și de comunicare de afaceri în limba engleză, precum și limba română pentru străini (limbaje de specialitate pentru domeniul „Științe sociale”: finanțe, marketing, management). Este absolventă a Universității din București, unde a obținut titlul de licențiată în Filologie (specializarea Limba și literatura română – Limba și Literatura engleză), titlul de master în Lingvistică teoretică și titlul de doctor în Filologie (cu teza „The Temporal Interpretation of Nominal Phrases in English and Romanian”). Alături de activitatea didactică, lucrează ca traducător profesionist, deținând și o diplomă de Manager de proiecte terminologice, emisă de Asociația Europeană pentru Certificare și Calificare (ECQA). Este autoare și coautoare a 15 cărți de specialitate și traduceri, șase manuale de engleză și română pentru scopuri specifice, peste 50 de articole de specialitate în următoarele domenii predilecte de cercetare: lingvistică teoretică și aplicată, predarea limbilor străine, traductologie, marketingul serviciilor educaționale în învățământul superior.

Date despre autori

Cornelia ANDREI – profesor titular gradul I de limbă franceză la Colegiul Tehnic de Aeronautică „Henri Coandă” București din 2010 până în prezent; licențiat în Filologie, specializarea Limba și Literatura Franceză – Limba și Literatura Italiană, Universitatea din Craiova (2000); master în Turism Internațional la Academia de Științe Economice din București (2007); master în Didactique du français et des langues la Universitatea Politehnică din București (2014) în colaborare cu AUF (Agence Universitaire de la Francophonie) și Universitatea Sorbonne Nouvelle Paris 3; formator la Catedra de Limbi Străine din cadrul Societății THR-CG (Tourism, Hotel and Restaurant Consulting Group) în perioada 2000-2009.

Articole publicate în reviste de specialitate și comunicări susținute la diverse simpozioane și conferințe; Participări la numeroase cursuri, ateliere, webinare, sesiuni de formare organizate de către Institutul Francez, Cavilam Vichy Alliance Française, OIF (Organisation International de la Francophonie), IFEF (Institut de la Francophonie pour l'éducation et la formation), CREFECO (Centre régional francophone pour l'Europe centrale et orientale), TV5 Monde, Casa Corpului Didactic din București și diverse edituri de carte franceză precum: Didier, Hachette, Clé International și Maison des Langues. Membru în Asociația ARPF (Association Roumaine des Professeurs de Français) din 2009 până în prezent.

Luana Audrey CHIRIȚĂ deține o diplomă de filolog cu dublă-specializare engleză și franceză în domeniul interpretării și traducerii și un master de lingvistică la Universitatea din București (UB), Facultatea de Limbi și Literaturi Străine (FLLS). În prezent este doctorand în filologie la UB, FLLS. Predă la Masterul European pentru Formarea Interpreților de Conferință (MEFIC) și la Masterul de Traduceri Specializate și Studii Terminologice (MTSST) la UB-FLLS. Este interpret acreditat de instituții europene (ACI) și este traducător liber-profesionist.

Magdalena CIUBĂNCAN – Academia de Studii Economice, Facultatea de Relații Internaționale, Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri. Absolventă în 2002 a Facultății de Litere, Universitatea Babeș-Bolyai. Între 2000-2002, beneficiază de o bursă a Fundației Heiwa-Nakajima la Universitatea Kobe (Japonia), Facultatea de Studii Interculturale. Masterat în Studii Integraliste (lingvistică), la Universitatea Babeș-Bolyai. Doctorat în filologie (magna cum laude) la Universitatea Babeș-Bolyai, cu teza "Syntax and Semantics of Causative Constructions in Japanese and English" (2009). Fellow al The Japan Foundation – Japanese Studies Fellowship (2007-2008, Universitatea Kobe, Japonia). În 2004-2005, beneficiază de un stagiu de cercetare de 6 luni (Long-Term Training Program for Foreign Teachers of the Japanese Language) la The Japan Foundation Japanese Language Institute (Saitama, Japonia). Domeniile de cercetare ale autoarei includ studii lingvistice și culturale, lingvistică contrastivă, didactica predării limbilor străine (engleză, japoneză). Pe lângă activitatea de cercetare și cea editorială, concretizate în redactarea și editarea de publicații științifice sau participarea la conferințe și stagii de cercetare în țară și în străinătate, autoarea realizează constant traduceri literare și științifice din japoneză și engleză în limba română.

Lora-Dagmar CONSTANTINESCU este conferențiar univ. dr. în cadrul Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri din Academia de Studii Economice din București de peste 25 ani și predă limba germană și limba engleză ca limbaje specializate în comunicarea în afaceri. Lora-Dagmar Constantinescu a participat la efortul DLMCA pentru reformarea procesului instructiv-educativ din ASE conform noilor principii ale predării limbilor străine pe plan european. A contribuit la conturarea peisajului publicistic al DLMCA, prin articole și studii științifice în domeniul comunicării publicitare, a didacticii de specialitate, prin elaborarea de manuale universitare pentru limba germană (de exemplu, volumul 2 din seria internațională *Mit Deutsch in Europa/studieren-leben-arbeiten, nivel A2-B1*, 2009). În același timp, Lora-Dagmar Constantinescu a participat, în cadrul unui amplu proiect instituțional, la traducerea în limba germană a monografiei DLMCA din anul centenar 2013 – versiune apărută în anul 2016 în Editura ASE sub titlul *Die Geschichte der modernen Sprachen an der Akademie für Wirtschaftsstudien in Bukarest. Ein hundertjähriger Rückblick*.

Alexandra COSTACHE-BABCINSCHI – asistent universitar pentru limbile engleză și franceză la ASE București din 2016, în cadrul Facultății de Relații Economice Internaționale, are o experiență de 18 ani în predarea limbilor străine și a limbii române pentru străini, în diverse instituții de învățământ publice și private, românești și străine (Institutul Francez din București, Liceul Francez „Anna de Noailles”, Colegiul Național „I.L. Caragiale”, Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul”, Ministerul Tineretului și Sportului etc). Participă ca evaluator abilitat la examenele DELF-DALF, organizate de Institutul Francez din București, la conferințe, congrese, formări didactice. A obținut diploma de licență în Filologie engleză-franceză la Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine (2001) și a absolvit o serie de programe de studii universitare și postuniversitare: DEUF (Diplomă de studii universitare franceze), Universitatea Jean Moulin Lyon III, Lyon (2001), master-cercetare în Civilizație antică și medievală, Universitatea Poitiers, Franța (2005), master în Didactica predării limbii franceze, Universitatea Poitiers, Franța (2007), curs de perfecționare „Politică externă și diplomație, MAE, Institutul Diplomatic Român (2014-2015, 6 luni). Doctor în Filologie al Universității Poitiers, CESCUM, Franța (2012), cu specializarea în Civilizație antică și medievală, doamna Costache-Babcinschi urmează să publice o ediție critică a manuscrisului „Arthur of Little Britain”, text de secol 16 în engleză medie, important pentru cunoașterea literaturii arturiene medievale. A beneficiat de diverse stagii și finanțări: bursier Erasmus – 2000, bursier al Guvernului Franței, doctorat – 2006-2009, bursier al CNBSS, România, doctorat – 2007, bursier al Conseil Général de la Vienne, master – doctorat – 2004-2006, bursier al Fundației Eugen Lozovan, Danemarca, cercetare – 2007. Interese academice și de cercetare: filologie, editare de text, didactica predării limbilor străine, literatură veche, limbile străine în relațiile diplomatice și economice internaționale.

Irina DAVID este conferențiar în cadrul Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare de Afaceri din Academia de Studii Economice din București. A absolvit cursurile de licență la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine în cadrul Universității din București și cursurile de masterat în domeniul Comunicare de Afaceri în Limbi Străine și Comunicare în Limba Engleză pentru Predare și Cercetare Economică, coordonate de Facultatea de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice din București. În anul 2012 a susținut teza de doctorat în domeniul filologie – studii culturale în cadrul Universității din București. Domeniile ei de interes includ aspecte precum metode inovative pentru predarea comunicării de afaceri în limba engleză, aspecte culturale cu privire la dezvoltarea competențelor multilingve, dezvoltarea abilităților de gândire critică, facilitarea integrării studenților în contexte profesionale și culturale variate. A elaborat în calitate de autor unic sau coautor o serie de articole, manuale universitare și cărți de specialitate și a participat la derularea de proiecte multinaționale care au avut obiective precum promovarea multilingvismului și a competențelor interculturale, dezvoltarea instrumentelor necesare pentru (auto-) evaluarea acestor competențe, facilitarea dezvoltării de abilități de comunicare și alte competențe transferabile care să crească șansele de integrare pe piața muncii.

Zinaida Tamara FEDOT – specialistă în limba și literatura română-limba și literatura rusă, este lector în Academia de Studii Economice din București, Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri. Doctor în filologie cu teza cu titlul Финансово экономическая терминология англоязычного происхождения в современном русском языке (Termeni economico-financiari de origine engleză în limba rusă contemporană). Preocupările sale de cercetare sunt în domeniul predării limbilor străine și a limbajului economic. Are studii și articole relevante în terminologia comercială și economică rusă din perspectiva împrumuturilor din limba engleză. Este membru al Asociației profesorilor de limba rusă din România.

Monica GOT este lector universitar doctor și predă Comunicare de afaceri în limba engleză în cadrul Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri al Academiei de Studii Economice din București. După un masterat la Paris, a predat engleză în Spania, ca asistent Comenius. Cercetare doctorală în SUA, ca bursier Fulbright la University of California, Santa Barbara. Doctor summa cum laude în Studii Literare și Culturale, Universitatea din București, cu o teză despre proza Chicana contemporană. Participări la numeroase conferințe internaționale și varii articole pe teme precum identitatea hibridă, trauma culturală, transnaționalismul, aculturația, teoria frontierei și memoria colectivă.

Raluca Elena HURDUZEU este conferențiar universitar în cadrul Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare de Afaceri, Facultatea de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice din București. Domeniile sale de cercetare includ: studii interculturale, metodologia predării limbilor străine, terminologie și traductologie, internaționalizarea învățământului superior.

Gabriela ILIE – cadru didactic de limba engleză în învățământul preuniversitar de stat, nivel liceal, la Colegiul Tehnic de Poștă și Telecomunicații „Gh. Airinei” din București; studii universitare de licență – Universitatea din București, Facultatea de Litere, Specializarea română-engleză; studii universitare de masterat – Universitatea din București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Programul Management Educațional; traducător și interpret de limba engleză autorizat de către Ministerul Justiției.

Lector universitar doctor la Universitatea Națională de Arte, București, profesor titular de limbă iatliană la Colegiul Național „Ion Neculce”, București, profesor certificat DITALS II la Universitatea din Siena în 2007, **Nicoleta Silvia IOANA** a absolvit Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității „Spiru Haret”, cu licență la Universitatea din București în 1998, și Cursurile postuniversitare ale Facultății de Comunicare și Relații Publice din cadrul Școlii Naționale de Științe Politice și Administrative în 2003 și a obținut titlul de doctor la Universitatea din București cu lucrarea „Claudiu Isopescu. Monografie” în anul 2011. Este membru în asociațiile italiene: Associazione Internazionale Professori d’Italiano (A.I.P.I.) și Associazione Nazionale di Scuole di Lingua e Cultura Italiana Italian in Italy. Domeniile sale de interes includ relațiile culturale româno-italiene, e-voluția limbii e-taliene în generația nativilor digitali, predarea limbii italiene în contextul DAD (didattica a distanza), traductologie.

Maria-Antoaneta LORENTZ este profesor universitar la Academia de Studii Economice din București, Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri. Lucrările sale (cărți, manuale, cursuri, studii, articole, glosare, dicționare, traduceri, comunicări la conferințe, colocvii și seminarii) și participările în numeroase proiecte de cercetare naționale sau internaționale în echipă reflectă interesul susținut pentru următoarele direcții de cercetare: lingvistică teoretică, lingvistică contrastivă, lingvistică aplicată la didactica limbilor străine de specialitate, limbaje de specialitate, terminologie și traducere specializată, didactica limbilor străine (FLE, FOS, ESP, RLS), aplicarea noilor tehnologii informaționale și de comunicare în predarea/învățarea limbilor străine, comunicare profesională și interculturală, comunicare de afaceri în mediul bi- sau multi-cultural, cultura de întreprindere și managementul resurselor umane. Este membră a Rețelei panlatine de terminologie Realiter.

Marina-Lumița MILITARU este conferențiar în cadrul Academiei de Studii Economice din București, Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri. A obținut diploma de licență în domeniul filologie la Facultatea de Litere, Universitatea din București. Este autoarea a numeroase articole despre comunicarea politică și metodică limbii engleze. Printre cărțile pe care le-a publicat în calitate de coautor, menționăm *Dicționar poliglot de termeni economici englez-român-francez-german-spaniol* (2018), *Verbal versus nonverbal în comunicarea politică* (2016), *Business English Course Design: A Teacher’s Perspective* (2015), *Political Communication* (2013). De asemenea, este autoarea aplicației mobile *Medical Vocabulary. Audio. English - Romanian*.

Valentina MORMAN este profesor de limba germană modernă, grad didactic I, la Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu” din București. A absolvit în anul 1998 Facultatea de Limbi și Literaturi Străine-secția Germană-Franceză din cadrul Universității București. Aproape două decenii a predat limba germană ca limbă modernă la Colegiul Național „Gheorghe Țițeica” din Drobeta-Turnu Severin, unde a participat alături de elevi la un proiect COMENIUS, intitulat *Profesii în Europa* și pe care l-a prezentat ca exemplu de bună practică la Târgul Educațional *Didacta* organizat la Köln-Germania în anul 2007. Între 2009-2016 a fost membră a Comisiei Centrale a Olimpiadei de Limba Germană Modernă, în cadrul căreia, pe lângă atribuțiile specifice acestei comisii, a susținut ateliere pentru elevii participanți la proba de proiect *Biblioteca de rucsac*. Din 2016 este profesor formator acreditat MEN.

Eugen Dominic NEGRICI este doctor în filologie (Universitatea din București, 2012, cu o teză despre relația dintre film și literatură în opera lui Alain Robbe-Grillet), în prezent lector universitar (franceză-engleză) la Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri din cadrul ASE București. Absolvent al Lycée Français „Anna de Noailles” și al Universității din București, Facultatea de Științe Politice în Limba Franceză. Studii de master la București (comunicare interculturală în cadrul Catedrei UNESCO pentru Schimburi Interculturale și Interreligioase) și la Paris (literatură și discurs la Université Paris-Est). Asistent Comenius în Catalonia, Spania, pe durata anului academic 2010-2011. Bursier New Europe College (2013-2014), cu un studiu despre vectorul științifico-fantastic ca vocație culturală. Cercetător independent la University of California, Santa Barbara, SUA (2014-2015). Traducător literar, autor al varii articole științifice și de presă – literatură franceză, film, futurologie, IA, pop culture.

Raluca Marina NICOLAE – Conferențiar universitar doctor la Academia de Studii Economice (ASE), este licențiată în Filologie (Specializarea Japoneză-Engleză) la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București. A beneficiat de burse și stagii de specializare în Japonia, Anglia, Ungaria și Portugalia și a publicat ca autor *Dicționar de ideograme japoneze - Jōyō Kanji*, 2003; *Introducere în scrierea kana*, 2005; *Diurn și nocturn în legendele japoneze*, 2010; și coautor *Ghid de conversație român-japonez*, 2003 și *Dicționar de argou englez-român*, 2015. Pe lângă articolele publicate în diverse reviste științifice, a desfășurat activitate de traducător: Miyazawa Kenji, *Piatra de foc*, 2002; Khaled Hosseini, romanul grafic *Vânătorii de zmeie*, 2014; Akutagawa Ryūnosuke, *Paravanul-Iad*, 2019; Hiro Arikawa, *Memoriile unui motan călător*, 2020; Yōko Ogawa, *Înotând cu elefantul, în brațe cu pisica*, 2020. Din 2018 este directorul Centrului de Studii Japoneze ASE.

Nicoleta-Adina PANAIT are un doctorat obținut la Universitatea „Babeș-Bolyai” (cu accent pe analiza de gen aplicată scrisului academic). Activitățile sale academice și profesionale includ examinare orală pentru suita de examene Cambridge, predarea limbii române ca limbă străină, coordonarea academică a Centrului de Limbi Străine PROSPER-ASE Language Center, precum și predarea limbii engleze (ESP) ca asistent la Academia de Studii Economice din București. Preocupările sale în domeniul cercetării includ dezvoltarea competențelor de comunicare ale cursanților în context academic și profesional (EAP și ESP), precum și dezvoltarea profesională în învățământul superior, cu accent pe programele cu predare în limba engleză (EMI).

Cornelia PĂTRU este lector univ. dr. la Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare de Afaceri din cadrul Facultății de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice din București, unde predă limba germană ca limbă modernă în context profesional și economic. A absolvit Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, secția Germană-Franceză din cadrul Universității din București în anul 1999. La aceeași universitate a absolvit în anul 2002 masteratul Studii Umaniste Interdisciplinare în Limba Germană, iar în anul 2013 a obținut titlul de doctor în Filologie. În anul 2010 a absolvit în cadrul Institutului Goethe din București programul standardizat de formare a profesorilor de limba germană „Grünes Diplom” și este evaluator certificat pentru examenele Goethe-Zertifikat A1-B2. A participat la numeroase conferințe științifice cu lucrări în domeniile lexicologie, metodică și didactică predării limbii germane. A participat la elaborarea celei de-a treia ediții a dicționarului German-Roman al Academiei Române, publicat în anul 2007 și reeditat în 2010 la Editura Univers Enciclopedic, precum și în alte proiecte lexicografice în calitate de coautor, traducător sau consultant științific.

Anca PECICAN este lector universitar doctor la Academia de Studii Economice din București unde predă Limba spaniolă și comunicare de specialitate și Limba engleză și comunicare de specialitate. A obținut titlul de doctor în Filologie la Universitatea din București cu lucrarea „Las metáforas evaluativas en el discurso económico en español y rumano” în anul 2013. Între direcțiile de cercetare principale se numără didactica limbajelor de specialitate și terminologia economică în limba spaniolă.

Dana RADLER – Absolventă a Universității din București (1994), a obținut titlul de doctor în Filologie în 2015 cu o teză dedicată operei lui John McGahern, scriitor irlandez de expresie engleză. Temele de cercetare combină aspecte ale identității, studiilor memoriei și genului, dar și subiecte privind e-learning, respectiv engleza pentru scopuri specifice (ESP). A publicat articole în jurnale academice prestigioase precum *Philologica Jassyensia* (2019), *Synergy* (2016, 2017, 2018), *Swedish Journal of Romanian Studies* (2018), *Folklor/edebiyat* (2018), *East-West Cultural Passage* (2016), *American, British and Canadian Studies* (2016), *Theoretical and Applied Economics* (2008) și *Sfera Politicii* (2004), precum și capitole în volume tematice apărute în Polonia, Italia și România. Între 2010-2014 a fost membru și editor al buletinului informativ al Grupului de lucru Global Issues al IATEFL (International Association for Teachers of English as a Foreign Language), University of Kent. În prezent, este lector în Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri al Facultății de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice București.

Absolventă a Facultății de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și a unui master comun la universitățile „Haute-Alsace” din Mulhouse și „Marc Bloch” din Strasbourg, Franța, **Olivia-Cristina RUSU** a obținut titlul de doctor în Filologie la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, cu calificativul excepțional. Și-a început activitatea în învățământul universitar la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași, unde, ca asistent și lector universitar, a predat limbile franceză și engleză cu specific tehnic. În prezent este conferențiar universitar titular la Academia de Studii Economice din București, în cadrul Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare de Afaceri, unde predă limbile franceză și engleză pentru situații de comunicare profesională. Domeniile sale de interes includ predarea limbilor străine pentru scopuri specifice, lingvistică, traductologie, pragmatică.

Mariana SĂNDULESCU este conferențiar universitar doctor la Academia de Studii Economice din București, Departamentul de Limbi Străine și Comunicare în Afaceri, unde predă Limba franceză și comunicare de specialitate și Limba italiană și comunicare de specialitate. A obținut titlul de doctor în Filologie italiană la Universitatea din București cu lucrarea „Il linguaggio economico-finanziario italiano di divulgazione scientifica” în anul 2005. Printre centrele sale de interes se numără terminologia, sociolingvistica, didactica limbajelor de specialitate și terminologia economică în limba italiană, docimologia. Este, de asemenea, autoare a peste 40 de publicații, manuale universitare și cărți de italianistică.

Adriana Elena STOICAN este licențiată în filologie, specializarea limba și literatura engleză-limba și literatura hindi, absolventă a Facultății de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București. Deține diplomă de master în Studii Culturale Britanice (Universitatea din București) și titlul de doctor în Filologie, obținut în cadrul Școlii de Studii literare și culturale a Universității din București. În prezent, este lector universitar în cadrul Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri, Facultatea de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice București, unde predă limba engleză pentru comunicare în afaceri. A publicat articole despre identități transculturale și itinerarii transnaționale în scrieri ale diasporei. Este coautor în cadrul cărții *Comunicare 4.0 Tratat de comunicare în afaceri internaționale*, Editura ASE (2019), autoarea cărților *Transcultural Encounters in South-Asian American Women's Fiction: Anita Desai, Kiran Desai, Jhumpa Lahiri*, Cambridge Scholars Publishing, (2015) și a manualului *Business for Special Purposes: Business, Information Technology and Telecommunications*, Editura Universitară (2015). Articolele ei au fost publicate în jurnale de specialitate, precum *American, British and Canadian Studies*, *University of Bucharest Review*, *A Journal of Literary and Cultural Studies*, *Transnational Literature e-journal*, *Synergy*, *Comparative Literature*.

Mihai ȘERBAN – conferențiar dr. în cadrul Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri, Academia de Studii Economice din București. Predă limba franceză și comunicare de afaceri și limba română ca limbă străină. Absolvent al Facultății de Litere a Universității din București, s-a specializat în Literatură Comparată, terminând programul de studii doctorale în anul 2008 cu teza *Lecturi iconologice și ekphrastice la André Gide și Mateiu Caragiale*. De atunci a publicat numeroase articole în domeniul studiilor culturale/studiilor literare, la granița cu psihanaliza, dar și cu iconologia și ekphrastica.

Raluca Nicoleta ȘERBAN – conferențiar dr. în cadrul Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri, Academia de Studii Economice din București. Predă limba engleză și comunicare de afaceri și limba română ca limbă străină, de unde interesul pentru didactica predării limbilor moderne, pentru metode noi, comunicative de predare, dar și pentru cercetarea la scară mică (practitioner research), ale cărei rezultate încearcă în mod constant să le integreze în predarea la clasă. Absolventă a Facultății de Litere a Universității din București, s-a specializat în Studii Americane, terminând programul de studii doctorale în anul 2011 cu teza *Representations of Authorship in the Postmodern American Novel. Self-fictionalization in John Barth's Writing*. De atunci a publicat numeroase articole în domeniul studiilor culturale/studiilor literare, axate cu precădere pe perioada postmodernă.

Anca Teodora ȘERBAN-OPRESCU este conferențiar la Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri, Facultatea Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice din București; predă Comunicare de afaceri, Comunicare interculturală și Metodologia cercetării. Cu un doctorat în studii culturale și studii postdoctorale în economie, dr. Șerban-Oprescu caută în mod activ modalități de integrare a științelor socio-umane în lucrări originale.

Monica Alina TOMA și-a dat licența în limba și literatura română, franceză și engleză la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. A obținut un master în Istoria imaginilor, Istoria ideilor și un doctorat în Literatură comparată la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. De asemenea, a obținut un master în Cultura și limba organizațiilor europene la Universitatea din București. A publicat diverse articole despre literatură și film în mai multe reviste recunoscute la nivel național și internațional. În prezent, este asistent universitar la Academia de Studii Economice din București.

Simona-Luiza ȚIGRIȘ este licențiată în Limba și Literatura Engleză și Limba și Literatura Spaniolă și predă seminarii de Practica Limbii Spaniole și Structura Limbii Spaniole la Universitatea din București din 2015. A absolvit un master în Traducere Specializată și Studii Terminologice și este doctor în Filologie, titlu conferit de Universitatea din București. Interese științifice: analiză de discurs, pragmatică, terminologie.

